

Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları

Sayı 8 • 2009 (Güz)

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	M. Macit Kenanoğlu
Yayın Kurulu	M. Âkif Aydın, Mehmet Akman, Ekrem B. Ekinci, Fethi Gedikli, M. Macit Kenanoğlu, Mustafa Şentop, Murteza Bedir, Sami Erdem
Yayın Danışma Kurulu	Prof. Dr. İdris Bostan (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. Feridun Emecen (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. Mehmet İpşirli (Fatih Üniversitesi) Prof. Dr. İsmail E. Erünsal (Marmara Üniversitesi) Prof. Dr. M. Emin Artuk (Marmara Üniversitesi) Prof. Dr. İbrahim Kâfi Dönmez (29 Mayıs Üniversitesi) Prof. Dr. Kemal Beydilli (29 Mayıs Üniversitesi) Prof. Dr. Osman Kaşıkçı (Fatih Üniversitesi) Prof. Dr. Engin Deniz Akarlı (İstanbul Şehir Üniversitesi)
Editör	M. Macit Kenanoğlu
Kapak tasarımı	MimEmin
Sayfa tasarımı	Ender Boztürk
Baskı	Seçil Ofset Ltd. Şti. 100. Yıl Mah. Mas-sit Matb. Sitesi 4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul Tel: 0212. 629 06 15 Fax 0212. 629 20 20
Basım yılı	2013

Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları yılda iki sayı yayımlanan hakemli bir dergidir.
Dergide yer alan yazıların ilmi ve fikri sorumluluğu yazarlarına aittir.

Yönetim

Namık Kemal Cad. Menekşe Sok. Eraykent Sitesi 9-B/20 İdealtepe/İstanbul
e-posta: bilgi@hukuktarihi.com

ISSN 1306 - 6889

Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları

Sayı 8 • 2009 (Güz)

İçindekiler

İstanbul Kadı Sicillerindeki Arapça Kayıt Örnekleri	7
<i>Mehmet Akman</i>	

1910 Tarihli Keskin Rum Cemiyeti ve Cinsiyet ve Kavmiyet Esas ve Unvanlarıyla Dernek Kurma Yasası	23
<i>Fethi Gedikli</i>	

Alman Yüksek Mahkemesi'nin 09.12.2009 Tarihli ve XII ZR 107/08 Sayılı Mehre İlişkin Kararının Değerlendirilmesi	47
<i>Hatice Selin Pürselim</i>	

Hukuk Tarihi, Hukukun Temel Bilimleri ve Almanya'da Bugünkü Hukuk Eğitiminin Eleştirisi	63
<i>Michael Stolleis (çev. Muhammed İkbâl İmamoğlu)</i>	

Kitâbiyat

Nelly Hanna, <i>Osmanlı Kahire'sinde Tüccar Olmak</i>	77
<i>Sinan Güllüce</i>	

Ekler

İtalyan Konsolosluğu Mahkemesi Takrir Defterleri II H. 1302-1305 / M. 1885-1888	83
<i>M. Macit Kenanoğlu – Figen Kenanoğlu</i>	

İstanbul Kadı Sicillerindeki Arapça Kayıt Örnekleri

Mehmet Akman*

Özet: Arapça kadı sicillerinden yararlanma ve bunların çevirisi ek bir uzmanlık gerektirir. Arapça bilgisinin yanı sıra nitelikli tercüme şarttır. Birkaç örnek dışında bu alanda çalışılmamıştır. Yazı Arapça siciller üzerinde çalışacakların işini kolaylaştırma amacı taşımaktadır. Bu kayıtların ilk dönemlerden itibaren gösterdiği seyir de sergilenmiş olacaktır. Kayıtların bir kısmının niçin Arapça tutulmuş olduğu meselesi tartışmalıdır.

Anahtar kelimeler/ Mahkeme, kadı sicilleri, Arapça şer'îye sicilleri, İstanbul kadı defterleri

Abstract: Basic aim of this article is to help legal historians working on translation of Arabic kadi sicills into Turkish. In addition to that, Arabic written registers's way of content and scope will be presented through the classical period. It's known that using of Arabic registers needs further expertise and lack of guidance in this sphere is clear. The reason for Arabic preference is controversial.

Key words: Kadi court, kadi registers in Arabic, Istanbul kadi registers.

Giriş

Bu çalışmanın temel amacı klasik dönem Osmanlı kadı defterlerinde sıkça rastlanan Arapça kayıtların araştırmacılar tarafından okunup çevrilebilmesinin kolaylaştırılmasıdır. Bunun yanı sıra Arapça kayıtların ilk dönemlerden itibaren biçim ve içerik bakımından takip ettiği seyir de sergilenmeye çalışılacaktır. Arapça kayıtlardan yararlanma ek bir uzmanlık gerektirmektedir. Bu konudaki kılavuz eksikliği de barizdir.¹ Çalışmada İstanbul 2010 Kültür Bakanlığı Ajansı'nın desteğiyle Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM) tarafından yürütülen ve bu satırların yazarının da katkıda bulunduğu "İstanbul Kadı Sicilleri" projesi çerçevesinde yayımlanan defterlerdeki kimi örneklere yer verilecektir.

* Prof. Dr., Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Tarihi Anabilim Dalı.

1 İlk çalışmalardan biri olarak bkz. İsmail Güler, "Bursa Sicillerinden Arapça Kayıt Örnekleri", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. 15, sy. 1 (2006), s. 113-132.

Kayıtların bir kısmının niçin Arapça tutulmuş olduğu meselesi tartışmalıdır. Bazı izah denemeleri yapılabilir. Adlî bürokrasinin henüz yapılanmasını tamamlamadığı ve Arapçanın bu dönemde ilim aleminde hâlâ baskın dil olduğu söylenebilir. Türkçenin hukuk dili olarak henüz büyük oranda kabul görmemesi de buna eklenebilir. Sak mecmualarında yer alan tip yazım örneklerinin sûre ezberler gibi ezberlenmesi kâtiplere kolay ve cazip gelmiş de olabilir.

Osmanlıca ve Arapça dışında tutulan sicil olup olmadığı merak konusudur. Rumca kayıtlar olduğu yolunda bir bilgi aktarılmışsa da bu husus tetkike muhtaçtır.² Arnavutluk şer'îye sicilleri üzerine yapılan bir araştırmada, Arnavutça sicil örnekleri olup olmadığına temas edilmemiştir.³

Vakfiyeler, tereke kayıtları, köle âzâdları, nafaka takdîrleri, kefalet kayıtları, terekeleri Beytûlmâlce zapt edilen kimselerin muhallefâtlarından istihkak talebine ilişkin kayıtlar ve gayrimenkul alım satımları çoğunlukla Arapça kaleme alınmıştır. Ayrıca kadınların göreve başlama tarihleri yine Arapça düğülmüştür.

Hüccet tasdik kayıtları da Arapçadır: **el-Emru hasbemâ hurrire fihî harrarahu el-abdü'l-fakîr ileyhi ta'âlâ Mustafa b. Receb el-kassâmü'l-askerî bi-Galata ve tevâbi'ihâ ufiye anhümâ.**⁴ Diğer tasdik ibareleri için Kütükoğlu'nun çalışmasına bakılabilir.⁵

Arapça kayıtların tercümesinde düz çeviri yerine zengin/nitelikli çeviri yapılmış, ağdalı olmamak kaydıyla devrin üslûbunun yansıtılmasına gayret edilmiştir. Şuhûdü'l-hâle yer verilmemiştir.

Ödünç İkrarı

أقر على بن طورمان بان عليه و فى ذمته من القرض الحسن لأمير بن مصطفى خمسة
آلاف درهمٍ رائجٍ و صدقه المقر له المزبور وجاهاً و على هذا وقع الحكم و التحرير فى اواخر
رجب المرجب لسنة اربع و عشرين و تسعمائة

2 Fethi Gedikli, "Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer'îyye Sicilleri", *TALİD, Türk Hukuk Tarihi Sayısı*, c. 3, sy. 5 (2005), s. 188.

3 Shaban Sinani, "Berat (Belgırat) Şehri Şer'îye Sicil Defteri (Mahkeme Kayıt Defteri) Arnavutluk ve Doğu Bölgeleri İlişkileri Hakkında Ansiklopedik Bir Hazine", *Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, sy. 33 (2005) http://www.hbektasveli.gazi.edu.tr/dergi_dosyalar/33-145-151.pdf

4 Galata 65, v. 5b-1.

5 Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, İstanbul: Kubbealtı, 1994, s. 350-352. Ayrıca bkz. Mehmet İpşirli, "İlmiye Mensublarının İmza ve Tasdik Formülleri", *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri: Bildiriler*, İstanbul: İÜEF Yayını, 1988, s. 177-200.

Ali b. Toraman nâm kimse, üzerinde ve zimmetinde Emir b. Mustafa'ya karz-ı hasenden râyicü'l-vakt beş bin akçe borcu olduğunu ikrâr etti. Mukar-run lehü'l-mezbûr, mukırr-ı mezbûru vâki' ikrârında bi'l-muvâcehe tasdîk etti.

Vaka'a'l-hükm ve't-tahrîr fî evâhiri Recebi'l-mürecceb li-sene erba'a ve işrîn ve tis'a mie.⁶

Mükâtebe Yoluyla Köle Azadı

اقر و اعترف بالى بن محمد بانه قد كاتب عبده و مملوكه حمزة بن عبدالله المعترف بالرق له المتوسط القمة افرق الحاجبين اصفر اللون غنمى العينين چركزى الاصل مسلم الملة على خدمة تسع سنين و قبل العبد الموصوف المزبور الخدمة المذكورة فى المدة المضروبة و صدقه المقر له المزبور وجاهاً و شفهاً جرى ذالك و حرر فى ٣ شعبان سنة ٤٢٩

Bâli b. Mehmed, kendisine rıkkını itiraf eden, orta boylu, açık kaşlı, sarışın, koyun gözlü, Çerkez asıllı, Müslüman, Hamza b. Abdullah nâm abd-i memlûkini dokuz sene hizmet etmesi mukabilinde kitâbete kestiğini ikrar ve itiraf etti. Vasıfları zikredilen abd-i mezkûr da müddet-i mezkûrede hizmet etmeyi kabul etti ve mukırr-ı mezbûru vicâhen ve şifâhen tasdîk etti.

Cerâ zâlike ve hurrîre fî 3 Şa'bân sene 924.⁷

Küçük Kıza Nafaka Takdir Edilmesi

هذه حجة صحيحة شرعية و وثيقة صريحة مرعية عن ذكر ما فرض و قدر لنفقة الصغيرة المدعوة نفيسة بنت قاپوجى مصطفى لما كولها و ملبوسها و لسائر ما لا بد لها من الحوائج اللازمة كل يوم درهم و نصف من الدراهم الرائجة فضى جد يد بطلب امها المسمى قية باشا بنت حمزة فرضاً و تقديرأ صحيحاً شرعياً عارية عن شائبة البطلان و الفساد معتبراً لدى الحكام جرى ذالك و حرر فى اوائل ربيع الأول سنة ١٤٩

İşbu, Nefise bt. Kapıcı Mustafa nâm sagîrenin me'kûlâtı, melbûsâtı ve sâir havâic-i lâzimesi için, Kaya Paşa bt. Hamza nâm annesinin talebiy-

6 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 2 Numaralı Sicil (H. 924-927 / M. 1518-1521)*, haz. Rifat Günelan, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 71 [v. 2a-5, Receb 924 / Ağustos 1518].

7 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 2 Numaralı Sicil (H. 924-927 / M. 1518-1521)*, haz. Rifat Günelan, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 74 [v. 3a-3, 10 Ağustos 1518].

le râyicü'l-vakt yevmî bir buçuk akçenin farz ve takdir edildiğini gösteren, hükkâm indinde müteber ve butlan şâibesinden ârî, sahih, şer'î bir hüccet ve sarih, mer'î bir vesikadır.

Cerâ zâlike ve hurrîre fî evâili Rebî'ilevvel sene 941.⁸

Küçük Kıza Nafaka Takdir Edilip Annesine Borçlanma İzni Verilmesi

فرض و قدر الحاكم لنفقة الصغيرة زليخا بنت عثمان بن علي و لسائر مهماتها كل يوم من تاريخ هذا الكتاب درهماً واحداً و نصف درهم بطلب أمها خديجة بنت نصوح على المال المتوفى عثمان و أذن لها بان تستدين المبلغ المفروض و تصرفه إلى الصغيرة المذكورة و ترجع بما استدنته عليه وقت الظفر بذلك فرضاً و إذناً صحيحين شرعيين وقع التحرير في اواسط ربيعين سنة ٤٥٩

Hâkim, Züleyha bt. Osman b. Ali nâm sagîrenin nafakası ve sâir mühimmâtı için, Hatice bt. Nasuh nâm annesinin talebiyle, müteveffâ Osman'dan [irs-i şer'le kendisine intikal eden] mallardan alınmak üzere tarih-i kitâbdan itibaren yevmî bir buçuk akçe farz ve takdir etti. Hâkim, meblağ-ı mefrûzu [vakt-i hâcette] istidâne edip sagîre-i mezkûreye sarf etmesine ve vakt-i zaferde rucû' etmesine anneye izin verdi.

Vaka'a't-tahrîr fî evâsıtı Rebî'ayn sene 954.⁹

Şahsın Mahkemeye Gelmesine Kefil Olma

قد كفل نقولا بالنفس قوسته بن مرقوا عند الطلب وقع التحرير في اوائل جمادى الآخرة سنة

٣٥٩

Nikola, hîn-i mutâlebede Kosta b. Markova'nın nefsine kefil oldu.

Vaka'a't-tahrîr fî evâhiri Cemâziyelâhir sene 953.¹⁰

8 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 9 Numaralı Sicil (H. 940-942 / M. 1534-1536)*, haz. Kenan Yıldız, İstanbul: İSAM, 2010, s. 148 [v. 30a-2, 10 Eylül 1534].

9 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 14 Numaralı Sicil (H. 953-955 / M. 1546-1549)*, haz. Nuray Güler, Mehmet Canatar, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 77 [v. 7a-1, 4 Haziran 1547].

10 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 14 Numaralı Sicil (H. 953-955 / M. 1546-1549)*, haz. Nuray Güler, Mehmet Canatar, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 93 [v. 11a-2, 27 Ağustos 1546].

Ödünç Alınıp Karşılığında Evin Rehin Verilmesi

اقر و اعترف الذمی منول بن طوغان عن قرية چنكل بأن عليه و فی ذمته من مال یانی بن منول الحلاج بمعاملته مبلغ الف درهم فضی رائج الوقت من جمادی الآخر ورهن البيوت من قرية مزبور للمبلغ المرقوم المقبوض البيت المذكور المحدودة بر طرف طريق عام و بر طرف دریا و بر طرف میخال اسبنقجی اوینه بر طرف طريق عام وقع التحرير فی اواسط جمادی الآخر سنة ٣٥٩

Karye-i Çengel'den Manol b. Doğan nâm zimmi, Hallâç Yani b. Manol'la yaptığı muameleden dolayı üzerinde ve zimmetinde evâsıt-ı Cemâziyelâhirde râyicü'l-vakt bin akçe deyni olduğunu ve karye-i mezbûrede vâki bir taraftan tarîk-ı âm, diğer taraftan derya, öbür taraftan Ispanakçı Mihal'in evi ve diğer taraftan da yine tarîk-ı âm ile mahdûd evini deyn-i mezkûr mukabilinde rehin verdiğini ikrar ve itiraf etti.

Vaka'a't-tahrîr fî evâsıtı Cemâziyelâhir sene 953.¹¹

Ödünç Alınması

اقر مقر یانی بن بترو عن قرية قاضی بأن عليه و فی ذمته من مال محمد بك بن عبدالله السلاحی بمعاملة مزبور محمد بك مبلغ الف ومائة درهم فضی رائج الوقت الفه من القرض و باقيه من ثمن القباء المقبوض متحلا غير القرض من غرة رجب المرجب لسنة ثلث و خمسين تسعمائة الى سنة كاملة و كفلت اريئة بنت یورکی كفالة صحيحة شرعية وقع التحرير فی اواخر شعبان سنة ٣٥٩

Kadı karyesinden Makriyani b. Petro, Silahdâr Mehmed Bey ile yaptığı muameleden dolayı üzerinde ve zimmetinde râyicü'l-vakt bin yüz akçe deyni bulunduğunu ikrar etti. Bunun bin akçesi karzdan, kalanı ise müşterâ-yı makbûz kabâ bahâsındandır. Karz dışındaki miktar 953 senesi gurre-i Receb-i müreccebinden bir sene tamamına müecceldir. Erin b. Yorgi borca kefil oldu.

Vaka'a't-tahrîr fî evâhiri Şa'bân sene 953.¹²

11 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 14 Numaralı Sicil (H. 953-955 / M. 1546-1549)*, haz. Nuray Güler, Mehmet Canatar, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 97 [v. 12b-2, 13 Ağustos 1546]. Bu kayıttaki yazım hataları ve Arapça ve Türkçenin birlikte kullanılması dikkati çekmektedir.

12 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 14 Numaralı Sicil (H. 953-955 / M. 1546-1549)*, haz. Nuray Güler, Mehmet Canatar, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 112 [v. 18b-2, 25 Ekim 1546].

Arazi Satışı

اقر و اعترف توما بن ياني بأنه باع من حامل هذا الكتاب ديمتری بن تيرانوز و هو إشتري منه ما هو له و ملكه الى حين صدور هذا العقد منهما و ذلك الحديقة الكائن في قرية قاضي بقرب اسكدار المحدود بملك يوركي و بملك ياني و بملك ممي و بملك ياني المزبور بجملة الحدود بثمان معین مقبوض قدره اربعمائة درهم فضی رائج الوقت بيعاً و شراءً صحيحين فصدقه المشتري المزبور وقع التحرير في اواخر شوال المكرم سنة ٣٥٩

Toma b. Yani, işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sahibi ve maliki olduğu, Üsküdar kurbundaki Kadı karyesinde kâin, bir taraftan Yorgi mülkü, diğer taraftan Yani mülkü, öteki taraftan Memi mülkü ve diğer taraftan da mezbûr Yani mülkü ile mahdûd bahçesini cümle hudûduyla râyicü'l-vakt dört yüz akçe semen-i muayyen-i makbûzla işbu hâmil-i kitâb Dimitri b. Tıranoz'a bey' ettiğini ikrar ve itiraf etti. Müşterî-yi mezbûr da onu tasdik etti.

Vaka'a't-tahrîr fî evâhiri Şevvâli'l-mükerrem sene 953.¹³

Evin İstiğlâl Yolu ile Satılması

اقرت و اعترفت المرأة المدعوة رينة بنت مريوس بانها باعت من حامل هذا الكتاب قاسم بك بن عبد الله و هو اشترى منها [ما هو لها] و ملكها و تحت تصرفها الى حين صدور هذا العقد منهما و ذلك المنزل الكائن في قرية قاضي المشتمل على بيت سفلى المحدود بملك بر جانبي طريق عام و بملك يوركي الخياط و بملك مرايد و بملك قوسته بجملة الحدود وكافة الحقوق و التوابع و اللواحق بثمان معین و مبلغ مبین قدره الف و خمسمائة درهم فضی رائج الوقت مقبوض اقراراً شرعياً فصدقه المشتري المزبور وجهاً ثم آجر بايع المزبور من غرة ذي القعدة سنة ٦٥٩ الى سنة كاملة اجارةً صحيحة شرعية مبلغ مائتي درهم فضی رائج الوقت اجارة وقع التحرير في اواسط شوال المكرم سنة ٦٥٩

Rina bt. Maryos nâm hâtun işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sahibi ve maliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, Kadı karyesinde kâin, tahtanî bir evi hâvî olan, bir taraftan tarîk-ı âm, diğer taraftan hayyât Yorgi mülkü, öteki taraftan Merayid mülkü ve diğer taraftan da Kosta mülkü ile mahdûd bulunan cemî'-i mülk menziline cümle hudûdu ve kâffe-i hukukuy-

13 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 14 Numaralı Sicil (H. 953-955 / M. 1546-1549)*, haz. Nuray Güler, Mehmet Canatar, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 125 [v. 23b-3, 23 Aralık 1546].

la ve tevâbi‘ ve levâhıkıyla râyicü’l-vakt bin beş yüz akçe semen-i muayyen-i makbûzla hâmil-i kitâb Kasım Bey b. Abdullah’a bey‘ ettiğini ikrar ve itiraf etti. Müşterî-i mezbûr, mukırra-i mezbûreyi bi’l-muvâcehe tasdîk etti. Bâyi‘a-i mezkûre sonra menzil-i mezbûru 956 senesi gurre-i Zilka‘desinden bir sene tamamına râyicü’l-vakt iki yüz akçe ücret-i kira ile müşteriden icâreye aldı.

Vaka‘a’t-tahrîr fî evâsıtı Şevvâli’l-mükerrem sene 956.¹⁴

Vakıftan Ödünç Alınması

اقر محمود بن مصطفى بان عليه و فى ذمته لوقف المرحوم حاجى محمد بمعاملة متوليه يحيى مبلغ خمسمائة و ثلث و ستين درهما فضيا رائجا فى الوقت اما خمسمائة درهم منه من القرض و الباقي من ثمن القباء المشتري المقبوض مؤجلا غير القرض من غرة محرم الحرام سنة ٨٥٩ الى سنة كاملة اقرارا شرعيا فصدقه المتولى المزبور وجاها ثم كفل بجملة المبلغ المرقوم محمود بن على كفالة صحيحة

Mahmud b. Mustafa, üzerinde ve zimmetinde merhûm Hacı Mehmed Vakfı’na mütevellî olan Yahya muamelesiyle râyicü’l-vakt beş yüz altmış üç akçe deyni olduğunu ikrar etti. Bunun beş yüz akçesi karzdan, bâkisi ise müşterâ-yı makbûz kabâ bahâsındandır. Karz dışındaki miktar 958 senesi gurre-i Muharrem-i harâmından bir sene tamamına müecceldir. Mütevellî-yi mezbûr, mukırır-ı merkûmu bi’l-muvâcehe tasdîk etti. Sonra Mahmud b. Ali, meblağ-ı merkûmun tamamına îcâb ve kabulü hâvî kefaletle kefil oldu.¹⁵

Bağ Satışı

اقر و اعترف فى مجلس الشرع الشريف داود بن مصطفى المعترف بلوغه بعد تحمل سنه عن قرية قرمان بانه قد باع من حامل هذا الكتاب عبد السلام خليفة بن يحيى الامام من القرية المزبورة و هو اشترى منه ما هو له و ملكه و ذلك الكرم الواقع فى القرية المزبورة المحدود بمسجد القرية المذكورة و بارض محمود و بالوادى و بالارض الموقوفة بجملة الحدود و الحقوق بثمان معين مقبوض قدره ثلثمائة درهم فضى رائج فى الوقت اقراراً صحيحاً شرعياً و اعترافاً صريحاً مرعياً مصداقاً من قبله وجاهاً حرّ فى التاريخ المزبور

14 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 17 Numaralı Sicil (H. 956-963 / M. 1549-1556)*, haz. Orhan Gültekin, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 155 [v. 30a-5, 6 Kasım 1549].

15 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 17 Numaralı Sicil (H. 956-963 / M. 1549-1556)*, haz. Orhan Gültekin, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 317 [v. 82b-3].

Karaman karyesinden bulûğa erdiğini itiraf eden ve yaşını da mütehammil bulunan Davud b. Mustafa, karye-i mezbûrede vâki', bir cânibden karye-i mezbûre mescidi, bir cânibden Mahmud'un arazisi, bir cânibden vâdi ve bir cânibden de arazi-i mevkûfe ile mahdûd bulunan bağını cümle hudûdu ve huku-kuyla râyicü'l-vakt üç yüz akçe semen-i muayyen-i makbûzla karye-i mezbûre imamı hâmil-i kitâb Abdüsselâm Halife b. Yahya'ya bey' ettiğini ikrâr ve itiraf etti. Vâki' ikrâr, Abdüsselâm Halife kibelinden bi'l-muvâcehe tasdîk edildi.

Hurrire fi't-târihi'l-mezbûr [9 Şevvâli'l-mükerrem sene 987].¹⁶

Aczini İfade Eden Vasînin Değiştirilmesi

لما عجز الوصى المنصوب عن قبل الشرع الشريف نبى خليفة بن حسن المؤذن على الصغيرة المدعوة أمى بنت الحاج قابل المتوفى فى محلة سلمان اغا عن خدمة الوصاية نصب الحاكم الموقع حاملة هذا الكتاب عيني خاتون ابنة عبد الله وصياً على ابنتها الصغيرة المدعوة أمى المذكورة لضبط احوالها و قبض اموالها المنتقلة اليها عن أبيها المتوفى المزبور فهى التزمت خدمة الوصاية المرقومة و قبلتها نصباً و قبولاً شرعيين حرّر فى التاريخ المزبور

Babası bundan akdem Selman Ağa mahallesinde vefat etmiş olan Ümmî bt. El-hâc Kâbil nâm sagîreye kibel-i şer' den mansûb vasî olan Müezzîn Nebi Halife b. Hasan' ın vesâyet-i mezbûre hizmetini edâdan âciz kalması üzeri-ne hâkim, hâmiletü hâze'l-kitâb Aynî Hatun bt. Abdullah' ı kızı Ümmî nâm sagîre-i mezbûreye zabt-ı ahvâlî ve müteveffâ-i mezbûr babasından kendisi-ne intikal eden malların kabzı için vasî nasb etti. O da vesâyet-i merkûmeyi kabul edip hizmet-i lâzimesini edâyı üzerine aldı.

Hurrire fi't-tarihi'l-mezbûr [21 Şevvâl sene 987].¹⁷

Tebennî (Evlat Edinme) Kaydı

سَلِّمَتْ مَاهُ كَانَ خَاتُونُ ابْنَةِ بَاجِكُ التِّى هِى جَدَّةُ الصَّغِيرَةِ الْآتِيَةِ ذَكَرَهَا الصَّغِيرَةُ الْمَدْعُودَةُ شَاهِي بِنْتُ إِبْرَاهِيمَ الْمُتَوَفَّى أَبُوهُا لِلتَّبْنَى وَ الْعِيَالَةِ مِنْ حَامِلَةِ هَذَا الْكِتَابِ هِمْسَايَةَ خَاتُونُ ابْنَةِ عَبْدِ

16 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 51 Numaralı Sicil (H. 987-988 / M. 1579-1580)*, haz. Rifat Günelan, Mehmet Canatar, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 68 [v. 2b-3, 29 Kasım 1579].

17 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 51 Numaralı Sicil (H. 987-988 / M. 1579-1580)*, haz. Rifat Günelan, Mehmet Canatar, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 92 [v. 10a-1, 11 Aralık 1579].

الله و هي تسلمها منها للتبني و العيالة تسليمًا و تسلمًا صحيحين شرعيين ثم فرض الحاكم الموقع اعلاه لنفقة الصغيرة المذكورة و لكسوتها و لسائر حوائجها كل يوم من تاريخه درهماً واحداً فرضاً و تقديراً و اذن لها لصرفها حرّ في التاريخ المزبور

Babası bundan akdem fevt olan Şâhî bt. İbrahim nâm sagîrenin ninesi Mâhgân Hatun bt. Bacık, torununu hâmiletü hâze'l-kitâb Hemsâye Hâtun bt. Abdullah'a tebennî ve ıyâle için teslim etti. O da sagîre-i mezbûreyi tebennî ve ıyâle için teslim aldı. Sonra hâkim-i muvakkı'-ı hâze'l-kitâb, sagîre-i mezbûrenin nafakası, kisvesi ve sâir havâici için tarih-i kitâbdan itibaren yevmî bir akçe takdir etti ve nineye meblağ-ı mezbûrenin sarfı için izin verdi.

Hurrire fi't-târihi'l-mezbûr [25 Şevvâl sene 987].¹⁸

Vasî Atanması

نصب الحاكم الموقع درويش ميرزا بن حسين وصياً للصغير المدعو زيني بن ابراهيم بن بابا على المتوفى ابوه لظبط احواله و حفظ امواله المنتقلة اليه من ابيه المتوفى المزبور و هو قبل الوصاية المرقومة و التزم باقامتها نصباً و قبولاً صحيحين شرعيين حرّ في التاريخ المزبور

Hâkim-i muvakkı', Derviş Mirza b. Hüseyin'i, babası bundan akdem fevt olan Zeynî b. İbrahim b. Baba Ali nâm sagîre zabt-ı ahvâlî ve müteveffâ-yı mezbûr babasından kendisine intikal eden malların muhafazası için vasî nasb etti. O da vesâyet-i merkûmeyi kabul edip hizmet-i lâzimesini edayı üzerine aldı.

Hurrire fi't-târihi'l-mezbûr [6 Zilkâ'de sene 987].¹⁹

Şahsın Mahkemeye Gelmesine Kefil Olma

كفل احمد بن محمود عن محلة المعمورة بنفس مصطفى بن علي عن المحلة المذكورة ليحضر وقت الاستحضار بطلب عثمان بن عبدالله القزاز حرّ في التاريخ المزبور

18 *İstanbul Kadı Sicilleri Üsküdar Mahkemesi 51 Numaralı Sicil (H. 987-988 / M. 1579-1580)*, haz. Rifat Günelan, Mehmet Canatar, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 100 [v. 12b-2, 15 Aralık 1579].

19 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 51 Numaralı Sicil (H. 987-988 / M. 1579-1580)*, haz. Rifat Günelan, Mehmet Canatar, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 116 [v. 17a-4, 25 Aralık 1579].

Ma'mûre mahallesinden Ahmed b. Mahmud, mahalle-i mezkûreden Mustafa b. Ali'nin nefisine ve kazzâz Osman b. Abdullah'ın hîn-ı mutâlebesinde ihzârına kefil oldu.

Hurrire fi't-târihi'l-mezbûr [7 Zilka'de sene 987].²⁰

Köle Azadı

شهد على بن عيسى الخياط الكائن فى المساكن المعروفة بسلطان اودةلرى بقسطنطينية المحروسة الحاج احمد بن حسن الخياط الساكن فى محلة بوستانجى باشى بقرب الموضوع المعروف بقدرغة ليمانى من محلات المحمية المزبورة بمحضر من فخر الاماثل و الاهالى رمضان افندى ابن محمد غب الاستشهاد الشرعى المسبوق بالدعوى الصحيحة الشرعية الصادرة عن حامل هذا الكتاب رضوان بن عبدالله الاوسط الادجع الاقرن الاصفر اللون الافرنجى الاصل الكاتب بأن شجاع بك عبدالله الزعيم الاطنوى المتوفى قد اعتق و حرّر حال حياته و كمال عقله كائنا فى المساكن المسفورة منذ اربع سنين قبل تاريخه عبده و مملوكه رضوان الموصوف المزبور حسبة لله العظيم و ابتغاء لمرضات الرب الرحيم اعتقا و تحريرا صحيحين شرعيين شهادة صحيحة شرعية و معاملة معتبرة مرضية فحكم بعقه حكما صحيحا شرعيا فصار هو حرا كسائر الاحرار الاصليين له ما لهم و عليه ما عليهم حرّر فى ١١ ذى القعدة المبارك سنة ٧٨٩

Mahrûse-i Kostantiniyye'de vâki' Sultan odaları diye ma'rûf meskenlerde sâkin bulunan Terzi Ali b. İsa ve yine mahmiye-i mezbûrede Kadırga Limanı diye ma'rûf mevzi kurbundaki Bostancıbaşı mahallesinde sâkin olan Terzi El-hâc Ahmed b. Hasan nâm kimseler, fahru'l-emâsil ve'l-ahâlî Ramazan Efendi b. Mehmed mahzarında meclis-i şer' de hâzırân olup, orta boylu, kara gözlü, çatık kaşlı, sarışın, Efrenciyyü'l-asl, kâtib hâmil-i hâze'l-kitâb Rıdvan b. Abdullah'tan sâdır olan dava-yı sahiha-i şer' iyyede gibbe'l-istişhâd şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffâ Za'îm Şücâ' Bey b. Abdullah, hâl-i hayatı ve kemâl-i akl ve sıhhatinde, tarih-i kitâbdan dört sene mukaddem yukarıda vasıfları zikredilen Rıdvan nâm abd-i memlûkini hasbeten lillâhi'l-azîm ve ibtiğâen li-marzâtı'r-rabbi'r-rahîm âzat ve tahrîr etmişti. Şehâdetleri mûcebince müddei-yi mezkûrun itkına hükmedildi. Abd-i mezbûr bu sûretle sâir ahrâr-ı asliyyîn-i mükellefîn gibi hür oldu.

20 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 51 Numaralı Sicil (H. 987-988 / M.1579-1580)*, haz. Rıfat Günelan, Mehmet Canatar, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 119 [v. 18a-1, 26 Aralık 1579].

Hurrire fi 11 Zilka'deti'l-mübârek sene 987.²¹

Mudârebe Ortaklığı

اقر محمد بن رمضان بأن عليه و في ذمته لباعث السجل محمد بن جعفر مبلغا قدره
الفا درهم على طريق المضاربة الشرعية فما حصل من ربحه يكون بينهما نصفان اقرارا صحيحا
شرعيا مصدقا من قبله وجاها ثم كفل بدرك المبلغ المرقوم شاه قولى بن حضر كفالة شرعية
حرّر فى التاريخ المزبور

Mehmed b. Ramazan, rıbhın yarı yarıya taksim edildiği mudârebeden dolayı üzerinde ve zimmetinde bâis-i sicil Mehmed b. Cafer'e iki bin akçe dey-ni olduğunu ikrar etti. Vâki' ikrar, dâin-i mezbûr kıbelinden bi'l-muvâcehe tasdik edildi. Sonra Şahkulu b. Hızır meblağ-ı merkûmun derkine kefil oldu.

Hurrire fi't-târihi'l-mezbûr [11 Zilka'deti'l-mübârek sene 987].²²

Mükâtebe Yoluyla Köle Azadı

اقر نصوح بن ابراهيم عن قرية باشى بيوكلى بانه كان كاتب قبل تاريخه مملوكه اسكندر
بن عبدالله الروسى الاوسط الاصفر الغنمى الافرق على خدمة عشرة سنين و الآن قد مضى
منه سنتان و بقى ثمان سنين فمتى ادى الخدمة المذكورة ولم يخن و لم يخالف امره يكون
حرا كسائر الاحرار

Başbüyük karyesinden Nasuh b. İbrahim, bundan akdem, orta boylu, sarışın, koyun gözlü, açık kaşlı, Rûsiyyü'l-asl İskender b. Abdullah nâm abd-i memlûkîni on sene hizmet etmesi mukabilinde kitâbete kesmiş olduğunu ikrar etti. Şu ana kadar bunun iki senesi tamamlanmış olup geriye sekiz sene kalmıştır. İhanet ve emrine muhalefet etmeyip hizmet-i mezkûresini edâ ettiğinde sâir ahrâr gibi hür olacaktır [8 Zilhicce 987].²³

21 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 51 Numaralı Sicil (H. 987-988 / M. 1579-1580)*, haz. Rifat Günelan, Mehmet Canatar, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 122 [v. 19a-1, 30 Aralık 1579].

22 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 51 Numaralı Sicil (H. 987-988 / M. 1579-1580)*, haz. Rifat Günelan, Mehmet Canatar, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 123 [v. 19a-3, 30 Aralık 1579].

23 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 51 Numaralı Sicil (H. 987-988 / M. 1579-1580)*, haz. Rifat Günelan, Mehmet Canatar, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 138 [v. 24a-1, 26 Ocak 1580].

Muhallefâtı Beytûlmâl Tarafından Zabtedilen Kimsenin Muhallefâtında Mirasçısının Hak İddia Ettiği

شهد فخر ارباب القلم ذخر اصحاب الرقم مصطفى جلی بن علی و نبی بن نصح
بمحضر من محمد سوباشی بن مصطفى الامین علی بیت المال الواقع بقضاء اسکدار و
یوروس المضبوطة بيده مخلفات المرحوم المدعو محمد جلی بن موسی المتوفی فی القرية
المعروفة بقانلیج غب الدعوی و الاستشهاد الصادرین عن حافظ هذا الكتاب الحاج حبيب
بان المدعی المذكور عم و وارث للمتوفی المذكور لأن المتوفی المذكور ابن صلی لموسی
و هما ای موسی و الحاج حبيب اخوان لاب و ام ابوهما محمود لا نعلم له وارثا سواه و
لا مستحقا لتركته الا إياه شهادة صحيحة مقبولة محكومة بموجبها بعد رعاية شرائطه و ذلك
بعد صدور كتاب حکمی عن قبل مولانا حسین بن منتش المؤلّی بقضاء کومیش خلافة ناطق
مضمونه بما ذکر جرى ذلك و حرّر فی ۹۱ صفر سنة ۸۸۹

Fahru erbâbi'l-kalem ve zahru ashâbi'r-rakam Mustafa Çelebi b. Ali ve
Nebi b. Nasuh nâm kimseler, Kanlıca diye ma'rûf karyede bundan akdem fevt
olan Mehmed Çelebi b. Musa'nın muhalefâtını zabt eden, Üsküdar ve Yoros
kazalarında vâki' Beytûlmâlin emini Mehmed Subaşı b. Mustafa mahzarında,
hâfız-ı hâze'l-kitâb el-Hâc Habib'ten sâdır olan dava-yı sahiha-i şer'iyede
gıbbe'l-istişâd şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'î-yi mezkûr, müteveffâ-yı
mezkûrun amcası ve vârisidir. Zira müteveffâ-yı mezkûr, Musa'nın sulbî
oğludur. O ikisi yani Musa ve el-Hâc Habib ana-baba bir kardeştir, babaları
Mahmud'dur. Müteveffâ-yı mezbûra ondan başka vâris ve terekesine ondan
başka müstehak kimse ma'lûmumuz değildir. Şehâdetleri ba'de şerâitî'l-
kabûl inde'ş-şer' muteber ve makbul olduktan sonra mücebince hükmedildi.
İşbu hüküm, mazmûnunda burada zikredilen hususların kaydedildiği Gü-
müş kazası müvellâsı Mevlâna Hasan b. Menteş tarafından verilen hüccetin
sudûrundan sonra verildi.

Cerâ zâlike ve hurrîre fi 19 Safer sene 988.²⁴

Evin Vakfedilmesi

الحمد لله رب العالمين و الصلاة على سيدنا محمد افضل المرسلين و على آله و صحبه
اجمعين و على من تبعهم الى يوم الدين فهذه حجة صحيحة شرعية يعرب مضمونها عن ذكر ما

24 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 51 Numaralı Sicil (H. 987-988 / M. 1579-1580)*,
haz. Rıfat Günelan, Mehmet Canatar, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 234 [v. 52b-
3, 5 Nisan 1580].

حضرت في مجلس الشرع الشريف تنزلة خاتون ابنة حضر من محلة الحاجة خاتون من محلات اسكدار المحروسة لما علمت أن الدنيا فانية و الآخرة باقية وقفت وحبست بنية صافية و طوية وافية و ذلك جميع المنزل الواقع في المحلة المزبورة المحدود بملك ممى بن حسين و بملك قمر خاتون و بملك الواقفة المذكورة و بوقف المرحومة الحاجة خاتون المذكورة و بملك على بن المشتمل على بيت سفلى و صفة بجملة الحدود و شرطت سكنه اولا لنفسها النفيسة ما دامت في قيد الحياة انيسة ثم للمرأة المدعوة ساكنة بنت حسين ما دامت حيا ثم لاولادها ثم لاولاد اولادها ثم لاولاد اولادها بطنا بعد بطن الى الانقراض ثم للرجل المدعو الذى هو زوج للمرأة المزبورة ساكنة ما دام حيا ثم لاولاد اولادها ثم لاولاد اولاد اولادها بطنا بعد بطن و قرنا بعد قرن الى الانقراض ثم لمن يكون اماما فى المسجد المحلة المزبورة و شرطت التولية الحسية للرجل المدعو خليل خواجه بن شعيب الامام فى المسجد المرقوم و سلمت الواقفة المزبورة الى من شرطت التولية فى الوقف المزبور له و هو خليل خواجه المزبور فلما آل الحال فى هذا المال رجعت الواقفة المذكورة عن الوقف المرقوم و استردته الى ملكها فخاصم معها المتولى المزبور فترافعا الى الحاكم الموقع اعلى هذا الكتاب فحكم الحاكم المذكور بعد ما التمس منه الحكم بصحة وقفية الوقف المزبور تصور و رجح جانب لزوم الوقف لكونه القول الاقوى به العمل فى الامصار و عليه الفتوى حكم بصحة الوقف المزبور فصار وفقا صحيحا لازما بحيث لا يباع و لا يرهن و لا يملك و لا يورث فمن بدله بعد ما سمعه فانما اثمه على الذين يبدلونه ان الله سميع عليم جرى ذلك و حرر فى اوائل جمادى الاولى سنة الف

el-Hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn ve's-salâtü alâ seyyidînâ Muhammedin efdalu'l-mürselîn ve alâ âlihi ve sahbihi ecma'in, ve alâ men tebi'ahüm ilâ yevmi'd-dîn. Ammâ ba'd, işbu, mazmûnunda vakıf ikrârını ihtivâ eden sahih ve şer'î bir hüccettir.

Mahrûse-i Üsküdar mahallâtından Hâce Hatun mahallesi sâkinelerinden Tenzile Hatun bt. Hızır, dünyanın fâni, ahiretin bâki olduğunu idrak ettiğinde meclis-i şer'a hâzıra olup niyet-i sâfiye ve taviyye-i vâfiye ile mahalle-i mezbûrede vâki' olan, bir taraftan Memi b. Hüseyin mülkü, diğer taraftan Kamer Hatun mülkü, öteki taraftan vâkife-i mezbûre mülkü ve diğer taraftan da Hâce Hatun vakfı ve Ali b. () mülkü ile mahdûd bulunan, tahtanî bir beyti ve selamlığı hâvî mülk menzilini cümle hudûdu ile vakfedip habsetti. Menzil-i mezbûrda süknâyı evvelâ kayd-ı hayatla kendisine, sonra müddet-i hayatınca Sakine bt. Hüseyin nâm hâtuna, sonra onun evlâdına, sonra evlâd-ı evlâdına sonra batnen ba'de batnin nesilleri kesilinceye ka-

dar evlâd-ı evlâd-ı evlâdına sonra mezbûre Sakine'nin () nâm zevcine sonra onun evlâdına, sonra evlâd-ı evlâdına sonra batnen ba'de batnin ve karnen ba'de karnin nesilleri kesilinceye kadar evlâd-ı evlâd-ı evlâdına, sonra mahalle-i mezbûre mescidinde imam olan kimseye şart etti. Tevliyet-i hasbiyyeyi mahalle mescidi imamı Halil Hoca b. Şuayb'a şart etti. Vâkıfe-i mezbûre menzili, sonra mütevellî Halil Hoca'ya teslim etti. Hâl bu minvâl üzere iken vâkıfe-i mezbûre vakıftan rucû' edip menzil-i merkûmu geri istedi. Mütevellî-yi mezbûr buna karşı çıkınca hâkimin huzurunda murâfa'a olundular. Vakfın sıhhatine ve lüzûmuna karar verilmesi talebinden sonra hâkim sıhhat ve lüzûm kavlini tercih ederek vakf-ı mezbûrun sıhhatine ve lüzûmuna hükmetti. Böylelikle vakıf, satılamaz, rehnedilemez, temlik edilemez, mirasa konu olmaz şekilde sahîh ve lâzım bir vakıf haline geldi. "Fe-men beddelehu ba'de mâ semî'ahû fe-innemâ ismuhu ale'l-lezîne yübeddilûnehu innallâhe semî'un alîm"

Cerâ zâlike ve hurrîre fî evâili Cumâdelûlâ sene elf.²⁵

Ev Bağışı

اقر فخر الاماثل و الاقران ذخر الاكابر و الاعيان مصطفى جاش ابن عبدالرحمان بانه قد وهب و منح لابنه الصلبي المدعو احمد جميع منزله الواقع بالمحلة الجامع العتيق من محلات سيروز المحروسة الحاوى على اربعة بيوت علوا و سفلا و على حمام و مطبخ و فرن و جنينة و كنيف و اصطبل فوقه اربعة بيوت المحدود بملك مصطفى جلى ابن على و بملك عبدى بك بن عبدالله و بملك ولى ابن رمضان و بملك محمد بن عبدالله و بالطريق العام بجملة الحدود و كافة الحقوق ثم انه قد قبض المزبور المزبور لاجل ابنه المزبور بولايته اقرارا شرعيا جرى ذالك و حرر فى اواخر اخر الربيعين لسنة ٧٩٠.

Fahru'l-emâsil ve'l-akrân zahru'l-ekâbir ve'l-a'yân Mustafa Çavuş b. Abdurrahman nâm kimse, mahrûse-i Siroz mahallâtından Câmi'-i atîk mahallesinde kâin, fevkânî ve tahtânî dört beyti, hamamı, mutfâğı, fırını, bahçeyi, helayı, üstünde dört oda bulunan ahırını müştemil, bir taraftan Mustafa Çelebi b. Ali mülkü, diğer taraftan Abdi Bey b. Abdullah mülkü, öteki taraftan Veli b. Ramazan ve Mehmed b. Abdullah mülkleri ve diğer taraftan da tarîk-ı âm ile mahdûd mülk menziline cümle hudûdu ve kâffe-i hukuku ile Ahmed nâm sulbî

25 *İstanbul Kadı Sicilleri: Üsküdar Mahkemesi 84 Numaralı Sicil (H. 999-1000 / M. 1590-1591)*, haz. Rıfat Günelan, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2010, s. 127 [v. 9a-1, 14 Şubat 1592].

sagîr oğluna hibe ettiğini ikrâr etti. Sonra velayeti altındaki sagîr-i mezbûr nâmına menzil-i merkûmu velâyeten kabz etti.

Cerâ zâlîke ve hurrîre fî evâhiri Rebî'îlâhir sene 970.²⁶

Muhâla'a

خالعت دنيا بنت داود مع زوجها سليمان بن مصطفى من الغبراء اليسارى و هو خالع معها على مهرها المؤجل المعقود عليه نكاحها و ذالك المبلغ اربعة الاف درهم و نفقة عدتها و ساير دعاويها عليه مخالعة صحيحة شرعية ثم أبرأ كل منهما ذمة الآخر عن جميع الدعاوى و المطالبات و الايمان و المخاصمات عموما و خصوصا عن الدعاوى المتعلقة بينهما جرى ذالك و حرر فى ٧١ رجب سنة ٠٧٩

Dünya bt. Davud, sol gariblerinden Süleyman b. Mustafa nâm zevci ile hul' eyledi. Zevci de nikâhında taahhüt ettiği dört bin akçe miktarındaki mehr-i müecceli, iddet nafakası ve aleyhindeki davalardan feragat etmesi mukabilinde onunla hul' eyledi. Bütün da'vâ, mutâlebât, yemin ve muhâsamâtтан umûmen ve aralarındaki zevciyyetle alakalı da'vâdan husûsen her biri diğeri-nin zimmetini ibrâ etti.

Cerâ zâlîke ve hurrîre fî 17 Receb sene 970.²⁷

Ümmü Veled

شهد مولانا رجب بن حمزة و اسكندر بن عبدالله و حسين بن على بمحضر فخر المشايخ الكرام مولانا الياس خليفة بن على الوصى المختار على ضبط مخلفات المرحوم مولانا مصلح الدين بن خضر المدرس غب الدعوى و الاستشهاد الشرعين الصادرين عن قمر بنت عبدالله البوسناوية القرناء الشهلاء الوسطاء الخنطية بان المرحوم المزبور قد استولد الجارية المدعوة المزبورة و هى ولدت منه ابنتها المدعوة فاطمة فلما قضى مولانا المزبور نجه صارت الجارية المدعية المزبورة حرة شهادة صحيحة شرعية مقبولة محكومة بموجبها جرى فى اواخر ذى الحجة سنة ٠٧٩

²⁶ *İstanbul Kadı Sicilleri: Balat Mahkemesi 2 Numaralı Sicil (H. 970-971/M. 1563)*, haz. Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2011, s. 59 [v. 3a-3, 23 Şubat 1563].

²⁷ *İstanbul Kadı Sicilleri: Balat Mahkemesi 2 Numaralı Sicil (H. 970-971/M. 1563)*, haz. Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2011, s. 121 [v. 25a-4, 12 Mart 1563].

Mevlâna Receb b. Hamza, İskender b. Abdullah ve Hüseyin b. Ali nâm kimseler, müderris merhûm Muslihiddin b. Hızır'ın muhallefâtının zaptına vasiyy-i muhtâr olan fahru'l-meşâyıh'ı'l-kirâm Mevlâna İlyas Halife b. Ali mahzarında, Bosnaviyyetü'l-asl, çatık kaşlı, elâ gözlü, orta boylu, buğday tenli, Kamer bt. Abdullah'tan sâdır olan da'vâda gıbbe'l-istişhâd şöyle şehâdet ettiler ki, merhûm-i mezbûr, müdde'îye-i mezbûre câriyeyi istilâd etmiş ve câriye-i merkûme de ondan Fatıma nâm kızını doğurmuştur. Mevlâna-yı mezbûra ecel erişip rabbine kavuştuğunda câriye-i mezbûre hür olmuştur. Şehâdetleri [ba'de't-ta'dili's-şer'î ve't-tezkiyeti's-şer'îyye inde's-şer' makbûl ve mûteber olmağın] mûcebince hükmedildi.

Cerâ fî evâhiri Zilhicce sene 970.²⁸

Köle Azâdı

اقر و اعترف في مجلس الشرع الشريف الرجل المدعو محمد بن عبدی الساكن بمحلة امك يمز من محلات قسطنطينية بانه قد اعتق و حرر عبده و مملوكه المعترف بالرق له حامل الكتاب احمد بن عبد الله الافرق الاشهل الاوسط البغداني اصلا حسبة لله تعالى و طلبا لمرضاته اعتاقا و تحريرا صحيحين شرعيين اقرارا و اعترافا صرحين مرعيين فصار هو حرا كسائر الاحرار الاصليين جرى ذالك و حرر في اواسط ربيع الآخر سنة اثنتين و الف

Kostantınıyye mahallâtından Emek yemez mahallesinde sâkin olan Mehmed b. Abdi nâm kimse meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup, kendisine rıkkını mu'terif olan, açık kaşlı, elâ gözlü, orta boylu, Boğdan asıllı, hâmil-i hâze'l-kitâb Ahmed b. Abdullah nâm abd-i memlûkini hasbeten lillâhi te'âla ve taleben li-marzâtihî âzat ve tahrîr ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Abd-i memlûk-i mezbûr bu sûretle sâir ahrâr-ı asliyyin gibi hür oldu.

Cerâ zâlike ve hurrîre fî evâsıtı Rebî'îlâhir sene isneteyn ve elf.²⁹

28 *İstanbul Kadı Sicilleri: Balat Mahkemesi 2 Numaralı Sicil (H. 970-971 / M. 1563)*, haz. Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2011, s. 121 [v. 69b-4, 20 Ağustos 1563].

29 *İstanbul Kadı Sicilleri: Rumeli Sadareti Mahkemesi 21 Numaralı Sicil (H. 1002-1003 / M. 1594-1595)*, haz. Rasim Erol, Hüseyin Kılıç, Mehmet Akman, İstanbul: İSAM, 2011, s. 53 [v. 7b-2, 22 Ocak 1594].

1910 Tarihli Keskin Rum Cemiyeti ve Cinsiyet ve Kavmiyet Esas ve Unvanlarıyla Dernek Kurma Yasağı*

Fethi Gedikli**

Özet: 1814'te Yunan istiklalini gerçekleştirmek maksadıyla Çarlık Rusyasının bir vilayeti olan Odesa'da Ksanthos ve arkadaşlarınca kurulan ilk Yunan cemiyeti Filik-i (Etniki) Eterya'dan sonra, en çok tanınan diğer Rum cemiyeti, 1861'de kurulan Dersaadet Rum Cemiyet-i Edebiyesidir. II. Abdülhamid'in hakimiyeti esnasında da bazı Rum cemiyetleriyle karşılaşılmaktadır. İkinci Meşrutiyetin ardından (1908) çeşitli adlarla, Osmanlı toprakları üzerinde Rumların yaşadığı kasaba ve şehirlerde de birçok Rum cemiyetleri kurulmuştur. Bunlar arasında Keskin Rum Cemiyeti (ve Ankara Rum Cemiyeti) de vardır. II. Meşrutiyetin getirdiği atmosferde yapılan Osmanlı Cemiyetler Kanunu'nun 4. maddesi cemiyetlerin siyaset yapmasını yasaklamıştır. Bu makalede Osmanlı memurlarınca söz konusu 4. maddenin uygulamada nasıl yorumlandığı, 1910'da Keskin'de kurulan Rum Cemiyeti ve bu makalenin sonunda yer verdiğimiz onun nizamnamesi örneğinde ele alınmıştır. O devirde Keskin, Kırşehir mutasarrıflığına tabi bir Anadolu kasabasıydı; bugün ise o, Kırıkkale'nin bir ilçesidir

Anahtar kelimeler: Osmanlı Rum cemiyetleri, Keskin Rum Anamorfozis Cemiyeti, Elenikos Sillogos, 1909 tarihli Osmanlı Cemiyetler Kanunu, Osmanlı Devletinde cemiyetlerinin siyaset yasağı

The Greek Society Dated 1910 in Keskin Town and Prohibition of Formation of a Society Rely on Nationality and Ethnic Principles

Abstract: The first Greek society was founded by Xanthos and his colleagues in 1814 in Odessa and called Etniki Eterya; then was established in 1861 in Istanbul the Greek Dersaadet Cemiyet-i Edebiyesi. There were found some Greek societies during the II. Abdulhamid reign (1876-1908). After the Second Constitutional Monarchy (after 1908), with various names, in the towns and cities on the Ottoman lands inhabited by Greeks founded many Greek societies. Among them, the Greek Association of Keskin (and the Greek Association of Ankara) is also known. In the atmosphere that the second Ottoman Constitution brought, the Ottoman "Societies Act" (*Cemiyetler Kanunu*) came into force but its article 4 banned for the societies to enter politics. I tried to display here how the interpretation of Article 4 went in application by Ottoman officials. And I tried to do that in the context of Keskin Greek Anamorfozis Asosiasiation founded in 1910 in Keskin and its constitution (the nizamnama) which is added to this paper. Keskin was a small town in Anatolia subject to Kırşehir mutasarrıflığı during that period, and today it is a district of Kırıkkale.

* XVI. Türk Tarih Kongresi'ne (20-24 Eylül 2010, Ankara) sunulan tebliğ metnidir.

** Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Tarihi Anabilim Dalı. gediklifethi@gmail.com

Key words: Ottoman Greek societies, Keskin Greek Anamorfosis Association, Elenikos Sillogos, Ottoman Societies Act of 1909, prohibition of entering politics for the Ottoman associations.

Giriş

Cumhuriyet devrine kadar memleketimizde kurulan Rum cemiyetleri hakkında henüz bilmediğimiz birçok şey vardır. 1814'te Yunan istiklalini gerçekleştirmek amacıyla Çarlık Rusya'sının bir vilayeti olan Odesa'da Ksanthos ve arkadaşlarınca kurulan ilk Yunan cemiyeti Filik-i (Etniki) Eterya¹ bir yana bırakılırsa, en çok bilineni, 1861'de kurulan Dersaadet Rum Cemiyet-i Edebiyesidir.² 23 Ş 1317 (Hicrî) / 27 Aralık 1889 günlü bir belgeden Giresun kasabasında Rum metropolit vekilinin riyaseti altında Fakir İhvan Cemiyeti adıyla Rumların teşkil ettiği ruhsatsız kulübün dağıtıldığından söz edilmesine bakılırsa "İstibdat" devrinde de bazı Rum cemiyetleriyle karşılaşmaktadır.³ İkinci Meşrutiyet'in ardından çeşitli adlarla, Osmanlı toprakları üzerinde Rumların yaşadığı kasaba ve şehirlerde 1908'de kurulan Rum Meşrutiyet Kulüpleri, 1909'da Edirne-Uzunköprü'de kurulan Adelfia adlı bir ihtilâl cemiyeti, Rum Uhuvvet-i İlimperverâne Ağâyî, Rum Uhuvvet-i İlimperverâne İrinî, Rum Maârifperver cemiyetleri⁴ ve benzerleri arasında Keskin Rum Cemiyeti (ve hakkında henüz bilgi bulamadığımız Ankara Rum Cemiyeti) de vardır.⁵

- 1 Bu cemiyetin adı kaynaklarda iki türlü geçmektedir. Necla Günay, "Filik-i Eterya Cemiyeti", *Gazi Üniversitesi Kurşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, c. 6, sy. 1 (2005), s. 273-274'te doğrusunun Filik-i Eterya "Eterya ton Filikon" (Dostluk Cemiyeti) olduğunu belirtmektedir. Bu dernek hakkında daha geniş bilgi için N. Günay'ın adı geçen makalesine bakınız. Orada kuruluş yeri olarak Odesa'dan evvel aynı yıl Paris'te kurulduğuna dair bir bilgi de vardır.
- 2 Necla Günay, Filik-i Eterya'dan önce de Rumların dernek kurma çalışmalarından söz etmektedir: Daha 1787'de Rusya'da Finiks Cemiyeti teşkil edilmişti. Sonra 1796'da Avusturya'da (Viyana'da) Türk idaresine karşı şair Rigas akim kalan bir cemiyet kurma teşebbüsünde bulunmuştu. Ardından 1800'lerin başında Athena, Filik-i Eterya Cemiyetinin kurulmasından bir yıl önce ise Fransa'da (Paris'te) Hotel Grec Cemiyeti kurulmuştu. Necla Günay, a.g.m., s. 267.
- 3 Bk. BOA, DH.TMIK.M, Dosya No. 79, Gömlek No. 39. Bu tebliğin hazırlanmasında yardımını gördüğüm İ.Ü. Hukuk Fakültesi Hukuk Tarihi Arş. Gör. Ali Adem Yörük'e de teşekkür borçluyum.
- 4 <http://www.ansiklopedim.com/detay/2035/Cemiyet.htm>, 2 Nisan 2011 günü girildi.
- 5 Diğer benzer Rum cemiyetleri arasında örnek kabilinden Rum Muhâcirîn Cemiyeti, Rum Cemiyet-i Ticariyesi, Asya-i Suğra Cemiyeti, Merzifon Amerikan Kolejindeki Rum öğrencilerce teşkil edilen Müdafaa-i Meşrua ve Pontus Cemiyeti ve başka yerlerde kurulmuş diğer birçok Pontus cemiyetleri ve Rum İttihad-ı Milli Cemiyeti de sayılabilir. Bkz. İbrahim Erdal, "Türk Basınına Göre; Patrikhane Konusu ve Patrik Araboğlu'nun İhracı Meselesi", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, sy. 33-34, Mayıs-Kasım 2004, s. 35-37.

Yunan isyanından sonra Yunanistan'ın bağımsız bir devlet olarak ortaya çıkması Anadolu Rumlarını da uyandırmaya başlamış ve gitgide Yunan/Grek'ten çok daha geniş bir kapsama alanına sahip olan ve etnik bir anlam taşımaksızın Ortodoks olan bütün halkları tanımlayan **Rumluktan**, belli etnik halkı tanımlayan **Yunanlığa** doğru bir evrim geçirmeye başlamışlardır. Burada Rum ve Grek/Yunan kavramlarının farklı bir gerçeğe tekabül ettiğini özellikle belirtmek gerekir. Keskin'deki bu kıpırdanışı da bu bağlamda değerlendirmek yanlış olmaz.

1910'lardan başlayarak Kurtuluş Savaşı yıllarına kadar Anadolu'nun birçok yerinde olduğu gibi Türkçe konuşan Ortodoksların tebaası oldukları Osmanlı Devleti'ne karşı tavırları ikircikli olmuştur. Bunların bir bölümü yoğun dil ve kültür propagandasının bir sonucu olarak Yunanistan'a, önemli bir bölümü de Kurtuluş Savaşı'na destek vermiş veya çekimser kalmıştır. Papa Eftim adını alan Keskin Rum Metropolit Vekili Pavlos Karahisaridis 1918 yılında Yunanistan'dan yana tavır koyan ve Osmanlı Devleti'ni artık tanımaya çağını açıklayan İstanbul Rum Ortodoks Patrikliği'ne karşı, Türkçe konuşan Anadolu Ortodokslarının Rum değil Türk olduklarını söylemiş ve Kurtuluş Savaşı'nı yürüten Mustafa Kemal ve arkadaşlarına yardımcı olmuştur.⁶

Bildirimizde İkinci Meşrutiyet'in getirdiği hürriyet ortamında yürürlüğe giren Osmanlı "Cemiyetler Kanunu"nun siyaset yasağı getiren 4. maddesinin uygulamada ilgililerce nasıl yorumlandığını, o devirde Kırşehir'e, bugün Kırıkkale'ye bağlı bir ilçe olan ve vaktiyle Denek Madeni,⁷ bazen de sadece

6 Karamanlılar veya daha umumi olarak Ortodoks Türkler hakkında geniş bilgi için şunlara bakılabilir: Yusuf Gedikli, "Ortodoks Türkler: Gagauzlar ve Pontus İsmi Verilen Türkler", *Yeni Şafak Gazetesi*, 29 Şubat ve 1 Mart 1996 sayıları. Ayrıca *Pontus Meselesi*, haz. Yusuf Gedikli, İstanbul: Bilge Karınca Yayınları, 2002. Bu eserin 2. ve 3. baskıları İz Yayıncılık tarafından (İstanbul, 2008 ve 2009) yapılmıştır. Ayrıca Ersoy Soydan'ın 2.2.2008 tarihli yazısı: <http://www.birgun.net/bolum-56-haber-58175.html>, 12.4.2011. Bu yazıda Türkçe konuşan Ortodoksların kökenleri, yaşadıkları yerler vs. hakkında oldukça iyi derlenmiş bilgiler vardır.

7 Denek Madeni hakkında V. Kovenko şu malumatı verir: "Bu maden, 1905-1911 senelerinde, Laurium (Athènes) şirketi sâbık genel direktörü ve Balya Karaaydın (Türkiye) şirketi idarecisi Baron de Câtelin tarafından organize edilen bir Fransız (Philippson'a göre 1911 de Denek madeni 371 t. galen vermiştir.) şirketi tarafından işletilmiştir. Denek'teki bu şirketin faaliyeti uzun sürmedi: Kâfi miktarda rezervi bulunmadığından işler terk edildi. Ankara-Sivas demiryolunun inşasından sonra, bu maden demiryoluna 20 km. bir mesafede bulunuyordu. M.T.A. Enstitüsü, 75 m. derinliğindeki çökmüş kuyuları tekrar açarak arama ameliyelerini ele aldı. Bu ameliyeler, Fransız şirketi tarafından yapılan etüd teyit etti. M.T.A. Enstitüsü aramalarının müspet neticesi olarak, 400 g/t gümüş cevheri ihtiva eden vasatı % 31 kurşunlu 2200 t. cevher istihraç edildi." Bkz. V. Kovenko, "Kuzey Anadolu Bölgesinin Bazı Kurşun, Çinko ve Antimon Madenleri (Denek, Akdağ, Zara, Turhal)", www.mta.gov.tr/mta_web/kutuphane/mtad, 24.03.2011. Seyyah [Selahettin] Kandemir, *Türkiye*

Maden alarak anılan Keskin’de, 15 Nisan 1326 / 28 Nisan 1910’da kurulan Rum Anamorfosis Cemiyeti’ni ve nizamnamesini (tüzüğünü) merkeze alarak irdedeleyeceğiz.⁸

Başbakanlık Osmanlı Arşivi’nde yapılacak bir tarama sonucunda İkinci Meşrutiyet’ten sonra Osmanlı Devleti tebaası Rumların birçok dernekler kurup kültürel ve sosyal faaliyete giriştiği ve bunların bir kısmının idari makamlarca takip konusu yapıldığına ileride kısaca değinilecektir. Keskin Rum Cemiyeti bunların ilk örneklerinden biri olmuştur.

I. Osmanlı Cemiyetler Kanunu hükümleri

Osmanlı Devleti’nde “Cemiyetler Kanunu” İkinci Meşrutiyet’in ardından ve onun havasıyla birlikte hazırlanıp yürürlüğe girmiştir. Birçok konuda gördüğümüz gibi, burada da, hukuki mevzuat sonradan gelmiştir; oysa daha on dokuzuncu asrın ikinci yarısından itibaren Avrupa’daki örneklerinin tesiriyle Osmanlı ülkesinde de cemiyetlerin kurulmaya başlandığını görüyoruz. Meselâ, bizim burada ele aldığımız Keskin Rum Cemiyeti’nin de muhtemelen kendisini örnek aldığı “Dersaadet Rum Cemiyet-i Edebiyesi”, tâ 1861 yılında kurulmuş ve 1912’ye kadar faaliyetini sürdürmüştü.⁹

Son zamanlarda Osmanlı Devleti’nde, “cemiyet” kelimesinin taşıdığı anlamın evrilmesi ve “cemiyetler hukuku”nun gelişmesi hakkında bazı çalışmalar¹⁰ yapıldığı için burada biz bu husus üzerinde ayrıca durmayacağız. Biraz evvel değindiğimiz üzere, bir yandan, Cemiyetler Kanununun ilgili maddesinin uygulamada yetkililer ve bilhassa Şura-yı Devlet tarafından nasıl yorumlandığına temas etmek; öbür yandan, bizim Şura-yı Devlet¹¹ çalışmamıza dek herhangi bir şekilde bilim âlemine malum olmayan Denek Anamorfosis namındaki **Sillogos**/Cemiyet konusunda da bilgi vermek ve Cemiyet’in nizamnamesini neşretmek istiyoruz.

Seyahatnamesi: No. 1 Ankara Vilayeti, Ankara: Başvekalet Müdevvenat Matbaası, 1932, s. 271’de “Harb-i Umumiden evvel bunu Belçikalılar işletiyorlardı.” demektedir.

8 İttihatçılar ve Rum toplumu arasındaki münasebetler, ittifak-ı anasır ve Osmanlıcılık ideolojisine Rumların verdiği tepkiler ve Yunanistan’ın Anadolu Rumlarını Helenleştirme faaliyetlerine ilişkin bkz. Hasan Taner Kerimoğlu, *İttihat-Terakki ve Rumlar, 1908-1914*, İstanbul: Libra Kitapçılık ve Yayıncılık, 2009.

9 Haris Eksertzoglou, *Osmanlı’da Cemiyetler ve Rum Cemaati Dersaadet Rum Cemiyet-i Edebiyesi*, çev. Foti Benlisoy ve Stefo Benlisoy, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2004.

10 Örnek olarak bkz. Mehmet Okur, “Tanzimattan II. Meşrutiyete Cemiyetler: İlegal Yapıdan Legal Yapıya Geçiş”, *Doğu-Batı*, sy. 46, Ağu-Eyl-Ekim 2008, s. 117-131.

11 Fethi Gedikli, *Şura-yı Devlet: Belgeler, biyografik bilgiler ve örnek kararlarıyla*, Ankara: Öncü Kitap, 2008, s. 104-109.

Meselenin daha iyi anlaşılabilmesi için burada Osmanlı Cemiyetler Kanunu'ndan biraz bahsetmek uygun olacaktır. Bugün kabulü üzerinden bir asırdan biraz fazla bir müddet geçmiş olan anılan Kanun, 29 Receb 1327 / 16 Ağustos 1909¹² tarihlidir (metni için bk. **Düstur**, II/1, s. 604-608) ve İkinci Meşrutiyet'in ilanından bir müddet sonra çıkarılmıştır. İki fasılda on dokuz maddeden ibarettir.

Kanunun 2. maddesine göre cemiyet teşkili evvelceden ruhsat alınmasına tabi değildir, ancak tesisini müteakip 6. maddeye uygun olarak her halde hükumete haber verilmesi lazımdır. 3. maddeye göre kanun hükümlerine ve umumi adaba aykırı bir gayrimeşru esas veya memleket asayışı ve devlet mülkünün bütünlüğünü ihlal ve hükümetin mevcut şeklini tağyir ve muhtelif Osmanlı unsurlarını siyaseten ayırma maksadına müstenit olmak üzere cemiyetler kurulması caiz değildir. 4. maddede ise “kavmiyet ve cinsiyet esas ve unvanlarıyla siyasi cemiyetler teşkili memnudur.” diye kanun koyucu esasen 3. maddede koyduğu “ve anasır-ı muhtelif-i Osmaniye siyaseten tefrik maksadına müstenit (muhtelif Osmanlı unsurlarını (Rum, Ermeni, Yahudi, vs.yi) siyasi olarak ayırma maksadına dayalı” cemiyet kurma yasağını yeterli bulmamış olacak ki, hemen ardından bu maddede de bir kere daha onu vurgulama ihtiyacını hissetmiştir. Bu durum, Osmanlı kanun koyucusunun bu husus üzerinde ne kadar hassas olduğuna bir gösterge olarak yorumlanabilir.

Kanunun 6. maddesine göre gizli cemiyetler teşkili kesinlikle yasaktır. Binaenaleyh, bir cemiyet tesis edilir edilmez, eğer merkez idaresi Dersaadet'te (İstanbul) ise, Dahiliye Nezareti'ne ve taşrada ise mahallin en büyük mülkiye memuruna cemiyetin unvan ve maksadını, idare merkezini ve idare işleriyle mükellef olacakların isim, sıfat ve ikametgahlarını bildiren cemiyetin müessesleri tarafından mühürlenmiş ve imzalanmış bir beyanname ita olunacak ve buna mukabil kendilerine yetkili kimsece bir ilmühaber verilecektir. İşbu beyannameye cemiyetin “nizamname-i esası”si yani tüzüğünden iki nüshası cemiyetin resmi mührüyle onaylanmış olarak eklenecektir.

İlmühaber alınmasından sonra keyfiyet kurucularınca ilan olunacaktır. Cemiyetler gerek nizamname-i esası ve gerek idare heyeti ve ikametgahlarınca icra eyledikleri tadilat ve tebeddülâtı derhal hükumete bildirmeğe mecburdurlar. İşbu tadilat ve tebeddülâtın üçüncü kişilere (**şahs-ı sâlise**)

12 *Düstur*'daki 3 Ağustos 1325 tarihi aradaki 13 günlük fark sebebiyle 16 Ağustos 1909'a denk gelmektedir. *Takvim-i Vekayi* ile neşr ve ilanı 7 Şaban 1327 ve 10 Ağustos 1325 [23 Ağustos 1909], nu. 310.

karşı hükmü ancak hükumete haber verilmesi gününden başlayarak mu-teber olur. Yapılmış tadilat ve tebeddülât özel bir deftere kaydolunacak ve anılan defter adli ve mülki makamlarca her ne zaman talep edilirse ibraz kılınacaktır.

II. Keskin Rum Cemiyeti

Keskin’de söz konusu cemiyetin kurulduğu sıralarda nüfus yapısı Müs-lümanlar, Rumlar ve Ermenilerden oluşuyordu. Keskin Rum metropolit veki-linin payitahta çektiği bir telgrafta Rum nüfusun Ermenilerden fazla olduğu ileri sürülmüştü. Dosyadaki ilmühaber verilmesini isteyen belgedeki bilgiler-den 1910’da Keskin’de birden çok Rum mektebinin (aşağıda IV. bölüme bkz.) yanı sıra Ziraat Bankası şubesinin de olduğu ve ayrıca önemlice bir tüccar, esnaf ve ziraat sahibinin bulunduğu da anlaşıyor.¹³

Keskin’de 1900’lerin başından beri dinî cemaatler arasında gitgide ar-tan bir kıpırdanışın olduğu düşünülebilir. Bu kıpırdanışta Denek madenini işleten Fransız şirketiyle birlikte gelen “ecnebiler”in de bir ölçüde tesiri ola-bileceği akla gelmiyor değil. Maden işletmesinin toplumsal hayatta meydana getirdiği değişim ve hareketin de derneğin kurulmasında dolaylı rolünden bahsedilebilir. Fakat bu dış tesirlerin yanı sıra içte devleti temsil edenlerin yol açtığı cemaatleri inciten bazı nezaketsizliklerin de varlığı seziliyor. Me-sela 1908’de Hz. İsa hakkında bazı uygunsuz sözler sarf ettiğinden Keskin belediye tabibinin görevini sürdürmesi, Rum ve Ermeni cemaatinin itirazı üzerine, imkânsız hale gelmişti. Yukarıda değinildiği üzere, bu kıpırdanışta, Yunanistan’ın bağımsız bir devlet olarak ortaya çıkması ve Fener Patrikhane-si ile birlikte Osmanlı tebaası Rumlar üzerinde sürdürdüğü propagandanın tesiri de hesaba katılmalıdır. Nitekim 1914’te Keskin’de Rum cemaatini idare edenlerin Yunanlıkla meşgul olup olmadıkları idarece anlaşılmak istenmişti. Savaşların yol açtığı Balkanlar ve Kafkaslardan kaynaklanan büyük göçle-rin doğurduğu kaynaşmaların Anadolu’daki gayrimüslim ahaliyi ve bu arada Rum nüfusu etkilediği de gözlemlenmektedir. 1917 ve 1918’de etraftan göçen veya göçürülen Rumlardan bir bölümünün Keskin’e yerleştirileceğine dair

13 Seyyah [Selahettin] Kandemir, *Türkiye Seyahatnamesi, No. 1 Ankara Vilayeti*, Ankara: Başvekalet Müdevvenat Matbaası, 1932, s. 268-272’de Keskin’in 1930 yılındaki nüfusu, yaşayışı, iktisadi ve eğitim hayatı hakkında önemli bilgiler veriyor. Orada Keskin nüfusu-nun elli bine yaklaştığı, ayrıca kasaba içinde 120 Ermeni’nin yaşadığı kayıtlıdır. Bu bilgi-ler, Rum derneğinin kurulduğu yirmi yıl evvelki durum hakkında bazı zihnimizde bir ta-savvur uyandırabilir.

kayıtlarla karşılaşılmaktadır. Zikredilen bütün bu sebeplerin, ahali arasında sosyal, kültürel ve siyasi faaliyetlerin artmasına yol açtığı düşünülebilir.¹⁴

Yukarıda anılan olayların bir kısmının Keskin’de bir Rum cemiyeti kurulmasından sonraya tesadüf ettiği bellidir. Bununla birlikte, sonraki gelişmeler, öncekiler için de belli ölçüde bize bir fikir verebilir. Öyle görülüyor ki, 1910’da Keskin’de bir dernek kurmak için uygun bir ortam meydana gelmişti. Nitekim buna teşebbüs edilmiş ve Cemiyetler Kanunu’nun 6. maddesine göre, taşrada kurulmak istendiğinden mahallin en büyük mülkiye memuruna cemiyetin adı, maksadı, idare merkezi, idare işleriyle yükümlü olacakların isim, sıfat ve ikametgâhlarını bildiren cemiyetin kurucularınca mühürlenmiş ve imzalanmış beyanname verilmişti. Mukabilinde ise görevlilerce, cemiyet yetkilisine bir ilmühaber verilecekti.

Keskin Rum Cemiyeti’nin nizamname-i esasisi 14 Mart 1910’da hazırlanmış ve cemiyet 1910 yılının Nisan ayının 15’inde idareye başvuruda bulunmuştur. Bu arada Keskin Kaymakamlığı, ilmühaber talebinde¹⁵ bulunan cemiyetin maksadının Rum lisanının tamimi olup cemiyete ait mührün oyul-

14 Burada sözünü ettiğimiz olaylar sırasıyla BOA’ndeki şu belgelerden takip edilebilir:

a. 04/Ra/1322 (Hicrî)/19 Mayıs 1904, Dosya no. 53, Gömlek no. 32, DH.TMIK.S. Keskin Rum Metropolit Vekilinin Keskin’de Rumların Ermenilerden fazla olduğu halde liva idare muhakeme azalığına Ermenilerin seçildiğinden bahis ve adalet talebini havi telgrafının tetkiki.

b. 29/Za/1326 (Hicrî)/23 Aralık 1908, Dosya no. 2690, Gömlek no. 3, DH.MKT. Hz. İsa Aleyhisselam hakkında bazı sözler sarf ettiğinden bahisle Rum, Ermeni ve Protestan reis-i ruhanileri tarafından tardı istenilen Keskin Belediye Tabibi Atıf Efendi’nin memuriyetinin devamının mümkün olmayacağından yerine münasip birinin getirilmesinin Umur-ı Tıbbiye-i Mülkiye Nezareti’nden istendiği.

c. 17/N/1332 (Hicrî)/9 Ağustos 1914, Dosya no. 1, Gömlek no. 16, DH.EUM.3.Şb, Keskin kazasında Rum cemaatini idare edenlerin, Yunanlıkla meşgul olup olmadıkları hakkında yapılan tahkikatta bir şey anlaşılmadığı.

15/Ey/1333/15 Eylül 1917 Dosya no. 565, Gömlek no. 80, DH.ŞFR. Tokad ve Zile cihetlerindeki Rum mültecilerin Yozgad’a geldiği, bu kabil sevkıyata mahal verilmemesi ve Yozgad’a gelen 400 nüfusun Çankırı, Kırşehir ve Keskin’e tevzi edileceği (Ankara).

d. 14/Ma/1334/14 Mayıs 1918, Dosya no. 579, Gömlek no. 168 DH.ŞFR. Bafra’dan tehcir edilerek Çorum’a vürud eden Rumlar’dan Çankırı, Keskin ve Kalecik’e gönderilenlerin miktarına dair. Ankara Valiliğinin telgrafı (Ankara).

e. 02/Ha/1335/2 Haziran 1919, Dosya no. 624, Gömlek no. 32 DH.ŞFR. Keskin’de mütemekkin Rumlardan, müracaat eden otuz altı haneye seyahat varakası istihsalıyla ailece ve otuz nüfusun da seyahat varakası almaksızın İzmir ve Dersaadet’e gittikleri (Ankara).

15 Cemiyet kurucuları Keskin Kaymakamlığı’na sundukları dilekçede mukaddes emellerinin husulünden “ve geçen sene Meclis-i Mebusan tarafından tasdik edilen Cemiyetler Kanunu’nun altıncı maddesi ahkamına tevfikân müsaade-i celilelerinin istihsalini natık Anamorfofis cemiyetimize bir ilmühaber ita buyurulmasını istida ve istirham eyleriz” demişlerdi.

ma biçiminin (suret-i hakki) şayan-ı tedkik görüldüğü beyanıyla iktizasının şifre-telgrafname ile ve en süratli şekilde bildirilmesi için Kırşehir (Kırşehir) Mutasarrıflığına müracaat etmişti. Mutasarrıflık da durumu 28 Nisan 1326 / 11 Mayıs 1910 tarih ve 115 sayılı yazıyla Ankara valiliğine iletmişti. Bu yazılarda cemiyetin nizamnamesiyle ruhsat ilmühaberi itasına havi istidanamesi suretleri leffen takdim ve irsal kılınmış ve bunların incelenerek gereğinin “musâraaten emr ü işar buyurulması” arz edilmişti. Cemiyetin gayesi Rum dilinin yayılması (tamimi) idi; cemiyetin incelenmeye değer bulunan mühüründe ise “Elenikos Sillogos” ifadesi vardı. Bu ifade Yunanlığa aidiyet hissi uyandırıyor.

Bunun üzerine 11 Mayıs 1326 / 24 Mayıs 1910 tarih ve 220 sayılı yazıyla Ankara Valiliğinden Kırşehir mutasarrıflığına giden yazıda evrakın incelendiği bildirilerek Ankara’da da aynı maksatla benzer bir cemiyet kurulduğu, bu cemiyetin sunduğu “talimatname”nin tashih edilerek kabul ile Cemiyetler Kanunu gereğince ruhsat verildiği, oraca da Cemiyetler Kanunu hükümlerine göre benzer tashihin edilerek gereğinin yapılması bildirilmişti. Ancak vilayetin bu yazısından ve dosyadaki vesikalardan Ankara’daki cemiyetin “talimatname”sinin neresinde düzeltme yapıldığı anlaşılamamaktadır; ancak “ve tashihat-ı vakıayı havi iki kıta varaka oraca da tatbik edilmek üzere” denilmesinden iki hususta Ankara’daki cemiyetin “talimatname”sinde (herhalde bu ibare cemiyetin “nizamname-i esasisi” yerinde kullanılmıştır) tashihe gidildiği istidlal edilebiliyor.

Dolayısıyla bu durumda, Denek Madeni mülki amirliğince cemiyet ilgililerine ilmühaberin verilmediği anlaşılmaktadır. Her ne kadar Cemiyetler Kanunu’na göre, cemiyetler önceden izin alınmadan kurulurlar ise de kanunun getirdiği bazı yasaklamalara da tabi idi. Yukarıda 3., 4. ve 6. maddede yer verilen bu yasakların kendilerine tevdi edilen evrakta mevcut olup olmadığına, kendilerine beyannamenin verilmesi anında taşrada ise mahallin en büyük mülki görevlisi mi, hükümet merkezinde ise İçişleri Bakanlığı (Dahiliye Nezareti) memurları mı karar verecekti? Kanaatime göre, bu denetleme en büyük mülki memurun veya Dahiliye Nezareti memurlarının yetkisinde değildir. Onlar kendilerine 6. maddenin öngördüğü şartları taşıyan bir beyanname takdim edildiği takdirde onu kabul ve karşılığında “ilmühaber” vermek zorunda idiler. Memurlar, beyannamesi verilen derneği kanuna aykırı buluyorlar ise, o zaman kapatılması için gerekli mercilere başvuruda bulunabilirler. Tabii, memurların buna rağmen, kanunun yasakladığı unsurların varlığını ileri sürerek beyannameyi kabul etmemeleri de mümkündü. Bu durumda, cemiyet kurucuları memurların bu tavrını şikayet veya dava konusu yapabilirlerdi.

Gerçekten, Kırşehir mutasarrıflığından vilayet makamına yazılan 23 Mayıs 326 / 5 Haziran 1910 tarih ve 164 numaralı yazının suretine göre Keskin kazası merkezinde Rum cemaati tarafından teşkiline teşebbüs olunan Anamorfosis namındaki “Sillogos” cemiyeti hakkında cevaben gelen 11 Mayıs 326 / 24 Mayıs 1910 tarih ve 211 numaralı vilayet yazısı ile melfufu, mezkur kaza kaymakamlığına gereği yapılmak üzere tebliğ edilmişti. Bu kere cevaben alınan yazıda, Ankara’daki benzeriyle Keskin’de kurulmak istenen derneğin tüzükleri arasında bazı farkların olduğu, ayrıca ikincinin mühründeki “Elenikos” ifadesinin itiraza sebep olduğu görülmektedir. Burada Keskin Kaymakamlığı’nın tavrının vilayete göre daha sert olduğunun tebarüz ettiğine de dikkat çekilmelidir. Belki de yerel şartlara daha iyi vakıf bulunması münasebetiyle kaza yetkilileri daha titiz hareket ediyorlardı.

Bu esnada Keskin metropolit vekili ve arkadaşları tarafından Yozgat (vasıta merkezi) kanalıyla 2 Eylül 326 / 15 Eylül 1910 tarih ve 1138 numara ile Keskin mustantıkı Naci Efendi’yi çok ağır sözlerle itham eden bir telgrafın Dahiliye Nezareti’ne çekildiği dosyadaki belgeler arasındadır.¹⁶

Dahiliye Nezareti, 5 Eylül 326 olan yazısıyla meselenin tahkikini Ankara vilayetinden istemişti. Vilayetin sorması üzerine Keskin Müddeiumumi Muavinliğinin Kırşehri Müddeiumumi Muavinliğine 30 Eylül 326 / 13 Ekim 1910 tarihli cevabında teşebbüşçüleri, gizli cemiyet kurmak, mevcut hükümet şeklini değiştirmeye teşvik, Osmanlı anasırından Rum ahalinin bir kısmını ayırmak ve bu suretle Osmanlı ülkesinin bütünlüğünü ihlale teşebbüs

16 Önemini göz önüne alarak bu telgrafın tam metnini buraya dercediyoruz: “Rumeli kazalarında ahlaksızlığı yüzünden iki üç ay ancak istihdam olunarak kazadan kazaya nakle edilmiş ve nihayet Bursa vilayetinin Dinar kasabasına gönderilmiş oradaki mugayir-i kanun hal ve hareketi tahkikatla sabit olunca Ankara’ya firaren gelmiş ve jandarmaca ahval ve memuriyet-i maziyesi evrakı tedkik edilmeksizin Keskin kazası mustantıklığına tayin edilmiş olduğu mervi Naci Efendi kazamıza geleli beri anasır-ı muhtelif meyanında fesad ilka etmek, çokları hakkında mugayir-i kanun tevkif ve tahliye ile ihzar etmek ve bütün kaza halkının malumu olan müfteriyat ve ahlak-ı kanun-şikenânesini vasıta ittihaz ile halkı dilgir etmek, sebük-mağzânı teşvik, namuslu adamlar hakkında iftira ve ihbarname tanzim ile ehl-i namusun haysiyetini paymal etmek gibi harekât-i nâ-becâsı müsbet iken hakkında hükm-i kanun icra edilmemiştir. Binaenaleyh bir müddetten beri Rum cemaati güya devlet ve millet aleyhindedir gibi lisanlar ile ahali-i İslamiyeyi Rumlar aleyhinde hidetlendirerek beynelahali nifak ve şikak etmesini mucib elfaz istimal etmekte iken bundan iki gün evvelden hiçbir ferd bulunmadığı halde kilisemizin kapısını açıp dolabı kırarak derununda bulunan emval [ve] evrakı bi’l-ahz gitmiştir. Enva-ı mezalimi ve bu husustaki mugayir-i kanun ve hilaf-ı Meşrutiyet ahval ve ahlakı alâ? (لای) olduğundan ve şimdiye kadar hakkında resmen yazılan şikâyetlerle ahvali anlaşılmamış ise âdil bir muhakkık marifetiyle tahkikat icra ettirilerek hükm-i kanunun icrasını istirham eyeriz. Ferman. Keskin Denek Madeni vekil-i metropolidi Papa Panayot, İstanbulluoğlu Zeki, Taşcidis, Tosunidis, Sarıaslanidis, Camoğlu Avram, Obalidis.”

eylemek fiilleriyle suçlamasıyla haklarında yürütülmekte olan soruşturma esnasında cemiyetin ictima mahallinin araştırılmasına, ceza usulüne uygun olarak mustantıklıkça karar verilmiş, cemiyet azasından biri, muvazzaf müvezzii ve daha başka kimseler huzuruyla ictimagah (toplama yeri, dernek merkezi) aranarak zuhur eden cemiyet nizamnamesi, müfredat defteri, bilet ve sair evrak alınarak durumu gösterir bir tutanak hazırlandığı bildirilmiştir. Bu uygulamanın tamamen kanuna ve usule uygun gerçekleştirildiği de yazıda vurgulanmıştır. Metropolit vekilinin suçlamasına karşı kiliseye¹⁷ girilmediği, cemiyetin ictimagahı yakınında kilise ve cami gibi ibadethane de bulunmadığı kesin bir dille belirtilmiştir.¹⁸

Dikkat edilirse Keskin kazası yetkilileri cemiyetin, Cemiyetler Kanunu'nun 3. maddesindeki yasağı ihlal ettiğine kani idiler.

Keskin Müddeiumumi Muavinliğinin zikredilen yazısına Kırşehir Müddeiumumi Muavinliği 28 Teşrinisani 326 / 11 Aralık 1910 tarihinde şu derkenarı düşüp Ankara İstinaf Savcılığına göndermişti: “Keskin Müddeiumumi Muavinliğinin bâlâdaki derkenar-ı cevabîsiyle iade kılınan işbu tahrirat-ı aliyelerinin Keskin’de teşekkül eden Rum cemiyet-i hafiyesi hakkında icra kılınan ve Yozgat heyet-i aliye-i ittihamiyesine bera-yı takdim Keskin’den livaya gönderilen tahkikat evrakı meyanına sehven vaz olunduğu bu kere bittedkik anlaşılmakla ifa-yı muktezasına inayet buyurulmak üzere leffen takdim kılın-

17 19. yüzyılın ikinci yarısında yapılmış olan Keskin Ortodoks kilisesi hakkında şu bilgiyi kaydetmeyi yararlı gördük: “Karıştıran mevkiindedir. Geç dönem Ortodoks kiliselerindendir. Kilise, 4 sütunlu, kapalı Yunan haçı planında yapılmıştır. Bugün yapının örtü sistemi çökmüş, doğu duvarı tamamen, diğer duvarları ise kısmen yıkılmıştır. Kilise, Keskin merkezinde yaşamış olan Ermeni ve Rumların ibadetlerini yaptıkları Ortodoks kilisesi olarak bilinmektedir. Kilisenin bulunduğu mevki, kilise ile birlikte doğal sit özelliği göstermektedir. Tüm bu alanlar 2863 ve 3386 sayılı yasalar gereğince tescil altına alınmıştır.” bkz. <http://www.tmo.gov.tr/Upload/Images/SubeHarita/Kultur/kirikalekeskin.pdf>

18 “Cemiyetler Kanuna muhalif olarak *Elenikos* Yunan yahut Yunan’a mahsus *Anamorfosis* yani *yeni terbiye* nam Rum gizli cemiyeti teşkil etmek ve şekl-i hazır-ı hükümeti tebdile teşvik ve anasır-ı Osmaniyeden Rum ahalinin bir kısmını tefrik eylemek ve bu suretle temamiye-i mülikiye-i Osmaniyeyi ihlale teşebbüs eylemek fiilleriyle maznun aleyh olanları haklarında icra kılınmakta olan tahkikat-ı istintakıyye esnasında mezkur cemiyetin mahall-i ictima anlaşılmakla hakikatin tezahürü için vaki olan taleb ve iddiaya ve usul-i cezaiyyeye tevfiakan cemiyetin mahall-i ictimain taharrisine mustantıklıkça karar verilmiş ve cemiyet azasından birisiyle cemiyetin muvazzaf müvezzii ve daha sair kesian huzuruyla ictimagah taharri edilerek zuhur eden cemiyet nizamnamesi ve müfredat defteri ve bilet ve sair evrak alınarak keyfiyeti musavvir zabıt varakası tanzim edilmiş ve cereyan eden tahkikat ve muamelat ve taharriyat kanun ve usule muvafık bulunmuş ve binaenaleyh kiliseye zinhar girilmemiş olduktan başka cemiyetin ictimagahı yakınında kilise ve cami gibi mabedhane dahi bulunmamış ve hakikat-ı hal bundan ibaret bulunmuş olduğunun arz ve beyanıyla Kırşehir Müddeiumumi Muavinliği canib-i alisine takdim kılındı.”

mış ve bu babda sebk eden emr ü işar-ı alilerine cevaben keyfiyet ve cereyan-ı hal ve hareket fi 12 Teşrinievvel 326 / 25 Ekim 1910 tarih ve 470 numaralı arıza-i çakeranemle de makam-ı alilerine arz kılınmış olduğu maruzatıyla Ankara İstinaf Müddeiumumiliği canib-i alisine takdim olunur.”

Ele aldığımız hadisede Ankara valisinin yazısından sorunun liva (mu-tasarrıflık) yetkililerinin görüşü de alınarak Meclis-i İdare-i Vilayet’e havale edildiği anlaşılmaktadır. Fakat daha Meclis-i İdare-i Vilayet kararını oluşturmadan, Keskin kazası adli heyetinçe “mezkur cemiyetin makasıd-ı muzırına üzerine müesses bir cemiyet-i hafiye olduğu” iddiasıyla üyelerinin tutuklandığı ve sorgulandığı 2 Teşrinievvel 326 / 15 Ekim 1910 tarihli telgraf yazısıyla Dahiliye Nezaretine arz edilmiş idi.

Rum cemaati tarafından Keskin’de teşkil edilen cemiyet hakkında Dahiliye Nezareti’ne Ankara valisi Ali Münif (Yeğenağa)¹⁹ imzasıyla sunulan yazıda olay kısaca şu şekilde hikaye edilmişti: Keskin’dekiyle aynı tarzda gene Rumlar tarafından Ankara’da da başka bir dernek kurulduğu ve onun beyannamesinin kabul edilerek kurucularına ilmühaber verildiği belirtildikten sonra vali düştüğü tereddüt halini ifade ederek “[Y]alnız Rum cemaatine mahsus ve maksatlarının da **esasen Türkçe tekellüm eden ve bir dereceye kadar Türkleşmiş olan** bu havali Rumları arasında Rum lisanının neşr ü tamimiyle Rumluk fikrinin telkininden ibaret bulunması ve gerçi Cemiyetler Kanunu’nun 4. maddesinde cinsiyet ve kavmiyet esas ve unvanlarıyla cemiyetler teşkili memnu olduğu musarrah ise de lisan-ı millinin neşr ü tamimi suretiyle rabıta-i kavmiyet ve milliyetin tahkimi bir maksad-ı siyasi addolunup olamayacağı tefsire muhtaç görülmesi cihetiyle” yapılacak işlemde tereddüt edildiğinden, halen ve gelecekte bir gûna yanlışlığa mahal kalmamak üzere anılan maddedeki **siyasi** kelimesinin Şura-yı Devletçe tefsiriyle beraber Ankara ve Keskin’deki iki cemiyet hakkında olunacak muamelenin apaçık tayinini istiyordu.

Bu yazının zahirındaki Dahiliye Nezareti Hukuk Müşavirliği’nin görüşü ise “Osmanlılığı teşkil eden anasırın lisan-ı millilerini muhafaza ve neşr ü tamim hukuk-ı esasiyelerinden olmakla Kırşehirli sancağına merbut Keskin kazası merkezinde Rum lisanının intişarı ve Rum ahalinin tenvir-i efkarı ve maarife hahişlerinin teşvik ve tezyidi makasıdı ile teessüs eden cemiyetin

19 İkinci Meşrutiyet’ten sonra İttihat ve Terakki Fırkası’ndan Adana milletvekili seçilen, ardından Ankara valiliğine tayin edilen İttihatçılardan Ali Münif Bey (Yeğenağa) hakkında geniş bilgi için bkz. Nazım H. Polat, “Çukurovalı İki Adaş: Münif Beyler”, *III. Uluslararası Çukurova Halk Kültürü Bilgi Şöleni*, 30 Kasım-2 Aralık 1998, Adana, sunulan bildiri, s. 564-579. bkz. http://turkoloji.cu.edu.tr/ÇUKUROVA/sempozyum/semp_3/polat.pdf, 14.4.2011.

makasıd-ı teşekküliyesine nazaran Cemiyetler Kanunu'nun 4. maddesindeki cemiyât-ı memnuaya dahil olamayacağını cevaben Ankara vilayetine emr ü işarı arz olunur. 19 Teşrinievvel 326 / 1 Kasım 1910" diye formülleştirilmişti.

Bu cevapta dikkati çeken daha ilk satırdaki "Osmanlılığı teşkil eden unsurların milli dillerini muhafaza ve neşir ve tamimi "hukuk-ı esasiye"lerinden yani bugünkü kavramlarımızla söylersek, "temel haklar"ından olmakla..." ifadesidir. Buna göre Osmanlı toplumu içindeki her etnik ögenin milli dilini koruyarak onu yayma ve genelleştirmesi temel haklarından sayılıyordu. Dolayısıyla Keskin Rum Cemiyeti de bu temel hakkını kullanıyordu, bir hakkın kullanılması yasak kapsamına girmezdi. Bu sebeple, Cemiyetler Kanunu'nun 4. maddesindeki yasak ihlal edilmiş sayılmadı. Keskin kazası merkezinde Rum lisanının yayılması, Rum ahalinin aydınlatılması ve maarif isteklerinin teşvik edilip artırılması maksatlarıyla kurulan cemiyetin teşekkül maksadına göre Cemiyetler Kanunu'nun 4. maddesindeki yasak cemiyetlere dahil olamayacağını cevaben Ankara vilayetine emr ü işarı Şura-yı Devlet'e arz olunmuştu.

Burada şu hususa da dikkat çekmek gerekir. Yazıda geçen "lisan-ı milli" tabiri bugünkü anlayışımıza göre ulusal dili ifade eder. Oysa o dönemde bununla kastedilen her etnik gurubun kendi dilidir; yani burada Rumcadır.

Kanun maddelerinin tefsiri işlerine Şura-yı Devlet'in Mülkiye Dairesi'nde bakılmaktaydı. Bilindiği gibi 1876 Kanun-ı Esasisi 117. maddesiyle kanunların yorumlanması diye bir kurum getirmişti. Buna göre bir kanun maddesinin yorumlanması (tefsiri) gerektiğinde adli işlere ilişkin ise manasının belirlenmesi Mahkeme-i Temyiz'e ve mülki idareye dair ise Şûra-yı Devlet'e ve işbu Kanun-ı Esasi'den ise Heyet-i Âyan'a aitti. Gerçi daha önce de Şura-yı Devlet'in ikinci dairesinin görevleri sayılırken onun beşinci görevi olarak "kavanin ve nizam-ı mevzuaya müteallık olarak devâirden gelen evrak ve tekârîr üzerine rey vermek" de sayılmıştı; ama bundan ne anlamak gerektiği ve bunun uygulamada nasıl anlaşılıp tatbik edildiği hakkında ayrıca araştırmada bulunmak gerekir. Oysa Kanun-ı Esasi'nin yorumlanacak işleri, ilgili kurumlar arasında paylaştırmısından sonra Şura-yı Devlet'ten verilen tefsir (yorum) kararları elimizdedir. Nitekim zikredilen konuda da Şura-yı Devlet Mülkiye Dairesi şu yorumda bulunmuştu:²⁰

Dahiliye Nezareti'nin Şura-yı Devlet'e havale buyurulan 23 Teşrinievvel 326 / 5 Kasım 1910 tarihli ve 3/1835 numaralı tezkiresi Şura-yı Devlet'in Mülkiye Dairesi'nde kıraat olunduktan ve hikaye anlatılıp Hukuk Müşavirliğinin görüşüne yer verildikten sonra "zıkr olunan cemiyetin esas-ı teşkili Rum li-

20 BOA, DH. İD. 132/1 1328 Z 29 [1 Ocak 1911] Şura-yı Devlet Mülkiye Dairesi, Aded: 1844.

sanının intişarıyla Rum ahalinin tenvir-i fikri ve maarifin tamimi maksadına matuf bulunmasına ve Cemiyetler Kanunu'ndaki **maksad-ı siyasi** tabirinin bu yolda teşekkül etmiş olan cemiyetlere adem-i şümülü tabii bulunmasına nazaran bu cemiyetin **siyasi** addine mahal görülemediği gerekçesiyle faaliyetine mani olunmaması yolunda görüşünü bildirmişti. Ancak Şura-yı Devlet'in Mülkiye Dairesi "cemiyet nizamnamesinin 34. maddesinde muharrer 'hafiyyen ictima eder' tabirinin 'gayrialeni olarak ictima eder' suretinde düzeltilmesini ve "Ankara'da teşkil olunduğu beyan olunan cemiyet dahi nizamnamesine nazaran aynı mahiyette ise onun da men'i icap etmeyeceği"nin de ayrıca Ankara vilayetine tebliğini istemişti. Şura-yı Devlet'in bu görüşü Dahiliye Nezareti kanalıyla Ankara Valiliği'ne gönderilecekti. 18 Zilhicce 328 / 7 Kanunıevvel 326 / 20 Aralık 1910.²¹

Şura-yı Devlet'ten Dahiliye Nezareti'ne gelen yazı, nazır meşhur Talat Paşa tarafından sadarete arz edilmişti.²² Böylece 1910 yılının Mart ayında başlayan Keskin Rumlarının dernek kurma mücadelesi yeni bir yıla girerken başarıyla sonuçlanmış, Osmanlı idaresi etnik dilin öğretilmesini, yayılmasını ve genelleştirilmesini Cemiyetler Kanunu'nun yasakladığı "siyasi amaçlı" diye değerlendirmemiş, aksine her etnik unsurun kendi dilini koruma, yayma ve genelleştirmesini onların temel haklarından gördüğünü ortaya koymuştu.

Ancak izleyen Balkan Harbi ve Birinci Cihan Harbi yıllarının olağanüstü koşullarının Osmanlı idaresinin bu özgürlükçü tutumunu sürdürmesine yardımcı olmadığını da belirtmek gerekir. Gerçekten aşağıdaki olaylar bu tavrın değiştiğine dair belirtiler göstermektedir: 7 C 1332 (Hicrî) / 3 Mayıs 1914

21 Şura-yı Devlet mazbatasının altında şu isimler kayıtlıdır: Şura-yı Devlet [mührü]; Mülkiye Dairesi reis-i sanisi Mehmed Şerif [mührü]; Azadan Mustafa Reşid [mührü]; Azadan Ahmed Salim b. Rifat [mührü]; Azadan [mührü]; Azadan İstefenaki [mührü]; Azadan es-Seyyid Mehmed Yahya [mührü].

22 DN Muhaberat-I Umumiye Dairesi Üçüncü Şube 2260: "23 Teşrinievvel 326 / 5 Kasım 1910 tarihli ve 1835 numaralı tezkere-i aciziye zeyldir. Keskin kazası mustantıkının kili-selerine girerek emval ve evrakı müsadere ettiğinden ve muamelat-ı saireden şikayeti havi metropolit vekili ve saire imzalarıyla mahallinden çekilen telgrafname üzerine sebk eden istilama cevaben Ankara vilayetinden alınıp melfufatıyla beraber takdim kılınan 8 Kanunıevvel 326 / 21 Aralık 1910 tarihli tahriratta esas-ı şikayet bir cemiyet teşkilinden ibaret olmasına nazaran bu babda lazım gelen muamele ifa olunmak üzere işar-ı sabık vec-hile lisan-ı millinin neşr ü tamimi suretiyle rabıta-i kavmiyet ve milliyetin takviyesi bir maksad-ı siyasi addolunarak mezkur cemiyetin Cemiyetler Kanununun memnuiyeti mu-tazammın olan 4. maddesinin daire-i şümulüne idhal edilip edilemeyeceğinin tavzihi ve madde-i mezkuredeki *siyasi* kelimesinin tefsiri lüzumu dermeyan kılınmış olmakla arz-ı sabık vechile iktizasının bir an evvel ifa ve emr ü inbası menut-ı müsaade-i samiye-i fehi-maneleridir ol babda emr ü ferman hazret-i men lehülemrindir. 30 Zilhicce 328/19 Kanunıevvel 326 / 1 Ocak 1911 Dahiliye nazırı bende Talat."

tarhli bir belgede Havza'da Rumlar tarafından teşkil edilen "Fivos (Şems-Apollon) Maarifperver Cemiyeti"nin milli ve siyasi esas ve unvanı haiz olması sebebiyle kurulmasının kanunen caiz olmadığı bildirilmişti.²³

Bu tarihten iki yıl sonraki Kütahya mutasarrıf vekili, Tahrirat Müdü-ründen Dahiliye Nezareti'ne 12 C 1334 / 16 Nisan 1916'da, 9 Şubat 331/22 Şubat 1916 tarihli yazıya yazılan cevapta ise Kütahya merkez livada Rumların Hürriyet ve İtilaf ve Rumlar Debenglisi? "Cehaletten Kurtaran" namındaki cemiyetler evvelce teşekkül etmiş ise de bilahare infisah ettikleri ve el-yevm İttihad ve Terakki ve Müdafaa-i Milliye ve Hilal-i Ahmer cemiyetlerinin mev-cut bulunduğu ve mülhak kazalardan Uşak'ta İttihad ve Terakki Şubesi olup Simav ve Gedos'da dahi 330 senesinden beri teşekkül ve infisah etmiş cemi-yetler bulunmadığının bilahare anlaşıldığı arz olunmuştu.²⁴

27 C 1334 (Hicri)/1 Mayıs 1916 tarihli belgede de Kastamonu valisinden Dahiliye Nezareti'ne, 27 C 1334 / 1 Nisan 1332 / 14 Nisan 1916'da, Emniyet-i Umumiye Müdürlüğü'nden muharrer 9 Şubat 331 ve 1010 umum numaralı yazıya cevap olarak vilayet dahilinde 330 senesinde nizamnameleri gönderi-len cemiyetlerden gayrı yeniden teşekkül etmiş cemiyetler olmadığı ve İtilaf Kabinesi zamanında Kangırı'da (Çankırı) İtilaf Cemiyeti tarafından bir gu-rup küşad edilmiş ise de kabinenin sukutuyla dağıldığı ve gençlerin tehzib-i ahlâkı maksadına mebni merkez-i vilayette teşekkül eden Rum Gençler ve Ermeni Terakkiperver cemiyetlerinin ve Hürriyet ve İtilaf cemiyetlerinin de el-yevm hal-i infisahta bulunduğu arz olunmuştu.²⁵

Rumlar ve Ermenilerin kurduğu bu cemiyetlerin neden infisah etti-ği belirtilmemiştir. Bu yazışmalara bakılırsa gayrimüslimlerin dernekleş-me faaliyetlerinin idarece yakından izlendiği ve zaman zaman Cemiyetler Kanunu'nun siyasi amaçlı derneklerin kurulamayacağı hükmüne dayanarak faaliyetlerine izin verilmediği görülmektedir.

III. Cemiyetin Kurucularının Kimliği

Cemiyetin başkanı Aleksandros Panapulos (Panopulos) adında bir ta-bipti. Aleksandros Efendi Kostaki Panapulos Ağa'nın oğlu olarak Hicri 1301/ 1883-84'te Ankara'da doğmuştu (nüfus tezkeresine göre). Mahalli (Ankara) Rum ibtidai ve rüşdi mekteplerinde tahsil gördükten sonra idadi-i mülkisi

23 BOA, DH.İD, Dosya No. 126, Gömlek No. 59.

24 BOA, DH.EUM.6.Şb, Dosya No. 7, Gömlek No. 14.

25 DH.EUM.6.Şb, Dosya No. 7, Gömlek No. 27.

ile Mekteb-i Fünun-ı Tıbbiye-i Mülkiye’de mürettep ulum ve fünunu bittahsil alıyyülala mertebeden (1 Temmuz 1316 / 14 Temmuz 1900) tarihli idadi şahadetnamesi ile 14 Temmuz 1324 / 27 Temmuz 1908 tarihli 897 numaralı tababet diplomasını almıştır. Mükemmel olarak Türkçe ve rüşdi derecesinde Rumca ve bir dereceye kadar Fransızca okuyup yazdığı ve tekellüm ettiği ve Ermenice de keza okuyup yazdığı tercümeihaliinde münderiçtir. Selh-i Ramazan 1326 /13 Teşrinievvel 324 / 26 Ekim 1908’de 600 kuruş maaşla Ankara vilayetinde Kalecik kazası beledi tababetine tayinle vazifeye başladı.²⁶ Daha sonra, yukarıda Hz. İsa Aleyhisselam hakkında bazı sözler sarf ettiğinden bahisle Rum, Ermeni ve Protestan ruhani reislerince tardı istenilen Keskin Belediye Tabibi Atıf Efendi’nin²⁷ yerine Aleksandros Efendi’nin atandığı bilinir. Dernek kurucusu olarak idareye verdiği tüzüğün altında isminin yanında belediye tabibi ibaresi de vardır.

Diğer dernek kurucuları reis-i sani Mandelaki Karahisaridi, Katib-i umumi Nikolaki Zanidis, Katib-i hususi Platon İstanbulluoğlu, Müşavir Simonaki Simonidis, Müşavir Mihalaki Tiryakidis, Müşavir Milidyadis Sürmelidis, Müşavir İlya Fodyadis, Müşavir Lazar Andonyadis, Müşavir Petro Sabuncuoğlu, Müşavir Simon Papadopulos, Sandık emini Vizandpos Uyaridis (veya Obaridis?) idi.

Cemiyet kurucularının Keskin Kaymakamlığı’na Cemiyetler Kanunu uyarınca sundukları evrak arasında kendilerine ilmühaber verilmesini isteyen dilekçelerinin suretinden haklarında ayrıca şu bilgiler elde olunuyor. “Cemiyet-i mezkurenin riyaseti belediye tabibi Aleksandros Efendi Papanulos, reis-i saniliği Rum mektebi muallimi Mandelaki Efendi Karahisaridi, katib-i umumiliği Ziraat bank refiki Nikolaki Efendi Zanidi, katib-i hususiliği ashab-ı ziraatdan Platon Efendi İstanbulluoğlu, sandık eminliği manifatura tüccarından Vizan Efendi Uyaridi ve müşavir azalığı şimendifer acenta memuru Simonaki Efendi Simonidis, tüccar ve esnafdan Milidyadi Efendi Sürmelidi, İlya Fodyadi, Mihalaki Tiryakidi, Petro Ağa Sabuncuoğlu, Simonaki Papadopulo, Lazar Ağa Andonyadi efendiler.”

Bu bilgilere göre, dernek kurucularından biri tabip, biri Rum mektebi muallimi, biri de Ziraat Bankası mensubu olarak üçü okumuş kişilerdi. Derneğin ikinci başkanı ve Rum mektebi muallimi olan Mandelaki Karahisaridis’in Papa Eftim olarak tanınan Türk Ortodoks Kilisesi papazı

²⁶ Bu bilgilerin alındığı belgenin altındaki tarih 31 Mart 326’dır (13 Nisan 1910). Bkz. BOA, DH.Said, Dosya nu. 168/487.

²⁷ Bkz. yukarıda not. 14b.

Pavlos Karahisaridis'in akrabası olduğu düşünülebilir. Aslen Şebinkarahisarlı olan bu aile Yozgat'ın Akdağmadeni'nde yerleşmişti. Ziraatçı diye görünen Platon İstanbulluoğlu'nun da Akdağmadeni'nden olduğunu düşünüyoruz. Bu yorumlarımız doğru ise o vakit Akdağmadeni'nden gelen kimi Ortodoksların Keskin'de yerleştiklerini söyleyebiliriz. Çünkü orada İstanbul'dan getirilip yerleştirilen Rum ve Ermenilerin yaşadığı bir İstanbulluoğlu mahallesi vardı.²⁸ Öbür kurucular tüccar ve esnaftandı.

IV. Keskin Rum Cemiyetinin Nizamnamesine Dair

Cemiyetin tüzüğü hayli uzun olup dokuz fasıldan ve ayrıntılara temas eden altmış beş maddeden meydana gelir. Fasıllar başlıkları sırasıyla şöyledir: Sillogos Cemiyeti'nin maksad-ı aslisi hakkında, Umum azalar hakkında, Heyet-i idare hakkında, Akd-i meclis hakkında, Heyet-i idarenin teşkil ve intihabı hakkında, **Sillogosun** varidât ve masarifâtı hakkında, **Sillogosun** harırah ve muhsinleri, Mükafat ve cezaların tertibatına dair, Ahkâm-ı umumiye.

Söz konusu fasılların içerdiği madde sayısı çok farklıdır; meselâ on dört maddeden ve iki maddeden oluşan fasıllar vardır. Sillogos ile cemiyet eşanlı olmasına rağmen ard arda kullanıldığı görülür. Burada yaşayan Ortodoks ahalinin Rumca bilmediği ancak dillerinde bazı Yunanca kelimelerin bulunduğu ve ayrıca bazı kusurların (İkinci maddede "icra olunacak makaleler, nutuklar" gibi), köşeli paratez içinde ve notlarda gösterdiğimiz bazı hususların varlığı da dikkati çekmektedir. Bunların bir kısmı elimizdeki tüzüğün orijinal olmayıp, memurlarca çıkarılan suret olmasından kaynaklanmış olma ihtimali de vardır.

Tüzüğün bugünkü dernek tüzüklerine uygun düzenlenmediği de tespit edilmektedir. Dernek için üç tür üye öngörülmüştür: İdare Heyeti azaları, Dahili azalar ve Muhabir azalar. İdare Heyeti 12 kişiden oluşur.

Dernek para toplamaya büyük önem vermektedir, bu sebeple İdare Heyeti içinde sandık eminden başka iki tahsildar vardır. Para toplamaya verdiği özel önem baştan başa tüzüğün her yerine sinmiştir. Para vermeyi ve bağışları özendirmek için bağışçılara, şeref payeleri demek olan özel adlar verilmesi öngörülmüş ve büyük bağışçıların adlarının derneğe asılacağı belirtilmiştir. Üyelerden aidat toplamaya çok dikkat edilmiştir. Elli altıncı maddeye göre "**Sillogosun** resmî lisanı Rumca ise de arzu olunan maksat hasıl oluncaya kadar Türkçe lisanının istimali tecviz olunur."

28 Ayşe Hür, "Papa Eftim'in Cemaatsiz Kilisesi", *Taraf Gazetesi*, 12.07.2009.

Tüzüğün dokuzuncu ve son faslı umumi hükümlere ayrılmıştır. Bunlar arasındaki altmış dördüncü maddeye göre “İşbu **Anamorfosis Sillogosunun** Huda-nekerde feshi icap ettiğinde teraküm eden varidat Denek Madeni Rum mekteblerine intikal edecektir.” Ayrıca ikinci maddenin 3. fıkrasına göre de derneğin amaçları bir de “Mekteblerimiz usul-i tedrisiye ve esbab-ı terakki ve tealisine hadim vesaitin iraesiyile” gerçekleşir. Bu iki maddeden, o devirde Denek Madeni’nde birden ziyade Rum mektebi mevcut olduğunu anlıyoruz. Burada tüzüğün 2 sene müddetle yürürlükte kalacağı ve bu tüzükte olmayan gerekli hükümlerin de idare heyetinin oy çoğunluğuyla “brakdika?”ya kaydedilerek yürürlük kazanacağı şeklinde adeta devletin bilgisi dışında ek bazı kuralların tüzüğe konabileceği belirtilmiştir.

EK

Denek-maden kasabasında bu kere Rum milleti tarafından teşekkül eden Anamorfosis namındaki *Sillogos Cemiyetinin nizamnamesi suretidir.*

Birinci Fasl

Sillogos Cemiyetinin maksad-ı aslisi hakkında

Birinci madde: Heyetin maksad-ı aslisi lisan-ı Rumînin intişarı, Rum ahalisinin fikrinin tenviri ve maarife hahişlerinin teşvik ve tezyidi emelinden ibarettir.

İkinci madde: Heyet-i mezburenin maksadı âtiyyü’z-zikr tarzlarla husulpezir olur:

- (1) Heyet azalarının daimi ve fevkalade tecemmuları ve mezkur tecemmullarda icra olunacak makaleler, nutklar ve dersler vasıtasıyla
- (2) Bir kütübhane ve kıraathane teşkiliyle
- (3) Mekteblerimiz usul-i tedrisiye ve esbab-ı terakki ve tealisine hadim vesaitin iraesiyile
- (4) Heyet tarafından tertib olunacak **sillogos** menfaatine hadim ülfetler, konferanslar ve bazı nâfi eğlence ve şenliklerle.

İkinci Fasl

Umum azalar hakkında

Üçüncü madde: Heyetin azaları üç sınıfa munkasımdır: (1) Heyet-i idare, (2) Dahili azalar, (3) ve aza-yı muhabere.

Dördüncü madde: Sillogosun heyet-i idaresi on iki zattan mürekkebdır.

Beşinci madde: Heyet-i idare azaları duhuliye harcı namıyla bir kereye mahsus olmak üzere birer mecdiye ve beher ay beşer kuruş itasına mecburdurlar.

Altıncı madde: Dahili azalar duhuliye olarak on kuruş ve mahiye olarak ikişer buçuk kuruş ifasına mecburdurlar.

Yedinci madde: Duhuliye harcı ve her ay tahsis edilen tediâtı her aza muntazaman vermeye mecbur olup iki ay zarfında tediye etmediği halde meclislerde haiz olduğu salahiyetlerden, intihab etmek ve intihab olunmaktan sakıt olur.

Sekizinci madde: Bir mani-i meşruu tahakkuk etmeyen aza üç kere müteselsilen isbat-ı vücud etmediği halde bu hususdaki itirazatı keen lem-yekün hükmünde kalarak azalıktan ihrac olunur.

Dokuzuncu madde: Tahriren istifa etmeyen azalar istifa etmiş addolunamazlar.

Onuncu madde: Heyet-i idare azalarından gerek vazife ile mükellef olan ve gerek müşavir sıfatıyla bulunan azalar ayn-ı reyî haiz ve müsavidirler.

On birinci madde: Dahili azalığa kayd olunmak için heyet-i idare azalarından üçünün tavsiyesi lazım gelip tensib edildikte tahsis edilen ücurat-ı mükellefeyi tediye etmek şartıyla kabul olunur.

On ikinci madde: Dahili azaların salahiyetleri heyetin meclislerinde sâmiîn sıfatıyla bulunmaktan ve olunan müzakerelere izahat vermekten, mevcut kitaplardan, okunacak gazetelerden ve irad edilecek nutuklardan istifade etmektir.

On üçüncü madde: Dahili azalık hakkını haiz zevat heyet-i idare umuruna müdahale etmeye ve rey vermeye salahiyetleri yoktur; yalnız irad-ı nutk etmek istediklerinde riyasetten müsaade istihsal eylemeleri lazım gelir.

On dördüncü madde: Heyet-i idare dahili azalar[1] Sillogosun kütüphanesine münasib bir kitap veyahut bedeli mukabilinde bir meblağ tediyesine borçludurlar.

On beşinci madde: Meclislerde mevcut olmayan aza vekaleten reyini diğerine tevdi edemez.

On altıncı madde: Muhabere azalarının kaydı için ekalli üç aza tarafından heyete tavsiye olunmalılardır ve vazifeleri **Sillogos**[a] faideyi mucib malumatı vermek ve iane tecemmu etmektir.

Üçüncü Fasl

Heyet-i idare hakkında

On yedinci madde: Heyet-i idareye bir reis, bir reis-i sani, iki katib (umumi hususi), bir sandık emini, iki tahsildar ve beş müşavir aza ki ceman on iki azadan mürekkebirdir.

On sekizinci madde: Heyet-i idarenin vazifesi evvela **Sillogos** talimatı ahkâmının harfiyen infazına nezaret etmek ve **Sillogos**un umum menfaatini gözetmek, ayda ekalli dört kere tecemmu ederek bahs edilecek meseleler üzerine müzakere eylemek ve ekseriyet ve ittifak-ı ârâ ile karar vermekten ibarettir.

On dokuzuncu madde: Reisin vazifesi muayyen günde meclisi küşad ve takdim edilecek bilumum istidaları merciine havale, irad-ı nutk edeceklere meclisin akdinden evvel müsaade ve nizamname ahkâmına muhalif bulunan hususâtı men, ruznameyi ekseriyet-i ârâ ile tanzimine ibtidar, gürültü ve buhranlı müzakerelerde meclise muvakkaten hitam vermekten ibarettir.

Yirminci madde: Reis-i sani reis-i evvelin gaybubetinde ayn-ı vazife ile mükellef olup icra-yı vekalet eder.

Yirmi birinci madde: Katib-i umumi heyetin evrak-ı mahsusalarını hıfz, reis ile beraber kâffe-i evrakları imza, zabıt varakalarını ve tahrirât-ı umumiyeyi tanzim ve kıraat ederek müsveddelerini numara ve tarih sırasıyla hıfz eder.

Yirmi ikinci madde: Katib-i hususi müsveddeye alınan kararları tebyiz ve tecemmu edilen mebâliğin irad ve masrafı havi yevmiye defterini usul-i muzâafa üzerine tanzim eden²⁹ kütübhanenin memur-ı mesulüdür.

Yirmi üçüncü madde: Katibler yekdiğerinin gaybubetinde vekalet eder.

Yirmi dördüncü madde: Sandık emini tahsilâta ait makbuz koçanları tanzim ve kendisine tevdi olunan mebâliği hıfz eyler.

Yirmi beşinci madde: Heyet-i idare azalarının biri tarafından sandık emininin dâî-i şübhe ahvaline dair vuku bulacak müracaatı üzerine heyet-i idarece tensip edilecek heyet-i teftişiyeye derhal sandık emininin muhasebe-

²⁹ Metinde “edip” diye geçmektedir.

sini rüyet ve bu baptaki raporu idareye takdim eder; şu halde sandık emini tahakkuk edecek zimmetini tazmine borçludur.

Yirmi altıncı madde: Kasada beş lirayı mütecaviz bir meblağ bulunduğu takdirde sandık emini mebâliğ-i mezburenin icap eden mahalle sarfı zımınında idareyi haberdar eder.

Yirmi yedinci madde: Tahsildarların vazifesi katib-i hususi tarafından verilecek bakaya defterindeki mebâliğin tahsili ve sandık eminine makbuz mukabilinde tesliminden ibarettir.

Yirmi sekizinci madde: Heyet-i idareden tensip olunacak zat komisyonlara riyaset eder.

Dördüncü Fasl

Akd-i meclis hakkında

Yirmi dokuzuncu madde: Reis tarafından ilk akd-i mecliste bir nutk-ı iftitâhî kıraat olunur.

Otuzuncu madde: Bilumum aza ve komisyonların fevkalade ictimai lüzumunda reis bir gün evvel azaları haberdar edip o ictimada olunacak müzakereyi ruznameye derc ettirir.

Otuz birinci madde: Akd-i meclisten evvel hazır bulunan azalar bir defter-i mahsusa isbat-ı vücut ettiklerine dair imza ederler.

Otuz ikinci madde: Sillogosun menfaati hususunda olan teklifâtlar tezekkür olunduğu gibi azalar tarafından olunan suallere izahat verilir.

Otuz üçüncü madde: Karargâir olmuş bir meselenin tekrar tezekkür ve karara rabtı caiz değildir.

Otuz dördüncü madde: İcap ederse³⁰ heyet-i idare reise ba'de'l-mürâca'a hafiyyen ictima eder.

Otuz beşinci madde: Meclislerde şahsî ve siyasi meseleler üzerine mübahaseler ve azaların birbirine taarruzâtı ve esna-yı nutkta mükalemeler kat'iyen memnudur.

Otuz altıncı madde: Reis ve reis-i saninin gaybubetinde heyet muvakkaten reis intihab eder.

Otuz yedinci madde: Aleyhinde iştika olunan aza mecliste bulunamaz.

³⁰ Metinde “eden” diye geçmektedir. Bu maddedeki “hafiyyen” kelimesi Şura-yı Devlet'in isteği üzerine “gayrialemi” olarak tashih edilecekti.

Beşinci Fasl

Heyet-i idarenin teşkil ve intihabı hakkında

Otuz sekizinci madde: Her sene Kanun-ı saninin ikinci pazar gününde heyet-i idare umum azaları meclise davet edip katib-i umumi tarafından bir senelik icraata dair hususi bir makale irad olunur.

Otuz dokuzuncu madde: Yevm-i mezkurda heyet-i idare azaları yekdiğerine hafi rey vermeye salahiyetleri olup netice-i reyde en fazla rey kazanan beş zevat heyet-i idare azalığında bi'l-ibka mütebaki yedi aza dahili sınıfına idhal olunur.

Kırkıncı madde: Heyet-i idarenin, münhal kalan yedi azanın ikmali için aza-yı dahililer ekalli üçte bir raddesinde tecemmu ettiğinde meyanelelerinden üçte birini tefrik edip işbu tefrik cemiyeti, hafi rey ile ekseriyet kazacak yedi zevatı heyet-i idarenin mütebaki azalığına intihab ederler.

Kırk birinci madde: Heyet-i idare azaları[n]a, aza-yı dahililerin tayinlerinde meclise devamları için riyasetten tezkere-i mahsusa gönderilir.

Kırk ikinci madde: İstifa eden veya sair suretle ihraç edilen aza yerine heyet-i idare tarafından diğeri tayin olunur.

Kırk üçüncü madde: Muhabere ve dahili azalar komisyon ve encümenler heyet-i idarenin tensibiyle tayin olunur.

Kırk dördüncü madde: Heyet-i idarenin teşkilinden sonra her bir azanın **Sillogosa** ait mesâil hususunda yekdiğerine husumet ve ağraz-ı şahsiye taşımayacaklarına, reylerini serbestâne ita edeceklerine ve hakkaniyetten ayrılmayacaklarına ve sıdk-ı ubudiyetle çalışacaklarına dair İncil-i şerif huzurunda reis-i ruhani tarafından resm-i tahlifleri icra kılınır.

Kırk beşinci madde: Bir intihabda bir zat ekseriyet-i ârâ ile iki [vazife] kazandığından vazifesinden birini terk eder ise münhal kalan vazife için başkaca intihab icra kılınır.

Altıncı Fasl

Sillogosun varidât ve masarifâtı hakkında

Kırk altıncı madde: Sillogosun varidatı ber vech-i atidir: (1) Heyet-i idare azalarının duhuliye ücretiyle mütekannin(?) mahiye vergileri, (2) Aza-yı dahililerin on kuruş duhuliyesi ve yüzer para mahiye harcları, (3) Heyet

tarafından icra olunacak eğlenceler hasılatı, tiyatro ve piyango tertibatı, (4)³¹ İhtiyari vuku bulan iânât.

Kırk yedinci madde: Bir maksat için toplanan meblağın başka maksada sarfı caiz değildir.

Kırk sekizinci madde: Sillogosun masarifâtı âtiyyü’z-zıkrdir: (1) Sillogosa tahsis olunacak ebniyenin icar ve mefruşatı, (2) Mevsim-i şita için mahrukat, (3) İdarehanenin tenvirât masarifiyle hizmetçi ücreti, (4) Heyet-i idareden lüzum görülecek masarifât-ı muhtelif.

Yedinci Fasl

Sillogosun harcırah ve muhsinleri

Kırk dokuzuncu madde: Sillogosa bir lira ihdâ edene **sineromidis**, iki lira ihdâ edene **doridis**, üç lira ihda edene **orneyedis** ve beş lira ihdâ edene **makasoridis** namı verilir.

Ellinci madde: Yalnız **makasoridis** namını ihraz eden zevat-ı muhteremenin isimleri **Sillogos** salonunda talik edilen tabloya yıldızla tahrir olunur.

Sekizinci Fasl

Mükafat ve cezaların tertibatına dair

Ellinci birinci madde: Heyet-i idare azalarının üçü tarafından teklif edilip kabul olunduğunda fevkalade hüsn-i hizmeti sebk eden bir azaya tahriri olarak heyet tarafından hafî rey üzerine ve takdir edilecek hizmeti nispetinde teşekkürname takdim edilir veya fahrî aza veyahut müşavir-i has unvanı verilir.

Elli ikinci madde: Su-i hali hissedilen bir azaya hususi olarak reis tarafından nasihat edildikten sonra su-i hali tekrar ederse meclis huzurunda nasihat icra kılınır.

Elli üçüncü madde: İkinci defa icra kılınan tenbihâtı kaale almadığı halde mecliste bulunmak şerefinden mahrum olur.

Elli dördüncü madde: Mezkur cezalar tesir eylemediği halde azalıktan ihraç olunur. Bilahare vaki olan müracaat üzerine aza-yı dahiliye alınabilir.

Elli beşinci madde: Cinayetle mahkûm olan bir kimse azalıktan sakıt olunur.

31 Metinde “6” yazılmıştır.

Dokuzuncu Fasl

Ahkâm-ı umumiye

Elli altıncı madde: Sillogosun resmî lisanı Rumca ise de arzu olunan maksat hasıl oluncaya kadar Türkçe lisanının istimali tecviz olunur.

Elli yedinci madde: Heyetin mühr-i kebiri müdevver ve dört parçalı olup ortasında **istifanos**³² ve yekdiğerini tutar iki el olarak etrafında **Elenikos Sillogos Madalyo Denek 1910 Anamorfosis** kelimeleri bulunacaktır.

Elli sekizinci madde: Dahili azalardan yirmi zevat tarafından tahriren vuku bulacak müracaat üzerine heyet-i idare **Sillogosun** maksad-ı aslisine muvafık hareket edip etmediğine dair o seneye aid hesabatını münhasıran iraeyle mecburdur.

Elli dokuzuncu madde: Fakr-ı halleri heyet-i idarece tahakkuk eden idare ve dahili azalar bilâ-ücret aza kayd olunabilirler.

Altmışıncı madde: Sâmiîn sıfatıyla her şahıs **Sillogosa** bir kere gelebilir.

Altmış birinci madde: Senede bir defa olarak **Evangelizmos** yortusu³³ günü **Sillogosun** Motis?, Makas, Or[ne]yedis?, Doridis, Sineromidis unvanını haiz olanlar için bir ayın-i ruhanî ve dua icra kılınıp badehu **Sillogos** idarehanesinde resm-i kabul icra kılınır.

Altmış ikinci madde: İşbu nizamname tab olunarak alakadarâna beray-ı mütalaa tevzi olunur (Birer nüsha).

Altmış üçüncü madde: Nizamname-i hâzırada zikr olunmayıp badehu tahakkuk edecek lüzumlu maddeler heyet-i idarenin ekseriyet-i ârâsıyla brakdikaya³⁴ bi'l-kayd kanun hükmünü ahz ederler.

32 İncil'in Resullerin İşleri bölümünde sözü edilen ve taşlanarak öldürülen ilk Hristiyanlardan.

33 Metinde *evalke kizmos* gibi görünüyorsa da bizim yazdığımız şekilde olduğu şüphesizdir. Ortodoks inancına göre 25 Mart gününe denk gelen bugünde Cebrail, Meryem Ana'ya, erkek değmediği halde, hamile olduğunu müjdelemiştir. Kelime Yunanca'da "Meleğin Muştusu" anlamına gelir. Bize bu bilgileri veren Bahçeşehir Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. İrini Dimityadis'e teşekkür ederim.

34 Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü'nden Eugenia Kermeli bu kelimenin dernekler için kullanılan bir tür kayıt defteri anlamında "praktika" olduğunu haber vermiştir. Sayın Kermeli'ye ve bu bilgiyi bana ileten Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Tarihi araştırma görevlisi Fatma Gül Karagöz'e teşekkür ederim.

Altmış dördüncü madde: İşbu **Anamorfosis Sillogosunun** Huda-nekerde feshi icab ettiğinde teraküm eden varidat Denek Madeni Rum mektebelerine intikal edecektir.

Altmış beşinci madde: İşbu nizamname altmış beş maddeden ibaret olup iki sene ahkamı harfiyen mer'ıyyü'l-icradır. Fi 1 Mart sene 326.

Reisi Aleksandros Panopolos

Reis-i sani Mandelaki Karahisaridi

Katib-i umumi Nikolaki Zanidis

Katib-i hususi Platon İstanbulluoğlu

Müşavir Simonaki Simonidis

Müşavir Mihalaki Tiryakidis

Müşavir Milidyadis Sürmelidis

Müşavir İlya Fodyadis

Müşavir Lazar Andonyadis

Müşavir Petro Sabuncuoğlu

Müşavir Simon Papadopulos

Sandık emini Vizandpos Obaridis

İşbu nizamname suretinin aslına muvafık olduğu tasdik kılındı. Fi 15 Nisan sene 326 / 28 Nisan 1910. Anamorfosis Cemiyeti reisi belediye tabibi Aleksandros. **Aslına mutabıktır.**

Alman Yüksek Mahkemesi'nin 09.12.2009 Tarihli ve XII ZR 107/08 Sayılı Mehre İlişkin Kararının Değerlendirilmesi

Hatice Selin Pürselim*

Özet: İslam Hukuku'nda nikâh esnasında, evlilik süresince veyahut evliliğin sona ermesi halinde erkeğin kadına verdiği muayyen mala, ticari değeri olan şeye veya paraya mehir denilmektedir. Günümüzde mehrin etkisi sadece İslam dünyası ile sınırlı kalmamıştır. Özellikle iş göçü nedeniyle Avrupa'ya giden müslümanların mehir anlaşması yaptıkları, ancak evliliğin yürümemesi halinde açtıkları boşanma davalarında kadınların mehiri talep ettikleri bilinmektedir. Avrupa'da en fazla yabancıların yaşadığı ülke olan Almanya'da mehir davaları uzun süredir açılmaktadır. Ancak Alman Yüksek Mahkemesi ilk defa 09.12.2009 tarihli ve XII ZR 107/08 sayılı kararında mehrin hangi sözleşme tipine dâhil olduğuna ve Milletlerarası Özel Hukuk çerçevesinde nasıl vasıflandırılması gerektiğine dair karar vermiştir. Karar, Alman mahkemeleri tarafından çıkarılan bir içtihat olarak kabul edilmiş ve Alman Hukuku'nda mehre yönelik davalarda ilk defa içtihat birliğine ulaşılmıştır. Milletlerarası Özel Hukuk alanında, mehrin mirasa dair bir kurum olarak vasıflandırılmasında A Hukuku'nu uygulamamız gerekirken, evlilik sonrası nafaka olarak değerlendirdiğimizde B Hukuku'nu; başka bir vasıflandırmada C Hukuku'nu uygulamamız gerekebilir. Alman Yüksek Mahkemesi, uygulanacak hukuka ulaşmak amacıyla mehri vasıflandırma yoluna gitmiş; evlilik sonrası nafaka, miras, borçlandırımcı sözleşme, evliliğin genel hükümlerine dair sözleşme ve mal rejimleri çerçevesinde değerlendirmeler yapmıştır.

Anahtar kelimeler: mehir, İslamda evlilik, İranlı müslüman karı-koca, mehir sözleşmesi, Alman aile mahkemesi, Alman Yüksek Mahkemesinin mehir kararı

An evaluation on the mahr decision of of Federal Court of Justice in Germany dated 09.12.2009 and numbered XII ZR 107/08

Abstract: The mahr, which is an obligation required by Islamic law, is an amount of money or other possessions paid by the groom to his prospective bride (The Qur'an 4:4). Thus, it must be stipulated in the Islamic marriage contract. The husband is obliged to pay the mahr amount to his wife. The mahr amount becomes the property of the wife alone. The mahr provides financial independence and security to the wife in the event of her husband's death or a after they divorce. The husband may pay the mahr before he marries, at the time of marriage, or at a later date, as agreed with his wife. In our case, a married Iranian Muslim couple made a mahr agreement amounting to 15.000.000

* Yrd. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Özel Hukuku Anabilim Dalı öğretim üyesi, hs@purselim-arning.com hselinpurselim@marmara.edu.tr

Iranian Rial in Tehran. Later, both of them immigrated to Germany and became German citizens. In 2006, they got divorced in Germany. Many Islamic divorce cases are litigated in German family courts. The issue of mahr in the Islamic marriage contracts has become the subject of debate among lawyers and scholars. This article explains how the mahr is classified in Germany courts. The legal classification of the mahr relevant in the context of private international law is difficult. German courts try to give effect to the obligation of a mahr by identifying its function in the marital relationship. The landmark decision of Federal Court of Justice ends all the discussions.

Key words: mahr, Islamic marriage, Iranian muslim couple, mahr agreement, mahr in German family courts, the mahr decision of Federal Court of Justice in Germany

I. GİRİŞ

Alman resmi kayıtlarına göre, Almanya'nın nüfusu 2011 yılı için yaklaşık 81.75 milyon olarak belirlenmiştir¹; bu sayının 15.96 milyonunu göçmen kökenliler² oluşturmaktadır. 15.96 milyon göçmen kökenlinin 8.77 milyonu Alman vatandaşlığına geçmiştir; 7.19 milyonu ise yabancı (Alman vatandaşlığına geçmemiş kişiler) statüsündedir³. Göçmen kökenlilerin Alman vatandaşlığına geçmeleri, farklı dinlerin, kültürlerin, örf ve adetlerin Alman vatandaşlığı ile birlikte değerlendirilmesine neden olmuştur.

Alman mahkemeleri tarafından mehre yönelik birçok karar verilmiştir; ancak verilen kararlarda mehir vasıflandırılmamıştır. Çalışmamızda, iki müslüman Alman vatandaşının boşanma davası sonucunda kadının mehir talep etmesi ve Alman Yüksek Mahkemesinin mehrin nasıl vasıflandırılması gerektiğine dair verdiği karar incelenecektir. Karar, mehrin vasıflandırılmasına yönelik verilmiş ilk karar olması, mevcut tartışmalara son vermesi ve içtihat oluşturmaları nedeniyle önem taşımaktadır. Alman mahkemeleri, kendi hukuk sistemlerinde yer almayan mehri tanımlarken detaylı incelemelere girmekten çekinmemişlerdir.

1 Federal Almanya Politik Bilgilendirme Merkezi, <http://www.bpb.de/nachschlagen/zahlen-und-fakten/soziale-situation-in-deutschland/61646/migrationshintergrund-i>, 16.04.2013.

2 Göçmen kökenliler resmi bir kavramdır ve Federal Alman İstatistik Dairesi tarafından şu şekilde tanımlanmaktadır: “1949 senesinden sonra bugünkü Federal Almanya Cumhuriyeti topraklarına göç edenler; ve ayrıca Almanya’da doğan yabancılar ile 1949 senesinden sonra Almanya’ya göç etmiş olup Almanya’da doğanlar veya Almanya’da yabancı olarak doğan anne veya baba göçmen kökenlidir”; Statistisches Bundesamt, Bevölkerung und Erwerbstätigkeit, Fachserie 1 Reihe 2.2, Wiesbaden 2009, s. 4.

3 Federal Almanya Politik Bilgilendirme Merkezi, <http://www.bpb.de/nachschlagen/zahlen-und-fakten/soziale-situation-in-deutschland/61646/migrationshintergrund-i>, 16.04.2013.

II. Mehir Kavramı

İslam Hukuku'nda nikâhın sonuçlarından biri olarak nitelendirilen mehir, erkeğin evlenirken kadına verdiği veya vermeyi taahhüt ettiği para veya mal olarak tanımlanmaktadır⁴. Mehir, günümüzde Anadolu'da ve Türkistan'da görülen başlık kavramından ve eski Türklerde gördüğümüz kalın kavramından farklıdır⁵.

Mehir, nikah esnasında belirtilmese veya mehrin verilmeyeceği şart koşulsa dahi, kadın mehre hak kazanmaktadır⁶. Mehir üzerindeki tasarruf yetkisi kadında aittir; ancak kadının bağışlaması halinde erkeğin mehir ödeme yükümlülüğü kalkmaktadır⁷. Mehir miktarının eşler arasında belirlenmiş (mehr-i müsemma) veya belirlenmemiş (mehr-i misil) olması, mehrin geçerliliğini etkilememektedir⁸. Evlenme akdi sırasında mehrin tespit edilmesi durumunda kadına mehr-i misil ödenir; tespit edilen mehrin geçersiz olması halinde de bu yol uygulanır⁹. Mehrin miktarı konusunda görüş birliği bulunmamaktadır; Hanefi Hukukçular mehrin asgari sınırını on dirhem, Maliki Hukukçular üç dirhem gümüş olarak belirlemişlerdir¹⁰. Şafii ve Hanbelî hukukçulara göre ise, mehir için asgari bir miktar yoktur¹¹. Mehir için üst sınır belirlenmemiştir¹². Mehrin evlilikten önce ödenmesi mecburi değildir. Mehrin peşin ödenmesi mümkün olduğu gibi (mehr-i muaccel), sonradan ödenmesi de (mehr-i müeccel) söz konusu olabilir¹³.

4 Cin, İslam Hukukunda Mehr, AÜHF Dergisi, Yıl 1972 Cilt 29 Sayı 1-2 (kısaltma: Mehr), s. 199 vd.; Aydın, Türk Hukuk Tarihi, İstanbul 2012, s. 282; Aydın, İslam Osmanlı Aile Hukuku, İstanbul 1985, s. 103 (kısaltma: Osmanlı Aile Hukuku); Cin/Akgündüz, Türk Hukuk Tarihi, Cilt 2, Konya 1989, s. 83-84; Karaman, Mukayeseli İslam Hukuku, Cilt I, İstanbul 1982, s. 282 vd.; Cin, İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme, 2. Baskı, Konya 1988, s. 210 vd. Ekinci, Osmanlı Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 2012, s. 71; Akgündüz, İslam ve Osmanlı Hukuku Külliyyâtı, Özel Hukuk-I, 2. Cild, İstanbul 2012, s. 258.

5 Aydın, s. 283; Aydın, Osmanlı Aile Hukuku, s. 104; Ekinci, s. 71-72; Akgündüz, s. 258-259.

6 Cin, Mehr, s. 201; Aydın, s. 283; Aydın, Osmanlı Aile Hukuku, s. 104; Ekinci, s. 72; Akgündüz, s. 258; Cin/Akgündüz, s. 83-84; Karaman, s. 283; Cin, s. 210 vd..

7 Aydın, Osmanlı Aile Hukuku, s. 104.

8 Aydın, Osmanlı Aile Hukuku, s. 104; Aydın, s. 284; Akgündüz, s. 259; Cin/Akgündüz, s. 83-84; Karaman, s. 283; Cin, s. 210 vd.

9 Cin, Mehr, s. 204; Aydın, s. 284; Aydın, Osmanlı Aile Hukuku, s. 103, dipnot 64-67; Akgündüz, s. 259.

10 Aydın, s. 283; Akgündüz, s. 258.

11 Aydın, s. 283; Akgündüz, s. 258.

12 Aydın, s. 283; Aydın, Osmanlı Aile Hukuku, s. 103; Akgündüz, s. 258. Osmanlı Devleti'nde sadece yeniçeriler özel bir düzenleme yapılarak, mehre üst sınır getirilmesi ile ilgili olarak bkz, Aydın, s. 283-284.

13 Cin, Mehr, s. 208; Aydın, Osmanlı Aile Hukuku, s. 102; Aydın, s. 284; Akgündüz, s. 259.

İslam Hukukçularının çoğunluğu tarafından mehrin evliliğin şartlarından değil, evliliğin sonuçlarından biri olarak değerlendirilmesi üzerinde dikkatle durulması gerekmektedir. Malikiler, mehri evlenmenin sıhhat şartlarından saymakta ve mehrin ödenmemesinin kararlaştırıldığı nikâh akdini fasid kabul etmektedirler¹⁴. Zira yukarıda da belirttiğimiz üzere, mehrin verilme-yeceği taraflar arasında kararlaştırılmış olsa dahi, kadın geçerli bir evlilik nencesinde mehre hak kazanır; ancak mehrin kadının zimmetine geçmesi için zıf, sahih halvet olmalı veya bundan önce taraflardan biri vefat etmelidir¹⁵.

Türk Medeni Kanununda mehir düzenlenmemiştir¹⁶; ancak mehir ku-

14 Cin, Mehr, s. 202; Akgündüz, s. 259.

15 Aydın, s. 284; Akgündüz, s. 259. Hanefi, Şafii ve Hanbeli Hukukçular tarafından, nikâhtan sonra zıf ve sahih halvetten önce eşlerden birisi ölürse hayatta olan eşin, ölene mirasçı olacağı ve mehrin tamamına hak kazanacağı savunulmaktadır; Maliki Hukukçular ise bu durumda artık mehrin ödenmesine gerek olmadığını, mirasın yeterli olacağı görüşündedirler; ayrıntılı bilgi için bkz. Aydın, s. 284.

16 Türk Medeni Kanunu'nda mehrin düzenlenmemiş olmasına rağmen bu konuda pek çok dava açıldığı ve davaların 1959 tarihli İçtihadı Birleştirme Kararı'na göre çözüldüğü görülmektedir. Örnek olarak bkz., Yargıtay 1. Hukuk Dairesi Esas No: 2011/8161 Karar No: 2011/9851 Yargıtay İlamı İncelenen Kararın Mahkemesi: Konya 2. Asliye Hukuk Mahkemesi Tarih: 26/04/2011 No: 2008/519-2011/176; Dava Türü: Tapu İptali ve Tescil: "... Bu nedenle, eski hükümlere göre kurulmuş mehr, Medeni Kanun tarafından yasaklanmış bir hukuki ilişki olarak kabul edilemez. (2.12.1959 günlü 14/30 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı gerekçesi). Mehr sözleşmeleri bu gün için de geçerlidir. (Örnek: Yargıtay İkinci Hukuk Dairesi'nin 25.10.1965 günlü, 4557/5028 sayılı kararı) Mehr-i müeccel, ileriye yönelik bir bağışlama vaadidir. Koca dışında üçüncü bir kişinin de bağışlama vaadi geçerlidir. Ancak, bu durum, Borçlar Kanununun 110. maddesinde yazılı üçüncü kişi yararına borç altına girme olmayıp, Borçlar Kanununun 238. maddesinde düzenlenmiş bağışlama vaadidir. Bağışlama vaadinin geçerliliği, yazılı olma koşuluna bağlıdır. Esasen taşınmazın sicil kaydı (mülkiyeti) da davalıya intikal ettirilmiştir. (B.K. M. 238/1). (4.HD. 18.2.1985 - 1984/9153 E, 1985/1223 K. YKD. 1985 Sayı Sh. 802). Bu durumda değinilen ilkeler çerçevesinde iddia ve buna ilişkin olgular birlikte değerlendirildiğinde anılan olguya değer verileceği kuşkusuzdur. (BK. 238/Son) Bu açıklamalar karşısında temlikin gerçekleştirilme sebebinin mehir olduğu kabul edildiği takdirde murisin mirasçısından mal kaçırma iradesiyle hareket ettiği düşünülemez. Öte yandan, devir olgusu gerçekten de, bedelsiz bir temlik olduğuna göre bağış niteliğini taşır ki, bu da B.K.'nin 18. maddesi kapsamında genel muvazaanın konusunu teşkil eder ve muris muvazaasında gözetilmesi gerekli 1.4.1974 tarih 1/2 sayılı İ.B.K.'nın konusu dışındadır. O halde, B.K.'nin 18. maddesinden kaynaklanan genel muvazaa hukuksal nedenine dayanılarak açılmadığı ve buna bağlı sair bir istekte bulunmadığına ve ayrıca muris muvazaası iddiası da kanıtlanamadığı gözetilerek davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu üzere karar verilmesi doğru değildir. Davalının, temyiz itirazları yerindedir. Kabulüyle, hükmün (6100 sayılı H.M.K.'nin geçici 3. maddesi uyarınca) 1086 sayılı Yasanın 428. maddesi gereğince BOZULMASINA, alınan peşin harcın temyiz edene geri verilmesine, 05.10.2011 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi. -KARŞI OY YAZISI- Dava, muris muvazaası hukuksal nedenine dayalı tapu iptal ve tescil isteğine ilişkindir. Miras bırakanın ilk eşinden olan çocukları davacılar, babalarının 08.12.2000 tarihinde davalı ile ikinci evliliğini yaptığını, 21.12.2000 tarihinde de davalı ikinci eşine tek

mal varlığı olan oturduğu evini intifa hakkını üzerinde bırakarak çıplak mülkiyetini satış şeklinde devrettiğini, temlikin mirasçıdan mal kaçırma amaçlı ve muvazaalı olduğunu ileri sürerek davalı adına olan tapunun iptali ile muris adına tescili isteğinde bulunmuşlardır. Davanın kabulüne ilişkin mahkeme kararının, temlikin mal kaçırma amaçlı değil, evlenme karşılığı olduğu, olayda 01.04.1974 gün 1/2 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararının uygulama yeri bulunmadığı sonucuna varılarak, davanın reddi ve bu nedenlerle hükmün bozulması gerektiği konusunda sayın çoğunluktan farklı düşünüyorum. Uyuşmazlığın sağlıklı, adil ve doğru çözüme ulaştırılabilmesi, davalıya yapılan temlikin gerçek yönünün ve miras bırakanın asıl irade ve amacının açık bir şekilde ortaya çıkarılmasına bağlıdır. Somut olayda; çekişme konusu taşınmaz temlikinin, evlenmeden sonra, intifa hakkı miras bırakan üzerinde bırakılarak çıplak mülkiyet satışı şeklinde yapılması, davalı eşin 31.07.2004 tarihinde ortak konutu terk etmesi ve 13.09.2006 tarihinde boşanmalarından sonra miras bırakanın taşınmazın geri verilmesi konusunda dava açmaması temlikin evlenme karşılığı yapılmadığı, bağış amacıyla ve ilk eşten olan çocukların miras hakkından yoksun bırakılması kastıyla yapıldığının kanıtıdır. Ayrıca; davalı vekili cevap dilekçesinde, yargılama sırasında verdiği iki beyan dilekçesinde ve hatta temyiz dilekçesinde, 'Miras bırakanın spatik özürlü olan eşinin geleceğini güvence altına almak, hayat standartlarını yükseltmek için haklı ve makul nedenlerle temlikin yapıldığını' savunmuş, yargılamanın hiçbir aşamasında davaya konu edilen taşınmazın evlenme karşılığı düğün hediyesi olarak verildiğini ileri sürmemiştir. Bir tarafın yargılama sırasında ileri sürmediği bir hususun temyiz incelemesinde re'sen göz önünde bulundurulması usul hükümlerine uygun değildir. Bu beyanlarla taşınmaz devrinin bedelsiz yapıldığı, gerçek bir satışın olmadığı davalının kabulündedir. Miras bırakan emeklidir ve maaş geliri vardır, tek mal varlığı olan oturduğu evini davalı ikinci eşine satmasını gerektiren hiçbir haklı neden bulunmamaktadır, kaldı ki davalı taraf da taşınmazı satın aldığını ve bedel ödediğini iddia etmemiştir. Öte yandan; miras bırakan, mirasçılardan ve üçüncü kişilerden gizlemek amacıyla ikinci eşine bağışlamak istediği taşınmazın tapuda satış şeklinde temlik etmiştir. Böyle bir hukuki ilişkide birinci görünen işlem satış sözleşmesi, tarafların iradelerinin birleştiği gerçek işlem ise bağış sözleşmesidir. Borçlar Kanununun 11/2 maddesi ve 01.04.1974 gün 1/2 sayılı İçtihadı Birleştirme kararında belirtildiği şekilde görünürdeki satış sözleşmesi tarafların gerçek iradelerine uymadığından, gizlenen bağış sözleşmesi de yasanın aradığı şekil koşullarından yoksun bulunduğundan resmi sözleşme geçersizdir ve iptali gerekir. O halde; yukarıda değinilen somut olgular ve ilkeler birlikte değerlendirildiğinde, miras bırakanın davalı ikinci eşine yaptığı temlikte gerçek iradesinin bağış olduğu ve mirasçılardan mal kaçırma kastı bulunduğuna göre, muris muvazaası hukuksal nedenine dayalı tapu iptal ve tescil davasının kabulüne ilişkin mahkeme kararın onanması gerektiği görüşünde olduğumdan, davanın reddine karar verilmesi yönündeki sayın çoğunluğun görüşüne katılamıyorum. F. A. Üye"; <http://adalet.org/oprint.php?id=4385> 17.04.2013; Yargıtay 4. Hukuk Dairesi E: 1984/09153 K: 1985/01223 Tarih: 18.02.1985; "Dava Konusu: Bağışlama Dava Özeti: Ağır kusurlu olup, aile birliğine karşı önemli saygısızlık yapan kadın, süreye bağlı bağış [mehr-i] müeccel isteyemez. Taraflar arasındaki alacak davası nedeniyle yapılan yargılama sonunda, ilamda yazılı nedenlerden dolayı 100.000 lira mehr alacağının davalıdan alınarak davacıya ödemesine ilişkin hükmün süresi içinde davalı H. tarafından temyiz edilmesi üzerine; tetkik hakimi tarafından düzenlenen rapor okunduktan sonra dosya incelendi, gereği konuşuldu: Davacı, 100.000 lira mehr alacağının kayınpederi olan davalıdan alınmasını istemiş, mahkeme ödetme kararı vermiştir. İslam Hukukunda kocanın evlenme sözleşmesi anında ya da devamı sırasında bazen de sona ermesi halinde kadına belirli bir mal, para veya ekonomik değeri olan bir şey armağan etmesi gerekir, buna "mehr" denir. İslamiyet öncesi Arabistan'da mevcut olan mehr, İslamiyetten sonra Kur'an'da muhtelif ayetlerde,

Peygamber hadislerinde kadın yararına değiştirilerek benimsenmiş ve günümüze kadar gelmiştir (Geniş bilgi için bkz: Doç. Dr. H. Cin – İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme - Ankara 1974, sh. 210 ve sonrası; Doç. Dr. H. H. - Hukuk ve Ahlakı Aykırılık Kavramı ve Sonuçları - İstanbul 1976, sh. 316 ve sonrası). Mehr, peşin ödenecekse “mehr-i muaccel”, kısmen ya da tamamen ileri bir tarihte ödenecekse buna da “mehr-i müeccel” adı verilir. Mehrin borçlusu kural olarak kocadır. Fakat üçüncü bir kişinin koca adına ödemeyi yüklenmesi de mümkündür. Bu durumda mehrin borçlusu koca değil, yükümlenen (taahhütte bulunan) kişidir. Tediye yükümlenen kişiden istenir. Üçüncü kişi kocanın haberi olmadan mehr-i ödemeyi yükümlenmişse, kocaya bir bağışta bulunmak istediği kabul edilir (Bkz. H. Cin, age. sh. 241). Medeni Kanun, evlenme sözleşmesi sırasında karı kocadan birinin diğerine bir mal veya para vermesini ya da vermeyi vaad edip bir süre ertelemesini yasaklamıştır. Bu nedenle eski hükümlere göre kurulmuş mehr, Medeni Kanun tarafından yasaklanmış bir hukuki ilişki olarak kabul edilemez (2.12.1959 günlü, 14/30 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı gerekçesi). Mehr sözleşmeleri bu gün içinde geçerlidir (Örnek: Yargıtay İkinci Hukuk Dairesi’nin 25.10.1965 günlü, 4557/5028 sayılı kararı). Mehr-i müeccel, yukarıda da belirtildiği gibi, ileriye (evliliğin boşanma ya da ölümle son bulması haline kadar) yönelik bir bağışlama vaadidir. Koca dışında üçüncü bir kişinin de bağışlama vaadi geçerlidir. Ancak bu durum, BK.nun 110. maddesinde yazılı üçüncü kişi yararına borç altına girme olmayıp, BK.nun 238. maddesinde düzenlenmiş bağışlama vaadidir. Bağışlama vaadinin geçerliliği, yazılı olma koşuluna bağlıdır. (BK. m. 238/1). Davaya konu olayda, davalı kayın-peder, üçüncü kişi olarak 14.09.1979 günlü yazılı sözleşme ile (mehr-i müeccel) bağış vaadinde bulunmuştur. Sözleşme altındaki imzayı, 27.06.1984 günlü oturumda imzalı beyanı ile benimsemiştir. O halde sözleşme geçerli olup, kural olarak davalı mehr-i müecceli ödeme ile yükümlüdür. Ne var ki, bağışlanan, bağışlayana veya ailesine karşı yasal yükümlülüklerini yerine getirmeyen ya da bunlara önemli biçimde uymazsa bağış yapanın dönme [rücu] hakkı vardır (BK. m. 244/2). Bağışlama vaadinden dönme ise BK.nun 245. maddesinde dört hal sayılarak düzenlenmiş olmakla birlikte, bunun ilk üç hali, Borçlar Kanunun 244. maddesinde düzenlenen elden bağışlama ya da yerine getirilmiş (ifa edilmiş) bağışlardan dönme halidir. Özellikle BK.nun 245. maddesinin 1. fıkrasında “elden bağışlanan bir malın geri verilmesi (dönme = rücu) sebeplerinden biri var ise” bağışlama vaadinden dönüleceği hükme bağlanmıştır. Bu durumda elden bağışlama veya yerine getirilmiş [ifa edilmiş] bağışlamadan dönme hakkı veren BK.nun 244. maddesi hükümleri, bağışlama vaadinden dönmeye de uygulanacaktır. BK.nun 244/2. maddesinde, kanun koyucu, aile görevlerinin yerine getirilmemesini başlı başına dönme sebebi kabul etmemiş, “ehemmiyetli surette” sözlerini kullanarak, önemli riayetsizlik, saygısızlığı, öngörmüştür. Bu haliyle MK.nun 457/2. maddesinde düzenlenen mirastan çıkarma [ıskat]ya uygun hüküm, getirmiştir. BK.nun 244. maddesinin 2. fıkrası, MK.nun 457. maddesinin 2 fıkrasının bir tekrarı olup bağıştan dönme ile mirastan çıkarma [ıskat] koşullarının birlikte incelenmesi gerekmektedir. Aile birliğine karşı ödevlerin hangi hallerde önemli bir saygısızlık ve uygunsuzluk hali sayılacağı, davaya esas olayların özellikleri göz önünde tutularak hakim tarafından takdir olunacaktır. Bu gün uygulamada; kadının ortak konutu kusurlu olarak bırakması sonucu MK.nun 132. maddesi uyarınca boşanmaya sebebiyet (YHGK.nun 10.10.1962 günlü, 2/103-48 sayılı kararı), eşin ağır hakaret ve fena muamelesi (Y. 1. HD.nin 13.03.1962 günlü, 61/9380-1813 sayılı kararı), kadının zinası (Y. 2. HD.nin 06.01.1951 günlü, 5941/141 sayılı kararı), kocanın başka bir kadınla meşru olmayan ilişki kurması (Y. 1. HD.nin 7.10.1952 günlü, 6621/3767 sayılı kararı), kadının yersiz davranışları sonucu ağır dedikoduların çıkmasına sebep olması (Y. HGK.nun 26.02.1964 günlü, 10/155 sayılı kararı) gibi haller, aile birliğine karşı önemli saygısızlık olarak benimsenmektedir (Geniş bilgi için bakınız Prof. Dr. K. Tunçomağ - Türk Borçlar Hukuku - Özel Borç İlişkileri, c. II, İstanbul 1977, sh. 418 ve

rumunun etkilerine Türkiye, Ortadoğu ile bazı Balkan ülkelerinde rastlanmaktadır Mehir, nişan hediyeleri ve çeyiz ile karıştırılmamalıdır¹⁷. Yahudi Aile Hukukunda da mehre benzer bir kurum olan *kethuba* yer almaktadır; *kethuba* yazılı olarak hazırlanan; evlilikteki hakları ve yükümlülükleri içeren, erkeğin ölümü veya boşanma halinde kadına verilecek belirli miktarı içeren evlilik belgesidir¹⁸.

sonrası). BK.nun 244. maddesinde yazılı hallerin aynı Yasanın 245. maddesi yollaması ile bağış vaadlerinde de uygulanacağını kabulü zorunludur. Aynı kurallar bağış vaadinin bir türü olan mehr-i müeccel için de geçerlidir. Ağır kusurlu olup aile birliğine karşı önemli saygısızlık yapan kadın mehr-i müeccel isteyemez (Bkz. H.age. sh. 318 dipnot 69 ve sh. 322 dipnot 75). K. - koca yönünden olan bu düzenleme, evlilik birliğinin devamı ve eşlerin mutluluğu için üçüncü kişiler tarafından yapılan bağış vaadlerinde de uygulanmak gerekir. Genel hukuk kuralları ve ilkeler açıklandıktan sonra yeniden davaya konu olaya baktığımızda; dava dışında olan A. (koca), H. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 1982/896 esasındaki eşi G. aleyhine pek fena muamele nedeniyle boşanma davası açtığı, davalı G.'in kocasına "sen herif misin, dilenci misin, seni köpek gibi süründüreceğim" diyerek ağır hakarete bulunduğu H. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 1982/254-36 sayılı kararı ile subut bulup, TCK.nun 482/3. maddesi uyarınca cezalandırılmasına ilişkin kesin hüküm nedeniyle ve pek fena muameleye dayanarak boşanmaya karar verildiği, bu kararın Yargıtay İkinci Hukuk Dairesi'nin 19.04.1983 günlü kararı ile onanarak kesinleştiği görülmüştür. Davacı G.'in eşi ne ağır hakaret ve saygısızlığı ile kusurlu davranış sonucu boşanmaya sebep olması, başka bir anlatımla ehemmiyetli surette aile görevlerini yerine getirmemesi hali gerçekleşmiş olmakla BK.nun 245/1. maddesindeki dönme koşulu gerçekleşmiştir. Mahkemenin BK.nun 245 ve 244/2. maddelerini tartışıp davayı reddetmesi gerekirken, davanın kabulüne karar vermesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir. Sonuç: Temyiz olunan hükmün yukarıda gösterilen nedenlerle (BOZULMASINA) ve peşin alınan harcın istek halinde geri verilmesine, 18.02.1985 gününde oybirliğiyle karar verildi. YKD. 1985/06"; <http://www.kararrevi.com/karars/529854#UW6lGUpu3Kc>; 17.04.2013.

17 Alman hukuk literatüründe mehir, *Brautgabe* (gelin hediyesi) veya *Morgengabe* (evlenilen günün ertesi sabahı verilen hediye) olarak tanımlanmıştır. "Morgengabe" terimi, Avusturya Hukukundan gelmektedir. Avusturya Genel Medeni Kanunu (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch/ABGB) § 1232, bu terimi erkeğin eşine evliliklerinin ilk sabahı verdiği hediye olarak açıklamaktadır. ABGB § 1232, 1811 yılında yürürlüğe girmiş; 2009 yılının Temmuz ayında yürürlükten kaldırılmıştır. Burada tanımlanan terimin İslam Hukukundaki mehir kavramıyla örtüşmediği bilinmektedir ve bu konuda bir tartışma yoktur; hatta Alman Hukukçular tarafından ekseriyetle "mahr (mehir)" veya "sadaq (sadak)" kavramları kullanılmakta olup, *Brautgabe*-*Morgengabe*-*Mahr*-*Sadaq* kavramları başlangıçta bir kez parantez içerisinde yazıldıktan sonra bir tanesi seçilerek kullanılmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz., Wurmnest, Die Mär von der mahr-Zur Qualifikation von Ansprüchen aus Brautgabevereinbarungen, *RabelsZ* Band 71, 2007, s. 531; Krüger, Beharrung und Entwicklung im islamischen Rechtsbereich, *Internationales Familienrecht für das 21. Jahrhundert*, Symposium zum 65. Geburtstag von Ulrich Spellenberg, München 2005, s. 178. Yazar, Kur'an-ı Kerim Nisa Suresi 4. ayeti ile bir karşılaştırma yapmış ve İslam Hukukunda yer alan mehirin erkeğin serbest iradesiyle değil, evliliğin bir şartı olarak düzenlendiğini belirtmiştir; bkz., Wurmnest, s. 531.

18 Epstein, *The Jewish Marriage Contract: A Study in the Status of the Woman in Jewish Law*, New York: Jewish Theological Seminary, 1927, (Reprinted 2005 by The Lawbook Exchange), s. 207; Jayme, *Zur Morgengabe in Kalifornien*, *IPRax* 1986, s. 258; Siehr, *Die*

Avrupa Birliği ülkelerinde yaşayan göçmen işçilerin yaşadıkları ülkelere vatandaşlıklarını kazanmalarıyla, mehir Kıta Avrupası Hukukunu etkilemiş ve boşanma davalarında gündeme gelmiştir. Yabancılık unsuru içeren boşanma davalarında, mehrin nasıl vasıflandırılması gerektiği ve mehrin iadesine yönelik talepler özellikle Alman Hukukunda tartışmalara yol açmaktadır.

III. Hamburg-Barmbek İlk Derece Mahkemesinin 16.11.2006 Tarihli ve 891 F 21/06 sayılı Kararının Özeti¹⁹

İki İran vatandaşı 1992 yılında Tahran'da şer'i hukuk uyarınca evlenmiştir. Mehre ilişkin düzenleme, evlilik akdinin bir bölümü olarak hazırlanmıştır. Evlilik akdi sırasında mehrin içeriği bir adet Kur'an-ı Kerim, bir adet ayna, birkaç şamdan ve 15.000.000 İran Riyali olarak belirlenmiştir. Evlilik belgesinde şahitlerin imzaları yer almaktadır. Taraflar 1993 yılında İran'dan ayrılmışlar ve Almanya'ya göç etmişlerdir. Almanya'da yaşamaya başlayan taraflar, bir süre sonra Alman vatandaşlığına geçmiştir.

1992 yılında Tahran'da evlenen çift, 2006 yılında Hamburg-Barmbek ilk derece mahkemesinde boşanma davası açmıştır. Hakim tarafların boşanmalarına hükmetmiştir ve boşanma hükmü kesinleşmiştir.

Kadın, evlilik kurulurken yazılı olarak yaptığı mehir akdine dayanarak, ilk derece mahkemesince kendisine mehir verilmesini, mehir hesaplanırken İran'da faiz uygulaması olmadığından, İran enflasyon miktarının göz önüne alınmasını talep etmiştir. 29.3.2006 tarihinde 15.000.000 İran Riyali olarak belirlenen mehir miktarı, kur hesabı ile 1.428, 23 Avro olarak hesaplanmıştır.

Tarafların İran'da, İran Hukukuna göre akdettiği mehir sözleşmesinin sonucu olarak kadının mehir talebinde bulunmasına ve mehir miktarının hesaplanmasına ilk derece mahkemesi tarafından Alman Milletlerarası Özel Hukuk Kanunu²⁰ (EGBGB) uygulanmıştır. İlk derece mahkemesi, kadının

Berücksichtigung religiösen Rechts bei gerichtlicher Scheidung jüdischer Ehepaare bei Grenzüberschreitungen, in: Beiträge zum Internationalen Verfahrensrecht und zur Schiedsgerichtbarkeit, Festschrift für Peter Schlosser zum 70. Geburtstag, 2005, s 887; Wurmnest, s. 533.

19 Yayınlanmamış bulunan bu karara, Alman Yüksek Mahkeme kararının içeriğinden ulaşılmaktadır. <http://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&nr=51052&pos=0&anz=1> 16.04.2013. Ayrıca bkz., IPRax 2011, Heft 1, s.85-89. İlk derece mahkemesinin karar özeti 2, 3 ve 6 numaralı paragraflar arasında; 2. ve 4. sayfalar arasında yer almaktadır.

20 Kanunun orijinal ismi Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch'tur (Alman Medeni Kanununa Giriş Kanunu), ancak içeriğinde Alman milletlerarası özel hukuk kuralları

mehir talebini boşanmanın neticelerinden biri olarak değerlendirerek, Alman Milletlerarası Özel Hukuk Kanunu md. 17'de düzenlenen boşanmanın genel hükümlerinin yönlendirmesiyle md. 14'ü uygulamış ve mehir talebine Alman Hukukunun tatbik edilmesine karar vermiştir. Mahkeme tarafından 1.428.23 Avro değerinde mehrin kadına verilmesine hükmedilmiştir.

IV. Hamburg İstinaf Mahkemesinin 29.05.2008 tarihli ve 10 UF 83/06 6 sayılı Kararının Özeti²¹

Mehir talebinde bulunan ve kendisine ilk derece mahkemesi tarafından 1.428.23 Avro değerinde mehir verilmesine karar verilen kadın, davacı sıfatı ile Hamburg İstinaf mahkemesine başvurmuştur.

Davacı, kendisine ödenen mehrin miktarına itiraz etmiş; erkeğin mehri İran hukuk düzenlemeleri ve İran'daki enflasyon değerleri dikkate alınarak kendisine ödemesini talep etmiştir. Davacı kadın tarafından talep edilen miktar 147.580.500 Riyal olup, 13.204,60 Avro tutarındadır²².

İstinaf mahkemesi, ilk derece mahkemesinden farklı olarak kadının mehir talebini mal rejimleri dahilinde değerlendirmiş; Alman Milletlerarası Özel Kanununun mal rejimini düzenleyen kanunlar ihtilafı kuralını (md. 15) vakıaya uygulamıştır²³. EGBGB md. 15'in atfı ile (evlilikte mal rejiminin genel hükümleri, evlenmenin genel hükümlerine uygulanan hukuka tabidir) EGBGB md. 14/I/1'e (evliliğin genel hükümlerini düzenleyen kanunlar ihtilafı kuralı) ulaşmıştır. Mahkeme, EGBGB md. 14 uyarınca tarafların "evliliğin kurulduğu andaki" müşterek milli hukuklarını, yani İran Hukukunu mehir talebine uygulamış ve enflasyon hesaplamasını İran Merkez Bankasının düzenlemelerine göre yapmıştır. İstinaf mahkemesine göre, taraflar bu ödemeyi hangi hukuka göre kararlaştırdılar ise, ödeme yapılırken o hukukun para değerleri esas alınarak hesaplamanın yapılması gerekmektedir.

da düzenlenmiştir.

21 OLG Hamburg, Urteil v. 21.5.2003 - 12 UF 11/02; FamRZ 2004, 459 vd. İstinaf mahkemesinin karar özeti Alman Yüksek Mahkemesi'nin kararının 4, 5, 8 ve 10 numaralı paragrafları ve 4. ve 5. sayfaları arasında yer almaktadır: <http://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&nr=51052&pos=0&anz=1> 16.04.2013.

22 2003 yılına kadar olan Tahvil cetveli için bkz. Basedow/Yassari, Iranian Family and Succession Laws and their Application in German Courts, Tübingen, 2004, s. 171.

23 Bkz. Nomer, Devletler Hususi Hukuku, İstanbul 2013, s. 259-261.

Davalı erkek, davaya Alman Hukukunun uygulanması gerektiğini; şayet mehir talebine ve mehrin hesaplanmasına İran Hukuku uygulanacaksa, boşanmaya da İran Hukukunun uygulanması gerektiğini ileri sürmüştür.

Mehir talebinin ilk derece mahkemesi tarafından boşanmanın sonuçları; istinaf mahkemesi tarafından ise mal rejimleri kapsamında değerlendirilmesi, Alman Hukukunda mehrin vasıflandırılmasına yönelik tartışmalara neden olmuştur²⁴. Zira yapılan iki ayrı vasıflandırma sonucunda, Alman Devletler Özel Hukukuna göre vakiya uygulanacak iki ayrı hukuk ve dolayısıyla iki farklı sonuç ortaya çıkmaktadır.

IV. Alman Yüksek Mahkemesi'nin 09.12.2009 tarihli ve XII ZR 107/08 sayılı Kararının Özeti²⁵

Alman Yüksek Mahkemesi, öncelikle Alman doktrinde ve ilk derece mahkemesi kararlarında mehir konusunda nasıl bir vasıflandırma yapılabileceğine dair müşterek bir görüş olmadığını belirtmiştir²⁶. Mahkeme, mukayeseli hukuk örneklerini değerlendirerek, milletlerarası uygulamada da müşterek bir mehir uygulaması olmadığını üzerinde önemle durmuş; İslam hukuk sistemlerinde mehrin düzenlendiğini, birbirine benzer mehir uygulamalarının olduğunu, ancak yeknesaklık olmadığını; kültürel ve geleneksel açıdan her ülkede farklı bir amaç ve tanımlama olduğunu vurgulamıştır²⁷.

Yüksek Mahkeme, mehrin günümüzdeki amacını, erkeğin ölümü nedeniyle veya boşanma vesilesiyle kadının korunmaya muhtaç kalması ve bu nedenle kadına ait bir malvarlığı oluşturma çabası olarak değerlendirmektedir²⁸. Mahkemeye göre, şayet klasik İslam Hukukundan beri malların ayrılığı

24 Mehr uygulamasında intibak yapılarak çözüme ulaşılması ve bağlama noktasının önemi için bkz.; Mörsdorf-Schulte, Anknüpfungspunkt und Anpassung bei der Morgengabe, ZfRV 2010, s. 166 vd..

25 <http://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&nr=51052&pos=0&anz=1> 16.04.2013.

26 Alman Yüksek Mahkemesi kararı, paragraf 11, s. 5.

27 Alman Yüksek Mahkemesi kararı, paragraf 12, s. 5. Osmanlı Aile Hukuku Kararnamesi'nde (1917) 80. ve 90. maddeler arasında düzenlenen mehir kurumunun çok detaylı olarak düzenlendiği, bu Kararnameden mehrin evliliğin genel hükümleri uyarınca değerlendirilebileceği gibi mal rejimlerine yönelik etkilerinin de olduğuna yönelik düşünceler için ve ayrıca mehrin ve Yahudilik'te yer alan kethubanın benzer kurumlar olduğuna dair görüş için bkz., Heßler, Islamisch-rechtliche Morgengabe: vereinbarter Vermögensausgleich im deutschen Scheidungsfolgenrecht, IPRax Heft 2, 1988, s. 96.

28 Alman Yüksek Mahkemesi kararı, paragraf 12, s. 6.

benimsenmişse ve erkeğin bir yükümlülük olarak mehir ödemesi kabul edilmişse, bu hal evlilik sonrası nafakaya benzemektedir; Yüksek Mahkeme, bu benzerlikten yola çıkarak Milletlerarası Özel Hukukundaki intibak metodunu kullanmış ve mehrin vasıflandırılmasını amaçlamıştır²⁹.

Yüksek Mahkemenin kararında savunulan görüşlere şu şekilde yer verilmiştir: Bir kısım içtihat ve doktrin, mehrin evliliğin genel hükümlerine dâhil olduğunu savunmaktadır. Diğer bir görüş, mehrin mal rejimi meselesine ait olduğunu belirtmektedir. Savunulan başka bir düşünceye göre, mehir, nafakaya dâhildir. Mehrin borç doğurucu bir sözleşmeden kaynaklandığını söyleyen başka bir görüş de mevcuttur³⁰.

Yüksek Mahkeme, yıllardır süren tüm içtihat ve doktrin tartışmalarına son vererek, mehri evliliğin genel hükümlerine ait bir mesele olarak değerlendirmiştir; bu durumda, vakıada EGBGB md. 14 (evliliğin genel hükümlerine dair kanunlar ihtilafı kuralı) uygulanarak çözüme gidilmesine karar verilmiştir³¹.

Mahkeme, mehri evliliğin genel hükümlerine dair bir kurum olarak değerlendirmesindeki gerekçelerini şu şekilde izah etmektedir³²: Mehrin amacı sadece edinilen malvarlığının paylaşımı değildir; kadının sosyal hayattaki imkânları da bu vesileyle garanti altına alınmaktadır. Mehir, evlilik sonrası nafakaya benzerlik gösterse de, kadına ödenen nafaka ile aslen kadına ait olan malvarlığı miktarı birbirinden farklıdır. Nafaka ödenmesinde bazı hukuki şartlara uyulması gerekirken, mehrde bu şartlara bakılmamaktadır. Mehir bir mal rejimi şekli değildir, zira mehrde önceden kararlaştırılmış bir miktar para ve/veya manevi değeri olan hediyelerin verilmesi söz konusudur. Mehir genel anlamda borç doğurucu bir işlem olarak görülse de, bir sözleşmeye dayanmak zorunda değildir. Bu haliyle, Borçlar Hukuku meselesinden çok bir Aile Hukuku kurumunu andırmaktadır. Zira evlilik akdi kurulurken mehir konusunda da karara varılmaktadır³³. Herhangi bir borç doğurucu işlem yapılarak mehre karar verilmemektedir ve ayrıca mehir bir miras meselesi olarak nitelendirilemez. Mehrin verilme zamanı boşanma kararını takiben veya erkeğin ölümü neticesinde olduğu için, boşanma veya ölümün ne zaman olduğu, mehrin Alman Milletlerarası Özel Hukukundaki vasıflandırılmasını

29 Alman Yüksek Mahkemesi kararı, paragraf 12, s. 6.

30 Alman Yüksek Mahkemesi kararı, paragraf 13, s. 6-7.

31 Alman Yüksek Mahkemesi kararı, paragraf 14, s. 7.

32 Alman Yüksek Mahkemesi kararı, paragraf 15-18, s. 7-9.

33 Evliliğin geçerli olmaması halinde kadının mehre hak kazanıp kazanmayacağı ile ilgili olarak bkz., Wurmnest, s. 528; OLG Düsseldorf 12.8.1992, FamRZ 1993, s. 187.

değiştirmeyecektir. Çünkü esas olan unsur, evlilik akdi yapılırken mehre de karar verilmiş olmasıdır.

Sonuç olarak, Alman Yüksek Mahkemesi, mehri evlenmenin genel hükümleri çerçevesinde vasıflandırmıştır. Yani kurum, evlenmenin genel hükümleri kapsamında, evliliğin bir sonucu olarak nitelendirilmiştir³⁴. EGBGB md. 14'ün uygulanmasıyla, mahkemece kadının talep ettiğiinden daha düşük bir miktarda mehre hüküm verilmiştir; ancak Alman Hukukunun kadına verdiği nafaka miktarı İran Hukukuna kıyasen daha fazla olduğu için, nafaka ve mehir birlikte hesaplandığında, bu miktar kadının talep ettiği mehir miktarını geçmektedir³⁵. Ayrıca akid metninde, mehrin hesaplanmasında enflasyon gibi düzenlemelerin göz önüne alınacağı belirtilmediği için ve bu tür bir hesaplamanın yapılmasında gerekli olan Alman Medeni Kanunu (Bürgerliches Gesetzbuch /BGB) §313'teki şartlar sağlanmadığı için mahkeme sözleşmede olmayan bir düzenlemeye göre hüküm tesis etmemiştir³⁶.

V. Sonuç

Alman Hukuk sisteminde, Alman kültüründe, dininde ve örf-adetlerinde mehir kurumu yer almamaktadır. Alman hukukçular, kendi hukuk sistemlerinde yer almayan bir kurumu intibak yoluyla vasıflandırmış ve yukarıda incelediğimiz kararın neticesinde Alman Yüksek Mahkemesi içtihat niteliğinde bir karar vermiştir. Mehrin farklı görüşlere göre vasıflandırılması, Milletlerarası Özel Hukukta mehre uygulanacak hukuku doğrudan değiştirmektedir. Her vasıflandırmaya göre farklı bir hukukun uygulanması ve bunu takiben farklı bir sonucun ortaya çıkması söz konusu olduğu için, Yüksek Mahkeme verdiği içtihadı birleştirme kararıyla son derece önemli bir sorunu ve süregelen tartışmaları ortadan kaldırmıştır.

İslam Hukuku'nda mehir evlenmenin sonucu olarak değerlendirilmektedir; zira Hanefi mezhebinde taraflar mehir ödenmemesini kararlaştırsalar dahi, kadın evlenme ile mehre hak kazanmaktadır. Alman Yüksek Mahkemesi, mehri evlenmenin genel hükümleri çerçevesinde vasıflandırmıştır. Bu durumda Yahudilikte ketubah/kethuba adı verilen ve İslam Hukuku'ndaki mehre denk gelen kurum için de aynı sonuca varılabilecektir³⁷. Yüksek Mahkeme, mehri

34 Alman Yüksek Mahkemesi kararı, paragraf 19, s. 9-10.

35 Alman Yüksek Mahkemesi kararı, paragraf 25, s. 13-14.

36 Alman Yüksek Mahkemesi kararı, paragraf 25, s. 13-14.

37 Siehr, Münchener Kommentar zum BGB, 5. Auflage, München 2010, Rn. 97; Schotten/Schmellenkamp, Das Internationale Privatercht in der notariellen Praxis, 2. Auflage, München 2007, Rn. 127a.

Aile Hukukuna dâhil bir kurum olarak değerlendirirken, mehrin hangi şekilde yapılması gerektiğine dair bir açıklama yapmaktan kaçınmıştır. Yüksek Mahkemenin Almanya'da açılan ancak farklı ülkelerde hazırlanmış mehir akidlerine dair davaların sonuçlanmasında kolaylık sağlanması açısından mehri şekle tabi olmayan *sui generis* bir işlem olarak değerlendirdiğini anlamaktayız³⁸.

Yüksek Mahkeme, mehrin mal rejimleri kurumuna tabi olmadığını belirtmiş; kurumun Alman Hukukundaki evlilik sonrası nafaka ile benzerlikler içerdiğinin üzerinde durmuştur. Mahkeme, her iki kurum ne kadar benzerlik gösterse de, evlilik sonrası nafaka ile mehrin aynı olmadığını önemle belirtmiş; evlilik sonrası nafakanın mehri kapsamadığını ifade etmiştir. Kural olarak mehrin borçlandırıcı bir sözleşme olduğu düşünülebilirse de, mehir evlilik akdiyle birlikte yapılan bir işlem olması nedeniyle, Borçlar Hukuku meselesinden çok Aile Hukuku meselesine dâhil olmaktadır; kurumunun borçlandırıcı sözleşme ile açıklanamayacağını, zira sözleşmenin temelini borçlandırıcı işlem değil, bir Aile Hukuku karakterini taşıdığını düşünmektedir. Mehir miras kurumuna dâhil olmamaktadır³⁹; zira miras paylaşımı ve kadına verilmesi taahhüt edilen mehrin verilmesi farklı hususlardır. Mehir, -peşinen takdim edilmemişse- ölüm veya boşanma hallerinde kadına verileceği için, boşanma veya ölümün ne zaman olduğu Alman Milletlerarası Özel Hukukundaki vasıflandırmayı değiştirmeyecektir⁴⁰.

Mahkeme, netice olarak, evlilik akdinin hemen ardından mehre karar verilmesini, erkeğin evliliğin genel hükümlerine göre ve Aile Hukuku uyarınca karısına karşı taahhüt altına girmesi olarak vasıflandırmıştır. Bu taahhüt uyarınca, erkek karısına belirlenen meblağı ödemekle yükümlüdür.

Kaynaklar

Akgündüz, İslam ve Osmanlı Hukûku Külliyyâtı, Özel Hukuk-I, 2. Cild, İstanbul 2012.

Aydın, Türk Hukuk Tarihi, İstanbul 2012.

Aydın, İslam Osmanlı Aile Hukuku, İstanbul 1985 (kısaltma: Osmanlı Aile Hukuku).

38 Yassari, Die Islamische Brautgabe im deutschen Kollisions- und Sachrecht, IPRax Heft 1, 2011, s. 67, 68.

39 Ayrıca bkz. Schotten/Schmellenkamp, Rn. 127a; Siehr, Rn. 97.

40 Karş., Kotzur, Kollisionsrechtliche Probleme christlich-islamischer Ehen, Tübingen, 1988, s. 152.

Basedow/Yassari, Iranian Family and Succession Laws and their Application in German Courts, Tübingen 2004.

Cin, İslam Hukukunda Mehr, AÜHF Dergisi, **Yıl 1972 Cilt 29 Sayı 1-2 (kısaltma: Mehr)**.

Cin, İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme, 2. Baskı, Konya 1988.

Cin/Akgündüz, Türk Hukuk Tarihi, c. 2, Konya 1989.

Ekinci, Osmanlı Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 2012,

Epstein, The Jewish Marriage Contract: A Study in the Status of the Woman in Jewish Law, New York: Jewish Theological Seminary, 1927, (Reprinted 2005 by The Lawbook Exchange).

Heßler, Islamisch-rechtliche Morgengabe: vereinbarter Vermögensausgleich im deutschen Scheidungsfolgenrecht, IPRax Heft 2, 1988.

Jayme, Zur Morgengabe in Kalifornien, IPRax 1986.

Karaman, Mukayeseli İslam Hukuku, Cilt I, İstanbul 1982.

Kotzur, Kollisionsrechtliche Probleme christlich-islamischer Ehen, Tübingen 1988.

Krüger, Beharrung und Entwicklung im islamischen Rechtsbereich, Internationales Familienrecht für das 21. Jahrhundert, Symposium zum 65. Geburtstag von Ulrich Spellenberg, München 2005 .

Mörsdorf-Schulte, Anknüpfungspunkt und Anpassung bei der Morgengabe, ZfRV 2010.

Nomer, Devletler Hususi Hukuku, İstanbul 2013.

Wurmnest, Die Mär von der mahr-Zur Qualifikation von Ansprüchen aus Brautgabevereinbarungen, RabelsZ Band 71, 2007.

Schotten/Schmellenkamp, Das Internationale Privatrecht in der notariellen Praxis, 2. Auflage, München 2007.

Siehr, Münchener Kommentar zum BGB, 5. Auflage, München 2010.

Siehr, Die Berücksichtigung religiösen Rechts bei gerichtlicher Scheidung jüdischer Ehepaare bei Grenzüberschreitungen, in: Beiträge zum Internationalen Verfahrensrecht und zur Schiedsgerichtbarkeit, Festschrift für Peter Schlosser zum 70. Geburtstag, 2005. (kısaltma: Festschrift)

Statistisches Bundesamt, Bevölkerung und Erwerbstätigkeit, Fachserie 1 Reihe 2.2, Wiesbaden 2009.

Yassari, Die Islamische Brautgabe im deutschen Kollisions- und Sachrecht, IPRax Heft 1, 2011.

Almanya Politik Bilgilendirme Federal Merkezi,

<http://www.bpb.de/nachschlagen/zahlen-und-fakten/soziale-situation-in-deutschland/61646/migrationshintergrund-i>, 16.04.2013.

<http://adalet.org/oprint.php?id=4385>, 17.04.2013;

<http://www.kararevi.com/karars/529854#.UW6lGUpu3Kc>; 17.04.2013.

Hukuk Tarihi, Hukukun Temel Bilimleri ve Almanya’da Bugünkü Hukuk Eğitiminin Eleştirisi*

Michael Stolleis**

çev. Muhammed İkbâl İmamoğlu***

Özet: Alman hukukunun on dokuzuncu yüzyılda bütün dünyayı etkileyen büyük bir cazibeye kavuşması, büyük medeni hukukçular, ceza hukukçuları, anayasa hukukçuları, hukuk felsefecileri ve hukuk tarihçileri sayesinde olmuştur. O zamanlarda hukukun hangi alt disiplini söz konusu olursa olsun, on dokuzuncu yüzyılın bütün meşhur isimlerinin ortak özelliği, temel bilimlere ciddi bir şekilde yönelmiş olmalarıdır. Bugün ise, artık ortalamaya vurulduğunda “hukukun temel bilimleri”nden neredeyse hiç bir şekilde haberi olmayan yeni bir hukukçu nesli yetişmektedir. Hukuk tarihi ve hukuk teorisi, artık hukuk fakültelerinin doğal olarak vermesi gereken dersler arasında bile görülmemektedir. Makalede, bu gelişmenin tarihsel seyri ile bilim ve eğitim alanındaki sebeplerine değinilmekte, hukuka eleştirel bakabilen, meselelerin temellerinden haberdar olan, meslek hayatında yeni konulara ve alanlara hızlı bir şekilde nüfuz edebilen hukukçu tipinin tekrar nasıl yetiştirilebileceğine dair çözüm yolları teklif edilmektedir.

Anahtar kelimeler: Hukuk eğitimi, hukuk tarihinin eleştirel işlevi, hukukçu zihniyeti, Roma hukuku, Bologna süreci

Abstract: In the 19th century the German law achieved worldwide great respect due to excellent scholars in civil law, criminal and constitutional law, legal philosophy and legal history. The most common characteristic of all famous law scholars in the 19th century was their ambitious interest in the fundamentals of law within their working

* Bu makalenin aslı, Almanya’da bugünkü hukuk eğitiminin farklı açılardan tartışılıp değerlendirildiği geniş katılımlı bir kongrede tebliğ olarak sunulmuş ve “Zur kritischen Funktion der Rechtsgeschichte” [“Hukuk Tarihinin Eleştirel İşlevine Dair”] başlığı altında diğer tebliğler ve tartışma kayıtlarıyla birlikte şu eserin içerisinde yayınlanmıştır: Hagen Hof, Peter Götz von Olenhusen (ed.), *Rechtsgestaltung-Rechtskritik-Konkurrenz von Rechtsordnungen... Neue Akzente für die Juristenausbildung* [Hukukun Şekillendirilişi-Hukukun Eleştirilmesi-Farklı Hukuk Düzenlerinin Rekabeti... Hukukçuların Yetiştirilmesine Dair Yeni Vurgular, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2012, s. 212-219. Kongre programı için bkz. http://www.volkswagenstiftung.de/fileadmin/downloads/programme/Juristenausbildung_Tagungsprogramm.pdf. Bizim burada yazının başlığıyla ilgili olarak yaptığımız tasarruf yazarın bilgisi dahilindedir (çev. notu).

** Prof. em. Dr. Dr. h.c. mult., Max-Planck-Institute for European Legal History

*** Arş. Gör., İstanbul Şehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi.

areas. Nowadays, a new generation of lawyers is educated at German Law Schools who has on average no idea about the fundamentals of law. Legal history and legal theory are not everywhere seen as courses which must be represented and thought at the law schools anymore. This article focuses on the historical, scientific and educational background of this trend. In connection with its analyses it provides also concrete solutions in order to make it again possible for German Law Schools to educate lawyers who are well informed about the fundamentals of law, can criticize the legal system and have the ability to orientate themselves successfully for new legal materials.

Key words: Legal education, critical function of legal history, reasoning of jurists, Roman law, Bologna process

I

“Hukuk tarihinin eleştirel işlevi” konusu ile ilgili o kadar çok şey söylen-di ki, bu konuyu tekrar vurgulamak artık neredeyse gereksiz görünmektedir. Çünkü kim hukuk tarihi ile ilgili bir konuda çalışıyorsa, bunu zaten geçmişte kalmış olan hukuki şartlara eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşarak yapıyordur. Zira onun ortaya koymak istediği, hukukun farklı toplumsal bağlamlarda nasıl “işlediği”dir. İster **hukukun yapılması** (özel kişiler tarafından, sözleşmeler eliyle; devlet tarafından oluşturulmuş olmayan toplumsal ilişki ağlarında, davranış kuralları konulması suretiyle; klasik anlamda, kanunlar eliyle kanun koyucu ya da yönetmelikler eliyle tüzel kişiler tarafından; devletlerarası ilişkilerde antlaşmalar yoluyla; Avrupa hukuku üzerinden vs.), ister **hukukun aktarılması** (uygulamadaki hukuku öğrenme süreçleri, üniversite eğitimi, yüksek okullar, baronun yaptığı sınavlar vb.), isterse de **hukukun tatbiki** ya da fiilen **hukukun kabulü** konuları ile ilgili olsun, her zaman ortaya çıkan soru, hangi toplumsal, ekonomik, ideolojik veya zihinsel etkenlerin hukuku etkilediği, bunların diğer müessir güçlerle ilişkilerinde nasıl bir “işlev gördüğü” sorusudur.¹

Mukayeseli hukuk alanında olduğuna benzer şekilde, hukuk tarihi alanındaki çalışmalarda yapılan tasvir ve incelemeler esnasında da kendi hukuk düzenine karşı mesafeli yaklaşmak çok büyük önemi haizdir. Kişi böylelik-

1 Bu tasvir, bir konunun izlerini Antik Çağ’dan Medeni Kanun’a (BGB) kadar sürmeyi âdet edinmiş olan ve bu esnada, değişen somut bağlamlarda ortaya çıkan soruları büyük oranda görmezden gelen ve çoğunlukla özel hukuk alanında yapılan Dogmalar Tarihi çalışmalarında benimsenen üsluptan ayrılmaktadır. Bu çalışmalar, öncelikle “sürekliliği” ortaya koymak, Roma hukuku mirasının bugün hâlen “yaşamakta” olduğunu ve bu yüzden gelecekte oluşacak bir Avrupa özel hukuku için kullanılmaya müsait bulunduğunu vurgulamak amacına binaen yapıldıklarından dolayı, toplumsal ve iktisadi tarihle aralarında bariyerler vardır. Bu tasvir ayrıca, Yasama Faaliyetinin ya da Kodifikasyonun Tarihi alanında yalıtılmış bir şekilde yapılan çalışmalardaki tarza da bir reddiye içermektedir.

le yalnızca “karşiki dağların ardında da insanların yaşadığını” öğrenmekle kalmaz; başka dönemlerde de kısmen aynı ya da “benzer”, kısmen tamamen farklı sorunlarla uğraşıldığını görür. Bu meselelerin çözülmesinde onların da hukuku kullandıklarını -ki bugün biz bundan “hukukun kullanılması” (**Rechtsnutzung**) şeklinde bahsediyoruz- görmek, kişiye bugün yürürlükte olan hukukun açtığından çok daha farklı pencereler açar.

Tarihsel bakış açısının mecburen “eleştirel” olması, onun kendi metodolojik sorunlarını ele alması sırasında da gündeme gelir ve kişinin kendisini, modern ön kabullerinin ya da siyasi kanaatlerinin geçmişte yaşanmış olan hukuki düzeni ve şartları değerlendirirken çalışmalarını ne derece fark ettirmeden etkilediği noktasında mümkün olduğunca eleştirel bir şekilde değerlendirmesi gerektiğini ifade eder. Kişi, mazide kalmış olan hukuki düzene ve şartlara ya da bugünkü hukukta mukayeseli olarak ele alınan meselelere hukuk siyaseti açısından da “eleştirel” olarak yaklaşabilir ve kendi çözmek istediği meselelere dair olarak geçmişte teklif edilmiş olan bir çözüm yolunun yetersiz kaldığını veya bugün ile mukayese edildiğinde aşılmış olduğunu iddia edebilir. Eleştiri ille de siyasi olmak zorunda değildir. Bilakis eleştiri, herhangi bir nesneyi ve onun kendine has olan özelliklerini tanıyabilmek için kişinin nesne ile kendisi arasına uygun gördüğü şekilde belirli bir mesafe koyması anlamına gelir. Bu metodolojik tavır tabii ki sadece hukuk tarihi için geçerli değildir; aynı şey mukayeseli hukuk, hukuk sosyolojisi, hukuk teorisi ya da hukuk felsefesi için de geçerlidir. Tüm bu alanlar (hukukun temel bilimleri), kendilerine konu olarak aldıkları, inceledikleri, karşılaştırdıkları ve değerlendirdikleri nesneleri/meseleleri metinlerden ve verilerden yola çıkarak inşa ederler. Bunlar, ilgili metinler ve veriler üzerinde çalışırken, bir yandan da kendi özel sorularını üretirler, ki bu sorular da yine metinden bağımsız değildir; aksine ona bağlıdır.

Bahsettiğimiz “temel bilimler”in hukuk eğitiminin hangi aşamasında verilmesi gerektiği, her yeni eğitim reformu sürecinde en çok tartışılan konulardan birisidir. Önceden birinci senenin ilk döneminde verilmesi âdetten olan “Hukuk Başlangıcı” dersi artık neredeyse hiç verilmemektedir. Çünkü bu dersin verilmesi, artık kitlelere yönelik olarak tasarlanan eğitim sistemi içerisinde gerçekleştirilebilir olmaktan çıkmış gibi gözükmektedir. Nitekim bu ders, dersi anlatacak olan ve hukukun daha özel alanlarından birisinde uzmanlaşmış bulunan hukukçulardan, hukuka ansiklopedik bir şekilde kuşbakışı bakabilmelerini beklemektedir ki, bu da onlar için gerçekten yerine getirilmesi zor bir beklentidir. Bu yüzden de onlar, ya bu beklentiyi yerine getirebileceklerine inanmamaktadırlar, ya da dersi acemice anlatmak endişesi

taşılmaktadırlar. Bu nedenle “Hukuk Başlangıcı” dersinin yerine, birçok fakültede “Hukuk Tarihinin Temelleri” ya da “Hukuk Felsefesinin Temelleri” adı altında “Hukukun Temel Bilimleri” dersleri verilmeye başlanmıştır. Bu derslerden kimisi seçimlidir, kimisi de zorunlu. Bu derslerden geçmek için öğrencilerin, birinci senenin ilk döneminin sonunda bir sınava girmeleri ve ikinci döneminin sonunda da bir ev ödevi hazırlamaları gerekmektedir. Bunlardan birisini başaramamaları halinde, öğrencilerin artık hukuk eğitime devam etmeleri mümkün değildir. O nedenle de bu sınavları bir kere başaramayan öğrencilerin yoğun bir şekilde bunların bütünlemelerine hazırlanmaları gerekmektedir ki, bu da öğrencilerin hem gerçek anlamda hukuk eğitime, hem de hukukun temel bilimleri ile ilgilenmeye başlayabilmelerinin önünde ciddi bir engel teşkil etmektedir.²

Şayet, “hukukun temel bilimleri” ile öğrencilerin birinci senede erkenden tanışmaları sağlanmazsa ve üniversiteden mezun olmak için bu derslerden başarılı olmaları şart koşulmazsa, büyük bir ihtimalle öğrencilerin çoğu bu dersleri almadan mezun olurlar. Tarih, felsefe, mukayeseli hukuk ya da sosyoloji ile ilgili meselelerin yürürlükte olan hukuk ile ilgili diğer derslerde yeri geldikçe ele alınması bu boşluğu dolduramaz. Çünkü bu şekilde hukukun temel bilimlerini sistematik bir şekilde ele almak ve konular arasındaki ilişkileri öğrencinin kavrayabilmesini sağlamak mümkün değildir.

Eğer “hukukun temel bilimleri”, hukuk eğitiminin başlangıç zamanlarına konulursa, o zaman hukuk eğitiminin ortasına gelindiğinde, öğrencinin ilerde hangi alanlarda çalışmak istediğine dair eğilimlerinin yavaş yavaş oluşmaya başladığı dönemden hemen önce “hukukun temel bilimleri” ile ilgili bilgilendirme derslerinin yapılması gerekir. Zira yoğunlaşma döneminde ilgi alanlarını belirlerken öğrencinin daha iyi karar verebilmesi ancak bu şekilde sağlanabilir.

II

Somut olarak hukuk tarihine dair konuşacak olursak eğer, bu alan hukuk fakülteleri bünyesinde hâlen yaşatılmaya devam etmektedir. En parlak çağını on dokuzuncu yüzyılda ve yirminci yüzyılın ilk dönemlerinde yaşamıştır. O zamanlarda bu ders, eski diller (Latince, Yunanca) ve hümanizm merkezli or-

2 Bu son iki cümle asıl metinde yer almamaktadır. Alman hukuk eğitimi sisteminin bu konudaki özel durumunu biraz daha anlaşılır kılmak için yazar tarafından şahsıma bilahare yazılı olarak izah edilmiştir (çev. notu).

taokul ve lise eğitimi³ ile içli dışlı idi. Bu dönemde hukuk tarihi, klasikçilerin Eski Yunan’a ve Roma’ya yönelme doğrultusundaki taleplerini, romantizmin ümitlerini ve 1814’ten sonraki dönemde kiliseyi yeniden yapılandırmak isteyenlerin kiliseyi gözden geçirme ve Orta Çağ geleneğiyle irtibatını tekrar tesis edebilme yönündeki ihtiyaçlarını karşılıyordu. Bu çağı takip eden dönemde tarihselci akımın (**Historismus**) gelişmesiyle akademilerin edisyon projeleri patlama yaptı. Artık hukuk fakültelerinde yapılan araştırmaların tamamı hukuk tarihi temelli olarak yapılıyordu. On dokuzuncu yüzyılın en önemli hukukçuları hukuk tarihçileri idi ve bunlar, Pandekt hukukunu yeniden elden geçirerek ve tekrar inşa ederek yürürlükte olan hukukla irtibatlandırıyorlardı (Gustav Hugo, F.C. v. Savigny, B. Windscheid, D. v. Jhering). Gerber ve Laband gibi anayasa hukukçuları da aslında işe hukuk tarihçisi olarak başlamışlardı. Bunların yanı sıra bir de on sekizinci yüzyılın doğal hukuk geleneğinden beri yapılagelen hukuk felsefesi (çoğunlukla ceza hukuku ve devletler hukuku alanları ile bağlantılı olarak) ve yeni-Kantçılık akımının izinden giden hukuk teorisi çalışmaları devam etmekte idi.

III

Medeni Kanun’un (BGB) yürürlüğe girmesiyle birlikte, hukuk tarihinin medeni hukuk için icra edegeldiği altyapıyı kurma işlevi de sona erdi. Bundan böyle medeni hukuk kendisini hukuk tarihinden kopardı ve pozitivizmin gösterdiği yolda giderek iş hukuku ve sosyal güvenlik hukuku gibi yeni alanları kendi bünyesine dahil etmeye başladı. Böylece hukuk tarihi, hukuk dogmatığı için tarihsel malzemeleri sunmak görevinden “azat” edilmiş oldu; olaylara dogmatığın dar bakış açısıyla bakmaktan kurtuldu ve 1920’li yıllarda tarih biliminin bir parçası olarak gelişmeye devam etti. Bu zaman zarfında Antik Çağ Bilimleri’nden (**Altertumswissenschaften**) de yardım alarak, Franz Wieacker’in dediği gibi, Ludwig Mitteis, Leopold Wenger, Paul Koschaker ve diğerlerinin araştırmalarıyla Antik Çağ Hukuk Tarihi’ne doğru (Mısır, Eski Babil, Asurlular, Eski Yunan) gerçek anlamda “İskender seferleri” düzenledi. Aynı dönemlerde anayasa hukuku tarihi ve karşılaştırmalı anayasa hukuku (Otto Hinze) ile hukuk sosyolojisi (Max Weber, Eugen Ehrlich) alanları da benzer şekilde kuruluş devirlerini yaşadılar.

3 Burada kast edilen, klasik Gymnasium eğitimidir. Yazarın şahsi yazışmamızda belirttiği- ne göre, artık bu eğitim tarzı oldukça nadir görülür bir hâle gelmiştir. Bugün Yunanca neredeyse hiç öğretilmemektedir. Latince ise hâlen vardır, fakat eskiden olduğu kadar geniş bir kapsamda verilmemektedir (çev. notu).

Fakat tüm bu gelişmelerle eş zamanlı olarak, hümanizm ve eski diller ağırlıklı ortaokul ve lise eğitimi de gücünü kaybetti. Hukuk tarihi, hukukçuların yetişmesi sürecinde etkisini kaybetti, pozitif hukuka dair malzemeler ve bilgiler hızla arttı. Nasyonal sosyalizm zamanında da “Roma” hukuku alanındaki çalışmalar, liberal, kapitalist, bireyci ve “yahudileşmiş” diye yaftalanarak bastırıldı. Roma hukukunun adı, Antik hukuk tarihi olarak değiştirildi; “Yeni Çağda Özel Hukukun Tarihi” ve anayasa hukuku tarihi alanları ortaya çıktı.

1945 yılından sonra Romanistik⁴ alanı, Nazi zamanında zihinsel olarak idam edilmiş olmasının sıkıntılarını çekti. Bu alanda çalışan en önemli isimler yurtdışına göç etmek zorunda bırakılmıştı. Germanistik⁵ alanı ise bunun tam aksine olarak, ırkçı-Almancı nasyonal sosyalist yapıya çok sıkı bir şekilde yakınlaşmış olmasından dolayı muzdarip oldu. Böylelikle “Alman” hukuk tarihinin var olabilmesi için gerekli olan milli şartlar eş zamanlı olarak çökmüş ya da nasyonal sosyalizm tarafından suiistimal edilmişti. Onlarla irtibatı tekrar kurmak artık mümkün görünmüyordu. Bu durum, her iki temel alanda da savaş sonrası dönemde özel bazı zorlukların yaşanmasına sebep oldu. Romanistik alanında önemli bir kaç kişi (Kaser, Kunkel, Wieacker, Coing, muhtemelen bir de Flume) tarafından kurucu nitelikte işler yapıldı; Germanistik alanında ise bunlarla aynı vasıflarda şahıslara pek fazla rastlanmıyordu, hatta uluslararası alanda neredeyse (Heinrich Mitteis, Franz Beyerle, Hans Thieme hariç) hiç yoktu. Hukuk tarihinin bu her iki ayağı da (Romanistik ve Germanistik⁶), her ne kadar meselelere farklı açılardan bakıyor olsalar da, kendilerini aynı şekilde Avrupa düşüncesine açtılar.

IV

Bugün şartlar tekrar değişmiş durumda. Eski dillere ağırlık veren ortaokul ve lise eğitimi artık neredeyse numunelik bazı yerlerde veriliyor. Bu yüzden, Antik Çağ, Orta Çağ ve erken dönem Yeni Çağ ile ilgili olarak çalışan hukuk tarihinin –kaynakları çoğunlukla Latince olarak yazıldığından dolayı– hayat kaynakları neredeyse kurumuş vaziyette. Bu nedenle, uluslararası düzeyde işbirliği yapabilecek seviyede üç beş kişi yetiştirebilmek için artık üniversitenin kendisinin dil ile ilgili eğitim programları (Eski Yunanca, Latince,

4 Romen kültürü, dilleri ve edebiyatı (çev. notu).

5 Cermen kültürü, dilleri ve edebiyatı (çev. notu).

6 Yazarın özel yazışmamızda verdiği bilgiye göre, Alman hukuk tarihinin üçüncü ayağı Kili-se hukuku alanıdır. Bu alan bugün artık hukuk fakültelerinde öğrencilere anlatılmamaktadır (çev. notu).

Althochdeutsch⁷ ve **Mittelhochdeutsch**,⁸ paleografya, papiroloji) sunması gerekiyor. Bugünkü hukuk eğitimi açısından meseleye baktığımızda ise, bu sorular normalde hukuk fakültelerinin gündeminde hiçbir rol oynamıyor.

Latinceye dair altyapının ve önbilgilerin kaybolması yüzünden, yeni yetişen araştırmacılar ilgilerini daha ziyade –geniş tanımlayacak olursak, on dokuzuncu yüzyıldan bugüne dek uzanan– yakın dönem hukuk tarihi üzerine yöneltiyorlar. Her ne kadar bu vesileyle artık hukuk tarihi ile yürürlükte olan hukuk arasındaki ilişkinin daha da sıkışmış olduğu varsayılabilirse de, meselenin aslı böyle değildir. Özel hukukun tarihi alanında, yürürlükte olan hukukla bağlantı iyice gevşemiştir. Artık herhangi bir özel hukukçunun hukuk tarihi ile ilgili gelişmelere en azından atıf yapıyor olması, neredeyse kişinin şahsıyla sınırlı bir tesadüf haline gelmiştir. Bugünün kitlelere hizmet veren üniversitesinde ve hukukçuların eğitim süresinin kısaltılmaya çalışıldığı bir dönemde artık yürürlükte olan hukukun tarihsel temellerini ortaya koyacak şekilde geniş araştırmalar yapmaya imkan yoktur. Fakat anayasa hukuku tarihi alanında durum biraz daha farklıdır. Çünkü bu alan, kendisini ağırlıklı olarak anayasanın tarihsel ön hazırlığı dönemiyle ilgilenen bir alan olarak görür ve bu yüzden de çoğunlukla kamu hukukçuları tarafından ele alınır ve ders olarak anlatılır. Ceza hukuku tarihi, kamu hukuku biliminin tarihi ve hatta devletler hukukunun tarihi alanlarında ise ortaya konulanlar oldukça zayıftır. Bunun ana nedeni, hukuk fakültelerinin bugün hâlâ hukuk tarihi doçenti olabilme ve bu dersi anlatabilme yetkisini geleneğe bağlı kalarak yalnızca özel hukukçulara veriyor olmasında yatmaktadır. Bu durum esef vericidir; fakat ne yazık ki şu anda doçentlik vermedeki bu uygulama çok katı bir şekilde devam ettirilmekte ve pek de değişeceğe benzememektedir.

Bugün hukuk eğitimi üzerindeki baskı, yalnızca üniversitelerin **kitle üniversitesi** olmasından kaynaklanmamaktadır. Bu baskının bir diğer sebebi de, **öğrenci sayısının kitlesel olarak artırılması**dır. Bir önceki kuşak zamanında pozitif hukuk aşırı bir şekilde kendi alanını genişletti. Bir düzine yeni ve kendine has hukuk alanı (örn. Avrupa hukuku ve bu hukukun kendi alt disiplinleri, bilgi güvenliği hukuku, kitle haberleşme hukuku, banka ve finans hukuku, çevre hukuku, teknik/teknoloji hukuku, kamusal ekonomi hukuku vs.) ile bu alanlara dair hukuk dergileri ortaya çıktı. Almanya'da zaten haddinden fazla detaylı kararlar vermek eğiliminde olan yargı erki, kararlarını

7 Yaklaşık 750-1050 tarihleri arasında kullanılmış olan ve yazılı kaynakları bulunan Batı Alman lehçelerinin ortak adı (çev. notu).

8 Alman dilinin Orta Çağ boyunca (1050-1350 tarihleri arasında) kullanılmış olan şeklinin adı (çev. notu).

bu sefer de Avrupa Mahkemesi'nin ve Strasburg'daki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararları ile besleyerek sürekli yeni malzemeler üretiyor. Hukuki yayınlar üzerine uzmanlaşmış her yayınevi, piyasaya ders kitapları ve şerhler şeklinde hazırlanmış tam teşekküllü birer parti mal sürüyor. Bugün hukuk eğitimi, yoğun bir şekilde çalışarak çeşitli “teorileri” -ki bunlar çoğunlukla teori denecek kadar büyütülecek şeyler de değildir-, en yeni mahkeme kararlarını, piyasadaki ders kitaplarını -mümkün olduğunca sınavı yapacak olan hocanın taleplerini karşılayacak şekilde - bir arada gözelebilmek becerisine dönüşmüştür. Hukuk tarihi dersini öğrenciler, almaya mecbur olduklarından, ama bir an önce de halledip kurtulmak istediklerinden dolayı, hukuk eğitimlerinin ilk iki döneminde tercih etmektedirler. Eğer erken bir dönemde bu dersi alma fırsatları olmadıysa, artık belirli bir alana doğru yönelmenin başladığı, hukuk eğitiminin yarısından sonraki dönemde ya da bir seminer dersi bünyesinde almaktadırlar.

V

Üniversitelerin gittikçe artan bir oranda projeler, destek fonları ve Exzellenz-Cluster⁹ fetişizmine kapılması ve de yaklaşık on yıldan beri süregelen

9 *Exzellenzcluster*, Almanya'da üniversiteler bünyesinde yapılan eğitim ve araştırma faaliyetlerinin üst düzey bir seviyeye çıkartılmasını sağlamak amacıyla 2005 yılında ülke çapında başlatılmış olan teşvik programından (*Exzellenzinitiative*) faydalanmak isteyen üniversitelerin programa müracaat edebilmeleri için geliştirmeleri gereken büyük çaplı araştırma projelerinin adıdır. Bu projeler, herhangi bir disiplinin alt bir dalına değil, müracaat eden üniversite bünyesinde uluslararası alanda kendisini ispat etmiş yirmi beş bilim adamını bir araya getirmek ve birlikte çalışmalarını sağlamak üzere farklı disiplinleri kuşatacak şekilde tasarlanmış ve toplumsal ya da ekonomik önemi olan bir konuya dair olmalıdır. Ayrıca bu projelerin, yetişmekte olan araştırmacılara ciddi destek ve kariyer imkanları sunuyor ve bir bilim muhiti olarak Almanya'nın uluslararası rekabet gücünü iyileştirmesine katkı sağlamayı vaat ediyor olması gerekmektedir. Bu teşvik programının ilk aşamasını teşkil eden 2006/2007-2012 yılları arasında yapılmak üzere tasarlanmış olan her bir projeye 6,5 milyon Avro kaynak ayrılmıştır. Programı organize eden Alman Araştırma Kurumu (*Deutsche Forschungsgemeinschaft*) tarafından, programın 2012-2017 yılları arasını kapsayan ikinci aşamasında yapılması planlanan projelerin 3-8 milyon Avro arasında kaynak talebinde bulunabilecekleri açıklanmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. http://www.dfg.de/en/research_funding/programmes/excellence_initiative/index.html. Programın birinci aşamasında teşvik almaya hak kazanan insan ve toplum bilimleri alanındaki projelerden bazıları şunlardır: Küresel Bağlamda Asya ve Avrupa: Kültürlerarası Geçişkenliğin Dinamiği (<http://www.asia-europe.uni-heidelberg.de/en/>), Toplumsal Bütünleşmenin Kültürel Temelleri (<http://www.exc16.de>), Modernite Öncesi Dönem ile Modern Dönemin Kültüründe Din ve Siyaset (<http://www.uni-muenster.de/Religion-und-Politik/en/index.shtml>), Kaide Koyucu Düzenlerin Oluşumu (<http://www.normativeorders.net/en>) (çev. notu).

eğitimin ticarileştirilmesi süreçlerinin muhtemel sonuçları olacaktır. **Artık ortalamaya vurulduğunda** (yani ortalama olarak “geçer” notu esas aldığı-mızda) **“hukukun temel bilimleri”nden neredeyse hiç bir şekilde haberi olmayan yeni bir hukukçu tipi yetiştirilmektedir.** Hukuk tarihi, artık hukuk fakültelerinin doğal olarak vermesi gereken dersler arasında görülmemektedir. Sadece öğrenciler değil, öğretim üyeleri bile hukuk tarihini uçuk, yabancı, aslına bakılırsa gereksiz olan bir ders olarak görmektedirler. Çünkü onların kendileri de zaten hukuk tarihiyle ilgilenmeksizin profesör olmuşlardır ki, bunu da dolaylı olarak hukuk tarihine ihtiyaç olmadığı yönünde bir delil olarak kabul etmektedirler. İyi hukuk tarihçileri ise çoğunlukla yürürlükte olan hukukun dogmatığı ile ilgilenmediklerinden dolayı, üniversitelerde boşalan [medeni hukuk ve hukuk tarihi]¹⁰ kürsüleri de büyük olasılıkla [hukuk tarihiyle ilgilenmeyen] özel hukukçulara verilecektir ki, bugün bu tür uygulamalara da maalesef rastlanmaktadır.

Olayların bu şekilde gelişmesinde hukuk tarihçilerinin kendilerinin de pek masum oldukları söylenemez. Çünkü onlar, kendi bölümlerini nadiren cevval bir şekilde temsil etmektedirler. Bir çoğu, doçent olacak şekilde öğrenci yetiştirmemiştir. Diğer bir kısmı da hukuk tarihi çalışmayı bırakmış ve dava takip edebilecekleri, bilirkişi raporu yazabilecekleri maddi getirisi daha iyi olan alanlara yönelmişlerdir. Ayrıca hukuk tarihi bölümünün kendisi de geçmişte bir lobi oluşturmayı, sözü dinlenen akademik sözcüleri olan sağlam yapılanmalar kurmayı ya da en azından gündemi takip eden bir bilimsel dergi çıkartmayı başaramamıştır. **Savigny-Dergisi**¹¹ yüz yıl önceden olduğu gibi hâlâ on dokuzuncu yüzyılın kategorik ayrımlarına göre (Romanistik, Germanistik, Kanonistik), yılda bir defa ve çok pahalı bir fiyata çıkmaktadır. **Yakın Çağ Hukuk Tarihi Dergisi**,¹² ilk zamanlardaki heyecanını kaybetmiş ve aslına bakıldığında Avusturya’nın bir yayın organı haline gelmiştir. Benim enstitümün çıkardığı **Hukuk Tarihi Dergisi**¹³ ise -ki bu dergiyi bayan Fögen kurmuştur- entelektüel açıdan ilgi uyandırıcı idi ve hâlâ da öyle, fakat modern bir kurumun yayın organı olmak hedefinden oldukça uzaktır.

10 Yazarın şahsi yazışmamızda belirttiğine göre, Almanya’da özel hukuk ve hukuk tarihi kürsüleri bugüne kadar çoğunlukla bir arada bulunurken ve kürsü mensubu öğretim üyelerinin bu sahaların her ikisi ile de ilgilenmesi âdetten iken, bugün artık bu kürsülerin hukuk tarihi kısmı kaldırılmakta ve kürsüler yalnızca özel hukuk kürsülerine dönüştürülmektedir (çev. notu).

11 *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte* (çev. notu).

12 *Zeitschrift für Neuere Rechtsgeschichte* (çev. notu).

13 *Rechtsgeschichte: Zeitschrift des Max-Planck-Instituts für europäische Rechtsgeschichte* (çev. notu).

VI

Bitirmeden önce, bugünkü hukuk eğitimi müfredatında **hukukun temel bilimlerine** daha fazla ağırlık verilecek şekilde yeni bir düzenlemenin yapılması gerektiği çağrısını yapmak istiyorum. Bu çağrıyı, bana muhalefet edecek olan karşı güçlerin ne kadar kuvvetli olduklarını bilmeme rağmen yapıyorum. Çünkü böyle yapmamın doğru olduğunu düşünüyorum. Bu çağrıyı yaparken beslendiğim kaynaklar, uzun yıllardır yaptığım kendi gözlemlerim, kamu hukuku alanındaki uzun süren öğretim üyeliği tecrübem ve de yurtdışı ile olan çok sayıdaki bağlantılarımdır. Özellikle de yirmi yıldan beri Frankfurt'ta yabancı doktora öğrencileri için yapageldiğimiz yaz okulları vesilesiyle Alman hukuk eğitiminin yurtdışında nasıl algılandığına dair tecrübeler edindim. Buna göre Alman sistemi, üniversiteden ziyade bir okul gibi eğitim vermekte, fakat hukukun temelleri ile çok az ilgilenmektedir.

Hukuk eğitimi müfredatı, yürürlükte olan hukuk tarafından istila edilmiş durumdadır. Hukuk eğitiminin içerisine giderek artan bir oranda mevzu hukuku dahil etmek, akla ve mantığa tamamen aykırıdır. Eğer dört sene (sekiz dönem) süren hukuk eğitiminin süresi daha fazla uzatılmak istenmiyorsa –ki her şey uzatılması gerektiğini söylemektedir-, o zaman dört yıllık eğitim müfredatının içeriğinde muhakkak bir şeylerin değiştirilmesi lazımdır. Kişinin mesleki hayatında da aynı şekilde öğrenebileceği tüm konular müfredattan çıkartılmalıdır. İhtiyacımız olan şey, açık bir şekilde dikkatimizi iki nokta üzerine yoğunlaştırmaktır: (1) Hukukun temel bilimleri, (2) yürürlükte olan hukukun ana/çekirdek alanları (Avrupa hukuku ile medeni hukukun, ceza hukukunun ve kamu hukukunun genel esasları). Bu “çekirdek”lerin de tabii ki bir kısım yeni alanların “vazgeçilemez” önemde olduğu iddia edilerek tekrar genişletilmemesi gerekir. Yakın zamanda, –haklı olarak– yine Reinhold Zimmermann tarafından denilmiştir ki:

“Bugün, hukuk eğitiminin şu ana kadar olandan çok daha güçlü bir şekilde hukukun temel bilimleri alanına yönelmesi...” gerekmektedir. “Hukuk kültürümüze rengini vermiş olagelen yetişmiş, farklı alanlara girme konusunda esnek ve çok yönlü bir şekilde istihdam edilebilir hukukçuların yetiştirilmeye devam edilebilmesinin en iyi güvencesi, hukukun temel bilimleri alanında ve metodolojik açıdan sağlam olan çalışma yöntemlerinin öğrenilmesine elverişli olan sınırlı sayıda materyal üzerinden eğitim vermektir.”¹⁴

14 R. Zimmermann, “Juristische Bücher des Jahres: Eine Leseempfehlung” [“Senenin Hukuk Kitapları: Bir Kitap Tavsiyesi”]. *Neue Juristische Wochenschrift (NJW)*, 2011, s. 3557-3559.

Zimmermann bu noktadaki görüşünü, Ernst-Wolfgang Böckenförde tarafından öncülük edilen 1993 tarihli “Ladenburg Manifestosu”na dayandırmaktadır.¹⁵ Ben kendim de bu konudaki hedefimi aynı şekilde temellendirmeye çalıştım.¹⁶

“Temel bilimler”e yönelmek, öğrencilerin eleştiri kabiliyetlerini artırır ve hukuk düzenini, tarihsel şartlar altında oluşmuş siyasi ve kültürel bir ürün/mahsul olarak görmelerini sağlar. Bu ise onlara, artık meselelerin “temeller”inden haberdar olduklarından dolayı, meslek hayatlarında hukukçuların yeni konulara ve alanlara hızlı bir şekilde nüfuz etmekte ve ayak uydurmakta zorlandıkları yönündeki genel kabulün aksini ispat etmek imkânını sunar. Hukuk eğitiminin süresinin kısaltılması ve gerçek anlamda bilim yapıldığı kanaatini uyandıracak şekilde içerik olarak daha yoğun ve iddialı bir hale getirilmesi yönündeki ümitler ancak bu sayede hayat bulabilir. Milli hukuk biliminin uluslararası boyutta alışverişi mümkündür olabilmeye ise, diğer hukuk kültürlerine de bakmaktan geçer.

Buna karşılık, hukukun temel bilimleri alanlarından da, öğrencilerin yönlerini bulabilmelerine yardımcı olacak şekilde onlara kuşatıcı bir bakış açısı sunan, ilgili disiplinin temel umdelerinin, [o alanda muhakkak bilinmesi gereken şeylerin (çev.)] ortaya konulduğu sağlam bir bilgi zeminini (**Wis-senskanon**) oluşturmalarının beklenmesi icap etmektedir. Tüm bu noktalarda hâlâ hedefin oldukça uzağındayız. Evet, çoğu zaman bir bilim sahasının kendisine esas alması, üzerinde hareket etmesi gereken ana güzergâhın ve ilkelerin tespit edilmesi (**Kanonbildung**), ancak “gerçek” bilim adamlarının yapabileceği bir iş olarak görülmekte ve yüceltilmektedir. Bu noktada bilim adamları, gerek hukuk teorisi/hukuk felsefesi, gerekse de hukuk tarihi alanlarında olsun, kendilerini eleştirmek ve mutlaklaştırmamak noktasında ciddi zaafılar göstermektedirler. Şüphesiz ki piyasada birçok “giriş” kitabı ile ders

15 R. Zimmermann, E.W. Böckenförde, “Reform der universitären Juristenausbildung: Das ‘Ladenburger Manifest’” [“Üniversitedeki Hukuk Eğitiminin Reformu: ‘Ladenburg Manifestosu’”], *Juristische Schulung (JuS)*, sy. 2, 1999’un eki. Bu manifesto, 57 hukuk profesörü ve 19 yüksek mahkeme üyesi tarafından imzalanarak kamuoyuna duyurulmuştur. Manifesto, hukukçu bakış açısına sahip olan, meselelere çok yönlü bir şekilde yaklaşabilen ve meslek hayatında yeni karşılaştığı alanlara nüfuz etmekte zorlanmayan bir hukukçu tipinin yetiştirilebilmesi için, hukuk eğitiminin nasıl bir müfredat çerçevesinde verilmesi gerektiği, derslerin nasıl daha yoğun ve öğretici bir hâle getirilebileceği, sınav sisteminin nasıl yapılandırılması gerektiği, hukuk eğitimi almaya müsait olan öğrencilerle olmayanlar arasındaki ayıklamanın hangi kriterlere göre yapılabileceği ve öğretim üyeleri ile öğrenciler arasındaki ilişkilerin nasıl daha iyi bir hale getirilebileceği konuları üzerinde durmakta ve bu konulara dair somut tekliflerde bulunmaktadır (çev. notu).

16 M. Stolleis, “Gesucht: Ein Leitbild der Juristenausbildung” [“Kayıp İlanı: Hukuk Eğitimi İçin Model Aranıyor”], *Neue Juristische Wochenschrift (NJW)*, 2001, s. 200-202.

kitapları mevcuttur; fakat bunlar öğrencilerin daha ziyade dikkatini dağıtmakta, kendilerini bir belirsizlik içerisinde hissetmelerine neden olmaktadır. Çünkü bu kitapların üzerinde ittifak ettikleri genel ilkeler/umdeleler ya da müsterek bir tasavvur yoktur. Bu yüzden de öğrencilere, sekiz dönemlik eğitim hayatının sonunda, bir yük olarak algıladığı “temel bilgiler”in hayatta ne işine yarayacağını anlatabilmek mümkün olmamaktadır.

VII

“Temeller”e yönelmenin muhakkak surette getireceği bir diğer fayda da şudur: Bu sayede Alman hukuk eğitiminin yabancılar için cazibesini daha fazla kaybetmesinin önüne geçilebilir. Zira yurtdışından gelen ve daha sonra ülkelere geri dönüp orada çalışmak isteyen üniversite ya da doktora öğrencilerinin, yürürlükte olan Alman hukukunun detaylarını vermekten ibaret olan bir hukuk eğitimine ilgi göstermeleri için makul bir sebep yoktur. Hatırlatmakta fayda vardır ki, Alman hukukunun on dokuzuncu yüzyılda bütün dünyayı etkileyen büyük bir cazibeye kavuşması, büyük Roma hukukçuları (Pandektistler), ceza hukukçuları, anayasa hukukçuları, hukuk felsefecileri ve hukuk tarihçileri sayesinde olmuştur. O zamanlarda hukukun hangi alt disiplini söz konusu olursa olsun, on dokuzuncu yüzyılın bütün meşhur isimlerinin ortak özelliği, temel bilimlere ciddi bir şekilde yönelmiş olmalarıdır. Bu insanlara cazibelerini kazandıran, **başka şekillerde ve başka materyaller üzerine de uygulanabilir olan araştırmalar yapmış ve teoriler geliştirmiş olmalarıdır.**

VIII

Benim kanaatime göre, eğer üniversitelerdeki hukuk eğitimi, kitlelerin eğitilmesi için gerekli olan şartları oluşturmaya, eğitimin ticarileştirilmesinin ve Bologna sürecinin çizdiği yolu takip etmeye devam ederse, uluslararası arenada ayakta duramayacak bir hale gelecektir. Her ne kadar hukuk fakülteleri ya da kürsüler, siyaset tarafından çizilen çerçeveyi değiştiremezlerse de, bilimsel ve uluslararası alışverişi açık bir hukuk bilimi fikrini hayata geçirebilmek için pekâlâ kendi içlerinde “hukukun temelleri”ne ve “çekirdek disiplinler”e ağırlık verecek şekilde ayarlamalar yapabilirler.

Tüm bunların yanı sıra, ayrıca **Fachhochschule**lerde¹⁷ de, meslek olarak avukatlık, noterlik, hakimlik ya da yüksek bürokratiklik yapmayı düşün-

17 Alman üniversite sisteminde *Fachhochschule* tabiri, pratik ağırlıklı olarak eğitim veren yüksek öğrenim kurumları için kullanılmaktadır. Buna karşılık üniversitelerde ise daha ziyade teori ağırlıklı bir eğitim verilmektedir. *Fachhochschule* eğitimi, üniversite

müyor olmasına rağmen hukuk ile uygulamayı/pratiği birbirine bağlamak isteyen herkese pratikle içli dışlı olan bir hukuk eğitimi verilmesinin teşvik edilmesi gerekir. Eğer bu kişiler daha sonradan fikirlerini değiştirir ve bahsedilen mesleklerden birisini icra etmek kararını alacak olurlarsa da, bunların esnek bir şekilde **Fachhochschule**den üniversiteye geçebilmelerini sağlayacak geçiş aşamaları oluşturulmalıdır. Bugün üniversitelerde hukukun temel bilimlerini okutarak kendilerine işkence ettiğimiz pek çok kimse, aslında aradıklarını **Fachhochschule**de daha iyi bulabilirler. Çünkü bu insanların karakteristik özelliği, uygulamaya yakın olmayı ve eğitim sürecini hızlı bir şekilde tamamlamayı istiyor olmalarıdır. Bir yandan üniversite eğitiminin yeni bir şekilde yapılandırılmasını isterken, diğer yandan da **Fachhochschulen**deki eğitimin güçlendirilmesini istemek bir çelişki değildir; aksine bu ikisi birbirini makul bir şekilde tamamlar.

eğitiminden yalnızca bir sene kadar kısa sürmektedir. Mesleki imkanlar bakımından her iki kurumdan mezun olanlar arasında fazla bir fark yoktur. Bunların nerelerde ve hangi konumda istihdam edilecekleri, işverenler tarafından kendi ihtiyaçları doğrultusunda belirlenmektedir. Meselelerin daha çok teorik açıdan ele alınacağı yerlerde üniversite mezunları, pratik açıdan ele alınacağı yerlerde ise *Fachhochschule* mezunları görevlendirilmektedir. Yalnız bazı meslekler (doktorluk, mimarlık, avukatlık/hakimlik/noterlik vs.) sadece üniversite mezunları tarafından icra edilebilmektedir. Ayrıca üniversitede okuyabilmeleri için öğrencilerden daha iyi bir lise mezuniyet derecesi beklenmektedir. Bilimsel araştırmalar daha ziyade üniversiteler bünyesinde yapıldığından ve bilim adamları çoğunlukla üniversite mezunları arasından yetiştiğinden dolayı, üniversitelerin toplumda nispeten daha itibarlı oldukları söylenebilir (çev. notu).

Kitâbiyat

Nelly Hanna, *Osmanlı Kahire'sinde Tüccar Olmak*, çev. Deniz Öktem, Küre Yayınları, İstanbul 2006.

Ortadoğu iktisadı ve kültürü alanlarında çalışmaları bulunan Nelly Hanna, **Making big money in 1600: The life and times of İsmâ'il Abu Taqiyya, Egyptian merchant** adlı çalışmasında, Kahire'de **şehbenderü't-tüccâr** olan İsmail Ebu Takiyye'nin kırk yıllık ticari hayatını konu almakta ve şehrin on altıncı yüzyılın sonları ile on yedinci yüzyılın başları arasındaki sosyal ve ekonomik hayatına ayna tutmaktadır. Tamamen Kahire'deki mahkeme kayıtlarını (şer'iyye sicilleri) kullanarak Ebu Takiyye'nin faaliyetlerini inceleyen Hanna, eser boyunca o döneme ilişkin birçok varsayımı sorgularken, sorunlara doğrudan cevap aramak veya mevcut bir modeli benimsemek yerine; geçmiş, hayatın içinden bakarak değerlendirme yolunu seçmektedir.

Söz konusu dönemi araştırmak için mahkeme kayıtlarının değerlendirilmesine büyük önem atfeden Hanna, kitabın giriş kısmında kaynak kullanımı ve takip edilen metodoloji hakkında detaylı açıklamalarda bulunmakta ve bazı hususlara dikkat çekmektedir (s. 1-10). Öncelikle, mahkemelerin o dönemde yalnızca adli vakalarla ilgilenmeyip idari vazifelere de sahip olması, Osmanlı idaresiyle ilgili bilgiler edinilmesi açısından mahkeme kayıtlarını önemli kılmaktadır. İkinci olarak, Osmanlı hukukunun teorik hükümlerinin uygulamada nasıl gerçekleştiği kayıtlardan incelenebilmektedir. Diğer yandan kayıtlar, dönemin sosyal, ekonomik ve ahval-i şahsiye konuları hakkında

detaylı bilgileri mündemiçtir. Davaların hızlı sonuçlanması, mahkemelere toplumsal güvenin yüksek olması, mahkemelerde dört farklı mezhebe mensup kadıların bulunması ve bu kadıların İslam hukukunun asıl kaynaklarının hüküm vaz etmediği durumlarda (ticari ilişkiler için hayati önemde olan) örf ve adet kurallarını uygulayabilmesi gibi hususlar, Osmanlı Kahire'sinde mahkemelere sıkça başvurulmasının sebepleri arasındadır. Mahkeme kayıtlarının kullanılmasının önemi, tarih kitaplarının az ve dağınık vaziyette bulunması, kroniklerin hem az sayıda hem de sadece ulemanın ve idarecilerin yapıp ettiklerini konu ediniyor olması açısından da vurguya değerlidir. Konsolosluk raporları gibi Avrupalı kaynaklar, içinde ön yargılar barındırdığından, dönemin doğru bir resmini verme faaliyetinde değerlendirme dışı kalmaktadır. Bu çalışmada, arşivlerden sosyal yapıya ilişkin sonuçlar çıkaran genel geçer çalışmalardan farklı olarak, ilk defa bireyin hayatını anlatmak üzere istifade edilmiştir. Ebu Takiyye'nin ticaret hayatının çalışma konusu yapılması ise birtakım pratik sebeplere dayanmaktadır. Ebu Takiyye mahkemelere diğer meslektaşlarına nazaran daha fazla ve düzenli biçimde başvurmakta ve bu başvurular uluslararası ticaretten aile hukukuna kadar muhtelif konuları kapsamaktadır. Ayrıca mahkeme kayıtları Takiyye'nin ve onunla aynı sosyal statüyü paylaşan insanların yaşantıları hakkında bilgi verdiğiinden, Takiyye'nin tipik olan ve olmayan hareketlerinin tespit edilmesi mümkün olmaktadır (s. 3-4). Bunlarla birlikte yazar, kayıtlardan Ebu Takiyye'nin çağdaşları gözündeki değerinin, faaliyetlerinin toplum tarafından nasıl anlaşıldığının ve yaptığı işlerdeki dini tavırlarının belirlenemeyeceğini belirtmektedir (s. 12-13).

Kitabın ilk bölümünde, on altıncı yüzyılın sonları ve on yedinci yüzyılın başlarındaki elli yıl, mahkeme kayıtları çerçevesinde incelenmektedir. Bu dönemde Osmanlı İmparatorluğu'nda meydana gelen değişiklikler, farklı araştırmacıların iddialarına konu olmuştur. Büyük değişimleri savaflara bağlama fikri (Bernard Lewis ve Stanford J. Shaw), Osmanlı İmparatorluğu'nun toprak kaybederek gerilemeye başladığını ve gerilemenin on sekizinci ve on dokuzyuncu yüzyıllarda Avrupa'dan alınan sistemler ve yeniliklerle kontrol edilebildiğini kabul etmektedir (s. 17). Bu kabul, ekonomik meseleler için de geçerli görülmüş ve Osmanlı coğrafyasının ekonomik olarak canlanması Avrupa'nın bölgede iktisaden etkili olmasına bağlanmıştır. Ekonomik durgunluğun sebepleri konusunda bazı araştırmacılar, Osmanlı İmparatorluğu'nda tüccarın konumunun ve sermayesinin hükümet tarafından zayıflatıldığını gündeme getirmektedirler (s. 18). Bazı araştırmacılar ise (Huricihan İslamoğlu, Reşat Kasaba) Osmanlı İmparatorluğu'nun içinde bulunduğu durumu açıklamaya çalışırken Avrupa'nın kapitalist ekonomisine uyum sağlama teorisini kullan-

mışlardır. Diğer bir görüşe göre (İslamoğlu, Kasaba, Hamilton A.R. Gibb ve Harold Bowen) Osmanlı ekonomisinin geri kalmasının sebebi, bazı günü geçmiş yapıların yeniliklere karşı koymasındır (s. 24). Hanna, yaptığı araştırmalar sonucu ortaya çıkan gerçeklerin bu iddialarla çeliştiğini belirtmektedir. Örneğin, toplumun iç dinamiklerinin ve günü geçmiş yapıların değişimlere engel olduğu yönündeki iddialara karşı; tüccarın değişen koşullara göre loncaları, mahkemeleri ve **vikâle**leri (antrepo) değişime uygun bir şekilde kullanabildiğini ifade eden yazar, tacirlerin bunu Avrupalı kapitalist ekonomiden ve Osmanlı topraklarının kapitalizme katılmasından önce başarabildiğini göstermektedir (s. 25).

Kitabın ikinci bölümüne konu olan iddia, on dokuzuncu yüzyıl öncesinde sosyal hayatın pek çok yönüyle kısıtlı olduğuna, bunun bir örneği olarak da sosyal sınıflar arası dikey veya yatay geçişin kısıtlandığına ilişkindir (s. 35). Bu tür iddiaların döneme ait mahkeme kayıtlarının incelenmesiyle değil, farklı toplumlar ve dönemler hakkında geliştirilen teorik modellerin esas alınarak öne sürüldüğünü belirten Hanna, Ebu Takiyye'nin ve diğer tacirlerin hayatları ele alındığında farklı sınıflar ve gruplar arasında geçiş yapmanın mümkün olduğunu göstermektedir. Ebu Takiyye ailesi Humus'tan Kahire'ye göç ederek coğrafi hareketliliğin ve tüccar gruplarından elit tabakaya geçerek de sosyal hareketliliğin örneğini göstermişlerdir.

On dokuzuncu yüzyıl öncesinde Osmanlı ekonomisinin geri kalma sebebi olarak literatürde yerel sistemlerin ve kullanılan araçların yetersizliği gösterilmekte ve bankaların yokluğu misal verilmektedir. Niels Steensgaard ve Bruce A. Masters gibi tarihçilerin yerel hayata ilişkin çalışmaları bulunmaktadır; fakat bu çalışmalar o dönemin ticari panoramasının ancak küçük bir karesini göstermesi açısından eksiktir (s. 67-68). "Ticaret yapıları" adlı üçüncü bölümde Hanna, Ortadoğu'da neden Avrupa tarzı yapıların bulunmadığının sebeplerini aramak yerine, Ebu Takiyye'nin yerel ve uluslararası ticarette nasıl bir rol aldığını araştırarak o dönemin ticari dinamizmini keşfetmeye çalışmaktadır (s. 69). Böylece, o dönemde uygulanan sistemin hem pozitif ve hem de negatif yönlerini görmeyi amaçlayan yazar, Ebu Takiyye ve onun iş arkadaşlarının bu ticari yapıları nasıl kullandığını göstererek, araçların ekonomik sistem açısından kullanılabilirliğini ve esnekliğini ortaya koymaktadır. Mahkemelerin, İslam hukukunun vekalet veya şirketler hukuku gibi ticari müesseselerini değişen ticari koşullara uygun bir şekilde kullanılabildiklerini gösteren Hanna, hukuksal sistemin ticari hayatı engellemediği sonucunu çıkarmaktadır (s. 84). Özellikle dönemin önde gelen büyük tacirlerinden olan Ebu Takiyye'nin -noterlik hizmeti veren, garantiler sağlayan- mahkemeleri

sıklıkla kullanması, hukuksal sistemin elverişliliği açısından önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Kitabın dördüncü bölümünde ekonomi ve devlet arasındaki ilişki konu edilmektedir. On altıncı yüzyılı on yedinci yüzyıla bağlayan ve siyasi çalkantıların yaşandığı bir dönemde, Avrupalıların keşfettiği yeni ticaret yolları nedeniyle Osmanlı topraklarındaki ticari hayatın düşüşe geçtiği literatürde kabul edilmektedir. On yedinci yüzyılda Avrupa’da ve Osmanlı İmparatorluğu’nda yaşanan siyasi krizler arasında paralellikler kurulmakta, otorite boşluğu nedeniyle Avrupalı kapitalistlerin toplumsal yaşama müdahale etme imkanı bulduğu ve bunun sonucu olarak ekonomik hayatın Avrupa kapitalizminin kontrolü altına girdiği iddia edilmektedir. Bunların öncesinde ise, Osmanlılarda devletin ve loncaların koyduğu sıkı kontroller nedeniyle ticarete önemli bir gelişme olmadığı düşünülmektedir (s. 120). Osmanlı İmparatorluğu’nda toprak sistemi nedeniyle köylülerin neredeyse gelir sağlayamadığı ve ancak on dokuzuncu yüzyılda toprak sisteminin değişmesi ve özel mülkiyetin ortaya çıkmasıyla ticarileşmenin başladığı belirtilmektedir (s. 115). Bu iddiaların doğru olmadığını düşünen yazar, devrin Kahire’inde önemli oranda şeker ve kahve ticareti yapıldığını, Ebu Takiyye ile diğer tacirlerin işleriyle meşgulken ne politik kısıtlamalardan ve ne de Avrupalıların bölgedeki ticarete el atmasından etkilendiğini zikretmektedir (s. 105). Osmanlılarda ticari inisiyatifin hep yukarıdan aşağıya doğru uygulandığı düşüncesi, ilk olarak büyük bir coğrafyada toplumun tek merkezden kontrol edilmesinin dönemin sosyal ve teknolojik şartları açısından mümkün görünmeyeceğinden doğru değildir. Diğer yandan tüccar faaliyetlerinin merkezi otoriteye bağlı kalmadan, bağımsız biçimde yapılabildiği, mahkeme kayıtlarından izlenebilmektedir (s. 101). Yine, Avrupalıların keşfettiği ticaret yollarının sanıldığı gibi Akdeniz ticaretini tamamen durdurduğundan bahsedilemez, aksine şeker ve kahve gibi ürünlerin ticaretini yapanlar zenginliklerini daha da artırmışlardır (s. 100).

On yedinci ve on sekizinci yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu’nun güç yapısında yaşanan değişimler, bu dönemin tüccarının ekonomik değişimler yaşadığı dönemle kesişmekteydi. Ebu Takiyyeler bu büyük siyasi ve ekonomik değişime tanıklık etmişti. Bu çerçevede, beşinci bölümde Hanna, dönemin ekonomik durumunun arşivlerden anlaşılabileceğinden bahisle, sosyal yapılar içerisinde tüccarın rolünü değerlendirmektedir (s. 137). Tarihçilerin gündeme getirdikleri modellerde, tüccara sadece edilgen bir rol yüklenmekte ve o dönemin kaynakları (arşivler) yeterince incelenmeden tüccarın neden idareciler üzerinde baskı oluşturacak bir grup haline gelmediği, Avrupa benzeri kurumların Kahire’de niçin bulunmadığı gibi sorulara cevap aranmak-

tadır (s. 139). Arşivler ışığında mevzuya bakıldığında, Ebu Takiyye ailesinin Kahire'deki yönetici tabaka içindeki paşalar, askeri sınıftan mültezimler ve ordu mensupları ile ilişkisinin bulunduğu ve bu ilişkinin iddia edildiğinin aksine tek yönlü olmadığı görülmektedir (s. 155). Tacirler, yöneticilerden görece bağımsız hareket edip kendi menfaatlerini korumak amacıyla toplumun farklı grupları ile görüştükleri gibi bazen de yöneticilerle zorunlu ilişki kuruyorlardı. Tüccar, bu ilişkiler vasıtasıyla loncalardan bağımsız bir güç elde edebiliyordu (s. 152).

Ticari faaliyetlerin coğrafi hayatı ne şekilde etkilediği meselesine hasretilen altıncı bölümde yazar, Osmanlı İmparatorluğu'nun İstanbul'dan sonraki en büyük ikinci şehri olan Kahire'deki coğrafi yapılanmayı ele almaktadır. Memlûklüler zamanında ve Osmanlı hakimiyetinin ilk döneminde yöneticilerin şehrin yapılanmasındaki katkısını dile getiren Hanna, sonraki yıllarda yaşanan ticari zenginlikle birlikte bu katkıyı tüccarın yapmaya başladığını belirtmektedir. Ebu Takiyye ve ortağı Abdulkadir ed-Demiri'nin **vikâle**ler inşa etmesi, tüccarın şehrin coğrafi yapısının şekillenmesindeki etkisini gösteriyordu; o kadar ki, yapılan **vikâle**ler ile şehirdeki ticari canlılığın adresi değişmişti (s. 169). Yazara göre kamusal ihtiyaçların tacirler tarafından giderilmesinin sebebi toplumun kendi dinamikleri içinde aranmalıdır (s. 165).

Yedinci bölümde Ebu Takiyye'nin aile hayatı değerlendirilmektedir. Mahkeme kayıtları Ebu Takiyye'nin ev hayatı açısından incelendiğinde, onun aile içi tartışmaları rahatlıkla mahkemeye götürebildiği görülmektedir. Ebu Takiyye'nin ticari hayatının değişmesi aile hayatını da etkilemiş, evin içyapısında ve aile içi ilişkilerde değişiklikler meydana gelmişti. Hem Ebu Takiyye'nin hem de mahkeme kayıtlarında isimleri geçen diğer tacirlerin aile hayatları incelendiğinde, literatürde söylendiğinin aksine, aile içerisinde kamusal alan ve özel alan ayrımının siyah-beyaz şeklinde kesin çizgilerle yapılmadığı, gri tonların da bulunduğu anlaşılmaktadır. Hanna, kayıtlardan çıkan sonuçların, kadınların kafese konulmuş gibi yaşadıkları iddialarına meydan okuduğunu belirtmektedir (s. 191). Kadınların mahkemeye başvurmuş olmaları ve aile içindeki etkin pozisyonları, diğer yandan Ebu Takiyye'nin eşleri ve cariyeleri ile ilişkileri, o dönemdeki aile hayatının nasıl olduğunu ve Osmanlı aile hukukunun nasıl uygulandığını doğru bir şekilde ortaya koymaktadır.

Sonuç kısmında Hanna, kitap boyunca serdettiği iddiaları ve cevapları özetledikten sonra birtakım sonuçlara ulaşmaktadır: On sekizinci yüzyılın ortalarında Avrupa'nın kapitalist ekonomisine katılana kadar Ortadoğu'da, on yedinci yüzyılın başlarında ortaya çıkan ticari eğilimler ve teknikler kulla-

nılmıştır. On dokuzuncu yüzyılda ise teknikler daha sistematik bir şekilde uygulanmaya başlamıştı. Bu noktada, erken dönem gelişmeleriyle on dokuzuncu yüzyıl arasındaki gelişmeler arasında bir sürekliliğin olduğu anlaşılmaktadır (s. 216). İddia edildiğinin aksine, Avrupa'nın kapitalist ekonomisiyle her şey yeniden başlamış değildir. Modernizasyonun on dokuzuncu yüzyılda başladığına dair geleneksel görüşe karşı yazarın düşüncesi; "o zaman meydana gelen değişimlerin bazı yönlerinin, çok daha erken tarihte, yani Ebu Takiyye zamanında başlayan bir sürecin parçası olduğu" şeklindedir. Bir başka deyişle, yazara göre **devrim** yerine bir **evrim** sürecinden bahsedilebilir (s. 216). Hanna, gelecekte bu perspektifi paylaşan başka çalışmaların da ortaya çıkmasıyla, söz konusu dönemlerdeki ticari eğilimlerin Avrupa'nın önderliğindeki dünya sistemine Ortadoğu'nun katılım sürecini geciktiren bir rol mü yoksa bu sistemi tamamlayan bir rol mü oynadığının daha iyi anlaşılacağını umut etmektedir (s. 218-219).

Hanna, Ebu Takiyye ve onunla bağlantılı kişilerin kayıtlarını inceleyerek, dönemde sosyal ve ekonomik hayatın nasıl olduğuna dair sonuçlara varmaktadır (s. 19). Bu sonuçları yer yer ikincil literatürle sağlamlaştırmaktadır. Fakat vardığı bu sonuçları Kahire'nin tamamına ve bazen Osmanlı Devleti'nin bütününe teşmil etmesi, yazarın genellemelerinin sorgulanmasına yol açabilmektedir. Yapılanların toplumun geneli tarafından uygun görülüp görülmediği ve araştırmaya konu kişilerin faaliyetlerinin toplum içerisinde hangi oranla uygulandığı bilinmemektedir. Sonuçların doğrulanması için daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir. Yazar da muhtemelen bu durumun bilincinde olduğundan, bu tarzdaki araştırmaların artmasıyla, çalışmasında vardığı sonuçların test edilebileceğini düşünmektedir.

Hanna'nın Osmanlı ekonomik ve sosyal tarihine ilişkin yerleşik görüşlere cevap verme metodu haklı bir takdiri gerektirmektedir. Kimi iddiaların gerçekleşmesinin teknik olarak mümkün olmadığını, kimisinin ise temelinin mevcut olmadığını gösteren yazar, özellikle mahkeme kayıtlarını kullanarak, dönemin aktörlerinin faaliyetlerinin bu görüşlerin tam aksini ortaya koyduğunu ileri sürmektedir. Dolayısıyla Osmanlı hukukunun önemli kaynaklarından olan mahkeme kayıtlarının etkin kullanımı vasıtasıyla literatürdeki birçok yerleşik görüşün sorgulanabilmesi mümkün olmaktadır.

Sinan Güllüce
M.Ü. Hukuk Fakültesi

Ekler

İtalyan Konsolosluğu Mahkemesi Takrir* Defterleri II H. 1302-1305 / M. 1885-1888

M. Macit Kenanoğlu** – Figen Kenanoğlu***

(s.1) 1) (586) Hudâvendigâr vilâyetinde Söğüt şehrinde mukîm İtalya devleti tebe'âsından Debolinol nâm tabîp ahaliden ve Rum tâifesinden bir takım kesâna tedâvi ve ilaçlarını kendisi verip bedel ve ücretini dahi vermediklerinden maâda kendisine bed muâmele ve itâle-i lisân edip taşlamışlar ve hânesinin kapı ve pencerelerini şikest ve bu maddeden familyası korkup bayılmış olduğundan mahallince kesân-ı merkûmun aleyhlerine ikâme-i dava etmiş ise de bir semere hâsıl edememiş ve merkûmânın bu hareketleri ise muğâyir-i kanun bulunmuş idiğünden haklarında îcâb eden te'dibât-ı şedîde-i lâzîmenin icrâsı ve bu yüzden tabîb-i merkûmun dûçâr olduğu zarar ve ziyânın tazmîn ettirilmesi zımnında vilâyet-i muşârunileyhâya iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması cânib-i sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 9 Kanunievvel [1]302

2) (587) Merkez idaresi Galata'da nâmına mensup handa kâin İtalya devleti tebe'âsından A. Camondo ve Kumpanyası bankasının bâ-sened-i mu-

* **Düzeltilme:** Bir önceki sayıda neşrettiğimiz İtalyan Konsolosluk Mahkemesi Takrirlerinin ilk cildinin başlığında sehven yer alan "Tahrirleri" şeklindeki ifade "Takrirleri" şeklinde olacaktır. Düzeltilir özür dileriz.

** Prof. Dr., İstanbul Şehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

*** Doktora Öğrencisi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü

saddak vekîli Galata'da Mehmed Ali Paşa hanında onbeş numaralı odada Aleksandır Merim Koli Efendi tarafından cânib-i konsolatoya i'tâ olunan arzu-halde müvekkili mezkûr bankanın binsekizyüz seksendört sene-i miladiyesi Teşrinievvelî ibtidasından itibaren senevi yüzde beş güzeste ve iki sene vade ile Beyoğlu'nda Tepebaşı'nda sâkin el-yevm Duyûn-ı Umûmiye-i Osmâniye ve müşterekü'l menfaa Duhan Reji idareleri nezdinde Devlet-i aliyye komiseri bulunan tebe'â-i devlet-i aliyyeden saadetlû Antuvan Tıngır Yaver Paşa hazretlerine ikraz etmiş olduğu dörtbin ikiyüz aded lirâ-yı Osmânînin ahzına müvekkili destres olamadığı ve [...] emr-i tesviye-i keyfiyet hakkında edilen teşebbüsât ve geçen Teşrinisani ikisi tarihiyle keşide kılınan protesto dahi semeresiz kaldığı cihetle Paşa-yı muşârunileyhin Dersaâdet birinci meclis-i ticâret huzuruna celbiyle müvekkilinin sâir kâffe-i hukukunu muhafaza ile berâber re'sü'l-mal-ı mezkûr dörtbin ikiyüz lirânın ve pul bahası ve keşif harcı ve sigorta ücreti olan otuzdört aded lirâ-yı Osmânî altmış kuruşun tarih-i istid'aya değin yüzde beş ve andan sonra ber müceb-i protesto yüzde oniki hesabıyla meblağ-ı mustakraz-ı mezkûrun terâküm etmiş ve hîn-i tahsiline değin terâküm edecek güzestesinin bi'l-cümle masârif-i muhâkeme ve sâire ve yüzde beş itibârıyla ücret-i vekâleti ile maan tahsîli hususunun taht-ı hükme alınması zımında îcâbının icrâsı istid'a kılınmış olmağla ber-müceb-i istid'â muktezasının îfâsı iltimâs olunur. 9 Kanunievvel [1]302.

(s.2) 3) (588) İtalya devleti tebe'âsından Angelo Corpi nâm tâcirin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Havyar hanında ondört numaralı odada mukîm sarrâfândan Nikolaki Hristo Papadopulo nâm kimesne zimmetinde 15 Eylül 302 tarihli ve bir sene hitâmında te'diye olunâmadığı halde güzeste-i nizâmiyesi işlemek ve ilk mutâlebede emrine te'diye olunmak şartını muhtevî bir kıt'a senet mücebince beşyüz elli aded lirâ-yı Osmânî alacağı olup sene-i mezkûr hitâmından sonra güzeste mutâlebesine kesb-i selâhiyet etmek şartını sudûr edecek i'lâma derc ve ilâvesiyle beraber¹ meblağ-ı müddeanın maa masârif-i muhâkeme taht-ı hükme aldırılmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'a icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 10 Kanunievvel [1]302.

4) (589) İtalya konsolosu mahkemesinde derdest-i rü'yet bulunan bir madde[den] dolayı şehâdetleri iktizâ eden Balat'ta Tahtaminâre'de yüzelli iki [numaralı] hâne mukîm Avram Behar, Baralı nâm tenekeci ile hizmetkâr Nesim Siforyano'nun mâh-ı halin onyedinci Çehârşenbe günü saat dörtbu-

1 Metnin bu kısmında kelimeler arasında takdim tehir yapılarak anlam düzeltilmiştir.

çukta mezkûr konsolatoya i'zâm ettirilmeleri cânib-i sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 10 Kanunievvel [1]302.

5) (590) İngiltere devleti tebe'âsından İngilterede mukîm Fots nâm fabrikatörün Dersaâdet vekîli bulunan mösyö Georges Forlani tarafından İtalyalı Salvator Hazan nâm kimesnenin gûya istimâl ettiği marka[yı] taklit ettirmiş olduğunu bi'l-iddia Beyoğlu ceza mahkemesinde merkûm Hazan aleyhine ikâme-i dava olunmuş ise de ancak İngiltereli-i merkûmun iddiası vâhî ve bî-esas idiğü merkûm Hazan mevki-i subûta îsal edeceğı ve istimâl ettiği mârru'z-zikr marka imtiyâzlı bir markası olduğundan bu bâbda duçar olmuş ve olacağı zarar ve ziyânın merkûm Fots'a tazmîn ettirilmesi ve ber mûceb-i kanun iktizâ eden tedibâtın icrâsıyla berâber sudûr edecek i'lâmın dahi jurnallere dercini İtalyalı-yı merkûm (**s.3**) bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı icâbı İtalya sefâreti cânibinden iltimâs ve takrîr olunur. 10 Kanunievvel [1]302.

6) (591) Üsküdâr mutasarrıflığından taraf-ı sefârete vurûd eden 3 Kanunievvel 302 tarihli ve 229 numaralı müzekkerede koyun tüccârından Yozgatlı Süleyman Ağa'nın çobanı Halil'i tüfenk ile darp ve itlâf eden İtalya devleti tebe'âsından Şalgamlı çiftliği korucusu Georges'in bi't-taharri derdesti hakkında tâcir-i merkûmun vukubulan istid'âsı üzerine Kartal Kaimmakâmlığı ile olunan muhâbere cevâbından korucu-ı merkûm fi'l-i katli icrâ ettikten sonra doğruca kançılaryaya gidip iltica ettiğinden bahsile tetkikât-ı kanûniyenin icrâsı zımnında merkûmun tercümân beylerden birine terfikan irsâl olunması beyân ve ifâde kılınmıştır halbuki kaimmakâm-ı mûmâileyhin sâlifü'z-zikr muhâbere cevabından merkûm Georges'in doğruca mezkûr kançılaryaya gidip ilticâ etmiş vukubulan işbu ifâdesi vahî ve bî-esâsdır çünkü merkûmun kançılaryaya gelip ilticâ etmediğı ve nerede olduğu dahi meçhûl bulunmuş idiğü ve mukaddema Bâbîâli cânibinden merkûm Georges'in talebi hakkında sefârete mersûl olan notaya dahi cevap verilmiş olmağla beyân-ı hale ibtidâr kılındı. 16 Kanunievvel [1]302.

7) (592) İtalya devleti tebe'âsından Bartolomeo Giustiniani nâm tâcirin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Balat'ta Lonca ittisâlinde mukîm Dimitri Karakaşani nâm kimesneden bir kıt'a tahvîl mûcebince seksendört aded lirâ-yı Osmânî ile seksen beş kuruş alacağı olup ahzına destres olamadığından bahsile meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmekle ol-vechile husûs-ı müddeanın mahkeme-i ticârette rû'yet ve tesviyesini devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 17 Kanunievvel [1]302.

(s.4) []

(s.5) []

(s.6) 8) anhın fasl ve rü'yeti mahkeme-i şer'iyenin dâire-i selâhiyeti dahilinde bulunmadığından keyfiyetin Anadolu Sadâret-i aliyyesine havâlesi câiz olmadığına ve mehâkim-i şer'iyenin bakmağa me'zûn oldukları mevadd muayyen ve mahdûd olup âidiyeti tebeyyün etmedikçe takdîm olunan dava arzuhallerin[in] de Adliye nezâret-i celîlesinde bulunan Havâle müdüriyeti tarafından havâle buyrulması kâide ve usulü iktizâsından bulunduğuna ve böyle tebe'â-i ecnebiyenin mutasarrıf oldukları emlâkin hukuk-i tasarrufiyesi hakkında ikâme olunan deâvinin âid ve sâlih olmayan bir mahkemede rü'yeti mahzurdan sâlim ve berî olamayacağı bedîhi bulunduğuna binâen tebliğ olunan ihzâr pusula varakasının iptaliyle davanın mehâkim-i nizâmiyeye havâle buyrulması nizâmât-ı mevcûde iktizâsından bulunduğu gösterilmiş olmağla ol-vechile kavânîn ve nizâmât-ı câriyeye tatbîk-i muâmele olunması zımnında icâb edenlere vesâyâ-yı mukteziyenin i'tâsı hanım-ı mûmâileyhâ tarafından sâlifuz-zikr istid'ada talep olunmuş olmağla ber müceb-i istid'a icâbının icrâ buyrulması temennî olunur. 24 Kanunievvel [1]302.

9) (599) Bartın Reji İdaresi memuru bulunan İtalya devleti tebe'âsından Luigi Nazran aleyhinde Dersaâdet İtalya kançılaryası mahkemesinden i'tâ olunan i'lâmın takdîm kılınan bir kıt'a sûreti hukûmet-i mahalliye vesâtatıyla merkûm Luigi'ye bi't-tebliğ tebliğini müş'îr alınacak ilm u haberin cânib-i sefârete ba's ve irsâli hususu cânib-i sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 30 Kanunievvel [1]302.

10) Mukaddema 10 Cemâziyelahir 1301 tarihli berât ve fermân-ı âli mûcebince Kudüs-i şerîfe Portekiz konsolosu nasb ve tayin kılınan Havon Hemzelak nâm zat memûriyet-i sabıkasından bi'l-infisâl bu defa Portekiz devleti tarafından Yafa'ya konsolos vekîli nasb ve tayin kılınmış olduğundan icâb eden fermân-ı âlînin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti cânibinden iltimâs ve takrîr olunur. 5 Kanunisânî [1]302.

(s.7) 11) (600) İtalya devleti tebe'âsından Fratelli Morinari nâm şirketin Erdek'te mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden İstavri Makri nâm kimesneden alacağı olan beşbin altıyüz yetmiş yedi kuruşu dava ve tahsîl etmesi zımnında mezkûr şirket Dersaâdet'te mukîm Dimitri Hristopulo nâm kimesneyi tevkîl eylemiş ve vekîl-i merkûm şirket-i mezkûrenin medyûnu bulunan merkûm İstavri Makri'yi mahkûm etmiş ise de meblağ-ı mezbûru tahsîl edip etmedi-

ğine dâir şirkete muhâsebe i'tâsından imtinâ eylemiş olduğu ve bir takım hile ve desîse ile işi avk u te'hîre bırakmakta bulunduğu ve zaten vekîl-i merkûm vekâletten azledilmiş olduğu cihetle merkûmun Beyoğlu ceza mahkemesine celbiyle nezdinde şirkete ait kâffe-i evrâk ve senedâtın redd u iâdeye mecbûr edilmesi zımında lâzımgelen muâmelenin icrâ buyrulması şirket-i mezbûre tarafından bâ-istid'â talep edilmiş olmağla ol-vechile îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 6 Kanunisânî [1]302.

12) (601) İtalya devleti tebe'âsından olup Kal'a-i Sultaniyede mukîm bulunan Varon Sabatay nâm kimesnenin muâmelât-ı ticariyesine sekte ve hâlel târî olmadığından husûsât-ı iflâsiyesi mahall-i mezkûr konsoloshânesinde rü'yetine teşebbüs edilmiş ise de bazı alacaklıları tebe'â-i devlet-i aliyyeden olmak hasebiyle mahall-i mezkûr mahkeme-i ticâreti riyâseti tarafından mesâlih-i iflâsiyesinin devam-ı rü'yetine bazen mumânaât olunmakta olduğu ve halbuki mine'l-kadîm câri olan usûl ve nizâm iktizâsınca bu misillû ecnebi-lerin mesâlih-i iflâsiyesinin rü'yeti sâlifü'z-zikr konsoloshâneye ait mevâddan bulunduğu cihetle merkûmun husûsât-ı iflâsiyesinin rü'yetine mumânaât olunmaması hakkında Kal'a-i Sultaniye mahkeme-i ticâreti riyâsetine îcâb eden evâmirin tastîr buyrulması temennî olunur. 12 Kanunisânî [1]302.

13) (602) İtalya devleti tebe'âsından olup Tokat şehrinde mukîm bulunan Dell'Amore nâm kimesnenin tesviyesine (bazı mesâlih-i zâtîyesinin tesviyesiçün mukaddema taraf-ı sefâretten tastîr kılınan 26 Eylül 301 tarihli takrîr mûcebince istihsâl olunan bir kıt'a tavsiyenâme ile mesâlih-i mezkûreden bazısının)² muvaffak olmuş ise de bu defa mahall-i mezkûr kadısı tarafından îrâs edilen müşkilât ve tes'îbâtta nâşî mesâlih-i sâiresi tesviyesiz kalmış idiğünden ve merkûm ise memleketi cânibine azimet edeceğinden kadî-i mûmâileyh tarafından bu bâbda merkûmun husûsât-ı vakıasına îkâ' edilen müşkilâtın def' u ref'i ile berâber mesâlih-i mebhûsenin bir an evvel tesviyesi hakkında îcâb eden evâmirin mahalline tastîr buyrulması cânib-i sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 15 Kanunisani [1]302.

(s.8) 14) (603) İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu'nda Mısırî lokantasında mukîm olup Mısır beyzadegânından Prens devletlû fehâmetlû Halim Paşa hazretlerinin sabık mevâdd-ı siyâsiyesi vekîli ve maslahatgüzârı olduğunu îcâb eden mahalde delâil-i subûtiye ibrâzı ile tahkîk ettirebilecek olan Michel J. Valanti nâm kimesnenin bu kerre cânib-i sefârete takdîm eylediği bir kıt'a istid'a ile Dersâadet'te Balta limanındaki sahilhânesinde sâkin Prens devletlû fehâmetlû Halim Paşa hazretleri zimmetinde ispat edebilecek istihkâkâtan

2 Parantez içindeki bu ifâde asıl metinde üstü çizilmiş olarak yer almaktadır.

dolayı bir hayli matlûbu olduğunu işbu istihkâkâtta başlıcası İtalyalı-yı merkûm vasıtasıyla Paşa-yı muşârunileyhin umûr-ı mâliyesine mütedâir olup Paris'te kâin banker Arlanke ticâretgâhı ile muşârunileyhâ miyânesinde bin sekizyüz yetmiş yedi tarihinde in'ikâd eden bir kıt'a mukâvelenâme üzerine İtalyalı-yı merkûmun bir hakk-ı tavassutu olup işbu hukûk-ı tavassutiyesi cânib-i muşârunileyhâdan muhakkak bilinerek tahrîren taahhüt edilmiş olmasından ma'dûd bulunduğu ve bu cihetle sûret-i tesviyesi İtalyalı-yı merkûm tarafından teklif olunmuş ise de muşârunileyhin bu babda ibrâm ettiği miktar istihkâkı miktarından pek dûn olduğu cihetle hüsn-i i'tilâf husûle gelmediğini ve istihkâkât-ı sâiresinin muhafazasıyla maa't-teessûf muşârunileyhâ hazretlerinin birinci mahkeme-i ticârete celbine mecburiyet hasıl olmağla lûtfen sür'at-i celbi ile İtalyalı-yı merkûmun hukûk-ı tavassutiyesi güzeste i'tâsı tahakkuk edecek zamandan maa fâiz ve masârif-i muhâkeme i'lâma rabt buyrulması[nı] İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 17 Kanunisânî [1]302.

15) İtalya devleti kaçırlaryasında derdest-i rû'yet bulunan bir madde-den dolayı şehadetleri muktazî bulunan Balat'ta Tahtaminâre'de 152 numara mukîm olan Avram Behar, Baralı nâm tenekeci ile Nesim Siforyano nâm hizmetkârın mâh-ı halin yirmibirinci Çehârşenbe günü saat dörtte mezkûr kaçırlaryaya uğramaları taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 17 Kanunisani [1]302.

(s.9) 16) (604) İtalya sefâreti maiyetinde bulunan Sezie nâm beylik vapurun tanzîf ve tamîri için Tersâne-i Amire havuzlarından birine duhûlu zımnında Bahriye nezâret-i celîlesine îcâb eden evâmirin tastîr buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 26 Kanunisani [1]302.

17) (605) İtalya devlet-i fahîmesinin Dersaâdet sefâreti kavaslarından Salih Ağa'nın Galata Mevlevihâne şeyhi Mehmed Ataullah Efendi zimmetinde bir kıt'a senet mücebince alacağı olan yüz aded sim mecidiyenin maa masârif-i muhâkeme tahsîlini Ağa-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olvechile husûs-ı müddeanın mahkeme-i ticârette rû'yet ve tesviyesini devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 26 Kanunisânî [1]302.

18) (606) İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu Cadde-i Kebîrinde [] numarada mukîm terzi tüccarı Dominique Lena'nın tebe'â-i devlet-i aliyyeden Paris de Testa sokağında 11 numarada sâkin simsar Jozef Hasun zimmetinde 11 Temmuz 1880 tarihinde vadesi inkızâ eden emre muharrer bir kıt'a senet mücebince yedibin ikiyüz onaltı frank ile altmışbeş santim ve bir kıt'a fatura

mûcebince sekizyüz seksenüç frank ki cem'an sekizbin doksandokuz frank ile altmışbeş santim alacağı olup edâsından imtinâ edilmekte olduğundan bahsile medyûn-ı merkûmun mahkeme-i ticâret birinci meclisine celbiyle meblağ-ı mezbûrun maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tesviyesine mahkûm edilmesini ve verilecek hükmün dahi muvakkatan icrâsını İtalyalı-yı mûmâileyh bu kerre bâ-arzuhal talep ve istid'â etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı icâbı iltimâs ve takrîr olunur. 27 Kanunisanı [1]302.

(s.10) 19 (607) İtalya devleti tebe'âsından Bozden Verdo nâm kimesne-nin Fransa kançılıryasından istihsâl eylediği bir kıt'a i'lâm mûcebince Fransa devleti tebe'âsından Bastika'dan güzeşte ve masârif-i sâireden mâada re'su'l mal olarak onbirbin beşyüz yirmiüç frank ve otuz santim ve re'su'l-mal-ı mezkûrun bu ana değin güzêrân eden güzeştisi bin ikiyüz ondokuz frank ve doksantim ile masârif-i muhâkeme olan dörtyüz altmış frank ki cem'an onüç bin ikiyüz üç frank ve yirmi santim alacağının te'mîn-i istîfâsı zımnında akdemce İzmid demiryolu müteahhidi bulunan Guarracino kumpanyasının Maliye hazîne-i celîlesinden alacağı olan mebâliğ-i ma'lûme üzerine İtalyalı-yı merkûm tarafından vaz'-ı hacz olunmuş ve işbu haciznâme Nafia nezâreti cânibinden dahi kabul ve tasdik olarak Hazîne-i celîle-i muşârunileyhâya bâ-tezkere bildirilmiş ve Guarracino kumpanyasının ise matlûbu Hazînece tesviye olunmakta olduğundan cânib-i Hazîneden mezkûr kumpanyaya i'tâ olunacak mebâliğden evvel be evvel ber mûceb-i i'lâm merkûm İtalyalının alacağı olan sâlifuz-zıkr mebâliğle bundan böyle işleyecek güzeştinin tesviye ve îfâ buyrulması cânib-i sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 28 Kanunisânı [1]302.

20) (608) İtalya devleti tebe'âsından J. P. D'Algio ile tebe'â-i devlet-i aliyyeden Dersaâdet'te mukîm bakırcı esnafından Yanko Kalifidi nâm kimesne miyânelerinde bundan akdem birinci meclis-i ticârette vaki olan muhâkemede seksen lirâ miktarı merkûm D'Algio'nun mahkûmiyetine karar verilmiş ise de meblağ-ı mahkûm-ı mezkûr son defa alınan bakır esmânı olup halbuki evvelce olan ahz u i'tâlarından alınan bakırlar derûnuna kurşun gibi bazı adî madenler koyarak igfâl ile hilekârlığa sulûk ettiği delâil-i kaviyye ile müdellel bulunduğundan ve merkûm Kalifidi'nin nâ-becâ muâmelesi külli-yetlice zarar ve ziyânı muntec bulunduğundan bahsile muâmele-i atıkada hîle vukuu hususunun hukuk derecesinde tetkikiyle mütevellid zarar ve ziyânının tahsîlini merkûm D'Algio akdemce istid'â etmiş ise de yevm-i muhâkemede vekîlinin vekâlet senedi ibrâz olunmadığından mezkûr istid'ânın gıyâben reddiyle hakk-ı muhâkemededen muvakkaten sukûtuna karar verilmiş olmağla bu kerre tecdîd-i istid'â ile mezkûr hîle ve andan mütevellid zarar ve

ziyân hususunun vicâhen meclis-i mezkûrda rû'yet ve tesviyesi zımnında merkûm Kalifidi'nin celbi ve muhâkemelerinin icrâsını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â [talep] etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 29 Kanunisani [1]302.

(s.11) 21) (609) İtalya devleti tebe'âsından Giovanni Battista Podestà nâm makaronyacı tebe'a-i devlet-i aliyyeden Rumelihisarı'nda mukîm bakkal Liğor'dan makaronya bahasından dolayı alacağı olan bin yüz otuz üç kuruşun maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmekle ol-vechile husûs-ı müddeanın mahkeme-i ticârette rû'yet ve tesviyesini devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 29 Kanunisani [1]302.

22) (610) İtalya devleti tebe'âsından Giovanni Battista Podestà nâm makaronyacı tebe'â-i devlet-i aliyyeden Beyoğlu'nda Kalyoncu Kolluğu'nda mukîm bakkal Yorgi'den makaronya bahasından dolayı alacağı olan ikibin dokuzyüz altmış altı kuruşun maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîlini merkûm İtalyalı bâ-istid'â talep etmiş olmağla ol-vechile husûs-ı müddeanın mahkeme-i ticârette rû'yet ve tesviyesini devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 29 Kanunisani [1]302.

23) (611) İtalya devlet-i fahîmesinin Dersaâdet sefâreti maiyetinde olup İtalya devleti tebe'âsından bulunan aşçı Vaccarini Antonio mâh-ı hal-i rumînin yirmidokuzuncu Pençşenbe günü gecesı me'zûniyet istihsâl edip hânesine gitmekte iken muahharan ismi Tefvik Çavuş olduğı anlaşılan polis memuru Kumbaracı Yokuşu'nda tesadüf ederek fenersiz gitmek memnû' olduğunu aşçı-ı merkûma ifâde etmesiyle kendisinin hânesi mahall-i mezkûrda olup hava dahi mehtap olduğundan fenerin luzûmu olmadığını beyân etmesi üzerine hemen çavuş-ı merkûm yediyle darb muahharan karakolhâneye götürüldükte orada bulunan bir tûfengin dipçiğıyle bacağına darb ve bacağı dahi cerh paresi ayağında görünmekte olduğundan ve merkûmun bu hareketi ise muğâyir-i kanun bulunduğundan Beyoğlu mutasarrıflığı cânib-i âlîsınca maddeyi bi'l-istihbâr hakkında îcâb eden te'dibât-ı lâzîmenin icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 31 Kanunisani [1]302.

(s.12) 24) (612) İtalya sefâreti kavaslarından müteveffâ Edhem Ağa'nın Sultan Bayezid'de yüz yetmiş yedi numarada mukîm aşçı Ali Rıza ve kefilî Mercan'da ondokuz numarada sâkin aşçı Tefvik zimmetlerinde bir kıt'a senet mücebince alacağı olan sekiz adet lirâ-yı Osmânîden ancak vadesi hulûl eden tekâsit-i muayyene i'lâma rabt olunmuş ise de kusur kalan ve şimdi vadesi hulûl eden tekâsidin dahi maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîli zımnın-

da husûs-ı müddeanın mahkeme-i ticârette rü'yet ve tesviyesi İtalya sefâreti cânibinden iltimâs ve takrîr olunur.5 Şubat [1]302.

25) (613) İtalya devleti tebe'âsından Camondo ve kumpanyasının Duyûn-i Umûmiye-i Osmâniye ve müşterekü'l-menfaa Reji İdaresi nezdinde Devlet-i aliyye komiseri bulunan saadetlû Antuvan Tıngır Yaver Paşa hazretleri aleyhine istihsâl eylediği bir kıt'a i'lâm-ı vicâhinin mevki-i icrâ[ya] vaz'ı zımında icâb eden muâmelenin îfâ buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 5 Şubat [1]302.

26) (614) İtalya devleti tebe'âsından Angelo Corpi nâm tâcirin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Nikolaki Hristo Papadopulo nâm sarrâf aleyhine mahkeme-i ticâret birinci meclisinden istihsâl eylediği 11 Kanunievvel 302 tarihli ve 296 numaralı i'lâm-ı vicâhinin mevki-i icrâyaya vaz'ı zımında icâb eden muâmelenin îfâ buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 7 Şubat [1]302.

27) (615) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin merhûm Mustafa Fazıl Paşazâde Kâmil Paşa hazretleri zimmetinde mal bahasından dolayı alacağı olan ikibin dörtyüz yetmiş dokuz frankın maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmekle ol-vechile husûs-ı müddeanın mahkeme-i ticâret'te rü'yet ve tesviyesini devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 7 Şubat [1]302.

(s.13) 28) (616) Galata'da Tophâne caddesinde 142 ve 144 numaralı Karanlık Fırın kahvehânesi sekiz hisse itibarıyla İtalya devlet-i fahîmesinin Dersaâdet sefâreti kavaslarından Mehmed Ağa'nın taht-ı îcârında olup mezkûr kahvehâne tebe'â-i devlet-i aliyyeden mahall-i mezkûrda mukîm Jean veledi Simon nâm kimesneye devr ve teslim eylediği esnada guya merkûm Jean sâlifuz-zikr sekiz hisseye vekîl olduğunu bi'l-beyân bedelât-ı îcâresini kâmilten Ağa-yı merkûmdan ahz u istîfa eylemiş ise de yalnız yedi hisseye vekîl olduğu anlaşılmakla bu babda fuzûlî almış olduğu bir hissenin bedel-i îcârından ve esnâ-yı muhâkemedede şifâhen beyân edeceği esbâb-ı sâireden dolayı merkûm Jean zimmetinde lirâ yüz kuruş hesabıyla alacağı olan onüç adet lirâ-yı Osmânînin maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîli ve nezdinde bulunan emânetin redd u teslimi hususuna hüküm ve i'lâm olunmasını Ağa-yı merkûm bâ-istid'â talep etmekle ol-vechile husûs-ı müddeanın mahkeme-i hukukta³ rü'yet ve tesviyesini devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 9 Şubat [1]302.

3 Metinde "ticaret" kelimesinin üstü çizilerek "hukuk" kelimesi yazılmış.

29) (617) İtalya devlet-i fahimesinin Dersaâdet sefâreti kavaslarından Mehmed Ağa'nın tebe'â-i devlet-i aliyyeden Galata'da Tophâne caddesinde Karanlık Fırın'da 142 ve 144 numarada mukîm Jean veledi Simon zimmetinde bir kıt'a sened mücebince olan alacağı olan onaltı adet lirâ-yı Osmânî'nin maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini Ağa-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmakla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 9 Şubat [1]302.

30) (618) İtalya devlet-i fahîmesinin Dersaâdet sefâreti kavaslarından Mehmed Ağa'nın tebe'â-i devlet-i aliyyeden Galata'da 142 ve 144 numarada Karanlık Fırın Kahvesinde mukîm Lazzari zimmetinde miyânelerinde mün'akid olan musalaha hesabından dolayı oniki buçuk adet lirâ-yı Osmânî alacağı olup meblağ-ı mezkûra mukabil mâh be mâh bir buçuk adet lirâ te'diye ve îfâ edeceğine dâir tebe'â-i devlet-i aliyyeden mahall-i mezkûrda sâkin Jan veledi Simon kefil ve müteahhit olmuş ve işbu kefâlet ve taahhüdünün adem-i icrâsından nâşî meblağ-ı mezbûr bi-hasebi'l-kefâle kâmilten merkûm Jan'dan maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini Ağa-yı merkûm bâ-istid'â talep etmekle ol-vechile husûs-ı müddeanın mahkeme-i hukukta rûyet ve tesviyesini devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 9 Şubat [1]302.

(s.14) 31) (619) İtalya devleti tebe'âsından Fratelli Morinari nâm tâcirlerin Erdek'te mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden İstavri Makri nâm kimesne aleyhine Erdek bidâyet hukuk mahkemesinden istihsâl eyledikleri bir kıt'a i'lâm mücebince güzeste ve masârif-i muhâkemededen mâada beşbin altıyüz yetmiş yedi kuruş on para alacaklarının tahsîli zımnında i'lâm-ı mezkûrun mevki-i icrâyâ vaz'ı ve meblağ-ı müddeanın istihsâliyle bu tarafa ba's ve irsâli hususu mahall-i mezkûra îcâb eden evâmirin tastîr buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 14 Şubat [1]302.

32) (620) İtalya devleti tebe'âsından Elia Alfandari nâm tâcirin geçen Çeharşenbe günü Kuzguncuk vapuruna gitmek üzere köprüden murûr eder iken güya on parayı vermeden murûr etmiş diyerek köprü memurlarından Hüsnü nâm kimesne İtalyalı-yı merkûma bed muâmele edip darp etmiş olduğu ve merkûm Hüsnü'nün bu hareketi ise muğâyir-i kanun bulunduğu ve madrub-ı merkûm fi'l-i darbı dahi Rıza Paşa hanında mukîm İngiltere devleti tebe'âsından İlya Harazo ve Hayim Harazo şehâdetiyle ispat edeceğinden bu babda dârib-i merkûmun Dersaâdet ceza mahkemesine celbiyle hakkında îcâb eden te'dibât-ı lâzîminin icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 14 Şubat [1]302.

33) 17 Cumadelâhire 1290 tarihinde Portekiz devleti tarafından Süveyş'e bâ-fermân-ı âlî konsolos vekîli tayin kılınan Demetrio de Zokeb nâm zât yerine bu defa İtalyalı Giovanni Kini konsolos vekîli nasb ve tayin kılınmış olduğundan icâb eden fermân-ı âlînin tastîr ve itâsı İtalya sefâreti cânibinden iltimâs ve takrîr olunur. 17 Şubat [1]302.

34) (621) Divân-ı cinâyet tarafından İtalya devleti tebe'âsından Giuseppe Peredrandi aleyhine verilen kararın luzûmu olduğu ve merkûmun fi'l-hakika perişân ve fakîr-ü'l-hal bulunduğundan karar-ı mezkûrun bilâ harç tarafına itâ olunmasını devlet-i muşârunileyhâ sefiri iltimâs ve takrîr eder. 19 Şubat [1]302.

(s.15) 35) (622) Bin ikiyüz doksan bir sene-i rûmîsinde İtalya devleti tebe'âsından Giovanni Ravotti nâm mühendis devlet nâmına olarak Sofya'daki şimendifer tarîkinin inşâsıçün vucûduna luzûm görünen ikibin aded lirâ-yı Osmânîyi devlet-i muşârunileyhâ tebe'âsından Di Marki nâm tâcirden ba'de'l-istikrâz miyânelerinde bir kıt'a kontrato dahi teâti olunduktan sonra merkûm Ravotti'nin Büyükdere'de vâki mutasarrıf olduğu Otel Lapiri isminde bulunan hânesini li-eclî't-te'minât dâyin-i merkûm uhdesine vefâen ferâğ eylemiş ve bunun üzerine merkûm Ravotti inşâat-ı mebhûseyi ikmâl ve Sofya demiryolu idaresiyle hesabını rû'yet ve idâre-i muşârunileyhâda mütebâki alacağı olan meblağ-ı ma'lûmeye karşı Mâliye Hazîne-i celîlesi nâmına bir kıt'a serki itâ edilmiş ise de mühendis-i merkûmun ahîren vukûa gelen ihtiyâcına mebni üç mâh müddetle tebe'a-i devlet-i aliyyeden Nişan Papasyan nâm şahıstan üçyüz altmış aded lirâ ahz ve buna mukabil yani te'minât makâmında mezkûr serkiyi depozito eylemiş ve muahharan merkûm Papasyan meblağ-ı mustakrazın istihsâline dâir birinci mahkeme-i ticâretten bir kıt'a ilâm ahzedip serki-i mezkûru mevki-i icrâdan furûhtuna teşebbüsü akabinde merkûm Ravotti dahi işbu serkiden nâşî maa güzeste ve masârif-i muhâkeme üçbin aded lirâ-yı Osmânînin Nafia ve Maliye nezâret-i celîlelerinden tahsîli hakkında mahkeme-i mezkûreden bir kıt'a ilâm istihsâl ve ilâm-ı mezkûr hükmünün tenfîz ve icrâsına lede'l ibtidâr meblağ-ı mahkûmunbih mezkûr Hazîne-i celîleden tasfiye tahvîlatıyla sûret-i te'diyesi teklif olunmuş ise de işbu teklif sûreti zaten taraf-ı sefâretten kabul olunamamış çünkü o halde mühendis-i merkûmun matlûbundan ancak rub'unu ahza [kadir] olabilecektir bu da külli-yen merkûmun gadrini mucip mevâddan bulunmuş idiğune ve tarîk-i mezkûr hakkında vukubulan ameliyât nakd ile icrâ edildiği takdirde sâlıfu'z-zıkr meblağın tahvîlatla te'diyesi gayr-ı mümkün olduğuna ve şimdi ise dâyin-i evvel merkûm Di Marki bilâ veled vukû-ı vefâtına mebni muvâzaa tarikiyle uhdesinde bulunan marru'l-beyân hâne mahlûl olup taraf-ı mahlûlâtan zabt

edilmesi adalet ve merhamet-i seniyye buna razı ve kâil olamayacağı umûr-ı müsellemedendir binâenaleyh hem merkûm Papasyanın alacağına ve hem de mahlûl olan hânenin mahlûlâtıtan kurtarmak üzere meblağ-ı mahkûmun bih olan üçbin lirâya mukâbil ikibin lirâ mühendis-i merkûma verilecek olur ise sefârette bu bâbda merkûmu irza' ve iknaa sa'y edeceğini Hazîne-i muşârunileyhâya teklif olunmuş idi ve işbu teklif cânib-i Hazîneden kabul olunamamış ve bu gün ise husûs-ı mebhûsun bir an evvel tesviyesini sefâret-i muşârunileyhâ kemâl-i iştiyâk ile arzu (s.16) eylediği cihetle yine merkûm Ravotti'nin Hazîne-i celîlede olan ve i'lâm-ı mezkûr hükmüyle musaddak bulunan alacağına mukabil hâne-i mezkûrun bilâ masârif zevcesi uhdesine iâde-i ferâğ icrâ edilmesi ve merkûm Papasyan dahi hükm-i i'lâmdan istîfâ-yı matlûb ettirilmesi hususu Hazîne-i muşârunileyhâ cânibinden kabul ve bu sûreti icrâ eder ise bu halde mühendis-i merkûm nezâret-i celîle-i Mâliyyeye karşı olan işbu matlûbundan dolayı ibrâ ve isgâya gayret edileceği arz olunur. 19 Şubat [1]302.

36) (623) İtalya devleti tebe'âsından Fortunato Barborini nâm mühendis tebe'â-i devlet-i aliyyeden Grigor Viçin nâm kimesnenin Pangaltı Cadde-sinde 223 numaralı hânesini geçen Ağustos yirmiyedi tarihinde tanzîm kılınan bir kıt'a konturato mücebince hâne-i mezkûrun binasını taahhüt eylemiş ve merkûm Barborini ebniye-i mezkûrun gerek konturato dahilinde ve gerek konturato hâricinde merkûm Grigor'un emriyle icâb eden inşâatı icrâ etmek-te iken mühendis-i merkûm[un] vefâtı vukubulmuş ve inşâat-ı mebhûse nâ-tamam kalmış olduğundan müteveffâ-yı merkûmun zevcesi Virginia Barpori-ni nâm hâtun gerek kendi nâmına ve gerek evlatlarının nâmına olarak hâne-i mezbûrun mutasarrıfı merkûm Grigor'un mahkeme-i ticâret birinci meclisine celbiyle sâlifuz-zikr konturato mücebince ve konturato hâricinde yapılan inşâat bi't-takdir tebeyyün edecek alacağının maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini merkûme Virginia bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı icâbı[nı] devlet-i muşârunileyha seffîri iltimâs ve takrîr eder. 21 Şubat [1]302.

37) (624) İtalya devleti tebe'âsından Fratelli Morinari nâm tâcirlerin Erdek'te mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden İstavri Makri nâm kimesne aleyhi-ne Erdek bidâyet hukuk mahkemesinden güzeste ve masârif-i muhâkemedan maada beşbin altıyüz yetmiş yedi kuruş on para alacaklarının tahsîli zımnında bir kıt'a i'lâm istihsâl eyledikleri ve i'lâm-ı mezkûr tebliğ olunmuş ise de icrâsı hakkında icâb eden muâmelenin icrâsına vesâtet edecek Erdek'te konsolos ol-madığından mahalli hükûmeti marifetiyle i'lâm-ı mezkûrun tenfîz-i ahkâmı ve meblağ-ı müddeanın istihsâliyle cânib-i sefârete ba's ve irsâli hususun[d]a

hükûmet-i mebhûseye îcâb eden evâmirin tastîr buyrulması temennî olunur. 23 Şubat [1]302.

(s.17) 38) (625) İtalya devleti tebe'âsından Ferdinando Lacandela aleyhine olarak Beyoğlu hukuk mahkemesi'nden verilen 10 Şubat 99 tarihli i'lâmın icrâsı zımında mahkeme-i mezkûre tarafından merkûm Ferdinando'nun Fener idâresinde bulunan maâşı üzerine vaz' edilmiş olduğu istihbâr edilmiş ve hacz-i mevzûun ne doğrudan doğruya ve ne de sefâret vasıtasıyla merkûma tebliğ edilmiş ve Usûl-i Muhâkemât-ı Hukûkiyenin ikiyüz yetmiş sekizinci maddesi ahkâmınca hacz-i mezkûr keenlemeyekûn hükmünde bulunduğundan feshi ve bu babda İtalyalı-yı merkûm aleyhine sudûr eden işbu i'lâm dahi hükümsüz ve bî-esasdır çünkü i'lâm-ı mezkûr mevzu bahs olan hâne[yi] müddeiyan Jean ve Tommasina'dan istîcâr etmeyip madam Francesca Vitalis nâm hatundan istîcâr etmiş ve bedel-i icâresini dahi tesviye eylemiş olduğundan işte şu esbâb-ı meşrûhaya binâen husûs-ı müddeanın Beyoğlu hukuk mahkemesi'nde istimaıyla ihkâk-ı hak ettirilmesini bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber vech-i müsted'â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 28 Şubat [1]302.

39) (626) İtalya devleti tebe'âsından Cocciari kumpanyasının sahibi ve direktörü bulunan Ferrario nâm tâcir tarafından sefârete verdiği istid'â mûcebince İstanbul'da Mahmutpaşa'da mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden Komidas Demirciyan nâm tâcirden alacağı olan mebalîğ-i külliye miyânında protestosu icrâ edilmiş bir kıt'a polîçe mûcebince sekziyüz doksan üç frank matlûbunun te'diyesinden izhâr-ı acz eylemesinden nâşî merkûm Komidas'ın mahkeme-i ticâret ikinci meclisine celbiyle i'lân-ı iflâsiyetine karar verilmesini merkûm Ferrario bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 28 Şubat [1]302.

(s.18) 40) (1) İtalya devleti tebe'âsından Kütahya'da mukîm tabip Luigi Rivolta bu defa hasbe'l-îcâb memleketi cânibine azîmet edeceğinden nâşî Kütahya Dâire-i Belediyesi'nden alacağı olan ma'lûmu'l-miktar meblağ ile bâ-i'lâm masârif-i cerrâhiye ve ücret olarak mahkûmunbih bulunan matlûbatının sûrat[le] tahsîl ve i'tâsı zımında mahall-i mezkûr mutasarrıflığına ihzâr ve tenbîh olunması hususu[nda] Hudâvendigar vilâyet-i celîlesine iktizâ eden evâmirin tastîr ve i'tâ buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 16 Mart [1]303.

41) (2) İtalya devlet-i fahîmesinin Dersaâdet sefâreti kavaslarından Salih Ağa'nın Galata Mevlevihânesi şeyhi Mehmed Ataullah Efendi aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylediği 10 Şubat 302 tarihli ve 328 nu-

maralı i'lâm-ı gıyâbînin mevki-i icrâya vaz'ı zımında işbu takrîr-i ticaret[in] icrâ memuriyet-i behiyyesine havâle buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs olunur. 19 Mart [1]303.

42) (3) İtalya devleti tebe'âsından Gian Battista Podestà nâm makaronyacının Sultan Mehmette⁴ Bohçacı sokağında sâkin Karamanlı bakkal Haralambo zimmetinde makaronya bahasından dolayı alacağı olan beşyüz iki kuruşun maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîlini merkûm İtalyalı bâ-istid'â talep eylesine binâen ol-vechile husûs-ı müddeanın Dersââdet bidâyet hukuk mahkemesinde rü'yete ve tesviyesini devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr [eder]. 23 Mart [1]303.

(s.19) 43) (4) İtalya devleti tebe'âsından Gian Battista Podestà nâm makaronyacının tebe'â-i devlet-i aliyyeden Eyüp Ensârîde sâkin müteveffâ Ayineli Bakkal'ın oğlu ve varisi bulunan Apostol ile validesi Marya zimmetlerinde makaronya bahasından dolayı alacağı olan sekizyüz seksen altı kuruşun maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â husûs-ı müddeanın Dersââdet'te bidâyet hukuk mahkemesinde rü'yete ve tesviyesini devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 23 Mart [1]303.

44) (5) İtalya devleti tebe'âsından Panarko Castelli nâm tâcirin tebe'â-i devlet-i aliyyeden İstanbul'da Uzunçarşılı'da Örücüler caddesinde 19 numaralı mağaza ile karşısında vâki ve diğeri Bodrum hânında olan mağazalarda mukîm Hristo Yorgiyadis ve kumpanyası zimmetinde emre muharrer bir kıt'a senet mücebince gayrı ez teslim alacağı olan altmış bir adet lirâ-yı Osmânî ve yetmiş dört kuruşun şimdiden te'mîn-i istifası zımında medyûn-i mûmâileyh Hristo Yorgiyadis ve kumpanyasının mahall-i mezkûrda bulunan mağazalarında mevcut emvâl ve eşyasından salifu'z-zikr altmış bir lirâ ve yetmiş dört kuruşa kâfi miktarın taht-ı hacze alınması ve mezkûr mağazalar derûnunda bulunan emvâl ve eşya kifâyet etmediği takdirde medyûn-ı mûmâileyhin Kadıkaryesinde Haydarpaşa caddesinde Yeldeğirmeni sokağında vâki hânesinde mevcut bulunan eşyasının dahi taht-ı hacze aldırılması zımında icâb eden muâmelenin icrâ buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 26 Mart [1]303.

(s.20) 45) (6) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin mektûbî-i Hâriciye atıfetlû Re'fet Beyefendi hazretleri aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihşâl eylediği 24 Şubat 302 tarihli ve 15 numaralı i'lâm-ı gıyâbînin mevki-i icrâya vaz'ı luzûmunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â

4 Sultan Ahmet olması muhtemeldir.

talep etmiş olmağla ol-vechile icâbının icrâsı zımında işbu takrir-i ticâret icra memuriyet-i behiyyesine havâle buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 26 Mart [1]303.

46) (7) İtalya devleti tebe'âsından François Colaro'nun tebe'a-i devlet-i aliyyeden Nahit Bey aleyhine birinci mahkeme-i ticâret'ten istihsâl eylediği 2 Kanunievvel 302 tarihli ve 2 numaralı i'lâmın tenfiz-i ahkâmı zımında mevki-i icrâyâ vaz'ı luzûmunu merkûm İtalyalı bâ-istid'a talep eylemesine binâen ber mûceb-i istid'a işbu takrîr-i ticâret icrâ memûriyet-i behiyyesine havâlesiyle icâbının icrâ buyrulması devlet-i muşârunileyhâ sefîri [tarafından] iltimâs olunur. 28 Mart [1]303.

47) (8) Tebe'â-i devlet-i aliyyeden Beykozlu Hüseyin'in İtalya devleti tebe'âsından Pier Salamon nâm tuğlacı aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylediği 14 Haziran 302 tarihli i'lâm-ı vicâhinin hâvi olduğu meblağ maa güzeste ve masârif-i muhâkeme merkûm İtalyalı tarafından kâmilten tesviye ve ifâ edilmiş iken güya işbu i'lâm-ı vicâhiden mukaddem sudûr eden i'lâm-ı gıyâbîden dolayı merkûm Salamon'un bin altıyüz elli üç kuruş daha borcu olduğu mahkeme-i ticâret icra dairesi tarafından ihbâr olunmuş halbuki salifu'z-zıkr iki kıt'a i'lâmdan dolayı merkûmun borcu kalmadığı iddiasında bulunduğu vukûbulan işbu ihbâr aleyhine i'tirâz eylemiş idiği cihetle bu bâbda li-ecli'l-muhâkeme merkûm Hüseyin'i mahkeme-i ticârete celbiyle vaki olan iddiasının reddi veyahut merkûm İtalyalının deyni var ise taraf-ı mahkemeden deyn-i sahihinin tayin ve takdir ettirilmesi ve masârif-i muhâkeme ve sâirenin merkûm Hüseyin'e tahmil olunmasını bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı icâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri [iltimâs] ve takrîr eder. 1 Nisan [1]303.

(s.21) 48) (9) İtalya devleti tebe'âsından Galata'da Millet hânı'nda mukîm müteveffâ Z. T. Stefanovic'in ticâretgâhının likidatörü yani müdir-i umûru bulunan Paul Stefanoviç nâm bankerin sefârete takdîm eylediği istid'adan anlaşıldığı vechile Yanya vilâyeti dahilinde Leskovik mutasarrıflığında mukîm Leskovikli Rüstem Paşazâde Ahmet Kâni Paşa'dan 12 Kanunisânî 302 tarihli ve 214 numaralı bir kıt'a i'lâm-ı ticâret mûcebince güzeste ve masârif-i muhâkemededen maada mahkûmunbih alacağı olan üçyüz altmış beş buçuk aded lirâ-yı Osmânînin te'mîn-i istîfâsı zımında merhûm muşârunileyh Rüstem Paşa uhdesinde olup henüz mîr-i muşârunileyh Ahmed Kani Paşa'ya intikali icrâ olunmayan İstanbul'da Vezir iskelesinde Emirler caddesinde Sirkeci sokağında 98 ve 100 numaralar ile murakkam bir bâb kahvehâne ve bir bâb bakkal dükkânı ve yine mahalle-i mezkûrda 104 numa-

ralı bir bâb tütüncü dükkânı ile 106 numaralı bir bâb kepekçi dükkânı ve yine mahalle-i mezbûrda vâki 108 numaralı bir bâb lokanta ile bir bâb kahvehâne ve Vezir iskelesinde bir tarafı Kâmil Râmi Efendi'nin emlâki ve bir tarafı Demirkapı sokağı yüzseksen beş arşınlı bir kıt'a arsa ki cem'an yedi kıt'a akârın sülûs hisselerine mîr-i muşârunileyh Ahmed Kâni Paşa mutasarrıf olduğundan mezkûr sülûs hisselerin hacziyle furûhtu ve esmân-ı hâsılalarından maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tesviye-i matlûb ettirilmesi veyahut nakden mebâlig-i matlûbenin mevki-i icrâya depozito olunması ve sâlifü'z-zikr i'lâmda ismi muharrer bulunan kefil hakkında dahi olan hukukunun muhafazasıyla berâber bu bâbda icâb eden muâmele-i mukteziyenin ifâ buyrulmasını mûmâileyh Paul Stefanovic istid'a eylemiş olmağla ber müceb-i istid'a icrâ-yı icâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 4 Nisan [1]303.

(s.22) 49) (10) İtalya devleti tebe'âsından Panarko Castelli nâm tâcirin tebe'â-i devlet-i aliyyeden İstanbul'da Uzunçarşıda Örücüler caddesinde 19 numaralı mağaza ile karşısında ve diğeri Bodrum hânında vaki mağazalarda mukîm Hristo Yorgiyadis ve kumpanyası zimmetinde mâh be mâh dörder lirâ te'diye etmek şartıyla emre muharrer bir kıt'a senet mücebince gayri-iz teslim alacağı olan altmış bir aded lirâ-yı Osmânî ve yetmiş dört kuruşun te'mîn-i istîfâsı zımında medyûn-ı mûmâileyh Hristo Yorgiyadis ve kumpanyasının mahall-i mezkûrda bulunan mağazalarında mevcut emvâl ve eşyâsından sâlifü'z-zikr altmış bir lirâ ve yetmişdört kuruşa kâfi miktarın haczi ve mezkûr mağazalar derûnunda bulunan emvâl ve eşyâ kifâyet etmediği takdirde medyûn-ı mûmâileyhin Kadıkaryesi'nde Haydarpaşa caddesinde Yeldeğirmeni sokağında vâki hânesinde mevcut bulunan eşyâsının dahi taht-ı hacze aldırılması evvelce bâ-takrîr iltimâs olunmuş idi şimdi ise haczi mezkûrun tasdîkiyle berâber meblağ-ı müddea olan altmış bir lirâ ve yetmişdört kuruştan vadeleri hulûl etmiş ve edecek olan tekâsitin maa güzeste ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet medyûn bulunan mezkûr kumpanya ile mevki-i icrâda kefil göstermiş olduğu Kâtip Kasım mahallesinde 24 numaralı hânedeki mukîm kabzımal Hacı Ali Efendi'den tahsiline hüküm ve i'lâm olunması ve henüz vadeleri hulûl etmeyen taksitler hakkında dahi irâe edilmiş olan kefâletin ibkasıyla taht-ı te'minde bulundurulması hususlarını merkûm İtalyalı bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'a icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî [iltimâs] ve takrîr eder. 12 Nisan [1]303.

(s.23) 50) (11) Dersaadet'te Fındıklıyan hânında mukîm İtalya devleti tebe'âsından S. Cocciari ve kumpanyasının müdür-i umûru bulunan F. Ferrario'nun cânib-i sefârete takdîm eylediği istid'ada tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve tüccardan İstanbul'da Çarşı[-yı] Kebir'de Parçacılar'da 14 numaralı ma-

ğazada mukîm J. Karako ve Sonenrino nâm kimesneler izhâr-ı iflâs etmiş ve ashâb-ı matlûbe yüzde beş te'diye etmesine dâir imzalamış oldukları bir kıt'a konkordato senedi mücebince alacağı olan yirmi iki aded lirânın te'diyesinden imtinâ eylemekte olduklarından bahsile müflîsân-ı merkûmanın mahkeme-i ticâret ikinci meclisine celbleriyle bi't-tekrar i'lân-ı iflâsiyetlerine karar verilmesini ve bu bâbda îcâb eden tedâbir-i kanuniyenin ittihâzı ile berâber masârif-i muhâkeme merkûmana tahmîl edilmesini ve Kanunnâme-i Ticâretin ikiyüz doksanıncı maddesinin ikinci fıkrasına tevfikân taksirâtlı müflîs addolunarak haklarında îcâb eden te'dibât-ı lâzîmenin îfâsı ve verilecek hükmün dahi muvakkatan icrâsını ve mârru'z-zikr konkordatodan meşrût terk etmiş olduğu yüzde doksan beş matlûbunun dahi talep ve iddia ve müflîsân-ı merkûmanın aleyhine mahkeme-i cezâiyede ikâme-i dava etmek hakkını ve sâir bi'l-cümle hukukunu[n] muhafaza olunması[nı] İtalyalı-yı merkûm sâlifu'z-zikr istid'a ile talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'a icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 18 Nisan [1]303.

51) (12) İtalya devleti tebe'âsından Giacomo Carsen nâm kimesne müste'cir-i evveli bulunduğu Hasköy'de Aynalı Kavak'ta bulunan bir hânenin bir odasında müste'ciren ikâmet eden tebe'â-i devlet-i aliyyeden Mirkat nâm dul hâton zimmetinde işbu geçen Mart nihâyetine kadar icârât-ı müterâkimededen dolayı alacağı olan sekizyüz otuz kuruşla işlemiş ve işleyecek bedel-i icârâtın dahi maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîliyle berâber merkûmenin mezkûr odadan ihrâcına hüküm ve i'lâm olunmasını merkûm İtalyalı bâ-istid'â talep etmiş olmakla ber müceb-i istid'a husûs-ı müddeanın Beyoğlu hukuk mahkemesinde rû'yet ve tesviyesini devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 22 Nisan [1]303.

(s.24) 52) (13) İtalya devleti tebe'âsından Francesco Mauro Cordato aleyhine ve tebe'â-i devlet-i aliyyeden İstanbul'da Hatapkapısı'nda mukîm keresteci Yovan lehine birinci mahkeme-i ticâretten verilen 24 Şubat 302 tarihli i'lâm-ı gıyâbî mahkûmunaleyh merkûm Mauro Cordato'ya tebliğ olundukda hükmünü adem-i kabul ile i'tirâz ale'l-hüküm eylemiş şöyle ki evvela ne merkûm Yovan'a ve ne de Avram Vartan'a bir akçe deyni olmadığı gibi havâle tarîkiyle başkasına dahi emr etmediğinden ve esnâ-yı muhâkemedede şifâhen serd ve ispat edeceği esbâb-ı sâireden dolayı merkûm Yovan'ın mahkeme-i mezkûreye celbiyle bi'l-muhâkeme i'lâm-ı gıyâbî-i mezkûr hükmünün feshi ve masârif-i muhâkeme ve sâirenin merkûma tahmîl ettirilmesini merkûm Mauro Cordato bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 23 Nisan [1]303.

53) İtalya devleti tarafından Lazkiye’de konsolos memuru maiyetinde imtiyâzlı tercüman bulunan Yakub Habeşî nâm kimesnenin vukû’-ı vefâtına mebnî yerine bu defa tebe’â-i devlet-i aliyyeden Sayım Nuseyri imtiyâzlı tercümân nasb ve tayîn kılınmış olmağla îcâb eden mektûb-i sâmisinin tastîr ve i’tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 23 Nisan [1]303.

54) Hidiviyet-i Mısriyye dahilinde Zekazek nâm şehirde bulunan Portekiz devletinin konsolos vekîli maiyetinde imtiyâzlı tercümân nasb ve tayîn kılınan Nekib Şerid’in îcâb eden mektûb-i sâmisinin tastîr ve i’tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 23 Nisan [1]303.

(s.25) 55) 29 Receb 83 tarihinde Trablusşam’da İtalya devleti tarafından akdemce konsolos memuru bulunan Giuseppe Colfo’nun yerine bu defa devlet-i muşârunileyhâ tebe’âsından Giorgio Parodi konsolos memuru nasb ve tayîn kılınmış olmağla îcâb eden mektûb-i sâmisinin tastîr ve i’tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 28 Nisan [1]303.

56) (14) İtalya devleti tebe’âsından Albercon nâm tâcirin mektûbi-i hâriciye âtufetlû Re’fet Beyefendi hazretleri zimmetinde bir kıt’a i’lâm-ı ticâret mücebince alacağı olan mebâliğ-i külliye-i ma’lûmenin ahzına destres olamadığından medyûn-ı muşârunileyh hazretlerinin pederleri merhûm Safvet Paşa’dan ırsen kendilerine intikal edip el’ân pederleri nâmına mukayyed Kanlıca’da Hisar caddesinde 74 numaralı sâhilhâne ve bahçe ve yine Kanlıca’da vâki bağ ve tarlalar ile Şehzâdebaşı’nda Direklerarası arkasında vâki kebir konak ve müstemilât-ı sâirede olan hisse-i musîbelerinin hacziyle furûhtu ve esmân-ı hâsılasından tesviye-i matlûb ettirilmesini İtalyalıyı merkûm bâ-istid’â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid’â muâmele-i lâzîmenin îfâ buyrulması zımnında işbu takrîr-i ticâret[in] icrâ memûriyet-i behiyyesine havâlesi[ni] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs eder. 28 Nisan [1]303.

57) (15) İtalya devleti tebe’âsından Samuel Franco nâm kimesne bundan çend gün akdem Hasköy’de oturmakta iken tebe’â-i devlet-i aliyyeden ve mahall-i mezkûr sâkinlerinden yahudi milletinden Refâil Vitâ nâm fesçi ve kunduracı Nesim Behar nâm kimesneler bilâ sebep merkûmun üzerine hucûm ederek darb ve cerh eylemiş oldukları ve merkûmânın bu hareketleri ise muğâyir-i kanun bulunduğundan haklarında îcâb eden te’dîbât-ı lâzîmenin icrâsı zımnında husûs-ı munaziunfihin Beyoğlu ceza mahkemesinde rü’yetiyle ihkâk-ı hak olunması[ni] bâ-istid’â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid’â icrâ-yı îcâbı[ni] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 30 Nisan [1]303.

(s.26) 58) (16) İtalya devleti tebe'âsından antikatüccarı İsak Eskanaziye-dinde bulunan bir takım eşyaları bundan takriben bir buçuk sene akdem iştirâ olunmak üzere Ermeni Patriği rütbetlû Artin Efendi hazretleri cânibinden Patrikhâneye celb ve muahharan anların gûya mâl-ı mesrûk olduğu iddiasıyla tevkîf edilerek Dersaâdet bidâyet ceza mahkemesi müddeiumûmiliği cânibine teslîm kılınmış ise de hîn-i istintakta eşyâ-yı mebhûsenin sirkat olunmuş olmayıp kendisinin mâl-ı müşterâsı idiğü sahiplerinin imzâsını hâvi ibrâz eylediği çend kıt'a senetler ile tarafından ispat olunduğu halde Patrik-i muşârunileyh hazretlerinin vaki olan sirkat iddiası ancak kavî-i mücerredinde kalıp bir vechile ispat edilememiş olduğu ve binaberin mezkûr eşyaların böyle fuzûlî yerde zabt ve tevkîfî muğâyir-i adl ve kanun ve kaldıkça çürüyüp bozulacakları tabii bulunduğundan hukukunun zarardan vikâyesi zım-nında eşyâ-yı mebhûsenin serîan tarafına terk ve teslîmi hususu[nu] tâcir-i merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 30 Nisan [1]303.

59) (17) Hasköy'de Aynalı Kavak'ta 49 numaralı hânenin müste'cir-i ev-veli bulunan İtalya devleti tebe'âsından Giacomo Carsen nâm kimesne bundan beş mâh mukaddem polis komiseri İsmail Efendi ve refîki olan polisle hod be hod müste'cire sıfatıyla mezkûr hânenin bir odasına Vide binti Nesim nâm hatun ile kızını kuvve-i cebriye ile iskân ettirmişler ise de merkûme ne odanın icâresini veriyor ve ne de odadan çıkıyor ve mûmâileyh İsmail Efendi ve refîkinin işbu hareketleri ise nâ-becâ ve muğâyir-i kanun bulunduğundan haklarında îcâb eden te'dibât-ı lâzımenin icrâsıyla berâber icârâtan dolayı mes'ûl tutulmaları hususlarını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â husûs-ı munaziunfihin Beyoğlu cezâ mahkemesinde rû'yetiyle ihkâk-ı hak ettirilmesini devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 2 Mayıs [1]303.

(s.27) 60) (18) Galata'da Kurşunlu mağazada mukîm İtalya devleti tebe'âsından Naim Benzona nâm tâcirin mukaddem Edirne dâire-i belediye memuru ve şimdi Edirne'de Maarif tesmiye olunan lokantada sâkin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Samuel Kemal Eskenazi nâm kimesne zimmetinde keşîde edilen ve Dersaâdet'te te'diyesi meşrût bulunan bir kıt'a bono mûcebince kırk aded lirâ-yı Osmânî alacağının maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â husûs-ı müddeanın mahkeme-i ticârette rû'yet ve tesviyesini devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 2 Mayıs [1]303.

61) (19) İtalya devleti tebe'âsından Angelo Scagliarini nâm kimesne bundan çend mâh mukaddem İzmir'e azîmeti hengâmında oniki yaşında kendi evlâdı olan Antoin üç buçuk aded lirâlık kıymetinde bir saat kordonu ve dört lirâ kıymetinde bir yüzük ahz edip Beyoğlu'nda Cadde-i Kebîrde 271 numaralı mağazada sâkin tebe'â-i devlet-i aliyyeden tütüncü ve sarrâf İspati nâm kimesneye beş aded sim mecîdi mukabilinde eşyâ-yı mezkûreyi terhîn eylemiş ve merkûm İtalyalı Dersaâdete avdetinde beş mecîdiyi verip eşyâ-yı mezbûreyi istirdâd etmek üzere sarrâf-ı merkûma mürâcaat etmiş ise de merkûm külliye eşyâ-yı mebhûseyi inkâr etmiş ve kendisi ise sabıkalı takımından olduğu ve böyle sağırin yedinde bu makule eşya bulunması her halde mâl-ı mesrûk olduğu anlaşılacağı derkâr bulunmasına binâen merkûm İspati hakkında icâb eden te'dibât-ı lâzımının icrâsıyla berâber eşyâ-yı mebhûsenin istirdâdı zımnında husûs-ı munaziunfihin Beyoğlu ceza mahkemesinde rü'yetiyle ihkâk-ı hak ettirilmesini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı icâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 4 Mayıs [1]303.

(s.28) 62) Ğurre-i Cemaziyelâhir 78 tarihinde İtalya devleti tarafından Ayvalık'ta konsolos memuru nasb olunmuş olan Giacinto Breve'nin vukû'-i vefâtıyla yerine bu defa devlet-i muşârunileyhâ tebe'âsından Giuseppe Zamboni nâm zât konsolos memuru nasb ve tayîn kılınmış olmağla icâb eden mektûb-i sâmişinin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti cânibinden iltimâs ve takrîr olunur. 9 Mayıs [1]303.

63) (20) İtalya devleti tebe'âsından Nâim Benzonana nâm tâcirin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Balat civarında Loncada bulunan fabrikada sâkin Stefano Mihail nâm kimesne zimmetinde emre muharrer bir kıt'a tahvîl mücebince otuz beş aded lirâ-yı Osmânî ve seksen iki kuruş alacağının maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîlini merkûm İtalyalı bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â husûs-ı müddeanın mahkeme-i ticârette rü'yet ve tesviyesini devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 14 Mayıs [1]303.

64) (21) İtalya devleti tebe'âsından Francesco Colaro'nun tebe'âdan Nahid Bey aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihşâl eylediği bir kıt'a i'lâm mevki-i icrâda mahfûz bulunduğundan li-ecli'l-mütâlâa İtalyalı-yı merkûm tarafına i'tâsı husûsuna himmet buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 20 Mayıs [1]303.

65) (22) İstanbul'da Celal Bey hanında Vartanis Naumyan nâm kimesnenin aleyhine ikâme olunan bir davadan dolayı merkûmu lede't-taharri ge-

çen sene Mart'ında hapse ilka edilmiş olduğu istihbâr edilmiş ve fi'l-hakika merkûm hapiste olup olmadığı ve hapiste ise ne sebepten nâşî hapsedilmiş idiğü buralarının tahkikiyle işbu takrîre zahriye edilmesiyle taraf-ı sefârete îade ve i'tâ buyrulması İtalya sefâreti cânibinden iltimâs olunur. 23 Mayıs [1]303.

(s.29) 66) (23) İtalya devleti tebe'âsından Pier Salamon nâm tuğlacı geçen Kanunievvelde Büyükdere'den Dersaâdet'e götürmek üzere yirmibeş bin tuğla tahmîl eylemiş olduğu onyedi numaralı mavnasına esnâ-yı râhda Flotte Nationelle tesmiye olunan Rusya vapur kumpanyasının vapurlarından Rusya nâm vapur çatarak mezkûr mavnayı gark eylemiş olmasıyla mavna-yı mezbûr reisi Mustafa kapudan tarafından kumpanya-i mezkûr aleyhine mahkeme-i bahriye'de ikâme-i dava etmiş ve davası ise derdest-i rü'yet bulunmuş olduğundan merkûm Salamon'un dahi muhafaza-i hukuk zımnında dâhil-i dava ettirilmesiyle sâlifuz-zikr yirmibeş bin tuğlanın esmânı olan binüçyüz frankın maa güzeste ve masârif-i muhâkeme mezkûr kumpanyadan tahsîli zımnında acentesi olup Mumhânede mukîm bulunan mösyö Bokodiriğin celbi hususunu merkûm Salamon bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â husûs-ı müddeanın mahkeme-i mezkûrede rü'yetiyle ihkâk-ı hak buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 26 Mayıs [1]303.

67) (24) İtalya devleti tebe'âsından Madam Caterina Macchioli nâm hatunun tebe'â-i devlet-i aliyyeden Mesud Bey zimmetinde bâ-i'lâm-ı ticâret maa güzeste ve masârif-i muhâkeme alacağı olan altmış aded lirâyı Osmânî'nin ahzına destres olamadığından meblağ-ı müddeanın te'mîn-i istîfâsı zımnında medyûn-ı mûmâileyh mütevellisi bulunduğu Peksimetçi-başı ile Dergâh-ı âli Kapıcıbaşı vakıflarının hâsılât ve vâridât-ı senevîsinden kendisine âit bulunan hissenin Evkaf-ı Humâyûn nezâreti nezdinde taht-ı hacze aldırılması ve ol-vechile i'lâm-ı mezkûrun icrâsına teşebbüs olunması hususlarını merkûme Caterina bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 26 Mayıs [1]303.

(s.30) 68) (25) İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu'nda Kalyoncu Kolluğunda üç numaralı hânede mukîm saadetlû Gavatelli Paşa aleyhine ve tebe'â-i devlet-i aliyyeden Üsküdar Polis İdaresi efrâdından Sadık Efendi lehine olarak birinci mahkeme-i ticâretten verilen 12 Ağustos 300 tarihli ve yüz doksan beş numaralı i'lâm-ı gıyâbî hükmünü Paşa-yı muşârunileyh kabul etmeyerek aleyhine i'tirâz ale'l hüküm eylemiş şöyle ki muşârunileyh'in itirâz-ı meşrûhaya

mebnî yevm-i muhâkemedede ispat-ı vucûd edememesinden nâşî hasmı Sadık Efendi'nin kavî-i mücerredine ve mamûlunbih ve mevsûk olmayan defterine istinâden kömür bahası diyerek elli yedi aded lirâ ve küsur santimine Paşa-yı muşârunileyhi mahkûm eylemiş ve hükm-i mezkûr ise muğâyir-i adl ve kanun bulunmuş olduğundan bahsile inde'l-muhâkeme şifâhen serd u beyân edeceğî delâil-i makbûle-i sâireye ibtinâen işbu i'tirâz ale'l-hüküm iddiasının kabulüyle muterezunaleyh Sadık Efendi'nin mahkemeye celbi ve muhâkeme-i vicâhiyelerinin icrâsıyla i'lâm-ı gıyâbî-i mezkûrun feshi ve bu bâbda olan masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet muterezunaleyh-i mûmâileyhe teslîmi hususlarının taht-ı hükme aldırılmasını Paşa-yı muşârunileyh bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â husûs-ı müddeanın yeniden mahkeme-i mezkûrede rû'yet ve tesviyesini devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 6 Haziran [1]303.

69) (26) İtalya devleti tebe'âsından Charles Rosso nâm tâcirin Orman ve Maadin İdaresi memurlarından Cemil Bey aleyhine istihsâl eylediği 20 Teşrinisânî 300 tarihli ve 385 numaralı i'lâmın icrâsıyla istîfâ-yı matlûb olunması ve olunmadığı takdirde medyûn-i mûmâileyhin rub' maâşının hacziyle andan tesviye-i deyn ettirilmesini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ol-vechile icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 6 Haziran [1]303.

(s.31) 70) (27) İtalya devleti tebe'âsından Chiorio nâm karındaşların tebe'a-i devlet-i aliyyeden S. ve Manoloplo aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eyledikleri 18 Teşrinisânî 302 tarihli ve 319 numaralı i'lâmın mevki-i icrâyâ vaz'ı luzûmunu merkûm Chiorio karındaşlar kumpanyası vekîli Nesim bâ-istid'â talep etmekle ber-mûceb-i istid'â icrâ-yı icâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 8 Haziran [1]303.

71) 29 Receb 83 tarihinde İtalya devleti tarafından Trablusşam'a konsoles memuru nasb olunan Folco nâm zât çend sene akdem vukû-i vefâtı cihe-tiyle yerine bu defa devlet-i muşârunileyhâ tebe'âsından Barodi nâm zât konsoles memuru nasb ve tayîn kılınmış olmağla icâb eden mektûb-i sâmişinin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti cânibinden iltimâs ve takrîr olunur. 13 Haziran [1]303.

72) (28) İtalya devleti tebe'âsından Boccanti Pellade geçen Pazar gecesi saat beş raddelerinde Galata'da birahânede işret ettikten sonra iki nefer refikiyle berâber Tophâneye doğru gitmekte iken ismi meçhul polis efrâdından birisi yanında frenk bir hâturn olduğu halde ve merkûm İtalyalı hâlet-i sekirde bulunduğu cihetle merkûm polis ve hâturnun yanlarından murûr ederek

merkûm Boccanti hata ile biraz hâtuna koluyla dokunması üzerine polis-i merkûm kılıncının kınıyla burnuna darb etmiş ve onbeş kadar zabtiye çağırıp merkûmu ahz ve yere ilkâ etmeleriyle polis-i merkûm zabtiyelerin birinin tûfengini alıp merkûm İtalyalıyı darb ve kâmilten dişlerini şikest etmiş olduğu ve refikleriyle merkeze götürmüşler ve ismi meçhul bulunan işbu polisin hareket-i vâkıasından nâşî hakkında îcâb eden muâmelenin icrâsıyla bu bâbda İtalyalı-yı merkûmun vukubulan ve bulacak zarar ve ziyânının tazmîn ettirilmesini bâ-istid'â talep etmiş olmağla ol-vechile husûs-ı munaziunfihin Beyoğlu ceza mahkemesinde rû'yetle ihkâk-ı hak buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 23 Haziran [1]303.

(s.32) 73) (29) İtalya devleti tebe'âsından Vasilyâdis nâm kimesnenin tebe'â-i devlet-i aliyyeden müteveffâ Manolika vereseşi bulunan Emil ve Manolidis ve Mariko nâm kimesneler aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylediği 23 Mayıs 301 tarihli ve 85 numaralı i'lâm mücebince malûmu'l-miktar alacağı olan mebâliğin ahzına destres olamadığından bahsile mebâliğ-i matlûbenin te'mîn-i istîfâsı zımnında medyûn-ı merkûmun Fener'de Kapılı mahallesinde kâin mutasarrıf oldukları 73 ve 75 numaralı iki bâb hânenin hacziyle furûhtu ve esmân-ı hâsılalarından tesviye-i matlûb ettirilmesi ve ol-vechile i'lâm-ı mezkûr mevki-i icrâya vaz' buyrulması[nı] İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 27 Haziran [1]303.

74) 12 Ramazan 300 tarihinde İtalya devleti tarafından Girit'te Hanya'da Joseph Bironi nâm zât konsolos nasb ve tayîn kılınmış idi bu defa mûmâileyh tebdîl-i memûriyet eylediğinden yerine kont Antuvan Ladizlas Rozvadoski nâm zât konsolos nasb ve tayîn kılınmış olmağla îcâb eden berât ve fermân-ı âlînin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti cânibinden iltimâs ve takrîr olunur. 29 Haziran [1]303.

75) (30) İtalya devleti tebe'âsından Elia Alfandari nâm tâcirin İstanbul'da Zindankapısı'nda 283 numarada mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden Emin Ahmed Efendi zimmetinde protestosu icrâ olunmuş bir kıt'a poliçe mücebince alacağı olan bin dörtyüz doksan bir kuruşun te'diyesinden izhâr-ı acz eylediğinden bahsile mûmâileyh Emin Ahmed Efendi'nin i'lân-ı iflâsiyeti ile berâber hakkında îcâb eden muâmele-i kanuniyenin icrâsını merkûm İtalyalı bâ-istid'â talep etmiş olmağla ol-vechile icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 29 Haziran [1]303.

(s.33) 76) (31) İtalya devleti tebe'âsından Aşil Cohen'in tebe'â-i devlet-i aliyyeden Bonton Cohen zimmetinde bâ-i'lâm-ı ticâret mahkûmunbih olan alacağının tahsîli zımnında medyûn-ı merkûmun Hasköy'de Yenimahalle'de Sandalcı sokağında 18 numaralı hânesinde mevcut olup mukaddema icrâ memuriyet-i behiyyesi marifetiyle taht-ı hacze aldırılmış olan eşyâ-yı beytiyesinin bi'l-müzâyede furûhtuyla esmân-ı hâsılasından ber müceb-i i'lâm istîfâ-yı matlûb edilmesi bu kerre mûmâileyh Aşil Cohen'in vekili Jak Barucci tarafından bâ-arzuhal talep ve istid'â olunmuş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı icâbı iltimâs olunur. 2 Temmuz [1]303.

77) (32) İtalya devleti tebe'âsından İzak Behar nâm tâcirin zevcesi Luna nâm hâtun birinci mahkeme-i ticâretten Altıncı Dâire-i Belediye aleyhine istihsâl eylediği 23 Ağustos 1299 tarihli bir kıt'a i'lâm mücebince maa güzeste ve masârif-i muhâkeme yüz seksen lirâ alacağı olup merkûme Luna'nın vukû'-i vefâtına mebni evlâd-ı veresei bulunan Hâyim ve Battâl ve sâire Behar taraflarından i'lâm-ı mezkûrun icrâsı[nı] çend defa mutâlebe eylemeleri üzerine Şehremâneti nezâretine celb olarak kendilerine güzesteden ferâgât eyledikleri halde re'su'l-malın tesviye ve ifâ olacağı teklîf ve beyân edilmesiyle verese-i merkûme dahi bu sûrete muvafakat etmiş ve bu sûretle meblağ-ı müddeanın tesviye ve i'tâsı zımnında nezâret-i muşârunileyhâ Dâire-i mezkûreye yazmış ise de el-hâletu hazihi bir semere ve fâidesi muşâhade olunmadığı ve şimdi ise verese-i merkûme işbu sûret-i tesviyeden feragât birle ber müceb-i i'lâm meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme bâliğ olduğu ikiyüz yetmiş altı aded lirânın tahsîli zımnında i'lâm-ı mezkûrun mevki-i icrâya vaz'ı luzûmunu bâ-istid'â talep eylemelerine binâen ber müceb-i istid'â icrâ-yı icâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 8 Temmuz [1]303.

(s.34) 78) (33) Beyoğlu'nda Kamer Hatun mahallesinde Şerbethâne sokağında sâkin İtalya devleti tebe'âsından asfalto tüccârından Costanti Saccettoni nâm kimesnenin sefârete takdîm eylediği arzuhalde Yıldız saray-ı humâyûnunun bir bâb hamam ile bir bâb silâhhânesinin inşâ olunan ebniyesine istimâl ve sarf edilmek üzere devletlû inayetlû Hafız Behram Ağa hazretlerinin emr u talebiyle vermiş olduğu asfalto bedeli olan onbirbin beşyüz otuzdört kuruş alacağının adem-i tesviyesinden nâşî lede'l-muhâkeme merkûm Costanti'nin işbu alacağı tasdik edilmiş ise de ancak inşâ olunan ebniye muşârunileyhin şahsı nâmına inşâ olunmayıp bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî inşâ edildiği ve hesâbât ve defterlerini dahi bi't-tanzim Hazîne-i Hassa nezâret-i celîlesine takdîm olunmuş olduğu muşârunileyh hazretleri cânibinden mahkeme-i aliyyelerine gönderilen vekîl efendinin

ifâde-i şifâhiyesinden anlaşılmış olmağla bu halde Hazîne-i Hassa nezâret-i celîlesiyle muşârunileyh hazretleri vekîlinin celbleriyle gerek nezâret-i muşârunileyhâdan ve gerek muşârunileyh hazretlerinden ve'l-hasıl her kimden tahsîli îcâb eder ise andan meblağ-ı müddeanın maa masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet tahsîl buyrulması hususunu merkûm İtalyalı sâlifü'z-zikr istid'âda talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 8 Temmuz [1]303.

79) (24) İtalya devleti tebe'âsından mösyö Stefanovic nâm bankerin [bâ] i'lâm-ı ticâret Ankara valisi devletlû Zeynelabidin Paşa ile Sinop mutasarrıfı saadetlû Veysel Paşa hazerâtı zimmetlerinde yüz doksan dokuz adet lirâ-yı Osmânî alacağı olup ahzına destres olamadığından bahsile meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme te'mîn-i istîfâsı zımında muşârunileyhimânın maâş-ı muhasseslerinden münasip miktarın tevkîfiyle andan istîfâ-yı matlûb ettirilmesini mûmâileyh bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 13 Temmuz [1]303.

(s.35) 80) (25) İtalya devleti tebe'âsından Balat'ta Hacı İsâ mahallesinde mukîm İtalya devleti tebe'âsından şişeci Levi Nesim Avram nâm kimesnenin şehr-i hâl-i rûmînin birinci Pençşenbe günü saat dört raddeleğinde Pangaltı'daki Mekteb-i Harbiye-i şâhâne hizmetinde müstahdem kaimmakâm Avni Bey ile Kapan-ı Dakîk'de Küçük Mustafa Paşa'da sâkin Raşid Efendi ve maiyetlerinde isimleri meçhul iki nefer asâkir-i şâhânedan bulunduğu halde İtalyalı-yı merkûmun mahall-i mezkûrda sâkin olduğu hâneye bilâ sebep kuvve-i cebriye ile duhûl ederek familyasını ba'de'd-darb hâne-i mezkûr derûnunda bulunan eşyasını sokağa atarak ve ağızlarına gelen nâbecâ sözleri tefevvûh ile muâmele-i tahkiriye de bulunmuş olduklarından nâşî mûmâileyhimâ Avni ve Raşid Efendiler ile neferât-ı merkûmenin işbu hareket ve muâmele-i gayr-ı layıkaları muğâyir-i kanun bulunmuş olmağla celbleriyle haklarında îcâb eden te'dibât-ı lâzîminin icrâsı ve müddei şahs-ı merkûm Avram eşyasını sokağa ilka eyledikleri esnada yetmiş lirâlık kıymetinde altın olarak iki bilezik ve sekiz lirâ kıymetinde altın bir adet saat ve oniki lirâ kıymetinde altın kordon ve on lirâ kıymetinde elmas bir iğne ve üç lirâ kıymetinde oniki gümüş kaşık ve beş adet lirâlık kâime ile mûmâileyhima Avni ve Raşid Efendiler ile neferât-ı merkûmenin sokağa remy ve ilka eylemelerinden dolayı şikest ve mahv olunan eşyânın bedeli ve bahası olan yirmi beş lirâ ki min-haysi'l-mecmû' yüz otuzüç adet lirâ-yı Osmânî kıymetinde vukûbulan zayiâtın maa masârif-i muhâkeme mûmâileyhimâyâ tazmîn ettirilmesi ve bu bâbda İtalyalı-yı merkûmun zarar ve ziyân hakkında olan hukûkunun muha-

faza olunması hususlarını bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â husûs-ı munaziunfihin Dersaâdet bidâyet mahkemesi cezâ dâiresinde fasl ve rü'yetiyle ihkâk-ı hak olunmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 15 Temmuz [1]303

(s.36) 81) (26) İtalya devleti tebe'âsından Ernes Talasso nâm tâcirin bâ-i'lâm-ı ticâret Mabeyn-i Humâyûn Kapıçukadarlarından Edhem Efendi zimmetinde tahminen beşyüz aded lirâ-yı Osmânî alacağı olup ahzına muvaffak olamadığından bahsile ber müceb-i i'lâm meblağ-ı mezbûrun te'mîn-i istîfâsı zımnında medyûn-ı mûmâileyhin rub' maâşının tevkîfiyle berâber Üsküdar'da kâin hânesinde mevcut bulunan eşyâsının hacz ve furûhtu ve bu sûretle tesviye-i deyn ettirilmesi hususunu tâcir-i merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[n1] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 15 Temmuz [1]303.

82) (27) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin devletlû Râûf Paşazâde saadetlû Rıza Beyefendi hazretleri aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten 24 Şubat 302 tarihli ve 83 numaralı istihsâl eylediği bir kıt'a i'lâm mûcebince alacağı olan meblağ-ı malûmenin tahsîli zımnında medyûn-ı muşârunileyhin rub' maâşının tevkîfi ve ol-vechile i'lâm-ı mezkûrun icrâsıyla tesviye-i deyn ettirilmesini tâcir-i merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[n1] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 15 Temmuz [1]303.

83) (28) İtalya devleti tebe'âsından Paris'te mukîm İreni Camondo ve kumpanyası nâm bankerin Dersaâdet'te vekîlleri bulunan Aleksander Merim Koli Efendi tarafından sefârete takdîm olunan istid'âda tebe'a-i devlet-i aliyeden mehûm Server Paşa hazretlerinin Erenköyü'nde mukîme haremi Ayşe Sıddîka Hanım zimmetinde bir kıt'a bono mûcebince alacağı olan dokuzyüz kırkbir aded lirâ-yı Osmânî ve onyedî kuruşun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini vekîl-i mûmâileyh bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[n1] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 18 Temmuz [1]303.

(s.37) 84) (29) İtalya devleti tebe'âsından Erminia Pelitranti nâm hâturn Batpazarı mahallesinde ikâmet etmekte olduğu hânede tebe'âdan Kadine ve zevci Markoviç merkûme Erminia ile berâber ikâmet etmekte oldukları cihetle mâh-ı hâl-i efrencinin yirmiikinci günü bilâ sebep merkûme Erminia'yi darp eylediklerini ve keyfiyet-i darbı dahi tevâtüren ispata muktedir bulunacağı cihetle merkûm Markoviç ve zevcesi haklarında îcâb eden te'dibât-ı lâzîminin icrâsıyla berâber masârif-i muhâkeme merkûmana tahmîli hu-

susunu merkûme Erminia bâ-istid'â talep etmiş olmağla ol-vechile icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 18 Temmuz [1]303.

85) (30) İtalya devleti tebe'âsından Luigi Zegarelli nâm tenekeci ge-çende Beşiktaş civarında icrâ-yı sanat için bir dükkân kuşâd etmesi üzerine belediye çavuşları dükkân-ı mezkûru sedd u bend ederek merkûmu hapse ilka ve muahharan sebîli tahliye edilmiş ve bu misillû tebe'â-i ecnebiyeden esnâf tezkeresi taharrî ve talebe çavuşların hakları olmadığı cihetle sâlifü'z-zikr dükkânının kûşâdıyla merkûmun icrâ-yı sanata me'zûniyet verilmesi hususunu icâb edenlere emr u tenbîh olunmasını merkûm Luigi bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icâb-ı halin serîan icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 20 Temmuz [1]303.

86) (31) Tebe'a-i devlet-i aliyyeden Yovan nâm kimesnenin vukubulan iddiası üzerine İtalya devleti tebe'âsından Stefano Larosa nâm marangozun Beyoğlu bidâyet mahkemesi cezâ dairesi tarafından onbeş gün mahbûsiyetine karar verilmiş ve İtalyalı-yı merkûm ise işbu kararı adem-i kabul ile aleyhi-ne istînâf-ı dava etmiş ve ilel ve esbâb-ı mucibe-i istînâfiye bâ-layiha beyân edeceği gibi muâmelât-ı sâiresinin dahi ifâyâ hazır olduğundan karar-ı mezkûrun feshi ve duçar olmuş ve olacağı masârif-i muhâkeme ve sâirenin müstenifunaleyh-i merkûm Yovan'a tahmîli hususu[nu] merkûm Stefano bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 23 Temmuz [1]303.

(s.38) 87) (32) İtalya devleti tebe'âsından müteveffâ Nicola Marengo'nun zevcesi Marguerite nâm hâtun zevci müteveffâ-yı merkûmdan kendisine intikal edip bundan sekiz sene akdem Balıkesir vilâyetinde Borasid tesmiye olunan maden cevherinin ihrâcî için iktizâ eden ruhsat-ı resmîyenin istihsâlini tebe'â-i devlet-i aliyyeden Dimitri Grigoryadi nâm kimesneye sipariş etmiş ve maden-i mezkûra dâir olan kâffe-i evrâkı merkûm Dimitri Grigoryadi'ye teslim ve i'tâ ve hatta geçenler[de] merkûm mezkûr ruhsatnâmeyi istihsâl eylediğini ve husûs-ı mebhûsa dâir yedinde bulunan kâffe-i evrâkını dahi merkûmeye teslim ve i'tâ edeceğini ifâde ve beyân eylemiş ve şimdi ise aradan hayli vakit murûr edip ne evrâkı teslîm ve ne de kendisinden meydanda bir eser görülmüş ve merkûm büsbütün ortalıktan gâib olup yedinde bulunan evrâk ise evrâk-ı mühimmeden bulunmuş olmağla merkûm zabıta marifetiyle bi't-taharrî buldurularak yedinde olan kâffe-i evrâkın ahz u kabz buyrulmasını merkûme Marengo bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icâb-ı halin icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 23 Temmuz [1]303.

88) (33) Devletlû İbrahim Paşa hazretlerinin Beşiryan ve Mazlumyan zimmetlerinde bâ-i'lâm alacağı olan mebâliğ-i malûmenin tahsîl ve istihsâli zımnında medyûnân-i merkûmânın malı olup İtalya devleti tebe'âsından Salamon Pietro nâm kimesnenin mutasarrıf olduğu Büyükdere Çayır ittisâlinde Mezarlık nâm mahalde kâin fabrikasında depo tarîkiyle bulunan kereste Paşa-yı muşârunileyh cânibinden 25 Şubat 301 tarihinde haczedilmiş ve işbu hacz tarihinden şimdiye kadar sâlifü'z-zikr keresteye merkûm Salamon bekçilik vazifesini îfâ etmiş olduğundan mâhiye ikişer lirâdan onyedi aylık bekçilik ücreti olan otuzdört lirâ ve muahharan marru'l-beyân mebâliğ-i malûme-i mezkûrenin tahsîli zımnında mezkûr kereste ticâret icrâ memuriyet-i behiyyesince bi'l-müzâyede furûht olarak merkûm Salamon uhdesinde takarrur ve bedelini dahi memuriyet-i mûmâileyhâya tesviye etmiş idiğü ve mezkûr fabrikanın mâhiye üçer lirâdan onyedi aylık kirası bulunan ellibir lirâ ki cem'ân seksen beş lirânın merkûma usulü vechile dâire-i icrâda mahfûz bulunan mebâliğden i'tâsı ve diğr depoda bulunan kereste ve hatab-ı ormaniyesiçün bin ikiyüz kuruş (**s.39**) orman memuru mutâlebe etmekte ve halbuki İtalyalı-yı merkûm mevki-i müzâyedede serbest olarak işbu kereste ve hatab-ı ormaniyesini iştirâ edip bedelini dahi icrâ dâiresine teslim etmiş olduğundan bu bâbda orman memurunun habbe-i vâhide bir akçe mütâlebeye hakkı olmayacağı ve kimse tarafından müdahale olunmaması[nı] merkûm Salamon bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâb-ı hâlin icrâsı zımnında işbu takrîr-i ticâret icrâ memuriyet-i behiyyesine havâle buyrulması[nı] devlet-i muşârunileyhâ seffiri iltimâs eder. 25 Temmuz [1]303.

89) (34) İtalya devleti tebe'âsından Isidora Lacandela nâm perdekâr Beyoğlu'nda Cadde-i Kebirde 433 numaralı mağazasının bekçisi bulunan tebe'â-i devlet-i aliyyeden Lazar Solyan nâm kimesne mağaza-i mezkûrdan bir takım eşya sirkat eylediği istihbâr olunması üzerine polis memurları vasıtasıyla merkûmun beytutet ettiği oda taharri edildikte eşya-yı mesrûka oda-i mezbûrda mevcut olduğu müstebân olmuş olduğundan bu bâbda bekçi-i merkûm hakkında îcâb eden te'dibât-ı lâzîmenin icrâsıyla sâlifü'z-zikr eşya-yı mesrûkanın tazmin ve îade ettirilmesi hususunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â husûs-ı müddeanın Beyoğlu ceza mahkemesinde rû'yetiyle ihkâk-ı hak buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ seffiri iltimâs ve takrîr eder. 27 Temmuz [1]303.

90) (35) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin saadetlû Kâmil Paşa zimmetinde mahkûmunbih alacağı olan mebâliğin te'mîn-i istifâsı için Paşa-yı muşârunileyhin Çamlıca'da Kısıklı karyesinde Kısıklı caddesinde vaki maa köşk bağda olan hissesi evvelce taht-ı hacze aldırılmış

ve muahharan emlâk-i mezkûre furûht olunmak üzere olduğundan bedeli depozito olunmak şartıyla hacz-i mezkûrun kaldırılması talep edilmiş ise de bu kerre tesviye-i maslahat hususu sûret-i aherle beynlerinde kararlaştırılmış ve hacz-i mezkûrun dahi bekasına luzûm kalmamış olduğundan fekki merkûm İtalyalı tarafından talep ve istid'â kılınmış olmağla ber mûceb-i talep hacz-i mezkûrun bi'l-küllîye fekki zımnında icâb-ı hâlin icrâsı iltimâs olunur. 28 Temmuz [1]303.

(s.40) 91) (36) İtalya devleti Dersaâdet sefâreti tercümanı mösyö Baroni'nin mutasarrıf olduğu Kartal kazasına tabi Şağoli tesmiye olunan çiftliğin kethüdası bulunan Giovanni Bogliani tarafından her bâr ber vech-i âti şikâyet ediyor ki çiftlik-i mezkûrun civarında bulunan köylerde bir takım serseri ve meçhûl'ul-ahval kesân taraflarından çiftliğin ağaçlarını kat' ve hayvanâtını nehb ü ğaret olunmakta ve buna mumâsil dahi bir takım hasârât-ı külliye sebebiyet verdiklerinden bunların men'îyle merkûm Giovanni'ye muâvenet-i lâzîmenin îfâsı hususun[da] kaza-yı mezkûr zabıta memurlarına bir kıt'a tavsiyenâme itâ buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 28 Temmuz [1]303.

92) (37) Bundan dört sene akdem Beylerbeyi ile Kuzguncuk arasında vaki merhûme Tırbala kadınefendi hazretlerinin sarayında Tophâne marangozhânesi direktörü asâkir-i şâhâneden Arif Paşa merhûmun taht-ı nezâretinde müteşekkil komisyon marifetiyle ol-vakit merhûme-i muşârunileyhâya mahsûs olarak inşâ edilen köşkte İtalya devleti tebe'âsından Luigi Bocci nâm marangoz çalışarak inşâat-ı mebhûse hitâmında İtalyalı-yı merkûm ücret-i hesabâtı lede'r-rüye otuzsekizbin dokuyüz doksan beş kuruş alacağı olduğu tahakkuk etmiş ve meblağ-ı mezbûrdan ancak yirmialtı bin yüzelli kuruş me'hûzu olmuş ve mütebâki onikibin sekizyüz kırkbeş kuruş matlûbu kalmış olduğu ve bundan mâada merkûm İtalyalının on aded tezgâh ve onsekiz aded kebîr tahta vida ve iki tutkal tenceresi mahall-i inşâatta kaldığı merhûmenin baş ağasıyla Yanko kalfanın malumât ve haberleri olduğu ve işbu inşâatın kâffe-i alât ve edevât ve defâtiri Hazîne-i Hassaya redd u teslim edilmiş idiğü ve merhûme-i muşârunileyhâ duyûnâtı Hazîne-i Hassa cânibinden tesviye ve îfâ olunmakta bulunmuş olduğundan merkûm Luigi'nin dahi sâlîfû'z-zikr mütebâki matlûbu olan onikibin sekizyüz kırkbeş kuruşla icrâ-yı sanatı için olan âlât-ı mezkûrenin aynen iâde ve i'tâsıyla merkumu[n] şu işsizlik ve perişâniyetten halâsı[nı] bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icâbının icrâsına himmet buyrulması cânib-i sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 1 Ağustos [1]303.

(s.41) 93) Tophânede Ekmekçibaş Mahallesiinde Güğümbaşı sokağında vâki 35 numaralı hâne ile ittisâlinde kâin diğer üç bâb hânelerin arsaları İtalya devlet-i fahîmesi Dersaâdet hastahânesiçün iştirâ edileceğinden mevâki-i mezkûrenin bir kıt'a haritasının ihrâcına himmet buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 6 Ağustos [1]303.

94) (38) İtalya devleti tebe'âsından Rosina Lansî nâm hatunun İtalya devlet-i fahîmesi Dersaâdet kançılaryası mahkemesinden istihsâl eylediği bir kıt'a i'lâm mücebinece zevci bulunan Cesare Lansî nâm kimesneden altıbin dokuzyüz on kuruş ile nafaka olarak mâh be mâh iki aded lirâ-yı Osmânî alacağının tahsîli zımnında akdemce merkûm Cesare'nin Telgrafhânede muhas-ses olan maâşının rub'u haczedilmesi istid'â olunmuş ise de memuriyetinden afvolunmuş ve bu sırada merkûmeye bin altıyüz kuruş teslimâtı vukubulmuş ve şimdi ise medyûn-ı merkûm Cesare yine telgrafhâneye memur olmuş olduğundan meblağ-ı mezbûr-ı mütebâki ile nafakanın istihsâli zımnında ber müceb-i i'lâm rub' maâşının taht-ı hacze aldırılmasını merkûme Lansî bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâb-ı halin icrâ buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 10 Ağustos [1]303.

95) (39) Batpazarı'nda Hendek sokağında elli yedi numaralı hânedeki mukîme İtalya devleti tebe'âsından Concetta Salani nâm hâatun yine hâne-i mezkûrda ikâmet eden tebe'â-i devlet-i aliyyeden Kali nâm hâatunun mahdûmu yaramazlığından dolayı te'dîp olunmasını merkûme Concetta merkûme Kali'ye ifâde eylemesi üzerine der-akab bir bıçak alarak İtalyalı-yı mezbûreye hucûm ve bir takım bed muâmelede bulunmuş olduğundan merkûme Kali hakkında îcâb eden te'dibât-ı lâzîminin icrâsını merkûme Salani bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 12 Ağustos [1]303.

(s.42) 96) (40) İtalya devleti tebe'âsından Pasquale Soravia nâm demirci Beyoğlu'nda Şişhâne Karakolu civarında dökmeci Hacı Usta'dan îcâr etmiş olduğu bir kıt'a arsa üzerine icrâ-yı sanat etmekte iken tebe'â-i devlet-i aliyyeden David nâm kimesne geçen gün maiyetinde bir polis bulunduğu halde İtalyalı-yı merkûmu mezbûr arsadan kaldırtıp bir müddet dahi tevkîf ettirmiş halbuki arsa-i mezkûr merkûm David'in olmadığı ve bilâ hak ve bilâ sebep merkûm İtalyalıyı icrâ-yı sanattan men' eylemeleri muğâyir-i kanun bulunmuş olduğundan Cezâ Kanunnâme-i Humâyûnun[un] ikiyüz üçüncü maddesi hükmünce merkûm David ile polis haklarında îcâb-ı te'dibât-ı lâzîminin icrâsını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber

mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 12 Ağustos [1]303.

97) (41) İtalya devleti tebe'âsından Panarko Castelli nâm tâcir tebe'â-i devlet-i aliyyeden Çarşı-yı Kebîrde Fesciler caddesinde 19 ve 26 numaralar ile murakkam dükkanlarda mukîm hazır elbise ticaretiyle meşgul Hristo Yorgiyadis ve kumpanyasının Costanti Kitrinos nâm tâcire borcu olan doksan bir aded lirâ-yı Osmânî ve yetmiş dört kuruş havâleten tarafına emr-i te'diyesini kumpanya-i mezbûr kabul ve ol-vechile 1 Mart 1886 tarihli ve mâh be mâh dört aded lirâ te'diyesiyle tesviye-i deyn eylemek şartını hâvi kumpanya-i mezkûr tarafından merkûm Castelli'ye müceddiden emre muharrer bir kıt'a senet i'tâ eylemiş ve merkûm Hristo Yorgiyadis dokuz kalemde ki cem'ân otuz aded lirâ-yı Osmânî teslimâtı vâki olup sened-i mezbûr zahrına kayd u imlâ eylemiş olduğundan havâlenin tarafeyn-i âkideynden kabulüne asla şüphe kalmadığı halde gayrı-ez teslim mütebâki kalan altmış bir aded lirâ-yı Osmânî ve yetmiş dört kuruştan şart-ı ma'rûz mûcebince şehri dörder lirâdan vadeleri hulûl eden otuz sekiz lirânın te'diye ve îfâsından kumpanya-i mezkûr şimdi imtinâ' eylemekte olduğuna binâen mârru'z-zikr Hristo Yorgiyadis kumpanyasının Dersaâdet mahkeme-i ticâret birinci meclisine celbiyle vadeleri hulûl (s.43) etmiş olan tekâsit bedelâtının maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet ve zarar ve ziyân ve sâirenin edâsına mahkum tutulması ve henüz vadeleri hulûl etmeyip mütebâki kalan taksitlerin bedeli olan yirmi üç lirâ ve yetmiş dört kuruşun sûret-i te'diyesi taht-ı te'mîne alınması hususlarını merkûm İtalyalı bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 24 Ağustos [1]303.

98) Beyrut'ta mukîm İtalya devlet-i fahîmesinin ceneral konsolosu mösyö şövalye Zerboni geçen Temmuz mâhı nihâyetinde Trablusşam'a azîmet edip mahall-i mezkûra vardığında Trablusşam mutasarrıfına bir vizite vermiş ise de mutasarrıf-ı mûmâileyh iâde-i vizite etmemiş ve mûmâileyh mösyö Zerboni'nin mahall-i mezkûrdan Beyrut'a avdetinde Vâli Paşa hazretlerine vukû'-i hâli beyân ve hikâyeden sonra mutasarrıf-ı mûmâileyhden alınan cevapta gûya konsolosun ferdâsı günü azîmet edeceğinden haberdar olmadıktan mâada kendisinin dahi nâ-mizâc olup hânesinden taşraya çıkması hekîmin vukubulan tavsiyesi üzerine idiğü beyândan ibârettir halbuki konsolos-i mûmâileyh kendisine vizite verdiği halde ânın dahi usûl ve âdet-i mer'iyeye iktizâsınca gerek bizzât ve gerek bi'l-vâsita iâde-i vizite mecburiyetinde bulunacağı derkâr idiğü taraf-ı sefâretten ihbâr olunur. 25 Ağustos [1]303.

99) Şâm-ı şerifte bulunan İtalya konsolosu maiyetinde muvakkaten imtiyâzlı tercüman bulunmak üzere bu defa nasb ve tayin kılınan tebe‘â-i devlet-i aliyyeden Georgi Zoğab nâm zâtın îcâb eden mektûb-ı sâmisinin tastîr ve i‘tâsı İtalya sefâreti cânibinden iltimâs ve takrîr olunur. 25 Ağustos [1]303.

(s.44) 100) (42) İtalya devleti tebe‘âsından Nicola Vasilyadis nâm tâcirin tebe‘â-i devlet-i aliyyeden olup ikâmetgâhları meçhûl bulunan Emil ve Mariko ve Margaridi Manolidi zimmetlerinde bâ-i‘lâm-ı ticâret mahkûmunbih alacağı olan meblağ-ı malûmenin ahzına destres olamadığından bahsile mebâlig-i malûme-i mezkûrenin te‘mîn-i istîfâsı zımnında medyûnîn-i merkûmûnun Fener’de Kubur mahallesinde 73 ve 75 numaralar ile murakkam mutasarrıf ve mutasarrıfa oldukları iki bâb hânenin icrâ memuriyet-i behiyyesi vasıtasıyla hacz ve furûhtları ve esmân-ı hasılâlarından tesviye-i deyn ettirilmesini İtalyalı-yı merkum bâ-istid‘â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid‘â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 26 Ağustos [1]303.

101) 19 Şevval 303 tarihinde Trablusgarb vilâyeti dahilinde Humus kasabasında İtalya konsolos memuru bulunan Petito Maroli nâm zât istifâ eylemiş olduğundan yerine bu defa kasaba-i mezbûr mütemekkinlerinden ve İngiltere devleti tebe‘âsından Filipo Zamit nâm kimesne konsolos memuru nasb ve tayîn kılınmış olmağla îcâb eden mektûb-ı sâmisinin tastîr ve i‘tâsı İtalya sefâreti cânibinden iltimâs ve takrîr olunur. 26 Ağustos [1]303.

102) Mişon’un şişeci Yamşon aleyhine ikâme eylediği emniyet-i suistimal davasından dolayı İtalyalı Refâil veled-i İsak’ın defterleri işbu Ağustosun yirmiyedinci pençşenbe gününden evvel Dersaâdet bidâyet mahkemesi ceza dâiresinden 1364 adedi ve 25 Ağustos 303 tarihli müzekkere ile talep olunmuş halbuki mezkûr müzekkere mâh-ı hâlin yirmialtıncı günü sefârete vurûd etmiş olduğundan şu müddet-i kalîle zarfında icrâsı kabil olamayacağından husûs-ı mebhûse yevm-i ahire ta‘lîk olunması iltimâs olunur. 26 Ağustos [1]303.

(s.45) 103) (43) İtalya devleti tebe‘âsından Nicola Basiliadis nâm kimesnenin tebe‘â-i devlet-i aliyyeden müteveffâ Antonyo Teryande Philippidis nâm kimesne zimmetinde bir kıt’a kambiyal ile kırk ve bir kıt’a konturato mücebince otuz beş lirâ yetmiş altı santim ki cem‘ân seksen bir lirâ ve yetmiş altı santim alacağı olup ahzına destres olamadığından bahsile meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme te‘mîn-i istîfâsı zımnında müteveffâ-yı merkûmun malı olup veresesi yedinde Galata’da Şarap is-

kelesinde Osmânlı sancağı hamil olan “Perdika” isminde bulunan bir kıt’a seffînesini taht-ı hacze aldırılmasını bâ-istid’â talep etmiş olmağla ol-vechile icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 31 Ağustos [1]303.

104) (44) İtalya devleti tebe’âsından İzmir’de mukîm François Regio nâm kimesnenin Dersaâdet’te vekîli bulunan Aleksandır İspandoni nâm avukat sefârete takdîm eylediği istid’âya nazaran çend sene akdem Şûrâ-yı Devlet azasından Yanko İlyadis Efendi’den bir kıt’a senet mücebince altıyüz yedi aded lirâ alacağının tahsîli zımnında ikâme-i dava etmiş idi ve şimdi ise medyûn-i mûmâileyh vefât edip veresesi aleyhine ikâme-i dava etmek için vekîl-i merkûmun mahkeme-i aliyyelerine vaktiyle ibrâz eylediği mârru’z-zikr senedin tarafına redd u îade buyrulmasını talep etmiş olmağla ber müceb-i talep icrâ-yı icâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 31 Ağustos [1]303.

(s.46) 105) (45) İtalya devleti tebe’âsından Boccaro ve Pesaro nâm kumpanyanın devlet-i muşârunileyhâ tebe’âsından Balat’ta bulunan Luciati nâm kimesne mağazasına gönderilmek üzere bir mavnaya tahmîl eylediği birkaç balya paçavradan iki balyasını tebe’â-i devlet-i aliyyeden Balat’ta sâkin paçavracı Yosifidis nâm kimesne gûya kumpanya-i mezkûrun yazıcılarından birisinde yüz kuruş alacağı olduğundan fuzûlî olarak ahzeylemiş ve kendisinden işbu iki balya paçavra talep olundukda i’tâdan imtinâ eylemiş olduğu cihetle merkûm Yosifidis’in mahkeme-i ticârete celbiyle sâlifü’z-zikr iki balyanın aynen îadesine ve edemediği halde esmânî ile zarar ve ziyân-ı vâkının tazmînine mahkûm tutulması hususu[nu] kumpanya-i mezkûr bâ-istid’â talep etmiş olmağla ber müceb-i [istid’â] icrâ-yı icâbı İtalya sefâreti cânibinden iltimâs ve takrîr olunur. 3 Eylûl [1]303.

106) (46) Polis memurlarından İsmail Efendi Beyoğlu bidâyet mahkemesi cezâ dairesi’nde ikâme eylediği bir iddiadan dolayı İtalya devleti tebe’âsından Rebecca ve Salto ve İsak Şutun nâm kimesneleri mahkeme-i mezkûreye celb ve ihzâr ettirmiş ve Pirî Paşa’da Kalaycı bahçesinde sâkin Nesim Manas ile yine Pirî Paşa’da mukîm kethuda Yuda ve diğer iki şahıs efendi-i mûmâileyhin sıhhat-i ifâdesine şehâdet etmişler ise de muahharan merkûmûnun bu bâbda olan şehâdetlerinin sahîh olmadığı polis-i mûmâileyhin vâki olan ifâde-i şifâhiyesinden anlaşılmış ve bu misillû yalan yere şehâdet edenler hakkında mucazât-ı kanûniye icrâsı ahkâm-ı kanûniye iktizâsından bulunmuş olmağla merkûmûn Nesim Manas ile kethüda Yuda ve sâirenin ol-vechile duğâr-ı mucâzât edilmelerini merkûmun İtalyalılar

bâ-istid'â talep etmelerine binâen ber müceb-i talep icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 3 Eylül [1]303

(s.47) 107) (47) İtalya devleti tebe'âsından Çarşı-yı Kebirde İmam Ali hânında mukîm Antikacı karındaşlar Avram Eskenazi aleyhine ve tebe'â-i devlet-i aliyyeden Çarşı-yı Kebirde Evliya hânında sâkin tüccârdan es-Seyyid İsmail Hakkı lehine birinci mahkeme-i ticâretten verilen 2 Haziran 303 tarihli ve 72 numaralı i'lâm-ı gıyâbî hükmünü merkûm Avram Eskenazi adem-i kabul ile i'tirâz ale'l hüküm eylemiş ve esnâ-yı muhâkemedede şifâhen veyahud tahrîren serd u beyân edeceği esbâb-ı i'tirâziyeye istinâden muterezunaleyh-i merkûm İsmail Hakkı'nın mahkemeye celbiyle bi'l-muhâkeme i'lâm-ı mezkûr hükmünün feshi ve evvel ve ahir vukubulan masârif-i muhâkeme muterezunaleyh-i merkûma tahmilini merkûm İtalyalı bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 5 Eylül [1]303.

108) Dersaâdet bidâyet mahkemesi müddeiumûmîliğinden taraf-ı sefârete mevrûd 27 Ağustos 303 tarihli ve bin üçyüz altmış dört numaralı müzekkere İtalya devleti tebe'âsından Refâil Amon'a tebliğ olundukda müddei şahıs Mişon'un kendisi aleyhine bir davası olmadığı halde defterlerinin talep ve tetkîki muvâfık-ı nizâm olmadığını merkûm Refâil ifâde ve beyân etmiş olmağla terkîm-i cevâba ibtidâr kılındı. 10 Eylül [1]303.

109) (48) Beyoğlu'nda mukîm İtalya devleti tebe'âsından terzi Domenico Lena Matbuât kaleminde müstahdem memurlardan Beşiktaş'ta Yeni-mahallede 43 numaralı hâne[de] sâkin Kostantin Teodoridis zimmetinde beş mâh vadesiyle alacağı olan yirmi aded lirâ ve elli kuruşun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîli hususunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmekle ol-vechile icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 12 Eylül [1]303.

(s.48) 110) (49) İtalya devleti tebe'âsından Nicola Basiliadis nâm tâcirin tebe'â-i devlet-i aliyyeden müteveffâ Antonyo Teryande Philippidis nâm kimesne zimmetinde bir kıt'a kambyal ile kırk ve bir kıt'a konturato mücebinece otuz beş lirâ yetmiş altı santim ki cem'ân seksen bir lirâ ve yetmiş altı santim alacağı olup ahzına destres olamadığından bahsile meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme te'mîn-i istifâsı zımnında medyûn-ı merkûmun malı olup veresiye yedinde Galata'da Şarap iskelesinde Osmânlı Sancağını hamil "Perdika" nâm sefînesi akdemce taht-ı hacze aldırılmış idi şimdi ise hacz-i mezkûrun tasdikiyle meblağ-ı müddeanın maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîli zımnında müteveffâ-yı merkûmun Kumkapı'da

sâkine zevce ve vârisesi bulunan Anastasya Teryande Philippidis nâm hatunun mahkemeye celbiyle icrâ-yı îcâbını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmekle ol-vechile îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 12 Eylûl [1]303.

111) (50) İtalya devleti tebe'âsından müteveffâ Antonio Vicetti'nin mahkeme-i ticâret birinci meclisinden çend sene akdem tebe'â-i devlet-i aliyyeden Beyrut'ta mukîm Selim Zâbit nâm kimesne aleyhine istihsâl eylediği bir kıt'a i'lâm mücebince onbin frank alacağı olup müteveffâ-yı merkûmun vârisesi bulunan Ozekman zevcesi Ortansa nâm hâtun meblağ-ı mezkûrun istihsâlî zımnında mezbûr i'lâmın icrâsını talep eylemekte olduğu ve şimdi ise meblağ-ı müddeâ güzeştesiyle yirmibin franka bâliğ olduğundan mârru'z-zikr i'lâmın mevki-i icrâyâ vaz'ıyla meblağ-ı mezkûrun medyûn-ı merkûmdan tahsîlini merkûme Ortansa bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 14 Eylûl [1]303.

112) (51) Ferikaryesi'nde vaki Latin milleti kabristanı önünden geçerek arka cihetinde bulunan Protestan mezaristanına imtidâd eden caddenin kaldırımları fevka'l-gâye bozulmuş ve hatta eyyâm-ı şitâda mezkûr cadde-den murûr ve ubûr mümkünsüz bir hale gelmiş ve caddenin kaldırımdan ârî olan kısmı ise eyyâm-ı mezkûrede tarîf kabul etmez derecede sular ve çamurlar terâkum edip işbu iki kabristana mevta nakl eden arabalar ve ahâli pek çok müşkilâta dûçâr olmakta oldukları cihetle cadde-i mebhûsenin tamîr ve termîmi için merci-i âidine beyân ve ihtâr edilmiş ise de el-hâletu hazihi bir semere müşâhade olunâmamış ve eyyâm-ı şitânın hulûlünden mukaddem işbu caddenin tamîr ve termîmiyle şu müşkilât-ı vâkıadan umûmun halâsı hususun[d]a Şehremâneti nezâret-i celîlesine îcâb eden vesâyâ-yı müessirenin (s.49) îfâsına himmet buyrulması İngiltere ve İtalya sefâretleri tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 14 Eylûl [1]303.

113) (52) Ferikaryesi'nde Celalpaşa sokağında mukîm Giovanni Morie nâm kimesnenin onsekiz yaşında olan mahdûmu Giovanni Battista geçen Pazar günü pederinin tüfengi saçma ile mahlû olduğu halde temizlemek için ikâmet eylediği hânedan uzak gidip atmış ise de kazâen merkûm Giovanni'nin ahhâbı olan Vartan Kaçbek'e isâbet edip cüz'îce göğsünden cerîhadar olmuş der-akab mecrûh-ı merkûmu li-ecli't-tedâvi hânesine nakl ve kendisinin dahi kazâen mecrûh olduğundan bir talep ve davası olmadığını merkûm Vartan mezkûr hâneye gelip jurnalî tanzîm eden zabıtaya ifâde ve beyân etmiş olmakla bu bâbda mezkûr jurnalî bir kıt'a suretini[n] merkûm İtalyalı'ya i'tâ

olunmasını bâ-istid'â talep etmiş olmağla ol-vechile sûret-i müzekkerenin i'tâ buyrulmasını İtalya sefâreti iltimâs ve takrîr eder. 17 Eylül [1]303.

114) (53) İtalya devleti tebe'âsından Gaetano Guglielmo nâm kalfanın 24 Kanunisani 1302 tarihli bir kıt'a konturato mücebince Bahçekapısı'nda mukîm saadetlû Çerkes İsmail Paşa hazretlerine Bahçekapısında inşâ eylediği ebniyeden dolayı merkûm kalfaya ber müceb-i konturato i'tâsını müteahhit olduğu yediyüz aded lirânın i'tâ ve ifâsından Paşa-yı muşârunileyh muhâlefet ve imtinâ etmekte bulunduğundan ve bu bâbda mezkûr ebniyenin tatil edilmiş olmasından dolayı merkûm kalfanın vâki olan zarar ve ziyân-ı küllisinin tazmîni hakkında keşîde eylediği bir kıt'a protestodan mütenebbih olmayıp el-hâletu hazihi meblağ-ı mezkûru ifâ etmemiş olduğundan nâşi Paşa-yı muşârunileyhin mahkeme-i ticârete celbiyle sâlifü'z-zikr yediyüz aded lirânın maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsiline ve ber müceb-i protesto zarar ve ziyânının tazmînine mahkûm tutulması hususu[nu] İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â husûs-ı müddea mahkeme-i mezkûrede rü'yet ve tesviyesini devlet-i muşârunileyhâ seffîri iltimâs ve takrîr eder. 17 Eylül [1]303.

(s.50) 115) (54) İtalya devleti tebe'âsından Galata'da Kalafat yerinde 11 numarada mukîm Santo Gozella geçenlerde mahall-i mezkûr kâhyası bulunan Papasoğlu Misak'ın muvâfakat ve rızası olmadıkça bir kimesneye iş yapmamasını tenbîh etmiş ve İtalyalı-yı merkûm Hudâvendigâr'da bulunan bir değirmenin işine mubâşeret edip i'mâl etmekte iken kâhya-yı merkûm gûya değirmenin sahibinde alacağı olduğundan bahsile i'mâl olunan iş sahibine verilmemesini merkûm İtalyalı'ya teklif ve bilâ sebep bir takım tehdîdatta bulunmuş ve merkûm Santo'ya iş verilmemesi zımnında etrafında bulunan ahâli ve komşulara tenbîh etmiş ve muahharan İtalyalı-yı merkûm bir iş bulup demirden bir direk i'mâl etmekte iken gece vakti penceresini şikest birle işine sekte îrâs edilmiş ve işbu fiilin fâili kâhya-yı merkûm olduğuna şüphe kalmadığından orada bulunan karakolhâneye ihbâr-ı keyfiyet edip jurnali dahi tanzim olunmuş iken geçen Çeharşenbe günü merkûm Misak ve mahalle bekçisi ve Arif Paşa maiyetinde ismi meçhûl bir zabıta hod be hod İtalyalı-yı merkûmun mağazasına duhûl ve demir modellerini ahzetalemelerinden ve sair muâmelelerinden nâşi haklarında icâb eden te'dibât-ı lâzîminin icrâsıyla berâber bu babda ikâ eyledikleri zarar ve ziyânın tazmîn ettirilmesini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â husûs-ı müddea mahkeme-i cezâiyede ihkâk-ı hak buyrulması devlet-i muşârunileyhâ seffîri iltimâs ve takrîr eder. 26 Eylül [1]303.

(s.51) 116) (55) İtalya devleti tebe'âsından makaronyacı Battista Podestà'nın sefârete takdîm eylediği istid'âya nazaran Kalyoncu Kolluğunda 22 numarada sâkin tebe'â-i devlet-i aliyyeden bakkal Yorgi zimmetinde makaronya bahâsından dolayı malûmu'l-miktar matlûbunun istihşâli zımnında mahkeme-i ticâret birinci meclisinde cereyan eden muhâkeme neticesinde Beyoğlu'nda Çukurda Andreya fırını ittisâlinde bilâ numara hânede sâkin Vafiyadi Panayot'a verdim diyerek yalan yere yemin eylemiş ve binâenaleyh merkûm Panayot bu akçeyi almış ise medyûn Yorgi'yi hîle ve desise ile iğfâl etmiş demek olacağından dolandırıcılık fiilinde bulunmuş ve Yorgi aleyhinde yalan yere yemin ve Vafiyadi hakkında dolandırıcılık iddiasına kıyâm eylediğinden tahkîkat-ı lâzîmenin icrâsıyla hukuk-ı umûmiyenin zâhire ihrâcî ve hukuk-ı şahsiyenin dahi gadrden vikâyesi ve bu babda İtalyalı-yı merkûmun vukua gelen zarar ve ziyânının maa fâiz ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet merkûman Yorgi [ve] Vafiyâdi'ye tahmîli husûsu bâ-istid'â talep olunmuş olmağla ber müceb-i istid'â husûs-ı müddeanın Beyoğlu ceza mahkemesinde rü'yetiyle ihkâk-ı hak olunmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 28 Eylûl [1]303.

117) (56) İtalya devleti tebe'âsından Joseph Avram Amon'un bâ-i'lâm-ı ticâret Edirne vilâyeti valisi devletlû İzzet Paşa hazretleri zimmetlerinde maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme alacağı olan mebâliğin tahsîl ve tesviyesini Paşa-yı muşârunileyh mahall-i mezkûrda bulunan İtalya tercümânına ihâle buyurmuş olduğu iş'âr olunmuş halbuki husûs-ı mebhûs hakkında tercümân-ı mûmâileyhin haber ve malûmâtı olmadığı muahharan anlaşılmış olduğundan meblağ-ı müddeanın vâli-i muşârunileyhden tahsîli zımnında îcâb eden muâmelenin icrâsını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 28 Eylûl [1]303.

(s.52) 118) (57) İtalya devleti tebe'âsından Alexander Corpi'nin bâ-i'lâm-ı ticâret Yanya'da bulunan Samuel Cohen nâm kimesne zimmetinde ikibin aded lirâ matlûbu olduğundan medyûn-ı merkûmun Yanya'da olan bazı emlâkinin furûhtuyla tesviye-i deyn ettirilmesi istid'â olunmuş idi muahharan merkûm Cohen izhâr-ı iflâs etmiş olduğu ve işinin tesviyesi zımnında sindiklere ihâle kılındığı istihbâr edilmiş ise de aradan onbeş mâh murûr ettiği halde henüz bir netice hasıl olamamış binâberin İtalyalı-yı merkûmun matlûbu olan işbu meblağ-ı müddeaya müddet-i medîde destres olamaması büsbütün gadr ve hasarını mucip olduğundan meblağ-ı mezbûrun bir an evvel tesviyesi hususunda müflis-i merkûmun sindiklerine îcâb eden tenbihâtın

îfâsı zımında Yanya vilâyet-i celîlesi mahkeme-i ticâreti riyasetine bir kıt'a emirnâme tastîr buyrulması temennî olunur. 28 Eylül [1]303.

119) (58) Fâni Marineviç nâm hâtunun İtalya kançılaryası mahkemesinden istihşâl eylediği bir kıt'a i'lâm mücebince İtalyalı Antonio Gania nâm kimesneden kırkyedi buçuk aded lirâ alacağı olup meblağ-ı mezbûrun te'mîn-i istîfâsı zımında medyûn-ı merkûmun Beyoğlu'nda Yeniçarşı'da Tomtom sokağında yüzïrmi altı numaralı mutasarrıf olduğu bir bâb hânesinin taht-ı hacze aldırılmasını merkûme Fâni bâ-istid'â talep etmekle ber müceb-i istid'â icâbının icrâsını İtalya sefâreti iltimâs ve takrîr eder. 5 Teşrînievvel [1]303.

(s.53) 120) (59) [Battal] İtalya devleti tebe'âsından ve ashab-ı emlâkden François Corpi'nin cânib-i sefârete takdîm eylediği arzuhalde kendisinin maa familya ve tevâbiât iskân ve idâre etmekte olduğu Kartal kazası mulhakâtından Alemdağı civârında vâki Frenk çiftliği demekle maruf çiftlik arazisine Çekme karyesi ahalisinden bazıları müdahale etmelerinden nâşî haklarında merciine şikâyet ettiği için bunlar şahsen kendisine ve hademesine husûmet göstererek çend defa tehdîd ve ihâfede bulunmuşlar ve mâh-ı sâbıkın yirmi ikinci Salı günü bunlardan muhâcir Yunus ve Kaba Emin Topuzoğlu Mehmed ve İhtiyar Arif ve Kepçecioğlu Hüseyin çiftlik-i mezkûr dahilinde ve hânesi civarına gelerek orada işlemekte [olan] üç nefer hizmetkârlarını tehdîd ve katl eder derecesinde darb etmeleri ve zaten bunlar ile şerîkleri çiftlik-i mezkûrun arazisine müdâhale ettiklerinde muhâlefet eden eski müste'cir ve nâzırları cerh ve darb ve sâir sûretlerle ihâfe etmeyi i'tiyâd eden sâbıkahılar gurûhundan olduklarından gerek kendi ve familyasının ve gerek tevâbiât-ı sâiresinin can ve mal cihetinden emniyetleri kalmamakta ve daima tehlikede bulunmakta ve merkûmunun hukûk-ı umûmiye cihetinden dolayı Kartal'da taht-ı muhâkemede olduklarından bahsile ol-bâbda tedâbir-i müessire ittihâzı zımında icrâ-yı tavassut olunması istid'â olunmuş ve fi'l-hakika ahâli-i merkûmûnun şu hareketi gayrimeşru olup ileride bir daha tekrar olunmaması zımında idârece tedâbir-i müessire ittihâzı ve aksi takdirde mûmâileyh mösyö Corpi'ye veyahut adamlarına bir mazarrat vukûunda hukûmet-i mahalliye'nin mes'ûl tutulması umûr-ı bedîhiyeden bulunduğundan ol-vechile icrâ-yı muktezâ-yı hâle himmet buyrularak netice-i keyfiyetin cânib-i sefârete iş'âr buyrulması[nı] devlet-i muşârunileyhâ seffîri iltimâs ve takrîr eder. 7 Teşrînievvel [1]303. İşbu takrîrin diğeri yazılmış olduğuna işbu mahalle şerh verilmiştir.

(s.54) 121) (60) İtalya devleti tebe'âsından Vitali ve Jak Eskenazi nâm tâcirlerin şurekâsından bulunan tebe'â-i devlet-i aliyyeden Musa İlyâ nâm ki-

mesne aleyhine Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye birinci şubesi kuvve-i umumiye kısmına memur Hâfız İsmail Efendi'nin bir hâne kirası kefâletinden dolayı Dersaâdet ikinci hukuk mahkemesinde ikâme eylediği dava üzerine merkûm İlya ikibin üçyüz oniki kuruşa mahkûm tutulmuş ve i'lâm-ı mezkûrun icrâsı zımında İtalyalı merkûmânın mağazalarına gelerek yüz adet lirâ kıymetinde üç iğne ve dört roze[t] bade'l hacz icrâ dâiresine getirilmiş halbuki merkûm Musa'nın deyni şahsi bir deyn olup şirketin deyni olmadığı ve hatta merkûm İlya'nın şirket-i mezkûrede habbe-i vâhide sermayesi bulunmadığından eşyâ-yı mezbûre üzerine vukubulan işbu hacz fuzûlî olarak îkâ' edilmiş olduğu merkûmân İtalyalılar ispat edeceklerinden mûmâileyh Hafız İsmail Efendi mahkemeye celb ile bi'l-muhâkeme hacz-i mebhûsun fesh ve def'i ve eşyâ-yı me'hûzenin istirdâdı husûsu merkûmân tâcirler bâ-istid'â talep etmelerine binâen ber mûceb-i talep icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 8 Teşrinievvel [1]303.

122) (61) İtalya devleti tebe'âsından Morinari karındaşların tebe'â-i devlet-i aliyyeden Erdek'de sâkin İstavri Makri nâm tâcir aleyhine Erdek hukuk mahkemesinden 1 Eylül 1886 tarihinde istihsâl eyledikleri bir kıt'a i'lâm mûcebince maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme beşbin altıyüz yetmiş yedi kuruş matlûblarının tahsîli zımında vaktiyle i'lâm-ı mezkûr medyûn-ı merkûma teblîğ olunarak müddet-i istînâfi dahi munkaziye olmuş ve Erdek'de İtalya konsolosu bulunmadığı cihetle çend mâh mukaddem Adliye nezâret-i celîlesi vesâletiyle mezbûr i'lâmın mevki-i icrâya vaz'ıyla meblağ-ı müddeanın tahsîli zımında hukûmet-i mahalliyeye yazılmış ise de henüz husûs-ı mebhûsdan bir netice hâsıl olamamış olduğundan bi't-tekrar te'kid-i maslahata himmet buyrulması temennî olunur. 10 Teşrinievvel [1]303.

(s.55) 123) 3 Zilkade 99 tarihinde İtalya devleti tarafından Bingazi'de konsolos vekîli bulunan Paolo Garando diğer mahalle tahvîl-i memûriyet eylemiş olduğundan yerine bu defa devlet-i muşârunileyhâ tebe'âsından Giovanni Rossoti nâm zât konsolos memuru nasb ve tayîn kılınmış olmağla îcâb eden mektûb-ı sâminin tastîr ve i'tâ buyrulması İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 10 Teşrinievvel [1]303.

124) (62) İtalya devleti tebe'âsından ve ashâb-ı emlâkden François Corpi'nin cânib-i sefârete takdîm eylediği arzuhalde kendisinin maa familya ve tevâbiâtı iskân ve idâre etmekte olduğu Kartal kazası mulhakâtından Alemdağı civarında vaki Frenk çiftliği demekle maruf çiftlik arazisine Çekme karyesi ahalisinden bazıları müdahale etmelerinden nâşi haklarında mercisine şikâyet edildiği için merkûm Corpi'ye ve hademesine husûmet göstere-

rek çend defa tehdîd ve ihâfede bulunmuşlar ve mâh-ı sabıkın yirmi ikinci Salı günü bunlardan muhacir Yunus ve Kaba Emin ve Topuzoğlu Mehmed ve İhtiyar Arif ve Kepçecioğlu Hüseyin çiftlik-i mezkûr dahilinde ve hânesi civârına gelerek orada işlemekte olan üç nefer hizmetkârlarını tehdîd ve katl eder derecesinde darb etmişler ve zaten bunlar ile şerîkleri çiftlik-i mezkûrun arazisine müdâhale ettiklerinde muhâlefet eden eski müste'cîr ve nâzırları cerh ve darb ve sâir sûretlerle ihâfe etmeyi i'tiyâd eden sabıkalı gurûhundan olduklarından bunlardan emniyeti kalmamakta ve daima tehlikede bulunmakta olduğu ve merkûmûnun hukûk-ı umûmiye cihetinden dolayı Kartal'da taht-ı muhâkemede olduklarından ahâli-i merkûmûnun gayrimeşru olan şu hareketleri ileride bir daha tekerrürüne meydan verilmemesi hakkında icâb eden tedâbirin ittihâzı zımında Kartal kaimmakâmlığına evâmîr-i muktezîyenin tastîr buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 19 Teşrinievvel [1]303.

(s.56) 125) (63) İtalya devleti tebe'âsından Dersaâdet'te mukîm François Corpi vekîli Agop Boşnakyan Efendi tarafından bu kerre cânib-i sefârete takdîm eylediği arzuhalde Galata'da Karantina sokağında kâin sahipleri tebe'â-i devlet-i aliyyeden Dimitri Lazaridis ve şerîki Vasil Lazaridis zimmetlerinde iki kıt'a senet mücebince matlûbu olan ikiyüz otuz aded lirâ-yı Osmânînin te'diyesinde imtinâ eylediklerinden meblağ-ı mezbûrun güzeşte ve masârifi ile berâber te'mîn-i istifâsı zımında merkûm Dimitri'nin malı olup bu kerre muvâzaa tarikiyle vâlidesi tebe'â-i devlet-i aliyyeden Heybeli Adasında sâkin madam⁵ ismine ferâğ edilen Lazaridis nâm bir kıt'a Moşromorkör vapurunun tesviye-i deyne değin aheri uhdesine geçmemek üzere taht-ı hacze aldırılarak lâzım gelenlere teblîğat-ı nizâmiyenin ifâ buyrulması bâ-istid'â talep olunmuş olmağla ol-vechile icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 19 Teşrinievvel [1]303.

126) (64) Fransalı Rosa'nın taht-ı istîcârında bulunan Beyoğlu'nda Leonardı sokağında 46 numaralı hânenin bir odasını bir senedenberi icâr eden İtalya devleti tebe'âsından Biagio Anastaş nâm avukat müste'cîre-i merkûme Rosa Dersaâdet'ten müfarakatıyla mezkûr hâneyi terk eylemesi üzerine hâne sahibinin vekîli bulunan Ohannes Çaknas nâm kimesne ile merkûm İtalyalı görüşüp birkaç günden sonra bir hâne tedârik edip çıkacağını söylemiş ve böylece müttelik kalmışlar ise de muahharan merkûm Ohannes hod be hod sâlifü'z-zikr odayı seddederek merkûm İtalyalıyı duhûlden men eylemiş ve küllî zarar ve ziyâna dûçar ve merkûm Ohannes'in bu hareketi ise muğâyir-i

5 Madamın isminin Mari Lazaridis olduğu 131 numaralı hükümden anlaşılmaktadır.

kanun bulunmuş olduğundan hakkında icâb eden te'dibât-ı lâzımenin icrâsıyla berâber ikâ eylediği zarar ve ziyânın tazmîn ettirilmesini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â husûs-ı müddeanın Beyoğlu ceza mahkemesinde rü'yetiyle ihkâk-ı hak buyrulması[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 22 Teşrinievvel [1]303.

(s.57) 127) (65) Tokat'ta mukîm İtalyalı tabip Del Mori'nin Tokat'ta vâki nuhas fabrikasında çend kıt'a bono mûcebince alacağı olan on sekiz bin kuruşun tesviyesiçün havâle ahzı teklîf olunmuş ise de ancak havâlenin tahsîlinde bir takım müşkilât ve sürüncemeyi mûcip olduğu ve tabîb-i merkûm ise bu defa memleketi cânibine azîmet edeceğinden meblağ-ı mezbûra eşedd-i luzûmu olduğundan sâir emsâlî misillû meblağ-ı mezkûrun nakden tabîb-i merkûma i'tâ ve tesviye buyrulması hususun[da] Sivas vilâyet-i celîlesine bir kıt'a emirnâme tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 24 Teşrinievvel [1]303.

128) İtalya devleti tarafından Ayvalık'ta bulunan konsolos memuru maiyetinde imtiyâzlı tercüman bulunmak üzere bu defa nasb ve tayîn kılınan tebe'a-i devlet-i aliyyeden Giorgio Sivasto'nun icâb eden mektûb-i sâmişinin tastîr ve i'tâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 29 Teşrinievvel [1]303.

129) (66) İtalya devleti tebe'âsından İzak Amon tâcirin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Aznavur Uçanyan nâm kimesne aleyhine birinci mahkeme-i ticâret'ten istihsâl eylediği 28 Ağustos 300 tarihli ve 265 numaralı i'lâm-ı gıyâbî evrâkı miyânında mahfûz bulunan bir kıt'a poliçenin İtalyalı-yı merkûma redd u iâde olunmasını bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber-mûceb-i talep icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 31 Teşrinievvel [1]303.

(s.58) 130) (67) Avusturya ve Macaristan devleti tebe'âsından Marneviç nâm hatun İtalya kañçılıryası mahkemesinden istihsâl eylediği i'lâm mûcebince İtalyalı Antonio Gania nâm kimesneden kırk yedi buçuk adet lirâ alacağı olup ahzına destres olamadığından bahsile medyûn-ı merkûmun taht-ı tasarrufunda bulunan Beyoğlu'nda Tomtom mahallesinde 126 numaralı hânesinde müste'ciren ikâmet eden tebe'â-i devlet-i aliyyeden Nikolaki Ğalyaridos zimmetinde terâkum etmiş ve edecek icârenin mutasarrıf-ı merkûm Antonio'ya verilmeyip müste'cir-i merkûm nezdinde hacz ve tevkîf ettirilmesini dâyine-i merkûme bâ-istid'â talep etmiş olmağla ol-vechile icâbının icrâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 2 Teşrinievvel [1]303.

131) (68) Dersaâdet dava vekillerinden Agop Boşnakyan Efendi'nin bu kerre cânib-i sefârete takdîm eylediği arzuhalde müvekkili İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu'nda mukîm mösyö François Corpi'nin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Galata'da Karantina sokağında mukîm sefîne sahipleri Dimitri Lazaridis ve Vasil Lazaridis zimmetlerinde iki kıt'a senet mücebince re'su'l-mâl olarak alacağı olan ikiyüz otuz aded lirâ-yı Osmânînin fâiz ve masârifiyle istîfâşıçün merkûmânın olup alâ tarîki'l-muvâzaa vâlideleri tebe'â-i devlet-i aliyyeden Heybeli adasında sâkine madam Mari Lazaridis nâmına geçirmiş oldukları Lazaridis nâm römorkör Moş sefîne akdemce taht-ı hacze aldırılmış ve müvekkil-i mûmâileyhin diğer bir üçüncü sened mantukunca merkûman zimmetlerinde bin yüz elli aded lirâ matlûbu olup işbu meblağın güzeste ve sefîne masârifiyle berâber te'mîn-i istîfâşıçün diğer bir römorkör sefinesi mûmâileyh François Corpi'nin uhdesine ferâğ edilmiş ise de henüz tesviye-i deyn edilememiş olduğundan medyûnân-i merkûmân ile vâlidelerinin celbiyle hacz-i mezkûrun tasdîki ve mebâliğ-i mezkûrenin maa güzeste ve masârif-i muhâkeme ve sâir merkûmân Lazaridis birâderlerden tahsîli ve sefînelerinin furûhtu husûslarının muvakkatan icrâ ile berâber taht-ı hükme alınması istid'â olunmuş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 3 Teşrinisani [1]303.

(s.59) 132) (69) İtalya devleti tebe'âsından Çarşı-yı Kebirde 2 numaralı dükkânda mukîm antikacı İsak Eskenazi'nin cânib-i sefârete takdîm eylediği istid'âda Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye dâiresi birinci şubesi kuvve-i umûmiye kısmına memur kolağası Hâfız İsmail Efendi tarafından Balat'ta Hızır Çavuş mahallesinde kâin Kayseriye dahilinde Talas kazasında mukîm belediye sandık emini Bekir Efendi zâde İbrahim Efendinin 12 ve 16 numaralar ile [murakkam] odada mukîm antikacı Mois Eli aleyhinde cihet-i kefâletten nâşî Dersaâdet merkez bidâyet mahkemesi ikinci hukuk dairesinde ikâme-i dava ederek işbu dava bi'r-rüye Mois Eli'nin mahkûmiyetini ve 294 aded ile 31 Teşrinievvel 303 tarihini hâvi sâdır olan hüküm hukukuna dokunacağından ve bedel-i îcârdan mûmâileyh Hafız İsmail Efendi'ye deyni o kadar olmadığından ve me'cûrede tamirât-ı vâkıa mucirin emri ile icrâ kılındığı cihetle o yoldaki sarfiyâtın meblağ-ı mahkûmunbihten tenzîl edilmesi lâzım geleceğinden ve şifâhi ve tahrîri daha sâir i'tirâz esnâ-yı muhâkeme[de] arz edileceğinden hükm-i mezkûru merkûm İsak Eskenazi kabul etmeyip Usul-i Muhâkeme-i Hukukiye Kanun-ı Muvakkatının 161. maddesi ahkâmına tevfiikan i'tirâzu'l-gayr sûretinde muhâkemelerinin icrâsı zımnında mûmâileyhima Hafız İsmail ve Mois Eli'nin celbleriyle yine i'lâm-ı mezkûrun fesh ve cerhi ve zarar ve ziyân ve masârif-i muhâkemenin mûmâileyh Hafız İsmail Efendi'ye tahmilini

İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 10 Teşrinisani [1]303.

133) Evâhir-i Cumâdelâhire 78 tarihinde İtalya devleti tarafından Trablus'ta konsolos memuru bulunan Melchior Senesi nâm zâtın vukû-ı vefâtıyla gerek şehir-i mezkûra ve gerek Mersin'e bu defa müteveffâ-yı merkûmun yerine devlet-i muşârunileyhâ tebe'âsından Ovidio Rossi konsolos memuru nasb ve tayîn kılınmağla îcâb eden mektûb-i sâmisinin tastîr ve i'tâ buyrulması İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 10 Teşrinisani [1]303.

134) (70) İtalya devleti tebe'âsından terzi Domenico Lena'nın tebe'â-i devlet-i aliyyeden Matbûât Kaleminde müstahdem memurlardan Kostantin Teodorodis zimmetinde bâ-i'lâm-ı ticâret alacağı olan meblâğ-ı malûmenin tahsîli zımında medyûn-ı mûmâileyhin muhasses olan maâşının münasip miktarının kat'ıyla tesviye-i deyn olunması[na] mûmâileyh Kostantin muvafakat etmiş olmağla muâmele-i mukteziyenin icrâsı zımında işbu takrîr-i ticâret[in] icrâ memuriyet-i behiyyesine havâle buyrulması[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs eder. 14 Teşrinisani [1]303.

(s.60) 135) (71) Azapkapısı'nda İskender sokağında Loranzo Hanı'nda müste'cir-i evvel sıfatında bulunan İtalya devleti tebe'âsından Pietro Vesco nâm kimesnenin mukîm olduğu mahallin bir odasını mâhiye beş aded sim mecidiye îcâr ile tebe'â-i devlet-i aliyyeden Aristidi Paladris nâm kimesneye vermiş ise de müste'cir-i merkûm Aristidi iki mâhdan beri bir akçe îcâr vermediğinden bahsile Beyoğlu hukuk mahkemesine celbiyle zimmetinde bulunan icârât-ı müterâkimenin maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini ve mezkûr odanın tahliyesi ve tahliye etmediği halde zarar ve ziyân mukabilinde yevmiye onbeş kuruş i'tâsına mahkûm tutulmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 16 Teşrinisani [1]303.

136) (72) İzmir'de mukîm İtalya devleti tebe'âsından Anacleto Carica nâm kimesne Aydın sancağında Umurlu karyesi civarında kâin olan meydan kökü tarlaları müste'cir-i evvelleri bulunan İngiltereli Andreo ve Forisi nâm kimesnelerden ve asıl mezkûr tarlaların sahiplerinin rızalarıyla ve kavânîn-i mevzuaya tatbiken îcâr etmiş ve birkaç mâhdan berü hiçbir tarftan müdahale olunmaksızın amelesiyle çalışmakta iken bu defa Almanya devleti tebe'âsından Simone nâmında bir kimesne gûya mezbûr tarlalar taht-ı îcârında olduğundan bahsile bir takım adamlar ile sâlifuz-zikr tarlaların

mevkiine giderek İtalyalı-yı merkûmun amelesini tard eylemeğe kıyâm eylemesi üzerine merkûm İtalyalı konsolatosuna bi'l-mürâcaa mebhûsun anlı olan tarlalar üzerinde hakkı olduğunu ispat eylesini merkûm Simon'a teklif eylemiş ise de ispat edememiş ancak Aydın mutasarrıflığına mürâcaat ederek mutasarrıf-i mûmâileyhin dahi vâki olan emrine imtisâlen zabıtan Ömer Efendi maiyetinde birkaç nefer zabıta alarak marru'l-beyân tarlaların olduğu mahalle gitmiş ve İtalyalı-yı merkûmun orada çalışmakta bulunan amelesine bed muâmele ederek yirmi yük meyan kökünü zabt ve her bâr tazyîk ve iz'âc etmekte olduğu ve bu muâmele-i tazyîk ise adl u hakkâniyete muğâyir idiğünden şahseyn miyânında mütehaddis olan işbu husus bir mahkemede fasl u tesviyesine kadar hükûmet-i mahalliye tarafından İtalyalı-yı merkûm tazyîk olunmaması zımında İzmir vilâyet-i celîlesine icâb eden evâmirin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 21 Teşrinisani [1]303.

(s.61) 137) (73) İtalya devleti tebe'âsından Rosina Lanza nâm hâtunun devlet-i muşârûnileyhâ kançılaryası mahkemesinden istihşâl eylediği bir kıt'a i'lâm mücebince zevci olup Telgrafhâne memurlarından bulunan Cesare Lanza'den alacağı olan ma'lûmu'l-miktar meblağ ile nafakası hakkında bu defa kançılaryada merkûme Rosina'ya zevci ile miyânelerinde mün'akit olan mukâvele ahkâmınca medyûn-ı merkûm zevci Cesare'nin Telgrafhânede muhasses olup bin üçyüz üç senesi Ağustos ve Eylül ve Teşrinievvel mâhları maâşâtından dört yüz elli kuruş ve ba'demâ mâhiye yüz kuruş zevcesine i'tâ edeceğine müteahhit bulunmuş ve mâh be mâh istihşâl olunacak mebâliğ gerek merkûme Lanza'ya ve gerek vekili Vincenzo Ferucci'ye i'tâ olunması zımında icâb eden muâmelenin ifâsı hususun[d]a işbu takrîr-i ticâret icra memuriyet-i behiyyesine havâle buyrulmasını devlet-i muşârûnileyhâ seffiri iltimâs eder. 25 Teşrinisani [1]303.

138) (74) Alacahamam'da 31 numarada ve Galata'da Pençsenbe pazarında mukîm İtalya devleti tebe'âsından Elia Alfandari nâm tabakçıdan tebe'â-i devlet-i aliyyeden Trabzon'da mukîm ve orada mağazası bulunan Yanko Çayiroğlu yetmiş bir lirâlık onbir denk tabak ve şişe iştirâ eylemiş ve işbu mâl İstanbul gümrüğünden kendisine teslim olunduğu hengâmda esmânı İtalyalı-yı merkûma i'tâ etmek mukâvele ahkâmından bulunduğu ve tebe'â-i devlet-i aliyyeden dellâl-ı seniyye Kerim Mahokyan vasıtasıyla Ban Albino kumpanyası vapurlarından Bonyo nâm vapur ve IHT markasıyla ve ondan yirmiye kadar vaz' olunan numara ile mâl-ı mezkûr Trabzon'a gönderilmiş ve merkûm Yanko dahi mezkûr vapura râkiben firâr eylemiş ve Cezâ Kanunnâme-i Humâyûnunun 233 ve 234 maddeleri mücebince merkûm Yanko'nun hareketi emniyeti suistimal ve dolandırıcılık olduğu ve dellâl-ı

merkûm hakkında muktazî olan îcâbât-ı kanûniyenin icrâsıyla berâber serîan mâl-ı mezkûrun haczi ve firârî-i merkûmun derdesti zımnında bâ-telgrafnâme Trabzon vilâyet-i celîlesine îcâb eden evâmirin tastîr buyrulması[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 28 Teşrinisânî [1]303.

(s.62) 139) (75) Beyoğlu'nda mukîm İtalya devleti tebe'âsından Joseph Floriani ve mahdûmu nâm tâcirlerin Beyoğlu'nda Yüksekaldırımında 36 ve Cadde-i Kebirde 506 numaralar ile murakkam mağazalarda mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden Ayaminondas Makraki nâm kimesneden iki kıt'a bono mücebince dörtyüz doksan iki frank ve yirmi santim alacakları olduğundan ve merkûm Makraki ise te'diye-i deynden izhâr-ı acz eylemiş idiğünden iflâsiyetinin i'lânıyla mağazalarının seddi hakkında îcâb eden muâmele-i kanûniyenin ifâsını merkûman tâcirler bâ-istid'â talep eylemelerine binâen ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 30 Teşrinisânî [1]303.

140) (76) İtalya devleti tebe'âsından Dersaâdet'te sâkin îrâd sahibi mösyö François Corpi'nin vekîli Agop Boşnakyan Efendi tarafından bu kerre cânib-i sefârete takdîm olunan arzuhalin[d]e müvekkil-i mûmâileyhin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Galata'da Karantina sokağında kâin mösyö Dimitri Lazaridis zimmetinde üç kıt'a senet mücebince bin üçyüz seksen lirâ matlûbu olup merkûm te'diyeden imtinâ eylediğinden ve her ne kadar merkûmun tasarrufunda olup geçende vâlidesi üzerine çevirdiği Lazaridis nâm vapurunu taht-ı hacze almış ise de gerek bu vapur ve gerek Dimitridis nâmında olup müvekkil-i mûmâileyh uhdesine te'minât olarak ferâğ olunan diğer vapuru merkûmun yedinde ve seferde olduğundan sigortalı olsalar bile dâima tehlike ve tekâliften sâlim olmadığından te'minât-ı kâfiyeyi câmi olmadığı ecilden merkûmun celbiyle iflâsiyetine ve sefinelerinin seferden men'ine hükmolunması zımnında keyfiyetin ticâret-i bahriye mahkemesine havâlesi talep ve istid'â olunmuş olmağla ol-vechile îcâbının icrâsını sefâret-i muşârunileyhâ takrîr ve iltimâs eder. 7 Kanunievvel [1]303. (Verdikleri işbu takrîr müsveddesi aynen yazılmıştır).

(s.63) 141) (77) [Üzeri çizilmiş] İtalya devleti tebe'âsından Dersaâdet'te sâkin îrâd sahibi mösyö François Corpi'nin vekîli Agop Boşnakyan Efendi tarafından bu kerre cânib-i sefârete takdîm olunan arzuholden müvekkil-i mûmâileyhin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Karantina sokağında kâin mösyö Dimitri Lazaridis zimmetinde üç kıt'a senet mücebince bin üçyüz seksen lirâ matlûbu olup merkûm te'diyeden imtinâ eylediğinden ve her ne kadar merkûmun tasarrufunda olup geçende vâlidesi üzerine çevirdiği Lazaridis

nâm vapurunu taht-ı hacze alınmış ise de gerek bu vapur ve gerek Dimitridis nâmında olup müvekkil-i mûmâileyh uhdesine te'minât olarak ferâğ olunan diğer vapuru merkûmun yedinde ve seferde olduğundan sigortalı olsalar bile daima tehlike ve.

142) (77) İtalya devleti tebe'âsından Dersaâdet'te mukîm îrâd sahibi mösyö François Corpî'nin vekîli Agop Boşnakyan Efendi tarafından cânib-i sefârete takdîm olunan arzuhalde müvekkil-i mûmâileyhin Galata'da Karantina sokağında kâin sefîne sahipleri tebe'â-i devlet-i aliyyeden Dimitri ve şeriki Vasil Lazaridis zimmetlerinde bin dörtyüz doksan lirâ-yı Osmâni matlûbu olup te'diyeden imtinâ eyledikleri hasebiyle mûmâileyh Dimitri'nin mutasarrıf olduğu Lazaridis nâm vapurunu taht-ı hacze alarak ve haczin tasdikini dahi ticâret-i bahriye mahkemesinden dava eylemiş ise de haczi mezkûr bâki kalmak üzere esâs-ı davanın vazife hâricinde olduğuna karar verildiğinden merkûmânın birinci meclis-i ticârete celbiyle meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme ve sâire tahsîli muvakkaten icrâ ile berâber taht-ı hükme alınması zımnında icrâ-yı tavassut olunması istid'â olunmuş olmağla ol-vechile îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ seffîri iltimâs ve takrîr eder. 7 Kanunievvel [1]303. (Kezalik verdikleri müsvedde mücebince aynen bâ-takrîr yazılmıştır).

(s.64) 143) (78) Alacahamam civarında 21 ve 23 numaralarda sâkin bakırcı tüccarından ve tebe'â-i devlet-i aliyyeden Yanko Kalifidi nâm kimesneden satın almış olduğu eski bakır ibrikleri ve sâire derûnuna hîle ile çürük kurşun parçaları konulmuş idiğü Fransa'nın Leon şehri fabrikalarında kâl olduğu sırada anlaşılıp mukarrerâtı bâ-pusula beyân olunacağı vech üzere bin sekizyüz seksen iki senesi mâh-ı Kanunisani-i efrencinin otuzundan Eylülün dördüne değin irsâl olunan yedibin sekizyüz kırkyedi kilo eski bakır miyânesinde üçbin yüz doksanalı kilo çürük kurşun zuhûr etmiş olup bedeli yüz otuzyedi lirâ onbir kuruş idiğü ve bu halin vukûu evrâk-ı mutebere ibrâzı ve ikâme-i şuhûdla merkûm Kalifidi'nin defâtirinin muâyenesi ve hâsıl olacak karîne-i kat'îyye ile sâbit olacağı derkâr bulunup maamâfih davâ-yı mezkûr akdemce ikâme olunmuş ise de yevm-i muayyende huzûr-ı mahkemede özr-i şer'îye mebnî hazır bulunamadığından gıyâben takrîrin reddolunması üzerine tecdîd-i istid'â olundukda takrîrde bazı sehviyât vukûu serdiyle şayân-ı kabul görülmemiş ise de i'lâm-ı gıyâbının icrâsına kadar i'tirâz ale'l-hüküm istid'â takdîmi yahut tecdîd-i istid'â olunması câiz olup maamâfih ol yolda takdîm olunan istid'âlar şeklen kanun ibâresine muvâfık görülmediğinden reddolundukda tekrar istid'â takdîmi becâ bulunmağın davâ-yı mezkûrun vech-i ânifü't-tarîf tetkikiyle keyfiyetin yeniden rü'yeti ve tahakkuk edecek hale göre

matlûbu olan yüz otuz yedi lirâ onbir kuruşun ilk istid'â tarihinden güzeste-
siyle tahsiline ve bir de hîleli mâl gönderildiğinden Leon şehrinde vâki iki mu-
teber kâlhâneler ile kat'ı münasebât eylediğinden bu sûretle vukubulan zarar
ve ziyân mahkemece takdirile ânın dahi maa güzeste ve masârif-i muhâkeme
tahsîlinin i'lâma rabt olunması için merkûm Yanko Kalifidi yahut musaddak
vekîlinin birinci mahkeme-i ticârete celbini Galata'da Zülfârî sokağında 17
numaralı mağazada mukîm İtalya devleti tebe'âsından ve tüccardan mösyö T.
B. D'Algio bâ-istid'â talep etmiş olmağla ol-vechile icâbının icrâsını devlet-i
muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 8 Kanunievvel [1]303.

(s.65) 144) (79) İtalya devleti tebe'âsından Gabino nâm kimesnenin
otuzaltı yaşında bulunan zevcesi Francesca Gabino binti Tomasso ve onüç
yaşında kerîmesi olan Anita Gabino bundan yirmi gün akdem hânelerini terk
ile bir mahalle ihtifâ etmişler ise de İstanbul cihetinde Bahçekapısı civârında
muşâhade olunmalarına binâen zabıta marifetiyle merkûme Francesca ve
kerîmesini bi't-taharrî derdestleriyle devlet-i müşârunileyhâ kançılıryasına
teslimleri zımnında icâb-ı halin icrâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve
takrîr olunur. 14 Kanunievvel [1]303.

145) (80) İtalya devleti tebe'âsından Tophânede 4 numaralı mağazada
mukîm Stefano Gallerini tebe'â-i devlet-i aliyyeden Pendik karyesinde sâkin
Yorgi Yovano Ğoğodaki nâm bahçevandan dört mâhtan beri vadesi murûr
etmiş emre muharrer bir kıt'a açık bono mücebince alacağı olan yirmi adet
lirânın maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm
bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsını devlet-i
muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 15 Kanunievvel [1]303.

146) (81) Beylerbeyi ile Kuzgucuk arasında vâki merhûme Tirbâlâ
kadınefendi hazretlerinin sarayında inşâ ettirdiği köşkten nâşî İtalya dev-
leti tebe'âsından Luigi Boggi nâm marangozun ücretinden dolayı gayrı-ez
teslim mütebâki alacağı olan onikibin sekizyüz kırk beş kuruşun tereke-i
muşârunileyhâdan tesviye ve i'tâsı zımnında taraf-ı sefâretten 1 Ağustos 303
tarihinde tastîr kılınan takrîre franseviyyü'l-ibâre olarak Hâriciye nezâret-i
celîlesinden mevrûd 28 Teşrinisâni sene minh tarihli nota-i cevabiyede te-
reke memuru bulunan zât guyâ marangoz-i merkûmun alacağına dâir bir
kayda zaferyâb olamadığı beyân ve hikâye olunmuş halbuki sâlifu'z-zikr köş-
kün pencere ve kapıları İtalyalı-yı merkûm tarafından i'mâl edilmiş olduğu
inşâat-ı mebhûse kalfa ve sâir amelesiyle tevâtüren ispat-ı müddeâ edeceği
gibi Mabeyn-i Humâyûn ressamı olup ol-vakit merhûm Arifi Paşa tarafından
inşâatta müstahdem amele ve sâirenin yevmiyelerini tevzi' ve taksîme memûr

bulunan Kâzım Beyefendinin dahi bu işe malûmât-ı tammesi bulunduğu ve bununla berâber inşâat defterinde merkûm Luigi'nin İtalyalı nâmı mukayyed değil ise Doğramacıbaşı unvanıyla nâmı mukayyed olacağı ve Doğramacıbaşı ise merkûm İtalyalı olduğundan ber vech-i meşrûh dâyin-i merkûm Luigi hazır iken tereke-i muşârunileyhâ nâzırı celb edilip isticvâb olunur ise İtalyalı-yı merkûmun hukûk-ı sarîhası zâhire ihrâç edileceği derkâr bulunduğu cihetle bu halde ihkâk-ı hak olunması ve fakr u sefâletten halasla kâmver buyrulması zımnında ber minvâl-i marûz tekrar Hazîne-i Hassa nezâret-i celîlesine iş'âr-ı keyfiyet olunması İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep (s.66) etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 21 Kanunievvel [1]303.

147) (82) İtalya devleti tebe'âsından Bartolomeo Giustiniani'nin Rodos mutasarrıfı atufetlû Kemal Beyefendi hazretleri aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihşâl eylediği 23 Teşrinisânî [1]303 tarihli ve 200 numaralı i'lâmın mîr-i muşârunileyh hazretlerine icrâ-yı teblîği zımnında îcâb eden muâmelenin îfâ buyrulmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 21 Kanunievvel [1]303.

148) (83) Merbûtan takdîm olunan istid'âdan anlaşılacağı vechile Beyoğlu'nda Yazıcı sokağında sâkin İtalya devleti tebe'âsından mimar Georgi Stephan'ın Büyükderede mukîm devletlû İbrahim Paşa hazretleriçün i'mâl eylemiş olduğu resm ve sâire ucûrâtı mahkeme tarafından ba'de't-takrîr hâsıl olacak meblağın maa masârif-i muhâkeme muşârunileyh hazretlerinden tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 22 Kanunievvel [1]303.

149) Halep'te mukîm Portekiz devletinin konsolos vekîli maiyetinde imtiyâzlı tercümân bulunmak üzere nasb ve tayîn kılınan tebe'â-i devlet-i aliyyeden Habib Yusuf Ağzaz'ın îcâb eden mektûb-ı sâmisinin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 22 Kanunievvel [1]303.

150) 26 Receb 302 ve 19 Nisan 301 tarihli berât ve fermân-ı âlî mûcebince Portekiz devleti tarafından Ğavril De Zağeb nâm zât İskenderiye'ye konsolos ceneral nasb ve tayîn kılınmış idi ancak mûmâileyhin memûriyeti Mısır eyâletinde icrâ edeceğinden İskenderiye iskelesine dahi Aleksandır Maksimos de Zağeb konsolos nasb ve tayîn edilmiş olduğundan mûmâileyh Maksimos'un iktizâ eden berât ve fermân-ı âlîsinin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 22 Kanunievvel [1]303.

(s.67) 151) (84) Bundan çend sene akdem birinci mahkeme-i ticâretten sudûr eden bir kıt'a i'lâm mücebinece tebe'â-i devlet-i alıyyeden müteveffâ Anastaş nâm kimesnenin iflâsiyetine ait olan yüzbin beşyüz otuzaltı kuruşun Galata'da Camondo hânında mukîm İtalya devleti tebe'âsından Bartolomeo Giustiniani'den tahsîli zımnında ticâret icrâ memuriyeti tarafından İtalya kançılaryasına gönderilen ihbârname merkûm Guistiniani'ye tebliğ olundukda sâlifü'z-zıkr i'lâm 8 Rebûlevvel 1292 ve 22 Teşrinisâni 1291 tarihinde verilmiş bir i'lâm-ı gıyâbî olup ve ol-vakit ise Guistiniani tarafından i'tirâz ale'l-hüküm edilmiş ise de vekîli bulunan zât her nasılsa hastalanmasından nâşî davayı takip edememiş ve Usûl-i Muhâkeme-i Ticaret Nizâmnamesinin yetmiş altıncı maddesi hükmünce müddeialehyin gelmemesinden neş'et eden bu misillü hükm-i gıyâbînin icrâsına değin aleyhine i'tirâz edileceği derkârdır ve yine Usul-i Muhâkeme-i Ticaret Nizâmnamesinin yetmiş ikinci maddesi mantukunca i'lâm-ı gıyâbî-i mezkûr altı mâh zarfında icrâsına teşebbüs olunmadığı sûrette keenlemyekün hükmünde olduğundan bu halde merkûm Guistiniani müddet-i kanûniye zarfında i'lâm-ı mezbûra i'tirâz eylemiş olduğu ve müflis-i merkûm Anastaş'a bir akçe borcu olmadığı ve esbâb-ı meşrûhaya ve esnâ-yı muhâkeme[de] şifâhen dahi ilâve edilecek edille-i sâireye binâen i'lâm-ı mezkûr hükmünü kabul edemeyeceğinden bahsile yeniden husûs-ı müddeanın rü'yet ve tesviyesi zımnında müflis-i merkûmun sindikleri olup ikinci mahkeme-i ticâret ketebesinden Fahri ve Mihalaki Efendilerin celbleri ve muhâkemelerinin icrâsıyla mezkûr i'lâmın feshi ve evvel ve ahir vukubulan masârif-i muhâkeme ve sâirenin müflis-i merkûmun masasına tahmîli hususunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber vech-i müsted'â icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 22 Kanunievvel [1]303.

(s.68) 152) (85) İtalya devleti tebe'âsından Kont Camondo ve Kumpanyasının vekîli Galata'da Mehmet Ali Paşa Hanı'nda mukîm dava vekîllerinden Aleksandır Merim Koli Efendi tarafından cânib-i konsolatoya takdîm olunan istid'âda mahkeme-i ticâret birinci meclisinden istihsâl eylediği 19 Kanunisâni 302 tarihli bir kıt'a i'lâm mücebinece müvekkil-i mûmâileyh ve kumpanyasının saadetlû Antuvan Tıngır Yaver Paşa hazretleri zimmetinde mahkûmunbih alacağı bulunan re'su'l-mal dörtbin ikiyüz aded lirâ-yı Osmânî ile güzeste ve masârifâtı mahkûmunaleyh-i muşârunileyh tarafına gönderilen ihbârnâmelere rağmen tesviye edilmediği ve mebâlig-i mezkûreye te'minât olmak üzere merhûn bulunan hânenin bedel-i kıymeti deyn-i mezkûrun tesviyesine derece-i kifâyede görülemediği cihetle Beyoğlu'nda Saka çıkmaz sokağında iki numara ile murakkam bir bâb hânede mahkûmunaleyh-i

muşârunileyhin tasarrufunda olan dört hisse itibarıyla bir hisse üzerine vaz' edilen hacz Beyoğlu bidâyet mahkemesinin 7 Eylül 303 tarihli bir kıt'a i'lâmıyla tasdîk kılınmış ve merhûn bulunan hânenin furûhtu hakkında olunan takibât sırasında mahkûmunaleyh-i müşârunileyhin biraderleri Tıngır Petri ve Bozant Efendiler tarafından bi'l-müdâhale merhûn hânenin furûhtuna izhâr-ı muhâlefetle deyn-i mezkûra kefâlet eder olmadıkları ve mezkûr Saka çıkmaz sokağında kâin hânenin mecmûunun furûhtuyla esmân-ı hâsılasından tesviye-i deyn olunması beyân ve talep edilmiş olmasına ve mezkûr hâne mecmûan kefâlet etmekte bulunan mûmâileyhima Tıngır Petri ve Bozant Efendiler nâmına mukayyed olduğundan hakikatte Yaver Paşa hazretlerinin tasarrufunda bulunan mahcûz ve haczi musaddak hisse dahi tasarruf senedâtına istinâden Petri ve Bozant Efendilere aid gibi görünmesine mebnî hisse-i mezkûre üzerine ticâret icrâ dâiresi marifetiyle hacz-i istifâi vaz' edilerek keyfiyetin Defter-i Hâkânîye tebliği hususunda alakadar bulunduğu gibi diğer taraftan dahi birâderân-ı mûmâileyhimâ Petri ve Bozant Efendiler ahîren mezkûr hânenin mütebâki üç hissesine mutasarrıf-ı hakîki oldukları bi'l-iddia mecmûan furûhtunu istid'â etmekte ve kefil bulunmakta olduklarından husûs-ı mezkûre hakkında dahi aynıyla icrâ-yı muâmeleye menfaattâr olduğu hasebiyle sâir kâffe-i hukukunu muhafaza etmekle berâber Beyoğlu'nda Saka çıkmaz sokağında kâin iki numara ile murakkam mezkûr hânenin mecmûunun taht-ı hacze alınmak ve keyfiyet cânib-i Defter-i Ha[ka] niye tebliğ kılınmak üzere usûlü vechile icâbının icrâsı zımında mahkeme-i ticâret riyâset-i evvelisine bir kıt'a takrîr irsâli istid'â kılınmış olmağla ber mûceb-i istid'â muktezasının ifâsı mültemesdir. 22 Kanunievvel [1]303. İşbu takrîr müsveddesi aynen yazılmıştır.

(s.69) 153) (86) İtalya devleti tebe'âsından Galata'da Kavafyan hânı'nda 10 numarada mukîm tüccârdan Nikola Basiliadis'in tebe'â-i devlet-i aliyyeden müteveffâ Antonio Teryande Philippidis zimmetinde bir kıt'a kambiyal ile kırk ve bir kıt'a konturato mûcebince otuz beş lirâ yetmişaltı santim ki cem'ân seksenbir aded lirâ ve yetmişaltı santim alacağının ahzına destres olmadığından bahsile medyûn-ı merkûmun zevce ve vârisesi olup Kumkapıda sâkine Anastaş Teryande Philippidis nâm kadın birinci mahkeme-i ticârete celb ile bu babda mahkeme-i bahriye tarafından mevzû olan haczin tasdîki ve meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme taht-ı hükm ve i'lâma rabtı hususu[nu] İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber vech-i müsted'â icâbının icrâsını devlet-i müşârunileyhâ seffîri iltimâs ve takrîr eder. 23 Kanunievvel [1]303.

154) (87) İtalya devleti tebe'âsından Yanya'da mukîm Moricci nâm ki-mesnenin saadetlû İsmail Delvire Beyefendi hazretlerinden maa güzeşte ve masârif-i sâire alacağı olan onbir bin sekizyüz yirmidokuz kuruşun tahsîli zımında çend sene akdem Yanya mahkeme-i ticâretinden istihsâl eylediği bir kıt'a i'lâm mîr-i muşârunileyhe tebliğ olunduğu Adliye nezâret-i celîlesinden Yanya vilâyetine tastîr kılınan 19 Rebîulevvel 94 ve 23 Mart 93 tarihli ve 15 numaralı tahrîrat meâlinden anlaşılmış ve meblağ-ı mezbûrun te'mîn-i istîfâsı için medyûn-i muşârunileyhin bazı matlûbâtını[n] hacz tahtına alınması istid'â olunmuş ise de mezkûr i'lâmın tebliğ ilmuhaberi her nasılsa zâyî olmasından nâşî icrâsı kabil olamayacağı Yanya mahkeme-i ticâreti tarafından ifâde ve beyân kılınmış halbuki i'lâm-ı mezkûr medyûn-ı muşârunileyhe sûret-i resmîyede tebliğ olunmuş olduğu sâlifü'z-zikr tahrîrâtta müstebân olmuş olduğundan bu halde i'lâm-ı mezkûrun te'hîr-i icrâsı câiz olamayacağı umûr-ı tabîiyyeden bulunmuş olmağla bunun icrâ-yı ahkâmı zımında Yanya ticâret mahkemesine îcâb eden evâmirin tastîr buyrulması temennî olunur. 24 Kanunievvel [1]303.

(s.70) 155) (88) İtalyalı mösyö Guistiniani'nin Rodos mutasarrıfı atufetlû Kemal Beyefendi hazretleri aleyhine birinci mahkemeden istihsâl eylediği i'lâmın mevki-i icrâya vaz'ı luzûmunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 29 Kanunievvel [1]303.

156) (89) İtalya devleti tebe'âsından ve tüccârdan Carlo Rosso'nun Nişantaşında mukîm Maden İdaresi muavini Cemil Beyefendi aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylediği bir kıt'a i'lâm mücebince güzeşte ve masârif-i sâireden maada ikiyüz kırk lirâ alacağı olduğundan bahsile i'lâm-ı mezkûrun icrâsı zımında medyûn-ı mûmâileyh gerek hânesinin eşyası ve gerek bargîr arabasıyla nizâmen rub' maâşının hacziyle eşyâ-yı mebhûsenin furûhtu ve anlardan istîfâ-yı matlûb ettirilmesini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ol-vechile îcâbının icrâsı devleti muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 5 Kanunisânî [1]303.

157) (90) İtalya devleti tebe'âsından ve zevât-ı mutebereden kavalir Mario Michele nâm zâtla zevcesi Beatrice Suriye vilâyetine seyahat edecekleri ve Yafa ve Kudüs-i Şerif ve andan Şam'a ve Baalbek ve Beyrut'a ve sevâhilden Dersaâdete gelecekleri ve mûmâileyhimâ İtalya Hâriciye nâzırı tarafından tavsiye edilmiş olduklarından esnâ-yı seyahatte hükûmet-i mahalliye cânibinden iktizâ eden muâvenet ve teshîlâtın dirîğ buyrulmaması

zımında îcâb eden tavsiyenin tastîr buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 5 Kanunisani [1]303.

(s.71) 158) (91) İtalya devleti tebe'âsından Galata'da Kurşunlu hânında 16 numarada mukîm tüccâr Nâim Benzonana'nın Galata'da Sebil sokağında 9 numarada sâkin tebe'â-i devlet-i aliyyeden demirciler kethüdası İbrahim Et-hem Ağa zimmetinde vadesi hulûl etmiş bir kıt'a tahvîl mücebince ikiyüz sek-sen aded lirâ-yı Osmânî alacağının maa güzeste ve masârif-i sâiresiyle tahsîli ve verilecek hükmün muvakkaten icrâsını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 9 Kanunisani [1]303.

159) (92) İtalya devleti tebe'âsından Achille Doni'nin Fener Rum mekteb-i kebîrinin umûr-i inşâiyesine nezâret etmek üzere teşekkül etmiş olan heyet aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylediği 10 Mart 303 tarihli ve 132 numaralı i'lâmın mevki-i icrâya vaz'ı luzûmunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber vech-i müsted'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 11 Kanunisani [1]303.

160) (93) İtalya devleti tebe'âsından Bartolomeo Giustiniani'nin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Dimitri Karakaşani aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylediği 20 Teşrinievvel 303 tarihli ve 291 numaralı i'lâmın mevki-i icrâya vaz'ı luzûmu[nu] İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 12 Kanunisani [1]303.

161) (94) İtalya devleti tebe'âsından Galata'da Komisyon hânında 76 nu-marada mukîm Moize Benzonana aleyhine ve tebe'â-i devlet-i aliyyeden Hav-yar hânında 67 numarada sâkin Aynacıoğlu Rabano lehine olarak mahkeme-i ticâret birinci meclisinden verilen 6 Teşrinievvel 303 tarihli ve 230 numaralı i'lâm-ı gıyâbî hükmünü merkûm Moize adem-i kabul ile i'tirâz ale'l-hüküm eylemiş şöyle ki dâyin-i merkûm Rabano ile şerîk olmayıp kendisine habbe-i vâhide borcu olmadığı gibi andan dahi bir şey ahz eylememiş işte şu esbâb ve delâ[i]le ve esnâ-yı muhâkemede şifâhen ilâve edeceği ifâdât-ı sâireye binâen husûs-ı müddeanın yeniden mahkeme-i mezkûrede fasl u rü'yetini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â [talep] etmiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 14 Kanunisani [1]303.

(s.72) 162) (95) Galata'da Aleksiyadis hânında 6 numaralı odada mukîm İtalya devleti tebe'âsından Nesim Behar'ın tebe'â-i devlet-i aliyye-den Hasköy'de Pîrî Paşa'da sâkin hamursuzcu esnâfından Yako Behar Nef-

tali zimmetinde bir kıt'a senet mücebince yüz aded lirâ-yı Osmânî alacağı olduğundan bahsile meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 14 Kanunisânî [1]303.

163) (96) İtalya devleti tebe'âsından Hasköy'de mukîm Şaton nâm kimesnenin hânesi bahçesine muttasıl komşularından olup Hasköy'de sâkin Yuda veledi Nesim Cohen ile Nesim Betran nâm kimesneler mezkûr bahçeye duhûl ederek bi-gayr-ı hakkın bed muâmele ve bir takım fenâlıklar icrâ etmelerinden dolayı hakkında zâbıtaca tanzîm kılınan jurnal merkeze takdîm kılınmış olduğundan ber müceb-i jurnal merkûm Yuda ve Betran hakkında icâb eden te'dibât-ı lâzîminin icrâ buyrulmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i talep icâbının ifâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 14 Kanunisânî [1]303.

164) (97) Tebe'â-i devlet-i aliyyeden Halil Ağa'nın vukûbulan iddiası üzerine Beyoğlu bidâyet ceza mahkemesi tarafından 6 Kanunisânî 303 tarihinde Ceza Kanunnâmesinin 179 [uncu] maddesine tevfikân İtalya devleti tebe'âsından Agostino Panchillari veledi Giovanni Podestà nâm kunduracı[nın] on gün mahbûsiyetine karar verilmiş ise de ancak merkûm Halil Ağa'nın istimâ' ettirdiği şuhûd İtalyalı-yı merkûmu darb edenler olduklarını iddia eylemiş ise de bu iddiası taraf-ı mahkemeden nazar-ı dikkate alınmamış olduğundan işte bu sebepten ve ba'demâ serd u beyân edeceği edille-i sâire-i kanûniyeye istinâden i'lâm-ı mezkûr hükmünü kabul etmeyerek istinâf-ı dava etmiş olduğundan iddiasının istimâyıyla ihkâk-ı hak olunmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 16 Kanunisani [1]303.

(s.73) 165) (98) İtalya devleti tebe'âsından Socci Fuad Beyin zevcesi Bağlarbaşı'nda sâkine Sâliha Râbia hanımın envâl-i gayr-ı menkûlesi üzerine tebe'â-i devlet-i aliyyeden Kadırga'da Şuhûd Bey mahallesinde altmış bir numaralı hânedeki sâkine Osmân Bey zevcesi Hatice Sabiha hanım tarafından Üskûdar bidâyet hukuk dâiresi vasıtasıyla 24 Teşrinisani 302 tarihinde vaz' ettirdiği hacz usûl ve nizâma muğâyir olarak vaz' edilmiş olduğundan mâada müddet-i nizâmiyesi zarfında tasdîkine dahi teşebbüs eylemediğinden hacz-i mezkûrun ref' u ilgâsı ve muhâkeme masârifî ve bu yüzden mütevellid zarar ve ziyânın mûmâileyhâ Hatice Sabiha hanıma tahmîli hususunu İtalyalı-yı mûmâileyhâ Saliha Rabia Hanım bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i

istid'â icbâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ seffîri iltimâs ve takrîr eder. 19 Kanunisani [1]303.

166) (99) Galata'da Kurşunlu hânında 28 numaralı odada mukîm İtalya devleti tebe'âsından ve tüccârdan mösyö François Bicchi'nin cânib-i sefârete takdîm eylediği i'tirâznâmede Beyoğlu'nda Doğruyol'da 71 ve 79 numaralı mağazada sâkin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Bervant Merim Koli nâm kimesnenin iddiası üzerine mahkeme-i ticâret birinci meclisinden verilen 20 Kanunisani 303 tarihinde tarafına tebliğ olunan 3 Zilkade 302 ve 1 Ağustos 301 tarihli ve 290 numaralı i'lâm-ı gıyâbîde hâsım-ı merkûmun mahkemeye irâe ettiği adî bir pusulaya istinâd edilerek 19/1 Mayıs 1884 tarihli kontrat ahkâmının adem-i icrâsından dolayı hâsım-ı merkûma zarar ve ziyân ve iâde nâmıyla bazı mebâliğ edâsına kefil bi'l-mâl sıfatıyla mahkûm olmuş ise de evvela ânifu'z-zikr kontratta şurût-ı mukâvelenin adem-i icrâsı takdirinde zarar ve ziyân vesâir i'tâ olacağına dâir bir gûne kayd u şart mestûr olmadığından ve sâniyen kendisinin kefâlet ettiği şahıs kasden veyahut hîlesinden nâşî olmayıp ancak yed-i iktidârı hâricinde olan kuvve-i ğalibe ahvâl ve esbâbından dolayı şurût-ı mukâveleyi icrâ edememiş olduğundan ve sâlisen farz-ı muhal olarak kontrat ahkâmının adem-i icrâsı takdirinde zarar ve ziyân i'tâ olunacağı hakkında mezkûr kontratta kayd u şart bulunmuş ve işbu kontratın adem-i icrâsı kuvve-i ğalibe esbâbından neş'et etmemiş olduğu farz ve takdîr olunsa bile tarafeyn-i âkideynin muahharan vukûbulan ittifakları üzere mezkûr kontrat fesh edilmiş ve burası hasmının itirâfıyla dahi müspet ve müeyyed bulunmuş olmağla hasm-ı merkûmun bu hususta zarar ve ziyân iddiasına kat'a hakkı olmadığından ve râbian hasmının nizâmen ve ânifu'z-zikr kontrat mûcebince zarar ve ziyân iddiasına hakkı olduğu farz olunsa bile vukûbulan zarar ve ziyânının derece-i subûta îsâli ve ehl-i hibre marifetiyle tahakkuk ve takdîr olunması lâzımeden olduğundan **(s.74)** ve bu misillû tahkîkatın icrâsından malın adem-i teslimi hâsım-ı merkûma menâfi-i azîme müeddî ve bilakis İtalyalı-yı merkûmun kefâlet ettiği şahsa zarar-ı küllî îrâs eylediği tahakkuk edeceğinden bahsile esbâb-ı mezkûreden ve esnâ-yı muhâkemede arz ve ilave edeceği a'zâr ve esbâb-ı sâireden dolayı i'lâm-ı gıyâbî-i mezkûr hükümünü adem-i kabul ile i'tirâz ale'l-hükme mecbur olduğuna binâen hasm-ı merkûm Bervant Merim Koli'nin huzûr-ı mahkemeye celbiyle işbu i'tirâz ale'l-hüküm istid'âsının bi'l-kabul i'lâm-ı gıyâbî-i mezkûr hükümünün feshi ve hasm-ı merkûmun davasının reddiyle bi'l-cümle masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet ve sâirenin tesviye ve edâsına mahkûm edilmesi[ni] talep ve istid'â etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı icbâbı iltimâs olunur. 20 Kanunisani [1]303.

167) (100) İtalya devleti tebe'âsından Fratelli Molinari nâm tâcirlerin Erdek'de mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden İstavri Makri nâm kimesne aleyhine mahall-i mezkûr bidâyet mahkemesinde ikâme eyledikleri [dava] neticesinde güzeste ve masârif-i muhâkemededen mâada beşbin altıyüz yetmişbeş kuruş on paranın medyûn-ı merkûm Makri'den tahsîli hakkında istihsâl eyledikleri bir kıt'a i'lâm medyûn-ı merkûma tebliğ edilmiş ise de icrâsiçûn mahallince İtalya devletinin şebhenderi olmadığı ve dâyinlerin orada bulunan vekîlleri dahi vefât etmiş idiğü cihetle sâlifü'z-zikr i'lâmın buradan mevki-i icrâya vaz'ıyla meblağ-ı mahkûmunbihi bi't-tahsîl taraf-ı sefârete tesyîri zımında mezkûr i'lâmla ilmuhaber leffen takdîm kılınmış olmağla icâbının icrâ buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 25 Kanunisânî [1]303.

168) (101) İtalya devleti tebe'âsından ve zevât-ı mutebereden Edo-uard Martinori ve Piacentini nâm zâtlar berâ-yı seyahat Bağdad vilâyeti cânibine azîmet edeceklerinden esnâ-yı râhda mûmâileyhimâ[ya] iktizâ eden muâvenet ve teshîlâtın dirîğ buyrulmamak üzere Şam ve İskenderûn ve Diyarbekir ve Halep ve Musul ve Bağdad ve Basra hükûmetlerine hitâben icâb eden evâmirin tastîr ve i'tâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 28 Kanunisani [1]303.

(s.75) 169) (102) İtalya devleti tebe'âsından Carmela Lirico nâm hatun Galata'da Dere sokağında kâin 20 numaralı birahânesinde bundan altı gün evvel bir akşam Marko isminde bir Hırvat ve olunan rivayete göre Dere merkezi Jandarmalarından Mustafa maiyetlerinde Manyo ve Rosa nâm hatunlar olduğu halde mezkûr birahâneye duhûl ederek merkûman Mustafa ve Marco merkûme Carmela'nın üzerine ba'de'l-hucûm darb ve hatta Mustafa'nın hâmil olduğu şişle İtalyalı-yı merkûmeyi cerh etmiş⁶ olduğu ve merkûme hakkında icrâ olunan şu muâmele-i gayr-ı lâyık[ya] tevâtüren mevki-i subûta îsâl edeceğini hâzır ve âmâde bulunduğundan merkûman Mustafa ve Marco'nun te'dipleriyle berâber sâlifü'z-zikr birahânede ikâ' eyledikleri zarar ve ziyânın d[a] tazmin ettirilmesi[ni] İtalyalı-yı merkûme bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 28 Kanunisani [1]303.

170) (103) İtalya devleti tebe'âsından olup Tersâne-i Amirede kunduracıbaşı Giuseppe Lacandela'nın cânib-i sefârete takdîm ettiğî istid'âdan anlaşıldığı vechile tebe'â-i devlet-i aliyyeden Bekmez Komidas Efendi tarafından aleyhine bir kıt'a senede istinâden Beyoğlu merkez bidâyet mah-

6 Metinde bu kelime "edilmiş" şeklindedir.

kemesi birinci hukuk dairesinde ikâme eylediği davadan dolayı mahkeme cânibinden olunan davetnâme sefârethânedен dolaştırılmaksızın doğrudan doğruya gıyabında hânesine atılmış olduğu muahharan muhâkemesi icrâ ve bir kıt'a i'lâm-ı gıyâbî bi't-tahsîl suver-i meşrûhada yine hânesine isrâ kılındığından bi't-tab' mârru'z-zikr tebliğâtın keenlemeyekûn ve mefkûd olacağı ve hatta taraf-ı riyâsete tahrîren arz ve beyân kılınmış olduğu halde bunu dahi hadde-i iltifâta almayıp mahkeme-i mezkûrenin dâire-i icrâiyesi tarafından bu defa işbu takrîr ile maan takdîm kılınan ve meblağ-ı mahkûmunbihin sekiz gün zarfında te'diyesi luzûmunu hâvi bulunan bir kıt'a ihbarnâmenin yine bâlâdaki sûrette hânesine atılmış olduğu ve hakkında bu vechile ikâ' kılınan tebliğâtın muğâyir-i usûl ve keenlemeyekûn hükmünde olarak bir netice-i icrâiyesi olamayacağı ve zaten te'sir ve şumûlû bulunamayacağı derkâr bulunmağla İtalyalı-yı merkûm istid'â etmiş ve ber müceb-i istid'â muktezasının icrâsı iltimâs ve takrîr olunur. 30 Kanunisani [1]303. Müsveddesi müsted'i tarafından tanzîm olunmuş olmağla aynen yazılmıştır.

(s.76) 171) (104) Demiryolu komisyoncusu Salkım Söğüt'te mukîm İtalya devleti tebe'âsından Tomasso D'Andrea'nın tebe'â-i devlet-i aliyyeden Galata'da Belediye hanında mukîm komisyoncu Cozef Heyneman nâm kimesne zimmetinde bir kıt'a bono mücebince alacağı olan ikibin dokuzyüz doksan bir frankın maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîli ve tahsîl edilmediği takdirde i'lân-ı iflâsiyetine hükm ve i'lâm olunmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsını devlet-i muşarunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 2 Şubat [1]303.

172) (105) İzmirli Marko Nikola nâm kapudanın suvâr olduğu Osmânlı bandırası tahtında bulunan Omonya nâm sefîne geçen Temmuz mâhında Sicilya adasına murûr ederek ber müceb-i nizâm ibrâz etmesi lâzım gelen manifestosunu ibrâz edemediğinden nâşî cezâyâ dūçâr olarak gerek kapudân-ı merkûm ve gerek mezkûr adada bulunan komisyoncu Salvatore Perone mâh-ı hâlin alafranga yirminci günü mahall-i mezkûr mahkemesine davet olunduklarından leffen takdîm kılınan celbnâme deâvi-i bahriye vesâtetiyle merkûmâna icrâ-yı tebliği husûsuna himmet buyrulması İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 4 Şubat [1]303.

173) (106) İtalya devleti tebe'âsından Alexander Corpi nâm tâcirin birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylediği bir kıt'a i'lâm mücebince tebe'â-i devlet-i aliyyeden Samuel Kohen zimmetinde gayr-ı ez teslim iki bin ade[d] lirâ-yı Osmânî alacağı olup i'lâm-ı mezkûrun icrâsıyla meblağ-ı matlûbun istifâsiçûn medyûn-ı merkûmun Yanya vilâyetinde bulunan emlâki hacziy-

le furûtu talep olunmuş idi bunun üzerine Yanya mahkeme-i ticâreti tarafından i'lâm-ı mezkûrun icrâsına teşebbüs edilmiş ve o sırada merkûm Kohen izhâr-ı iflâs edip îcâb eden sindikler tayin kılınmış ise de mahkeme-i ticâret reisi medyûn-ı merkûmun akrabasından bulunduğu cihetle sindikler bir iş görememiş ve redd-i hakim muâmelesini talep etmişler ise de buna dahi muvaffak olamamış ve iş sürüncemede kalmış olduğundan bir an evvel husûs-ı müddeanın nizâmı dairesinde rü'yet ve tesviyesi zımında vilâyet-i muşârunileyhâ[ya] îcâb eden evâmirin tastîr buyrulması temennî olunur. 8 Şubat [1]303.

(s.77) 174) İtalya sefâreti maiyetinde bulunan Sezya nâm beylik sefinenin tanzîfi zımında Tersâne-i Amire havuzlarından birine duhûlüne müsâade olunması hakkında iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması[nı] iltimâs ve takrîr eder. 8 Şubat [1]303.

175) (107) İtalya devleti tebe'âsından Galata'da dellallık eden Elia Nahum nâm kimesne İstanbul'da Uzunçarşı'da Fincancılar yokuşunda mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden Yosef Şalom'un Galata'da Karaköy'de Karantina sokağında mutasarrıf olduğu bir bâb mağazasını dellâl-ı merkûm vesâtetiyle tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve mağaza-i mezkûrda mütemekkin Panayoti Derosoplo'ya iki sene müddetle ve senevî seksen dört lirâya îcâra verdirmiş olduğundan bunların her birinden dellâliye ücreti olarak üçyüz otuzaltı kuruş merkûmân Şalom ve Panayot'tan tahsîl olunması[nı] İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ol-vechile Beyoğlu hukuk mahkemesinde îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 9 Şubat [1]303.

176) İtalya devleti tebe'âsından Vincenzo De Ferucci'nin tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve Sihhiye İdâresi memurlarından Kolaro aleyhine istihsâl eylediği bir kıt'a i'lâmın evrâkı miyânında mukaddema esnâ-yı muhâkemede mahkeme-i aliyyelerine ibrâz ettiği senedin tarafına redd u îâdesini merkûm Ferucci bâ-istid'â talep etmiş olmağla ol-vechile îcâbının icrâ buyrulması[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 18 Şubat [1]303.

177) (108) İtalya devleti tebe'âsından Galata'da Elalemciyan hânında mukîm Moize Benzonana tebe'â-i devlet-i aliyyeden Şehzâdebaşı'nda Kırık Tulumba sokağında 8 numarada mukîm İşkodralı Abdurrahman Paşa zâde Ziya Bey Edirneli David Toledo emrine keşîde edip vadesi murûr eyleyen bir kıt'a bono merkûm Moize mezbûr bonoyu merkûm David'den iskonto ederek hâvî olduğu ikiyüz yirmi beş adet lirâ-yı Osmânî mûmâileyh Ziya Bey'den maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep

eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 20 Şubat [1]303.

(s.78) 178) İtalya devleti tebe'âsından Yanya'da mukîm Moricci nâm kimesne ile saâdetlû İsmail Bey Delûre Efendi hazretleri hakkında 24 Kanunievvel 303 ve 87 numaralı te'kîdle ve 27 Şubat 303 tarihiyle Adliye nezâret-i celîlesine yazılmıştır. 27 Şubat [1]303.

179) (109) İtalya devleti tebe'âsından Üsküdar'da ikâmet eden Rosa Amon nâm tâcir geçen Salı akşamı saat oniki ve bir çaryek kararlarında hânesine gider iken İbrahim Efendi ile Mehmed Efendi nâm polis memurları bilâ sebep üzerine hucûm ederek cebren karakolhâneye götürülerek ve mahall-i mezkûrda başındaki fesini ve ayakkabılarını çıkarıp yere eyittiler ve üzerinde zuhûr eden bir kâğıt içinde yüz elli frank kıymetindeki taşları alınıp muahharan İtalyalı-yı merkûmun pederi gelip ricâ ve iltimâs üzerine salıverilmiş ve bundan mâada tekrar polis memurları merkûmun hânesine gidip cebren kapıyı kırıp içeriye duhûl ederek gerek kendisi ve gerek familyasını darp ettiler işbu keyfiyet her vechile muğâyir-i kanun idiğünden müddei-i merkûm İtalyalıya şu husûsun kendisine vukûbulan hakârâtan dolayı dava edeceğine bâ-arzuhal sefârete arz ile ber müceb-i müsted'â İtalyalı-yı merkûmun kanunen lâzım gelen muâmelenin icrâsıyla dâriblere cezâ ve zarar ve ziyânın dahi merkûm polis memurlarından tahsîl ve hükmolunması sefâret-i muşârunileyhâ takrîr ve iltimâs olunur. 23 Şubat [1]303.

180) (110) İtalya devleti tebe'âsından Bartolomeo Giustiniani nâm tâcirin cânib-i sefârete vermiş olduğu istid'âda mahkeme-i ticâret birinci meclisinden istihsâl edip 17 Câ 303 ve 11 Mart 302 tarih ve 35 adediyle verilen i'lâm muahharan hükmü tasdîk kılınan i'lâm mücebince Sakız mutasarrıfı atufetlû Kemal Beyefendi hazretleri zimmetinde maa güzeste ve masârif-i muhâkeme ve sâireden dolayı yediyüz ellidört lirâ alacağı olduğundan i'lâm-ı mezkûr hükmünün mevki-i icrâya vaz' ile meblağ-ı mahkûmunbih matlûbunun mîr-i muşârunileyh hazretlerinin muhasses olan rub' maâşının tesviye-i deyne değin mezkûr rub' maâşından kat' ile tarafına i'tâsı husûsunun tâcir-i mûmâileyh tarafından bâ-istid'â talep etmiş olmağla ol-vechile icrâ-yı îcâbı zımnında devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 1 Mart [1]304.

(s.79) 181) (111) İtalya devleti tebe'âsından Mûzîka-i Humâyûn mualimi saadetlû Gavatelli Paşa'nın dâyinlerine verilmek üzere maâşından şehri bin dokuz yüz kuruştan Paşa-yı mûmâileyhin üç yüz bir senesi Teşrinievvelinden Şubatı nihâyetine kadar tedâhulde kalan beş aylık bedeli olan dokuz-

bin beşyüz kuruş ve üçyüz iki senesi Ağustos ibtidâsından Şubatı nihâyetine kadar yedi aylık bedeli bulunan onüç bin kuruşu mutazammın mahkeme-i ticâret tarafından cânib-i sefârete teslîm olunmuş olan iki ilm u haberlere resmî sûret verilmedikçe Bâb-ı Vâlâ-yı Seraskeri mezkûr ilm ü haberlere mahsûben bir akçe vereceğini beyân ve ifâde etmekte olduğundan bunların resmi sûrete tebdil ettirilmesi hakkında icâb eden tedâbir-i lâzîminin ittihâzı zımnında işbu takrîr-i ticaret icrâ memûriyet-i behiyyesine havâle buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs eder. 5 Mart [1]304.

182) (112) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin Hâriciye nezâret-i celîlesi mektupçusu atufetlû Re'fet Beyefendi hazretleri zimmetinde bâ-i'lâm-ı ticâret alacağı olan meblağ-ı malûmenin te'mîn-i istifâsı zımnında mukaddema taht-ı hacze alınan Çamlıca'da bir kıt'a bağda ve Nişantaşı'nda bir kıt'a arsa ve yarım masura Mâ-i Lezîzde ve Kanlıcada yalı ve müstemilât-ı sâiresinde mîr-i muşârunileyhin merhûm pederlerinden kendilerine irsen intikal [eden] hissenin serîan furûhtuyla andan tesviye-i deyn ettirilmesi ve ol-vechile i'lâm-ı mezkûrun icrâ olunmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 7 Mart [1]304.

183) (113) Bâb-ı Vâlâ-yı Seraskeri hastahânesi eczacılarından Konso-landi Efendinin şehri ikiyüz yetmiş beş kuruştan üçyüz üç senesi Ağustos ve Eylül ve Teşrinievvel ve Teşrinisâni ve Kanunievvel ve Kanunisâni işlemiş olan işbu maâşlarının bedeli bulunan üçbin yüzyirmibeş kuruşu İtalya devleti tebe'âsından banker mösyö Stefanovic'ten nakden ahzeylemiş olmağla meblağ-ı mezkûr mûmâileyh mösyö Stefanovic'e verilmek üzere Bâb-ı Vâlâ-yı muşârunileyhâdan tahsîli zımnında iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 7 Mart [1]304.

(s.80) 184) (114) İtalya devleti tebe'âsından Nâim Benzonana'nın tebe'â-i devlet-i aliyyeden İbrahim Edhem Ağa aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylediği 26 Kanunisâni 303 tarihli ve 367 numaralı i'lâm-ı gıyâbının mevki-i icrâyâ vaz'ıyla mutazammın olduğu meblağın tahsîli luzûmunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 10 Mart [1]304.

185) (115) İtalya sefâreti tarafından 22 Kanunisâni 1295 tarihinde verilen ilm u haber üzerine İtalyalı Georges Forlani veledi Domenico Maltepe karyesinde Değirmencioğlu sokağında bin ikiyüz yedi arşın bir bâb hâne maa bahçe Avusturyalı Markizi nâm kimesneden iştirâ eylemiş ve muahha-

ran merkûm Forlâni 31 Temmuz 1302 tarihli diğer bir ilm u haberle hâne ve bahçe-i mezkûru tebe'â-i devlet-i aliyyeden Hrâns nâm kimesneye ferâğ eylemiş olduğu ve işbu hâne ve bahçeden dolayı muhâkemesi derdest bulunan munâzaanın fasl u hasmı zımında mebhûsun anı olan hânenin merkûm Forlâni tarafından iştirâ vukûu kangı tarihte olduğu ve ne fiyatla iştirâ edilmiş idiğü ve maamâfih merkûm Hrâns tarafından kangı tarihte ve ne fiyatla iştirâ edilmiş olduğu Defter-i Hâkânî nezâreti kuyûduna bi'l-müracaa hâne ve bahçe-i mezkûru[n] kuyûd-ı sahîhasının ihrâcıyla taraf-ı sefârete tebliğî hususuna himmet buyrulması sefâret-i muşârunileyhâ cânibinden iltimâs ve takrîr olunur. 16 Mart [1]304.

186) (116) İtalya devleti tebe'âsından François Corpi nâm tâcirin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Dimitri ve Vasil Lazaridis aleyhine olarak mahkeme-i bahriyede ikâme eylemiş olduğu dava mahkeme-i mezkûrede istimâi esnasında merkûmân Dimitri ve Vasil tarafından hiçbir vakit ticâret-i bahriye ile meşgul olmadıklarını ifâde ve işbu ifâdelerinin aksini ispat eylesesini müddei-i merkûm Corpi'ye mahkeme kararıyla teklîf olunmuş olduğundan bu babda Dimitri ve Vâsîl'in sene-i mîlâdinin bin sekiz-yüz seksenaltı yani bundan iki seneye değin Cibâli'de küçük vapur imâline mahsûs fabrikaları olduğu Dersaâdet Liman İdâresi'ne ve Tersâne-i Amire'ye ve Şirket-i Hayriye'ye ve devletlû ubbehettû Hayreddin Paşa hazretlerine ve Fransa sefâretine Moş tesmiye olunan küçük vapur furûht ettikleri ve mârru'z-zikr fabrikayı Gürcü ve kumpanyasına îcâr ve iki sene mukaddem ferâğ ve bundan başka Lazaridis ve Dimitri nâm vapurlar beş senedenberi merkûmanın taht-ı idarelerinde olup ticâretle meşgul bulunduklarını idâre-i (s.81) mûmâileyhimânın malûmât-ı tâmmesi bulunduğu cihetle ber minvâl-i meşrûh mevâdd-ı mebhûse Liman idâresinden bi'l-istizâ[h] netice-i mustahselesinin iş'ârı husûsuna himmet buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 16 Mart [1]304.

187) (116) İtalya devleti tebe'âsından Ernest[o] Talasso nâm tâcirin tebe'â-i devlet-i aliyyeden müteveffâ Kara Osmânzade Mustafa Efendi veresesi İzmir vilâyetine tabi Baba karyesinde mukîm bulunan Mehmed Sabit ve Ahmed Ragıp beyler aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylediğî 8 Eylül 303 tarihli ve 205 numaralı i'lâm mûmâileyhimâ Mehmed Sabit ve Ahmed Ragıp beylere bi't-tebliğ mevki-i icrâya vaz'ıyla meblağ-ı matlûbun tahsîli luzûmunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla bermûceb-i istid'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 17 Mart [1]304.

188) (117) İtalya devleti tebe'âsından Avlonya'da devlet-i muşârunileyhâ konsolosu bulunan Giovanni Del Sordo nâm zât sene-i mîladi bin sekizyüz seksen Mart yirmi üç tarihli bir kıt'a senetten müstebân olduğu vechile Bolu mutasarrıfı saadetlû İsmail Kemal Beyefendi hazretlerinin vekîl-i murahhası olup şehir-i mezkûrda bulunan Kahraman Bey'e elli astar miktâr revgân-ı zeyt mukabilinde yüz elli tolonat akçesi mûmâileyh Giovanni i'tâ eylemiş ise de mezkûr revgân-ı zeyt teslim olunmamış ve verilen akçe dahi henüz redd u iâde edilmemiş olduğundan el'ân merkûm İtalyalının alacağı olup çend defa mîr-i muşârunileyhe tahrîren beyân edilmiş ise de bir cevâb i'tâ etmemiş olduğundan tesviye-i maslahat zımnında mutasarrıf-ı muşârunileyhe icâb eden evâmirin tastîr buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 21 Mart [1]304.

(s.82) 189) (118) Lin ve Fiz Viktor nâm bankerlerin sandıkkâr-ı sânileri bulunan İtalya devleti tebe'âsından Georges de Scofi tarafından sefârete verdiği istid'âya nazaran alafranga mâh-ı hâlin üçüncü Cumaertesi günü öğlen üstü Nâfia hân'ında mukîm tüccâr Antonio Sorle'nin tahsîldârı Beyoğlu'nda Parmakkapıda 30 numarada mukîm Nikola Sorle veledi Costantinio bin beşyüz filorin yani yüz otuzyedi aded lirâ ve yirmidokuz kuruşu mutazammın bir kıt'a poliçenin tahsîli zımnında ibrâz eylemiş ve sandıkkâr-ı merkûm mezkûr poliçenin tasdîki için muâmele-i lâzimesini icrâ ve o esnâda Abud Efendi hânında mukîm Edler nâm tâcirin tahsîldarı Comidas elli lirâlık bir kambiyalin tahsîli için gelmiş idi bir de Bank Ottoman'ın tahsîldârlarından Marcopoulo dahi gelerek işbu tahsîldarların üçü kasanın parmaklığı önünde durmakta idiler bu minval üzere merkûm De Scofi yüz lirâlık yani yirmi aded beşer lirâlık banknot kağıdı mezkûr parmaklığın önündeki tezgâha vaz' edip merkûm Comidas bunlar benim için mi sordukda merkûm De Scofi Sorle'nindir ve mezkûr banknot kağıtlarını Sorle'ye teslim eylemiştir bu arada Vâlide hânında Castelli'nin tahsîldarı gelip ikiyüz lirâlık bir nota ibrâz ederek merkûm De Scofi dahi mezkûr ikiyüz lirâyı tadâd edip Castelli'nin tahsîldârına teslim ve defter-i mahsûsuna kayd eylemiş bu hengâmda Sorle'nin getirdiği poliçe kayd muâmelesi icrâ olunarak merkûm Sorle'ye ibtidâ vermiş olduğu yüz lirâyı unutmuş olduğundan tekrar merkûm Sorle yüz otuzbir lirâ ve yirmidokuz kuruş ahzederek gitmiş halbuki fazla vermiş olduğu işbu yüz lirânın istirdâdı talep olunmuş ise de merkûm Sorle vermekten imtinâ eylemiş ve merkûmun şu muâmelesi dolandırıcılık demek olduğundan merkûm Sorle'nin Beyoğlu cezâ mahkemesi'ne celbiyle hakkında iktizâ eden te'dibât-ı lâzîmenin icrâsı ve fazla almış olduğu sâlifü'z-zikr yüz lirânın istirdâdını

İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefiri iltimâs ve takrîr eder. 21 Mart [1]304.

(s.83) 190) (119) Tebe'â-i devlet-i aliyyeden İlya Fethullah Şâmî nâm kimesnenin Galata'da Sen Petri kilisesi başrahibi Peder Cambiaso aleyhine tebe'â sıfatıyla Beyoğlu bidâyet mahkemesi birinci hukuk dâiresinde ikâme eylemiş olduğu dava üzerine merkûm Cambiaso'nun gıyabında bir kıt'a i'lâm istihsâl edip ancak râhib-i merkûm Cenovalı ve İtalya devleti tebe'âsından idiğü ve mahkeme cânibinden kendisine gönderilen davetiye varakasına ol-vechile şerh verilmiş olduğu halde artık bu bâbda rahib-i merkûm aleyhine sudûr eden işbu i'lâm-ı gıyâbının hükmü olamayacağı umûr-ı müsellemeden bulunmuş olmağla i'lâm-ı mezkûrun feshi ve mevzûbahs olan dava ise bin kuruşu mütecâviz bulunmağla rü'yeti mahkemenin vazifesi hâricinde olup merciine havâlesi luzûmunu rahib-i merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ol-vechile icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefiri iltimâs ve takrîr eder. 22 Mart [1]304.

191) (120) Büyükdere'de tuğla fabrikasının sahibi İtalya devleti tebe'âsından Pier Salamon'un sefârete verdiği istid'âya nazaran geçen Cuma günü zabtiye ile yedinci dâire-i belediye memurları tarafından i'mâl olunan tuğla üzerine resm olarak kuruşta bir para te'diye etmesini merkûm Salamon'a teklif birle fabrikasından tuğla ihraç ettirilmemesi hakkında nokta vaz' ettirilmiş halbuki merkûm Salamon'dan talep olunan meblağ resm-i maktû' olmadığı gibi Hasköy ve sâir fabrikalar misillü çamuru Kağthâne deresinden alıp tuğla i'mâl etmekte ve İtalyalı-yı merkûm ise öyle dere ve deniz ve sâireden çamur almayıp kendi toprağından i'mâl etmekte olduğu cihetle böyle bir resmin i'tâsına mecbûriyet-i kanûniyesi olmadığı ve mezkûr fabrikanın önünde nokta vaz'ı ise küllî zarar ve ziyânı mucip mevâddan bulunmuş olduğundan noktanın ref'i Şehremâneti nezâret-i celîlesine arz olunması üzerine tesviye-i maslahat zımnında on gün mühlet verilmesine karar verilmiş ve bundan böyle husûs-ı mebhûs hakkında İtalyalı-yı merkûmun tazyîk olunmaması hususuna himmet buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefiri iltimâs ve takrîr eder. 22 Mart [1]304.

(s.84) 192) (121) Florio de Rubattino nâm İtalya şirketinin Dersaadet'te mukîm Acente ve vekilleri bulunan Rossi ve Scafino taraflarından sefârete takdîm eyledikleri istid'âya nazaran sene-i mîlâdi [...] 15 Eylül 1885 tarihli akdolunan nombromso (?) mûcebince Siciste nâm İtalyan vapuruyla Osmânlı bandırası tahtında Gürcü ve kumpanya vapuru Banormos miyânında vukubulan musâdeme keyfiyeti hakkında tarafından nasb olunan hakemler tara-

fından sene-i milâdi 11 Teşrinisânî 1885 tarihinde verilen i'lâm leffen takdîm kılınmağla Kanunnâme-i Ticâret'in ellinci maddesi ahkâmına tevfikân birinci ticâret reis-i evveli cânibinden kayd u tescil olunması hususu[nu] şirket-i mezkûre sâilfu'z-zikr istid'â ile talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icâbının icrâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 24 Mart [1]304.

193) (122) İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu'nda Otel de İngiltere nâm lokantada mukîm Valenti nâm kimesnenin mâh-ı hâlin onyedinci Pençşenbe günü Avrupa'dan Varna tarikiyle posta vasıtasıyla kendi nâmına birkaç mektub gelmiş olduğu ihbâr olunması üzerine mezkûr Otel'in hizmetkârlarından birisini mezbûr mektupları ahzetmek için postahâneye göndermiş ise de hizmetkâr-ı merkûm mektupları alıp gelmekte iken zabtiye memurlarından iki şahıs sûret-i cebriyede hizmetkârdan mektupları aldıklarından derhal merkûm Valenti sefâret tercümânıyla berâber Beyoğlu zâbıta merkezine gidip sâilfu'z-zikr mektupları iâde ve i'tâ edilmiş ancak mektupları meâline kesb-i ittilâ' olunmak için zarfları paralanmış olduğu muşâhade olunmuş olduğu ve işbu memurların hareketi ise yolsuz ve nizâmsız bulunmuş olduğundan te'dipleri zımnında haklarında iktizâ eden muâmelenin icrâsını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â husûs-ı munaziunfihi[n] Beyoğlu cezâ mahkemesinde icâbına himmet buyrulması devlet-i muşârunileyhâ sefirî [tarafından] iltimâs ve takrîr olunur. 26 Mart [1]304.

(s.85) 194) (122) İtalya devleti tebe'âsından Kürkçü hânı'nda mukîm Avram Fresco nâm tâcirin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Aksaray'da sâkin Divrikli Hafız Paşa zâde Said Bey zimmetinde bâ-tahvîl beşyüz aded lirâ-yı Osmânî alacağı olup ahzına destres olamadığından bahsile meblağ-ı mezbûru maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîli ve bu babda verilecek hükmün dahi muavakkaten icrâsını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 26 Mart [1]304.

195) Bingazi'de mukîm İtalya konsolos memuru maiyetinde imtiyâzlı tercümân bulunmak üzere tebe'â-i devlet-i aliyyeden Mehmed bin Cuma Şerîf nâm kimesnenin iktizâ eden mektûb-ı sâmisinin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti cânibinden iltimâs ve takrîr olunur⁷. 28 Mart [1]304.

196) (123) İtalya devleti tebe'âsından Costantini Schittoni nâm kimesnenin Fener'de mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden Nikola Zeharyadis zimme-

⁷ Metinde “eder” şeklinde olan bu kelime cümlelerin anlamını düzeltmek açısından “olunur” şekline çevrilmiştir.

tinde asfalto bedeli olarak alacağı olan üçyüz altmış kuruşun maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â husûs-ı müddeâ Dersaâdet hukuk mahkemesinde rûyet ve tesviyesini devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 29 Mart [1]304.

197) (124) İtalya devleti tebe'âsından ve tüccardan İstanbul'da Vâlide hânında mukîm Panarko Castelli tarafından sefârete takdîm eylediği istid'âda Kibrinos nâm şahıstan matlûbu olan mebâliğin te'diyesini Hristo Boryadis nâm zât havâleten kabul edip bu yüzden merkûm Castelli'ye doksanbir aded lirâ-yı Osmânî ve yetmişdört kuruşa medyûn kalmış meblağ-ı mezbûrdan bir kısmı îfâ ve bir kısmı dahi birinci mahkeme-i ticâretten taht-ı hükme alınıp yalnız yirmidokuz aded lirâ-yı Osmânî ve yetmişdört kuruş merkûm Hristo'nun deyni kaldığından ve esâsen medyûn tarafından i'tâ olunan senette Hristo Boryadis ve şurekâsı imzâsını havi olup fi'l-hakîka Panağö Andonyadis nâm tâcir dahi Hristo'nun şerîki olmak ve zaten senedin hîn-i tanzîminde şifâhen dahi tekeffül etmesinden nâşî mûmâileyh Panağö'nun mesuliyeti derkâr (**s.86**) bulunduğundan her ikisi tebe'â-i devlet-i aliyyeden Haydarpaşa'da Azîziye sokağında mukîm oldukları ve İstanbul'da Çarşı'da Fesciler caddesinde 19 ve 26 numaralı dükkanlarda hazır elbise ticâretiyle meşgul olan merkûman Hristo Boryadis ile Panağö Andonyadis'in mahkeme-i ticâret birinci meclisine celbleriyle meblağ-ı mezbûr olan yirmidokuz lirâ ve yetmiş kuruşun maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet birbirine kefil bi'l-mâl sûretiyle îfâsına mahkûm tutulmaları İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 30 Mart [1]304.

198) İtalya devleti tebe'âsından Pandeli Casanova nâm tâcirin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Taksim'de Fransız hastahânesi civarında sâkin Kostantino Aslanidis aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylediği 10 Temmuz 95 tarihli ve 105 numaralı i'lâmın mevki-i icrâyâ vaz'ıyla muhtevî olduğu meblağ-ı matlûbun tahsîli luzûmunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 31 Mart [1]304.

199) (İşbu takrîr 23 Mayıs 304 tarihinde tekrar yazılıp fakat iktizâ eden evâmirin tastîr ve i'tâsı iltimâs olunmuştur). 26 Receb 1302 ve 29 Nisan 301 tarihinde sudûr eden berât ve fermân-ı âlî mûcebince Mısır-İskenderiye'ye Portekiz devleti tarafından Gavril Cozef de Zoğeb konsolos ceneral nasb olunmuş idi ve bu defa ise devlet-i muşârunileyhâ tarafından mûmâileyh Gavril

Cozef de Zoğep Kahire'ye ceneral konsolos nasb ve tayin kılınmış olmağla iktizâ eden berât ve fermân-ı âlînin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 4 Nisan [1]304.

200) 26 Receb 1302 ve 29 Nisan 301 tarihinde berât ve fermân-ı âlî mücebince Mısır-İskenderiye iskelesinde Portekiz devleti tarafından ceneral konsolos tayin kılınmış olan Ğavril Cozef de Zoğeb nâm zât bu defa nefs-i Hidiviyet-i Mısıryede ajan ve konsolos ceneral nasb ve tayin olarak birine yani İskenderiye[ye] âmed şüd eden devlet-i muşârunileyhâ tebe'â ve tüccârlarının husûsât-ı vâkıalarının rü'yet ve tesviyesi zımnında Aleksandır Maksimo de Zoğeb konsolos tayin kılındığından mûmâileyh Aleksandır'ın icâb eden berât ve fermân-ı âlî[si]nin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 4 Nisan [1]304.

(s.87) 201) (125) İtalya devleti tebe'âsından Joseph Gargiulo'nun Şehremâneti celîlesinden bâ-i'lâm-ı ticâret mahkûmunbih alacağı olan ma'lûmu'l-miktar mebâliğ-i küllîyenin tahsîli zımnında i'lâm-ı mezkûr ahkâmının tenfîzi çend defa taraf-ı sefâretten bâ-nota talep olunmuş ise de bir semeresi muşâhade olunmaması üzerine tekrar i'lâm-ı mezbûrun icrâsiçun Hâriciye nezâret-i celîlesine 31 Kanunievvel 1887 tarihinde tastîr kılınan nota mücebince emânet-i muşârunileyhâya icrâ-yı teblîğat edilmiş ve bunun dahi bir gûne te'sîr ve fâidesi görülememiş olmasından istizâh-ı esbâb-ı te'hîr zımnında i'zâm kılınan sefâret tercümanıyyla Şehremîn-i celîli devletlû Paşa hazretlerinin vukûbulan mülakatlarında İtalyalı-yı merkûmun Emânet'te bir akçe alacağı olmadığından mâada belki merkûm İtalyalının Emânet'e medyûn olduğu ve i'lâm-ı mebhûsunanh hükmünü dahi adem-i kabul ile aleyhine i'tirâz edileceği Paşa-yı muşârunileyh hazretleri cânibinden ifâde ve beyân buyrulmuştur halbuki i'lâm-ı mezkûr aleyhine i'tirâz ve iâde-i muhâkeme gibi turûk-i kanuniye kapıları mesdûd idiğünden sûret-i kat'iyeyi ihrâz etmiş bir i'lâm olup bunun adem-i kabulü husûsu fevkalade taaccübü mucip olmamak kabil değildir çünkü i'lâm-ı mezkûr izn-i sultânî ile teşekkül etmiş olan bir meclis-i muhtelitten sudûr ederek kastıyyu'l-hükm ve lâzımu'l-icrâ olduğu Bâbîâlî cânib-i sâmisince dahi ma'lûm ve mine'l-kadim müsellem bir keyfiyettir artık hal böyle olduğu ve kâffe-i ebvâb-ı i'tirâz mesdûd bulunduğu sûrette muşârunileyh hazretlerinin vukubulan şu ifâdeleri mahzâ kesret-i meşgûliyetlerinden nâşî hakkıyla tahkîk-i keyfiyet edilmemiş olmasından ileri gelme bir şey olup yoksa işin tafsîlâtına malûmât-ı tâmmeleri olmuş olsa kendilerinin dahi teslim hakkında teennî buyurmayacakları derkâr olduğundan ve husûs-ı mezkûrun bu sûretle bilâ sebeb-i kanunî te'hîri adl u hakkâniyet ve kavânîn-i mevzûa ahkâmına külliyen münâfi bulundu-

ğundan bir an evvel ber minval-i meşrûh i'lâm-ı mezkûr hükmünün tenfizi ve mebâliğ-i matlûbenin emânet-i muşârunileyhâdan tahsîliyle İtalyalı-yı merkûma i'tâsı zımında icâb eden tedâbir-i serîanın ittihâz buyrulmasını tekrar devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 4 Nisan [1]304.

(s.88) 202) (126) İtalya devleti tebe'âsından Kütahya'da mukîm tabip Luigi Rivolta'nın Kütahya memleket ve dâire-i belediyesinden masârif-i cerrâhiye ve ücret-i tabâbet olarak bâ-defter-i i'lâm mahkûmunbih alacağı olan mebâliğin sür'at-i tahsîliyle tabîb-i merkûma i'tâsı zımında mahall-i mezkûr mutasarrıflığına tenbihât-ı mukteziyenin ifâsı zımında Hudâvendigâr vilâyet-i celîlesine iş'âr olunması 16 Mart 303 tarihli takrîr ile iltimâs olunmuş ise de el'ân mahallince matlûbat-ı mebhûse tesviye ve i'tâ olunmadığı anlaşılmış ve merkûm Luigi ise memleketi cânibine azîmet edeceği cihetle işbu matlûbatının tesviye olunmaması ve ukde-i tehhür ve sürüncemede kalması büsbütün merkûmun orada sefâlet ve gadrini mucip bulunmuş olduğundan iş'âr-ı sâbık mücebine matlûbat-ı mezkûrenin Kütahya mal sandığından tahsîliyle İtalyalı-yı merkûma i'tâsı ve Kütahya mülhakâtından Simav kazasında zuhûra gelen hastalığın muâyenesiçun mahalli hükûmeti tarafından tabîb-i merkûm gönderilerek orada dahi icâb eden tedâviyi icrâ edip bundan dolayı bin dörtyüz altmış kuruş matlûbu olduğu ve ayrıca efrâd-ı ahâlden bulunan alacağının teshîl-i tahsili mahallince iktizâ eden muavenetin ifâsı zımında mahall-i mezkûr mutasarrıflığına tebliğat-ı serîanın icrâsı zımında vilâyet-i muşârunileyhâya icâb eden evâmirin tastîr buyrulmasını te'kiden devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 4 Nisan [1]304.

203) (127) İtalya devletinin Dersaadet sefâreti kapioğlanı Kirkor Baklacıyan'ın tebe'â-i devlet-i aliyyeden Dikrân Şâmiyân zimmetinde kezaik tebe'âdan Çarşı'da Divrek sokağında 25 numarada mukîm Karabet Mehteryân ve yine tebe'adan mahall-i mezkûrda 23 numarada sâkin Marka[r] Acemyân ve Artin Nişan'ın kefâlet-i mâliyeleriyle güzeşte mukâveleli bir kıt'a senet mücebine gayrı-ez-teslim altmış beş aded lirâ-yı Osmânî alacağı olduğu halde medyûn-ı asıl merkûm Dikrân ile kufelâdan Artin Nişan'ın vefât eylediklerinden kufelâ-yı merkûmeden hâl-i hayatta bulunan merkûman Karabet Mehteryân ile Markar Acemyân'ın mahkeme-i ticârete celbleriyle meblağ-ı mezbûrun maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme hasbe'l-kefâle kendilerinden tahsîlini merkûm Kirkor bâ-arzuhal istid'â etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 7 Nisan [1]304.

(s.89) 204) (128) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl etmiş olduğu bir kıt'a i'lâm mücebince devletlû ismetlû Seniha Sultan aliyetü's-şân hazretlerine üçyüz aded lirâ-yı Osmânî alacağı olduğundan sâir alacaklılar misillû Sultân-ı muşârunileyhânın Aydın vilâyet-i celîlesinden i'tâ olunmakta olan maâşlarının rub'u bundan akdem nizâmı dâiresinde hacz ve tevkîf ettirilmiş ve bir miktar da akçe alınmış ise de onbeş mâhdan berû maâşât-ı mezkûreden muşârunileyhâ hazretlerine âit olan kısmı kendilerine verilmekte olduğu halde borçları için hükmen haczedilmiş olan miktarı vilâyet-i muşârunileyhâca tevkîf olunarak gönderilmekte ve ticâret icrâ dâiresinden makâm-ı celîl-i nezâret-i Adliyeye ve andan dahi Aydın vilâyetine bu bâbda edilen tebliğât-ı mukteziyenin dahi bir gûne te'siri henüz muşâhade edilememekte olduğuna ve bu ise ihkâk-ı hak kaide-i adliyesine küllîyen münâfi ve dâyin-i merkûmun gadrini müeddî mevâddan bulunduğu binâen ber müceb-i hacz-i vaki vilâyet-i muşârunileyhâ sandığında mevkuf olan akçenin celbiyle merkûm Alber'in hissesine isabet eden miktarın kendisine i'tâ ettirilmesi zımnında tedâbir-i lâzîminin ittihâz buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ seffîri iltimâs ve takrîr eder. 13 Nisan [1]304.

205) (129) İtalya devleti tebe'âsından Giuseppe Gagliardi nâm baytarın sefârete vermiş olduğu istid'âya nazaran Beyoğlu'nda Avrupa tesmiye olunan çarşıda mukîm İranlı Ali Ağa tarafından hedm olunmakta olan duvardan dolayı merkûm Gagliardi'nin bir hayvanını telef ettirmiş ve işbu duvarın hedminden nâşî merkûmun kerîme[si] dahi hastalanarak hayli müddettenberi nâ-mizaç bulunmuş ve bunlara sebebiyet veren ancak merkûm Ali olduğundan ba'dehu zarar ve ziyânın îcâbına bakılmak üzere evvel emirde merkûmun te'dîbi zımnında husûs-ı müddeanın Beyoğlu ceza mahkemesinde rû'yetiyle ihkâk-ı hak olunması bâ-arzuhal talep olunmuş olmağla ol-vechile îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ seffîri iltimâs ve takrîr eder. 16 Nisan [1]304.

(s.90) 206) (130) İtalya devleti tebe'âsından tabîp Jean Zico'nun zevcesi Argenzia Zico kendi nâmına ve sağır evlâdlarının vasiyyesi sıfatıyla sefârete takdîm eylediği istid'âya nazaran mahkeme-i ticâret huzurunda tanzîm olunan ve 140 numaralı i'lâmla tasdik edilen mukâvele mücebince Beyoğlu'nda Cadde-i Kebîrde 458 numarada mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden kitapçı Jean Papadis'in deyni olan ikiyüz yetmiş lirâ üzerine sene-i milâdinin 15 Temmuz 1882 tarihinden beri yüzde on güzeste yürütülerek meblağ-ı müddeanın te'diyesi zımnında mâh be mâh onar lirâ vereceğini taahhüt ve mağazasında bulunan kitapları rehn etmiş ve eğer bir mâhın taksidini te'diye etmeyecek olur ise mağaza-i mezkûrda mevcut bulunan kitaplar furûht olunarak mecmû' deyni tesviye ve îfâ edeceği ahkâm-ı mukâveleden bulunmuş binâberin ge-

çen Temmuzdan beri bir akçe vermemiş olduğundan merhûn olan kitaplar bi'l-müzâyede furûhtu ve esmân-ı hâsılasından tesviye-i matlûp ettirilmesi zımında işbu takrîr-i ticâret[in] icrâ memûriyet-i behiyyesine havâlesi[ni] devlet-i muşârunileyhâ seffîri iltimâs ve takrîr eder. 16 Nisan [1]304.

207) (131) İtalya devleti tebe'âsından Giacomo Levi nâm tâcirin Adapazarı'nda mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden Hacı Baba tarafından keşîde olunan otuz lirâlık bir kıt'a poliçenin bedeli Zindan hânında sâkin Mustafa Efendi'den mâh-ı hâlin onuncu Pazar günü merkûm Levi tahsîl etmiş ve o sırada mûmâileyh Mustafa Efendi'nin mağazasında bulunan İstanbul'da Deâvî Kapısı civarında mukîm Tarakçıoğlu İspéro nâm kimesne gûya merkûm Levi'nin pederinden iki lirâ alacağı olduğu iddiasıyla hod be hod işbu iki lirâ kendisine verilmesini talep eylemiş ve merkûm Giacomo'nun arkasına Cibâlî'ye kadar giderek Yeşil Tulunbaya vusûlde bu adam sâriktir diyerek merkûm Levi'yi polise ahz u girift ettirmiş ve merkeze îsâl birle sâlifü'z-zikr poliçenin bedeli olan otuz lirâ merkûm Levi'den ahzedilmiş merkûm İspéro'nun işbu hareketi ise muğâyir-i kanûniye bulunduğundan ba'dehu merkûmdan iktizâ eden zarar ve ziyân talep olunmak üzere evvel emirde merkûmun te'dibi ve otuz lirânın merkûm İtalyalıya redd u îadesi zımında husûs-ı munaziunfihi Dersââdet'te cezâ mahkemesinde rû'yetiyle ihkâk-ı hak buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ seffîri iltimâs ve takrîr eder. 16 Nisan [1]304.

(s.91) 208) (132) İtalya devleti tebe'âsından Giovanni Carolli nâm zât hayli müddettenberi İşkodra vilâyetinin mühendisliğinde müstahdem olup hüsn-i hizmet etmekte ve umûmun hoşnudiyetini celbetmiş olduğu ve şimdi ise vilâyet-i mezkûrenin sermühendisi mösyö Şandır terk-i memuriyet edeceğinden yerine tayin olunması İtalyalı-yı merkûm istircâ eder ve işbu istircâsının makâm-ı nezâretten tervîc buyrulması taraf-ı sefâretten temennî olunur. 16 Nisan [1]304.

209) (133) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin sâbık Hâriciye mektubçusu müteveffâ Re'fet Beyden bâ-i'lâm-ı ticâret güzeşte ve masârif-i sâire tahminen [] alacağı olup şimdi ise medyûn-ı müteveffâ-yı mûmâileyhin emlâk ve emvâlî mevki-i muzâyedeye vaz' olunmuş olduğu i'lânât-ı resmiyeden anlaşıldığından dâyin-i merkûmun işbu matlûbuna mukâbil emlâk ve emvâl-i mezkûreden almağa tâlip olduğundan taleb-i vâkıının mevki-i icrâdan tervic buyrulması[ni] bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i talep îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ seffîri iltimâs ve takrîr eder. 16 Nisan [1]304.

210) (134) Tebe'â-i devlet-i aliyyeden Vâsilakî lehine ve İtalya devleti tebe'âsından Salvatore Ascioni aleyhine Beyoğlu bidâyet hukuk mahkemesinden verilen 10 Şubat 303 tarihli bir kıt'a i'lâm-ı vicâhî merkûm İtalyalıya tebliğ olundukda i'lâm-ı mezkûr münderecâtını adem-i kabul ile aleyhine istînâf-ı dava etmiş ve leffen takdîm kılınan lâyiha ve evrâk-ı sâire-i istînâfiye meâline nazaran icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr [eder]. 27 Nisan [1]304.

(s.92) 211) (135) İtalya devleti tebe'âsından Salvatore Rose'nin Feri karyesinde ikâmet etmekte olduğu hânesinde birkaç re's domuzu olup hayvanları dere içine sürdükte Feri karyesi polis merkezi memurlarından birisi domuzlara taş atıp muahharan İtalyalı-yı merkûmun üzerine hucûmla bed muâmele ve hakaret etmiş olduğu ve memûr-ı merkûmun dahi işbu hareketi muğâyir-i kanun bulunduğundan hakkında icâb eden te'dibât-ı kanûniyenin icrâsını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â husûs-ı munaziunfihi Beyoğlu icra mahkemesinde rü'yetile ihkâk-ı hak buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 30 Nisan [1]304.

212) (136) İtalya devleti tebe'âsından İstanbul'da Kürkçü hânında mukîm tüccârdan Avram Fresco'nun sefârete takdîm ettiği arzuhalde Aksaray'da Murad Camii civârında mukîm müteveffâ Hafız Paşa zâde Sâid Bey zimmetinde matlûbum olan beşyüz lirânın te'mîn-i istîfâsı zımnında medyûn-ı mûmâileyh uhdesinde bulunan Kadıköyü'nde Selâmiçeşme cad-desinde 44 numaralı bir aded köşkün mûmâileyhe ait olan sülûs hissesinin ve yine karye-i mezkûrda bulunan bir çift yağız araba bargirleriyle bir aded açık faytonun haczine mecbûriyet oluverdiği cihetle arabanın bi't-tab' masârifi tarafından tesviye olunmak üzere birinci mahkeme-i ticârette derdest-i rü'yet olan muhâkeme hitâmına kadar me'men bir mahalde hıfzı ve mezkûr köşkün uhde-i ahire ferâğı icrâ olunmamak üzere Vergi Emânetine ve ait olduğu onuncu dâire-i belediyeye tebliğât-ı lâzîminin icrâsını talep eylemiş olmağla icâbının icrâsı cânib-i sefâretten iltimâs olunur. 30 Nisan [1]304.

213) (137) İtalya devleti tebe'âsından Moiz Benzonana nâm kimesne-nin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Abdurrahman Paşa zâde Ziyâ'nın aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylediği 8 Mart 304 tarihli ve 28 numaralı i'lâm mevki-i icrâyâ vaz'ıyla mutazammın olduğu mebâliğ tahsîl buyrulmasını İtalya[lı-yı] merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 2 Mayıs [1]304.

(s.93) 214) (137) İtalya devleti tebe'âsından komisyoncu Tomasso D'Andrea'nın tebe'â-i devlet-i aliyyeden Cozef Heyneman aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylediği 8 Mart 304 tarihli ve 21 numaralı i'lâmın icrâsı zımnında medyûn-ı merkûmun Galata'da Şarap Gümrüğü karşısında Yusuf İzzeddin Efendi hazretlerinin hânında kâin mağazasında bulunan mal ile hânesinde mevcut bulunan mefruşâtının hacziyle furûhtu ve esmân-ı hâsılasından tesviye-i deyn ettirilmesini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 2 Mayıs [1]304.

215) (138) Dersaâdet İtalya sefâreti Moşi'nin musâdemesinden nâşî keyfiyetin tahkiki zımnında Balat'ta Hafafyan fabrikasında müstahdem kapudan Tevfik ve ameleden Manoli ve bekçi Mateo li-ecli'ş-sehâde alafranga mâh-ı halin yirmibirinci Pazarertesi günü saat onda İtalya kançılıryasında bulunmaları zımnında iktizâ eden celb muâmelesinin icrâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 2 Mayıs [1]304.

216) (139) İtalya devleti tebe'âsından İsadora'nın kâtili bi't-taharrî derdesti için nezâret-i celîle-i Adliyeden Edirne istînâf müddeiumumiliğine keşîde kılınan 28 Nisan 304 tarihli telgrafnâmenin henüz cevabı vurûd etmemiş olduğu ve kâtil-i merkûm ise tebe'â-i devlet-i aliyyeden İskeçe kazasında Koyun köylü Dimitri'nin oğlu Taşo nâmında bir kimesne idiğü ahiren anlaşıl-mış ve maktûl-ı merkûmun vâlidesi dahi her bâr sızlanmaktan hâli bulunmadığı cihetle serîan kâtil-i merkûm Taşo'nun ahz u giriifti zımnında icâb-ı hâlin icrâ buyrulmasını tekrar devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 3 Mayıs [1]304.

(s.94) 217) (140) İtalya devleti tebe'âsından Annita Gargiulo nâm hâatun tarafından sefârete takdîm olunan istid'âya nazaran bundan iki mâh mukaddem tebe'â-i devlet-i aliyyeden Hacı Kirkor nâm kimesneden Nişantaşı'nda vaki iştirâ eylediği bir bâb barakada oturmakta iken bir gece merkûm Hacı Kirkor'un oğlu Artin ve amcası Haççik mezkûr baraka kapısını şikest ederek merkûmeyi bilâ sebep darb ve taşraya ihrâç eylemişler ancak civarda bulunan bazı kesânın müdahalesiyle merkûme anlardan halas edilmiş ve birkaç gün sonra sâlifuz-zikr barakanın ittisâlinde olup merkûmenin mutasarrıfe olduğu diğer barakada müste'ciren ikâmet eden merkûm Artin zimmetinde bulunan icârât-ı müterâkime kendisine terk ve hîbe edip barakanın tahliyesini merkûm Artin'e teklîf eyledikde merkûme üzerine hucûm birle darb ve başını dahi şikest etmiş ve o sırada Hüseyin ve Mevlût ağalar orada bulunup polise ihbâr-ı keyfiyet olunmuş ve merkûman Artin ve Haççik'in hod be hod

işbu hareketleri ise hilâf-ı kanun bulunmuş olduğundan haklarında iktizâ eden te'dîbât-ı lâzîme ba'de'l-icrâ merkûmenin vukua gelen zarar ve ziyânının tazmîn ettirilmesi bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â husûs-ı munaziunfihi Beyoğlu ceza mahkemesinde rü'yetiyle ihkâk-ı hak buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 4 Mayıs [1]304.

218) İtalya sefâreti maiyetinde bulunan Sezya nâm beylik sefine muvakkaten Karadeniz'e azîmet etmiş ve yarınki gün Dersaâdet limânına dahil olacağından Karadeniz muhafızına îcâb eden teblîğatın icrâ buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs olunur. 7 Mayıs [1]304.

(s.95) 219) (141) İtalya devleti tebe'âsından Kezzâbcı[oğlu] hânı'nda mukîm Fratelli Levi nâm karındaşların tebe'â-i devlet-i aliyyeden Mahmutpaşa'da Tarakçılar sokağının karşısında 303 numaralı mağazada sâkin Mihalaki Benerar nâm kimesne zimmetinde vadesi hulûl etmiş bir kıt'a bono mücebince alacağı olan 36 aded lirâ-yı Osmânînin ahzına destres olamadıklarından meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîli ve tahsîl olunamadığı takdirde iflâsiyetinin i'lân olunması merkûmun Fratelli karındaşlar bâ-istid'â talep eylemelerine binâen ber vech-i müsted'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 7 Mayıs [1]304.

220) (142) İtalya devleti tebe'âsından İstanbul'da Kürkcü hânında mukîm tüccardan mösyö Avram Fresco'nun sefârete takdîm eylediği arzuhalde Aksaray'da Murad Paşa câmii civarında mukîm müteveffâ Hâfız Paşa zâde Sâid Bey zimmetinde bâ-senet matlûbu olan beşyüz lirânın [maa] güzeste te'mîn-i istîfâsı zımnında medyûn-ı mûmâileyhin bir çift bağırsız bargirleriyle bir aded açık faytonunu taht-ı hacze aldırması olduğundan esas deyn hakkında muhâkemeleri birinci mahkeme-i ticârette derdest-i rü'yet olduğundan hacz-i mevzûun tasdîki ve mâl-ı mahcûzun furûhtuyla semeninin deyn-i mezkûra icrâ-yı mahsubu zımnında evrâkıyla birleştirilmek üzere işbu takrîrin dahi cânib-i mahkemeye irsâlini talep eylemiş olduğundan îfâ-yı muktezası cânib-i sefâret[t]e[n] iltimâs ve takrîr olunur. 14 Mayıs [1]304.

221) (143) İtalya devleti tebe'âsından İstanbul'da Kezzâbçioğlu hânı'nda mukîm tüccardan mösyö Levi Fratelli'nin sefârete takdîm eylediği arzuhalde Çarşı-yı Kebîrde Bat Pazarında mukîm çuka tüccâr[ın]dan Dimostoni Bosofi zimmetinde bâ-senet matlûbu olan kırksekiz aded lirâ-yı Osmânî ile yirmi-altı kuruşun te'diyesinde beyân-ı acz eylemekte olduğundan merkûmun celbiyle meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme te'diyesi cihetini tercih etmediği halde keyfiyet-i iflâsının taht-ı hükme alınması[nı]

istid'â eylemiş olmağla icâbının icrâsı cânib-i sefâret[t]e[n] iltimâs olunur. 14 Mayıs [1]304.

(s.96) 222) (144) Merbûtan takdîm kılınan istid'â meâline ve İtalya konsolatosu mahkemesi tarafından alafranga sene-i milâdînin 21 Teşrinievvel 1886 tarihinde verilen i'lâm sûretinden anlaşılacağı vechile İtalya devleti tebe'âsından Magliola Carolina'nın yine devlet-i muşârunileyhâ tebe'âsından Amalia Magliola nâm dul kadından malûmu'l-miktar alacağı olan mebâliğin tahsîli zımnında medyûne-ı merkûmenin Ayastef[an]osda mutasarrıfe olduğu bir bâb hânenin furûhtu ve esmân-ı hâsılasından tesviye-i matlûb ettirilmesi[ni] merkûme Carolina talep eylemiş ve i'lâm-ı mezkûr hükmü kabil-i icrâ olduğundan ber müceb[-i talep] icâbının icrâsı[nı] devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 16 Mayıs [1]304.

223) (145) Merbûtan takdîm olunan istid'â mealine ve İtalya konsolatosu mahkemesinden alafranga 19 Ağustos 1886 tarihinde verilen i'lâm sûretinden müstebân olacağı vechile İtalya devleti tebe'âsından Antonio Gerace'nin yine devlet-i muşârunileyhâ [tebe'âsı] Anastasyo'dan alacağı olan malûmu'l-miktar mebâliğin tahsîli zımnında medyûn-ı merkûmun Tarabya'da vâki hâne ve arsasının furûhtu ve esmân-ı hâsılasından tesviye-i deyn ettirilmesini merkûm Antonio talep eylemiş ve i'lâm-ı mezkûr hükmü lâzımu'l-icrâ bulunmuş olduğundan ber müceb-i talep icâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 16 Mayıs [1]304.

224) (146) Yunan devleti tebe'âsından Ezmirida zevcesi Adela Portas nâm hâtunun İtalyalı Vanvaki dul zevcesi Maria Malandraki aleyhine İtalya konsolatosu mahkemesi tarafından alafranga sene-i milâdînin 10 Şubat 1886 tarihinde istihsâl eylediği bir kıt'a i'lâm mücebince alacağı olan yetmiş iki aded lirâ-yı Osmânî ile seksenyedi santim ve masârif olunarak dört yüz yirmibir frank ve altmışdokuz santime ve 10 Mart 1885 tarihinden itibâren güzêştesi yürütölmüş olduğu ve i'lâm-ı mezkûr Anko[na] şehri mahkeme-i istinâfiyesinden bi't-tasdîk masârif-i muhâkemesi altı yüz elliyedi frank ve seksen santime bâliğ olmuş idiğü ve sâlifü'z-zikr i'lâm kat'î olduğunu mübeyyin İtalya sefâreti tarafından takrîr olunur. 18 Mayıs [1]304.

(s.97) 225) Tarabya'da vaki İtalya sefârethânesi sayfiyesi önünde bulunan rıhtım deniz ciheti açık olduğundan orada murûr eden araba ve insan ve hayvanât daima tehlike ve mazarrattan hali olmadığından Fransa sefârethânesi sayfiyesinin önünde bulunan parmaklık vapur iskelesine kadar temdîdi eşedd-i ihtiyaçla luzûmu olduğundan ve bunun dahi cüz'î bir masârifle vucûda geleceğinden mezkûr parmaklığın bir an evvel emr-i inşâat

ve temdîdi zımnında Büyükdere Dâire-i Belediyesine îcâb eden evâmirin tastîr buyrulması İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve rica olunur. 21 Mayıs [1]304.

226) (147) İtalya devleti tebe'â[sından] Teresa Fiocca binti Emidio nâm hatun devlet-i muşârunileyhâ sefâretine takdîm eylediği istid'âya nazaran vâlidesi olup mukaddema Emidio olan İtalyalının dul zevcesi ve muahharan müteveffâ tabîb Cicci zevcesi Elizabeth Kandelaki nâm kadın ile müştereken mutasarrıf oldukları Beyoğlu'nda Küçük Parmakkapı'da Emil sokağında 20 ve 21 ve 25 numaralar ile murakkam bir bâb hâneyi merkûme Elizabeth ahire ferâğ etmek inkârında bulunduğundan işbu ferâğ muâmelesinin men'i zımnında sâlifü'z-zikr hânenin taht-ı hacze aldırılması zımnında iktizâ eden muâmelenin icrâ buyrulması İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 23 Mayıs [1]304.

227) (148) Hâkemler tarafından sene-i mîlâdînin 11 Teşrinisani 1885 tarihinde verilen i'lâm mücebinde Gürcü şirketi Navigasyon tesmiye olunan İtalya vapur kumpanyasına yirmibin on frankın sene-i mîlâdînin 15 Eylül 1885 tarihinden itibaren güzestesi yürütülmüş ve ikibin dörtüyz frank dahi masârif-i muhâkeme ve iki sülûs varaka-i sahîha bahası olan altıyüz kırk kuruşun te'diyesine şirket-i mezkûre mahkûm tutulmuş ve işbu hakem i'lâmı mahkeme-i ticâret ri'yâset-i ûlâsından 7 Nisan 1304 tarihinde tescîl ve tasdîk edilmiş ise de el-haletu hazihi icrâ edilmemiş olduğundan mezkûr i'lâm[ın] sûret-i cebriyede mevki-i icrâyâ vaz'ı luzûmu İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 23 Mayıs [1]304. [Aşağıda bir daha yazılmış olduğundan işbu mahalle şerh verilmiştir].

(s.98) 228) (149) Mûzîka-i humâyûn muallimlerinden olup İtalya devleti tebe'âsından müteveffâ Giuseppe Rossi'nin Mûzîka-i Humâyûn idâresinde maâşından dolayı alacağı olan mebâliğin nısfı müteveffâ-yı merkûmun mahdûmu bulunan Giuseppe Rossi'ye ve diğer nısfı Filibe'de bulunan müteveffâ-yı merkûmun kerîme[si] Emilio Rossi zevcesi Angelica'ya isabet etmekle mahdûm-ı merkûm Rossi'nin mezkûr nısf hissesi kimesneye verilmemek üzere İtalya kançılaryasınca taht-ı hacze aldırılmasına karar verilmiş olduğundan ber müceb-i karar sâlifü'z-zikr Mûzîka-i Hümâyûn idâresine icrâ-yı teblîğât buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 2 Haziran [1]304.

229) Adana vilâyeti dahilinde Mersin iskelesine âmed u şüdd eden İtalya devletinin tebe'â ve tüccârlarının husûsât-ı vâkıalarını tesviye ve ifasiçûn devlet-i muşârunileyhâ tarafından İtalyalı Ovidio Rossi nâm zât konsolos me-

murı nasb ve tayîn kılınmış olmağla icâb eden mektûb-ı sâmişinin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 6 Haziran [1]304.

230) (150) Sene-i mîladînin 11 Teşrinisani 1885 tarihinde hakemler tarafından bir kıt'a i'lâm mücebine Gürcü şirketi Navigasyon tesmiye olunan İtalya vapur kumpanyasına yirmibin on frank ve işbu meblağla sene-i miladi 15 Eylül 1885 tarihinden itibaren güzeste yürütölmüş olduğı ve ikibin dörtöyüz frank dahi masârif-i muhâkeme ve iki sölüs varaka-i sahîha bahası olan altıyüz kırk kuruş ve'l-hâsıl mecmû-ı meblağ-ı mezkûrenin te'diyesine şirket-i mezkûre mahkûm tutulmuş idiğıne ve işbu i'lâm mahkeme-i ticâret riyâset-i ulâsı cânibine 7 Nisan 304 tarihinde tescîl ve tasdik edilmiş ise [de] el-haletü hazihi icrâ edilmemiş olduğundan mezkûr i'lâm[ın] sûret-i cebriyede mevki-i icrâya vaz'ı luzûmu sâlifü'z-zikr İtalya kumpanyası tarafından bâ-istid'â talep olunmuş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsı İtalya konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 15 Haziran [1]304.

(s.99) 231) (151) İtalya devleti tebe'âsından îrâd sahibi François Corpi'nin konsolatoya takdîm eylediğı arzuhalde tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve tüccârdan Galata'da Karantina sokağında mukîm Dimitri ve Vasil Lazaridis zimmetlerinde üç kıt'a senedât mücebine gayrı ez güzeste bin dörtöyüz lirâ kadar matlûbu olup te'diyeden imtinâ' eylemekte olduklarından merkûmanın celbleriyle iflâsiyetlerine hükmedilmek üzere icrâ-yı tavassut olunması talep ve istid'â olunmuş olmağla ol-vechile icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 15 Haziran [1]304.

232) 8 Rebîulâhir 1298 tarihinde Dersaâdet'e İtalya devleti tarafından Melchior Simon Dedi nâm zât ceneral konsolos nasb ve tayîn kılınmış idi şimdi ise mûmâileyh diğeri bir memuriyete tayîn kılınmış olduğundan yerine Nobile Silvio Gargano nâm zât ceneral konsolos nasb ve tayîn kılınmış olmağla icâb eden berât ve fermân-ı âlînin tastîr ve i'tâ [olunması] İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 15 Haziran [1]304.

233) 26 Şevval 1299 tarihli berât-ı âlî mücebine İtalya devleti tarafından Pietro Castelli nâm zât İzmir'e ceneral konsolos nasb kılınmış idi şimdi ise mûmâileyh diğeri mahalle tayîn edilmiş olduğundan yerine kavalir Archimede Bonesini nâm zat konsolos nasb ve tayîn kılınmış olmağla icâb eden fermân ve berât-ı âlînin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 15 Haziran [1]304.

(s.100) 234) (152) İzmir'de bulunan Avusturya konsolatosunun tercümanı Bursalı Giovanni bundan bir buçuk mâh akdem elli lirâ vermesi zımnın-

da merkûm Giovanni'ye bir kıt'a tehdîdnâme yazılmış ve işbu tehditnâmeyi yazan Eftimi Nipolo derdest olunarak isticvâb olundukda mezkûr tehdîdnâme Antonio Macri Bodari nâm kimesnenin vukûbulan teşvîki üzerine tastîr etmiş olduğu ifâde-i vâkıasından anlaşılmasına mebnî merkûm Macri Bodari dahi girift ve tevkîf edilmiş ve bu bâbda müddei şahıs bulunan merkûm Giovanni Avusturyalı olup tehdîdnâme-i mebhûsun anhayı tastîr eden Eftimi Yunanlı ve Macri Bodari ise İtalyalı bulunduğundan usûl ve kavâid-i mevzûa ahkâmınca bunların muhâkeme-i lâzımleri konsolatlarında icrâsı iktizâ edeceğinden İzmir İtalya konsolosu tarafından Macri Bodari'nin konsolatoya teslimini talep eylemiş ve işbu talepten dolayı cereyân eden muhâbere neticesinde İtalyalı-yı merkûmun tâbiyyetine vâli-i vilâyet Paşa hazretleri cânibinden bi'l-i'tirâz esâsen işin mercii mahalli mahkemesi olduğunda ısrâr ve merkûmu tesliminden imtinâ olunmuş ancak sefârete tebliğ olunan evrâk-ı resmîyeden keyfiyet müstebân olduğu vechile merkûm Macri Bodari mine'l-kadim İtalyan olduğu anlaşılmış ve bu misillû husûsâtta tarafeyn ecnebi bulundukları halde muhâkeme-i lâzımleri kançılaryalarında icrâsı usûl ve ahkâm-ı mer'îyyeden bulunmuş idiğüne binâen bu halde merkûmun konsolatosuna teslimi hususun[d]a İzmir müddeiumûmiliğine iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması temennî olunur. 16 Haziran [1]304.

235) (153) Feri karyesinde Şişli caddesinde 6 numaralı lokantada sâkin İtalya devleti tebe'âsından Paolo Vignole konsolatoya takdîm eylediği istid'âdan anlaşıldığı vechile cadde-i mezkûrda bira fabrikasında mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden Sava Kozma nâm kimesne hayli vakitten beri merkûm İtalyalının lokantasına gelip gitmekte ve her bâr İtalyalı merkûma ve sâir müşterilere bed muâmele ve rahatsızlık icrâsından hali olmadığı (s.101) ve ef'âl ve harekâtından pederine şikâyet olunmuş ise de bir semere müşâhade olunmamış ve hatta geçen Cuma günü merkûm İtalyalı bir refîkiyle berâber gitmekte iken merkûm müteammiden bekleyip merkûm Paolo üzerine hucûm birle kulağını ısırmış ve kulağını koparıp ve andan berû İtalyalı-yı merkûm esîr-i firâş olarak hasta yatmakta olup ancak merkûm Sava'nın hareketi teemmül[i] bir hareket olduğundan madde-i mahsûsasına tevfiikan hakında iktizâ eden te'dibât-ı lâzıme ba'de'l-icrâ vukubulmuş ve bulacak zarar ve ziyânın tazmîn ettirilmesi zımnında husûs-ı munaziunfihin Beyoğlu ceza mahkemesinde rû'yetiyle ihkâk-ı hak buyrulması devlet-i müşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 16 Haziran [1]304.

236) (154) Edirne'de mukîm İtalya devleti tebe'âsından Ovadia ve Achille nâm tâcirlerin emlâk bey' u şirâ muâmelesini icrâ etmekte oldukları halde bunların temettu' vergisini ifâ etmedikçe haklarında bir muâmele

icrâ olunamayacağı Edirne vilâyet-i celîlesi vâlisi Paşa hazretleri cânibinden beyân ve iş'âr olunmuş halbuki ne Dersaâdet'te ve ne de sâir mahallerde ecnebîlerden temettu' vergisi alınmadığı müsbet ve muhakkak olduğundan merkûmânı beyhûde yere bir takım zarar ve ziyâna dûcâr etmemeleriyle berâber muâmele-i mukteziyelerinin icrâsına müsâade buyrulması zımnında vilâyet-i muşârunileyhâya icâb eden evâmirin tastîri temenni olunur. 18 Haziran [1]304.

237) 16 Rebîulevvel 1302 tarihinde İtalya devleti tarafından Trablus-garpta konsolos bulunan şövalye Paolo Garando mahall-i memuriyetinde bi'l-ibka bu defa ceneral konsolos sıfatı verilmiş olduğundan icâb eden berât ve fermân-ı âlînin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 18 Haziran [1]304.

(s.102) 238) (155) Müsveddesi hâriçte tanzim olunarak aynen derce-dilmiştir: Üsküdar'da Balaban iskelesinde on numaralı mağazada sâkin İtalya devleti tebe'âsından ve makaronya tüccârından Giovanni Podestâ'nın yine Üsküdar'da Çarşı caddesinde kırk numaralı bakkal dükkânında mukîm Yunan devleti tebe'âsından bakkal Yani Karamari nâm kimesnenin zimmetinde müddeti munkazî 1 Teşrinievvel 1883 tarihli bir kıt'a senet mücebince re'su'l-mâl ve fâiz olarak şimdiye kadar ikiyüz yetmiş lirâya bâliğ olan alacağını defaâtle talep eylediği halde ahzına destres olamadığından ve medyûn-ı merkûmun Üsküdar'da Süleyman Ağa Çarşı caddesinde Sıra Kahveler karşısında kâin kırk numaralı bir bâb bakkal dükkânı olup dükkân-ı mezkûru Emniyet Sandığından istikrâz etmiş olduğu üçyüz lirâya mukabil bu bâbda cârî olan usûl ve kâideye tevfiikan mezkûr sandığın müdür-i sâbıkı Agop Efendi'nin nâmına zâhiren kat'ıyyen ve fakat bâtinen istiğlâl tarîkiyle ferâğ etmiş olduğundan ve dükkân-ı mezkûrun kıymeti ise altıyüz lirâyı mütecâviz bulunmağla mezkûr sandığın alacağı tesviye olunduktan sonra kendisinin matlûbâtı dahi îfâ olunabileceğinden bahsile dükkân-ı mezkûrun usûlü dâiresinde taht-ı hacze alınması zımnında Üsküdar bidâyet mahkemesi hukuk dâiresinde icâb-ı halin icrâsını merkûm Giovanni Podestâ bâ-arzuhal talep ve istid'â eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâsına himmet buyrulması zımnında İtalya konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 20 Haziran [1]304.

239) (156) İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu'nda Şerbethâne sokağında 29 numaralı hâne[de] mukîm Cesare Sacchettoni nâm kimesne geçen Pazarertesi akşamı Tepebaşı'nda Millet Bahçesinde Kalipso kahvehânesinde oturmakta iken bahçe-i mezkûr kapısı önünde bir munâzaa olmakta olduğu merkûm Sacchettoni görüp mahall-i munâzaaya gitmesiyle polis memurla-

rından Giritli Ahmet Hüseyin Efendi bilâ sebep İtalyalı-yı merkûmun yüzüne şiddetle bir baston darb ve yüzünü dahi cerh eylemiş ve efendi-i mûmâileyhin bu hareketi ve fiili muğâyir-i kanun bulunmuş olduğundan hakkında îcâb eden te'dibât-ı lâzîmenin icrâsıyla berâber merkûm İtalyan duçar olmuş ve olacağı kâffe-i zarar ve ziyânının tazmîn ettirilmesi zımnında husûs-ı mu-naziunfihin Beyoğlu cezâ mahkemesi'nde rü'yetiyle ihkâk-ı hak buyrulması merkûm Sacchettoni bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 22 Haziran [1]304.

(s.103) 240) (157) Navigasyon Ceneral tesmiye olunan Florio ve Rubatino nâm İtalya vapur şirketi[nin] Dersaadet'te vekili bulunan mösyö Forlani nâm zât tarafından İtalya konsolatosuna takdîm eylediği istid'âdan müstebân olduğu vechile sene-i milâdînin 11 Teşrinisânî 1885 tarihinde hakemler tarafından verilen hakem i'lâmı mûcebince İstanbul'da Yemiş iskelesinde sâkin Aze tesmiye olunan Osmânî Vapur Kumpanyasının sahibi ve direktörü olan Gürcü ve kumpanya mezkûr İtalya kumpanyasına yirmibin on frank ile 15 Eylül 1885 tarihinden itibaren yüzde oniki fâiz ve masârif olarak ikibin dört-yüz frank ve iki sülûs varaka-i sahîha bahası olan dört-yüz yirmialtı kuruş i'tâsına mezkûr Gürcü kumpanyası mahkûm tutulmuş ve i'lâm-ı mezkûr ise mahkeme-i ticâret riyâset-i ûlâsî cânibinden 7 Nisan 1304 tarihinde tescîl ve tasdîk olunarak mezkûr Gürcü kumpanyasına tebliğ olunmuşlar ve icrâ memûriyet-i behiyyesi marifetiyle iktizâ eden ihbarnâme gönderilmiş ise [de] henüz icrâ olunmamış olduğu ve şimdi ise i'lâm-ı mezkûrun icrâsı zımnında mezkûr Gürcü ve kumpanyasının Cibâlîde Tüfenkhâne mahallesinde kâin mağazalarında mevcut kömür bâlâda muharrer yirmibin on frank ve ikibin dört-yüz frank ve dört-yüz yirmi altı kuruş ve tahminen güzerân eden eyyâm güzeşteşiçün altıbin frank ve'l-hâsıl mecmu'-ı meblağ-ı mezkûrenin te'mîn-i istîfâsı zımnında sâlifü'z-zıkr mağazalarda bulunan kömürün hacziyle furûhtu ve esmân-ı hâsılasından tesviye-i deyn ettirilmesini merkûm Forlani bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber vech-i müsted'â îcâbının icrâsı İtalya konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 25 Haziran [1]304.

(s.104) 241) (158) İtalyalı Giovanni Podestà'nın yüzellibeş numaralı haciz takrîri üzerine işbu haczin tasdîkini mutazammın olan diğer takrîr 29 Haziran 304 tarihinde tastîr edilmiş olmağla işbu mahalle şerh verilmiştir.

242) 4 Ramazan 90 tarihinde Portekiz devleti tarafından Mısır İskenderiyesine konsolos vekili nasb ve tayîn kılınan Gabril Jozef de Zoğeb bu defa yine mahall-i mezkûr cenerâl konsolosu nasb ve tayîn kılınmış olmağla îcâb

eden berât ve fermân-ı âlînin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 27 Haziran [1]304.

243) (159) Beyoğlu'nda Doğru caddede vaki mağazada mukîm İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin antuvari şehbenderi Feyzi Bey zimmetinde mal bahâsından dolayı kabul eylemiş olduğu bir kıt'a fatura mûcebince beşyüz elliüç frank ve yetmişbeş santim alacağı olup ahzına destres olamadığından bahsile meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini tâcir-i merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 30 Haziran [1]304.

244) (160) İtalya devleti tebe'âsından François Corpi tarafından konsolatoya takdîm eylediği arzuhalde zîr-i idâresinde bulunan Alemdağı civarında kâin Frenk çiftliği demekle maruf malûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât bir kıt'a çiftlik ile mer'a ve arazi ve korunun tasarrufunda Çekme ve Dudurlu karyeleri ahali tarafından görmekte olduğu zarar ve hakârâtın tefâsilinden bahsile can ve malının te'mîni zımnında hukûmetçe icâb eden tedâbir-i müessire-i mukteziyenin ittihâz buyrulmak üzere icrâ-yı tavassut olunması istid'â kılınmış ve keyfiyetin derece-i ehemmiyeti tarifden müstağni bulunmuş olmağla bu kerre İtalyalı-yı merkûm tarafından verilen istid'ânın aynen sûret-i tercümesi leffen takdîm kılınmış olmağla meâline nazaran icâb-ı halin netice-i keyfiyetin beyân ve iş'âr buyrulması devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 6 Temmuz [1]304.

(s.105) []

(s.106) 245) (161) İtalya devleti tebeasından Beyoğlu'nda Lenardi sokağında 7 numaralı hânede mukîm Joseph Floriani ve mahdûmu nâm tâcirlerin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Beyoğlu'nda Teke yokuşunda 496 numaralı mağazada sâkin A. Zisidis ve kumpanya zimmetinde beş kıt'a kambiyal mûcebince yüz altmış dokuz aded lirâ ve seksensekiz kuruş alacağı olup mezkûr kambiyallerden ikisinin vadesi hulûl etmiş ise de bedeli te'diye edilmediğinden bahsile medyûn-ı merkûm Zisidis ve kumpanya mahkemeye celbile meblağ-ı mezbûrun ber mûceb-i protesto maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîli ve iflâsiyetinin i'lân buyrulmasını taht-ı karara alınması[nı] merkûman tâcirler bâ-istid'â talep eylemelerine binâen ber mûceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 7 Temmuz [1]304.

246) (162) Şîre limanında bulunan Giacomo Tobino nâm İtalya seffinesinin süvarisi İtalya devleti tebe'âsından kapudan Borosiro Olyoda-

ri nâm kapudanın Dersaâdet'te vekîli bulunan Giovanni Podestà Lombardo tarafından İtalya konsolatosuna takdîm eylediği arzuhalinden müstebân olduğu vechile geçen alafranga Haziranın yirminci gecesi Andrev ceziresinde Fabodoro burnu civarında Marco Tarabofia'nın suvâr olduğu Yıldız tesmiye olunan Osmânî vapuruyla merkûm Giacomo Tobino seffinesi miyânında bir musâdeme vukûbulmuş ve işbu musâdemenin vukûu ise mezkûr Osmânî vapurunun sehv u hatasından ileri gelmiş olduğu ve bundan nâşî seffine-i mebhûsun anha küllî zarar ve ziyâna dûçâr olmuş olduğundan bahsile el-hâletü hazihi hâl-i seferde olan mezkûr Yıldız vapurunun süvarisi merkûm Marco Tarabofia ile vapur-ı mezbûr sahibi olup Bebek karyesinde Kalafat yerinde 74 numarada mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden Mikail Karilaos'un mahkeme-i ticâret-i bahriyeye celbleriyle mârru'z-zikr musâdemedan dola-yı seffinenin dûçâr olduğu otuzbin franklık zarar ve ziyânın maa güzeste ve masârif-i muhâkeme (s.107) tahsîline mahkûm tutulmaları hususunu vekîl-i merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 7 Temmuz [1]304.

247) (163) İtalya devleti tebe'âsından Gelibolu'da mukîm devlet-i muşârunileyhâ konsoloshânesi tercümânı Basile Derosiyâdi'nin vekîl-i musaddakları Galata'da Havyar hânında mukîm dava vekîllerinden Jean Polivilyos ile Galata Bereket hânında mukîm dava vekîllerinden Sava Apostolidis taraflarından devlet-i muşârunileyhânın Dersaâdet konsoloshânesine takdîm olunmuş olan istid'ânâmede Gelibolu'da mukîm tüccârdan ve tebe'â-i devlet-i aliyyeden Ozonopolos nâm kimesne vekîlân-ı mûmâileyhimânın müvekkil-i mûmâileyh Basile Derosiyadi ile beynlerinde mütekevven şirket munâzaasından dolayı Gelibolu mahkeme-i ticâreti huzurunda davaya kıyâm etmiş olması üzerine mahkeme-i mezbûreye gidip hasımları tarafından kıyâm olunmuş olan dava[-yı] mebhûsu fasl u rü'yet etmek mahkeme-i mezbûrenin vazife ve selâhiyeti hâricinde olduğu[nu] iddia etmiş iseler de mahkeme-i mezbûre müvekkilleri tarafından dermiyân olunmuş olan vazife ve selâhiyet meselesini ve müvekkillerinin İtalya devleti tercümânı ve mahmîsi sıfatı[nı] pîş-i nazar-ı ehemmiyete almaksızın ve müvekkillerini devlet-i aliyye tebe'âsından addederek davanın esâsına girişerek 29 Şubat 1888 tarihli ve 35 adedli i'lâmıyla müvekkillerini gyâben mahkûm etmiş ve müvekkilleri el-hâletü hazihi Gelibolu'da İtalya devleti konsoloshânesi tercümânı sıfatında olduğu gibi i'tirâz-ı marru'l-beyânın dermiyân olunduğu esnâda dahi sıfat-ı mezkûreyi hâiz bulunduğu Hâriciye nezâret-i celîlesinin Gelibolu mutasarrıflığına irsâl eylemiş olduğu 2 Mart 1888 tarihli telgrafnâmesinden sâbit ol-

muş olduğundan ve mahkeme-i mezbûrenin i'tâ etmiş olduğu hüküm ve i'lâmı Memâlik-i devlet-i aliyyede mütemekkin tebe'â-i ecnebiyenin deâvi-i ticâriye ve hukûkiyede hâiz oldukları imtiyâzâta mütesâviyen tercümânların dahi nâil olmalarına imtiyâz i'tâsını mübeyyin olan Ecnebi Konsoloslara Dair Müesses Nizâmnâme ahkâmına muğâyir olduğundan dava-yı mebhûse ise Dersaâdet mahkeme-i ticâret-i muhtelite huzurunda ve taşrada mehâkim-i ticâret ve yahut ticâret mahkemesi heyet-i muhtelitesinde teşkîl olunan mehâkim-i hukûkiye huzurunda tercümân hazır olduğu halde rü'yet-i dava olunması lâzım gelip aksi takdirde buna dâir muâhedeler ahkâm-ı mer'îyyesine tev-fikan i'tâ olunacak hükümlerin keenlemeyekün hükmünde tutulacağı bedîhi bulunduğundan ve Gelibolu (s.108) mahkeme-i ticâreti vazife ve selahiyeti hâricinde ve müvekkîllerinin İtalya devleti tâbiyetini pîş-i nazar-ı ehemmiyete almamış olduğu cihetle muâhedelerin şerâit-i sarîhasını tecâvüz etmiş olduğu ve mercii huzurunda hîn-i muhâkemede şifâhen ve ilâveten arz u beyân edecekleri esbâb-ı sâireye binâen i'lâm-ı mezkûr ahkâmı aleyhinde istinâf davasına kıyâm eylediklerini ve masârif-i muhâkeme için nizâmen lâzım gelen şerâit-i kefâleti ikmâl etmiş olduklarından müvekkîllerinin hasmı merkûm Ozonopolos'un mahkeme-i ticâret birinci meclisine celb olunması ve bi'l-cümle masârif-i muhâkeme ile ücret-i vekâletin te'diyesine mahkûm olması ve Gelibolu mahkeme-i ticâreti tarafından i'tâ olunmuş olan mezkûr i'lâmın feshine hükmolunmasını ve istid'ânâmelerinin usûlü dâiresinde bâ-takrîr mahkeme-i ticâret birinci meclis[in]e ısdarı istid'â olunmuş olduğundan ber mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı İtalya devleti Dersaâdet konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 9 Temmuz [1]304.

248) (164) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin konsolatoya takdîm eylediği arzuhalde Murad Efendi hazretlerine çend sene akdem vermiş olduğu mal bedelinden dolayı altıbin ikiyüz yirmidokuz lirâ ve onbeş kuruş alacağı olup ahzına destres olamadığından bahsile muşârunileyh hazretlerini mahkeme-i ticârete celbleriyle meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini tâcir-i merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağ-la ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 12 Temmuz [1]304.

249) (165) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin konsolato-ya takdîm eylediği arzuhalde Murad Efendi hazretlerinin vâlideleri devletlû ismetlû kadınefendi hazretlerinden mal bahâsından dolayı alacağı olan ikibin beşyüz altmış aded lirâ-yı Osmânînin ahzına destres olamadığından bahsile muşârunileyhâ hazretlerini birinci mahkeme-i ticârete celbleriyle meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini tâcir-i merkûm

bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 12 Temmuz [1]304.

(s.109) 250) (166) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin devletlû necâbetlû Selahaddin Efendi hazretlerinin vâlideleri devletlû ismetlû hanımefendi hazretlerinden mal bahâsından dolayı alacağı olan beşyüz kırk aded lirâ-yı Osmânî ve seksen altı kuruşun ahzına destres olamadığından muşârunileyhâ hazretlerini birinci mahkeme-i ticârete celbleriyle meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini tâcir-i merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 12 Temmuz [1]304.

251) (167) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin devletlû necâbetlû Selahaddin Efendi hazretlerinden mal bahâsından dolayı alacağı olan beşyüz aded lirâ-yı Osmânînin ahzına muvaffak olamadığından muşârunileyhâ hazretlerini birinci mahkeme-i ticârete celbleriyle meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini tâcir-i merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 12 Temmuz [1]304.

252) (168) Galata'da Bayezid sokağında 43 numarada mukîm İtalya devleti tebe'âsından Achille Doni nâm kimesnenin lokantasında birkaç gün akdem polis efrâdından birisi refâkatinde birkaç adam olduğu halde mezkûr lokantaya gelerek kadeh ve şişe ahzına kıyâm ve mezkûr kadeh ve şişenin ahzı sebebini İtalyalı-yı merkûm suâl ettikte merkûm Achille Doni'yi girift edip sokağa çıkmış ve tokat ve kılıç ile darp ve ancak orada ahâlinin kesretinden nâşî bırakıp gitmiş ve polis-i merkûmun şu ef'âl ve harekâtı ise muğâyir-i kanun bulunmuş ve tevâtüren ispata müheyyâ idiğünden ba'dehu hukûk-ı şahsiyesini muhafazasıyla berâber hakkında îcâb eden te'dîbât-ı lâzîminin icrâsını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i talep husûs-ı munaziun fihi Beyoğlu ceza mahkemesinde rû'yetiyle ihkâk-ı hak buyrulması devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 13 Temmuz [1]304.

(s.110) 253) (169) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin Hâriciye nezâret-i celîlesinin sabık mektubçusu merhûm Re'fet Bey zimmetinde bâ-i'lâm-ı ticâret gayrı-ez fâiz ve masârif-i muhâkeme alacağı olan onaltıbin beşyüz onsekiz frankın te'mîn-i istîfâsı zımında mîr-i muşârunileyhin

pederi Safvet Paşa merhûmdan ırsen intikal eden emlâk-i malûmedeki hisse-i musîbesi taht-ı hacze aldırılmış ve işbu hissenin furûhtu sırasında muşârunileyhin vefâtı vukû' bulmağla meblağ-ı mezbûrdan bir akçe bile ahz u istihsâl olunamamış ve i'lâm-ı mezkûrun tenfîz-i ahkâmı zımnında semâhatlû Sahib Beyefendi hazretlerinin taht-ı nezâretlerinde tahrîr edilen terekesine murâcaat olunmaklığın luzûmu ticâret icrâ dâiresinden beyân ve ifâde kılınması üzerine nâzır-ı muşârunileyhâ ile terekenin memûrîn-i şer'îyyesine lede'l-murâcaa merkûm Albercon'un istihsâl [eylediği] sâlifü'z-zikr i'lâm hükümsüz tutularak ber nehc-i şer'î ispât-ı hukûk olunması iktizâ edeceği cevâbı verilmiş halbuki ahad-i tarafeyni ecnebî olan bu misillû deâvinin fasl u hasmı selâhiyeti ahden ve nizâmen birinci meclis-i ticârete bahşedilmiş ve tâcir-i merkûmun matlûbu ise meclis-i mezkûrda mertebe-i subûta varmış ve hüküm tahtına dahi aldırılmış olduğu halde tekrar ispât-ı hukuka kalkışmak muğâyir-i adl u hakkâniyet ve tâcir-i merkûm hakkında büsbütün mûcib-i gadr mevâddan bulunmuş ve mehâkim-i nizâmiyeden sudûr eden i'lâmat ahkâmının mehâkim-i şer'îyyece adem-i mer'îyyetine dâir kavânîn-i mevcûde-i Osmâniyede bir gûne sarahat olmadığı halde İtalyalı-yı merkûmun tekrar ispât-ı hukuka icbârla bir takım masârif-i kesîreye dûçâr edilmesi külliyyen ihkâk-ı hak kazıyyesinin hilâfı olarak medyûnun hâl-i hayatında dâyin-i matlûbunu mertebe-i subûta vardırıp hüküm tahtına aldırıdıktan sonra muahharan medyûnun vefâtıyla i'lâm hükümsüz bırakılarak ber mukteza-yı şer'î dâyini tekrar ispat-ı hukûka mecbur etmek ve emvâl-i metrûkeden hakk-ı istifâdesinden mahrum bırakmak kâide-i adâlet noktasından bakıldığı takdirde ne mertebe gadri müstelzim olduğu aşikârdır binâenaleyh mîr-i muşârunileyhin kerîmesi emvâl-i metrûkede ne kadar zî-kıymet emvâl var ise cümlesi kendisine hîbe olduğundan bahsile terekeye idhâl ettirilmemektedir ve bu hal ise külliyyen tâcir-i merkûmun ziya-ı hukûkunu müeddî idiğünden kerîmesinin almış olduğu emvâlin istirdâdı ve aksi takdirinde aleyhine ikâme-i dava edileceğinin kendisine tefhîmi ve tekrâr tâcir-i merkûmun ispat-ı (s.111) müddeaya mahal bırakılmaksızın ber mûceb-i i'lâm mahkûmunbih matlûbunun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tereke bedelinden istîfâ ettirilmesi zımnında îcâb eden tedâbir-i müessirenin ittihâzını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâb-ı hâlin serîan îfâsına himmet buyrulması[nı] devlet-i muşârunileyhâ seffîri iltimâs ve takrîr eder. 16 Temmuz [1]304.

254) 3 Muharrem 302 tarihinde Şâm-ı şerifte İtalya devleti tarafından konsolos vekîli nasb olunmuş olan Beray Bandi Masilya diğer mahalle tahvîl-i memûriyet etmekle yerine bu defa konsolos vekîli nasb ve tayin kılınan avu-

kat Augusto Medâne'nin îcâb eden berât ve fermân-ı âlîsinin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 16 Temmuz [1]304

255) (170) İtalya devleti tebe'âsından Üsküdar'da Bağlarbaşıda mukîm tabîp Socci ve nâm-ı diğeri Fuâd Beyin zevcesi Sâliha Râbia hanım aleyhine ve tebe'â-i devlet-i aliyyeden Galata'da Havyar hânında 21 numara sâkin Dimitri Vâsil lehine olarak birinci mahkeme-i ticâretten verilen 26 Mayıs 304 tarihli ve 72 numaralı i'lâm-ı gıyâbî hükmünü adem-i kabul ile mûmâileyhâ Sâliha Râbia hanım tarafından i'tirâz ale'l-hüküm edilmiş ve inde'l-muhâkeme huzûr-ı heyette serd u beyân edeceği esbâb-ı kanuniyeye istinâden mu'terezun aleyh merkûm Dimitri'nin celbiyle vicâhen bi'l-muhâkeme i'lâm-ı mezkûrun feshi ve evvel ve ahir vukubulan masârif-i muhâkeme muterezun aleyh-i merkûma tahmîl buyrulması mûmâileyhâ Sâliha hanım bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 21 Temmuz [1]304.

(s.112) 256) (171) İtalya devleti tebe'âsından Cesare Sacchettoni'nin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Kumkapı'da Yorgi İsansoplo ve İsmail kalfadan yekdiğerine kefil olarak bir kıt'a senet mücebince alacağı olan sekizyüz kuruşun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 21 Temmuz [1]304.

257) (172) Yunan devleti tebe'âsından Ezmirida zevcesi Adela Portas nâm hatunun İtalyalı Vanvaki dul zevcesi Maria Malandraki aleyhine İtalya konsolatosunda ikâme eylediği alacak davasından dolayı mezkûr konsolatodan istihsâl eylemiş olduğu bir kıt'a i'lâm mücebince malûmu'l-miktar alacağının te'mîn-i istîfâsı zımında medyûne-ı merkûme Maria'nın pederinden ırsen kendisine intikal eden Heybeli adasında vâki nısf hânesini merkûme Adela'nın vukû'bulan istid'âsı üzerine taht-ı hacze aldırılmış ancak medyûne-ı merkûme deynini maa masârif İtalya konsolatosunda vaz' ve depozito etmiş olduğundan hacz-i mezkûrun îfâsına luzûm kalmadığı mezkûr konsolato mahkemesinin kararı iktizâsından bulunmuş olmağla ber müceb-i karar haczin fekk u ilga buyrulması İtalya konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 25 Temmuz [1]304.

258) (173) Galata'da Aleksiyadi hânı'nda 9 numaralı mağazada mukîm İtalya devleti tebe'âsından Marco Luciato'nun Balat'ta Dibek mahallesinde 8 numaralı hânede sâkin Salomon veledi Moşon zimmetinde bâ-sened ve bâ-defter matlûbu bulunan üçyüz bir lirânın ahz u istîfâsına destres olamadı-

ğından bahsile medyûn-ı merkûmun Balat'ta Hızır Çavuş mahallesinde Rıfat Efendi sokağında 8 numara ile murakkam mutasarrıf olduğu bir bâb kârgir hânesinin taht-ı hacze alınmasını ve medyûn-ı merkûm meblağ-ı müddeayı bir mahall-i resmiye depoziito edecek olur ise haczin fekkine hazır olacağını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â [talep] eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â husûs-ı müddea Dersaâdet birinci hukuk mahkemesinde icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 27 Temmuz [1]304.

(s.113) 259) (174) İtalya devleti tebe'âsından İtalya'da Cenova nâm şehirde mukîm S. Horik vekîli sıfatıyla hareket eden Galata'da Mehmed Ali Paşa hânında 5 numaralı odada mukîm Viçin Karayan Efendi'nin cânib-i konsolatoya takdîm eylemiş olduğu arzuhalde anlaşıldığına nazaran müvekkillerinin bir kıt'a vadesi hulûl ederek protesto[su] nizâmen icrâ kılınmış poliçe mücebince tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve tüccârdan İstanbul'da köprü kurbünde Valide Sultan hânında 9 ve 13 numaralar ile murakkam mağazalarda mukîm S. Manolyan'dan matlûbu olan re'su'l-mâl ikibin beşyüz yetmişüç frank doksanbeş santim te'diye olunmadığından mâada medyûn-ı merkûm zaten tatîl-i muâmele ettiği kendi tarafından alacaklarına göndermiş olduğu beyânnâmelerden anlaşıldığına göre medyûn-ı merkûm hemen mahkeme-i ticâret-i bahriyeye celbile Ticaret Kanunnâmesi ahkâmınca hâl-i iflâsiyetiyle berâber kendisinin dahi hapsi ve tevkîfi ve bu bâbda nizâmen icâb eden bi'l-cümle tedâbirin ittihâzına ve masârif-i muhâkemenin dahi ana tahmîli[ne] hüküm ve karar verilmesi ve verilecek kararın dahi muvakkaten icrâsıyla berâber talep ve istid'â olunmuş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı icâbına himmet buyrulması cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 27 Temmuz [1]304.

260) (175) İtalya devleti tebe'âsından doktor Vitâlis aleyhine ve tebe'â-i devlet-i aliyyeden Kadıkaryesi'nde Aziziye caddesinde 12 numaralı hânede sâkin İlyas Efendi lehine olarak Beyoğlu ceza mahkemesinden verilen 16 Haziran 304 tarihli hükm-i gıyabî mücebince bi's-şehâde İtalyalı-yı merkûmun bir hafta mahpusiyetine karar verilmiş halbuki şahitlerin vukû'bulan şehâdetleri sahîh olmayıp vâhî idiğü ve hükm-i mezkûr bi-gayrı-hakkın vâki olmuş olduğundan adem-i kabul ile aleyhine i'tirâz ale'l-hüküm eylemiş olmağla i'tirâzının istimâi ve husûs-ı munaziun fihin ber vech-i hakkâniyet yeniden fasl u rü'yetini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla olvechile icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 2 Ağustos [1]304.

(s.114) 261) (176) İtalya devleti tebe'âsından doktor Marco Polo'nun tebe'â-i devlet-i aliyyeden Sakız ceziyesinde Talarus mahallesinde mukîm Dilsizzâde Süleyman Efendi aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihşâl eylediği 4 Teşrinisani 304 tarihli ve 105 numaralı i'lâm-ı vicâhinin mûmâileyh Süleyman Efendi'ye ba'de't-tebliğ mevki-i icrâya vaz'ı luzûmunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 2 Ağustos [1]304.

262) (177) Galata'da Aleksiyyâdi hânında 9 numaralı mağazada mukîm İtalya devleti tebe'âsından Marco Luciato'nun Balat hâricinde Dibek mahallesinde mağazada sâkin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Salomon veledi Moşon zimmetinde bâ-sened ve bâ-defter matlûbu bulunan üçyüzbir lirânın ahz u istîfâsına destres olamadığından meblağ-ı mezbûrun te'mîn-i istîfâsı zımnında mukaddema medyûn-ı merkûmun Balat'ta Hızır Çavuş mahallesinde Rıfat Efendi sokağında 8 numara ile murakkam mutasarrıf olduğu bir bâb hânesi Dersaâdet'te birinci hukuk mahkemesinin kararıyla taht-ı hacze aldırılmış idi şimdi ise hacz-i mevzû'un tasdîki ile berâber meblağ-ı mezkûrun maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 10 Ağustos [1]304.

(s.115) 263) (178) İtalya devleti tebe'âsından Dedeâğaç'ta mukîm Silvio Lemmi nâm kapudanın bundan on sene akdem lebideryada bulunan 3200 arşından ibâret bir kıt'a arsa iştirâ ederek çend senedenberû arsa-i mezkûrda kayık ve sefîne kalafat ve tamir etmekte olup ancak şimdi mezkûr Dedeâğaçta bulunan liman reisi tarafından sefînelerin tamîr ve termîmini men'e kıyâm eylemiş halbuki müddet-i mezkûreden berû İtalyalı-yı merkûm bâ-sened-i Hâkânî mezbûr arsa taht-ı tasarrufunda bulunarak vergi ve rusûm-ı mirîyesini te'diye ve ifâ etmekte bulunmuş olduğundan artık reis-i merkûmun müdâhale-i vakıası külliye vâhî ve bî-esas olduktan maada kapudan-ı merkûmu küllî zarar ve ziyâna duçar eylemekte bulunduğu cihetle bu bâbda reis-i merkûmun müdâhale-i vâkiasının men'i zımnında mahall-i mezkûra iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 16 Ağustos [1]304.

264) İtalya devletinin Sabe limanına 29 Şevval 1286 tarihinde fermân-ı âlî ile konsolos vekîli tayin kılınan avukat Giovanni Riva diğer mahalle tahvîl-i memuriyet eylediğinden yerine bu defa avukat Alessandro Leoni konsolos nasb ve tayin kılınmış olmağla icâb eden berât ve fermân-ı âlisinin tastîr ve

i'tâ buyrulması İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 16 Ağustos [1]304.

265) (179) İtalya devleti tebe'âsından Galata'da Cadde-i Kebîrde 155 numarada mukîm Eliso Mariano nâm kasabın tebe'â-i devlet-i aliyyeden Galata'da mukîm Azon Rabinoviç nâm kimesne zimmetinde bir kıt'a senet mücebince üçbin altmışsekiz ve lahm bahasından dolayı bin ikiyüz sekseyedi ki ceman dörtbin üçyüz ellibeş kuruş alacağı olup ahzına destres olamadığından bahsile medyûn-ı merkûmun mahkeme-i ticârete celbiyle meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmekle ber müceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 17 Ağustos [1]304.

(s.116) 266) İtalya devletinin Manastır'a amed u şüdd eden tebe'â ve tüccarlarının umûr ve husûsât-ı vâkıalarının tesviyesi mahall-i mezkûrda mukîm İngiltere konsolosluğuna ihâle kılınmış olduğundan sıfatının tanınması zımnında iktizâ eden evâmirin tastîr ve i'tâ buyrulması İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 20 Ağustos [1]304.

267) (180) İtalya devleti tebe'âsından Dersaâdet'te mukîm îrâd sahibi mösyö François Corpi tarafından cânib-i konsolatoya takdîm olunan arzuhalde tebe'â-i devlet-i aliyyeden Galata'da Karantina sokağında mukîm gemi sahibi mösyö Dimitri Lazaridis zimmetinde üç kıt'a senedât mücebince re'su'l-mâl bin üçyüz seksen lirâ ile güzestesinden matlûbu olup te'diye etmediğinden medyûn-i merkûmun iflâsiyetini talep etmiş ve muhâkemesi Dersaâdet ticâret mahkemesinin bahriye meclisinde derdest iken muahharan tayin olunan yevm-i muhâkemede vekîlinin mâni-i şer'îsi zuhûr ederek gidememesinden ve mahkemeye haber vermeğe vakit kalmamasından nâşî gıyâben istid'âsının reddine meclis-i mezkûrdan 28 Kanunievvel [1]303 tarihinde hükmolunmuş olduğundan i'tirâz ale'l-hüküm tarîkiyle tarafeynin bi'l-celb hükm-i gıyabî-i mezkûrun feshini ve tarafeynin eski hallerine ircâ ile berâber merkûm Dimitri Lazaridis'in iflâsiyetine ve şeriki Vasil Lazaridis'in dahi kezâlik celbi [ile] birlikte iflâsiyetine mahkûmiyetleri ve muâmelât-ı kanûniye-i sâirenin ifâsı zımnında icrâsı için tavassut edilmesi talep ve istid'â kılınmış olmağla ol-vechile icrâ-yı icâbı[nı] devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu takrîr ve iltimâs eder. 29 Ağustos [1]304.

(s.117) 268) (181) İtalya devleti tebe'âsından Alexander Corpi nâm tâcirin birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylediği bir kıt'a i'lâm mücebince tebe'â-i devlet-i aliyyeden Samuel Cohen zimmetinde gayrı-ez teslîm iki bin

aded lirâ-yı Osmânî alacağı olup i'lâm-ı mezkûrun icrâsıyla matlûbunun tahsîli zımnında medyûn-ı merkûmun Yanya vilâyetinde bulunan emlâkinin hacziyle furûhtu bundan akdem talep olunmuş idi bunun üzerine Yanya mahkeme-i ticâreti tarafından sâlifü'z-zikr i'lâmın icrâsına teşebbüs edildiği sırada merkûm Cohen izhâr-ı iflâs ederek îcâb eden sindikler tayin olunmuş ise de mahkeme-i ticâret reisi medyûn-ı merkûmun akrabasından bulunduğu cihetle sindikler bir iş görememiş ve redd-i hakim muâmelesi talep edilmiş ise de buna dahi muvaffakiyet hâsıl olamamış ve işin bu âna değin sürüncemede kalması dâyin-i merkûmun küllî gadrini mûcip olduğundan husûs-ı meşrûhun nizâmı dâiresinde rûyet ve tesviyesi hakkında Yanya vilâyet-i celîlesine iktizâ eden evâmirin tastîri taraf-ı sefâretten 8 Şubat 303 tarihli muhtıra ile talep ve iltimâs olunmuş ise de el'ân bir semere müşâhade olunamamış olduğu ve dâyin-i merkûm her bâr sefârete müracaatla sızlanmaktan hali olmadığı cihetle serîan iş'âr-ı sabık vechile bâ-telgrafnâme husûs-ı mezbûrun tesviyesi zımnında vilâyet-i müşârunileyhâya îcâb eden evâmirin tastîr buyrulması tekrâr temennî olunur. 30 Ağustos [1]304.

269) (182) İtalya devleti tebe'âsından Antonio Carrocci nâm kimesne Beyoğlu'nda Ağa Hamamı mahallesinde Yenimahalle caddesinde 26 numaralı müskirât mağazasının kontratosunu tecdîd ile îcâb [eden] rusûm-ı zecriyeyi verip ruhsat tezkeresinin istihsâli emelinde bulunmuş ise de Zecriye adem-i müsaade ile ruhsat tezkeresi i'tâ etmemiş halbuki mağaza-i mezkûr çend senedenberû müskirât mağazası olduğu ve şimdi ruhsat tezkeresinin adem-i i'tâsı ise hilâf-ı kanûn oldukdan mâada İtalyalı-yı merkûmun külliye hasar ve gadrini mucip olduğu cihetle iktizâ eden ruhsat tezkeresinin i'tâ buyrulmasını devlet-i müşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 30 Ağustos [1]304.

(s.118) 270) Franseviyyü'l-ibâre olarak 6 Mart 1888 tarihli ve 88888 numaralı Hâriciye nezâretinden İtalya sefâretine yazılan notada kırk re's atın Memâlik-i mahrûse-i şâhânedan ihrâciçun irâde-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî şerefsudûr buyurmuş olduğu taraf-ı sefârete tebliğ olunmuş ise de ancak İtalya devleti tarafından yalnız otuz at ve on re's kısarak iştirâ ve ihraç edileceğinden ol-vechile iktizâ eden evâmirin tastîrini devlet-i müşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 30 Ağustos [1]304.

271) (183) İtalya devleti tebe'âsından tabîp Antonio Longo'nun Limnos cezîresinde mukîm bulunan Sâdık Paşa ve haremi Şefika hanımefendide çend sene akdem yani Dersaadet'te bulundukları zamanda vizite ücretinden dolayı alacağı olan yirmidört aded lirânın şimdiye kadar ahzına destres olamadığından bahsile müşârunileyhimânın celbleriyle meblağ-ı mezbûrun maa

masârif-i muhâkeme tahsîlini tabîb-i merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağ-
la ol-vechile îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından
iltimâs ve takrîr olunur. 31 Ağustos [1]304.

272) (184) [Battal] İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu'nda 424 numaralı dükkânda mukîm Lorenzo Baldasar nâm tâcirin konsolatoya takdîm eylediği istid'âdan anlaşıldığı vechile işbu sene-i hâliye geçen Ağustos'un onsekizinci pençşenbe günü ahşamı Eğrikapı hâricinde olup İtalyalı-yı merkûmun taht-ı isticârında bulunan Mumyağı fabrikasının hod be hod ikinci dâire-i belediye komiseri Ali Bey tarafından yağ fiçılarını mühürlemiş ve mezbûr yağlardan [].

(s.119) 273) 28 Mayıs 82 tarihinde Edirne'ye İtalya devleti tarafından konsolos memuru tayîn kılınan Vebernâse nâm zat vuku'-ı vefâtıyla devlet-i muşârunileyhânın tebe'â ve tüccârlarının mesâlih-i vâkıalarının muvakkatan rü'yeti mahall-i mezkûrda bulunan İngiltere konsolosluğuna ihâle kılınmış olduğundan îcâb eden mektûb-i sâmisinin tastîr ve i'tâ buyrulması İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 3 Eylül [1]304.

274) (184) İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu'nda 424 numaralı dükkânda mukîm Lorenzo Baldasar nâm tâcirin konsolatoya takdîm eylediği istid'âdan anlaşıldığı vechile işbu sene-i hâliye geçen Ağustosun onsekizinci Pençşenbe günü ahşamı Eğrikapı hâricinde olup İtalyalı-yı merkûmun taht-ı isticârında bulunan Mumyağı fabrikasının hod be hod ikinci dâire-i belediye komiseri Ali Bey tarafından yağ fiçılarını mühürlemiş ve mezbûr yağlardan bir miktarını dahi ahzeylemiş olmasıyla mürâcaat eden müşteriler ile ahz u i'tâdan mahrûm kalmış olduğundan mezkûr fiçılarının mührünün fekki ve komiser-i mûmâileyhin almış olduğu erimiş yağların aynen iâdesi ve erimemiş olanların bedelinin dâire-i mezbûrenin merbût olduğu Şehremânet-i celîlesinden tazmîn ettirileceği malûm olmak üzere İtalyalı-yı merkûm tarafından Emânet-i muşârunileyhâya hitaben 22 Ağustos [1]304 tarihinde keşide edilen protestoya henüz bir cevap i'tâ olunmamış ve bu hal ise İtalyalı-yı merkûmun küllî zarar ve ziyânını mucip olup her bâr konsolatoya mürâcaatla sızlanmaktan gayr-ı hâli bulunmuş olduğu cihetle mezkûr fiçılarının mührü fekkolunması ve olunmadığı takdirde konsolato tedâbir-i mukteziyeyi düşüneceğinden ber müceb-i protesto bu yüzden terettüp eden zarar ve ziyân ve sâirenin dahi ba'dehu merciine bi'l-mürâcaa îcâb-ı hâlin icrâ kılınacağından ol-vechile Emânet-i muşârunileyhâya tebliğât-ı serîanın icrâ buyrulması taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 3 Eylül [1]304.

(s.120) 275) (185) İtalya devleti tebe'âsından Edremit'te mukîme Eleni Temlidis nâm hâtunun Avusturya devleti tebe'âsından müteveffâ Sivaslı Mihailo Akribov zimmetinde üçbin ve kûsûr aded lirâ alacağı olduğundan bahsile aleyhine ikâme eylediği dava üzerine İzmir Avusturya konsolatosundan ve-rilip muahharan Trieste ve Viyana mahkemelerinde istînâfen hükmü tasdîk kılınan i'lâmda merkûme Eleni meblağ-ı mezkûr hakkı olduğuna selâhiyet ve-rilmiş idiğünden müteveffâ-yı merkûmun Edremit'te bulunan bazı emlâkinin hacz ve furûhtuyla tesviye-i deyn ettirilmesini dâ-yine-i mezbûre tarafından talep ve istid'â olunmaktan nâşî Edremit bidâyet hukuk mahkemesi i'lâmı mûcebince Karesi vilâyetiyle Dersaâdet'ten i'tâ olunan evâmirle emlâk-i mezkûre bi'l-muzâyede furûht olunmuş ise de ancak medyûn-ı müteveffâ-yı merkûmun zevcesi Harisole nâm hâtun Edremit'te Soğanyemez mahallesinde vâki bir bâb hânenin gûya kendi malı olduğunu iddia eylemesi üzerine mahalli icrâ dâiresinden verilen kararda merkûme Harisole'nin vâki olan işbu iddiası reddolunarak memûr-ı mahsûsunun emriyle hâne-i mezkûrun tapu senedâtı İtalyalı-yı merkûmeye i'tâ ve hâne dahi teslîm edilmiştir bunun üzerine Edremit'te bulunan kadı tarafından mârru'l-beyân hânenin sekiz gün zarfında tahliye eylemesini bâ-ihbarnâme merkûme Eleni'ye teklif eylemiş ve gûya kâdı-ı mûmâileyhin tahliye maddesini sekiz sene akdem Karesi bidâyet mahkemesinden sâdır olan bir kıt'a i'lâm-ı gıyâbîye ibtinâ edip halbuki merkûme Eleni'nin i'lâm-ı gıyâbî-i mezkûrdan haberdar olmadıktan mâada bunca senedenberû mevki-i icrâya vaz' olunmayan böyle bir hükm-i gıyâbînin hükmü olamayacağı bedîhi idiğünden bu halde ber mûceb-i nizâm verilen işbu i'lâmât ve kararlar ahkâmınca husûs-ı mebhûsun anhayı etrafiyla bi't-tahkîk bu bâbda İtalyalı-yı merkûme aleyhine vukubulan müdahale ve taarruzun men'î zımnında iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması temennî olunur. 5 Eylül [1]304.

(s.121) 276) (186) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin Murad Efendi hazretlerine çend sene akdem vermiş olduğu mal bahâsından dolayı altıbin ikiyüz yirmidokuz lirâ ve onbeş kuruş ve Murad Efendi hazretlerinin vâlideleri devletlû ismetlû kadınefendi hazretlerinden ikibin beşyüz altmış lirâ ve devletlû necâbetlû Selahaddin Efendi hazretlerinin valideleri devletlû ismetlû büyük hanımefendi hazretlerinden beşyüz kırk aded lirâ-yı Osmânî alacağı olup mebâliğ-i mezbûrenin tahsîli hakkında taraf-ı sefâretten 12 Temmuz 304 tarihinde yazılan dört kıt'a takrîrin henüz muâmele-i mukteziyeleri icrâ olunmamış olduğu ve dâ-yin-i merkûm ise her bâr konsolatoya mürâcaatla sızlanmaktan gayr-ı hâlî bulunduğu cihetle tâcir-i merkûma bir cevap i'tâ buyrulması taraf-ı konsolatodan iltimâs olunur. 13 Eylül [1]304.

277) (187) Cânib-i Defter-i Hâkânîden 22 Eylül 1291 tarihiyle ve 104 numaralı Tolca şehrinde Pirizlav mahallinde Şehirgüllü 31 numara ile murakam mezkûr mülk hâne ve mağaza Yankomo Pupa ve Elizabet Pupa nâmına mukayyed olduğu istihbâr kılınmıştır mülk hâne ve mağazanın muvakkat senedi i'tâ kılındığı ihbâr kılınmış olduğundan işbu muvakkat senedin bir kıt'a sûretinin ihrâcıyla taraf-ı konsolatoya i'tâ buyrulması iltimâs olunur. 13 Eylül [1]304.

278) (188) İzmid sancağında Geyve karyesinde bulunan şose mühendisi tarafından İtalya konsolatosuna keşide eylediği telgrafnâme mücebince İtalyalı taşçı Mangieri Michele vefât ettiği ihbâr edilmiş olduğundan müteveffâ-yı merkûmun eşyasıyla kağıtları taraf-ı konsolatoya irsâli zımında Şehremânet-i celîlesine iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 13 Eylül [1]304.

279) (189) İtalya devleti tebe'âsından Carlo Corsi nâm zât Rumeli demiryoluyla Avrupa'dan Dersaadete gelmekte iken Mustafapaşa'ya vardığında orada bulunan gümrük tarafına Kid de Kostantinopolo tesmiye olunan bir aded kitabı ahz olunmuş ve Dersaadete gönderileceği va'd olunmuş ise de merkûm Corsi el'ân kitabı almadığından kitab-ı mezkûrun celbiyle taraf-ı konsolatoya irsâl buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 13 Eylül [1]304.

(s.122) 280) (190) İtalya devleti tebe'âsından Kütahyada mukîm tabîp Luigi Rivolta'nın Kütahya memleket ve dâire-i belediyesinden masârif-i cerrâhiye ve ücret-i tabâbet olarak bâ-defter ve i'lâm mahkûmunbih alacağı olan mebâliğin sür'at-i tahsîliyle tabîb-i merkûma i'tâsı zımında Hudâvendigâr vilâyeti vesâtetiyle mahall-i mezkûr mutasarrıflığına icrâ-yı tebliğât buyrulması taraf-ı sefâretten 4 Nisan 304 tarihli takrîr ile iltimâs olunmuş ise de el'ân tabîb-i merkûma bir akçe verilmediği ve işin müddet-i medîde sürüncemede kalması büsbütün perişâniyetini mûcip idiğünden iş'âr-ı sâbık vechile matlûbunun sür'at-i tesviye ve îfâsı emrinde Kütahya mutasarrıflığına tebliğât-ı müessirenin icrâsı zımında vilâyet-i muşârunileyhâya îcâb eden evâmirin tastîr buyrulması tekrar taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 14 Eylül [1]304.

281) (191) İtalya devleti tebe'âsından Victor veledi Joseph konsolatoya takdîm eylediği istid'âya nazaran geçen Salı günü Hasköy'de Pîrî Paşa mahallesinde Hamam sokağında murûr eder iken bilmediği iki şahıs üzerine hucûm edip birisi şiddetle başına darb ve diğeri cebinden para kesesini ahz birle firâr eylemişler ve merkûmun kesesinde iki aded Napolyon ile beş frank ve ufak

akçesi var idi ve iki mektubunu ve jurnallerini dahi ahz eylemişler olduklarından tahkîkât-ı vakıaya göre merkûmândan biri Hasköy'de mukîm kayıkçı Avram Zebon ve diğeri Balat'ta bilâ sanat Avram Nâmîr oldukları anlaşılmiştir binâenaleyh esnâ-yı darpta hazır bulunan Pîrî Paşa'da sâkin marangoz Nesîm Şomle ve Estorya ve zevcesi Meryem ve bakkal İsak Levi ve sâir hizmetkarlarından Hayim Alfo ve tenekeci İlyâ ve Nesya nâm kimesnelerin şehâdetleriyle ispat-ı müddeâ ve fi'l-i cerhin vuku'unu işte merkûmânın şu hareketlerinden nâşî celbleriyle haklarında iktizâ eden te'dibât-ı lâzîmenin icrâsı ve İtalyalı-yı merkûmun dûçâr olduğu zarar ve ziyânın tazmîn ettirilmesi zîmnında husûs-ı munaziun fihin ceza mahkemesinde rü'yetiyle ihkâk-ı hak buyrulması taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 17 Eylül [1]304.

(s.123) 282) (192) İtalya devleti tebe'âsından Pastore nâm rahibin İşkodra'da vukû'-ı katlinden dolayı mahkeme-i temyîz cezâ dâiresinden verilen kararın bir kıt'a sûretinin bi'l-ihrâc i'tâ buyrulması iltimâs olunur. 19 Eylül [1]304.

283) (193) İtalya devleti tebe'âsından ve tüccârdan Beyoğlu'nda Tekye caddesinde 593 numaralı mağazada mukîm mösyö Joseph Bertolucci'nin konsoloshâneye i'tâ eylediği istid'ânâmede tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve memûrinden Büyükdere'de mukîm Mısırlıoğlu saadetlû Onnik Bey zimmetinde 1 Eylül 1887 tarihinde vadesi inkizâ etmiş 25 Ağustos 1887 tarihli bir kıt'a açık bono mücebince matlûbu olan ikibin beşyüz yirmiiki frank ile altmışbeş santimin edâsından imtinâ ile imrâr-ı vakt edilmekte olduğundan bahsile medyûn-ı muşârunileyhin mahkeme-i ticâret birinci meclisine celbiyle meblağ-ı mezbûrun maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tesviyesine mahkûm edilmesini talep ve istid'â ettiği cihetle ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı iltimâs ve takrîr olunur. 21 Eylül [1]304.

284) (194) 18 Şubat 303 tarihli ve 1551 numara ile Dâhiliye nezâret-i celîlesine ve yine tarih-i mezkûrda ve 228 numara ile Rusûmât Emânet-i behiyyesine tastîr kılınan tezkire-i sâmiye mücebince İtalya devleti için memâlik-i mahrûse-i şâhânedan iştirâ olunacak olan kırk re's esbin ihrâciçün şerefsudûr eden irâde-i seniyye teblîğ olunmuş ve şimdi ise mezkûr esblerin iştirâsiçün süvâri kaimmakâmı şövalye Luigi Forti ve süvâri mülâzımı Nicola Briola ve baytar Joseph Rivale ve süvâri neferi Timoteo Susani'den mürekkep bir komisyon İtalya hükûmeti tarafından tayîn olunmuş ve komisyon-i mezkûr İskenderûn ve Halep ve Urfa ve Beyrut ve Şâm-ı şerîf ve Mısır eyâleti[ne] azîmet edeceğinden gerek esblerin iştirâ muâmelesinde ve gerek iskelelerden ihrâcında ve husûsât-ı sâirede komisyon-ı mezkûra îcâb eden

teshîlât ve muâvenetin îfâsı zımnında mevâki-i mezbûre hukûmetine hitâben iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulmasını İtalya sefâreti iltimâs ve takrîr eder. 24 Eylûl [1]304.

(s.124) 285) (195)

Achille de Carlo	Granîta Muallimi	Alacağı olan lirâ:16
Agostino	Trumba Muallimi	Alacağı olan lirâ:16
Nicola Pricci	Viyolonsel Muallimi	Alacağı olan lirâ:11

Merhûm Mahmud Celaleddin Efendi hazretlerinin harem dâirelerinde mûzîka muallimliklerinde mustahdem olup bâlâda esâmîleri muharrer olan İtalyalıların alacakları bulunan kırkûç aded lirânın sandıkkâr Halit Bey'den talep etmişler ise de ahzına muvaffak olamadıkları ve merkûmûn ise fakîru'l-hal bulundukları cihetle matlûblarının tesviye ve îfâ olunması iltimâs ve takrîr olunur. 24 Eylûl [1]304.

286) 26 Receb 1304 ve 29 Nisan [1]301 tarihinde sudûr eden berât ve fermân-ı âlî mûcebince Mısır-İskenderiye'ye Portekiz devleti tarafından Ğavril Cozef de Zoğeb konsolos cenerâl nasbolunmuş idi bu defa ise mûmâileyh devlet-i muşârunileyh tarafından Mısır-Kahire'ye cenerâl konsolos nasb ve tayîn kılınmış olmağla iktizâ eden berât ve fermân-ı âlînin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 24 Eylûl [1]304.

287) Aydın vilâyeti dahilinde Dikili nâm mahalde amed u şüdd eden Portekiz devletinin tebe'â ve tüccârlarının husûsât-ı vâkıalarının rü'yet ve tesviyesi zımnında devlet-i muşârunileyhâ tarafından mahall-i mezkûra Senadinos nâm zât konsolos vekîli nasb ve tayîn kılınmış olmağla îcâb eden fermân-ı âlînin tastîr ve i'tâ buyrulması İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 1 Teşrinievvel [1]304.

(s.125) 288) 21 Recep 1301 tarihinde İtalya devleti tarafından Filibe'ye konsolos nasb olunmuş Francesco Zerboni bu defa diğer mahalle tahvîl-i memûriyet eylemiş olduğundan yerine avukat İskanilya konsolos vekîli nasb ve tayîn kılınmış olmağla îcâb eden fermân-ı âlînin tastîr ve i'tâ buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 1 Teşrinievvel [1]304.

289) (196) Balıkesir vilâyeti dahilinde bulunan Sultançayırı nâm mahalde borasit madeni mültezimi bulunan tebe'â-i devlet-i aliyyeden Balat'ta karakolhâne ittisâlindeki hânede mukîm Yosef Haçaduryan nâm kimesne ile

İtalya devleti tebe'âsından Carmela Tartaglia miyânelerinde mün'akid olan mukâvelenâme mücebince maden-i mezkûrdan ihrâç olunacak borasidin kârı üzerine yüzde ikibuçuk i'tâ edeceğini merkûm Haçaduryan taahhüt etmiş ve şimdi ise mukâvele-i mezkûr üçüncü bendine muğâyir olarak taahhüdünün adem-i îfâsında bulunmuş ve hesap vermekten dahi imtinâ etmekte olduğundan merkûm Haçaduryan'ın mahkemeye celbiyle taahhüdât-ı vâkıasının îfâsına ve bu bâbda vukubulan zarar ve ziyânının tazmînine maa güzeste ve masârif-i muhâkeme mahkûm tutulmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 1 Teşrinievvel [1]304.

(s.126) 290) (197) İtalya devleti tebe'âsından Alfonso Ospici nâm ki-mesne çend gün akdem Yeniçarşı caddesinde murûr eder iken Zabtiye hafîyye memûrlarından birisi tarafından derdest edilerek merkez-i zabıtaya götürülmüş ise de muahharan mutasarrıf tarafından hemen sebîli tahliye edilmiş ve merkûm Alfonso dahi sâbıkâlı gürûhundan olmadığı ve kendisinin birkaç sene evvel Liman Odası'nda memûr bulunduğunu söylemiş ancak merkûmun aleyhine icrâ olunan şu hareketten dolayı nâmusu ihlâl edilmiş ve bu ise muğâyir-i kanûn bir hareket bulunmuş olduğundan merkûm hafîyenin te'dîbiyle ikmâl-i nâmûs ettirilmesini İtalyalı-yı merkûm bâ-arzuhal talep eylemiş olmağla ber müceb-i talep husûs-ı munaziun fihin Beyoğlu cezâ mahkemesinde rû'yetiyle ihkâk-ı hak olunması devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 3 Teşrinievvel [1]304.

291) (197) 18 Şubat 303 tarihli ve 228 numara ile Rusûmât Emânet-i behiyyesi cânibine tastîr kılınan tezkire-i sâmiye mücebince İtalya devleti için iştirâ olunacak olan kırk re's esbin ihrâciçün şerefsudûr eden irâde-i seniyye tebliğ kılınmış ve İtalyadan gönderilen komisyon-ı mahsûs tarafından Dersââdet'te onbeş re's esb iştirâ edilmiş idiğünden bunların gelecek Çehârşenbe günü azîmet edecek olan Robotyo nâm İtalya kumpanyasıyla İtalya cânibine i'zâm edileceğinden iktizâ eden ruhsat-ı resmiyenin i'tâ buyrulması İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 5 Teşrinievvel [1]304.

292) (198) İtalya devleti tebe'âsından Tomasso D'Andrea'nın tebe'â-i devlet-i aliyeden Dersââdet'te mukîm komisyoncu Cozef Heynman aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylediği 8 Receb 1205 ve 8 Mart 1204 tarihli muahharan hükmü tasdîk kılınan i'lâm-ı gıyâbının kanûnen tenfîz-i ahkâmı zımnında iktizâ eden muâmelenin îfâ buyrulması[nı] İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı

devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 6 Teşrinievvel [1]304.

(s.127) 293) (199) İtalya devleti tebe'âsından Annita Gargiulo nâm hâtunun Nişantaşı'nda Taşocağı sokağında mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden kunduracı Hacı Kirkor nâm kimesneden bir kıt'a baraka iştirâ edip bedelini dahi îfâ ederek eşyasını mezkûr barakaya nakletmiş ise de bundan üç mâh mukaddem merkûm Hacı Kirkor birkaç eşhâsla gelerek hod be hod sâlifuz-zikr barakadan merkûmeyi ihrâç eylemiş ve eşyâsını dahi vermemiş olduğundan ikâme olunan dava üzerine Beyoğlu bidâyet cezâ mahkemesi tarafından merkûm Kirkor'un sebîli tahliye edilmiş ancak eşyâ hakkında merciine mürâcaat olunması merkûmeye tefhîm edilmiş olmağla bu halde merkûm Kirkor'u mahkemeye celbile eşyâ-yı mezkûrenin aynen istirdâdı ve aynen istirdâdı kabil olamadığı sûrette esmânı olan dörtbin dört yüz yetmişiki kuruşun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini merkûme Annita bâ-arzuhal talep eylemiş olmağla ber müceb-i talep îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 6 Teşrinievvel [1]304.

294) (200) Hâriciye nezâret-i celîlesinden taraf-ı sefârete meb'ûs 17 Eylül 1885 ve 13 Teşrinievvel sene minh ve 25 Teşrinievvel sene minh tarihleriyle ve 80061 ve 80325 ve 80847 numaralarla Franseviyyu'l-ibâre notalarda sefâret kavaslarından Komanovalı müteveffâ İbrâhim Edhem Ağa'nın terekesinin tesviyesinden bahsile bir an evvel tesviye olunması hususundan ibâret ve şimdi ise müteveffâ-yı merkûmun terekesi tesviye olunarak mevcudu bulunan mecidiye ondokuz kuruş hesabıyla ikibin kuruş ile yirmibir kuruşluk pul Üsküp vilâyetine mulhak Komanova kazasında mukîme müteveffâ-yı merkûmun vârisi ve kız karındaşı Emine binti Beşşâr'a i'tâ olunmak üzere postaya teslîm ve Üsküp vilâyeti nâmına olarak alınan posta senedi ve merkûma ait olup merbûtan takdîm kılınan defterde muharrer dört kıt'a evrâkla meblağ-ı mezbûr merkûmeye ba'de'l-i'tâ yedinden alınacak ibrâ makbûzunu taraf-ı sefârete irsâli zımnında sened-i mezkûrla evrâk-ı mebhûsenin leffîyle vilâyet-i muşârunileyhâya iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması İtalya sefâreti cânibinden iltimâs ve takrîr olunur. 8 Teşrinievvel [1]304.

(s.128) 295) (201) İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu'nda 424 numaralı dükkânda mukîm Lorenzo Baldasar nâm tâcirin konsolatoya takdîm eylediği istid'âdan anlaşıldığı vechile işbu sene-i hâliye geçen Ağustosunun onsekizinci Pençşenbe günü akşamı Eğrikapı hâricinde olup İtalyalı-yı merkûmun

taht-ı icarında bulunan don mumyağı fabrikasının hod be hod ikinci dâire-i belediye komiseri Ali Bey tarafından don mumyağı fiçılarının mühürlenmiş ve yağlardan bir miktarını dahi ahzeylemiş olmasıyla mürâcaat eden müşterilerle ahz u i'tâdan mahrûm kalmış olduğundan mezkûr fiçılarının mühürünün fekki ve komiser-i mûmâileyhin almış olduğu erimiş yağların aynen iâdesi ve erimemiş olanların bedelinin dâire-i mezbûrenin merbût olduğu Şehremânet-i behiyyesine tazmîn ettirileceği malûm olmak üzere İtalyalı-yı merkûm tarafından Emânet-i muşârunileyhâya 22 Ağustos 304 tarihinde keşide edilen protesto[ya] bir cevap i'tâ olunmamış ve bu hal ise İtalyalı-yı merkûmun küllî zarar ve ziyânını mucîp olduğundan bahsile mezkûr fiçılarının mühürü fekkolunması ve ber müceb-i protesto ahzolunan erimiş don mumyağların aynen iâdesi ve erimemiş olanların bedelinin tazmîn ettirilmesi ve bu yüzden terettüp eden zarar ve ziyân ve sâirenin dahi ba'dehu merciine bi'l-mürâcaa icâbına bakılacağından bu vechile Emânet-i muşârunileyhâya teblîğât-ı serîanın icrâsı zımnında taraf-ı konsolatodan 3 Eylül 304 tarihinde nezâret-i celilelerine tastîr kılınan takrîrden henüz bir semere muşâhade olunmamış ve el-hâletü hazihi mezkûr fiçıların mühürü fekkedilmemesinden tâcir-i merkûm küllî yevm konsolatoya müracaat[la] sızlanmaktan geri durmadığı ve bu misillü fabrikanın adem-i kuşâdına dair mesâğ-ı kanun bulunmadığı ve İtalyalı-yı merkûmun devlet-i metbûası konsolatosuna ihbâr-ı keyfiyet olunmaksızın komiser-i mûmâileyh doğrudan doğruya fabrikasına gidip fiçılarının temhîrine cür'et ve kıyâm etmesi mevcut olan usûl ve muâhedâta külliye muğâyir ve münâfî bir hareket idiğünden mühür-i mezkûrun üç gün zarfında fekkolunması ve olmadığı takdirde taraf-ı konsolatodan fekkedileceğinden keyfiyet malûm olmak üzere işârât ve ihtârât-ı sabıka mücebince serîan Emanet-i muşârunileyhâya teblîğât-ı müessirenin ifâ buyrulması tekrar taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 8 Teşrinievvel [1]304.

(s.129) 296) (202) İtalya devleti tebe'âsından Büyükdere'de mukîm tuğ-la fabrikatörü Salamon Pietro'nun Makrikaryesi'nde Taşhan demekle marûf mahalde sâkin tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve ebniye emtiası tüccârından Artin K. Ayvazyan zimmetinde muharrer bir kıt'a senet mantukunca bin üçyüz yirmisekiz frank matlûbu olup edâsında muhâlefet eylemekte olduğundan merkûmun mahkeme-i ticâret birinci meclisine celbiyle meblağ-ı mezkûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 10 Teşrinievvel [1]304.

297) (203) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin Murad Efendi ile vâlideleri devletlû ismetlû kadınefendi ve devletlû necâbetlû Selahaddin Efendi vâlideleri devletlû ismetlû büyük hanımefendi ve devletlû necâbetlû Selahaddin Efendi hazerâtında mal bahâsından dolayı alacağı olan cem'ân dokuzbin sekizyüz yirmidokuz aded lirâ-yı Osmânî ve yüz kuruşun tahsîli hakkında taraf-ı konsolatodan birinci mahkeme-i ticârete yazılan 12 Temmuz [1]304 tarihli dört kıt'a tekâririn muâmele-i mukteziyelerinin icrâsı zımnında tâcir-i merkûm mahkeme-i mezkûreye mürâcaat etmiş ise de tekârîr-i mezkûra ne muâmelesinin icrâsı ve ne de adem-i icrâsına dair bir cevâb i'tâ olunmuş ve merkûm ise küllî yevm konsolatoya müracaatla sızlanmaktan hali olmadığı cihetle mebâlig-i mezkûrenin dâyin-i merkûma i'tâsiçün bir çâre ve tedbîrin taharrîsi veyahut tastîr kılınan sâlifü'z-zikr tekâririn muâmele-i icâbiyelerinin mahkeme-i mezkûre tarafından icrâ olunması zımnında Adliye nezâret-i celîlesine evâmir-i muktaziyenin tastîr buyrulması taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 10 Teşrinievvel [1]304.

298) (203) Tekfurdağı'nda bulunan İtalya devleti tebe'âsından Panayoti Zamolo veledi Lefter guyâ bed lisân istimâl etmiş olması sebebiyle milletçe derdest olunarak hapse ilkâ edilmiş ise de kendisine isnâd olunan hâl sırf iftirâ olduğu cihetle mahalli mahkemesi kararı vechile merkûmun tahliye-i sebîli zımnında Tekfurdağı mahkemesine bâ-telgrafnâme icâb eden evâmirin tastîr buyrulması temennî olunur. 12 Teşrinievvel [1]304.

(s.130) 299) (204) İtalya devleti tebe'âsından Kuzguncukta mukîm Avram Fresco aleyhine bundan çend mâh mukaddem tebe'â-i devlet-i aliyyeden Kuzguncukta mukîme Rahil Levi nâm hâtun ikâme-i dava olunarak Üsküdar bidâyet cezâ mahkemesi tarafından merkûm Avram'a bir kıt'a davetiye varakası gönderilmiş ise de kendisinin İtalyalı olmadığını bi'l-beyân davetnâme-i mezkûru kabul etmemiş ancak mahkeme-i mezbûre merkûmun vukûbulan şu ifâdesine bakmayarak gıyâben mahkûm tutulmuş ise de hükm-i mezkûru adem-i kabul ile i'tirâz ale'l-hüküm eylemiş ve yeniden tercümân hâzır olduğu halde husûs-ı müddeanın ber vech-i hakkâniyet fasl u rü'yetini merkûm Avram Fresco bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i müşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimas ve takrîr olunur. 12 Teşrinievvel [1]304.

300) (205) İtalya devleti tebe'âsından Yanya'da mukîm Moricci nâm kimesnenin saadetlû İsmail Delure beyefendi hazretleri zimmetinde Yanya mahkeme-i ticâretinden istihsâl eylediği bir kıt'a i'lâm mûcebince maa güzeşte ve masârif-i sâire alacağı olan onbir bin sekizyüz yirmidokuz kuru-

şun tahsîli zımında i'lâm-ı mezkûr mevki-i icrâ[ya] vaz' olunarak medyûn-ı muşârunileyhin Yanya'da Leskovik'te mukîm Ali Bey Şelbo'da matlûbu olan yüz altmış aded lirâ mahkûmunbih olan sâlifu'z-zikr meblağın te'mîn-i istîfâsı zımında taht-ı hacze aldırılmış ve işbu haczin icrâsı esnasında mûmâileyh Ali Bey'in bir takım vâhî i'tirâzlarla cevap i'tâsından imtinâ etmiş olduğu ve mahalli icrâ dairesi dahi muğâyir-i kanun ve nizâm olarak hacz-i vâkıın icrâsı tarafına gitmeyip işi pesmânde bırakmış ve bu hal ise İtalyalı-yı merkûmun büsbütün gadrini mucip mevâddan bulunmuş olmağla bir an evvel haczin icrâsıyla meblağ-ı mezbûrun îcâb edenlerden tahsîli zımında Yanya bidâyet mahkemesine evâmîr-i mukteziyenin tastîr buyrulması temennî olunur. 15 Teşrinievvel [1]304.

(s.131) 301) (206) Beylerbeyi ile Kuzguncuk arasında vâki merhûme Tiryâle Kadınefendi hazretlerinin sarayında inşâ ettirdiği köşkten nâşî İtalya devleti tebe'âsından Luigi Bocci nâm marangozun ücretinden dolayı gayrı-ez teslim onikibin sekizyüz kırkbeş kuruş alacağı olup ahzına muvaffak olamadığı ve meblağ-ı mezbûrun merkûma i'tâsını çend defa Hazîne-i Hassa nezâret-i celîlesinden talep ve iltimâs olunmuş ise de el'ân bir semere muşâhade olunâmamış ve İtalyalı-yı merkûm ise afkar-ı fukaradan olup nân-pareye muhtaç olduğu cihetle merkûmun şu hâl-i pürmelâline merhameten matlûbâtının tesviye ve îfâ buyrulması tekrâr devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 17 Teşrinievvel [1]304.

302) (207) İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu'nda Mısırî lokantasında mukîm J. Valanti'nin bu kerre cânib-i konsolatoya takdîm eylediği istid'â ile Dersaadet'te Balta Limanı'ndaki sahilhânesinde sâkin ashâb-ı servet ve gınadan ve Mısır beyzâdegânından devletlû Halîm Paşa hazretleri zimmetinde tahakkuk edecek bir takım istihkâkâtan dolayı zuhûr eyleyecek matlûbâtının tahsîli zımında 17 Kanunisânî 302 tarihli takrîr ile birinci meclis-i ticârette muşârunileyh hazretleri aleyhine ikâme-i dava eylemiş ise de mezkûr takrîrde her nasılsa ale'l-ğafle mevcut ve mûnderiç olmayan yani muşârunileyh hazretleri ile miyânesinde vukûbulan ihtilâfât-ı malûmenin fasl u hasmı zımında tarafeyn[in] ittifâkıyla keyfiyet hakeme lede'l-havâle bu bâbdaki tahkimnâme dahi muşârunileyh hazretleri cânibinden imzalanmış olduğu halde bilâhare taraf-ı devletlerinden hakem isti'fâ ettirilmiş olduğundan imdi rûyet ve tetkiki birinci meclis-i ticârette derdest bulunan mûmâileyhimin hukuk ve istihkâkât-ı sâiresinin hakk-ı muhafazası bâki bırakılarak evvel emirde muşârunileyh hazretlerinin celbiyle mûmâileyh ile birlikte bir hakem intihâb ettirilmesini ve etmediği sûrette cânib-i mahkemeden bir hakem tayininin taht-ı karara alınması ve işbu takrîrin ikmâl-i istid'â zımında mukad-

demki takrîr ile birleştirilmesini İtalyalı-yı mûmâileyh talep etmiş olmağla ber mûceb-i talep muktezasının icrâsı iltimâs olunur. 17 Teşrinievvel [1]304.

(s.132) 303) (208) İtalya devleti tebe'âsından Achille Doni'nin Fener Rum mektebi inşâatından dolayı mekteb-i mezkûr inşâatına nezâret etmek üzere Patrikhâne cânibinden teşekkül eden heyette bâ-i'lâm-ı ticâret alacağı olan malûmu'l-miktar mebâliğin tahsîli zımında mevki-i icrâdan heyet-i mezkûreye gönderilen ihbarnâmeyi gûya kendilerinin vazîfe-i mezkûreden infisâli hasebiyle işte alakaları kalmamış olduğundan bahsile ve kendilerince yapılacak bir şey olmadığı beyânıyla îade etmişler ise de mekteb-i mezkûrun inşâatı nefis-i Patrikhâneye âit olduğu ânâ nezâret eden heyet dahi mezkûr Patrikhâne tarafından bi'l-intihâb teşekkül etmiş olduğundan bu halde heyet-i mezkûre infisâl etmiş olsa bile yerine diğer bir heyetin nasb ve tayîn olunmuş olması bedîhi ve olmamış farz olunsa bile heyet-i mebhûsenin kâffe-i muâmelâtı Patrikhâneye ait idiğü umûr-ı malûmeden bulunmuş olduğu cihetle i'lâm-ı mezkûrun tenfiz-i ahkâmı zımında Patrikhâneye tebliğât-ı serîanın icrâsıyla meblağ-ı matlûbun andan tahsîli esbâbının istihsâlini İtalyalı-yı [merkûm] bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 19 Teşrinievvel [1]304.

304) (208) İtalya devleti tebe'âsından Polinol nâm doktor bin ikiyüz altmışaltı sene-i hicriyesinde Dersâadet'e gelip Mekteb-i Tıbbiye-i Şâhâne meclisi huzurunda imtihân vererek icrâ-yı tabâbet etmek üzere bir kıt'a şehâdetnâme verilmiş ve gerek asâkir-i şâhâneye ve gerek mülkiye hizmetlerinde istihdâm olunmuş ve şimdi merkûm Söğüt kazasında bulunup esnâ-yı seferde her nasılsa mezkûr şehâdetnâme[yi] zâyî' etmiş olduğundan kaydından bir kıt'a şehâdetnâme i'tâ buyrulması devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 22 Teşrinievvel [1]304.

305) 4 Ramazan 1290 tarihinde Gavril Cozef de Zoğeb Mısır-İskenderiye'ye Portekiz devleti tarafından konsolos vekîli nasb olunmuş idi şimdi ise devlet-i muşârunileyhâ cânibinden Mısır-Kahire'ye cenerâl konsolos nasb ve tayîn kılınmış olmağla iktizâ eden berât [ve] fermân-ı âlînin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 22 Teşrinievvel [1]304.

(s.133) 306) (209) İtalya devleti tebe'âsından Galata'da Aleksandri hânında mukîm banker Avram Levi'nin konsolatoya takdîm eylediği istid'âda Kapân-ı Dakîkde 11 ve 13 numaralı dükkanlarda sâkin boyacı esnâfından ve tebe'â-i devlet-i aliyyeden Toma veledi Andon ile Yenikapıda Ermeni kili-

sesi caddesinde mukîme Loksandre binti Diyamandi zimmetlerinde yekdiğere mütekeffilen iki kıt'a senet mücebince dörtyüz yirmibeş aded lirâ-yı Osmânî alacağı olup emr-i istîfâsına muvaffak olamadığından medyûnân-ı merkûmanın celbleriyle bi'l-muhâkeme meblağ-ı mezbûrun yekdiğer[e] mütekeffilen maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîli ve lâhik olacak hükmün muvakkaten icrâsını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 26 Teşrinievvel [1]304.

307) (210) İtalya devleti tebe'âsından Galata'da Aleksandri hânında mukîm banker Avram Levi'nin konsolatoya takdîm eylediği istid'âda Kapan-ı Dakîkde 11 ve 13 numaralı dükkânlarda sâkin boyacı esnafından ve tebe'â-i devlet-i aliyyeden Lambo veledi Dimo zimmetinde iki kıt'a senet mücebince yüz yirmibeş Osmânî lirâsı alacağı olup emr-i istîfâsına muvaffak olamadığından medyûn-ı merkûmun celbiyle bi'l-muhâkeme meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîli ve lahik olacak hükmün muvakkaten icrâsını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 26 Teşrinievvel [1]304.

308) (211) İtalya devleti tebe'âsından Angelo nâm kimesne kalp akçe i'mâlinden dolayı 2 Teşrinievvel 304 tarihine musâdif olan Pazarertesi günü Beyoğlu zabıtası tarafından derdest edilerek tevkîf edilmiş ve cürm-i meşhûd olduğu halde Usûl-i Muhâkeme-i Cezâiye Nizâm-nâmesi'nin madde-i mahsûsasına tevfiikan müddeiumûmî istihbâr-ı madde etmeksizin zâbita tarafından taharriyât ve tahkîkât icrâ olunmuş ve konsolatonun talebi üzerine evrâkı müddeiumûmîye tevdi edilmiş ve Beyoğlu cezâ dâiresi mustantiki Haşim Efendi'ye ihâle ve Efendi-i mûmâileyh müddeiumûmîye mürâcaat etmeksizin doğrudan doğruya Beyoğlu mutasarrıflığı dâiresinden şifâhî olarak polis memurlarının ifâdeleri zabtolunmak üzere celb ettikde evrâk miyânında asıl muhbirin ihbarnâmesi mevcut bulunmaması ve şimdiye kadar icrâ kılınan tahkîkat ve tetkîkât mevcut bulunan nizâmına muğâyir idiğünden işbu muâmelenin adâlet ve nizâmât-ı (s.134) mevcûdeye tatbiken dava-yı vâkıanın bî-taraf bir mustantike havâlesiyle izhâr-ı adâlet buyrulması temennî olunur. 27 Teşrinievvel [1]304.

309) (212) İtalya devleti tebe'âsından Giuseppe Parma karındaşlarıyla Ferikaryesinde kendi arsaları üzerinde kuş tutmakta iken Kâğıthâne merkezi zâbiti bulunan Hacı Ali birkaç nefer süvâri zabtiyeler ile arsa-i mezkûreye gelerek merkûm Ali kılncıyla merkûmlar üzerine hucûm ederek kuş alâtlarını

pâre pâre eylemiş ve orada bulunan çocukları tehdid edip bu vakıayı bâ-jurnal karye-i mezkûre zâbıta merkezine bildirmiş ise de merkûm Hacı Ali'nin işbu hareketi muğâyir-i kanun olduğu şuhûdla ispât edileceğinden bu bâbda merkûm hakkında îcâb eden te'dibât-ı lâzımenin icrâsını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â husûs-ı munaziun fihi[n] Bey[oğlu] cezâ mahkemesinde rü'yetiyle ihkâk-ı hak ettirilmesi devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 29 Teşrini-evvel [1]304.

310) (213) Osmânlı bandırası tahtında Angelina nâm vapur ile İslib tes-miye olunan Françesko nâm sefine İtalya devleti tebe'âsından Frédéric Gio-ve nâm tâcirden iştirâ edilmiş ise de sefineteyn-i mezkûreteynin hamûleleri miktarı yani tonilato miktarlarının kemmiyyetine dair Limân idâresinde mevcût bulunan evrâkın bir kıt'a sûret-i musaddakasının ihrâcıyla tesyârı ve sefineteyn-i mezkûreteyn İtalya bandırası tahtına girmesine bir mahzûr olmadığını bir kıt'a şehâdetnâme i'tâsına himmet buyrulması İtalya konsola-tosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 2 Teşrinisani [1]304.

311) (214) İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu'nda Cadde-i Kebîrde 452 numaralı mağazada mukîm Domenico Lena nâm terzi Beyoğlu'nda Mimar sokağında 1 numaralı hânede sâkin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Can Hasun nâm kimesne zimmetinde protestosu icrâ olunmuş emre muharrer bir kıt'a bono mücebince üçbin beşyüz oniki frank yani yüz ellidört ve kûsur aded lirâ alacağı olup ahzına destres olamadığından bahsile meblağ-ı mezbûrun maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu [tarafından] iltimâs ve takrîr olunur. 2 Teşrinisani [1]304.

(s.135) 312) (215) İtalya devleti tebe'âsından Pandeli Casanova nâm tâcirin Kasımpaşada depo ittihaz etmiş olduğu mağazaya geçen hafta Şehremâneti memurlarından Faik Efendi nâmında bir zât girip taharrîye mubâşeret etmiş ve taharrînin sebeb ve hikmetini beyân etmeyip ve kançı-larya tarafından maiyetine bir memur terfik etmeyerek hod be hod mağazaya duhûl etmesi uhûd ve nizâmât-ı mevzûaya küllîyen muğâyir bir hareket oldu-ğundan memûr-i mûmâileyh hakkında îcâb eden te'dibât-ı lâzımenin icrâsını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â husûs-ı meşrûhun cezâ mahkemesinde rü'yet olunması devlet-i muşârunileyhâ kon-solatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 2 Teşrinisani [1]304.

313) (216) İtalya devleti tebe'âsından İstanbul'da Şeyhülislâm hânı'nda mukîm Pandeli Casanova nâm tâcir mevki-i muzâyededen iştirâ etmiş ol-

duğu ikibin beşyüz elli kile hinta ve çavdardan bir miktarını Sütlüce'de bulunan mağazasından mavnasına tahmîl edip furûht etmek üzere getirirken Şehremânet-i behiyyesi cânibinden ahz u tevkîf edilmiş olmağla bu yüzden tâcir-i merkûmun dûçâr olmuş olduğu zarar ve ziyân ber müceb-i protesto maa masârif-i muhâkeme Emânet-i muşârunileyhâya tazmîn ettirilmesi zımında celbi ve muhâkemelerinin icrâsıyla taht-ı hükme aldırılmasını İtalyalıyı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 3 Teşrinisani [1]304.

314) (217) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin Orman ve Maâdin İdâresinden mütekâid Cemîl Bey zimmetinde bâ-i'lâm-ı ticâret malûmu'l-miktar alacağı olan mebâliğin te'mîn-i istîfâsı zımında medyûn-ı mûmâileyhin mazûliyet maâşından münasip miktârın tevkîf ile bu sûretle i'lâm-ı mezkûrun icrâsı hususunu tâcir-i merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber-müceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 7 Teşrinisâni [1]304.

(s.136) 315) (218) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin Murâd Efendi ile vâlideleri devletlû ismetlû kadınefendi ve devletlû necabetlû Selahaddin Efendi vâlideleri devletlû ismetlû büyük hanım ve devletlû necabetlû Selahaddin Efendi hazerâtında mal bahâsından dolayı alacağı olan cem'ân dokuzbin sekizyüz yirmidokuz aded lirâ-yı Osmânî ve yüz kurusun tahsîli hakkında taraf-ı konsolatodan birinci mahkeme-i ticârete yazılan 12 Temmuz 304 tarihli dört kıt'a tekârîrin muâmele-i mukteziyelerinin icrâsı zımında tâcir-i merkûm mahkeme-i mezkûreye mürâcaat etmiş ise de tekârîr-i mezkûra ne muâmelesinin icrâsı ve ne de adem-i icrâsına dair bir cevâb i'ta olunmuş ve mebâliğ-i mezkûrenin dâyin-i merkûma i'tâsı için bir çâre ve tedbîrin taharrîsi veyahut tastîr kılınan sâlifü'z-zikr tekârîrin muâmele-i îcâbiyelerinin mahkeme-i mezkûre tarafından icrâ olunması zımında Adliye nezâret-i celîlesine evâmîr-i mukteziyenin tastîri zımında nezâret-i celîle-i âsîfânelerinden 10 Teşrinisani 304 tarihli takrîr ile talep ve iltimâs olunmuş ise de henüz takrîr-i mezkûrun bir semeresi muşâhade olunmamış ve tâcir-i merkûm ise küllî yevm konsolatoya murâcaatla sızlanmaktan hâlî olmadığı cihetle takrîr-i sabık mücebince îcâb-ı hâlin icrâ buyrulması taraf-ı konsolatodan tekrâr iltimâs ve takrîr olunur. 9 Teşrinisani [1]304.

316) (219) İtalya devleti tebe'âsından Kudüste mukîm doktor Carpe nâm zât tarafından iştirâ etmiş olduğu iki re's esb Yafa tarîkiyle İtalya'ya ihrâc edeceği iltimâs olunmuş idiğünden ve işbu esbler bundan mukaddem iştirâ

edilmiş olmağla müstesna olarak mezkûr esblerin ihrâcına müsâade buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 9 Teşrinisani [1]304.

(s.137) 317) (220) İtalya devleti tebe'âsından Alexander Corpi'nin tebe'â-i devlet-i aliyyeden müflis Samuel Cohen zimmetinde bâ-i'lâm-ı ticâret alacağı olan ikibin aded lirânın tahsîli için müflis-i merkûmun Yanya vilâyeti dahilinde bulunan emlâkinin hacziyle furûhtu ve esmân-ı hâsılasından tesviye-i matlûp ettirilmesi mukaddema taraf-ı konsolatodan bâ-takrîr talep ve iltimâs olunmuş idi bunun üzerine emlâkinin furûhtuyla esmânından istifâ-yı matlûb ettirilmesi hakkında nezâret-i celîlelerinden Yanya mahkeme-i ticâretine hitâben tastîr kılınan evâmîr-i müteaddide-den nâşî bu kerre müflis-i merkûm sindiklerinden vârid olan cevâbda gûya emlâki mevki-i muzâyedeye vaz' olunmuş ise de yüksek pey süren olmadığından fiyât-ı hâzıra ile emlâk-i mezkûrenin furûhtu adem-i cevâzından bahsile muzâyedenin temdîd kılınacağı iş'âr olunmuş halbuki müflis-i merkûmun sindiklerinin şu yolda vukûbulan ifâdeleri külliyyen muğâyir-i kanundur çünkü müflis hâl-i şeyhûhette olup vefât ederse bundan pek çok mazarrat görüleceği ve bu mazarratın dahi mes'ûliyeti sindiklere âit olacağı derkâr idiğünden hemen kâffe-i emlâkinin furûhtuyla masasında mevcut ettirilmesi zimnında serîan icâb-ı hâlin icrâ buyrulması taraf-ı konsolatodan tekrâr temennî olunur. 9 Teşrinisani [1]304.

318) (221) İtalya devleti tebe'âsından İstanbul'da Mateo hânında mukîm Ernest Talasso nâm tâcirin tebe'â-i devlet-i aliyyeden komisyoncu Sebûh Celâcîni zimmetinde emre muharrer bir kıt'a bono mücebince yetmiş beş aded lirâ ve diğer bir kıt'a senetle beş lirâ ve müştereken icrâ ettikleri tuz muâmelesinden dolayı yirmibeş lirâ ki cem'ân yüzbeş aded lirâ-yı Osmânî alacağı olup ahzına destres olamadığından bahsile medyûn-ı merkûmun celbiyle meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini tâcir-i merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 15 Teşrinisani [1]304.

(s.138) 319) (222) Galata'da Halacyan hânında beş numaralı odada mukîm İtalya devleti tebe'âsından ve tüccârdan Moize Benzonana'nın cânib-i konsolatoya takdîm eylediği istid'ânâmede İstanbul'da Şehzadebaşı'nda Kırkıktulumba sokağında 8 numaralı hânede mukîm Abdurrahman Paşa zâde Ziya Bey zimmetinde birinci mahkeme-i ticâretten sâdır olan bir kıt'a i'lâm mücebince güzeste ve masârif-i muhâkeme ve sâireden mâada alacağı olan ikiyüz elli altı aded lirâ-yı Osmânî ile altmışaltı kuruşun tahsiline destres ola-

madığından bahsile mîr-i mûmâileyhin Kosova vilâyeti dahilinde Priştinede Cami-i Kebîr mahallesinde bâ-tapu mutasarrıf olduğu bir bâb pantoloncu ve bir bâb terzi ve bir bâb neccâr ve iki bâb kunduracı ve bir bâb berber ve [bir] bâb etmekçi ve iki bâb kazgancı ve iki bâb kasap dükkanlarıyla bir bâb kahvehâne ve bir bâb diğer bir dükkânının mahkeme-i ticâret icrâ dâiresi marifetiyle haczi ve muzâyede tahtına alınmasını ve esmân-ı hâsılalarından tesviye-i matlûb ettirilmesini bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 15 Teşrinisani [1]304.

320) (223) Bahçekapısı'nda Yorgiyadis hânında bilâ numara mağaza[da] mukîm tüccârdan ve İtalya devleti tebe'âsından Elia Alfandari aleyhine ve tebe'â-i devlet-i aliyreden Avizeli hânında sâkin odabaşı Hamparsom Sukyas-yan lehine olarak Dersaâdet bidâyet mahkemesi ikinci hukuk dâiresinden verilen 15 Eylül 304 tarihli ve 203 numaralı i'lâm-ı gıyâbî İtalyalı-yı merkûma 22 Teşrinievvel 304 tarihinde tebliğ olundukda i'lâm-ı gıyâbî-i mezkûru adem-i kabûl ile i'tirâz ale'l-hüküm eylemiş ve zaten mevzûbahs olan dükkânlardan yalnız bir adedi taht-ı istîcârında olup bunu dahi mutasarrıfı Barnatan nâm kimesneden îcâr eylemiş olduğu ve esnâ-yı muhâkemede serd u beyân edeceği esbâb-ı sâire-i kanûniyeye istinâden mu'terezun aleyh-i merkûm Hamparsom'un celbiyle i'lâm-ı mezkûrun feshi ve yeniden muhâkemelerinin icrâsı ve evvel ve ahir vukûbulan masârif-i muhâkeme ve sâirenin mu'terezun aleyh-i merkûma tahmîli hususunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur⁸. 15 Teşrinisani [1]304.

(s.139) 321) (224) Tirebolu'lu Kirkor Manok nâm tâcir İtalyalı Angelo Squilleri'ye furûht etmiş olduğu Ararat nâm Duba'nın onaltı tonilato olduğu iş'âr olunmuş ise de işbu miktara dâir olan ölçü evrâkıyla berâber mezkûr Duba İtalya bandırası tahtına girmesine bir mahzur bulunmadığı zımnında bir kıt'a şehâdetnâmenin i'tâsına himmet buyrulması taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 16 Teşrinisani [1]304.

322) 12 Ramazan 1302 tarihinde İtalya devleti⁹ tarafından Mısır-Kahire'ye konsolos nasb ve tayin olan Cesare Romano diğer memuriyete tayin edilmiş idiğünden yerine bu defa kavalir Vitofinis konsolos nasb ve tayin olunmuş olmağla iktizâ eden berât ve fermân-ı âlîsinin tastîr ve i'tâ buyrulması İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 23 Teşrinisani [1]304.

⁸ Metinde bu kelime “eder” şeklindedir.

⁹ Bu arada mevcut olan “tebe'âsından” kelimesi zâid olup yer verilmemiştir.

323) 26 Zilkade 1304 tarihinde İtalya devleti tarafından Girit Hanya'ya konsolos nasb olunmuş olan Ladizlas Rozvadoski diğer memuriyete tayîn edilmiş olduğundan yerine bu defa avukat Kostado Zannotti Bianco konsolos nasb ve tayîn kılınmış olmağla icâb eden berât ve fermân-ı âlîsinin tastîr ve i'tâ buyrulması devlet-i müşârunileyhâ sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 23 Teşrinisani [1]304.

324) Ğurre-i Rebîulevvel 1305 tarihinde İtalya devleti tarafından Bingazi'ye konsolos vekili nasb olunmuş olan Giovanni Rossoni diğer mahalle tahvîl-i memûriyet eylemiş olduğundan yerine bu defa avukat Riccardo Motta konsolos vekili nasb ve tayîn kılınmış olmağla iktizâ eden fermân-ı âlîsinin tastîr ve itâ buyrulması İtalya sefâreti cânibinden iltimâs ve takrîr olunur. 23 Teşrinisani [1]304.

(s.140) 325) (225) Kalp akçe i'mâlından dolayı Beyoğlu hapishânesinde mahpus bulunan İtalya devleti tebe'âsından Angelo Mittoni nâm kimesne tarafından konsolatoya takdîm eylediği istid'âsında ber vech-i âtî serd u beyân eder şöyle ki işbu kalp akçe meselesinde hiçbir vakit kabahat ve medhali olmayıp ancak bu mesele işgüzarlık hizmeti efkârında bulunan bir kesân tarafından ihdâs edilmiş bir meseledir işin hakikat ve mâhiyet-i hâli şu vech arzeder: İtalyalı-yı merkûmun hasta ve işsiz bulunduğu bir zamanda Nikola isminde bir şahıs tanıyıp işbu şahsı Beyoğlu'ndaki odasında bilâ ücret ikâmet etmek üzere davet etmiş ve İtalyalı-yı merkûm dahi vukûbulan şu daveti kabul ve berâber odasına gidip ikâmet etmişdir ve hatta şahs-ı merkûmun odası kapısının şikest olmasından dolayı yeni bir anahtar vaz' eylemiş ve ara sıra İtalyalı-yı merkûmu görüp bir miktar akçe dahi i'tâ etmiş ve merkûm Angelo'nun malûmu olan diğer bir rûm ile bir iki defa görüştükten sonra bu adam İtalyalının odasına gelip sen fukara bir adamsın diyerek kırmızı bir kesede üç aded sim Mecîdî vermiş ise de bu Mecîdî sağlam olup olmadığına İtalyalı-yı merkûm şüphe ederek rûm-ı merkûma söylemiş ve kendisi ise hayır iyi akçedir bunları al ve bununla berâber bir çorap derûnunda birkaç akçe dahi odaya bırakıp İtalyalı-yı merkûm bunları muâyene etmeyerek odasından çıkmış ve ittisâlindeki bakkalda taâm edip çıkar iken yine o adama tesâdüf etmiş ve kendi odasına götürmüş ve muahharan iş aramak için hârice gidip fakat bu adamın elbisesi altında paket gibi bir şey müşahade etmişidi ve çorap derûnunda bulunan akçe kalp olduğu lede'l-müşâhade anlamış ve İtalyalı-yı merkûm akşam odasına avdet etmiş ise de odanın kapısı kapalı olup çalmış ise de açılmamış bunun üzerine şahs-ı merkûmu aramağa gitmiş ise de avdetinde zabtiye [tarafından] derdest edilmiş ve iki saat miktarı tevkîf olunduktan sonra memûr terfîk edilerek odası taharrî edildikde yeni almış olduğu bir

mangalda ateş iş‘âl olunup kalp akçe i‘mâl etmek üzere bir takım âlât ve edevât muşâhade etmiş ve bunun fâilleri her halde Nikola ve rûm-ı merkûm olduğundan aleyhlerine ikâme-i dava birle haklarında te‘dibât-ı lâzımenin icrâsını talep eder ve mustantik Asım Efendi dahi tercümân hâzır olmadığı halde bir istintaknâme imza ettirip ve muahharan işbu istintaknâme iptâl ile tekrar tercümân hâzır olduğu halde (s.141) diğer bir istintaknâme imzâ ettirmiş ve merkûm Nikola ile rûm-ı merkûmun eşkâllerini mukaddema zâbıta bildirmiş olduğundan merkûm Nikola bu desîsede[n] dolayı İtalyalı-yı merkûm için olduğu odayı ancak sekiz gün için kiralamış ve keyfiyet oda sahibelerinden suâl olunur ise hakikat-i hâl meydana çıkar binâenaleyh İtalyalı-yı merkûmun şu ifâdât-ı vâkıasının ber vech-i hakkâniyet etrâfiyla tahkîk ve tetkîk ile ihkâk-ı hak buyrulması devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 24 Teşrînisâni [1]304.

326) (226) İtalya devleti tebe‘âsından Avram Fresco tarafından konsolatoya takdîm eylediği istid‘â mücebince Barnatan nâm kimesne tarafından ikâme olunan suikasd ve tehdît davasının tahkîkâtı Dersaâdet bidâyet cezâ mahkemesi mustantiklarından Rıza Bey’e havâle olunmuş ise de ancak merkûm Fresco emniyeti olmadığından mûmâileyh Rıza Bey aleyhine şikâyet etmiş olmağla leffen takdîm kılınan istid‘ânın meâline nazaran nizâmen icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur¹⁰. 28 Teşrînisani [1]304.

327) (227) 18 Şubat 303 tarihli ve 228 numaralı Rusûmât Emânet-i behiyyesi cânibinden tastîr kılınan tezkire-i sâmiye mücebince İtalya devleti için iştirâ olunacak olan kırk re’s esbden onbeşi Dersaâdet’ten iştirâ olunarak icâbı icrâ olunmuş ve mütebâki yirmibeş re’s esbin İskenderûn iskelesinden ihrâc olunmak üzere Halep vilâyet-i celîlesine bâ-telgrafnâme iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 28 Teşrînisani [1]304.

(s.142) 328) İtalya devleti tebe‘âsından olup Avlonya’da bulunan konsolos Giovanni Del Sordo nâm zât sene-i mîlâdînin 23 Mart 1880 tarihli bir kıt’a senetten müstebân olduğu vechile Bive mutasarrıfı saadetlû İsmail Kemal Beyefendi hazretlerinin vekîl-i murahhası olup Avlonya’da bulunan Kahraman Bey’e elli astar miktarı revğân-ı zeyt mukabilinde yüz elli kolonat akçe mûmâileyh Giovanni i‘tâ eylemiş ise de mezkûr revgân-ı zeyt teslim olunmamış ve verilen akçe dahi henüz redd u iâde edilmemiş olduğundan el‘ân merkûm İtalyalının alacağı olup çend defa mîr-i muşârunileyhe tahrîren

¹⁰ Metinde bu kelime eder şeklindedir.

beyân ve talep olunmuş ise de bir cevap i'tâ etmemiş ve tesviye-i maslahat zımında mutasarrıf-ı muşârunileyhe îcâb eden evâmirin tastîri taraf-ı sefâretten 21 Mart 304 tarihli takrîr ile iltimâs olunmuş ise de el-hâletü hazihi bir semere muşâhade olunmamasından ve İtalyalı-yı merkûmun matlûbu avk [u] te'hîrde kalmış olduğundan serîan matlûb-ı mebhûsa bir netice verilmesi zımında muşârunileyhe îcâb eden evâmir-i şedîdenin tastîri tekrar iltimâs ve takrîr olunur. 29 Teşrinisani [1]304.

329) (229) Kartal karyesinde müstahdem bulunan İtalya devleti tebeasından Andrea Arzonio nâm kimesne tarafından konsolatoya takdîm eylediği istid'âda karye-i mezkûr sâkinlerinden Emilio nâm kimesneden bir kıt'a kontrato mücebince bir aded bağ îcâr etmiş çend gün sonra kezâlik karye-i mezkûr sâkinlerinden ve tebe'â-i devlet-i aliyyeden boyacı Yorgi birkaç nefer rufekâsıyla bilâ sebep gelip İtalyalı-yı merkûmu darp etmişler ve merkûm Yorgi ise bundan akdem merkûm İtalyalı'nın arsalarına duhûl ederek beşbin kıyye kadar zeytin sirkat etmiş olduğundan merkûm Yorgi'nin hareketlerinden dolayı hakkında îcâb [eden] te'dibât-ı lâzımının icrâsıyla berâber vaki olan zarar ve ziyânının tazmîn ettirilmesi[ni] İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 1 Kanunievvel [1]304.

(s.143) 330) (230) Beyoğlu'nda Cadde-i Kebîrde 399 numaralı mağazada mukîm İtalya devleti tebeasından Albercon nâm tâcirin konsolatoya takdîm etmiş olduğu istid'âda Beyoğlu'nda cadde-i mezkûrda 46 numaralı hânede bilâ sanat sâkin Mısırlıoğlu Edvar Bey'in Beyoğlu bidâyet mahkemesi birinci hukuk dâiresinde tâcir-i merkûm aleyhine bedel-i îcâr ve sâireden dolayı ikâme eylemiş olduğu dava hakkında mahkeme-i mezkûreden 26 Muharrem 306 ve 21 Eylül 304 tarihinde vicâhen ve gıyâben i'tâ olunan kararları muhtevî 291 adediyle tanzîm olunan i'lâmın sûret-i musaddakası 22 Rebîulevvel 306 ve 14 Teşrinisani 304 tarihinde tâcir-i merkûma tebliğ olunmuş ise de işbu kararların kısm-ı vicâhisi hakkında istînâf-ı dava eylemiş idiğü ve gıyabî kısmına dahi müddeî kanunun talep eylediği derecede iddiasını ispat edememiş olması cihetiyle adem-i kanaat ile i'tirâz ale'l-hüküm eylemiş olmağla bu halde müddeî-i mîr-i mûmâileyhin celbiyle evvel be evvel i'tirâzının müddet-i kanuniyesi zarfında takdîm etmiş olduğu anlaşıldıktan sonra istinâf mahkemesinden sâdır olacak karara değin davanın te'hîri ve ileride kanunen tebeyyün edecek hale göre îcâbının icrâsı ve lede'l-hâce i'tirâzât-ı vicâhiyesinin istimâyıla müddeinin davasının reddi ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet müddeî-i mîr-i mûmâileyhe tahmîli ve hukuk-ı sâiresinin muhafazasını tâcir-i merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber

mûceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 8 Kanunievvel [1]304.

331) (231) İtalya devleti tebe'âsından Giustiniani Bartolomeo nâm tâcirin Sakız mutasarrıf-ı sabıkı merhûm Kemal Bey zimmetinde bâ-i'lâm-ı ticâret alacağı olan mebâligden ancak üçbin beşyüz kuruş me'hûzu olup mütebâki alacağının te'mîn-i istîfâsı zımında usulü vechile merhûm muşârunileyhin Sakız'daki hânesinde bulunan eşyâ ve mücevherât ve kitaplarının taht-ı hacze aldırılmasıyla anlardan istîfâ-yı matlûb ettirilmesini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 8 Kanunievvel [1]304.

(s.144) 332) (232) []

(s.145) 333) (233) []

334) (234) Arnabud karyesinde mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden terzi esnâfından Toma ve Yovakim lehine ve İtalya devleti tebe'âsından Teofilo Conelli nâm kimesne aleyhine olarak Beyoğlu bidâyet mahkemesi birinci hukuk dâiresinden 14 Teşrinisani 304 tarihli ve 437 numaralı i'lâm-ı gıyâbî hükmüne bi'l-i'tirâz İtalyalı-yı merkûm tarafından ikâme olunan i'tirâz ale'l-hükûm davası şöyle ki hâne sahipleri tarafından hânenin tahliyesine dâir ihbâ[r] etmemiş olduklarından tazminât mutâlebesine hakları olmadığı ve talep olunan tamirâtı icrâ etmemiş olduklarından ve esnâ-yı muhâkemedede serd u beyân edeceği esbâb-ı sâireden nâşî merkûmân Toma ve Yovakim'in celbleriyle i'lâm-ı mezkûrun feshi ve bu yüzden dûçâr olduğu zarar ve ziyânın tazmîn ettirilmesi ve evvel ve ahir vukûbulan masârif-i muhâkeme ve sâirenin merkûmâna tahmîli hususunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 10 Kanunievvel [1]304.

(s.146) 335) (235) İtalya devleti tebe'âsından Vito Salerno aleyhine ve tebe'â-i devlet-i aliyyeden Nahta Bironyan Efendi lehine olarak Beyoğlu bidâyet mahkemesi tarafından verilen 5 Teşrinievvel 304 tarihli i'lâm-ı vicâhi hükmüne bi'l-i'tirâz merkûm Salerno'nun ikâme eylediği istînâf davası şöyle ki bin kuruşu mütecâviz olup ecnebi aleyhine olan deâvinin rü'yeti hukuk mahkemelerinin vazifesi olmadığı ve bir de mahkemenin icrâ-yı muvakkat i'tâsı Usûl-i Muhâkeme Nizâm-nâmesinin 130 ve 131 ve 132 maddelerine külliyyen muğâyir idiğünden hükmedilemeyeceği ve tarafeyn miyânesinde mun'akid olan kontrato bir sene hükmü câri olmak lâzım gelir iken merkûm

Nahta Bironyan İtalyalı-yı merkûm Türkçesi olmadığı cihetle iğfâl ederek hükm-i kontratoyu ancak altı mâha hasreylemiş ve her ne kadar merkûm İtalyalı bu maddeyi mevki-i subûta vaz' etmeğe çalışmış ise de mahkeme vazifesini hüsn-i sûretle istimâl edememiş yani nazar-ı dikkate almamış olduğundan merkûm İtalyalı hâneye duhûl etmezden evvel te'minât olarak iki aylık peşînen vermiş ve bu da senenin hitâmında hesâb olunmak iktizâ eder iken mahkeme tarafından istimâ olunmamış ve tamirât için İtalyalı tarafından talep olunan yedibuçuk aded lirâ meselesine gelince mahkeme Mecelle'nin 563 ve 565 maddelerine tevfikân reddeylemiş ancak bu madde icrâ olunan tahlîfle müsbet olduğundan bu bâbda mahkeme yanlış bir yola sulûk etmiş işte şu esbâb-ı meşrûhadan ve esnâ-yı muhâkemedede şifâhen arz u beyân olunacak delâil-i sâireden nâşî müste'nifun aleyh-i merkûm Nahta Bironyan'ın mahkemeye celbi ve icrâ-yı muvakkatın te'hîriyle berâber i'lâm-ı mezkûrun feshi ve evvel ve ahir vukubulan masârif-i muhâkeme ve sâirenin müste'nifun aleyh-i merkûma tahmîli hususunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmekle olvechile îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur¹¹. 12 Kanunievvel [1]304.

(s.147) 336) (236) İtalya devleti tebe'âsından Kütahya'da mukîm tabip Luigi Rivolta'nın Kütahya memleket ve dâire-i belediyesinden masârif-i cerrâhiye ve ücret-i tabâbet olarak bâ-defter ve i'lâm mahkûmunun bih alacağı olan mebâliğin sür'at-i tahsîliyle tabîb-i merkûma i'tâsı zımnında Hudavendigâr vilâyeti vesâtetiyle mahall-i mezkûr mutasarrıflığına icrâ-yı tebliğât buyrulması taraf-ı sefâretten 4 Nisan 304 ve 14 Eylül 304 tarihleriyle tastîr olunan tekârîrde iltimâs olunmuş ise de el'ân tabîb-i merkûma bir akçe verilmediği ve işin müddet-i medîde sürüncemede kalması büsbütün perişâniyetini mucip idiğünden işarât-ı sâbika vechile matlûbunun sür'at-i tesviyesi ve îfâsı emrinde Kütahya mutasarrıflığına tebliğât-ı müessirenin icrâsı zımnında vilâyet-i muşârunileyhâya iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması mükerreren taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 15 Kanunievvel [1]304.

337) Halep'te bulunan İtalya konsolosundan alınan telgrafnâmede İskenderûn'da mukîm İtalya konsolos memuru maiyetinde olan kavas bir sirkat iddiasından nâşî hukûmet-i mahalliye tarafından derdest olunarak Halep'e gönderilmiş ise de Konsoloslar Nizâmnâmesi ahkâmınca kavas-ı merkûmu konsoloshâneye teslim olunması zımnında Halep vilâyet-i celîlesine iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması cânib-i sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 17 Kanunievvel [1]304.

11 Metinde bu kelime "eder" şeklindedir.

338) (237) İtalya devleti tebe'âsından Sirkeci iskelesinde sâkin Toma[sso] D'Andrea nâm tâcirin Galata'da Yıldız hânı'nda 20 numarada mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden Cozef Heynman zimmetinde alacağı olan üçbin frankın güzeste ve masârif-i sâiresiyle tahsîli emrinde aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylediği 20 Eylül 304 tarihli ve 168 numaralı bir kıt'a i'lâm şimdiye değin icrâ olunmamış olduğundan medyûn-ı merkûmun iflâsiyetinin i'lânı zımnında muâmele-i lâzîmenin icrâsını İtalyalı-yı [merkûm] bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 21 Kanunievvel [1]304.

(s.148) 339) (238) Tekfurdağı'nda sâkin tebe'â-i devlet-i aliyyeden İstavidis nâm tâcirin Bigâ'da mukîm İtalya devleti tebe'âsından müteveffâ Agostino Rossi zevcesi Anica nâm hâtun aleyhine yüz doksandokuz adet lirânın tahsîli hakkında tâcir-i merkûm icrâ-yı muvakkatı mutazammın Bigâ bidâyet mahkemesinden istihsâl eylediği bir kıt'a i'lâm-ı gıyâbînin tenfiz-i ahkâmı zımnında medyûne-ı merkûmenin mutasarrıfı olduğu çiftlik derûnunda bulunan kara sığır hayvanâtını taht-ı hacze aldırıldığı ve şimdi ise hayvanât-ı mahcûzenin furûhtuyla esmânından tesviye-i deyn olunmasına mubâşeret edilmiş halbuki hükm-i gıyâbî-i mezbûra esâs ittihâz edilecek varaka-i davetiye merkûmeye tebliğ olunmadığı gibi lâhik olan işbu hüküm ve ahîren icrâ olunan hacz-i mezkûr dahi konsolato vesâtetiyle tebliğâtı icrâ olunmamış ve bu misillû mevâddın icrâ ve tebliğâtında her halde konsolatonun vesâtet ve muâvenetine mürâcaat etmek icâb-ı hâl ve maslahattan bulunduğundan ve binâenaleyh merkûme Anica tarafından nizâmı dâiresinde konsolato vasıtasıyla takdîm etmiş olduğu i'tirâz ale'l-hüküm istid'âsıyla müsted'iyât-ı sâiresinin nazar-ı itibâra alınmayarak Bigâ bidâyet mahkemesi reisi muâmelât-ı icrâiyyeye devam etmesi uhûd ve nizâmat-ı mevcûdeye külliyyen muğâyir ve muhâlif olduğu ve böyle bir i'lâm-ı gıyâbîye hod be hod icrâ-yı muvakkat hükmünü vermek ve musırın icrâsına kıyâm etmek bûsbütün yolsuz ve nizâmsızdır binâberin bu ahvâl-i gayr-ı muhikkadan dolayı Kal'a-i Sultanî'de bulunan konsolos sâlifü'z-zikr i'lâmın te'hîr-i icrâsiçün müddeiumûmi muavinliğine mürâcaat etmiş ve muâvin-i mûmâileyh dahi ol-vechile i'lâmın te'hîr-i icrâsı hususu[nu] mahkeme-i mezkûre riyasetine beyân ve iş'âr etmiş iken reis işbu iş'ârı isğâ etmeyerek sûret-i cebriyede muâmelât-ı icrâiyyeye teşebbüs etmiş olduğundan işte şu esbâb ve ahvâl-i meşrûhadan nâşî muâmelât-ı icrâiyenin te'hîriyle işin yeniden ber vech-i hakkâniyet fasl u rü'yeti zımnında serîan Bigâ mutasarrıflığına icâb eden

evâmir-i şedîdenin bâ-telgrafnâme tastîr buyrulması temennî olunur. 22 Kanunievvel [1]304.

(s.149) 340) (238) İtalya devleti tebe'âsından müteveffâ eczacı Dimitri Fabiani'nin zevcesi Carolina nâm kadın merkûm zevcinden kendisine mün-takil olan matlûbatının istihsâli zımnında vekîli Kostaki tarafından verilen istid'â muhâsebata 2817 ve 10294 umûm ve defter sahifesinin 236 numarası ve 7 Teşrinisani 300 tarihinde havâle kılınmış ve en son 221 [...] meclis-i ruesâya 5 Mayıs 301 tarihinde takdîm olunarak el'ân mezkûr istid'â meclis-i mebhûsda olduğundan îcâbının icrâsı zımnında işbu takrîr oraya havâle buyrulması devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 5 Kanunisâni [1]304.

341) 25 Muharrem 83 ve 28 Mayıs 82 tarihinde Edirne'[de] bulunan İtalya devleti tarafından konsolos memuru nasb edilmiş olan Francesco Darinas nâm zât vukû'-ı vefâtına mebni yerine bu defa Francesco Bocci konsolos memuru nasb ve tayin kılınmış olmağla iktizâ eden mektûb-ı sâminin tastîr ve i'tâ buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 9 Kanunisâni [1]304.

342) (239) Beyrut'ta vaki İtalya konsoloshânesinde iki İtalyalı beyninde derdest-i rü'yet bulunan bir davadan dolayı bir takım şuhûd istimâna luzûm görülmüş ve esâmileri beyân olunan şuhûd mahall-i mezkûr konsolosu tarafından Vali Bey hazretlerinden tahrîren talep eylemesi üzerine Vali Paşa dahi şâhitlerin konsoloshâneye i'zâmlariçün müddeiumûmiye emir vermiş ise de müddeiumûmi şuhûd-i mebhûseyi göndermekten imtinâ' etmekte olduğundan şâhitlerin konsoloshâneye gönderilmesi zımnında mahall-i mezkûr müddeiumumiliğine îcâb eden evâmirin tastîr buyrulması temennî olunur. 9 Kanunisâni [1]304.

(s.150) 343) (240) Beyoğlu'nda Doğruyol'da Büyük Caddede 452 numarada mukîm İtalya devleti tebe'âsından Domenico Lena nâm terzinin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Boğaziçi'nde Kuruçeşme caddesinde 16 numaralı hânede sâkin Mehmed Alaaddin Efendi'den mâl bahâsından dolayı bir kıt'a sened mücebince alacağı olan elli aded lirâ ve yirmi kuruşun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 18 Kanunisani [1]304.

344) (241) İtalya devleti tebe'âsından Marpano Eliso nâm kasabın mahkeme-i ticâret birinci meclisinden istihsâl eylediği 1 Teşrinisani 304 ta-

rihli ve 36 numaralı i'lâm mücebince tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve Galata'da kasap Aron Rariyovoniç zimmetinde maa güzeste ve masârif alacağı olan 3125 kuruşun ahzına destres olamadığından bahsile medyûn-ı merkûmun hânesinde mevcut olan eşyâsının hacz ile furûhtu ve esmân-ı hâsılasından tesviye-i matlûb ettirilmesi ve bu sûretle kabil-i icrâ olamadığı takdirde habs edilmesini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 24 Kanunisanı [1]304.

345) (242) İtalya devleti tebe'âsından Nikola Vasiliyadis nâm tâcirin tebe'â-i devlet-i aliyyeden sefîne mutasarrıfı ve Şarap iskelesinde şarap tüccarı Jak Kozinadi nâm kimesne kendi pederi Nikola Kozinadi kefâletle bir kıt'a emre muharrer senet mücebince yirmi lirâ ve açıktan onbir lirâ ki cem'ân otuzbir lirâ alacağı olduğundan zikrolunan matlûbatının adem-i te'diyesinden nâşî merkûmun usûlen celbiyle matlûbunun maa güzeste ve masârif tahsîli ve olamadığı sûrette iflâsına hükmolunması[nı] İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ol-vechile keyfiyetin mahkeme-i ticâret-i bahriyede rûyeti zımnında devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu iltimâs ve takrîr eder. 25 Kanunisanı [1]304.

(s.151) 346) (243) İtalya devleti tebe'âsından Angelo Toni ve Giuseppe Sacchettoni nâm kimesnelerin Kanunisâninin onüçüncü Pazar günü gündüz alafranga saat üçte Beyoğlu'nda Timoni sokağında geçmekte iken orada bulunan kendi dostlarından birisiyle görüşmekte iken yine oradan geçmekte bulunan polis memurlarından Giritli Hüseyin Efendi'ye tesâdüf ettiklerinden polis-i mûmâileyh tarafından İtalyalı-yı merkûma bi-gayr-ı hakkın itâle-i lisân ve şetm ve bir takım nâ-becâ tefevvuhâtta bulunarak ihlâl-i nâmus eylemiş olduğundan ve işbu keyfiyeti dahi orada bulunan Fransalı madam Cofane ve İtalyalı madam Ascoli Cini nâm kadınların şehâdetleriyle müsbet olduğundan polis-i mûmâileyhin celb ve tahkîkat icrâsıyla mucâzâtının îfâsını bâ-istid'â talep etmiş olmağla ol-vechile icrâ-yı îcâbı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu cânibinden iltimâs ve takrîr olunur¹². 25 Kanunisanı [1]304.

347) (244) İtalya devleti tebe'âsından Cenova'da mukîm İtalya nâmıyla sigorta kumpanyasının Dersâadet'te bulunan acentesi Hemate Giovannini Podestà Gazzaro bundan birkaç mâh akdem Bahr-i Siyâhta ve sigorta-i mezkûr tarafından sigorta olunmuş olan bir sefînenin kazazede ve ğark olunmasından dolayı Giresun iskelesinde işbu keyfiyet-i vukûât-ı hâliyyeye malumâtları olan bazı eşhâstan tahkîk edilmesi üzere sigorta-ı mezkûr tara-

12 Metinde bu kelime "eder" şeklindedir.

fından Refâil nâm kapudanın oraya gönderileceğinden kapudan-ı merkûmun oraca ifâ-yı tahkîkât zımnında mahall-i mezkûrda bulunan Liman komonderi cânibinden iktizâ eden muâvenet ve teshîlât-ı lâzîminin icrâsı hususunun kumpanya-i mezkûre tarafından bâ-istid'â talep etmiş olmağla ol-vechile Liman Dersaâdet Liman dâiresi aliyyesinden bir kıt'a teveccühnâmenin merkûm kapudan yedine i'tâ buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ kosnolasu iltimâs ve ricâ eder. 28 Kanunisâni [1]304.

348) (245) Galata'da Mumhâne caddesinde otuzbeş numaralı mağaza-da mukîm İtalya devleti tebe'âsından ve tüccârdan mösyö Nicola Castellî'nin cânib-i konsolatoya takdîm eylediği istid'âda İstanbul'da Kapan-ı Dakîk'de Üsküplü mahallesinde Nalınlı Dede sokağında 69 numaralı hânedede sâkin tebe'â-i devlet-i aliyyeden el-yevm bilâ san'at bulunan Horozoğlu Edhem Bey zimmetinde dakîk bahâsından dolayı alacağı olduğu otuzyedî aded lirâyı Osmânî ve yetmişyedî kuruşun tahsîline destres olamadığından bahsile meblağ-ı mezbûrun îcâb eden güzeste ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet ve sâire ile berâber mîr-i mûmâileyhden tahsîline hükmolunması[nı] İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 30 Kanunisâni [1]304.

(s.152) 349) (246) İşkodra vilâyetinde bulunan İtalya devleti konsolosu maiyetinde imtiyâzlı tercümân bulunmak üzere tebe'â-i devlet-i aliyyeden Petriyo Korağoki'nin ol-sıfatıyla mahalli hukûmet memurîni taraflarından ol-sûretle tanınması husûsunda iktizâ eden evâmîr-i lâzîminin i'tâ buyrulmasında îcâb edenlere teblîğât-ı mukteziyenin icrâsı luzûmu[nu] devlet-i muşârunileyhâ sefirî iltimâs ve takrîr eder. 30 Kanunisâni [1]304.

350) (247) İtalya devleti tebe'âsından Giustiniani nâm tâcirin Sakız mutasarrıfı müteveffâ Kemal Bey zimmetinde alacağı olduğu halde vefâtında kâffe-i emlâki veresei Dersaâdet'te bulunup terekisi mucîb-i tahrîr idiğü cihetle nukûd ve kütüb ve resâil-i sâiresi altıbin lirâ miktarı metrukâtı mahkeme-i şer'iyyeden mühürlenmiş ise de müteveffâ-yı muşârunileyhin adamı olup vefâtından bir gün sonra oraya giden vâli muavini Tevfîk Bey tarafından mühr-i mezkûru fekk ve terekeyi kaçırmış ve hatta Dersaâdet gümrüğünde merkûm Giustiniani tarafından hacz olunur havf ve mûlahazasıyla nukûdundan başka eşyalarını dahi birkaç gün sonra oraya giden oğlu Ekrem Bey yediyle bile İstanbul'a göndermeyerek ileride bir sûret-i aherle aşırnak ve mârru'z-zikr müteveffâ-yı muşârunileyh zimmetinde olan matlûbâtının bu sûretle iptal edilmek üzere ikibin lirâlık kadar kütüb ve sâiresinin tahrîrât

müdüdü Bahâ Bey'in hânesinde sakladığını ve araba atlarıyla bazı eşyalarını dahi Rodos'a götürdüğünü ve mâl sandığında olan müterâkim maâşâtını muhâsebeci efendiyi tehdîd ve zâtı mührüyle senet vererek aldığı kuyûd-i resmiye ve aranıldığı halde topçu kumandanı saadetlû Necip Paşa ve müfti-i belde faziletlû İsmail Yümnî ve huzûr-i şâhâne ders muhâtaplarından Salim ve Saîf ve cezâ reisi Edhem ve muhâsebeci Hüsnü ve mustantik efendiler ile sâir memûrinden sorulduğu halde muâmele-i mezkûre tahakkuk ve sâbit olacağına ve hakime haber vermeksizin mührü ketm açtığı ve terekenin nereye gittiği ve nerede olduğu ve kaldığı meydana çıkarılacağı gibi bunları aramak ise müddeiumûmî ile hâkim efendinin cümle-i vezâifinden bulunduğu halde vâli muavini mûmâileyh Tevfik Bey'in harekât-ı gayr-ı meşrûasından korkmalarına veyahut sukût ettirip birer sûretle mecbûr edilmiş olmalıdır ki mûmâileyhima iş aramaktan başka merkûm Giustiniani Bartolomeo tarafından gönderilen haciznâmeyle ol-bâbda Adliye nezâret-i celîlesinin telgrafından havf olunarak cevâb verdikleri Sakız'ca mütevâtirdir maa hazâ mahalli heyet-i mahkeme-i şer'îyesi tarafından taht-ı temhîrde olduğu sûrette mülkiye memurların[ın] hod be hod hilâf-ı kanûn-i vâkî' ve şer'î olarak taht-ı temhîrde bulunan bu misillû bir mahallin fekkiyle mevcut eşyâ ve emvâl ve nukûdun ketm u ihfâsı hakkında icrâ edildiği muâmele doğrusu adl u hakkâniyet olmadığı gibi işbu hâl ve harekette bulunduğu tahkîken ve istihbârât-ı vâkiadan anlaşılmış olduğundan mahalli memurîn-i adliyesiy-le hukâm-ı şer'îsinin tekâsül ve musâmahasından dolayı ve sâlifü'l-beyân husûs-ı mebhûsun anihaya mütecâsir olanların kanûnen mes'ûl tutulmaları zımnında icâb-ı hâl ve hakikat-ı muâmelenin (s.153) ber vech-i hakkâniyet zâhire ihrâcî ve bu bâbda İtalyalı-yı merkûmun hukûkunun muhafazası luzûmunun serîan iktizâ edenlere teblîğat-ı mukteziye-i nizâmisinin ifâsı hakkında devlet-i muşârunileyhâ sefâreti cânibinden işbu muhtıra bi't-tanzim i'tâ ve takrîr eder. 30 Kanunisani [1]304.

351) (248) İtalyan'ın vekîli tarafından tanzim edilmiş olmağla aynen derc edilmiştir. Tophâne-i âmirenin vekîli Ayasofya[da] sâkin faziletlû Mehmed Reşîd Efendi marifetiyle Beyoğlu'nda Taksim'de Feridiye caddesinde 7 numaralı hânede mukîm İtalya devleti tebe'âsından Pandeli Casanova aleyhinde olarak Beyoğlu bidâyet mahkemesi ikinci hukuk dairesinde ikâme eylediği bedel-i icâr ve tahliye-i me'cûr ve demirbaş alât ve edevâtın aynen veya müstehlek ise bedelen tahsîli davasından dolayı mahkeme-i mezkûrda icrâ kılınan muhâkemelerinde İtalyalı-yı merkûmun bedel-i icâr olarak yedibin sekizyüz üç kuruş oniki para ile yirmiiki kalem eşyanın mevcûd ise aynen veya müstehlek ise kıymet-i muharreresi vechile bedelen maa fâiz ve masârifât-ı

muhâkeme i'tâsına ekseriyetle 2 Teşrinisâni 304 tarihiyle ve 202 adedli verilen i'lâm 19 Kanunievvel 304 tarihinde tarafıma teblîğ kılınmış ise de i'lâm-ı mezkûrun kâffe-i hükmü gadrini mucip bulunduğundan adem-i kabul ile istinâf-ı davaya kıyâm eylemiştir şöyle ki i'lâm-ı mezkûrun hüküm mahallinde gösterildiği vechile bidâyet mahkemesi ikâme olunan şuhûdun ifâdeleri üzerine hükmetmiş ve halbuki İcâr Nizâmnâmesi ahkâmınca akd-i îcâra dair kâffe-i muâmele her halde mukâvelenâmeye merbût olması lâ-büdd idiğü ve senetle olan akitlerin gerek lehine ve gerek aleyhine şuhûd-i şahsiye istimâli gayr-ı câiz idiğü nizâm-ı mahsûs ile Usûl-ı Muhâkeme ahkâmından olduğuna ve şâhitlerin ifâdeleri müddet-i îcâr munkaziye olduktan sonra me'cûr harmanda aslen icrâ-yı amel eylediğini beyân ve İtalyalı-yı merkûm ise evvel u ahir burasını beyân ve iddia etmiş ve müddet-i îcârı munkaziye olduktan sonra şâhitlerin muşâhade eyledikleri harman derûnundaki kiremitleri Tophâne-i âmireye furûht edip bi'l-cümle alât ve edevâtı kule derûnuna vaz' ile harmanı teslim ettiğî ve bu vechile mezkûr harmanı Tophâne-i âmire tarafından bir çok ot ve sığır ve sâire vaz' olunduktan sonra bi'l-muzâyede ahere îcâr edilmiş artık bunda me'cûrun teslim olmadığı iddiasıyla murûr eden müddet için îcâr hükmolunması muğâyir-i kanûn bulunduğuna ve farz-ı muhal olarak istimâl edilmiş olsa bile nizâmen erbâb-ı vukûfun tayin edeceği ecr-i misil üzerine hükmedilmek lâzım gelir iken buralarını nazar-ı dikkate almayarak demirbaş eşyânın mevcûdu aynen ve müstehlek ise **(s.154)** kıymet-i muharrere vechile te'diye olunması hakkındaki karar dahi yolsuz ğarâib-i ahvalden idiğüne ve eşyâ-yı mezkûre mahkemenin zehâbı gibi tarafından tazmîn olunması lâzım gelse bile mu'cir ile müste'cir beyninde mevcut mukâvelenâmede zaten kıymet tayîn ve takdir olunmamış olduğundan ve taraflarından eşyâ-yı mezkûre hakkında kıymet tayîn ve takdiri erbâb-ı vukûfa âit idiğü kanun ve nizâm ahkâm-ı sarîhasından iken mahkeme-i mezkûre bu sûreti dahi pîş-i nazara almayarak hükmeylemesi câlib-i dikkat ve mucib-i nakîsa binâenaleyh lâyiha-i istinâfiyesinde ber-tafsîl i'tirâzâtı vechile i'lâm-ı mezkûrun istinâfen fesh ve tetkiki ve hasmının zarar ve ziyân ve masârif-i sâiresinin li-ecli't-te'mîn muteber kefil irâesiyle maa i'lâm ve lâyiha ve sûretlerinin bir kıt'a celbnâme ile hasmı Tophâne-i âmireye teblîğiyle vekîl-i musaddaklarının celbiyle muhâkeme-i istinâfiyelerinin icrâsı ol-bâbdaki sâdır olan i'lâm-ı iptidaînin külliye nakz u feshiyle bu babda evvel u ahir vukûbunan masârifin hasmına tahmîli ve bu sûretle istinâf istid'âsının kabulü zımnında İtalyalı-yı merkûm tarafından bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu cânibinden iltimâs ve takrîr olunur. 2 Şubat [1]304.

352) (249) İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu'nda Cadde-i Kebirde mukîm Lena Domenico nâm kimesnenin Paris'te ikâmet eden Hasun Jozef zimmetinde olan matlûbatının te'mîn-i istîfâsiçün medyûn-ı merkûma ait olup birinci ticâret mahkemesi kararıyla taht-ı hacze alınmış olan emlâklerden Büyükderede Hisarburnunda altmış ve altmışiki numaralı iki bâb sâhilhâne merkûm Jozef Hasun'un peder ve vâlidesinin olup hasbe'l-verâse mezkûr yalılarda birer hissesi olmağla mezkûr hisse dahi diğer hissedârların furûht ettikleri gibi yalı-ı mezkûrun bâyiisi bulunan [...] Zenob Beye ferâğî icrâ edilmiş olduğu ve medyûn-ı merkûmun hissesine ikiyüz onüç lirâ isâbet ettiği ve meblağ-ı mezkûr bâ-i'lâm alacakları olan on zâtın beşbin beşyüz yetmiş iki lirâya taksim olacağından hacz ve tahsîl ve masârif-i sâire mûmâileyh Zenob Bey tarafından i'tâ olunarak İtalyalı-yı mûmâileyhin alacağına mahsûben hissesine onbir lirâ yirmidört kuruş isâbet edip meblağ-ı mezkûr dâire-i icrâda mûmâileyh Zenob Bey vekili Mardirosyan Kiğork Efendi i'tâ edip mezkûr iki yalıda medyûn-ı merkûmun hissesiçün İtalyalı-yı **(s.155)** mûmâileyh tarafından vaz' edilmiş olan haczin fekki lâzım geldiğinden bu bâbda hacz-i mezkûrun fekki husûsunda İtalyalı-yı mûmâileyh müvekkilinin bu kerre konsolatoya takdîm etmiş olduğu bir kıt'a arzuhal ile talep etmiş olduğundan ber müceb-i istid'â hacz-i mezkûrun fekki iltimâs olunur. 6 Şubat [1]304.

353) 1 Cumadelahir 301 tarihinde Portekiz devleti tarafından Kudüs-i şerîfe konsolos tayin olunmuş olan Havon Hamzelak vukû-i infisâline mebni yerine bu defa Avusturya devleti tebe'âsından Edvar Ladrele muvakkaten konsolos nasb ve tayin kılınmış olmağla icâb eden berât ve fermân-ı âlîsinin tastir ve i'tâ buyrulması İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 14 Şubat [1]304.

354) (250) İtalya devleti tebe'âsından avukat Vincenzo de Ferrucci Timoni sokağında 12 numaralı hânenin bir odasında mukîm olduğu alafranga 24 Şubat 1889 tarihinde gece polis memurları hod be hod odasına duhûl ve taharrî ettikten sonra yatağı başında buldukları bir aded tabancayı zabt ettiler ve şimdi evvel emirde mezkûr tabancanın iâdesi ve nizâmsız hareketlerinden dolayı kanûnen haklarında muâmele-i te'dibiyelerinin icrâsı ve hukûk-ı şahsiyesinin muhafaza buyrulmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 21 Şubat [1]304.

(s.156) 355) (251) İtalya devleti tebe'âsından madam Valario nâm hâtun bundan mâh akdem müskirât furûht etmek üzere ruhsat talep etmiş

ise de mezkûr ruhsatın ahzına muvaffak olamamış ve şimdi ise leffen takdîm olunan şehâdetnâmeden anlaşılacağı vechile yeni inşâ olunan Rumeli Şimendifer istasyonu mevkii dahilinde irâde-i aliyye mücebince ve direktörün vukubulan emri üzerine müskirât furûht olacağı ve işbu müskirâtın furûhtu ise direktör-i mûmâileyhin mezbûreye hasren i'tâ eylemiş idiğü ve şimdi muvakkatan bira satmak üzere Şehremâneti meclis idaresi diğerine ruhsat verileceği istihbâr edilmiş halbuki gerek muvakkaten ve gerek gayr-ı muvakkat irâde-i aliyye mücebince mevki-i mezkûr dahilinde müskirât ve bira furûhtu hasren merkûmeye i'tâ olunmuş olduğu salifu'z-zikr şehâdetnâme meâlinden anlaşılacağı derkârdır binâenaleyh mevki-i mezkûr inşâsı itmâm oluncaya kadar dahilinde muvakkatan bira furûht etmesi zımnında îcâb [eden] ruhsatın merkûmeye i'tâ buyrulması taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 27 Şubat [1]304.

356) (1) İtalya devleti tebe'âsından Edremid'de mukîme Eleni Temlidis nâm hâtun bu kerre sefârete verip aynen ve leffen takdîm buyrulan evrâk me-alinden keyfiyet müstebân olacağı vechile merkûmenin bunca senedenberû bi-gayr-ı hakkın dûçâr olduğu zulm ve gadrden luzûm-ı halâsı zımnında evrâk-ı mütekaddime-i mezkûreyi nazar-ı adâlet ve hakkâniyetle bâ'de'l-imrâr husûs-ı müddeanın Adliye nezâret-i celîlesine havâlesiyle îcâb-ı halin serîan icrâ buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 1 Mart [1]305.

(s.157) 357) İtalya sefâreti maiyetinde bulunan Sezya nâm beylik vapurun tanzîf ve tamiriçün Tersâne-i âmire havuzlarından birine duhûlu zımnında Bahriye nezâret-i celîlesine îcâb eden evâmirin tastîr buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 4 Mart [1]304.

358) (2) Beyoğlu'nda Bekâr sokağında 22 numaralı hânede sâkin İtalya devleti tebe'âsından Istranfort Romano'nun Beşiktaş'ta Şerbethâne sokağında bilâ numero hânede sâkin Zât-ı hazret-i şehriyari'nin tiyatrocularından Agop Efendi Vartoyan zimmetinde bâ-senet matlûbu bulunan altmışiki adet lirâ-yı Osmânî ve altmışbeş kuruşun maa gûzeşte ve masârif ve ücret-i vekâlet tahsîli hususunun taht-ı hükme aldırılması İtalyalı-yı merkûm vekîli Nişanyan Bedros Efendi bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 7 Mart [1]305.

359) (3) İtalya sefâreti kavaslarından Nevşehir kazasında Tuzköy karyeli Mehmed oğlu Mehmed müddet-i medîde[den] beri sefâret konsolatosunda mustahdem olup esnân-ı askeriyesini tecâvüz ve ismine kur'a

dahi isâbet etmeyip silk-i redife dahil olmuş ve müddet-i redîfiyesini [i] kmal etmiş olduğu yedinde bulunan tezkire-i redîfiyesinden anlaşılmış olduğundan merkûmun konsolatoca sebkât etmiş olan şu hizmet ve emeği hasebiyle ihrâc tezkeresinin i'tâ ve ihsânı hususuna müsâade-i aliyye-i cenâb-ı sipehsâlârîlerinin bî-dirîğ ve şâyân buyrulması temennî olunur. 8 Mart [1]305.

(s.158) 360) (4) İtalya devleti tebe'âsından Achille Toni nâm kimesnenin Fener'de kâin Rum mekteb-i kebîr-i millîsini inşâ etmiş olduğundan dolayı birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylediği 26 Cumadelâhir 304 ve 10 Mayıs 303 tarih ve 132 numaralı bir kıt'a i'lâm mûcebince Rum Patrikhânesinden alacağı olan dörtyüz aded lirâ-yı Osmânî ve fâiz ve masârif-i muhâkemesinin te'diyesi zımnında icrâ dairesi marifetiyle mezkûr Patrikhâneye her ne kadar bir kıt'a ihbârname ve bir de tezkere gönderilmiş ise de henüz meblağ-ı mezbûrun ahz u tahsîline muvaffak olamadığı ve istîfâ-yı matlûb zımnında kendisinin Rum milletine ait her nevi emlâk ve nukûd ve husûsiyle mekteb-i mezkûru hacz ve furûht ettirmeğe hak ve selâhiyet-i kanûnisi derkârdır, şöyle ki Mecelle'nin dörtyüz seksen ikinci maddesi ahkâmınca matlûbunun temâme-i istîfâsına değin ebniye-i mezkûru habs etmeğe ve ebniye kendi yedinden cebren ahz edilmiş olduğundan hakk-ı habs ve zabtının daima bâki idiğine ve bundan mâada asıl mekteb-i mezkûrun inşâsına hizmet ve inşâata akçe sarfetmiş olduğuna binâen ebniye-i mezkûr mîriye ait olmuş olsa bile i'lâmat-ı hukûkiyenin icrâsına dâir olan nizâmnâmenin elliüçüncü maddesinin fıkra-i ahîresi ahkâmınca hacz ve furûht ettirmeğe hak ve selâhiyet-i kanûniyesi olduğundan bahsile bâlâda mezkûr i'lâmın icrâsı zımnında mekteb-i mezkûrun icrâ dairesi marifetiyle hacz ve furûht olunarak İtalyalı-yı merkûmun matlûbunun maa faiz [ve masârif-i] muhâkeme tahsîlini bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 13 Mart [1]305.

361) Ayvalık hukûmeti tarafından orada mukîm bulunan bazı İtalyalı-lardan temettu' vergisinin ahzına kıyâm edilip cebren habsederek ve murûr tezkerelerini vermekten imtinâ edilmekte olduğundan halbuki hiçbir vakit merkûmûn İtalyalılar temettu' vergisini vermeğe mecburiyet-i kanûniyeleri olmadığı cihetle bunların mezkûr vergi için haps ve tazyîk olunmamaları ve murûr tezkerelerinin i'tâsı zımnında Ayvalık hukûmet-i mahalliyesine bâ-telgrafname iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması temennî olunur. 14 Mart [1]305.

(s.159) 362) (5) İtalya devleti tebe'âsından Sacchettoni nâm asfaltocunun Yıldız Saray-ı Humâyûnunda inşâ olunan bir köşke sarf etmiş olduğu asfaltodan dolayı inşâat memuru ve bekçisi bulunan Hacı Osmân Efendi zimmetinde ikibin beşyüz ondört kuruş alacağı olup ahzına destres olamadığından bahsile efendi-i mûmâileyhi mahkeme-i ticârete celbile meblağ-ı mezbûrun maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 15 Mart [1]305.

363) (6) İtalya devleti tebe'âsından Mıgırdıç Nalbandi nâm kimesnenin konsolatoya takdîm eylediği istid'âdan anlaşıldığı vechile arabacı Necib nâm kimesne gûya kendisinden alacağı olduğundan bahsile İtalyalı-yı merkûm burada olmadığı bir zamanda hânesine gidip familyasına bir takım bed muâmele etmiş ve şimdi ise merkûm Mıgırdıç'ı tazyîk etmekte olduğu ve hatta merkûm Necib'in alacağı olmadıktan başka belki üçyüz yetmişyedi kuruş İtalyalı-yı merkûma borçlu idiğü ve'l-hasıl merkûm Necib'in ef'âl ve harekât-ı nâbecâsından dolayı hakkında te'dîbât-ı lâzîmenin icrâsı zımnında Beyoğlu ceza mahkemesinde icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 15 Mart [1]305.

364) (7) Beyoğlu mutasarrıfı tarafından konsolato marifetiyle İtalya devleti tebe'âsından Antonio Longo nâm kimesneye tebliğ kılınan 6 Şubat 304 ve 543 numaralı müzekkerede gûya merkûm Longo Ağa hamamında 14 numaralı mutasarrıf olduğu hânesini kıymetinden ziyâde sigortaya vermesinden hâne[-i] mezkûru ihrâk edeceğini şüphe îrâs edilip ahalinin emniyeti kalmamağla şikâyeti mutazammındır halbuki İtalyalı-yı merkûm evvel emirde hânesini kıymetinden ziyâde sigortaya vermemiş olduğu ve ihrâk meselesine gelince asla böyle bir şey fikrinden geçirmediği ve ahâli-i merkûmenin şu fikir ve hareketleri muzır ve belki İtalyalı-yı merkûmun hânesini ihrâk edecekleri anlaşılmakta olduğundan şimdiden mes'ûliyeti ahâli-i merkûmeye **(s.160)** atıf birle lede'l-hâce aleyhlerine ikâme-i dava edeceğinden şimdilik mezkûr müzekkere için işbu cevâbnâme İtalya konsolatosu tarafından li-ecli't-tebliğ Beyoğlu mutasarrıflığına tevdi olunur. 20 Mart [1]305.

365) İtalya sefâretinin maiyet ve taht-ı idaresinde bulunan hastahâne ve mekteblerinin defteridir:

Tophâne Defterdar Yokuşunda hastahâne		
Hasta yatağı	Tabip	Surdeşarj Rahibe
Aded	Aded	Aded
70	2	10
Beyoğlu'nda Leh sokağında zükûr mektebi		
Bilâ ücret çakerdân-ı hârici	Muallim	
Aded	Aded	
120	5	
Beyoğlu Pangaltı caddesinde zükûr mektebi		
Bila ücret çakerdân-ı hârici	Muallim	
Aded	Aded	
40	3	
Beyoğlu'nda Ağa hamamında inâs mektebi		
Dahili ücretli inâs çakerdânı	Hârici bilâ ücret inâs çakerdânı	Surdeşarj Rahibe
Aded	Aded	Aded
25	120	5
Büyükdere İnâs Mektebi		
Hârici bilâ ücret inâs çakerdânı	Surdeşarj Rahibe	
Aded	Aded	
120	5	

20 Mart [1305]

(s.161) 366) (8) İtalya devleti tebe'âsından Kuzguncukta Hamam arkasında bilâ numero hânede mukîm tüccâr Elia Alfandari aleyhine Avizeli demekle marûf hânın odabaşısı bulunduğu ve tâcir-i mûmâileyhin taht-ı isticârında bulunan iki kıt'a odanın bedel-i îcârı olmak üzere ber müceb-i protesto beher gün için yarımşar lirâdan yüz otuzdört aded lirâ-yı Osmânî alacağı ve me'cûrun tahliyesi iddiasıyla Avizeli hanında mukîm tebe'â-i

devlet-i aliyye-i Osmâniyeden bilâ sanat Hamparsom Sukyasyan nâm kimesne tarafından Dersaâdet merkez bidâyet mahkemesi ikinci hukuk dâiresinde ikâme edilen dava üzerine mahkeme-i mezkûreden 20 Muharrem 306 ve 15 Eylül 304 tarih ve ikiyüzüç adet ani'l-gıyâb sadır olup hasmın iddiasına nazaran 1 Teşrinievvel 304 tarihinde kañçılaryaya tebliğ olduğu ve tâcir-i mûmâileyhin iddiasına nazaran 22 Teşrinievvel 304 tarihinde tebliğ olunan i'lâm hükmüne tâcir-i mûmâileyh adem-i kanaatle temyîz-i davaya kıyam edip şöyle ki tâcir-i mûmâileyhin ikâmetgâhı Kuzguncuk bulunmak hasebiy-le aleyhine ikâme olunacak deâvinin merci-i rû'yeti Üsküdar bidâyet mahkemesi iken hâric-ez salâhiyet Dersaâdet bidâyet mahkemesi davayı rû'yet eylemiş bulunması muhâlîf-i kanun bulunduğu ve tâcir-i mûmâileyh mezkûr iki odaları mezkûr hânın müste'ciri ve odabaşısı iddiasında bulunan merkûm Hamparsom'dan istîcâr etmediği cihetle kendisiyle husûmet teveccüh etmeyeceği hükm-i kanun iktizâsından bulunduğu halde bidâyet mahkemesi kendisine karşı sıfat ve salâhiyeti olamayan bir kimesnenin iddiasını tasvîp ve istimâ ve mutâlebâtını taht-ı hükme alması ve daha lâyiha-i i'tirâziyesinde ve lede'l-hâce esnâ-yı muhâkemede dermiyan edeceği i'tirâzât-ı sâireye nazaran i'lâm-ı mezkûr külliye menkûz bulunduğu ve şayed işbu temyîz davasında haksız çıkarsa mümeyyez-i aleyhin zarar ve ziyân ve masârif-i muhâkemesini ve meblağ-ı mahkûmunbihi musaddak kefaletnâme ile te'mîn eylemiş olduğundan i'lâm-ı mümeyyeziye ile maan takdîm eylediği evrâk-ı temyîziyeden bir kıt'a sûretlerinin usûlen mümeyyez-i aleyh-i merkûma tebliği ve tayîn kılınacak ihzâr müddetinde hasmının celbiyle muhâkemelerinin icrâsı ve i'lâm-ı mümeyyezun bihin nakz ve zarar ve ziyân ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâletin hasmına tahmîli İtalyalı-yı mûmâileyh tarafından cânib-i konsolatoya takdîm eylediği istid'â ile talep [olunmuş] olmağla icâbının icrâsı iltimâs olunur. 20 Mart [1]305.

(s.162) 367) (9) İtalya devleti tebe'âsından Alexander Corpi'nin konsolatoya takdîm eylediği istid'âdan anlaşıldığı vechile müste'cîr bulunduğu Petihor çiftliğinde bulunan canavarlarının rusûm-i icâbiyesi olan ikiyüz on kurşun tesviye ve teslîm-i sandık olmadığı ve mezkûr canavarların ol-havâlide ra'yı taht-ı memnû'iyette bulunduğundan bahsile Mart'ın yirmialtıncı gününe kadar mahall-i ahire luzûm-ı ihrâcları hakkında Sav kazası müdüriyetinden merkûm Corpi'ye tebliğ kılınan 15 Mart 305 tarihli ihbarnâme meâlinden anlaşılmış halbuki sâlifü'z-zikr canavarların rusûm-ı icâbiyelerinin tesviye ve ifâsına hâzır ve müheyyâ olup ancak çiftlik-i mezkûrda ra'y olunmalarında bir kimseye mazarrat olmadığından artık mahall-i ahire kaldırılmaları na dahi hâcet mass etmeyip marru'z-zikr müddet-i mahdûdede vukûbulan

müdâhalenin men'î zımnında mahall-i mezkûr müdüriyetine icâb eden evâmirin serîan tastîr buyrulması devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 15 Mart [1]305.

368) (10) İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu'nda Yazıcı sokağında 4 numaralı hânede mukîm Adolfo Hefter tarafından cânib-i konsolatoya takdîm eylediği istid'âda Galata'da Sarnıçlı hânında mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden dava vekillerinden Vasil Panikidi zimmetinde kabul ve vaktinde protestosu icrâ edilmiş iki kıt'a polîçe mûcebince yirmidokuz aded lirâ-yı Osmânî ve yetmişdört kuruş alacağı olduğundan bahsile medyûn-ı mûmâileyh Panikidi'nin mahkeme-i ticâret birinci meclisine celbiyle meblağ-ı mezbûrun protesto tarihinden itibaren maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 30 Mart [1]305.

(s.163) 369) (11) Beyoğlu'nda Fîrûz Ağa sokağında 15 numaralı hânede sâkin İtalya devleti tebe'âsından matbaacı mösyö Caspar Ozzi'nin cânib-i konsolatoya takdîm eylediği istid'âda Galata'da Baltacı hânında La Türkî gazetesî sâhib-i imtiyâzı ve müdürü tebe'â-i devlet-i aliyyeden mösyö Andre Zibisi zimmetinde emre muharrer iki kıt'a senet mûcebince alacağı olduğu yirmibir aded lirâ-yı Osmânî ile bir çâr-yek lirânın tahsîline destres olamadığından bahsile meblağ-ı mezbûrun icâb eden güzeste ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet ve sâiresiyle berâber mûmâileyh mösyö Andre Zibisi'den tahsîline hükmolunmasını İtalyalı-yı mûmâileyh bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 1 Nisan [1]305.

370) (12) İtalya devleti tebe'âsından Georgi Petro nâm kimesne yedinde bulunup 5 Eylül 304 tarihinde Bandırma Postahânesinden zabt olunan evrâkın icâb eden cezâ-yı nakdîsinin tesviyesiçün çend defa Bandırma Konso[los]luğuyla mahalli kaimmakâmı miyânelerinde cereyân eden muhâberâtтан bir netice istihsâl edilemediğinden buraca icâbına bakılmak üzere evrâk-ı mezkûrenin Bandırma Postahânesinden celbi hususuna iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 3 Nisan [1]305.

(s.164) 371) (13) İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu'ndaki hânesinde mukîm Luigi Leoni nâm nakkaş devletlû İsmail Paşa hazretlerinin Mirgün'deki sahilhânesinde çalışmakta iken maiyetinde bir müddet çalışıp sonra terk-i hizmet eden Beyoğlu'nda sâkin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Georgi

Kazamiye nâm kimesne geçenler İtalyalı-yı merkûm hânesinde bulunmadığı bir zamanda gûya kendisinde alacağı olduğundan bahsile hânesine gidip familyasına bed muâmele etmiş ve İtalyalı-yı merkûmda ise habbe-i vâhide bir akçe alacağı olmadığı ve familyası hakkında icrâ ettiği hakârâtta has-talanıp perişâniyetine sebebiyet vermiş olduğundan merkûm Georgi'nin bu hareketinden nâşî hakkında îcâb eden te'dîbât-ı lâzîminin icrâsı zımında husûs-ı munaziun fihin Beyoğlu cezâ mahkemesinde ihkâk-ı hak buyrulmasını İtalyalı-yı [merkûm] bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 6 Nisan [1]305.

372) (14) İtalya devleti tebe'âsından Karabela nâm kimesnenin Bandırma civârında kâin taht-ı idaresinde olan taşocağında çalışmakta bulunan bazı İtalyan ameleleri beyninde vukûbulan munâzaanın tahkîki ve îcâb eden muâmelenin icrâsı zımında Dersâadet İtalya konsolatosu hakimlerinden mösyö Della Chiesa ile konsolato tercümanı mösyö Podesta mahall-i mezkûra azîmet edeceklerinden memûriyetlerinin teshîl ve muâvenet-i mukteziyenin icrâ buyrulması zımında hukûmet-i mahalliyeye îcâb eden evâmirin tastîr buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 6 Nisan [1]305.

(s.165) 373) (15) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin Saltanat-ı seniyyenin antuvari yani bâr-şehbenderi Feyzi Bey aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylediği 6 Nisan 305 tarihli ve 45 numaralı i'lâm-ı gıyâbî mûmâileyh Feyzi Bey'e bi't-tebliğ i'lâm-ı mezkûr hükmünün tenfizi zımında mîr-i mûmâileyhin rub' maâşının taht-ı hacze aldırılması bâ-istid'â talep olunmuş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 11 Nisan [1]305.

374) (16) İtalya devleti tebe'âsından Karabela'nın Bandırma'da bulunan taşocağında iki İtalyalı beyninde vukubulan munâzaanın ikmâl-i tahkîkâtı için li-ecliş-şehâde tebe'â-i devlet-i aliyyeden [] İtalya konsolatosu'na celb buyrulması taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 13 Nisan [1]305.

375) (17) İtalya devleti tebe'âsından Basra'da sâkin Tonetti nâm kimesne aleyhine tebe'â-i devlet-i aliyyeden David Meşihat nâm kimesne tarafından Bağdâd mahkeme-i ticâretine takdîm eylediği istid'â üzerine bir kıt'a i'lâm-ı gıyâbî istihsâl eylemiş ve i'lâm-ı mezkûr İtalyalı-yı merkûma tebliğ olunmuş ise de işbu i'lâm aleyhine mahalli mahkemesinde i'tirâz ale'l-hüküm edip davasının takibi zımında kendisi Bağdad'a gitmiş ve hasmını mahkeme-i mezkûreye celb edip Bağdat'ta İtalya konsolosu olmadığından İtalya işle-

rini oradaki Fransa konsolosu bakmakta olup halbuki husûs-ı mezkûrun rü'yeti için mahkemeye gönderilen Fransız tercümânını mahkeme tanımayıp işin rü'yetini te'hîr eylemiş ve bunda dahi İtalyalı-yı merkûmun kabahat ve taksirâtı olmadığından ya işin mahkeme-i mezkûrede rü'yet ettirilmesi veyahut ikâmetgahı olan Basra'ya nakl-i dava ettirilmesi husûsunda Bağdad mahkeme-i ticâretine iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması temennî olunur. 13 Nisan [1]305.

(s.166) 376) (18) İtalya devleti tebe'âsından ve tüccârdan Antonio Fab-rari çend mâh mukaddem Lorna nâm mahalden ve İtalya kumpanyası vapur-larıyla otuzsekiz aded sandık eşya Port Said'e götürüp resm-i gümrüğünü dahi bi'l-îfâ muahharan mezkûr eşyânın bir miktarı furûht ve kalan yirmiüç sandık eşya Yafa'ya nakl olunmuş ve Port Said gümrüğünden dahi 199 numara ve 11 Febrar 1889 tarihli bir kıt'a reftiye tezkeresi i'tâ olunmuş halbuki Yafa gümrüğü işbu reftiye tezkeresinin 14 Şubat 304 tarihli zahriyesi iktizâsınca gûya eşyânın heyet-i asliyesine nazaran kuşâd edilmemiş bir mâl olduğundan ve evâmir-i mahsûsa mücebince mezkûr reftiye tezkeresini tanımayarak tek-rar eşyâ-yı mezkûre için resm-i gümrüğü ahzedilmiş olmağla böyle bir eşyâ için mükerrer resm-i gümrüğü almak muğâyir-i nizâm bulunmuş olduğun-dan Port Said'den ahzedilen resm-i gümrüğün istirdâdı zımında iktizâ eden muâmelenin icrâ buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefîri iltimâs ve takrîr eder. 13 Nisan [1]305.

377) (19) Edirne'de bulunan İtalya konsolosu maiyetinde imtiyâzlı tercümân bulunmak üzere nasb ve tayîn kılınan tebe'â-i devlet-i aliyye-den Yuda Eskenazi'nin iktizâ eden mektûb-i sâmişinin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 13 Nisan [1]305.

378) (20) İtalya devleti tebe'âsından Teresa Capofe ve yine İtalya dev-leti tebe'âsından Çisi nâm kimesnenin dul zevcesi Elisabette Vici nâm ka-dınların beyinlerinde Beyoğlu'nda Küçük Parmakkapıda İpek sokağında 20 ve 21 numaralar ile murakkam ebniye tasarrufuna dâir İtalya konsolatosu mahkemesi huzurunda derdest bulunan davaları el'ân rü'yet olunmaksızın mezbûre Elisabette hatun tarafından ebniye-i mezkûrun enkazını tebe'â-i devlet-i aliyyeden Beyoğlu'nda Papaz Köprüsünde mukîm basmacı Artin ve-ledi Abraham'a satmış şu halde mezbûre Teresa tarafından enkaz-ı mezkûrun hitâm-ı muhâkemeye değin kaldırılmamasına ve merkûm basmacı Artin'e etmiş olduğu satıştan dolayı merkûm Artin'in her ne miktar deyni dahi var ise ânın dahi taht-ı hacze alınması mezbûre Teresa tarafından bâ-istid'â talep ve

istirhâm olunmuş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı İtalya konsolatosu tarafından iltimâs olunur. 15 Nisan [1]305.

(s.167) 379) (21) İtalya devleti tebe'âsından olup Beyoğlu'nda Site di Pera nâm hânda beş numaralı dâirede ikâmet eden modistra madam Antoniet-te Bassano'nun ikâmet eylediği dâire-i mezkûrun tahliyesiyle gûya deyni olan îcâr bedelinin tahsîline hükmolunmak üzere Paris'de mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden olduğunu iddia eden atufetlû Hristaki Zoğranos Efendi tarafından vekîli bulunan Kostaki Yovanidis'in bi'l-vekâle ikâme eylediği dava üzerine Hristaki Zoğranos Efendi'nin tebe'â-i devlet-i aliyyeden olduğuna ve dava-yı vâkıa mehâkim-i Osmâniye vazifesinden idiğüne ve mûmâileyhin emlâkinin mahlûliyeti İtalyalı-yı merkûmeye ait olmadığına ve îcârede âkid vekîl-i merkûm mösyö Kostaki Yovanidis olduğundan ana karşı madam Antoinette'e husumet teveccüh edeceğine dair Beyoğlu merkez bidâyet mahkemesi birinci hukuk dâiresinden verilen ve 30 Mart 305 tarihinde kendisine tebliğ olunan 9 Receb 306 ve 7 Şubat 304 tarihli ve 477 adedli bir kıt'a i'lâm evvela tabiiyet kaleminden tahkîk olunmaksızın mûmâileyh Hristaki Efendi'nin tebe'â-i devlet-i aliyyeden olduğuna saniyen mûmâileyhin emlâkinin mahlûliyeti kendisine âit olmadığına sâlisen bu hususta hukuk-ı akd vekîle râci' olmadığı halde vekîle râci'dir denilerek ana karşı kendisine husûmet teveccüh edeceğine karar verilmiş ve karar-ı mezkûr yolsuz olarak gadrini mûcip olduğundan bahsile hüküm ve i'lâm-ı mezkûru adem-i kabul ile gerek i'lâm-ı mezkûr ve gerek hâsım-ı mûmâileyh aleyhine istinâf-ı dava eylediğinden ol-bâbda iktizâ eden bir kıt'a lâyiha-i i'tirâziye ve istinâf davasında haksız çıkarsa hasmı Zoğranos Efendi'nin zarar ve ziyân ve masârif-i muhâkeme ve seferiyesinin tazmînine Beyoğlu Mukavelât Muharrirliği'nden musaddak bir kıt'a kefâlet senedi ile mezkûr lâyiha ve kefâlet senedinin ve istinâf istid'âsının birer kıt'a sûretleriyle i'lâm-ı mezkûru istid'âsına merbûtan takdîm eylediğinden ve istinâf istid'âsının kabûlu ve zikrolunan lâyiha ve kefâlet ve istid'â sûretlerinin hasm-ı mûmâileyhe tebliğ olunarak kanûnen tayîn olunacak yevmde hasm-ı mûmâileyhin veyahut vekîlinin mahkemeye gelmesi için kendisine bir kıt'a celb pusulası gönderilmesini ve ba'de'l-muhâkeme i'lâm-ı mezkûr hükmünün külliyyen feshiyle zarar ve ziyân ve masârif-i muhâkemesinin hasmı tarafından tazmînine hüküm ve i'lâm olunmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber müceb-i müsted'â keyfiyetin îcâbının icrâsı iltimâs olunur. 17 Nisan [1]305.

380) (22) Bin ikiyüz yetmişiki ve üç senelerinde vukûbulan Rusya muhârebe meselesinde Silistre'nin esnâ-yı muhasarasında Sadık Paşa'nın taht-ı kumandasında bulunan kırkbirinci alayın başeczâcılık hizmetinde bu-

lunmuş olan İtalya devleti tebe'âsından ve şimdi İtalya ordu zabitlerinden bulunan Achille Sacchi nâm zâta mezkûr muharebeye mahsûs olan madalyadan ol-vakit kendisine bir aded ihsân buyrulmuş ise de bu kerre her nasılsa kazaen mezkûr madalya ile berâtını zâyî' etmiş olduğundan madalya ile berâtının kaydından ihrâcıyla tarafına i'tâsını bâ-istid'â talep ve istirhâm eylemiş olduğundan ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbına himmet buyrulması İtalya sefâreti tarafından iltimâs olunur. 17 Nisan [1]305.

381) (23) Tebe'â-i devlet-i aliyyeden Jak ve Nesim Barnatan nâm taraflar tarafından gûya İtalya devleti tebe'âsından Avram Levi veledi İsak nâm bankerin biraderi imzasıyla Hahamhâneye vermiş olduğu bir kıt'a şehâdetnâme Hâriciye nezâret-i celîlesi tâbiyyet kalemine ibrâz ve takdim eylemiş ancak işbu şehâdetnâme sahte olduğunu merkûm İtalyalı tarafından ispatı zımnında iktizâ eden mahkemede dava etmesi iktizâ-yı maslahattan görüldüğünden li-ecli'l-ibrâz mezkûr şehâdetnâmenin bir sûretini kendisine verilmesini bâ-istid'â talep ve istirhâm eylemiş olduğundan ber müceb-i müsted'â mezkûr şehâdetnâme i'tâsı husûsu cânib-i sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 17 Nisan [1]305.

(s.168) 382) (24) İtalya devleti tebe'âsından Galata'da nâmına mensub handa mütemekkin Banker Camondo ve kumpanyasının cânib-i sefârete takdîm eylediği arzuhalde İstanbul'da Aksaray'da Ağa Yokuşu nâm mahalde 11 numaralı hânede sâkin Mekâtib-i Ecnebiye müfettişi Abdullah Habib Bey'in Cumadelâhir 98 tarihli bir kıt'a senet mücebince maa güzeste altı mâh müddet zarfında te'diye etmek üzere bir aded elmaslı toplu terhînen mezkûr kumpanyadan ahz ve istikrâz eylemiş olduğu yüz aded lirâ-yı Osmânî deynini kerrâren vukûbulan talebe rağmen el'ân tesviye etmemiş ve va'de-i muâyynesini hayliden hayli murûr etmiş olduğundan ale'l-usûl mûmâileyh Abdullah Habib Efendi'nin birinci mahkeme-i ticâret huzûruna celbiyle meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet tahsîli ve rehn-i mezkûrun furûhtuyla esmânının mahsûbu husûsunun mezkûr kumpanyanın sâir kâffe-i hukuku mahfûz kalmak kaydıyla taht-ı hükme alınmak üzere îcâbının icrâsı[nı] istid'â eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â muktezasının îfâsı mütemennâdır. 18 Nisan [1]305.

383) (25) İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu'nda Taksimde Ferîdiye caddesinde yedi numaralı hânede sâkin tüccârdan mösyö Pandeli Casanova aleyhinde olarak Tophâne-i âmirenin vekîli Reşîd Efendi marifetiyle ikâme eylediği bedel-i îcâr ve demirbaş âlât ve edevât davasından dolayı evvelce Beyoğlu ikinci hukuk mahkemesinden ve bu kerre dahi Dersaâdet istînâf hukuk

mahkemesinden sudûr eden 10 Nisan 305 tarihli ve 36 numaralı istînâf ve 2 Teşrinisani 304 tarihli ve 202 adedli bidâyet i'lâmları ahkâmını merbût istid'â ve layihasında tafsîlen beyân eylediği vechile gadrini mucip bulunduğundan temyîz-i davaya kıyâm eylemiş olduğu cihetle ol-vechile icâbının icrâsı İtalya konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 20 Nisan [1]305.

384) (26) İtalya devleti tebe'âsından olup Akşehir'de mukîm Alessandro Nicolini nâm kimesneden hukûmet-i mahalliye tarafından yediyüz kuruş temettü' vergisinin ahzına ve vermediği halde kendisinin taht-ı tevkîfe alınacağı hakkında merkûm tazyîk edilmekte olduğu cihetle İtalyalı-ı merkûmun bu bâbdaki tazyîkten halâs edilmesi zımında Konya vilâyet-i celîlesine bâ-telgraf icâb eden evâmirin tastîri iltimâs olunur. 22 Nisan [1]305.

385) (27) İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu'nda Maryeoz İzohani'nin İstanbul'da Çenberlitaşında mukîm müteveffâ Fuad Paşa hafîdi Hikmet Beyefendi zimmetinde bir kıt'a açık bono mücebince otuzaltı aded lirâ alacağı olup ahzına destres olamadığından Bey-i mûmâileyhin usûlü vechile celbiyle mârru'z-zikr alacağının maa güzeste ve masârifat-ı muhâkeme taht-ı hükm ve i'lâma rabtını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep ve istirhâm eylemiş olduğundan ber müceb-i müsted'â icâbının icrâsı cânib-i konsolatodan iltimâs olunur. 22 Nisan [1]305.

(s.169) 386) (28) Erkân-ı Harb-i Umûmiye dâiresi birinci şubesi memûrlarından kolağası Hafız İsmail Efendi'nin ikâme etmiş olduğu davası üzerine Dersaâdet bidâyet mahkemesi hukuk dâiresi tarafından 24 Ağustos 304 tarihli i'lâm mücebince İtalya devleti tebe'âsından İsak Eskenazi üçbin beşyüz küsur kuruşa mahkum tutulmuş ve mârru'z-zikr i'lâmın icrâsı zımında medyûn-ı merkûmun İstanbul'da Çarşı-yı Kebîr'de Kolancılar sokağında 101 numaralı mağazasında mevcut olan eşyasından meblağ-ı mezbûrun esmânı kadarının taht-ı hacze alınması mahkeme-i ticâret icrâ memûriyeti tarafından İtalya kañçılaryasına beyân edilmiş ve kañçılarya-ı mezkûr tarafından dahi mağaza-ı mezkûrdan altmış lirâ kıymetinde bir çift altın bilezik ile bir aded sim ibrik taht-ı hacze alınmış ancak mezkûr mağazada bulunan eşyalar ise medyûn-ı merkûm İsak'ın olmayıp İtalya devleti tebe'âsından Jak Eskenazi'nin olduğundan ve bunu dahi ispat etmeğe muktedir bulunduğundan mûmâileyh Hafız İsmail Efendi'nin mahkeme-i ticârete celbiyle mârru'z-zikr dâire-i icrâiye marifetiyle edilen haczin fekk u ref'îyle emvâlin tarafına teslimi ve şu yüzden dūçâr olduğu zarar ve ziyân ve masârifât-ı muhâkeme ve sâiresinin mûmâileyh Hafız İsmail Efendi'ye tahmilini bâ-istid'â talep eyle-

miş olmağla ber müceb-i müsted'â icrâ-yı îcâbı İtalya konsolatosu tarafından iltimâs olunur. 24 Nisan [1]305

387) (29) İtalya devleti tebe'âsından Teresa Fiocca nâm kadın ile yine İtalya devleti tebe'âsından Elisabetta Vici nâm kadının Beyoğlu'nda Küçük Parmakkapı'da İpek sokağında 20 ve 21 ve 25 numaralar ile murakkam müş-tereken mutasarrıfa oldukları iki bâb hâne hakkında miyânelerinde bundan akdem bir muaraza vukûbulduğundan geçen sene yani 29 Mayıs 1888 sene-i mîlâdiyesinde mezbûre Teresa Fiocca tarafından hâne-i mezkûrların taht-ı hacze alınması talep olunmuş olduğundan ol-vechile cânib-i konsolatodan dahî muâmele-i hacziye icrâ olunmuş ise de bundan çend gün akdem Elisa-betta Vici tarafından hâne-i mezkûrların hedmine kıyâm ile enkazını dahi tebe'â-i devlet-i aliyyeden Beyoğlu'nda Papas Köprüsü'nde mukîm basmacı Artin veledi Abraham furûht eylemiş ve ol-vechile merkûm Artin dahi hedm ile enkazı peyderpey nakl eylemekte olduğundan merkûmun mezkûr enka-zı adem-i nakli hakkında îcâb eden mahalle mürâcaat eylediği gibi bu kerre dahi mezbûre Teresa Fiocca nâm kadın Elisabetta Vici aleyhine zarar ve ziyân davası ikâme etmiş ve ol-vechile dava-yı mezkûr işbu önümüzdeki Pençşen-be günü konsolato mahkemesinde muhâkemeleri derdest-i rü'yet bulundu-ğundan merkûm basmacı Artin'in dahi bu bâbda malûmâtı bulunduğundan mezbûre Elisabetta Vici nâm kadın aleyhinde konsolatoya takdîm eylediği merbût istid'âsının merkûm Artin'e dahi tebliğini İtalyalı-ı merkûme Teresa Fiocca nâm kadın bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â mezkûr istid'ânın tebliği zımnında lâzım gelen muâmele-i kanuniyenin îfâsı cânib-i konsolatodan iltimâs olunur. 25 Nisan [1]305.

388) (30) İtalya devleti tebe'âsından Giovanni Piccinini nâm kimesne-nin Beyoğlu'nda Şişli'de vâki ikâmet etmekte bulunduğu hânesinden geçen Cumaertesi günü zevcesi hasbe'l-maslaha dışarıya çıkarak birkaç saat sonra mezkûr hâneye sârik duhûl ile bir aded altın saat ve yine bir ufak altın kordon ve bir tek taşlı elmas yüzük ve bir aded altın bileziği sirkat ile firâr eylemiş ve hemen keyfiyet mahalli zabıtasına malûmât verilerek ol-vechile îcâb eden jurnali tanzîm olunmuş olduğundan sârik-i merkûmânın bi't-taharrî buldu-rulmasıyla eşyâ-yı mesrûkaların tarafına i'tâ edilmesi ve merkûmânın hak-larında lâzım gelen mucazât-ı kanûniyenin i'tâsı[nı] İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep ve istirham eylemiş olduğundan ol-vechile îcâb eden muâmele-i kanûniyenin îfâsı cânib-i konsolatodan iltimâs olunur. 25 Nisan [1]305.

(s.170) 389) (31) Preveze'de bulunan İtalya konsolosu tarafından sefârete beyân olunduğu vechile mahall-i mezkûr kadısı faziletlû efendi

hazretlerinin taht-ı riyasetinde bulunan ticâret mahkemesinde İtalya devleti tebe'âsından birinin davasının rü'yeti zımnında usûlû vechile iki ecnebi a'zâlarıyla bir de konsolatosu tercümânının hazır bulunması iktizâ-yı maslahattan bulunduğu cihetle a'zâ-yı mûmâileyhimâ ile tercümân mahkeme-i mezkûreye gittiklerinde reis-i mûmâileyh ecnebi a'zâ kabul etmeyeceğini bi'l-beyân kendilerini reddeylemiş olduğu ve bu ise usul-ı câriyeye temâmiyle muhâlif bulunmuş olduğundan bundan böyle a'zâlar ile tercümânın kabul olunması zımnında Yanya vilâyet-i celîlesine bâ-telgraf evâmîr-i mukteziyenin ifası hususu cânib-i sefâretten iltimâs olunur. 25 Nisan [1]305.

390) (32) Beyoğlu'nda Ağa Hamamı nâm mahalde sâkine İtalya devleti tebe'âsından Catherina Morano nâm hâatun ikâmet ettiği apartmanda tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve mezkûr apartmanda ikâmet etmekte bulunan Atene nâm kadın hâne-i mezkûru ihrâk etmek sevdasında bulunduğunu hissettiği cihetle ne için bu gibi ahvalde bulunduğunu beyân ettiği halde mezbûre Atene “niçin işime karışyorsun” diyerek İtalyalı-ı mezbûre Morano'yu ve vâlidesini bir takım itâle-i lisân ile berâber darb-ı şedîd ile darb etmiş olduğundan mezbûre Atene kadın Beyoğlu bidâyet mahkemesi müddeiumûmiliği marifetiyle celb edilerek hakkında lâzım gelen mucâzât-ı kanûniyenin icrâsını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep ve istirhâm eylemiş olduğundan ber mûceb-i istid'â icrâ-yı icâbı cânib-i kançılaryadan iltimâs ve takrîr olunur. 27 Nisan [1]305.

391) (33) İtalya devleti tebe'âsından banker A. Camondo ve kumpanyasının cânib-i sefârete takdîm etmiş olduğu arzuhalde mahkeme-i ticâret birinci meclisinin 19 Kanunîsânî 302 tarih ve 286 numaralı bir kıt'a i'lâmı mûcebince saadetlû Tıngır Yaver Paşa zimmetinde mahkûmunbih matlupları olan mebâliğ-i malûmeye mahsûben yalnız üçbin yetmiş aded lirâ-yı Osmânî tahsîl etmiş olduklarından mütebaki matluplarının istîfâsı zımnında medyûn-ı mûmâileyh ile kefilleri bulunan biraderleri Petri ve Yozvant efendilerin müştereken mutasarrıf oldukları Beyoğlu'nda Saka çıkmaz sokağında kâin iki numara ile murakkam mahrûke hânenin ticâret icra memuriyeti marifetiyle bi'l-müzayede furûhtu keyfiyeti sâir kâffe-i hakları mahfûz kalmak kaydıyla talep ve istid'â kılınmış olmakla ber mûceb-i istid'â icrâsı mültemesdir. 29 Nisan [1]305.

392) (34) İtalya devleti tebe'âsından Perosi Pero Makalidi nâm kimesne geçen 9 Mart 1889 ncü günü alafranga saat ikide Almanya hastahânesi civârında esnâ-yı murûrunda tebe'â-i devlet-i aliyyeden Augenio Dupon nâm kimesnenin orada gezmekte olduğu köpek ısırarak bundan olagelen yaralarının tedâvisi zımnında İtalya hastanesine gidip işbu alafranga Mayısın dör-

düncü gününe kadar mezkûr hastahânedeki ikâmet ve bu bâbda işinden gücünden dâr olmuş olduğundan şu günler zarfında ettiği zarar ve ziyânının sahib-i merkûm Augenio Dupon'a tahmili ve mezkûr köpek el-yevm oralarda gezmekte ve bu ise umûm hakkında bir hâl-i tehlike olduğu cihetle köpeğin dahi umûmun tehlikeden halâsı zımnında itlâf edilmesi için muâmelât-ı kanûniyenin Beyoğlu müddeiumûmiliği cânib-i aliyyesi marifetiyle icrâsını İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â talep ve istirhâm eylemiş olduğundan ber mûceb-i müsted'â icrâ-yı icâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 1 Mayıs [1]305.

(s.171) 393) (35) İtalya devleti tebe'âsından Vitali Eskenazi nâm tâcir bundan iki ay akdem Babani nâm kimesne vasıtasıyla Serasker kapısından bir miktar köhne çadır iştirâ etmiş ve işbu çadırları birkaç gün mukaddem İzmir'e göndereceğinden gümrükten icâb eden tezkeresini talep eylediği halde gümrük emvâl-i mezkûru sekvestro ederek i'tâ etmediğinden ve merkûm İtalyalı ise mezkûr çadırları Bâb-ı Seraskerîden aldığı cihetle bunların gümrükçe haczine bâis bir hal olmadığından tarafına i'tâsını bâ-istid'â talep ve istirhâm eylemiş olduğundan çadır-ı mezkûrların İtalyalı-yı merkûma i'tâsıyla göndereceği mahalle i'zâmına müsâade olunması cânib-i kaçırlaryadan iltimâs ve takrîr olunur. 3 Mayıs [1]305.

394) (36) İtalya devleti tebe'âsından Refâil Turchi nâm kimesne Beyoğlu'nda Yeni Çarşıda 83 numaralı dükkanda sâkin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Kirkor nâm saatçiye geçenlerde maa kordon bir aded sim saat tamir etmek üzere bırakmış ise de saatçi-i merkûm bugün yarın diyerek saati vermediği gibi bu kerre dahi furûht ettiğini anladığı ve merkûmun şu hal [ve] hareketi ise hakkında mucazât-ı kanûniyeyi mûcip ef'âlden bulunduğundan merkûm Beyoğlu müddeiumûmiliği marifetiyle celb edilerek hakkında lâzım gelen mucazât-ı kanûniyenin icrâsını ve kordon ile saatini veyahut bedelinin tarafına i'tâ ettirilmesi hususunda İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â talep ve istirhâm eylemiş olduğundan ber mûceb-i müsted'â icrâ-yı icâbı iltimâs ve takrîr olunur. 3 Mayıs [1]305.

395) (37) Muhtıra: İtalya devleti tebe'âsından Stylianos Cioni nâm kimesnenin mutasarrıf olduğu Silivri kazasında vâki Çavuşlu nâm çiftliğe bundan dokuz gün mukaddem otuzbeş nüfus kadar muhâcirin familyası hayvanât ve eşyâ-yı sâireleriyle berâber sûret-i cebriyede duhûl ile mezkûr çiftlikte iskân etmek dâiyesinde bulunmuş oldukların beyân eyledikleri cihetle çiftliğin mösyö Stylianos Cioni'nin olduğu korucuları tarafından beyân edildiği halde bunu asla tanımayıp yine iskân etmekte oldukları ve

bu yolda çiftliği harap etmekte bulundukları cihetle muhâcirin komisyon-ı âlisi tarafından Silivri kaimmakâmlığına bâ-telgraf evâmir-i mukteziyenin îfâsıyla mezkûr muhacirlerin çiftlikten ihrâç edilmelerini bu kerre İtalyalı-ı merkûm sefârete i'tâ ettiği istid'âsıyla talep ve istirhâm eylemiş olduğundan ol-vechile îcâb eden muâmelenin îfâsı hususu cânib-i sefâretten iltimâs olunur. 4 Mayıs [1]305.

396) (38) Muhtıra: Erdek'te sâkin İtalya devleti tebe'âsından Nicola Vasilyadis nâm tâcirin tebe'â-i devlet-i aliyyeden yine Erdek'te sâkin Nive-toğlu nâm kimesne ve Erinorince ve Eleni Hacı Grigo nâm kadınlarda yüzelli ve müteveffâ Kostanti Papasoğlu veresesinde ellibir lirâ alacağı olduğundan mahalli mahkemesi kadısı efendi hazretlerinin taht-ı riyâsetinde bulunan mahkemede ticâret mahkemesi sıfatıyla mârru'z-zikr alacaklarının taht-ı hükme alınması hakkında medyûnlar aleyhine ikâme ettiği davayı ve mahalli mezkûr sâkinlerinden olup İtalyalı-ı merkûma itâle-i lisânda bulunan kahveci İlya ve Kara Tanaş ve Hacı Vankilaki nâm kimesneler aleyhlerinde ikâme ettiği nâmus davasını mahkeme-i mezkûr sürüncemede bırakıp hiçbirisine faysal ver[mey]erek bir hüküm tahtına almadığından ve bu ise hâric ez-usûl ve gadrini mûcip bulunmasından dolayı Adliye nezâret-i celîlesi marifetiyle mahall-i mezkûr hakimi efendi hazretlerine serîan işlerinin tesviye ve taht-ı hükme alınması zımnında lâzım gelen evâmir-i mukteziyenin i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs olunur. 6 Mayıs [1]305.

(s.172) 397) (39) İtalya devleti tebe'âsından Vincenzo De Croci nâm kimesnenin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Büyükdere'de sâkin Miltiyadi Dimitri ve zevcesi Sarıca nâm kimesneler zimmetlerinde mâl bedelinden ve nakden bir kıt'a emre muharrer senet mücebince ikibin altıyüz seksendört kuruş alacağı olup bunun te'diyesine imtinâ ve taannüd etmekte bulundukları cihetle medyûn-ı merkûmûnun celbleriyle mârru'z-zikr alacağının maa güzeste ve masârif-i muhâkeme taht-ı hükme alınmasını İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olduğundan ber müceb-i müsted'â icrâ-yı îcâbı cânib-i kançılaryadan iltimâs ve takrîr olunur. 6 Mayıs [1]305.

398) (40) İtalya devleti tebe'âsından Sıhhiye İdaresi memurlarından Jules Aznari'nin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Galata'da Hastahâne sokağında 8 numarada sâkin eczacı Kostanti Temilodi'den bâ-i'lâm-ı ticâret güzeste ve masâriften mâada onüçbin yüz altmışüç kûsur kuruş alacağı olup i'lâm-ı mezkûr medyûn-ı merkûma tebliğ kılınmış ise de şimdiye kadar icrâsına teşebbüs olunamamış olduğundan mezkûr i'lâmın tenfiz-i ahkâmı zımnında iktizâ eden muâmelenin icrâ buyrulmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep

eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 6 Mayıs [1]305.

399) (41) İtalyada Milano şehrinde kâin fabrika Lombardi tesmiye olunan nâm eczâ fabrikası direktörü tarafından geçen alafranga bin sekiz-yüz seksensekiz senesi Mart'ının onaltısında Gümülcinede (?) sâkin Decini Margheritopulo nâm kimesnenin vukûbulan siparişi üzerine [] markasıyla ve otuzüçbin dörtyüz ellisekiz numara ile murakkam bir sandık derûnunda ve yüz elli altı küçük pokalde tahmînen beş kilogram solfato göndermiş ve işbu sandık Karaağaç iskelesine vurûdunda gümrük tarafından lede'l-muâyene mezkûr solfato fena olduğundan bahsile geriye redd u iâde etmekten imtinâ ve bir seneden berû bugün yarın diyerek sahibine iâdede avk u te'hîr edilmekte olduğu ve işbu solfato Milano şehrinde muteber olduğu müspet bir fabrikanın malı olup işbu fabrika bütün memâlik-i mahrûse-i şâhânede ne kadar eczahâneler var ise kâffesine eczâ gönderip şimdiye kadar gönderdiği eczâ fena olmadığı lede't-tahkîk anlaşıyor binâenaleyh ya mezkûr sandığın merkûm Margheritopulo'ya teslim olunması veyahut teslim olunmadığı takdirde li-ecli'l-muâyene mârru'z-zikr sandığın Dersâadet gümrüğüne celbet-tirilmesi zımnında Karaağaç gümrüğüne serîan iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması İtalya konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 10 Mayıs [1]305.

(s.173) 400) (42) İtalya devleti tebe'âsından Akşehir'de mukîm Reji memûrlarından Alessandro Nicolini nâm kimesneden hukûmet-i mahalliye-nin talep eylediği temettu' vergisinin tahsîli için merkûm Nicolini'nin tazyik olunmaması zımnında Hâriciye nezâret-i celîlesi cânibinden 27 Nisan 305 tarihinde Konya vilâyet-i celîlesine bir kıt'a telgrafnâme keşîde olunmuş ise de Akşehir kaimmakâmı merkûm Nicolini Reji memûrlarından bulunduğu ecilden tekrar vergi-yi mezkûr merkûmdan tahsîl olunması için zabıtaya emir verdirilmiş olduğu anlaşılmış ve İtalyalı-yı merkûm ise Reji memûru bulunmasıyla tâbiyet-i asliye-i ecnebiyesinden çıkmayacağı ve ecnebiler ise temettu' vergisiyle mükellef olmadıkları cihetle sâlifuz-zikr temettu' vergisi için merkûm tazyik edilmemesi zımnında tekrâr vilâyet-i muşârunileyhâya bâ-telgrafnâme iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması devlet-i muşârunileyhâ sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 13 Mayıs [1]305.

401) (43) İtalya devleti tebe'âsından Stylianos Cioni nâm kimesnenin Silivri kazasında Çavuşlu demekle marûf mutasarrıf olduğu çiftlikte otuz-beş familya muhâcirîn hayvanât ve eşyâ-yı sâireleriyle sûret-i cebriyede çiftlik-i mezkûra duhûl birle iskân etmek dâiyesinde olduklarını beyân ey-

ledikleri cihetle ve çiftlik-i mezkûr ise İtalyalı-yı merkûmun olduğu korucuları tarafından beyân edildiği halde bunu asla işga etmeyip yine iskân etmekte oldukları ve bu yolda çiftliği büsbütün harap eylemeleri üzerine İtalya sefâreti muhâcirîn komisyonuna lede'l-mürâcaa komisyon-ı mezkûr riyâseti cânibinden bunların çiftlikten ihrâçları zımında bâ-telgrafnâme kaza-yı mezbûr kaimmakâmlığına bildirilmiş ise de kaimmakâm-ı mûmâileyh bilakis ihrâç etmeyip iskân ettirmekte olduğu istihbâr edilmiş olduğundan serîan muhâcirîn-i merkûmenin sâlifü'z-zikr çiftlikten ihrâçları zımında Çatalca mutasarrıflığı vesâletiyle kaza-yı mezkûr kaimmakâmlığına iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 15 Mayıs [1]305.

(s.174) 402) (44) İtalya devleti tebe'âsından ve tüccârdan Dersaâdet'te mukîm Nicola (K) Vasilyadis imzasıyla 13 Mayıs 305 tarihinde cânib-i konsolatoya takdîm olunan arzuhalde tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve tüccârdan Erdek kazasına tabi Ğunya karyesinde mukîm Nicola Moskofaki ve Haralambo Moskofaki nâmân kimesnelerin yedinde mevcut ve emrine muharrer üç kıt'a senedât mücebince evvela matlûbâtının bâki yüz kırkûç buçuk lirâ alacağı bulunduğundan bahsile mademki bu senedât Dersaâdet'te imza olunmuştur binâenaleyh Dersaâdet mehâkimi bu meselenin fasl u tetkîkine vazifedâr olduklarına ve hîn-i hâcette ilâve olunacak esbâb-ı sâireye mebni merkûm Nicola ve Haralambo'nun mahkeme-i ticâret birinci meclisinden huzuruna celblerine meblağ-ı mezbûr yüz kırkûç buçuk lirânın tamamen te'diyesine değin güzeşte-i nizâmiye ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet ile berâber edâsına icrâ-yı muvakkat kararını hâvi bir kıt'a i'lâmla hükmolunmaları zımında istid'âsının meclis-i mezkûra bâ-takrîr havâlesi talep ve bu yolda ihkâk-ı hak olunacağı beyân olunmuş olmağla ol-vechile icrâ-yı icâbı cânib-i konsolatodan iltimâs olunur. 15 Mayıs [1]305.

403) (45) İtalya devleti tebe'âsından ve tüccârdan Dersaâdet'te mukîm Nicola Vasilyadis imzasıyla 13 Mayıs 305 tarihinde cânib-i konsolatoya takdîm olunan arzuhalde yedinde mevcut mektuplar ve hesâbât mücebince bin sekizyüz seksen senesinden itibaren tevârîh-i muhtelifede ve bu ay edâ olunmak şartıyla Devlet-i aliyye tebe'âsından Bandırma'da mukîm sarrâf Kozma Mihail nâm kimesneye beynlerinde vâki hesabın bakayası ve hatta bâlâda mezkûr senetten mâada matlûbatından tenzîl edilmiş olan biri yüzyirmi ve diğeri dokuz lirâlık iki aded senedât dahi dahil olarak dörtüüz on lirâ ikrâz etmiş olduğundan ve bundan mâada Dersaâdet'te tanzîm olunmuş ve te'diye olunacak olan bir kıt'a emrine ciro eylemiş olduğu sened mücebince yüz elliüç buçuk lirâ matlûbu olup ne andan ve ne de asıl medyûnlar olan devlet-i aliyye

tebe'âsından Erdek kazasına tabi Ğunya karyesinde mukîm ashâb-ı emlâk ve tüccar Haralambo N. Moskofaki ve Nikola Moskofaki'den tahsîl edememiş olduğundan bahsile senedât-ı mezkûre burada tanzîm olunmuş oldukları cihetle Dersaâdet mehakimi işbu keyfiyetin fasl u tetkikine vazîfedâr olduklarına mebni bu sebeple ve hîn-i hâcette ilâve olunacak esbâb-ı sâireden dolayı cümlesi de tebe'â-i devlet-i aliyyeden olup biri Bandırma'da mukîm sarrâf Kozma Mihail ile Erdek kazasına tabi Ğunya karyesinde mukîm ashâb-ı emlâk ve bir kıt'a emre muharrer senedin imza sahipleri olan Haralambo N. Moskofaki ve Nicola Moskofaki'nin mahkeme-i ticâret birinci meclisi huzuruna celbeleriyle 1) merkûm Kozma Mihail'in kendisine dört yüz onüç lirâ seksensekiz kuruş te'diyeye ve 2) keza merkûm Kozma Mihail diğerleri Haralambo ve Nicola Moskofaki ile yekdiğerine kefil bi'l-mâl sûretiyle yüz elliüç lirâ elli kuruş tamamen te'diyesine değin güzeşte-i nizâmiye ve masârif-i muhakeme ve ücret-i vekâlet ile berâber edâsına icrâ-yı muvakkat kararını hâvî bir kıt'a i'lâm ile hükmolunmaları zımnında istid'âsının bâ-takrîr mahkeme-i ticâret birinci meclisine takdîm ve havâle olunması talep ve bu yolda ihkâk-ı hak olunacağı beyân olunmuş olmağla ol-vechile icrâ-yı îcâbı cânib-i konsolatodan iltimâs olunur. 15 Mayıs [1]305.

(s.175) 404) (46) İtalya devleti tebe'âsından Yeniçarşıda Tomtom sokağında 14 numaralı hânede mukîm dökmeçi Antonio Longo hânesinde bulunmadığı 15 Mayıs 305 tarihinde komşusu bulunan Sakalar kethüdası Hasan Ağa'nın adamı Halil Ağa refakatinde dört şahıs bulunduğu halde İtalyalı-yı merkûmun zevcesinin hânesine duhûlden kendilerini nehy etmiş olduğu halde cebren hâneye girip bahçesinde bir takım kereste ahzetmişler zevcesini tehdîd ve envâ-ı itâle-i lisân ve müfteriyâtta bulunmuş oldukları ve bu hususa dâir mahalle-i mezkûrda sâkin tebe'â-i devlet-i aliyyeden marangoz Dimitri ve Avram Viyani ve Yanko Desidani ve Katina Valenko ve Eleniko ve Margarid muhbir oldukları gibi merkûmân Halil Ağa ve rufekâsının şu muâmelesi dahi cezâyı müstelzim cünha kabilinden bulunduğu cihetle keyfiyeti hükûmete ihbâr ile berâber kendisinin dahi şahsen müddei bulunduğunu beyân ile merkûmânın tayîn-i cezâsıyla berâber kendi zarar ve ziyânının ve masârif-i muhakemesinin merkûmandan tahsîline hükmolunmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep ve dava eylediğinden îcâbının icrâsı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 17 Mayıs [1]305.

405) (47) İtalya devleti tebe'âsından ve tüccardan Dersaâdet'te mukîm Nicola K. Vasilyâdi'nin cânib-i konsolatoya takdîm eylediği arzuhalde Devlet-i aliyye tebe'âsından Beyoğlu'nda Ğalavani sokağında üç numaralı hânede mukîm tabîp Kostantin Makri nâm kimesnede bin sekizyüz yetmiş-

sekiz sene-i mîlâdiyesi şehr-i Eylülü tarihli senet ve mektuplar ve hesâbât mûcebince yüz kırküş lirâ ve kırkbeş kuruş alacağı olup meblağ-ı mezbûrun ahzına destres olamadığından bahsile tabîb-i merkûm mahkeme-i ticâret birinci meclisi huzuruna celbile ber vech-i marûz yüzkırküş lirâ kırkbeş kuruşun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâletle berâber taht-ı hükme aldırılmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber vech-i müsted'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 20 Mayıs [1]305.

406) (48) İtalya devleti tebe'âsından Naim Benzonana'nın Üsküdar'da Rum Mehmed Paşa mahallesinde 5 numaralı hânede sâkin iken geçenlerde iki nefer-i kebir Tefîk ve Şefik nâmûn evlâdlarını terk ederek vefât eden esbak Duhan Gümrüğü nâzırı Fethi Bey zimmetinde tevârih-i muhtelifede verilmiş olan ve yedinden alınan makbûz senetleri mantukunca doksandan aded lirâ-yı Osmânî alacağı olduğu ve müteveffa-yı mûmâileyhin mahdûmu mûmâileyh Tefîk Bey'e verilen ve kayınpederi Evkaf-ı Humâyûn nezâret-i celîlesi meclis azasından bulunan saadetlû Ali Beyefendi hazretleri kefâletleriyle ikrâz edilen bir kıt'a bono mûcebince yirmi aded lirâ-yı Osmânî matlûbu bulunduğu ve medyûnân-ı merkûm[ân] deynlerinin tesviyesinde istinkâf gösterdikleri ve yedlerinden irsen intikâl eden ve menkûl kısmından madûd bulunan hânenin enkazını hedm ile furûht eylediklerinden kendilerine doksandir lirâ için mürâcaata mecbûriyet hâsıl olmuş binâenaleyh zikrolunan doksandir lirâyı Tefîk ve Şefik beylerden kefâlet-i müteselsile ahkâmına tevîkan evvel emirde tahsîli ve marru'l-beyân bononun hâvî [olduğu] yirmi lirânın dahi mûmâileyhim Tefîk ve Ali beylerden asâlet ve kefâlet hasebiyle başkaca tahsîli ve her iki iddiânın icâb eden güzeste-i nizâmiyesi ve masârif-i kanuniyesi bu babda tayin edecek olduğu vekîl ücretiyle berâber i'lâma rabt olumasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı icâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 15 Mayıs [1]305.

(s.176) 407) (49) Taraf-ı sefâretten nezâret-i celîlelerine takdîm kılınan 15 Mayıs 305 tarihli takrîr üzerine bu defa yine İtalya devleti tebe'âsından Stylianos Cioni'nin Çatalca mutasarrıflığına tabi Silivri kazasında mutasarrıf olduğu Çavuşlu nâm çiftliği arazisine kaza-ı mezbûr kaimmakâmı bulunan Feyzi Efendi bundan bir ay akdemce gelmiş olan Silistre muhâcirlerini kondukları mahalden kaldırıp hod be hod ikâme ve iskân ettirmiş ve şu mevsim ise hasat vakti olup çiftliğin meydanda olan mahsulât-ı külliyesini muhâcirin-i merkûm ile hayvanlarına tepelettirip kendisini zarar ve hasarât-ı külliye uğratmış olduğundan ve böyle sahipli arazi üzerine muhâcirin iskânı gayr-ı caiz olduğu cümleinin malûmu olduğu halde Silivri kaimmakâmı mahza

bu çiftlikte dahi ahâlî ve ashâbıyla muhâcirîn-i merkûme beyninde hâdis-e-i müteessife vukûunu görmek niyet-i gayr-ı layıkasından nâşî muhâcirîn-i merkûmeyi kasden ve mahsûsen çiftliği arazisine ikâme ettirmiş ve bundan akdem dahi Çavuşdere muhâcirlerini bâ-teşvîk otuz kırk kadar sapan ile çiftliğinin mezruâtını telefe kıyam eyledikleri hakkında bi't-tab' zuhûr edecek arbeye orada hazır bulunan heyet-i şakka ve zabtiyeler tarafından men' ettirilmiş ise de kaimmakâmın yine böyle bir uygunsuzluk zuhûrunu tasavvur ve tasammum kasdında bulunduğundan havf etmekte bulunmuş idiğünden bahsile lâzıme-i madeletin icrâsı luzûmunun makâm-ı âli-i nezâretpenâhilerine bâ-takrîr arz u iş'ârını merkûm Stylianos niyaz ve istid'â eylemişlerdir sûret-i istid'â ve ifâde şâyân-ı dikkat ve ehemmiyet olmağla evvel be evvel muhâcirîn-i merkûmûnun serîan oradan ihrâclarıyla mezkûr çiftliğin hasarât-ı müstakbeleden vikâyesi ve müteakiben dahi Çatalca mutasarrıflığı cânibinden mütehayyizandan bir âdil emîn tahkîk memurunun mahalline i'zâmıyla ahvâl-i marûza bir sûret-i ciddiye ve adilânede bi't-tahkîk icâb ve iktizâsının makâm-ı celîl-i nezâretpenâhilerine arz u iş'ârı hususunda Çatalca mutasarrıflığına iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulmasını devlet-i muşârunileyhâ sefâreti iltimâs ve takrîr eder. 23 Mayıs [1]305.

408) (50) İtalya devleti tebe'âsından mösyö Stylianos Cioni'nin Çatalca mutasarrıflığına tabi Silivri kazasında mutasarrıf olduğu Çavuşlu çiftliği arazisine Silistre muhâcirlerinin ikâme ve iskân ettirilip ihrâclarıyla lâzıme-i madeletin icrâsı zımında taraf-ı sefâretten 15 Mayıs 305 ve 23 Mayıs 305 tarihlerinde yazılan iki kıt'a takrîr üzerine henüz hukûmet-i mahalliyeye süratle bildirilmemesinden ve şimdi ise muhâcirîn-i merkûme çiftliğin arazisine hâne inşaatına mubâşeret eyledikleri istihbâr edilmiş ve çiftliğin korucularıyla muhâcirîn-i merkûme miyânesinde bir uygunsuzluğa sebebiyet verilmemesi hakkında serîan çiftlik-i mezkûr arazisinde hâne inşâlarının men' ettirilmeleri zımında kaza-yı mezbûr kaimmakâmlığına bâ-telgrafnâme bildirilmesi tekrar taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 25 Mayıs [1]305.

(s.177) 409) (51) Galata'da Ştayn mağazasının direktörü İtalya devleti tebe'âsından Henri Blumberg nâm tâcirin yanında müstahdem bulunan tebe'â-i devlet-i aliyyeden İlyâ Berabetman nâm kimesne vazife-i hizmetinde tekâsül etmesi üzerine maiyetinden ihrâc edildiğinden merkûm İlyâ'nın validesi Raşil nâm hatun mezkûr mağazaya gelip bilâ sebep İtalyalı-yı merkûmu darb eylemiş ve işbu darbin vukûunu muşâhade eden Herman Şarler ve Jan Feriman ve Yeğob Ludvikson nâm kimesnelerin şehâdetleriyle sâbit olacağı derkâr bulunmuş olmağla merkûme Raşil'in hareket-i nâ-becâsından dola-yı hakkında iktizâ eden te'dîbât-ı lâzımenin icrâsı zımında husûs-ı muna-

ziun fihin Beyoğlu ceza mahkemesinde rü'yetiyle ihkâk-ı hak buyrulmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 27 Mayıs [1]305.

410) (52) Mûzika-i Humâyûn neferatından borucu müteveffâ Rossi Efendi'nin maâşât-ı müterâkimesi olan onbin altıyüz kuruş Bâb-ı Seraskeriden taraf-ı sefârete teslim olunmuş olmağla Bâb-ı Vâlâ-yı Seraskeriye beyân-ı keyfiyet zımnında işbu takrîrin leffiyle berâber iktizâ eden muâmelenin icrâ buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 27 Mayıs [1]305.

411) (53) İtalya devleti tebe'âsından Vincenzo Korfo'nun heyet-i ithâmiyeden berâetine [karar] verilip temyiz heyeti tarafından nakz olunan kararda mademki tercüman hazır bulunmamış olduğundan karar-ı mezkûr kabul olunamayacağı cihetle tercümanın luzûm-ı i'zâmına hacet görülmemesine binâen zeylen terkîm-i cevaba ibtidâr kılındı. 30 Mayıs [1]305.

(s.178) 412) (54) Muhtıra: İtalya devleti tebe'âsından mösyö Stylianos Coni'nin Çatalca mutasarrıflığına tabi Silivri kazasında mutasarrıf olduğu Çavuşlu çiftliği arazisinde hâne inşâ eden Silistre muhâcirlerinin ihrâcları hakkında taraf-ı sefâretten tastîr kılınan tekârîr-i müteaddide üzerine muhâcirîn-i merkûme oradan çıkarılmaları zımnında Dahiliye nezâret-i celîlesi marifetiyle Çatalca mutasarrıflığına bir kıt'a telgrafnâme yazılmış ise de el'ân muhâcirîn-i merkûme çiftlik-i mezkûr arazisinde hâne inşâ etmekte oldukları kaviyyen istihbâr edilmiş olduğu ve böyle hod be hod İtalyalı-yı merkûmun zîr-i tasarrufunda bulunan arazi ve meskenine duhûl ve taarruz demek olup bu hâl ise büsbütün adl u hakkâniyete munâfî olduğdan mâada çiftlik-i mezkûrun harabiyetinden küllî zarar ve ziyânını mucip olmuş olduğundan serîan muhâcirîn-i merkûmenin hadd-i tasarrufunda bulunan araziden ihrâcları zımnında Dahiliye nezâret-i celîlesi vesâtetiyle Çatalca mutasarrıflığına bir kıt'a tahrîrât tastîr ve i'ta buyrulması temenni olunur. 31 Mayıs [1]305.

413) (55) İtalya devleti tebe'âsından Alexander Corpi nâm kimesnenin Çekmece-i sağır dahilinde Pentehori nâm karyede mutasarrıf olduğu Pentehori nâm çiftliği derûnunda beslemekte bulunan hayvanlarının mezkûr çiftlikte ikâmet ettirilmeyip bunların oradan ihrâç ettirilmesi olmadığı halde kendileri sûret-i cebriyede çiftlik-i mezkûra bi'd-duhûl mezkûr hayvanları tard u teb'îd edileceği Berğos müdüriyeti tarafından şedîden emr u tenbîh edilmiş ve burada mezkûr çiftlikte bulunan korucunun dahi Galata'da mağaza-i mahsûsundan alarak tezkeresi mevcut olduğu halde istimâl ettiği Martini ta-

bir olunan tûfengini dahi almış oldukları ve halbuki çiftlik-i mezkûr İtalyalı-ı merkûm Alexander Corpi'nin kendi tasarrufunda olup bir kimesne ise mutasarrıf bulunduğu bir mahalde her bir şeyi beslemeğe ve her bir şeyi bulundurmakta nizâmen serbest bulunduğu ve mezkûr hayvanâtın çiftlik derûnunda bulunması hiçbir ferdi zara[r]dide etmediği cihetle müdir-i mûmâileyhin işbu hayvanlara adem-i müdahalesi ve korucu-i merkûmun marru'l-arz tezeresiyle istimâl etmekte olduğu ve müdir-i mûmâileyhin yedinde bulunan tûfenginin tarafına i'tâ kılınması zımında bâ-tahrîrât Çekmece-i sağır kazası kaimmakâmlığı marifetiyle müdir-i mûmâileyhe evâmir-i mukteziyenin i'tâsı husûsu cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 1 Haziran [1]305.

(s.179) 414) (56) İtalya devleti tebe'âsından Muzıka-i Humâyûn borucusu müteveffâ Rossi Efendi'nin Bâb-ı Vâlâ-yı Seraskerîden Hâriciye nezâret-i celîlesine gönderilen onbin altıyüz elliüç kuruş sefâret kapıoğluna teslim olunduğunu mübeyyin işbu ilm u haber terkim ve i'tâ kılındı. 5 Haziran [1]305.

415) (57) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Karadağ'da bar şehbenderi Feyzi Bey zimmetinde bâ-i'lâm-ı ticâret alacağı olan beşyüz elliüç frank yetmişbeş santimin dâire-i icrâiyece tahsiline destres olamadığından mârru'l-arz alacağının fâiz ve masârif-i muhâkeme ve sâiresiyle maan te'mîn ve tahsili için ticâret icrâ memûriyet-i behiyyesi marifetiyle medyûn-ı mûmâileyh Feyzi Bey'in mârru'z-zikr şehbenderlik maâşından usûlen rub'unun taht-ı hacze alınarak ol-sûretle muâmelât-ı kanûniyenin îfâsı hususunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep ve istirhâm eylemiş olduğundan ber müceb-i istid'â icrâ-yı icâbı cânib-i kaçırlaryadan iltimâs ve takrîr olunur. 6 Haziran [1]305.

416) (58) Yunan devleti tebe'âsından Daniyel Papa nâm tâcire Mâliye nezâret-i celîlesi cânibinden 16 Haziran 1304 tarihli ve dokuzuncu defter ve 56 numaralı Manastır vilâyetinin binüçyüzbir ve binüçyüzüç senele-ri vâridatından tesviye olunmak üzere ellisekizbin beşyüz altmışaltı kuruş ve yirmialtı pareyi mutazammın bir kıt'a havâle i'tâ kılınmış ve muahharan 19 Haziran 304 tarihli ve 119 numaralı tahrîratlı meblağ-ı mezbûr vilâyet-i muşârunileyhâ defterdarı tarafından tesviyesine emir dahi verilmiş ve geçen sene ise merkûm Daniyel Papa sâlifü'z-zikr havâlenin bedelini ahz ile İtalya devleti tebe'âsından Hayım Ğabay nâm tâcire devr eylemiş ve İtalyalı-yı merkûm ise şimdiye kadar çalışarak tahsiline muvaffak olamamış olduğundan havâle-i mezkûrun tarîk-i tesviye ve îfâsının teshîl buyrulması temennî olunur. 8 Haziran [1]305.

417) (59) İtalya devleti tebe'âsından mösyö avukat Gallerini'nin bundan on mâh mukaddem Dersaâdet'te Yusufyan hanında çend senedenberi depozito olunmuş olan bazı çukaların bulunduğu odalardan birisine gûya münasebetsiz hareketle duhûl eylemiş olmasından dolayı vukubulan munâzaa hakkında Dersaâdet bidâyet ceza mahkemesi istintâk dâiresinde tahkîkât-ı lâzîmenin icrâsına mubâşeret olunarak nihayet tetkikâtta mustantiklik tarafından luzûm-ı muhâkemesi gösterilerek ol-vechile heyet-i ithâmîyeye bi'l-vekâle evrâkları irsâl kılınmış ve heyet-i ithâmîyece ise sefâret tercümanlarından mösyö Podesta ve husûs-ı mezkûrda zî-medhal olduğu iddia edilen İngiltere devleti tebe'âsından mösyö Refâil Çervani için dahi İngiltere sefâreti tercümanı mösyö Alvarsi hazır oldukları halde müzakere-i keyfiyet edildikde maznûn sınıfında addolunan mûmâileyh Gallerini ile Çervani'nin cinâyet ile ithâm edilerek ol-vechile karar verilmiş ise de merkûmanın derdestlerine bir gûne karar i'tâ edilmeyip mezkûr karar tercüman-ı mûmâileyhima taraflarından ol-vechile imza edilmiş ve şimdi ise mahkeme-i cinâyet tarafından maznûn-ı merkûmanın derdest olunmaları niyetinde bulunulduğu ve heyet-i ithâmîye tarafından merkûmanın derdestleri hakkında bir gûne karar olmadığı cihetle merkûmânın derdestleri hususundan sarf-ı nazarla keyfiyetin heyet-i ithâmîye tarafından verilen karar vechile rû'yetine devam edilmesi zımnında iktizâ eden evâmir-i nezâretpenâhilerinin irsâli husûsu temennî olunur. 10 Haziran [1]305.

(s.180) 418) (60) İtalya devleti tebe'âsından ve tüccârdan Beyoğlu'nda 299 numarada mukîm mösyö Albercon'un mağazasında bundan akdem birçok seneler zarfında direktör sıfatıyla istihdâm olunup ol-sıfatla mağaza-i mezkûrun sandık ve defâtirini tutmakta bulunmuş olan tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve tüccârdan kezâlik Beyoğlu'nda Derviş sokağında sâkin mösyö Oskar Korpan ile miyânelerinde takrîben üç senedir zuhûr eden munâzaadan nâşî İtalyalı-ı mûmâileyh rû'yet-i muhâsebeye lede's-şurû' tetkîk-i hesapta merkûm Oskar Korpan'ın sinîn-i vâfire zarfında sandıktan fuzûlî ve haksız olarak yevmiye mebâliğ-i külliye ahzette olduğu ve ol-vechile zimmetine geçirdiği işbu mebâliğin birkaç yüz lirâya bâliğ bulunduğu tahakkuk etmesiyle ve yekunlarca hîle icrâsıyla ketm u ihfâ edilen işbu ihtilâsâttan başka olarak merkûm Oskar Korpan'ın İtalyalı-ı mûmâileyhe mebâliğ-i külliye borcu olduğunu ispat edecek daha sâir muhtac-ı tetkik kalemler dahi bulunmasına ve maamafih Oskar Korpan bazı dâinlerine İtalyalı-ı mûmâileyhin mağazasından sattığı eşyâ bedeliyle kendi duyûnât-ı şahsiyesini îfâ eylediği dahi görülmüş olduğundan ve mevâdd-ı meşrûha ile hîn-i muvâçehede arz u ilâve kılınacak mevâdd-ı sâireden dolayı İtalyalı-ı mûmâileyhin merkûm Oskar Korpan

zimmetinde bi'l-muhâsebe tebeyyün ve bâ-defter irâe edilecek küllî mebâliğ alacağı bulunduğundan ve şu halde kendisinin işbu dava-yı mütekâbilenin mukaddema merkûm Oskar Korpan tarafından ikâme edilen dava ile birleştirilerek tarafeyn beyninde olan muhâsebâtın sûret-i kat'iycede rü'yet ve fasl u hükm edilmesi lâzımeden bulunduğundan bahsile merkûm Oskar Korpan'ın mahkeme-i ticâret birinci meclisine bi'l-celb işbu dava-yı mütekâbilenin kendisinin dava-yı asliyesiyle birleştirilmesi ve muhâsebâtının rü'yet ve tetkikiyle tebeyyün edecek alacağının maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tesviyesi-ne merkûm Oskar Korpan'ın mahkûm tutulması İtalyalı-ı mûmâileyh mösyö Albercon tarafından bâ-arzuhal talep ve istid'â olunmuş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı iltimâs ve takrîr olunur. 12 Haziran [1]305.

419) (61) Galata'da Şeftali sokağında berberlik eden İtalya devleti tebe'âsından Antonio Gagliardi'nin konsolatoya takdîm eylediği istid'â mûcebince mahall-i mezkûrda Pascal nâm kimesnenin mağazasında bulunup bir miktar keyifli olduğu halde bir cam şikest etmesi üzerine polis tarafından derdest edileceği sırada firâr edip mağazasındaki odasına çıkmış iken polisler merkûmun odasına çıkıp darp ve cerh etmişler ve üzerinde bulunan iki adet saat ve altı mecidiye bir çar-yekini aldıktan sonra Galata zabıta merkezine götürüp muahharan konsolatoya göndermek üzere konsolato hademesinden Hüseyin Ağa'ya teslim edilmiş ise de böyle bilâ sebep merkûmun odasına duhûl birle darb ve cerh etmeleri muğâyir-i hakkâniyet ve adalet bulunmuş olmağla merkûmün polislerin işbu hareketlerinden **(s.181)** dolayı haklarında îcâb eden te'dibât-ı lâzımenin icrâsıyla berâber sâlifuz-zikr iki adet saatle altı mecidiye bir çar-yekin îadesi ve olamadığı halde bedellerinin tahsîli luzûmunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â husûs-ı munaziunfihin Beyoğlu ceza mahkemesinde ihkâk-ı hak buyrulması devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 13 Haziran [1]305.

420) (62) Dersaâdet İtalya konsolatosu mahkemesinde derdest-i rü'yet bulunan bir davadan dolayı şehâdetinin luzûm-ı istimâi bulunan Sultanhamamda 25 ve 57 numarada mukîm tebe'âdan Şamlı Mehmed Mustafa nâm kimesne mâh-ı hâlin yirmibirinci Çeharşenbe günü alafranga saat onda taraf-ı konsolatoya i'zâm ettirilmesi zımnında iktizâ eden muâmelenin ifâ buyrulması iltimâs olunur. 14 Haziran [1]305.

421) (63) Halep'te bulunan İtalya mektebi lazimesiçün İtalya Hâriciye nezâreti tarafından bir sandık derûnunda gönderilen terâzi ve dirhemleri ve sâire İskenderûn gümrüğü tarafından tevkîf edib mezkûr terâzi ve sâire

mektebe mahsûs olmadığı ifâde ve beyân edilmekte halbuki işbu âlât mektep çocuklarının derslerine mahsûs olduğundan gümrük-i mezkûrdan imrârına müsâade olunması zımnında bâ-telgrafnâme iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması iltimâs olunur. 17 Haziran [1]305.

422) (64) Dersaâdet'te mahkeme-i istînâf müddeiumûmiliğinden taraf-ı konsolatoya vârid olan 14 Haziran 305 tarihli ve 2091 numaralı müzekkere-de meb'ûs müddeiumûmi muavini tarafından yazılan ithâm-nâme ile heyet-i ithâmîyenin mazbata sûreti ber müceb-i talep İtalya devleti tebe'âsından Gallerini'ye tebliğ olunmuş ancak 27 Şubat 304 tarihli ve dört yüz sekiz numaralı mazbatanın karar yerine merkûm Gallerini ve İngiliz Refâil cinâyet mahkemesinin tevkîfhânesine nakilleri muharrer bulunmuş ise de İngiltere tercümanı mösyö Alvares ile İtalya tercümanı mösyö Podesta'nın imzaları tahtında bulunan karar defterinde tevkîfhânesine nakilleri tabiri muharrer olmadığından işbu nokta hakkında ileride tarafeynin muhafaza-i hukûkları zımnında taraf-ı konsolatodan müddeiumûmi cânib-i vâlâsına beyân ve ihtâr-ı keyfiyete mecbûriyet hâsıl olmuş olmağla terkîm-i cevâba ibtidâr kılındı. 19 Haziran [1]305.

(s.182) 423) (65) İtalya devleti tebe'âsından Joseph Gasparini veledi Antonio nâm kimesne İtalyada Padova şehrindeki pederi vefât etmiş olduğu ve merkûm bi't-tab' husûsât-ı zatiyesinin tesviyesi zımnında memleketi cânibine azîmet edeceğinden ve bundan bir buçuk senedenberi mâhiye sekiz yüz kuruş maâşla Yıldız Sarayı Humâyûnu çimentoculuk hizmetinde istihdâm olunmuş olduğundan şu müddet-i istihdâmı zarfında müterâkim on aylık maâşının tarafına i'tâ buyrulması temennî olunur. 20 Haziran [1]305.

424) (66) İtalya devleti tebe'âsından Üsküdar'da Bağlarbaşı'nda 4 numaralı hânede sâkin Fuad Bey nâm-ı diğer tabip Socci nâm kimesnenin hizmetinde bulunan Fezâvel nâm kadın bundan çend gün akdem tabîb-i mûmâileyhin zevcesi Sâliha Râbia hanımın malı bulunan altıbin kuruş kıymetinde bir çift küpe ve bir altın saati sirkat ile firâr eylemiş olduğundan mezbûre Fezâvel nâm kadının Üsküdar müddeiumûmiliği marifetiyle bi't-taharrî derdest edilerek hakkında lâzım gelen muâmelât-ı kanûniyenin ifâsını ve mâl-ı merkûmun maa zarar ve ziyân tarafına i'tâsını İtalyalı-yı tabîb-i mûmâileyh bâ-istid'â talep ve istirhâm eylemiş olduğundan ber müceb-i istid'â icrâ-yı icâbı iltimâs ve takrîr olunur. 20 Haziran [1]305.

425) (67) İtalya devleti tebe'âsından Ernesto Telaso'nun tebe'â-i devlet-i aliyyeden Aydın vilâyet-i celîlesi dahilinde vaki Kesendire kaimmakâm-ı esbakı Kara Osmânzade Mustafa Efendi aleyhine birinci mahkeme-i

ticâretten istihşâl eylediği 8 Eylül 303 tarihli ve 205 numaralı bir kıt'a i'lâmında mahkûmunbih kısmındaki alacağı olan mebâliğin tahsîli zımnında kısım-1 mezkûrun mevki-i icrâya vaz'ı luzûmunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 22 Haziran [1]305.

426) (68) Trablusşamdaki İtalya konsolos memuru nasbına değin şimdilik muvakkatan memûriyet-i mezbûreyi îfâ etmek üzere bu kerre Beyrut'ta bulunan konsolos vekillerinden Enrico Şabetelli nâm zât tayîn kılınmış olmağla memûriyetinin icrâsı zımnında iktizâ eden mektûb-ı sâminin tastîr ve i'tâ buyrulması İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 22 Haziran [1]305.

427) (69) Çukurcuklu çiftliği mutasarrıfı Mehmed Ağa ile İtalya devleti tebe'âsından Onnik Malakyano miyânelerinde mütekevven tarla munâzaasının faslı zımnında Silivri istintâk dâiresinden İtalyalı-yı merkûm celb olunmakta olduğu ve çiftliği mezkûr ise Tekfurdağı hudûdunda vâki bulunmuş idiğünden bu halde munâzaa-i mebhûsenin halli ora mahkemesine ait bulunmuş ve hakikat-i hâli mutazammın bulunan evrâk sûretleri dahi leffen takdîm kılınmış olmağla evrâk-ı mezkûre meâllerine nazaran merci-i rü'yetinin tayîni luzûmu temennî olunur. 22 Haziran [1]305.

(s.183) 428) (70) İtalya devleti tebe'âsından Pandeli Casanova nâm tâcir aleyhine ve tebe'â-i devlet-i aliyyeden Kostantino Yovanopulo lehine 12 Nisan 305 tarih ve 14 numarasıyla mahkeme-i ticâret tarafından verilen i'lâmın ahkâmını İtalyalı-yı merkûm Pandeli Casanova adem-i kabul ile merbûtan takdîm kılınan lâyiha-i i'tirâziyesi vechile îade-i muhâkeme eylediğinden ol-vechile muâmelât-ı kanûniyenin îfâsını bâ-istid'â talep eylemiş olduğundan ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 26 Haziran [1]305.

429) (71) Tokat'ta bulunan Reji merkez idaresi memûrlarından ve İtalya devleti tebe'âsından Michele Gallo nâm kimesne idâre-i mezkûrede vukûbulan bin lirâ ihtilâsâtta medhali olduğu maznûniyetle taht-ı tevkîfe alınmış ve keyfiyet Tokat mahkemesi hakimi tarafından Sivas İdâre meclisinin heyet-i ithâmiyesine havâle kılınmış halbuki merkûm Gallo İtalya devleti tebe'âsından olup Reji İdâresi hizmetinde bulunmasıyla kendisinin devlet-i aliyye memuru sıfatında bakılamayacağı derkâr bulunduğundan merkûmun aleyhine ikâme olunan şu davanın ber müceb-i usûl mehâkim-i adiyeye mahkemesinde rü'yet kılınması zımnında Sivas vilâyet-i celîlesine îcâb eden

evâmirin bâ-telgraf iş'ârı hususu cânib-i sefâretten temennî olunur. 26 Haziran [1]305.

430) (72) İtalya devleti tebe'âsından Nicola Vasiliyadi'nin taraf-ı konsolatoya takdîm eylediği istid'âdan anlaşıldığı vechile Balıkesir vilâyet-i celîlesi dahilinde Erdek kazasına tabi Ğunya karyesinde bundan birbuçuk mâh akdem merkûm Vasiliyadi işlerinin tesviyesiçün karye-i mezkûra gittiğinde işbu karye mütemekkinlerinden Hristo Maçakofe Mihailoğlu İtalyalı-yı merkûmu katledeceğini beyân ve gûya İtalyalının taht-ı tasarrufunda bulunan bir bağ kendisinin bağı olduğundan bahsile bir gün yedine bir balta alıp merkûm Nicola'nın murûr edeceği mahalli bekleyerek heman murûr eder iken üzerine hucûm etmiş ve o esnada ahâli-i karyeden birkaç adam orada bulunup merkûm Hristo'yu şu muâmele-i gaddâranesinden men' etmişler bunun üzerine İtalyalı-yı merkûm havfinden hasta olup hayli zarar ve ziyâna dûçâr olmuş ve oradaki husûsât-ı zâtiyesini tesviye edivermekte bulunmuş olduğundan ba'dehu hukûk-i şahsiyesi hakkında olan tedâbir ittihâz kılınmak üzere şimdilik merkûm Hristo'nun te'dîbi ve şu halin adem-i tekerrürü hakkında merkûm Hristo'yu kefâlet-i kaviyeye rabt olunması hukûmet-i mahalliyyeye iş'ârı zımnında vilâyet-i muşârunileyhâya iktizâ eden evâmir-i müessirenin tastîr buyrulması temennî olunur. 28 Haziran [1]305.

431) (73) İtalya devleti tebe'âsından Vincenzo Şabatelli Galata'da Yüksekaldırım'da 118 numaralı mağazada mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden İsak Abramoviç nâm şapkacıya vermiş olduğu hasır şapkadan dolayı gayri-iz teslîm bâ-defter sekizyüz yetmişbeş frank alacağı olup ancak medyûn-ı merkûm bundan birkaç gün akdem vefât etmiş olduğundan Beyoğlu'nda Hendek sokağında 46 numarada mukîme zevcesi ve eytâmının vasiyyesi Tahse nâm hatun meblağ-ı mezbûrun te'diyesinden imtinâ eylediğinden meblağ-ı mezbûr güzeşte ve masârifi ile bâliğ olduğu tabii olan bin ikiyüz frankın te'mîn-i istîfâsı zımnında mezkûr mağaza derûnunda bulunan mal ve eşyanın taht-ı hacze aldırılmasını tâcir-i merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 28 Haziran [1]305.

(s.184) 432) (74) Yusufyan hanında vukûbulan sirkatten dolayı İtalya devleti tebe'âsından Gallerini'nin li-ecli'l-isticvâb tercüman beylerden bir zâta terfîkan Haziran'ın yirmidokuzuncu Pençşenbe günü saat beş raddele-rinde mahkeme-i cinâyete irsâli zımnında riyâset-i mahkeme-i cinâyet müh-rüyle memhûr ve 24 Haziran 305 tarihli tezkire-i vâlâları İtalya kançılaryasına vurûd etmiş ise de merkûm Gallerini'nin heyet-i ithâmiye tarafından

derdesti hakkında bir karar olmadığından ve bu kerre kendisinin celbi ise mahza derdest ile tevkîf emeliyle olduğu istihbâr edildiğinden bu cihet bi't-tab kabul olunamayıp İtalyalı-ı merkûm i'zâm olunamayacağı hususu cânib-i konsolatodan beyân edilir. 29 Haziran [1]305.

433) (75) İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu'nda mukîm Mario Scofani'nin İstanbul'da Çenberlitaş civarında mukîm Fuad Paşa hafidi Hikmet Beyefendi aleyhlerinde bu kere mahkeme-i ticâret birinci meclisinden istihsâl eylediği 24 Haziran 305 tarihli ve otuzdokuz buçuk lirâ ve ondört buçuk kuruş maa fâiz ve masârifât-ı muhâkeme mahkûmiyetini mutazammın i'lâm-ı gıyâbînin muâmelât-ı tebliğiyesi icrâ kılınmış olduğundan i'lâm-ı mezkûrun ber müceb-i usûl icrâsı ve ol-vechile mârru'z-zikr mahkûmunbih alacağının fâiz ve masârifât-ı muhâkemesiyle maan te'mîn-i istîfâsı zımnında medyûn-ı mûmâileyhin Dersâadet Emniyet Sandığına olan yüzelli lirâsından kifâyet ederinin mahkeme-i ticâret icrâ memuriyet-i behiyyesi marifetiyle taht-ı hacze alınmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 29 Haziran [1]305.

434) (76) Beyoğlu'nda Fîrûz Ağa sokağında 51 numaralı hânede sâkin İtalya devleti tebe'âsından matbaacı mösyö Caspar Eugeni vekili Caspar Sezar Efendi'nin cânib-i konsolatoya takdîm eylediği istid'âda müvekkilinin Galata'da Baltacı hânında La Türkî gazetesi sahib-i imtiyâzı ve müdürü tebe'â-i devlet-i aliyyeden mösyö Andrezilis zimmetinde mahkeme-i ticâret birinci meclisinden sadır olan 17 Haziran 305 tarih ve 85 numaralı i'lâm mücebince güzeşte ve masâriften mâada alacağı olan yirmibir aded Osmânlı lirâsıyla seksenüç kuruşun tahsîline destres olamadığından bahsile alacağının te'mîni zımnında medyûn-ı merkûmun Duyûn-i Umûmiyeden mâh be mâh ahz etmekte olduğunu istihbâr eylemiş olduğu mebâligden rub'unun hacziyle mahkeme-i ticâret icrâ memûriyeti veznesine gönderilmesini bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 22 Haziran [1]305.

435) (77) Geçen Teşrînievvel ayında İtalya devleti tebe'âsından Bartolomeo Monteverde nâm kimesne Mısır'dan İzmir'e azîmet etmek üzere Beyrut cânibine çıkmış olduğu halde Mısır'dan getirdiği bazı antikalar Beyrut gümrüğü tarafından alıkonmuş ve merkûmun talebi üzerine mezkûr antikalar ber müceb-i nizâm evvel emirde Dersâadet'e Müzehâneye gönderilmesi îcâb edeceği vâli tarafından konsolatoya beyân edilmiş halbuki şimdiye kadar mezkûr antikalar hakkında ne muâmele olduğu anlaşılamadığı gibi İtalyalı-ı

merkûm ise mezkûr eşyâlarını her bâr talep etmekte bulunduğundan mezkûr antikaların Müzehâneden İtalyalı-ı merkûma i'tâ kılınmak üzere sefârete takdîm kılınması hususu İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 1 Temmuz [1]305.

(s.185) 436) (78) Hasköy'de sâkin Manuil vereseleri ile mahall-i mezkûr sâkinlerinden ve İtalya devleti tebe'âsından Giacomo miyânelerinde müte-kevven dava hakkında bundan akdem mahkeme-i istînâf hukuk kısmından sudûr eden i'lâm ahkâmı bu kerre tahrîren nakz olunarak 27 Eylül 304 tarihli ve 252 adedli i'lâm-ı temyiziye ahkâmıyla keyfiyetin yeniden rü'yeti zımnında istînâfa iâde kılınmış ise de İtalyalı-ı merkûm Giacomo işbu mesele hakkında bir çok zamandanberi uğraşarak son derece mutazarrır olduğu gibi bu kerre dahi merkûm derece-i nihâyede fakîru'l-hâl bir dereceye vardığı kançılıryaca musaddak bulunduktan başka merbût ilm u haberden dahi müstebân buyrulacağından merkûmun bu defa mahkeme-i istînâfta tebliğ ve ihzâr ve buna mumâsil harçlardan ber müceb-i uhûd muâfiyeti husûsu cânib-i konsolatodan temennî olunur. 4 Temmuz [1]305.

437) (79) Posta ve Telgraf nezâretinden taraf-ı konsolatoya 6 Haziran 305 tarihli mevrûd müzekkerede İtalya devleti tebe'âsından Georgi Petro'nun Bandırma Postahânesinden derdest edilen evrâk ol-vakit Yunan konsolos memurlarına teslim ve andan sefârethâneye gönderildiği beyân ve hikâye olunmuş halbuki Bandırma'da Yunan konsolos memûru evrâk-ı mezkûre kendisine teslim olunmadığı resmen yazılmış olduğu mektuptan anlaşılmış olduğu halde evrâk-ı mebhûse Bandırma Postahânesinde idiği tabîi bulunmuş olmağla taharriyât-ı mukteziyenin icrâsıyla evrâk-ı matlûbe buldurulup buraya gönderilmesi zımnında îcâb edenlere emr u tenbih buyrulması taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 8 Temmuz [1]305.

438) (80) İtalya devleti tebe'âsından Domenico Calvani bâ-kontrato Yüzbaşı Ali Rıza Bey'den Beyoğlu'nda Feramola sokağında 17 numaralı dükkânı istîcâr edip ancak mûmâileyh Ali Rıza Bey va'deylediği şurûtta devr-i medyûndan İtalyalı-yı merkûm tarafından mezkûr dükkânı terke mecbur olmuş ise de mûmâileyh Ali Rıza Bey'in henüz murûr etmeyen mâh için sekiz mecîdi ahz etmek üzere ismi meçhul asâkir-i şâhânedan bir nefer göndererek müstecir-i merkûm üzerine hucûm birle darb eylemiş ve o esnada İtalyalı-yı merkûmun pederi bulunan Antonio gelmesiyle bunu dahi darp edip ve ferdâsı günü dahi mûmâileyh Ali Rıza Bey bizzât gelerek bed muâmele ve tahkirâta başlamış olduğundan istimâ olunacak şuhûd mücebince gerek mûmâileyh Ali Bey ve gerek nefer-i merkûmun şu muâmele-i gayr-ı layıklarından dolayı

haklarında iktizâ eden te'dibâtın icrâsı ve bu bâbda vukûbulmuş ve bulacak zarar ve ziyân ve sâirenin tazmîn ettirilmesini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâb-ı halin icrâ buyrulması devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 10 Temmuz [1]305.

(s.186) 439) (81) Beyoğlu'nda Kazğancı mahallesinde Çeşme sokağında 5 numaralı hânede müste'ciren ikâmet etmekte bulunan Devrek Çukuryan nâm kadının marru'z-zikr hânesinin bir odasında ikâmet eden İtalya devleti tebe'âsından saatçi Antonio Assanti nâm kimesnenin sefârete takdîm ettiği istid'âsında birkaç vakittenberi nâ-mizâç bulunduğundan bazısı kendi malı ve bazısı tamir edilmek üzere kendisinde bulunan birkaç saat ile altına müteallik bazı eşyâ odasında bulunup bundan dört gün akdem merkûm İtalya[lı] hânenin havlusunda mezbûre Devrek ile konuşmakta bulunduğu bir zamanda merkûmun oğlu bulunan Giuseppe Assanti odaya çıktığında mezbûre Devrek'in oğlu Kiğork'u odanın içinde olduğunu ve bazı altın eşyaları ahz eylediğini muşâhade eylemiş olduğundan hemen merkûm Kiğork'u tutup cebinden dahi bir aded sim saat ihrâç eylemiş ve merkûm Kiğork'un feryâdı üzerine vâlidesi gelerek mahdûmunu merkûm Giuseppe yedinden kurtarmış ve İtalyalı-yı merkûm Assanti ise oda derûnunda bulunan eşyalarını hîn-i muâyenesinde yirmi aded sim ve bir aded altın saat ile üç aded altın köstek ve bir aded Osmânlı altını ve bir aded sim kutusu zâyî olduğunu muşâhade etmiş olduğu ve şu hâle nazaran mezkûr eşyaları merkûm Kiğork ile vâlidesi Devrek'in ahz u sirkat eylediklerine asla şüphe kalmamış olduğundan mezbûre Devrek ile merkûm Kiğork'un ber müceb-i usûl celbleriyle şu mütecâsir bulundukları ef'âllerinden dolayı mucazât-ı kanuniyelerinin icrâsı ve mârru'z-zikr eşyâ-yı mesrukaların dahi yedlerinden alınarak tarafına teslîm birle hukûk-ı şahsiyesinin vikâye kılınması husûsunu İtalyalı-yı merkûm Antonio Assanti bâ-istid'â talep eylemiş olduğundan ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 11 Temmuz [1]305.

440) (82) Tokat'ta mukîm İtalya devleti tebe'âsından tabîp Ciro Comaschi tarafından sefârete takdîm olunan istid'âda hukûmet-i mahalliye tarafından kendisinden ve oğulları tarafından bedelât-ı askeriye talep olunmakta olduğu beyân olunmuş ve halbuki bu gibi bedelât-ı askeriyenin ecnebîlere dokunur yeri olmadığı bedîhi ve âşikâr bulunduğundan bu bâbda İtalyalı-yı merkûmun tazyîk olunmaması zımnında mahalline iktizâ eden evâmirin tastîri hususu İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 11 Temmuz [1]305.

441) (83) Beyoğlu bidâyet ceza mahkemesi mustantikliği tarafından 26 Haziran 305 tarihli ve 1008 numaralı verilen men'-i muhâkeme kararı İtalya devleti tebe'âsından Antonio Longo nâm kimesneye tebliğ olundukda zîrde beyân olunan esbâbdan nâşî karar-ı mezkûr aleyhine istînâf-ı dava eder şöyle ki birincisi İtalyalı-yı merkûm birkaç şahıs aleyhine ikâme-i dava etmiş iken mustantik-ı mûmâileyh işi yalnız Halil Saka üzerine yürütüp hakkıyla icrâ-yı tahkikat etmemiş olduğu ikincisi mustantik-ı mûmâileyh İtalyalı-yı merkûmun bahçesinde Halil Saka'nın duvarının inşâ olunmasına selâhiyet vermiş halbuki İtalyalının bahçesine girmek ve familyasına ve kendisine bed muâmele ve tahkirâta tasaddi etmesine kimesnenin asla selahiyet-i kanuniyesi olamayacağı derkârdır üçüncüsü mustantik-i mûmâileyhin vermiş olduğu sâlifuz-zikr kararnâmenin İtalyalı-yı merkûm tarafından irâe olunan şuhûda dâir bir şey mestûr olmadığı gibi bu fıkrayı dahi meskûtun anı bırakılması muvafık-ı hakkâniyet ve adâlet olamayacağı umûr-ı malûmedendir işte şu esbâb-ı mesrûdeden dolayı kararnâme-i mezkûr aleyhine istînâf-ı dava etmiş olduğundan iddiası ber vech-i hakkâniyet istimâ ve icâb-ı halin icrâsını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının ifâsını devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr eder. 12 Temmuz [1]305.

(s.187) 442) (84) İtalya devleti tebe'âsından Avram Amon nâm tâcirin Maliye Hazîne-i celîlesi aleyhinde olarak 29 Haziran 305 tarihli ve 326 numaralı i'lâmın mevki-i icrâyâ vaz'ı hususunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 15 Temmuz [1]305.

443) (85) İtalya devleti tebe'âsından Joseph Mesiraki nâm tâcir Hidiviyet-i Mısıriyye dahilinde Port Said iskelesinden celb etmiş olduğu 23 sandık Çin çiçeklik ve tabak ve sâirenin Port Said'de resm-i gümrüğünü ifâ ederek tezkiresini dahi ahzeylemiş ve ber müceb-i usûl tezkire-i mezkûrenin ibrâzıyla eşyâ-yı mebhûsenin teslimini talep eylemiş ise de ancak eşyâ-yı mezkûre üzerine Galata gümrüğünden tekrar resm-i gümrük talep olunmakda olduğundan bu dahi usûl ve kâide-i mer'iyeye muhâlif ve muğâyir olduğundan eşyâ-yı mezkûrenin serîan İtalyalı-yı merkûma i'tâ buyrulması taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 17 Temmuz [1]305.

444) (86) Tarsus'da bulunan İtalya konsolos memurunun bundan akdem maiyetinde bulunan imtiyâzlı tercüman Antonio Sabonis nâm kimesne bu kerre istifâ etmiş olduğundan yerine tayin olunan tebe'â-i devlet-i aliyyeden Halil Şalkon nâm kimesneyi imtiyâzlı tercüman tanılmak üzere mahalli-

ne îcâb eden evâmir-i muktaziyenin tastîr ve i'tâsı cânib-i sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 18 Temmuz [1]305.

445) (87) Adana'da bulunan İtalya konsolos memuru maiyetinde Miran Mimâryan nâm kimesnenin imtiyâzlı tercüman tanılmak üzere mahalline îcâb eden evâmir-i muktaziyenin tastîr ve i'tâsı cânib-i sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 18 Temmuz [1]305.

446) (88) İtalya devleti tebe'âsından Edremid'de mukîme Eleni Temlidis'in Avusturya devleti tebe'âsından Mihail Efriyod nâm kimesne zimmetinde gayr-ı ez-güzeşte ve masârif üçbin ve kûsûr lirâ alacağının emr-i istîfâsı zımnında medyûn ve müflis-i merkûmun mahall-i mezkûrda bulunan malûmu'l-kitaât emlâki taht-ı hacze aldırılarak evvel emirde mevki-i muzâyedeye vaz' olunan sekiz parça ile bir bâb hâne dâiyne-i mezbûre uhdesinde takarrur etmiş ise de yalnız mezkûr hâne teslim ve senedi i'tâ olunmuş ve diğer sekiz kıt'a emlâkin teslîm ve senedât-ı mukteziyesi i'tâda muhâlefet olunmakta olduğundan bahsile akdemce tastîr kılınan takrîr İstişâre Odasında taht-ı karara alınarak 19 Mart 305 tarihinde ve 11 numaralı tahrîrât-ı aliyye-i cenâb-ı sefâretpenâhileriyle Adliye nezâret-i celîlesiyle Hudâvendigâr vilâyetine teblîğat-ı lâzime icrâ olunmuş ise de **(s.188)** henüz netice-i muntazıra verilmemiş ve dâiyne-i mezbûre ise sızlanmaktan hâlî olmadığı cihetle serîan keyfiyetin te'kid buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 19 Temmuz [1]305.

447) (89) İtalya devleti tebe'âsından A. A. Cohen Frer ve Kumpanyanın tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve Hâriciye nezâret-i celîlesi memurlarından Haççık Efendi zimmetinde olan alacağının istîfâsı zımnında mahkeme-i ticâret birinci meclisine lede'l murâcaa 29 Eylül 1290 tarihinde bir kıt'a i'lâm istihsâl etmiş olduğundan ber mûceb-i i'lâm güzeşte ve masârif-i muhâkemededen mâadâ mezkûr kumpanyanın mûmâileyh Haççık Efendi'de yüz kırk üç adet lirâ ve seksen santim matlûbu olduğu tebeyyün etmiş ve işbu i'lâm icrâsına çend sene teşebbüs edilmiş ise de muvaffak olunamamasından nâşî târih-i i'lâmdan dokuz sene sonra terâküm eden güzeşte re'su'l-mala ba'de'z-zam asıl olan üçyüzaltı adet lirâ ve yetmiş üç santim alacağının taht-ı hükme alınması zımnında yeniden istid'â olunmuş idi ve ber mûceb-i istid'â meblağ-ı mezbûr medyûn-ı mûmâileyhden tahsîli hakkında mahkûmiyetini hâvi 13 Şubat 1299 tarihinde bir kıt'a i'lâm dahi istihsâl olunmuş ve şu i'lâm-ı âhir mevki-i icrâyâ vaz' olunarak medyûn-ı mûmâileyhin Hâriciye nezâret-i celîlesinden muhasses olan dörtbin kuruş maâşının rub'u Efrencî Mart 1883 tarihinde taht-ı hacze aldırılmış iken bu esnada medyûn-ı mûmâileyhin sâir alacaklıları

zuhûr etmiş olmağla kumpanya-i mezkûrun mahcûz olan bin kuruştan hissesine isâbet eden ikiyüz altmışbeş kuruş ber müceb-i karar mâh be mâh tahsîl olunmuş ise de mezkûr kumpanya şimdiye değin yani altı sene dört mâh zarfında yirmibin yüzkırk kuruş alması lâzım gelir iken tazyîkât ve mürâcaat-ı mütevâliye üzerine ancak şimdiye kadar beşbin sekizyüz seksenbir kuruş alabilmeye ve şu hesabça marru'l-beyân yirmibin yüzkırk kuruşa bâliğ olmak için ondörtbin ikiyüz ellidokuz kuruş daha tahsîlâtta bir meblağ kumpanya-i mezkûrun alacağı olduğu bedîhidir binâberin meblağ-ı mezbûr olan yirmibin yüzkırk kuruş tamamen tahsîl olunmuş ise küsûru bulunan ondörtbin ikiyüz ellidokuz kuruş nerede kalmış ve ne sebebden nâşî şimdiye kadar kumpanyaya verilmemiş ve eğer tahsîl olunmamış ise niçin karar ile hacz olunan bir akçe tahsîl olunmamış her ne hâl ise işin şimdiye kadar sürüncemede kalmasına sebebiyet veren icrâ dairesi idiğü aşikârdır binâenaleyh kumpanya-i mezkûrun bu bâbda küllî gadr ve hasarını mucip olduğundan hemen karar-ı lâhik mücebince marru'l-arz ondörtbin ikiyüz ellidokuz kuruşun i'tâsı ve bundan böyle mahcûz olan meblağ usûlü vechile bi't-tahsîl kumpanya-i mezkûr tarafına teslîm ve i'tâ ettirilmesi bâ-istid'â talep olunmuş olmağla ber vech-i müsted'â icâb-ı hâlin serîan icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 20 Temmuz [1]305.

448) (90) İtalya devleti tebe'âsından Galata'da mukîm Giovanni Maoli nâm sobacının İdâre-i Mahsûsa şirketi vapurlarına vermiş olduğu eşyâ beldelinden dolayı yirmibir kıt'a senet mücebince yedibin dokuzyüz seksenbir buçuk kuruş alacağı olup bunun istîfâsına muvaffak olamadığından İdâre-i mezkûrenin ber müceb-i usûl celbiyle marru'z-zikr alacağının maa fâiz ve masârifât-ı muhâkeme taht-ı hükm ve karara alınması hususunu İtalyalıyı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı icâbı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 22 Temmuz [1]305.

(s.189) 449) (91) İtalya devleti tebe'âsından mösyö Styliano Cioni nâm tâcirin Silivri kazasında mutasarrıf olduğu Çavuşlu demekle maruf çiftliği mukaddema kaimmakâm Feyzi Efendi'nin bir emre müstenid olmadığı halde iskân ettirdiği muhâcirlerden dolayı çiftliği mezkûrda îrâs edilen zarar ve hasar ile tahdîd-i hudûd meselesinden nâşî kaimmakâm-ı mûmâileyhe tazmîn ettirileceği hakkında tâcir-i mûmâileyh tarafından tanzîm ve merbûtan ve aynen takdîm kılınan franseviyyü'l-ibâre bir kıt'a protesto ile sûret-i tercemesinin mûmâileyh Feyzi Efendi'ye icrâ-yı tebliğ olunması tâcir-i mûmâileyh tarafından bâ-istid'â talep olunmuş ve ber müceb-i istid'â tebliğât-ı muktezinenin îfâ buyrulması ve meâl-i istid'âya nazaran fi'l-hakika kaimmakâm-ı mûmâileyhin şu hareket-ı vâkıası nezd-i âli-i cenâb-ı nezâretpenâhîlerinde

tecûz buyrulmayacağı âşikâr bulunmuş olmağla artık ahvâl-i meşrûha bir netice verilmesi taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 22 Temmuz [1]305.

450) (92) İtalya devleti tebe'âsından B. Casanova nâm tâcir Hudâvendigâr vilâyeti dahilinde Kırmasti nâm mahalde vâki tarlalarına bundan üç mâh ekmiş olduğu pirinç mahall-i mezkûr kaimmakâmı tarafından gûya mezkûr pirinçlerin muzırru's-sıhha olduğundan bahisle imhâsına kıyâm ile ol-vechile mezkûr tarlalara giden suyu kat' eylemiş halbuki mezkûr tarlaların mahall-i mezkûrdan hayli baîd bir mesâfede olup derûn-i şehre bir mazarrat îrâs edemeyeceği inde'l-muâyene tebeyyün ve tahakkuk edeceği gibi buna evvelce edilen müsâade ile dahi anlaşılmakta halbuki îcâb eden muâyenenin icrâsına değin mezkûr pirinçlerin susuzluktan bozulması ve bu yolda İtalyalı-ı merkûmun derece-i nihâyede zarar ve ziyâna dûcâr olması tabii bulunduğundan bilahare muâyenesi icrâ kılınmak üzere şimdiden hemen tarlalara suyun câri ettirilmesi ve bu yolda merkûm İtalyalının şu küllî zarar ve hasardan masûn tutulması zımnında mahalline îcâb eden evâmirin bâ-telgraf iş'ârı hususu İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 20 Temmuz [1]305.

451) (93) İtalya devleti tebe'âsından ve tüccârdan Dersaâdet'te sâkin ve bazı umuriçün Erdek'de ikâmet etmekte bulunan Nicola Vasilyadis 20 Temmuz 305 tarihiyle cânib-i konsolatoya takdîm etmiş olduğu arzuhalde bundan akdem Erdek bidâyet mahkemesi huzurunda Hacı Vangeli veledi Gri-gori nâm kimesne aleyhine ikâme-i dava ile vadesinde te'diye olunmadığı ci-hetle protesto edilmiş olan 13 Mayıs 1883 tarihli yetmiş aded Osmânlı lirâlık ve tarihinden altı mâh zarfında te'diye olunacak bir kıt'a senet mücebince protesto gününden itibaren güzeşte-i nizâmisiyle berâber alacağı olan yüzon aded lirâ-yı Osmânînin maa masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet tahsîlini talep eylemiş ve yevm-i muhâkemede müddeialeyh beş kıt'a ilmuhaber ve bir mektub ve diğer iki kıt'a makbûz ilmuhaberleriyle müstebân olacağı vechile sened-i mezkûra mahsûben seksenbir lirâ otuz kuruş sağ akçe te'diye etmiş olduğunu iddia eylemiş ise de müddei merkûm Vasilyadis mebhûsun anı olan senede mahsûben habbe-i vâhide ahzetmemiş olduğunu ve hasmı tarafından ibrâz olunan ilmuhaberler ve mektup ve makbûz ilmuhaberleri dahi diğer bir senede ve hesaba âit bulunduğu beyân ve müddeialeyhin te'diye etmiş olduğu kırkiki lirâ onbeş kuruş ise merkûmun imzasını hâvî bir kıt'a mektupta münderic mukâvele iktizâsınca tarihi gününden itibaren fâiz yürütülmesi lâzım gelen yetmiş sekiz lirâlık vade Mart 1882 tarihini hâvî bir kıt'a senede mahsûben edâ olunmuş olduğunu ve bu senede mahsuben kırk mücedded

lira ahzylemiş ise de güzêştesiyle berâber mezkûr sened yüz otuzaltı lirâyâ balığ olmağla ol-meblağ ile tamamen îfâ olunmamış idiğünü ve ale'l-hesab yirmi lirâsı edâ olunmuş olan hesap dahi kendi ve damadı tarafından iştirâ olunan şaraplar ahz u i'tâsından tevellüd etmiş olduğunu dermiyân eylemesi üzerine müddeialehy-i merkûm yetmiş ve yetmişsekiz lirâlık mezkûr iki kıt'a senedâtın güzêşmeleriyle berâber doksan lirâlık bir kıt'a senede tahvîl olunduğunu ve mezkûr yetmişsekiz lirâlık senedin (s.190) istirdâdını çend defalar talep eylemiş ise de ahzına muvaffak olamamış olduğunu beyân ve müddei Vasilyadis dahi bu iddiaları küllîyyen redd ile mezkûr yüz on lirâlık sened üzerine bir kıt'a i'lâm i'tâsını talep eylemiş ve Erdek bidâyet mahkemesi gûya istînâf-ı dava olunmasını men' eylemek bahânesiyle i'lâm i'tâsından imtinâ eylemiş ise de nihayet İtalya konsolatosuna ve Adliye nezâret-i celîlesine takdîm olunan şikâyât üzerine çend mâh sonra bi-gayrı hakkın ve İtalya devleti tebe'âlarının hukukunu orada muhafaza eyleyen Erdek Yunan konsolos vekîlinin raportolarında mûnderic i'tirâzat ve muhâlefâta rağmen 30 Mayıs 305 tarihiyle i'tâ etmiş olduğu kabil-i istînâf bir kıt'a i'lâm ile nizâmat ve kavânîne muğâyir sûrette istid'âsını reddetmiş ve hasmına bir lirâ otuz kuruş te'diyesini dahi kendisi hükmeylemiş halbuki kendisi i'lâm-ı mezkûr ahkâmına adem-i kanaatle istînâf-ı dava edeceğini beyân ve esbâb-ı mucibesini dahi ber vech-i âtî tafsîl ve dermiyan eylemiştir şöyle ki evvela i'lâm-ı müstenifunbih nizâma muğâyir olarak tarafından ikrâr olunmuş olan ilmuhaberler mücebine kırkiki lirâ onbeş kuruşun gurre-i Mart 1882 tarihli ve ol-günden itibaren fâizli ve binâenaleyh daha ağır olan senede ve keza yirmi lirânın dahi diğeri bir şarap ahz u i'tâsı hesabına te'diye olunmuş olduğunu kabul etmeyip evvela 13 Mayıs 1883 tarihli ve bir sene sonra protesto edilmiş olan yeni senede mahsuben te'diye olunmuş olduğunu kabul etmiştir nizâm ve kanunun noktasına âşikâr muğâyir olduğu malûm-ı âmme bir cihet olup aksini talep etmek ise keyfe mâ yeşâ ve bilâ nizâm hareket etmek demektir saniiyen 1 Mart 1882 tarihli senede mahsuben almış olduğunu ikrâr ettiği meblağ altmış dokuz lirâ olmayıp kırkiki lirâ olduğu ve bir polîçe bedeli olan on aded lirâyı ve dahi iki fiçî tuzlu balık semeni olan iki lirâ onbeş kuruşu ahzetmemiş olduğunu beyân eylediği halde mahkeme kendisini bu hususta isticvâb ve iddialarını ispat eylemeğe gerek kendisi ve gerek hasmını mecbur kılmağa borçlu iken buralarına asla dikkat ve nizâm ve kanûna itibâr etmeksizin ve bilâ ispat müddeialehyin bâlâda muharrer iki iddialarını müspet addeylemiştir salisen i'lâm-ı müstenifunbih nizâma muğâyir olarak ispat mevcut olmaksızın gurre-i Mart 1882 tarihli senedin bâkisi olan otuzsekiz ve fâizi olan elli altı ve keza yetmiş lirâlık üç kalem senedâtın cümlesi de doksan lirâlık

senede mahsûb ve idhâl edilmiş olduğunu kabul eylemiştir halbuki mezkûr üç kalem rakamın yani otuzsekiz ve ellialtı ve yetmiş lirânın cem'î yüz altmış dört lirâya balığ olduğu sûrette fâiz dahi hesâb olunduğu halde artık bu hesâbın ne kadar yanlış ve hatalı olduğu gün gibi aşikâr olur i'lâm-ı mezkûrun esbâb-ı mucibesi dahi çok acayib ve pek ğarayıbdır ve müddeialehyin iddiası ispat makâmında tutulmuştur doksan lirâya dair müddeialehyin red ve inkarı mezkûr iki kıt'a senedâtın doksan lirâlık senede dahil oldukları hususunda olan ispatı ikmâl ve itmâm eyler deyu i'lâmın neticesinde mûnderic fıkra ise mahkemenin nazar-ı dikkat ve takdirine havâle olunmuştur râbian Erdek bidâyet mahkemesi nizâmâtın külliye hilâfında olarak protesto edilmiş olan bir senedin fâiz getirmedigine karar vermiştir ve hâmisen îcâb ettiği vech üzere tarafeyn beyninde bir muhâsebe rûyetini mahkeme icrâ ve emretmemiş olmasıyla nizâma muġâyir sûrette hareket etmiş ve eğer hesâb-ı mezkûra dikkat olursa kendisinin yüz on lirâ matlûbu olduğu meydana çıkacağını beyândan sonra esbâb-ı marûzaya ve hîn-i hacette ilâve edeceği esbâb-ı sâireye mebni istînâf istid'âsıyla berâber i'lâm-ı müstenifunbihin bir kıt'a sûretini ve istînâf davasında haksız çıktığı takdirde i'lâm-ı müstenifunbihin icrâsıyla berâber hasmının masârif-i muhâkeme ve seferiyesi ve sâir zarar ve ziyânı kefilî tarafından te'diye olunacağını mutazammın iki nüsha kefalet senedini ve nushateyn lâyihasını takdîm eylediğinden bahisle tayîn olunacak yevm ve saatte tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve tüccardan Erdek kazasına tabi Hereke karyesinde mukîm merkûm Hacı Vangeli veledi Grigor'un Dersââdet mahkeme-i ticâret birinci meclisi huzuruna celbiyle istid'âsının kabul olunmasını ve i'lâm-ı müstenifun bihin tekmîlen nakzı ve bidâyeten takdîm eylemiş olduğu istid'âsının kabulü ve merkûm Hacı Vangeli protesto gününden itibâren maa gûzeşte-i nizâmiye ve bidâyeten ve istînâfen (s.191) vaki olan cem'î masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet ve sâire ile berâber kendisine yüz on aded lirâ-yı Osmânî te'diyesine mahkûmiyeti zımında istid'âsının Balıkesir mahkeme-i ticâret birinci meclis-i âlîsine takdîm ve havâlesini talep eylemiş olmağla olvechile icrâ-yı îcâbı cânib-i konsolatodan iltimâs olunur. 31 Temmuz [1]305.

452) (94) İtalya devleti tebe'âsından müteveffâ Avram Amon nâm kimesenin mahdûmu Joseph Amon'un kendi ve verese-i sâirenin ismiyle konsolatoya takdîm ettiği istid'âda müteveffâ pederlerinin Dürrîzâde Mehmed Efendi zimmetinde alacağı olan dörtyüz elli lirânın taht-ı hükme alındığına dair mahkeme-i ticâret tarafından verilmiş olan 20 Temmuz 1293 tarihli bir kıt'a i'lâm dâire-i icrâiyece derdest-i icrâ iken her nasılsa zâyî edilmiş olduğundan mezkûr i'lâmın bir sûret-i musaddakasının kaydından ihrâcıyla taraf-

larına i'tâsı hususunu istid'â eylemiş olduğundan ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 31 Temmuz [2]305.

453) (95) İtalya devleti tebe'âsından ve Beyoğlu sâkinlerinden makaronacı Giovanni Battista Podestâ nâm kimesnenin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Darıca'da mukîm bakkal Mosko zimmetinde altın akçe beşyüz altmışiki ve Büyükdere'de mukîm bakkal Kosta'dan keza altın akçe altıyüz seksen-dört ve Kapan-1 Dakîkde bakkal Espero'dan keza altın akçe üçyüz otuzaltı ve Galata'da Kasap sokağında bakkal Yani'den Mecidiye akçe yüzaltmış ve Beşiktaş'ta mukîm bakkal Marko'dan keza mecidiye akçe ikiyüz doksanbir ve yine Beşiktaş'ta bakkal Dimitri'den altın akçe üçyüz altmışbeş ve Tarabya'da mukîm Atanaş zimmetinde mecidiye akçe yüz sekseniki kuruş alacağı olup medyûn-ı merkûmân i'tâsından imtinâ etmekte olduklarından celbleriyle mârru'z-zikr alacağının maa güzeşte ve masârifât-ı muhâkeme taht-ı hükme alınmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı iltimâs ve takrîr olunur. 1 Ağustos [1]305.

454) (96) İtalya devleti tebe'âsından ve tüccardan Nicola K. Vasiliyadinin tebe'â-i devlet-i aliyyeden tabîb Kostantin Makri aleyhinde olarak bu kerre mahkeme-i ticâret birinci meclisinden istihsâl etmiş olduğu 13 Temmuz 305 tarihli ve 123 adedli bir kıt'a i'lâmın usûlen icrâsını İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 3 Ağustos [1]305.

455) (97) Bundan iki sene mukaddem Beyoğlu'nda Kalyoncu Kolluğunda 261 numaralı dükkânda sâkin bakkal Yorgi'de olan ikibin dokuzyüz altmışaltı kuruş alacağının Dersaâdet'te Taşçılar derûnunda 337 numaralı dükkânda mukîm Panayot Bafiyadi ile İtalya devleti tebe'âsından Giovanni Battista miyânesinde mukaddema vâki olan şirketlerinin hîn-i feshinde tanzîm olunup yedinde bulunan bilançoda muharrer olduğuna nazaran merkûm Yorgi'nin deyni olan meblağ kendisinden dava edildikde borcu olan işbu meblağ merkûm Bafiyadi'ye i'tâ eylediğini Bafiyadi'nin imzası tahtında bir kıt'a el defteri irâe edip bu bâbda borcunu te'diye etmiş olduğuna dâir Battista'ya havâle etmemiş olduğu huzûr-ı mahkemede yemin etmiş olmağla merkûman Yorgi ile Bafiyadi aleyhlerine merkûm Battista tarafından mahkeme-i cezâiyyeye bi'l-mürâcaa son derecede mahkeme-i temyîz cezâ dâiresinden **(s.192)** sâdır olan i'lâm ahkâmınca Bafiyâdinin meblağ-ı mezbûru ahzetmiş olduğuna dâir hukuk mahkemesince tahakkuk etmedikçe cezâ cihetine gidilemeyeceği anlaşılmış olmağla şu halde merkûm Bafiyâdi ber müceb-i bilanço meblağ-ı mezbûru Battista'ya i'tâsı lâzım iken merkûm Bafiyâdi ahzetmiş

olduğu Yorgi'nin cereyân eden muhâkemesi neticesinde anlaşıldığından bu halde merkûm Bafiyadi'nin celbiyle muhâkemelerinin bi'l-icrâ merkûm Yorgi aleyhine ikâme edilen dava tarihinden itibâren salifu'z-zikr ikibin dokuzyüz altmışaltı kuruşun maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet taht-ı hükme aldırılmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağ-la ber müceb-i istid'â îcâb-ı hâlin icrâsı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 3 Ağustos [1]305.

456) (98) İtalya devleti tebe'âsından Giovanni Battista Podestà nâm makaronyacının Evkaf-ı Humâyûn dava kalemi hulefâsından Mustafa Ağâh Efendi'den bin dörtyüz seksen kuruş alacağı olup ahzına destres olamadığından bahisle medyûn-ı mûmâileyhin celbiyle meblağ-ı mezbûrun maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağ-la ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 3 Ağustos [1]305.

457) (99) İtalya devleti tebe'âsından Carolina Mariole nâm kızın ve kezâlik devlet-i muşârunileyhâ tebe'âsından müteveffâ Mariole dul zevcesi Emilye nâm hatun aleyhinde İtalya kançılaryası mahkemesinden istihsâl eylediği bir kıt'a i'lâm mücebince alacağı olan malûmu'l-miktar mebâliğin tahsîli için lâzımu'l-icrâ olan sâlifü'z-zikr i'lâmın tenfiz-i ahkâmı zımnında medyûne-i merkûme Emilye'nin Ayastefanos'da kâin mutasarrıfe olduğu bir bâb hânenin furûhtuyla esmân-ı hâsılasından meblağ-ı matlûbun tesviyesi evvelce bâ-takrîr talep olunmuş idi bunun üzerine dâire-i icrâiyece emr-i muzâyede icrâ kılınarak tâlibi nâmına takarruru esna[sın]da muzâyede-i mezkûr men' olunmuş olduğu mesmûumuz olup ve hâlbuki mezkûr muzâyedenin ve şu mesele-i kanûniyenin men'ine kanûnen bir mâni olmadığından bunun men'-i muzayedesinin neden îcâb ettiği hususunun tarafımıza bildirilmesi hususu cânib-i kançılaryadan iltimâs ve takrîr olunur. 5 Ağustos [1]305.

(s.193) 458) (100) İtalya devleti tebe'âsından doktor Socci Fuad Beyin zevcesi Sâliha Râbia hanımın devlet-i muşârunileyhâ konsolatosuna takdîm eylediği istid'âda hanım-ı mûmâileyhânın kerîmesi tebe'â-i devlet-i aliyyeden Nâciye hanım vâlidesinin doksanalı senesinden üçyüz bir senesine kadar vasî sıfatıyla idâre etmiş olmasından dolayı beynlerinde olan muhâsebenin rü'yetiyle malûmu'l-miktar alacağının tahsîli luzûmu hakkında Anadolu Sadâreti mahkeme-i şer'iiyesinde ikâme eylediği dava üzerine ikibin dokuzyüz kırkaltı lirâ yirmi iki kuruşun Râbia hanımdan tahsîlini mutazammın gıyâben 20 Cemaziyelâhir 305 ve 10 Cemaziyelâhir 305 tarihli verilen iki kıt'a

i'lâm aleyhine müddet-i kanûniye zarfında şerâit-i lâzıme bi'l-icrâ mârru'l-beyân iki kıt'a i'lâma i'tirâz ale'l-hüküm etmiş ise de dermiyân olunan i'tirâzât ve müdâfaât istimâ olunmayıp cümlesinden sarf-ı nazarla i'lâm-ı gıyâbının tenfiz-i ahkâmı lâzım gelir ibâresiyle mahkeme-i mezkûreden 27 Muharrem 306 tarihiyle verilen karar ile mûmâileyhâ Râbia hanımın i'tirâz istid'âsı reddolunması üzerine be-tekrar meclis-i tetkikât-ı şer'yyede temyîzen tetkik ve rü'yeti zımnında hanım-ı mûmâileyhânın takdîm eylediği istid'â ve lâyiha-i temyîziyesi dahî bilâ muhâkeme ve isticvab reddolunarak salifu'z-zikr i'lâm-ı gıyâbının icrâsına kıyâm edilmiş ancak Naciye hanımın vâlidesi aleyhine ikâme etmiş olduğu işbu dava bir rü'yet-i muhâsebe ile tebeyyün edecek miktar deynin tahsîlinden ibâret olup bu ise miras ve tereke davalarının rü'yetine me'zûn olan mehâkim-i şer'yyenin vazife[si] hâricinde olduğu ve tebe'â-i ecnebiye ile tebe'â-i Osmâniye beyninde mütekevven bu misillû rü'yet-i muhâsebe ve deyn davaları deâvi-i muhtelitenin fasl ve rü'yetine selâhiyeti derkâr olan mahkeme-i ticâret birinci meclisi idiğü umûr-ı malûmedendir binâenaleyh bu misillû deâvide vazifedâr olmayan mehâkim-i şer'yyeden verilen kararlar keenlemyekün hükmünde tutulup mevki-i icrâya vaz' olunamayacağı bedîhi olduğu gibi bilâ muhâkeme ve ihkâk-ı hak kaziyesi icrâ olunmaksızın verilen i'lâmâtın icrâsına teşebbüs etmek büsbütün muğâyir-i hakkâniyettir ve kanun ve nizâma muğâyereti sarîh böyle hükm-i i'lâma istinâden mûmâileyhâ Râbia hanımın Selânîk vilâyeti dahilinde kâin umûr-ı idâresine münhasır olan çiftlikâtı hâsılatı üzerine vaz' olunduğu istihbâr kılınan haciz dahi mûmâileyhânın hukûk ve menafiine sekte îrâs ve bu bâbda mağduriyet ve perişâniyetini mucip idiğü (s.194) ve farz-ı muhal olarak mahkeme-i şer'yye dava-yı mebhûsun anhanın rü'yetine vazifedâr olsa bile tarafeyn-i muhasemeyni istimâ ve sahîh ve delâil-i evrâk-ı resmiye ve ifâdât-ı sâirelerini istimâ ve tetkîk ile ahkâm-ı şer'yye ve kanûniye dâiresinde bir i'lâm vermesi lâzım gelir idi halbuki esâs-ı madde hakkında kavânîn-i mevcûde ahkâm-ı sarîhası mücebince dermiyân olunmuş olan i'tirâz ve müdâfaât ve delâil ve berâhin ve evrâk-ı resmiye tetkîk olunmaksızın ve usûl-i muhâkeme ahkâmına asla riâyet olunmayarak münderecâtı esbab-ı kanuûniyeden mefkûd ve ârî ve ancak tenfiz-i hükmü lâzım gelir ibâresiyle böyle bir hükmü vermek ve işbu hükmü yalnız Nâciye hanımın kavî-i mücerredine ibtinâ etmek ve hanım-ı mûmâileyhânın bunca i'tirâzât ve ifâdât-ı muhikka-ı şer'yye ve kanûniyesini nazar-ı dikkat ve iltifâta alınmayıp i'tirâz ve temyîz davasından iskat ve hukûk-ı sarîhasının iptaline kalkışmak hiçbir kanun ve adâlete müstenid olmadığı huveydâdır binâberin tarafeyn beyninde vâki olan işbu muhâsebenin usûlû dâiresinde tetkîk olunmadıkça dâyin ve

medyûn kim olduğu hâl-i meçhûliyetle kalacağından işte şu ahvâl-i meşrûha ve muâhedât-ı mevcûdeye istinâden i'lâm-ı gıyâbî-i mezkûr hükümden sâkıt addile icrâsından sarf-ı nazar olunması zımnında icâb eden makama ihtarât-ı lâzîminin tastîri ve muhâsebenin kemâ hiye hakkıya rü'yet ve tetkîki husûsu mahkeme-i âidesine havâle buyrulması temennî olunur. 8 Ağustos [1]305.

459) (101) İşbu tezkerede melfûf olan Kartal bidâyet mahkemesi tarafından İtalyalı Andrea aleyhine verilen 7 Temmuz 305 tarihli ve 39 numaralı i'lâm merkûma tebliği beyân olunmuş ise de bu bâbdaki muhâkemede devlet-i muşârunileyhâ tercümanı bulunmayıp i'lâm-ı mezkûr ahd ve usûle gayr-ı muvafık bulunduğundan bi't-tab' tebliğ olunmayıp iâde kılındı. 10 Ağustos [1]305.

(s.195) 460) (102) Tebe'â-i devlet-i aliyyeden Beyoğlu'nda Ayas Paşa mahallesinde sâkin bilâ san'at Bedros Davazyan'ın İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu Telgrafhânesi memûrîninden Beyoğlu'nda sâkin mösyö Charles Lancia aleyhine ikâme eylediği davaya dâir mahkeme-i ticâret birinci meclisinden verilen 21 Haziran 305 tarihli ve 92 numaralı i'lâm-ı gıyâbî mücebine İtalyalı-ı mûmâileyh gûya bakiyye-i deyni olmak üzere müddei-i merkûma yirmi iki bin onaltı kuruş maa güzeste ve masârif-i muhâkeme edâsına mahkûm olmuş ise de kendisinin an asıl deyni yalnız sekiz bin kuruştan ibâret olup altı bin üçyüz kuruş teslimâtı vukûbulmuş ve şu halde bakiyye-i deyni ancak bin yedi yüz kuruştan ibâret bulunmuş olduğundan ve Yani Andonyadi Efendi'nin ise bu hususta bir gûne kefâleti olmadığından ve esnâ-yı muhâkemede dahi arz ve ifâde kılınacak delâil ve ağdâr-ı (?) sâireden dolayı i'lâm-ı gıyâbî-i mezkûru adem-i kabul ile i'tirâz ale'l-hükme mecbur bulunduğundan bahisle müddei merkûm Bedros Davazyan'ın mahkeme-i ticâret birinci meclisine bi'l-celb i'lâm-ı gıyâbî-i mezkûr hükmünün feshi ve davasının reddiyle kâffe-i masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet ve sâirenin müddei-i merkûma tahmîli bu kerre İtalyalı-ı mûmâileyh mösyö Charles Lancia tarafından bâ-arzuhal talep ve istid'â olunmuş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı icâbı iltimâs ve takrîr olunur. 12 Ağustos [1]305.

461) (103) İtalya devleti tebe'âsından ve Sıhhiye İdâresi memûrlarından Jules Aznardi'nin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Galata'da Hastahâne sokağında 8 numaralı mesken eczacı Kostanti Tahlidi'den bâ-i'lâm-ı ticâret güzeste ve masâriften mâadâ onüçbin yüzaltmış küsur kuruş alacağının te'mîn-i istîfâsı zımnında medyûn-ı merkûmun mârru'z-zikr eczacı dükkanında mevcut eczâ emvâlinden ve sâireden alacağına kifâyet ederini mukaddema mahkeme-i ticâret birinci meclisi kararıyla taht-ı hacze aldırılmış olduğundan mahcûzun

aleyh medyûn-ı merkûm Kostanti Tahlidi'nin ber mûceb-i usûl celbiyle mârru'z-zikr haczin tasdîki ve meblağ-ı mezbûrun gûzeşte ve masârifât-ı muhâkeme ve haciz ve sâirenin merkûma tahmîlini İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 12 Ağustos [1]305.

462) (104) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin bâr şehbenderi Feyzi Bey zimmetinde bâ-i'lâm-ı ticâret mahkûmunbih alacağı olan beşyüzelli frank mebâliğin ahzına muvaffak olamadığından ve i'lâm-ı mezkûr ise medyûn-ı mûmâileyhe tebliğ olunmuş olmağla i'lâm-ı mezkûr hükmünün tenfizî zımnında mûmâileyh Feyzi Bey'in rub' maâşının hacziyle andan istîfâ-yı matlûb ettirilmesini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmekle ber mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 14 Ağustos [1]305.

463) (105) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin Müze-i Humâyûn müdürü saadetlû Hamdi Beyefendi hazretleri zimmetlerinde mal bahâsından dolayı dörtyüz kırkûç frank alacağı olup ahzına destres olamadığından bahisle medyûn-ı muşârunileyhin celbiyle meblağ-ı mezbûrun maa gûzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîlini tâcir-i merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâb-ı hâlin icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 14 Ağustos [1]305.

(s.196) 464) (106) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin saadetlû Küceoğlu Agop Efendi hazretlerine vermiş olduğu mal esmânından dolayı dörtyüz seksen beş frank alacağının ahzına destres olamadığından bahisle medyûn-ı muşârunileyhin celbiyle meblağ-ı mezkûrun maa gûzeşte ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 14 Ağustos [1]305.

465) (107) 1 Nisan 88 tarihli mektûb-i sâmi mûcebince Santo Maçokelli Hudeyde'de konsolos memuru nasb olunmuş idi şimdi ise şehir-i mezkûrda İtalya devleti tarafından bir konsolatonun tayini taht-ı karara alınmış ancak konsolos tayinine değin muvakkatan mezkûr konsolato işlerinin rü'yeti İtalya devleti tebe'âsından ve tüccarından mösyö Agustino Perre'ye ihâle kılınmış olmağla iktizâ eden evâmirin tastîr ve i'tâ buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 15 Ağustos [1]305.

466) (108) 2 Ramazan 1302 tarihli berât ve fermân-ı âlî mûcebince Avukat Giovanni Denanis İskenderiye İtalya konsolosuna nasb ve tayîn kılınmış idi

şimdi ise diğer mahalle tahvîl-i memûriyet eylemiş olmağla yerine kavalir Giuseppe Perone konsolos nasb ve tayîn kılınmış olmağla îcâb eden berât ve fermân-ı âlînin tastîr ve i'tâ buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 15 Ağustos [1]305.

467) (109) 7 Receb 1303 tarihli berât ve fermân-ı âlî mücebince kavalir Giulo Tesi Üsküdar İtalya konsolosu nasb ve tayin olunmuş idi şimdi ise diğer mahalle tahvîl-i memûriyet eylemiş olmağla yerine kavalir Vito Finis konsolos nasb ve tayîn kılınmış olduğundan iktizâ eden berât ve fermân-ı âlînin tastîr ve i'tâ buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 15 Ağustos [1]305.

468) (110) İbtidâ-yı Şabân 81 tarihinde bâ-berât ve fermân-ı âlî kavalir Giuseppe Martino Hidîviyet-i Mısriyye'de İtalya devleti tarafından konsolos ve muahharan kezâlik Mısır Kahire'de 8 C 306 tarihinde kavalir Vito Finis konsolos nasb ve tayîn olunmuş idi şimdi ise konsolatosu lağv olunarak bu iki memûriyet birleşerek ikisinin makâmına kâim olmak üzere yerine mukadde-ma Karadağ'da elçi sıfatıyla bulunmuş olan komandor (commendatore) Licurgo Maggio nasb ve tayîn kılınmış olduğundan îcâb eden berât ve fermân-ı âlînin tastîr ve i'tâ buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 15 Ağustos [1]305.

469) (111) 8 Receb 1303 tarihli berât ve fermân-ı âlî mücebince kavalir Francesco Baroni Selânik İtalya konsolosu nasb olunmuş idi şimdi ise merkûm diğer mahalle tahvîl-i memûriyet etmiş olduğundan yerine Üsküdar'da bulunan kavalir Giulo Tesi konsolos nasb ve tayîn kılınmış olmağla îcâb eden berât ve fermân-ı âlînin tastîr ve i'tâ buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 15 Ağustos [1]305.

(s.197) 470) (112) İtalya devleti tebe'âsından Padesta Cerozo'nun ve Avusturya devleti tebe'âsından Şepr nâm şerîkiyle berâber Anadolu şimendi-ferinin Sapanca ciheti hattının iki kıt'a mahallini li-ecli'l-inşâ iltizâm ederek mârru'z-zikr inşâatın icrâsı zımnında Dereköy nâm mahalde kâin taşocağının ber müceb-i usûl istimplâk olunarak bedeli te'diye birle ocağ-ı mezkûr şimen-difer komiseri tarafından merkûmana teslim olunmuş ve iki aydan beri yüz nüfus amele ile taşların nakli zımnında bir vapur ve altı mavna işlettirilmekte olduğu halde dünkü gün İzmid mutasarrıflığının emriyle mezkûr ocağın imâlâtı tatil ettirilmiş ve bu ise merkûmâna derece-i nihayede zarar ve ziyânı bâdi olup işbu fuzûlî olunan tatil devâm edilir ise kendilerinin etmiş oldukları konturatoyu ahkâmını icrâ edemeyeceğinden min külli'l-vucûh gadrlerini bâdi olacağı hususu İtalyalı-ı merkûm tarafından bâ-telgraf sefârete bildiril-

miş olduğundan mutasarrıf-ı mûmâileyhin fuzûlî işbu tatîl maddesi hakkında vermiş olduğu emrin men' ve istirdâdıyla merkûmânın ameliyâtına mâni olunmaması zımnında İzmid mutasarrıflığına îcâb eden evâmirin bâ-telgraf iş'ârı husûsu cânib-i sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 16 Ağustos [1]305.

471) (113) İtalya devleti tebe'âsından Margherita Perosi Pero'nun ayağını tebe'â-i devlet-i aliyyeden Odcodiyo nâm zâtın köpeği ısırmasından dolayı merkûm aleyhine ikâme ettiği dava Beyoğlu cezâ dâiresinde rü'yet kılınarak merkûm Odcodiyo'nun mucâzât-ı kanûniyesi ile berâber İtalyalı-ı merkûmun hukûk-ı şahsiyesi hakkında altıyüz elli kuruş i'tâsına mahkûm tutulmuş ve i'lâmı dahi 3 Ağustos 305 tarihinde icrâ dâire-i aliyyesine gönderilmiş olduğundan i'lâm-ı mezkûrun icrâsı ve mücebince mahkûmunbih alacağının tahsîli hususunu İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağ- la ber muceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı iltimâs ve takrîr olunur. 17 Ağustos [1]305.

472) (114) Küceoğlu Elize nâm kadının Beyoğlu'nda Hamalbaşı sokağında 60 numaralı mutasarrıfa olduğu hânenin müste'ciri bulunan Yunanlı Pavline Papadopulo'dan alacağı olmağla mezbûre Elize'nin vekîli bulunan Mikail Mumcuyan'ın istid'âsı üzerine Beyoğlu bidâyet hukuk mahkemesi tarafından 20 Ağustos 305 tarihli verilen i'lâm mücebince hâne-i mezkûrede bulunan mefrûşât-ı mezbûre Pavline'nindir denilerek taht-ı hacze aldırılmış ancak mefrûşât-ı mezkûre merkûme Pavline'nin olmayıp İtalya devleti tebe'âsından Floranda Basilone nâm kadının malı olduğu ve bu ise resmi evrâk ile ispat edeceği cihetle merkûm Mikail Mumcuyan ile mezbûre Pavline'nin mahkemeye celbiyle muhâkemelerinin bi'l-icrâ hacz-i mezkûrun fekk u ref'i ve eşyâ-yı mezkûrelerin tarafına i'tâsı ve masârifât-ı muhâkeme ve sâirenin kendilerine tahmîlini İtalyalı-ı mezbûre bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı iltimâs ve takrîr olunur. 21 Ağustos [1]305.

(s.198) 473) (115) Milano şehrinde mukîm İtalya devleti tebe'âsından Emilyo Mason nâm fabrikacının Dersââdet'te bulunan vekîli Pernal Hranst Tin (?) nâm kimesnenin konsolatoya takdîm ettiği istid'âyâ nazaran müvekkilinin İstanbul'da Çarşı-yı Kebirde Mercan kapısında 10 numaralı mağazada sâkin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Gavril Ğarmilyan'dan vadesi munkaziye olmuş bir kıt'a poliçe mücebince yirmisekiz lirâ ve doksanaltı kuruş alacağı olup medyûn-ı merkûm tesviye-i deynden izhâr-ı acz eylediğinden merkûmun mahkeme-i ticâret-i bahriyeye celbiyle hemen iflâsiyetinin ilânı ve mârru'z-zikr alacağının maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme taht-ı hükme alınması talep olunmuş olmağla ber müceb-i talep îcâbının icrâsı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 21 Ağustos [1]305.

474) (116) İtalya konsolatosunda derdest-i rü'yet bulunan bir davadan dolayı luzûm-ı şehâdeti olan tebe'â-i devlet-i aliyyeden İstanbul'da Bahçekapısında Ömer Efendi maiyetinde olan Kirmihan nâm kimesne mâh-ı hâlin yirmibeşinci Cuma günü alafranga saat onda taraf-ı konsolatoya i'zâm ettirilmesi husûsu lâzım gelenlere emr u tenbîh buyrulması cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 22 Ağustos [1]305.

475) (117) İtalya devleti tebe'âsından Adolfo Hefter'in tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve dava vekîllerinden Vasilaki Panikidi Efendi aleyhinde olarak mahkeme-i ticâret birinci meclisinden istihsâl etmiş olduğu 22 Temmuz 305 tarihli ve 132 adedli bir kıt'a i'lâm-ı gıyâbînin sûret-i musaddakası medyûn-ı mûmâileyhe usûlû vechile tebliğ kılınmış olduğundan i'lâm-ı mezkûrun ber mûceb-i usûl icrâ kılınması hususunu İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı icâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 23 Ağustos [1]305.

476) (118) İtalya devleti tebe'âsından doktor Socci Fuad Beyin zevcesi Sâliha Râbia hanımın devlet-i muşârunileyhâ konsolatosuna takdîm eylediği istid'âda hanım-ı mûmâileyhânın kerîmesi tebe'â-i devlet-i aliyyeden Nâciye hanım vâlidesinin doksanaltı senesinden üçyüz senesine kadar beynlerinde olan muhâsebenin rü'yetiyle malûm'ul-miktâr alacağının tahsîli hakkında Anadolu Sadâreti mahkeme-i şer'iyyesinde ikâme ettiği dava üzerine ikibin dokuzyüz kırkaltı lirâ yirmiiki kuruşun Râbia hanımdan tahsîlini mutazamın gıyâben 20 Cumadelâhire 305 ve 10 Cumadelahir 305 tarihli iki kıt'a i'lâm bi'l-istihsâl mahkûmunbih alacağının te'mîni zımında mûmâileyhâ Râbia hanımın Selânik vilâyeti dahilinde kâin umûr-ı idâresine münhasır olan çiftlikâtı hâsılatı üzerine vaz'-ı hacz eylemiş ise de irsen mezbûre Nâciye hanımın vâlidesi aleyhine ikâme etmiş olduğu işbu dava bir rü'yet-i muhâsebe davası olup bunun rü'yetine ise mehâkim-i şer'iyyenin vazifedâr olmadığından işbu vazife hâricinde olan bir davanın rü'yetiyle sâdır olan i'lâmât keenlem-yekûn hükmünde olduğu gibi fer'î olan hacz-i vâki dahi yolsuz ve bilâ mûcip olup merdûd bulunduğundan ve bu cihetle i'lâm-ı şer'î-yi mezkûr ahkâmını mûmâileyhâ Râbia hanım bir vechile kabul etmediğinden ahkâmının feshiyle mârru'z-zikr hacz-i vâkının fekk u ref'î ve kerîmesi mezbûre Nâciye hanımın işbu rü'yet-i muhâsebe davası için (s.199) mehâkim-i âidesine bi'l-murâcaa ihkâk-ı hak ettirmesi husûsunun mezbûreye beyân ve tefhîm kılınması İtalyalı-ı mûmâileyhâ Sâliha Râbia hanım tarafından istid'â veistirhâm olunmuş olduğundan ber mûceb-i istid'â icâbının icrâsı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 24 Ağustos [1]305.

477) (119) Memâlik-i devlet-i aliyyede zîrde mestûr şehirlerde bulunan İtalyan mekteplerinin cetvelidir.

	ADED	MUALLİM
İZMİR		
Bilâ ücret şakirdan-ı hârici zükûr	106	6
Keza bila ücret şakirdân-ı hârici inâs	97	5
Keza siğâr inâs ve zükûr	158	2 (Palaviste mahallesinde)
Keza siğâr inâs ve zükûr	71	2 (Ponte mahallesinde)
AYDIN		
Bilâ ücret şâkirdân-ı harici	--	--
Siğâr inâs ve zükûr	28	1
SELANİK		
Bilâ ücret şâkirdân-ı hâricî zükûr	163	5
Keza bilâ ücret şâkirdân-ı hâricî inâs	168	6
Keza siğâr inâs ve zükûr	120	3
BEYRUT		
Bilâ ücret şakirdân-ı hârici zükûr	150	5
Keza bilâ ücret şâkirdân-ı hâricî inâs	93	6
Kezâ siğâr zükûr ve inâs	85	2
HALEP		
Bilâ ücret şakirdân-ı hârici zükûr	150	6
Keza bilâ ücret şâkirdân-ı hâricî inâs	130	4
Kezâ siğâr zükûr ve inâs	100	2
TRABLUSGARP		
Bilâ ücret şakirdân-ı hârici zükûr	160	5
Keza bilâ ücret şâkirdân-ı hâricî inâs	223	5
Kezâ siğâr zükûr ve inâs	97	2
BİNGAZİ		
Bilâ ücret şakirdân-ı hârici zükûr	34	1
Keza bilâ ücret şâkirdân-ı hâricî inâs	11	2
Kezâ siğâr zükûr ve inâs	23	2

YANYA		
Bilâ ücret şakirdân-ı hârici zukûr	49	1
Keza bilâ ücret şâkirdân-ı hâricî inâs	47	1
PREVEZE		
Bilâ ücret şakirdân-ı hârici zukûr	30	1
Keza bilâ ücret şâkirdân-ı hâricî inâs	15	1
Kezâ siğâr zukûr ve inâs	20	2
İŞKODRA		
Bilâ ücret şakirdân-ı hârici zukûr	131	3
Keza bilâ ücret şâkirdân-ı hâricî inâs	90	2
Kezâ siğâr zukûr ve inâs	220	2
AVLONYA		
Bilâ ücret şakirdân-ı hârici zukûr	16	2
Keza bilâ ücret şâkirdân-ı hâricî inâs	13	2
RODOS		
Bilâ ücret şakirdân-ı hârici zukûr	26	2
Keza inâs ve zukûr-i siğâr	23	2
TRABLUŞSAM		
Bilâ ücret şakirdân-ı hârici zukûr	82	3
Keza bilâ ücret şâkirdân-ı hâricî inâs	51	3
Keza bilâ ücret şâkirdân-ı hâricî inâs	42	2
TRABZON		
Bilâ ücret şakirdân-ı hârici zukûr	108	3
Keza bilâ ücret şâkirdân-ı hâricî inâs	196	3
Keza bilâ ücret şâkirdân-ı hâricî inâs	70	2

26 Ağustos [1]305.

478) (120) Üsküdâr bidâyet cezâ mahkemesi tarafından 17 Ağustos 305 tarihinde verilen i'lâm mücebince gûya Haydarpaşada 22 numaralı eczacı dükkânında mukîm İtalya devleti tebe'âsından eczacı Feraci'nin kalfası tarafından İzmid demiryolu makinistlerinden Ömer Efendi'nin mahdûmuna Aspirinin sulu verilmesinden dolayı vefâtına sebebiyet ve tarafından vukubulan dikkatsizlikten nâşî altı mâh mahpûsiyetine ve dörtyüz kuruş cezâ-yı

nakdî i'tâsına mahkûm tutulmuş halbuki hükm-i vâki muğâyir-i kanûn olduğu inde'l-muhâkeme serd u beyân kılınacak esbâb ve delâilden anlaşılacağı cihetle i'lâm-ı mezkûr hükmünü adem-i kabul ile merkûm Feraci tarafından istînâf-ı dava eylemiş ve işbu istînâf davasının kabulüyle ihkâk-ı hak buyrulmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icâb-ı hâlin icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 26 Ağustos [1]305.

479) (121) İtalya devleti tebe'âsından Augusto Lonbardo 9 Şubat 304 tarihinde Emânet sandığından ikibuçuk lirâ-i Osmânî istikrâz ederek li-ecli't-te'mîn rehn olarak bir aded altın saat bırakmış ve İtalyalı-yı merkûm ise bu kerre hizmet-i askeriyesini li-ecli'l-ifâ İtalya'da bulunmuş olduğundan merkûmun pederi bulunan Giovanni Podestà Lonbardo meblağ-ı mustakrazı tesviye ve sandık-ı mezkûrenin ilmuhaberini i'tâ ile ol-vechile mezkûr saatin ahzına me'zûn olduğunu mübeyyin işbu ilmuhaber taraf-ı konsolatodan i'tâ kılındı. 29 Ağustos [1]305.

480) (122) İtalya devleti tebe'âsından Jak Eskenazinin mahkeme-i ticâret birinci meclisinden istihsâl eylediği bir kıt'a i'lâm mücebince kolağası Hafız İsmail Efendi tarafından mukaddema bir aded sim çiçeklik ile bir çift altın bileziği üzerine vaz' olunan haczin fekkiyle tarafına i'tâsına ve masârifât-ı muhâkemenin mûmâileyh Hafız İsmail Efendi'ye tahmîli karargîr olmuş ise de henüz tenfiz-i icrâsı yoluna gidilmemiş olduğundan i'lâm-ı mezkûrun hemen ber müceb-i usûl icrâsı hususunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olduğundan ber müceb-i istid'â icrâ-yı icâbı iltimâs ve takrîr olunur. 30 Ağustos [1]305.

481) (123) İtalya devleti tebe'âsından Antonio Assanti ve oğlu Giuseppe taraflarından konsolatoya takdîm eyledikleri istid'âdan anlaşıldığı vechile Beyoğlu'nda müste'ciren mukîm oldukları hânede iken hâne sahipleri bulunan tebe'â-i devlet-i aliyyeden Artin ve Boğos ve Dirohi ile miyânelerinde vukûagelen munâzaa üzerine hâne sahipleri taraflarından harîk var diyerek vukûbulan feryatlarından ahâlinin bir takımı hâne kapısının önünde ictimâna sebep olmuşlar ve gûya merkûm Giuseppe elinde bıçak var deyu iftirâ etmiş oldukları ve bilâ sebep İtalyalıları darp ve cerh etmelerinden nâşî merkûmün haklarında iktizâ eden te'dibât-ı lâzımenin icrâsıyla ihkâk-ı hak olunmaları zımnında husûs-ı munâzaalarının Beyoğlu ceza mahkemesinde rû'yet ve faslını merkûman İtalyalılar bâ-istid'â talep etmiş olduklarından ber müceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 31 Ağustos [1]305.

(s.201) 482) (124) İtalya devleti tebe'âsından ve tüccârdan Dersaâdet'te Galata'da Hafafyan hânında 1 numaralı odada mukîm Nikola Vasilyâdi tarafından cânib-i konsolatoya takdîm olunan arzuhalde kendisinin Bursa vilâyet-i celîlesi dahilinde Erdek kazasında vâki hânesine tebliğ olunan üç kıt'a i'lâmât-ı gıyâbiye bi'l-mütalaa Erdek bidâyet mahkemesinden aleyhine sudûr etmiş olduğu anlaşılmış ve mezkûr i'lâmâtın cümle-i münderecâtından müstebân buyrulacağı vechile müddeialehy-i merkûm İtalyalı olduğu ve i'lâmâtta dahi musarrahan beyân kılındığı halde bu bâbdaki muhâkemedede ait olduğu kançılıyasının tercümânı hazır bulundurulmamasından i'lâmât-ı mezkûre ahkâmı büsbütün keenlemyekün hükmünde addedileceği gibi bu bâbda adem-i kabul ile i'lâmât-ı mebhûse mahkeme-i mezkûreye iâdesini talep etmiş ve fi'l-hakika usûlen ve nizâmât-ı mevcûde ahkâmınca bir ecnebinin mensup olduğu konsolato tarafından tercümânı hazır olmaksızın davasının fasl u hükm olunamayacağı mukarrer ve âşikâr olduğu halde Erdek bidâyet mahkemesinden tercümân hazır olmaksızın sudûr eden mezkûr üç kıt'a i'lâmât-ı gıyâbiye münderecâtından müstebân olduğu vechile kaza-yı mezkûrda sâlifü'z-zikr usûl ve nizâmâta asla itibâr ve riâyet olunmadığından bahisle 28 Haziran 305 tarihli ve 25 numaralı ve diğeri 24 Haziran sene 305 tarih ve 23 numaralı ve tekrar 9 Ağustos sene 305 tarihli mezkûr i'lâmât merbûtan takdîm kılınmış olduğundan ahkâm-ı münîfeleri arz olunduğu vechile tamamıyla usûl-i muhâkeme ve nizâmât-ı mukaddeseye muğâyir bulunduğundan icrâlarına teşebbüs edilmemiş ve müddeilerin eğerçi İtalyalı-ı merkûm aleyhinde bir gûne davaları var ise nizâmı dâiresinde hareket etmeleri zımnında Erdek bidâyet mahkemesine evâmîr-i lâzîminin i'tâ buyrulması hususu cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 11 Eylül [1]305.

(s.202) 483) (125) İtalya devleti tebe'âsından Antonio De Angeli ve Giovanni Lakandela nâm kimesnelerin işbu Eylül-i Rûmînin onüçüncü dünkü Çehârşenbe günü İtalya konsolatosuna takdîm ettikleri arzuhallerinde tebe'â-i devlet-i aliyyeden Marak ve Kosta nâm kimesneleri gûya darb ettikleri iddiasıyla merkûman Antonio ve Giovanni'nin Beyoğlu bidâyet mahkemesi cezâ dâiresinden altı gün mahbusiyetlerine karar verilmiş ve karar-ı mezkûr 6 Eylül 305 tarihinde taraflarına tefhîm kılınmış ise de usule mugayir idiği cihetle aleyhinde istînâf-ı davaya kıyam ettiklerini beyân ve istid'â eylemiş olduklarından ber vech-i istid'â icrâ-yı îcâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur 14 Eylül [1]305.

484) (126) Muhtıra: İtalya devleti tebe'âsından Coni Laoro nâm modis-terenin devletlû necabetlû Nurettin Efendi hazretlerinin merhûme vâlideleri beşinci kadınefendi hazretleri zimmetlerinde elbise ve dikiş imâli bedelinden

mütebâki ikiyüz otuzüç lirâ-i Osmâni altmış santim alacağı kalmış ve bunun istihsâli hakkında çend defa merciine muracaât eylemiş ise de ahzına muvaf-fak olamamış ve merhûme muşârunileyhânın terekesi ise Hazîne-i hassa-i celîleye ait olduğu gibi duyûnâtı dahi ana râci olduğu umûr-ı malûmeden bulunmuş olmağla emsâli vechile matlûbât-ı vâkıanın Hazîne-i celîle-i muşârunileyhâdan tesviye ve îfâ olunması zımında lâzım gelenlere evâmir-i mukteziyenin i'tâ buyrulması temennî olunur. 16 Eylül [1]305.

485) (127) İtalya devleti tebe'âsından Cesare Sacchettoni'nin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Kumkapı'da mukîm Yorgi Ayanopulo ve İsmail Kalfa'dan yekdiğerine kefil bi'l-mâl olarak bir kıt'a senet mücebince alacağı olan sekizyüz kuruş maa güzeste ve masârif-i muhâkeme taht-ı hükme alınması zımında birinci mahkeme-i ticârete müracaât etmiş ise de mârru'z-zikr alacak bin kuruştan dûn bulunduğuna mebnî keyfiyet merci-i mahsûsuna muracaâta karar verilmiş olduğundan ol-vechile medyûn-ı merkûmânın celb-leriyle mârru'z-zikr alacağının maa güzeste ve masârif-i muhâkeme taht-ı hükme alınmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağın ber müceb-i istid'â icrâ-yı icâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 18 Eylül [1]305.

486) (128) Kartal civârında vâki Şalgamlı demekle marûf çiftlikte bulunan İtalya devleti tebe'âsından Giovanni Romaldo ile zevcesi Sultane dün akşam saat oniki raddelerinde haydutlar tarafından darb ve cerh olunmuş oldukları ve her ikisinin almış oldukları cerîha eserinden hayatı fena halde tehlikede bulunduğu cihetle salifu'z-zikr haydutları bi't-taharrî buldurularak haklarında icâb eden mucazât-ı terhîbiyelerinin icrâsı zımında merci-i mahsûsuna iktizâ eden evâmir-i şedîdenin tastîr buyrulması taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 18 Eylül [1]305.

(s.203) 487) (129) Kartal civârında vâki Şalgamlı demekle marûf çiftlikte bulunan İtalya devleti tebe'âsından Giovanni Bolyani Romaldo ile zevcesi Sultane işbu Eylül-i Rûmînin onyedinci Pazar günü akşamı saat oniki raddelerinde ellerinde Martini tüfenkleri olduğu ve sâir silah ile müsellâh bulundukları halde bağteten hucûm eden beş altı nefer haydutlar kurşun ve âlât-ı câriha ile darb ve cerh eylemiş oldukları gibi mecrûhlardan mezbûre Sultane o gece saat dokuz raddelerinde almış olduğu cerîhadan müteessiren vefât eylediği ve merkûm Giovanni Bolyano Romaldo'nun dahi hayatı bir hâl-i tehlikede olduğundan sâlifü'z-zikr haydutların bi't-taharrî buldurularak haklarında icâb eden mucazât-ı kanûniyelerinin icrâsı zımında merci-i

mahsûsuna iktizâ eden evâmîr-i şedîdenin bir sûret-i serîada tastîr buyrulması taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 19 Eylûl [1]305.

488) (130) İtalya devleti tebe'âsından Üskûdar Dağhamamı'nda 56 numaralı hânede sâkin Behur Simarya Ğabay nâm kimesne tarafından konsolatoya takdîm olunan istid'âda yedinde otuzbin kuruşluk varaka-i sahîha bulunup işbu varakayı Duyûn-ı Umûmiye idâre-i behiyyesine li-ecli't-tebdîl götürmüş ise de kabul ve tebdîlinden imtinâ edilmiş olduğundan idâre-i mezkûr tarafından bir vekîl-i musaddakın celbiyle ya mezkûr varaka-i sahîhaların müceddeden varaka pullarına tebdîli veyahut bedelleri olan otuzbin kuruşun maa güzeste ve masârifât-ı muhâkeme İdâre-i muşârunileyhâdan tahsîli husûsunun taht-ı hükme alınmasını talep ve istid'â eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur 21 Eylûl [1]305.

489) (131) İtalya devleti tebe'âsından mösyö Jan D'Almegio'nun kançılaryaya takdîm ettiği istid'âda tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve Kartal sâkinlerinden Olimpos nâm kimesne zimmetinde birinci mahkeme-i ticâret î'lâmıyla mahkûmunbih alacağının icrâ memûriyet-i behiyyesi marifetiyle her bir muâmelât-ı kanûniyesi îfâ kılınarak mebaliğ-i mahkûmeden kısm-i cüz'îsi tahsîl olunduğu halde kısm-i küllîsi nâ-tahsîl kalmış olduğundan mârru'z-zikr alacağının te'mîn ve tahsîli zımnında medyûn-ı merkûm Olimpos'un pederi müteveffâ Dimitraki'den bi'l-intikal hisse-i şâyia ile mutasarrıf olduğu Kartal kazası dahilinde vaki Ayazma ve Yalnızselvi'de kâin 66 ve 67 numaralar ile murakkam iki kıt'a bağ ile keza mahall-i mezkûrda Hayretkapısı nâm mahalde vaki 22 ve 25 numaralar ile murakkam iki kıt'a bağda olan hisse-i şâyiasının ve vâlidesi Panayota'dan intikal eden mahall-i mezkûrda Üskûdar caddesinde 204 numaralı bir bâb hânenin bütünûyle kezâ mahall-i mezkûrda vâki 130 numaralı bir bâb kahvehânenin nısf hissesinde kezâlık mutasarrıf olduğu hisse-i şâyiasının ber müceb-i usul taht-ı hacze alınarak bi'l-muzâyede furûhtuyla esmân-ı hâsılasından tesviye-i duyûn ettirilmesi zımnında dâire-i icrâca lâzımgelen muâmelât-ı kanûniyenin îfâ ettirilmesi[ni] talep ve istid'â eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 21 Eylûl [1]305.

(s.204) 490) (131) İtalya devleti tebe'âsından Coni Laoro nâm modis-terenin devletlû necabetlû Nurettin Efendi hazretlerinin merhûme vâlideleri beşinci kadınefendi hazretleri zimmetlerinde elbise ve dikiş imâli bedelin-den mütebâki ve merhûmenin taht-ı tasdîkinde bulunan defter mücebince ikiyüz otuzüç lirâ-i Osmânî altmış santim alacağı olup bunu ise müteveffi-

yenin kethüdâsı ve sâir dâiresi halkıyla dahi ispat edeceğinden ve İtalyalı-ı mezbûre ise birkaç defa merciine ve konsolato marifetiyle Hazîne-i Hassa-i şâhâneye mürâcaat olunduğu halde adem-i malûmât beyânıyla mârru'z-zikr mebâliğ tesviye ve i'tâ edilmemiş olduğundan ol-vechile icâb eden mahalle beyân-ı keyfiyet ile mârru'z-zikr meblağın bi't-tahsîl tarafına i'tâsını İtalyalı-ı mezbûre bâ-istid'â talep ve istirham eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı icâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 21 Eylül [1]305.

491) (132) İtalya devleti tebe'âsından A.E Cohen Frer ve Kumpanyasının tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve Hâriciye nezâret-i celîlesi memurlarından Haççık Efendi zimmetinde bâ-i'lâm-ı ticâret mahkûmunbih alacağı olan malûmu'l-miktar mebâliğin tahsîli ve bu sûretle lâzımu'l-icrâ olan işbu i'lâmın tenfîz-i ahkâmı zımında medyûn-ı mûmâileyhin rub' maâşı ber müceb-i karar Mart 1883 tarihinde taht-ı hacze aldırılmış idi ancak mahcûz olan maâştan mebâliğ-i matlûbeye mahsuben şimdiye kadar mezkûr kumpanyanın me'hûzu beşbin sekizyüz seksenbir kuruştan ibâret olup küsur kalan maâşât-ı mahcûze tahsîl olunup olunmadığı ve tahsîl olunmuş ise ne sebepten nâşî bu âna değin kumpanyaya verilmemiş ve nâ-tahsîl kalmış ise niçin tahsîl olunamamış işte şu mevâdd-ı meşruhanın isti'lâmını mutazammın taraf-ı konsolatodan 20 Temmuz 305 tarihinde yazılan takrîre cevaben ticâret icrâ memûriyetinden tastîr kılınan derkenarda medyûn-ı mûmâileyh Haççık Efendi'nin rub' maâşının haczi tarihi olan beş Haziran üçyüz senesinden bu âna değin altmışüç aylık vârid olmak lâzım gelir iken yalnız otuzüç aylık gelip bu maâşât bedelâtından dahi hissesine isabet eden miktar dâyin-i mûmâileyhe verildiği ve maâşât-ı mezkûreden açık görünen otuz aylığın onikisi Efendi-i mûmâileyhin ma'zûl kalmasından ve onsekizi dahi maâşâtın tedâhulde kalmasından neş'et ettiği beyân ve iş'âr olunmuş halbuki memûrîn ve sâirenin ol-miktar tedâhulde maâşları kalmayıp ancak bir iki maâşları tedâhulde kaldığı ve medyûn-ı mûmâileyhin ma'zûliyeti bahsine gelince hiçbir vakit ma'zûl kalmamış olduğu umûr-ı malûmedendir binâenaleyh karar ile icrâ olunan işbu hacze itibâr olunmayarak medyûn-ı mûmâileyhe doğrudan doğruya maâş (s.205) i'tâ olunmuş olduğu anlaşılmış ve bu bâbda kanun dairesinde icrâ olunan böyle bir haczi hükümsüz tutarak medyûnun maâşını i'tâ eden her kim ise ber müceb-i karar maâşât-ı matlûbe ânâ tazmîn ettirilmesi zımında mes'ûl tutulması sâlifü'z-zikr kumpanya tarafından bâ-istid'â talep olunmuş olmağla ber müceb-i istid'â icâb-ı hâlin icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 23 Eylül [1]305.

492) (133) İtalya devleti tebe'âsından Virginia Tezenini konsolatoya takdîm eylediği istid'âya nazaran geçen Salı günü hânesinde iken kendi ka-

rındaşı bulunan Natal hâlet-i sekirde olduğu halde bazı zabtiye ve jandarma tarafından kapının önünde darp olunmakta olduğu bi'l-muşâhade sebebi darbını suâl etmek üzere merkûm Virginia taşraya çıktığında kendisini dahi darb ve kılınç ile tehdîd edilmiş ve merkûmun zabtiye ve jandarmaları bilmiyor ise de gördüğü anda teşhis edeceğinden merkûmünün bilâ sebep hod be hod hem kendisini ve hem de karındaşını darp etmeleri muğâyir-i kanûn bulunmuş olduğundan haklarında iktizâ eden tedîbât-ı lâzîmenin icrâ buyrulmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ol-vechile husûs-ı müsted'ânın Beyoğlu ceza mahkemesinde rü'yetiyle ihkâk-ı hak buyrulması devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 25 Eylül [1]305.

493) (134) 4 Temmuz 305 tarihli mektûb-ı sâmi mücebince Trablusşam'da muvakkatan İtalya konsolos memuru tayîn olunmuş olan Enrico Şabatelli'nin diğer memuriyete nasb olunmuş olduğundan yerine Beyrut konsolos vekili bulunan Marki Gulio Avati nâm zât muvakkatan mahall-i mezkûra konsolos memûru nasb olunmağla îcâb eden mektûb-ı sâminin tastîri taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 26 Eylül [1]305.

494) (135) İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu'nda mukîm gömlekçi mösyö Albercon'un mağazasında müstahdem Mario Scofani'nin merhûm Fuad Paşa hafidi Hikmet Beyefendi aleyhinde olarak akdemce mahkeme-i ticâret birinci meclisinden istihsâl eylediği otuzdokuz buçuk Osmânî lirâsıyla ondört buçuk kuruş mahkûmiyetini mutazammın i'lâm-ı gıyâbînin bu kerre tasdik-i ahkâmını mutazammın mahkeme-i mezkûreden sudûr eden 14 Eylül 305 tarihli ve 187 adedli i'lâmın usûlü vechile muâmele-i tebliğiyesi dahî icrâ kılınmış olduğundan i'lâm-ı mezkûrun ber müceb-i usûl icrâ memûriyet-i behiyyesi marifetiyle icrâsı hususunu İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep veistirhâm eylemiş olmağla ber vech-i müsted'â icrâ-yı îcâbı cânib-i konsolatosundan iltimâs ve takrîr olunur. 26 Eylül [1]305.

495) (136) İtalya devleti tebe'âsından Mario Scofani'nin merhûm Fuad Paşa hafidi Hikmet Beyefendi aleyhinde olarak akdemce mahkeme-i ticâret birinci meclisinden istihsâl eylediği otuzdokuz buçuk Osmânî lirâsıyla ondört buçuk kuruş mahkûmiyetini mutazammın i'lâm-ı gıyâbînin bu kerre dahi tasdikini mutazammın sudûr eden 14 Eylül 305 tarih ve 187 adedli i'lâm usûlü vechile tenfîz-i ahkâmı hakkında dâire-i icrâyâ bi't-tevdi icrâca muâmelât-ı kanûniyesi ifâ kılınmakta ise de medyûn-ı mûmâileyh Hikmet Beyin birâder ve vâlideleriyle Hazîne-i Hassa-i şâhâneye [...]de kâin furûht eyledikleri sahilhânenin bedelini Mâliye nezâret-i celîlesinden hemen bu

gün yarın alacaklarından işbu mebâliğden mûmâileyh Hikmet Bey'in hissesine isabet eden miktardan İtalyalı-ı merkûmun mârru'z-zikr alacağının fâiz ve masârifât-ı muhâkeme ve sâiresiyle maan kifâyet ederinin Hazîne-i muşârunileyhâda taht-ı hacze alınması zımında icrâ memûriyet-i behiy-yesince hemen lâzımgelen muâmelât-ı kanûniyenin ifâsıyla tezkeresinin tastîrini İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 26 Eylül [1]305.

(s.206) 496) (137) Beylerbeyi ile Kuzguncuk arasında vâki merhûm Tirbala kadınefendi hazretlerinin bâ-irâde-i şâhâne sarayında inşâ edilen köşkte i'mâl ettirilen kapı ve çerçeve ve sâire esmânından dolayı İtalya devleti tebe'âsından Luigi Bossi nâm marangozun merbûtan takdîm kılınan defterinden keyfiyet müstebân olacağı vechile gayrı-ez teslîm mütebâki sekizbin yüz dokuz kuruş ve yirmibeş para alacağı olup işbu matlûb hakk-ı sarîhi olduğuna ol-vakit Tophâne marangozhânesi direktörü âsâkir-i şâhânedan merhûm Arifî Paşanın taht-ı nezâretinde müteşekkil komisyon tarafından inşâatta müstahdem olup amele ve sâirenin yevmiyelerini taksîm ve tevzî eden memur Kâzım Beyefendi dahi bu işe vukûfu olduğu ve salifu'z-zikr komisyonun kapanmasıyla matlûbât-ı mebhûsenin tesviyesi te'hîr etmiş ve şimdi ise emri-i tesviyesi Hazîne-i Hassa-i celîleye âidiyeti cihetiyle merkûm Luigi'nin alacağı olan mârru'l-beyân sekizbin yüzdokuz kuruş ve yirmibeş paranın Hazîne-i muşârunileyhâdan tesviye ve ifâsıyla şu hâl-i fakr-ı iştimâlden halâs buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 2 Teşrinievvel [1]305.

497) (138) Ermeni hastanesinin vekili bulunan Boyacıyan Nişan Efendi'nin Beyoğlu bidâyet hukuk mahkemesinden 12 Eylül 305 tarihli istihsâl eylediği bir kıt'a i'lâm-ı gıyâbî İtalya devleti tebe'âsından Teresa Mozzini nâm hâtuna tebliğ olundukda hastalık münâsebetiyle yevm-i muayyende mahkemede hazır bulunmadığı gibi ibtidâ-yı Ağustosta Ermeni hastahânesinin idâresi tahtında ikâmet eylediği hânesinin bir senelik icâresi olan yetmiş iki aded lirâyı teslîm etmiş olduğu ve îcârdan dolayı hiçbir akçe borcu bulunmadığı cihetle işbu esbâbdan ve esnâ-yı muhâkemedede şifâhen arzedeceği esbâb-ı sâireden dolayı i'lâm-ı gıyâbî-i mezkûrun feshiyle evvel ve ahir vukûbulan masârif-i muhâkeme idâre-i mûmâileyhâya tahmîlini merkûme bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsını devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu iltimâs ve takrîr eder. 4 Teşrinievvel [1]305.

498) (139) İtalyada Milano şehrinde kâin Fabrika Lonbardo nâm ecza fabrikasının direktörüne geçen alafranga 1888 senesi Martının onaltısında Gümülcinede mukîm C. Margheritopoulo nâm kimesnenin vukubulan si-

parişi üzerine [] markasıyla ve 33458 numara ile murakkam ve 156 küçük bukalde bir sandık derûnunda tahminen beş kilogram sulfato gönderilmiş idi işbu sandık Karaağaç iskelesine bi'l-vurûd gümrük tarafından bade'l-muâyene mezkûr sulfatonun fena olduğundan bahisle redd u tesliminden imtinâ olunmuş ve bir seneden beri bugün yarın diyerek i'tâdan avk u te'hîr edilmekte idiğünden ya sandığın merkûm Margheritopoulo'ya teslîmi ve yahut li-ecli'l-muâyene sandığın Dersaâdet gümrüğüne celbi luzûmunu mutazammın taraf-ı konsolatodan 10 Mayıs 305 tarihinde tastîr kılınan takrîre henüz bir cevap vurûd etmediği ve marru'l-arz fabrikanın direktörü ise her bâr sızlanmaktan hâlî olmadığı cihetle iş'âr-ı sâbık mücebince îcâb-ı hâlin icrâsı hususuna himmet buyrulması taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 5 Teşrinievvel [1]305.

(s.207) 499) (140) İtalya devleti tebe'âsından Domenico Calvani ile pederi Antonio nâm kimesneyi fuzûlî darb ile itâle-i lisânda bulunan Yüzbaşı Ali Rıza Bey ve Karaman ve Ahmed Çavuş ve Şişhâne karakolhânesi kumandanının celbleriyle haklarında lâzım gelen mucâzât-ı kanûniyelerinin icrâsı hususu 10 Temmuz 305 tarihinde bâ-takrîr beyân kılınmış ise de gûya merkûm İtalyalı aleyhine mûmâileyh Ali Rıza Bey tarafından istid'â takdîm edildiği beyânıyla keyfiyet şimdiye kadar sürüncemede bırakılmış olduğundan bu ise muhasses olan kanûn-ı adâlete muğâyir bulunması cihetle bir ân evvel mûmâileyh Ali Rıza Efendi ve Karaman ve Ahmed Çavuş ve Şişhâne karakolhânesi kumandanının hemen celbleriyle husûs-ı munaziun fihe bir netice verilerek ol-vechile mûmâileyhimânın işbu hareket-i nâ-becâlarından dolayı haklarında lâzım gelen te'dîbât ve mucâzât-ı kanûniyelerinin icrâsını İtalyalı-ı merkûm be-tekrâr bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 5 Teşrinievvel [1]305.

500) (141) İtalya devleti tebe'âsından banker A. Camondo ve Kumpanyasının mekâtib-i gayrimüslime müfettişi saadetlû Abdullah Hasib Efendi aleyhinde Domerak (?) mahkeme-i ticâret birinci meclisinden istihsâl etmiş olduğu 4 Eylül 305 tarihli ve 135 adedli bir kıt'a i'lâm-ı gıyâbının muâmelât-ı tebliğiyesi dahî icrâ kılınmış olduğundan i'lâm-ı gıyâbî-i mezkûrun ber müceb-i usûl icrâ kılınmasını İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â talep ve istirhâm eylemiş olmağla ber müceb-i usûl îcâbının icrâsı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 7 Teşrinievvel [1]305.

501) (142) İtalya devleti tebe'âsından Teofilo Nefri nâm rakkas icrâ-yı sanat zımında Beyoğlu'nda Hamalbaşı caddesinde 22 numara-

lı kahvehânenin fevkindeki odayı istîcâr etmiş ise de zâbıta tarafından sanatının icrâsıçün vermekte olduğu dersten men' edilmiş halbuki Galata ve Beyoğlu'nda sâirleri rakkaslık sanatını icrâ etmekte olduklarından bunlar misillû işinin tahkîk ve tetkîkiyle icrâ-yı sanatına müsâade olunması hususunu merkûm Teofilo bâ-istid'â talep ve istirhâm eylemiş olmağla husûs-ı müddeanın Beyoğlu mutasarrıflığı cânib-i âlîsinden icrâsına himmet buyrulması devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 7 Teşrinievvel [1]305.

502) (143) İtalya devleti tebe'âsından makaronyacı Giovanni Pangalari'nin zevcesi Mari binti Kirağos Domenico nâm kadın Beyoğlu'nda Hamalbaşı sokağında 17 numaralı bir bâb hâne ve tahtında vaki 15 ve 19 numaralar ile murakkam iki bâb mağazanın mutasarrıfesi olduğu halde bundan dokuz ay akdem gûya mezbûre Mari vefât etmiş olduğu iddiasıyla emlâk-i mezkûre cânib-i mahlûl tarafından zaptedilerek îcâra verilmiştir halbuki mezbûre Mari ber-hayat olup Beyoğlu'nda Ayna[1] Çeşmede 30 numaralı hânede sâkine olduğu cümlelerin malûm ve müsellemi bulunduğundan mezbûrenin vekîli bulunan izzetlû Avadis Efendi Kopolyan tarafından müvekkili Mari'nin hayatta bulunduğu ve şu olunan muâmele bir yanlışlıktan ileri geldiği beyân edildiği halde vekîl-i mûmâileyh birçok müşkilâta tesâdüf ettirilerek bu bâbda bir gûne dava olduğu takdirde mahlûlât aleyhinde mer-ciince ikâme-i dava edilmesi hususu beyân kılınmış halbuki böyle elyevm hayatta olan bir İtalyalı kadının yanlış zehabla fevt oldu deyu âit olduğu kançılaryadan bile keyfiyet-i fevti istizân olunmaksızın hod be hod emlâkinin zabt edilmesi şimdide kadar emsali nâ-mesbûk bir hâl-i garîbeden oldukdan başka mezbûre vekîli marifetiyle isbât-ı vucûdla emlâkinin istirdâdını talep dahî eylediği halde buna dahi asla iltifât edilmeyerek bu babda bir gûne dava vukûunda mürâcaat husûsu beyân kılınmış ise de bütün bütün hakikaten şayân-ı istiğrâb bulunduğundan bu cihetle hayatta olduğu cümlelerin ve bâhusus kançılaryasının taht-ı tasdîk ve müsellemi bulunan mezbûre Mari'nin bu bâbdaki vukubulan zarar ve ziyânlarının bilâhare müsebbibinden talebe hakkı bâki kalmak üzere şimdiden mârru'z-zikr emlâklerinin bilâ avk u te'hîr hemen İtalyalı-ı mezbûre yedine teslim kılınması zımında Evkâf-ı Humâyûn nezâret-i celîlesine iş'ârât-ı lâzımının isrâsı husûsu cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 10 Teşrinievvel [1]305.

(s.208) 503) (144) Edremid'de sâkine Eleni Temlidis tarafından sefârete takdîm edilip iki nüshası leffen gönderilen 14 Teşrinievvel 305 tarihli istid'ânâmesi meâlinden müstefâd buyrulacağı vechile mezbûrenin nezâretpenahîlerince malûm olan işine bir netice verilmemesinden nâşî

mağdûr ve perişâniyetini mûcip bulunmasına mebnî mahalline iktizâ eden evâmir-i şedîdenin bir sûret-i serîada şeref tastîr buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 14 Teşrinievvel [1]305.

504) (145) Kudüs-i şerîfte bulunan İtalya konsolosu maiyetinde imtiyâzlı tercümân sıfatıyla istihdâm olunmak üzere tebe'â-i devlet-i aliyyeden Nasri Kosta Grigor nâm zât nasb ve tayîn kılınmış olduğundan mûmâileyhin sıfat-ı memûresi tanılmak üzere iktizâ eden evâmirin tastîri taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 16 Teşrinievvel [1]305.

505) (146) İtalya devleti tebe'âsından Georgi Petro'nun Bandırma postahânesinden derdest olunan evrâkı ile merkûm Petro'dan cezâ olarak alınan bir aded Osmânlı altınının Bandırma'daki Yunan konsolos memurluğuna teslim ve andan Dersaadet konsolatosuna tesyâr kılındığı Posta ve Telgraf nezâretinden mevrûd 5 Ağustos 305 tarihli müzekkerede beyân ve iş'âr olunmuş ve fi'l-hakîka İtalyalı-yı merkûmdan cezâ olarak ahzolunan bir aded Osmânlı altını Bandırma Yunan konsolos memûrlüğünün 5 numara ve 21 Kanunisâni 1889 tarihli tahrîrâtı ile konsolatoya gönderildiği anlaşılmış ise de evrâk-ı mezkûre Bandırma Postahânesinde kalıp kendisine verilmediği memûr-ı mûmâileyhin iş'ârât-ı ahîresinden müstebân olmuş ve husûs-ı meşrûha bir netîce verilmesi zımnında evrâk-ı mebhûsenin Bandırma postahânesinden celbiyle taraf-ı konsolatoya tesyârı emrinde iktizâ eden evâmirin tastîr buyrulması devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından tekrar iltimâs ve takrîr olunur. 28 Teşrinievvel [1]305.

(s.209) 506) (147) Tekfurdağı'nda bulunan İtalya tüccârânı tarafından takdîm edilen istid'âya nazaran taşradan mahall-i mezkûra celbolunan tehî çuvallar üzerine resm-i gümrüğü olan yüzde sekiz te'diye olduğu halde mezkûr çuvallar eşya ile doldurularak taşraya gönderildiği ve taşradan derûn-ı çuvallarda olan eşya alınıp çuvallar tekrar geldiğinde işbu müsta'mel ve zaten gümrükleri verilmiş olan çuvallar için Tekfurdağı gümrüğünce be-tekâr gümrük almak sadedinde bulunulduğuna ve halbuki Feresine vapur kumpanyasının istimal ettiği çuvallar için böyle tekrar be tekrar gümrük alınmakta olduğu cihetle kendilerinden işbu çuvallara mükerreren gümrük alınmak emsâline ve usûl-ı mer'iyeye muhâlif bulunduğuna mebnî bundan böyle mezkûr çuvallar için mükerrer gümrük alınmaması zımnında mahallî gümrüğüne iktizâ eden evâmirin tastîri hususunu tüccârân-ı merkûmân bâ-istid'â talep eylemiş olduklarından ol-vechile icâbının icrâsı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 2 Teşrinisani [1]305.

507) (148) Beyrut'ta İtalya devletinin lâzımesîçün İtalya Hâriciye nezâreti tarafından gönderilen iki aded sandık Beyrut gümrüğünden imrârına ruhsat verilmediği orada bulunan konsolos tarafından haber verilmekte olduğundan usûl ve kâide-i mer'iyyesi îcâbınca bilâ resm sandık-ı mezbûrun imrârına müsâade buyrulması zımnında iktizâ eden evâmirin bâ-telgrafnâme i'tâ buyrulması cânib-i sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 6 Teşrinisani [1]305.

508) (149) İtalya devleti tebe'âsından Levi ve Cohen kumpanyasının bundan beş buçuk sene akdem Paris'te bulunan acenteleri tarafından Pire şehri tarîkiyle Romanya'ya irsâl olunmak üzere sandık derûnunda yüz aded süs revolveri gönderilmiş ve bu revolverler vapura tahmîl olunarak vapur buraya geldiğinde limân idâresi haber alarak mezkûr revolverleri hacz ettirmiş idi bunun üzerine mezkûr kumpanya idâre-i mûmâileyhâyı protesto ederek mahkeme-i ticâret birinci meclisinde davaya kıyâm birle tarafeyn mahkemeye gelerek murâfaa olundukda mezkûr revolverlerin adem-i duhûlü hakkında olan irâde ile mezkûr revolverlerden bir adedini mahkemeye getirilmesine dâir taraf-ı mahkemedan 15 Kanunievvel 303 tarihinde karar verilmesi üzerine revolverlerin sandığı idâreye gönderilmiş olduğu idâre-i mûmâileyhâ tarafından beyân ve iş'âr olunmağla artık mahkeme bir iş göremeyeceği anlaşıldığına binâen husûs-ı meşrûh makâm-ı Sadârete arz olunmuş ve makâm-ı mezkûrdan dahi Hâriciye nezâret-i celîlesi vesâtetiyle işin tesviyesi emrolunarak tarafeyn celb ile kumpanya-i mezkûrun matlûbu olan beşbin yediyüz franktan bin frankı tenzîl ile mütebâkisinin der-akab i'tâsı zımnında Tophâne nezâretine bir kıt'a tezkire-i sâmiye tastîr kılınmış ve müddei bulunan kumpanya meblağ-ı mezkûru ahz etmek için Tophâne nezâretine lede'l-mürâcaa meblağ-ı mezbûr makâm-ı Sadâretten verileceği ifâde ve beyân kılınmış ve meblağ-ı matlûbun protesto tarihinden itibâren güzeşte ve zarar ve ziyân ile masârif-i muhâkemenin taht-ı hükme aldırılmasını kumpanya-i mezkûr bâ-arzuhal talep eylemiş olmağla ber müceb-i talep îcâb-ı halin icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 8 Teşrinisani [1]305.

(s.210) 509) (150) İtalya devleti tebe'âsından mösyö Jean D'Algio'nun kañçılaryaya takdîm ettiği istid'âda tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve Kartal sâkinlerinden Olmes nâm kimesne zimmetinde birinci mahkeme-i ticâret i'lâmıyla mahkûmunbih mütebâki alacağının te'mîn ve tahsîli zımnında medyûn-ı merkûm Olmes'in pederi müteveffâ Dimitraki'den bi'l-intikal hisse-i şâyia ile mutasarrıf olduğu Kartal kazası dahilinde vaki Ayazma ve Yalnızselvi'de kâin 66 ve 67 numara ile murakkam iki kıt'a bağ ile keza

mahall-i mezkûrda Hürriyet Kapısı nâm mahalde vâki 22 ve 25 numaralar ile murakkam iki kıt'a bağda ve vâlidesi Panayota'dan intikâl eden mahall-i mezkûrda Üskûdâr caddesinde 204 numaralı bir bâb hânenin bütününüle kezâ mahall-i mezkûrda vâki 130 numaralı bir bâb kahvehânenin nısf hissesinde kezâlik mutasarrıf olduğu hisse-i şâyianın ber müceb-i usûl taht-ı hacze alınarak bi'l-muzâyede furûhtu 21 Eylül 305 tarihli takrîr ile talep olunmuş ise de haczi talep olunan bağlar ile hâne ve kahvehânenin kaç hissedenden kaç hissesi medyûnun muntakilen taht-ı tasarrufunda olduğu îzâh olunmadığı cihetle haczi icrâ kılınmadığı beyân kılınmış olduğundan bâlâda muharrer bağlar sırf mülk olduğu gibi gerek mezkûr bağların ve gerek hâne ile kahvehânenin yedi hisse itibarıyla iki hissesine medyûn-ı merkûm intikâlen mutasarrıf olduğundan mârru'l-arz medyûn-ı merkûmun hisse-i mezkûrelerinin ber müceb-i usûl hacziyle bi'l-müzâyede furûht olunarak esmân-ı hâsılâsından tesviye-i deyn ettirilmesini dâyin-i İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â tekrâren talep eylemiş olduğundan ber-müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı iltimâs ve takrîr olunur. 11 Teşrinisânî [1]305.

510) (151) İtalya devleti tebe'âsından ve Katolik rahibi Genaro Pastore'nin İşkodra'da vukubulan katli maddesinden dolayı İşkodra'da bulunan İtalya ceneral konsolosu tarafından vârid olan malûmât ve ihbârât ber-vech-i zîr arz olunur şöyle ki Dersaâdet cinâyet mahkemesinde derdest-i rü'yât bulunan merkûm Pastore'nin katli maddesinden dolayı mevkûf olan Selim Abdullah'ın babası ve Fazlı İbrahim'in amucası ve Sosi karyesi sâkinlerinden Abdullah Süleyman Efendinin mahallince kat'iyen vukûb olan ifâdeye nazaran merkûm Pastore'yi katli eden Hublika karyeli Zoheya bin Mela Yahos ve Zind bin Zind ile Yakup bin Yusuf ve mahpûs bulunan Murtaza bin Yusuf oldukları ve Dul Hasan nâm kimesnenin fi'l-i katilde şerîk idiği şüpheden vâreste olduğu ve merkûmun Zoheya bin Yahos ve Yakub bin Yusuf ve Zind bin Zind nâm kimesneler derdest ile taht-ı tevkîfe alınırılar ise hakikat-i halin meydana çıkacağı aşikârdır binâenaleyh keyfiyetin vech-i meşrûh üzere vukû bulup ahâli-i mahalliye'nin tamamen vukûfları olduğu ve fakat havflerine binâen söylememekte olduklarından her halde katilde medhalleri olanların taht-ı tevkîfe alındıkları zamanda malûmât ve meşhûdâtlarını ba'de'l-kasem doğruca ifâdeye hazır oldukları huveydadır işte şu hâle nazaran mahallince tetkîk ve tahkîki ehemmiyet ve elzem olmak cihetiyle evvel emirde bâlâda isimleri tasrîh olunan kesânın hemen taht-ı tevkîfe alınmaları zımnında telgrafla evâmîr-i lâzîmenin serîan tastîri ve muhâkemenin ta'lîk buyrulması cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 11 Teşrinisani [1]305.

511) (152) Edremit'te mukîme İtalya devleti tebe'âsından matmazel Eleni Temlidis'in müteveffâ müflis Nemçeli Aczio zimmetinde alacağı olan üçbin küsur lirâ hakkında bu defa vekîli mösyö Lambiso tarafından verilen istid'ânın nüsha-i sâniyesi Adliye nezâret-i celîlesine takdîm kılınarak münderecâtına ve akdemce Hâriciye nezâret-i celîlesinden nezâret-i aliyye-nize yazılan 19 Mart 305 tarih ve 11 numaralı tahrîratla merbûtâtının meâline nazar-ı dikkat ve ehemmiyetleri isticlâb ve mezbûre Temlidis hâtunun artık mazhar-ı adâlet buyrulması için icrâ-yı îcâbını himmet buyurmanız İtalya sefârethânesi tarafından iltimâs olunur. 11 Teşrinisani [1]305.

(s.211) 512) (153) İtalya devleti tebe'âsından Antonio Papa'yla geçen Pazar günü saat bir raddelerinde üç refikiyle Çukurbostan'da 5 numaralı hânesine gider iken yedi nefer asâkir-i şâhâne ve iki nefer jandarmadan mürekkep bir kola tesâdüf ederek merkûm İtalyalı ve refiklerini bilâ sebep derdeste kıyâm ve jandarmalardan biri merkûm Antonio'ya bed lisân ederek iki tokat urup tüfengın dipçiğiyle tazyîk ile Galatasaray'ına götürmüşler ve anda kefil irâe ettirilerek sebîli tahliye edilmiş ise de işbu Pençsenbe günü yine merkûm İtalyalı fuzûlî ve hem bir esbâbı olmadığı halde derdest olunarak tevkîf ve muahharan salıvermişler işte bu sebeplerin müsebbiblerinin ve merkûm jandarmanın tevkîfiyle haklarında îcâb eden te'dibât-ı lâzîminin icrâsını İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 15 Teşrinisani [1]305.

513) (154) İtalya devlet-i fahîmesinin Dersaâdet sefâreti kavalılarından Salih Ağa'nın Galata Mevlevihânesi postnişini Mehmed Ataullah Efendi aleyhine mahkeme-i ticâret birinci meclisinden istihsâl eylediği 10 Şubat 302 tarihli ve 328 numaralı i'lâm Efendi-i mûmâileyhe teblîğ olunarak mevki-i icrâya vaz' olunmuş ise de i'lâm-ı mezkûrun mutazammın olduğu meblağın kısm-ı cüz'îsi tahsîl ve kısm-ı küllîsi nâ-tahsîl kalmış olduğundan meblağ-ı matlûbe-i mütebâkiyenin te'mîn-i istîfâsı zımında şeyh-i mûmâileyhin Evkaf-ı Hûmâyûn nezâret-i celîlesinden şehri muhassas olan maâşından münâsîp miktarın tevkîfiyle ol-vechile istîfâ-yı matlûp ettirilmesini kavas-ı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâb-ı hâlin ifâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 16 Teşrinisani [1]305.

514) (155) Hariçte tanzîm olup aynen kaydolunmuştur: İtalya devleti tebe'âsından Dersaâdet'te Büyükdere'de Kalkanyeri'nde mukim tuğla fabrikatörü Salamon Petro'nun sefâretten musaddak bir kıt'a vekâletnâme

mûcebince vekîli bulunan İstanbul'da Bahçekapısı'nda Râsim Paşa hânında 7 ve 8 numaralı odada mukîm dava vekîllerinden Diramşabuh Manukyan imzâsıyla cânib-i sefârete takdîm kılınan istid'âda müvekkil-i mûmâileyhin Tophâne iskelesinde mukîm ebniye emtiası tüccârından Bazumyan Artin Ağa zimmetinde beş kıt'a senedât mantûkunca ve bâ-defter ikibin ikiyüz yetmişdört frank ile kırk aded lirâ-yı Osmânî matlûbu olup îfâsında muhâlefet eylemekte olduğundan ve medyûn-ı merkûm ise alacaklılarını ızrâr kasdıyla Tophânede Çukurbostan'da Tomtom mahallesinde Gülbaba sokağında 13 numara ile murakkam mutasarrıf olduğu hânesini âher nâmına ferâğ ettirmek emelinde bulunduğundan meblağ-ı matlûb-ı mezkûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet te'mîn-i istîfâsı için hâne-i mezkûrun bedeli olan meblağı mahkeme veznesine depozito etmedikçe kimesneye ferâğ edilmemesi zımnında mezkûr hânenin mahkeme-i ticâret birinci meclisi kararı [ile] taht-ı hacze alınması ve bu bâbda îcâb eden kefâletnâmenin i'tâsına dahi hâzır bulunduğundan ber mûceb-i istid'â haczin icrâsını vekîl-i merkûm talep eylemiş olmağla ol-vechile îcâb-ı halin icrâsı taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 16 Teşrinisani [1]305.

(s.212) 515) (156) Şâm-ı şerîfte 20 Zilhicce 305 tarihinde bâ-fermân-ı âlî konsolos vekîli nasb olunmuş olan Augusto Medâne diğer mahalle tahvîl-i memûriyet eylemiş olduğundan yerine mahall-i mezkûra bir konsolos vekîli nasbına değin muvakkatan işlerin rûyet ve tesviyesi zımnında mezkûr konsolatonun tercümânı bulunan Göze nâm kimesneye ihâle edilmiş idiğünden îcâb eden mektûb-ı sâmisinin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 18 Teşrinisânî [1]305.

516) (157) Pirî Ali Paşa zâde İbrahim Edhem Bey kendi karındaşları tarafından dahi vasî ve vekîl olarak Hasköy'de Aynalıkavak'ta 43 ve 45 ve 47 ve 49 numarası ile murakkam bir bâb hânede olan hisse-i irsiyelerini yüz aded lirâ-yı Osmânî mukabilinde İtalya devleti tebe'âsından Hasköy sâkinlerinden Giacomo Carsen nâm kimesneye furûht eylemiş ve mûmâileyh Edhem Bey'in vermiş olduğu senetten müstebân olacağı vechile peşinen dahi elli aded lirâ me'hûzu olduğu halde hâne-i mezkûru diğer şahsa furûht ederek Dersâadet'ten gitmiş ve şimdi mîr-i mûmâileyh İbrahim Edhem Bey Erzincan'da dördüncü ordu-yı humâyûn müşiri maiyetinde müstahdem yaver-i harb binbaşısı idiğü ve İtalyalı-yı merkûm ise sâlifü'z-zıkr elli lirâ ile dellâliye olarak vermiş olduğu iki lirâ ki cem'ân elli iki lirâ ve ayrıca bâ-defter dörtyüz doksanaltı ve tamirâtтан dolayı binikiyüz kuruş alacağı olduğundan mîr-i mûmâileyhin celbiyle meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber

mûceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 18 Teşrinisani [1]305.

(s.213) 517) (158) Madura nâm vapurun musâdemesinden dolayı ıslanmış olan 800 tonilato kadar hintanın “İtalya” tesmiye olunan İtalyalı sigorta kumpanyası tarafından ba'demâ diyâr-ı ahere ihrâcî zımnında şimdilik mezkûr hintayı kurutmak üzere İstinye'de taşraya çıkarılması zımnında iktizâ eden ruhsat-ı resmiyenin i'tâ buyrulması konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 18 Teşrinisâni [1]305.

518) (159) Hârîçte tanzîm olunmuş olmağla aynen kayd olundu: İtalya devleti tebe'âsından Avram Mizrahi nâm tâcirin İstanbul'da Bahçekapısı'nda Taşhan'da 34 numaralı odada mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden Toma Çaker nâm kimesneye üçbuçuk mâh mukaddem İskenderiye'den dört çift Çaponi çiçeklik vazo iştirâ etmek üzere yirmi aded Osmânî lirâsı nukûd ve hîn-i iştirâsında altmış aded Fransız lirâsı dahi İskenderiye'de mukîm banker mösyö Arditi tarafından verilmek üzere bir kıt'a çek vermiş halbuki İskenderiye'de iştirâ edeceği mezkûr vazolar gûya bulunâmayıp Süveys'ten almak bahânesiyle mezkûr çiçek bedeli olan altmış fransız lirâsını dahi Mizrahi hesabına olarak mezkûr bankerden bi't-tefrîk kendi umûruna harc ve sarf etmekle bilâhare Dersaâdete avdetinde gûya beynlerinde bir muhâsebe bulunduğu desîsesine binâen mezkûr vazoları ademi'l-iştirâ ve meblağ-ı mezkûreyi ademi'l-iâde husûsundan nâşî mûmâileyh Mizrahi tarafından merkûm Toma aleyhinde Beyoğlu cezâ bidâyet mahkemesinde emniyeti sustimal davası ikâme edilmiş ise de cânib-i mahkemedan maslahatın evvel be evvel mahkeme-i ticârette ba'de't-tetkîk beynlerinde bir muhâsebenin mevcudu subût bulmadığı halde ol-vakit mahkeme-i cezâiye mürâcaat kılınmasına karar verilmiş olmasından lütfen merkûm Toma'nın celbiyle mezkûr yirmi aded Osmânî ve altmış aded Fransız lirâların maa güzeste ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet merkûm Toma'dan tahsîli taht-ı hükme alınmasını cânib-i konsolatoya takdîm etmiş olduğu istid'âsında talep etmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icâbının icrâsı iltimâs ve takrîr kılındı. 18 Teşrinisani [1]305.

519) (160) Sirkeci iskelesi sokağında kâin La-Türkî tesmiye olunan eczâhânede sâkin Nalpas ve Yeniciami'de Yeniciami-i şerîf meydanında sâkin Zelkos nâm kimesneler mâh-ı hâl-i Teşrinisâninin yirmidördüncü Cuma günü alafranga saat onda İtalya kançılaryasında rû'yet olunacak bir davada liecli's-şehâde bulunmaları iktizâ ettiğinden yevm ve vakt-i mezkûrda cânib-i

kançılıryada bulunmaları husûsu emr u tenbîh buyrulması taraf-ı konsolato-
dan iltimâs ve takrîr olunur. 20 Teşrinisâni [1]305.

(s.214) 520) (161) Beyoğlu'nda İpil sokağında 21 ve 25 numaralar ile murakkam olup İtalya devleti tebe'âsından Teresa Fiocca nâm kadının mutasarrıfa [olduğu] ve mukaddema taht-ı hacze aldırması ve hükûmet tarafından dahî kendisinin tasdîki taht-ı hükme alınan bir kıt'a arsanın ismi meçhûl bulunan bir kimse tarafından tahta perdesi şikest olunarak ebniye taşlarını naklettirmekte bulunduğu gibi merkûm arsa-i mezkûru gûya iştirâ etmiş olduğunu musırır beyân etmekte idiğünden merkûmun bademâ mezkûr arsaya olan müdâhalesinin men'i zımında mechûlu'l-isim merkûmun derdesti için mutasarrıfa-i merkûme Teresa'ya açık bir müzekkere i'tâ kılınması mezbûre tarafından konsolatoya i'tâ olunan istid'â ile talep edilmiş olduğundan ber mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı Beyoğlu mutasarrıflığı cânib-i vâlâsından iltimâs ve takrîr olunur. 25 Teşrinisâni [1]305.

521) (162) Mahkeme-i ticâret icra memûriyet-i behiyyesi tarafından 18 Eylül 305 tarihli İtalya devleti tebe'âsından Enrico Boccardo'ya tebliğ olunmuş olan ihbarnâmeye merkûm Boccardo cevâben münaziunfih olan hâneyi geçen Haziran onbeşinci gününden beri terk ve tahliye eylemiş idiği ve o ânâ kadar yani yirmiiki aylık bedel-i îcârını dahî ber vech-i peşîn mösyö Henry Flaman nâm kimesneye vermiş olduğunu konsolatoya i'tâ ettiği istid'âsıyla arz ve ifâde eylemiş olduğundan merkûmun ifâde-i meşrûhası memûriyet-i mezkûreye tebliğ olunur. 25 Teşrinisâni [1]305.

522) (163) İtalya devleti tebe'âsından Argenzia Zico nâm hâtunun mahkeme-i ticâretten istihşâl eylediği 22 Temmuz 1302 tarihli ve 140 numaralı bir kıt'a i'lâm mûcebince tebe'â-i devlet-i aliyyeden Cadde-i Kebîrde 458 numaralı mağazada müstahdem kitapçı Jean Papadis nâm kimesneden malûmu'l-miktâr alacağı hakkında miyânelerinde vukûbulan mukâvele mantûkunca merkûm Papadis mâh be mâh dört lirâ vereceğini müteahhid bulunmuş ise de sekiz mâhdan beri bir akçe vermemiş olduğundan ve mezkûr mukâvelede mâh be mâh vermesi meşrût olan mâhiyeleri vermediği takdirde mebâliğ-i matlûbenin mecmûunu yek defada te'diye ve ifâ edeceğini taahhüt eylemiş olmağla ber mûceb-i taahhüt merkûme madam Zico yedinde te'minât makâmında bulunan kitapların furûhtuyla esmân-ı hâsılasından tesviye-i matlûp ettirilmesi ve bunlar kifâyet etmediği takdirde merkûm Papadis sâlifuz-zikr mağazasında bulunan sâir kitaplarının furûhtuyla ber mûceb-i i'lâm tesviye-i deyn ettirilmesi husûsunu merkûme madam Zico bâ-istid'â ta-

lep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 27 Teşrinisâni [1]305.

523) (164) 29 Receb 83 tarihinde Trablusşam'da Giuseppe Colfo nâm zat konsolos memûru nasb ve tayîn olunmuş idi ve çend senedenberi memûriyet-i mezbûreyi terk eylemiş olduğundan yerine mahall-i mezkûra avukat Augusto Medâne konsolos vekîli nasb ve tayîn kılınmış olduğundan icâb eden fermân-ı âlînin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 27 Teşrinisâni [1]305.

(s.215) 524) (165) Madura nâm vapurdan çıkarılmış olan hintanın furûhtuna iktizâ eden ruhsatın i'tâsına taraf-ı hukûmetten avk u te'hîr olunmasından dolayı mezkûr sekizyüz tonilato hinta bütün bütün bozulmuş idiğü ve ancak seksen doksan lirâdan ziyâde bir fiyat bulamayacağı cihetle bu halde İtalya tesmiye olunan sigorta kumpanyası tarafından artık husûs-ı mezkûrdan ferâgat edilmekle bundan böyle lâzım gelen muâmelenin icrâsını mezkûr geminin kapudanına terk ve ihale etmiş idiğününü konsolatoya takdîm ettiği istid'â ile arz u beyân eylemiş olduğundan meâl-i istid'ânın Şehremânet-i celîlesine tebliğ olunur. 29 Teşrinisâni [1]305.

525) (166) Cicci nâm kimesnenin zevcesi Elizabeth Kondrilaki ve kerîmesi Mariott Cicci nâm kadınlar taraflarından üzerlerinde tebe'â-i devlet-i aliyye sıfatıyla mukayyed bulunan Beyoğlu İpil sokağında vâki arsa geçen Teşrinievvel ayı derûnunda Costa isminde birisine furûht etmiş oldukları istihbâr edilmiş idiğünden işbu muâmele-i câriyenin İtalya kaçırlaryasınca bilinmesi iktizâ ettiğinden mezkûr muâmelenin kaydından bi'l-ihrac taraf-ı konsolatoya bildirilmesi husûsu iltimâs ve takrîr olunur. 29 Teşrinisâni [1]305.

526) (167) İtalya devletinin Bandırma'da bulunan tüccârân ve sâiresinin mesâlihinin rü'yeti 18 Şevvâl 302 tarihiyle sudûr eden mektûb-i sâmi mücebince Bandırma Yunan konsolosuna ihâle olunmuş idi bu kerre mûmâileyh memûriyet-i mezkûreden afvedilmiş idiğünden mahall-i mezkûr hukûmetine icâb eden malûmâtın i'tâsı taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 6 Kanunievvel [1]305

527) (168) Galata'da Demir hânda 20 numarada mukîm Giovanni Battista Riccini'nin vekîli bulunan Pazvant Garibyan Efendi tarafından takdîm kılınan istid'âsından müstebân olduğu vechile çend sene mukaddem Topkapı'da mukîm kaldırımcılar kethüdası Abdurrahman Efendi tarafından şirketin temettuundan tesviye olunmak şartına muallak bir kıt'a senet

mûcebince ikâme-i dava ederek müvekkili aleyhine birinci mahkeme-i ticâret cânibinden gıyâben hükm ve i'lâm ettirmiş ve muahharan merkûm İtalya-lının Dersaâdet'te bulunmamasından ve vekîl-i evvelînin vukû-i vefâtından nâşî i'lâm-ı gıyâbî-i mezkûrun te'hîr-i icrâsıyla berâber mûmâileyh Abdurrahman Efendi'nin mahkemeye celbiyle rû'yet edilmemiş ve nazar-ı tetkîke alınmamış olan muhâsebelerinin rû'yeti zımında mümeyyizlere havâlesi ve ol-vechile ihkâk[-ı hak] olunarak evvel ve âhir vukûbulan zarar ve ziyân ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet ve sâiresinin merkûm Abdurrahman Efendi'ye tahmîlini bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i talep (s.216) icâb-ı hâlin icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 7 Kanûnievvel [1]305.

528) (169) Tebe'â-i devlet-i aliyyeden Hatapkapısı'nda mukîm İzani veledi Kosta lehine ve İtalya devleti tebe'âsından mahall-i mezkûrda 375 numarada sâkin Philips Castelli aleyhine birinci mahkeme-i ticâretten ver-rilen 17 Teşrinievvel 305 tarihli ve 128 numaralı i'lâm-ı gıyabî 27 Teşrinievvel 305 tarihinde İtalyalı-yı merkûma tebliğ olundukda i'lâm-ı mezkûr münderecâtını adem-i kabul ile merkûm Kosta'ya bir akçe borcu olmadığına binâen i'lâm-ı gıyâbî-i mezkûr aleyhine i'tirâz ale'l-hüküm eylemiş olduğundan mu'terezun aleyh-i merkûm İzani'nin mahkeme-i mezkûra celbiyle muhâkeme-i vicâhiyelerinin icrâsını ve i'lâm-ı gıyabî-i mezkûrun feshiyle masârif-i muhâkeme ve sâirenin mu'terezun aleyh-i merkûma tahmîlini bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â icâb-ı hâlin îfâ buyrulması devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 7 Kanûnievvel [1]305.

529) (170) İtalya devleti tebe'âsından doktor Socci Fuad Bey'in zevcesi Sâliha Râbia hanım aleyhine Üsküdâr bidâyet mahkemesinde ikâme olunan dava hakkında doğrudan doğruya hanım-ı mûmâileyhe gönderilen 25 Teşrinisânî 305 tarihli ve 735 numaralı celbnâmeyi kabul edemeyeceği çünkü mûmâileyhâ doktor-i mûmâileyhin zevcesi olup devlet-i muşârunileyhâ tebe'âsından bulunduğu ve doğrudan doğruya gönderilen ihzârîye ve tercümânı hazır olmaksızın hakkında rû'yet olunacak deâvinin cümlesi keenlemeyekûn hükmünde olduğu umûr-ı malûmeden bulunmuş ve bu misillü tebliğât ancak konsolato vesâtetiyle icrâ-yı icâbı kabil olacağı ve bunun hilâfında hareket olunur ise protestoya kıyam edileceği derkâr olmağla mezkûr ihzârîye ve istid'â leffen îade ve takdîm kılındı. 7 Kanunievvel [1]305.

530) (171) Kaptan Hristodolo suvâr olduğu Yunan bandırası tahtında bulunan ve Taygan'dan gelen "Plase" tesmiye edilen sefîne hinta hamûleli

olarak ve bu hinta ise İtalya tesmiye olunan sigorta tarafından sigorta edilmiş idiğünden ve hamûle-i mezkûrdan binbeşyüz kilesi ıslanmış olduğundan ve bu miktar hinta furûhtu elzem bulunmuş olmağla sigorta-ı mezkûr tarafından işbu binbeşyüz kile hintanın Dersaâdet'te hayvanların ekli ve sâire için istimâli ve olmadığı takdirde Dersaâdet'ten ihrâcı zımnında İstinye iskelesine çıkarılması için îcâb eden ruhsat-ı resmiyenin i'tâsı bâ-istid'â [talep] olunmuş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâb-ı hâlin icrâsına himmet buyrulması taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 7 Kanunievvel [1]305.

(s.217) 531) (172) İtalya devleti tebe'âsından Giovanni Pedrono nâm kimesne Beyoğlu'nda Cadde-i Kebirde 315 ve 317 numaralar ile murakkam hâneyi îcâr ederek familyasıyla ikâmet etmekte olduğu halde zâbıta tarafından hâne-i mezkûrun önüne bir nokta vaz' ettirilerek derûn-ı hâneye kimesne duhûl ettirilmemekte ve hatta bundan çend gün akdem iktizâ ederek hâne-i mezkûra getirilmiş olan doktoru bile derûn-ı hâneye idhâl ettirilmemiş ve bu ise merkûm gibi nâmusuyla yaşamakta olan bir kimesne nâmusunu pâyimâl edercesine vâki olan bu gibi bir hâl-i nâ-becânın şu zaman-ı adâlette icrâsı asla ve kat'a câiz olamayacağı hemen mezkûr hânesinin önünde bulunan noktanın oradan ref'ini bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb[-i istid'â] icrâ-yı îcâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 9 Kanunievvel [1]305.

532) (173) Beylerbeyi ile Kuzgucuk arasında vâki merhûme Tirbâla kadınefendi hazretlerine inşâ ettirilen köşkte imal edilen kapı ve çerçeve ve sâire esmânından dolayı İtalya devleti tebe'âsından Luigi Bocci nâm marangozun gayrı-ez me'hûz alacağı olan sekizbin yüzdokuz kuruş yirmibeş paranın İtalyalı-ı merkûma tesviyesi hususu bundan akdem 2 Teşrînievvel 305 tarihinde Hazîne-i Hassa-i şâhânedan bâ-takrîr iltimâs olunmuş ve bu kerre dahi Hazîne-i muşârunileyhâ tarafından meblağ-ı mezbûrun üçbin beşyüz kuruş ile tesviyesi teklif olunmuş ve bunu dahi İtalyalı-ı merkûm kabul eylemiş olduğundan ol-vechile meblağ-ı mezkûr üçbin beşyüz kuruş İtalyalı-ı merkûma i'tâ kılınmak üzere Hazîne-i muşârunileyhâdan kabz edildiğini mübeyyin işbu ilmühaber cânib-i sefârete i'tâ kılındı. 9 Kanunievvel [1]305.

533) (174) İşkodra'da vukubulan rahip Pastore'nin katli meselesinden dolayı Adliye nezâreti canibinden 14 Teşrinisânî 305 tarihiyle bâ-telgrafnâme Üsküdâr müddeiumûmiliğine gönderilen emr üzerine Hublika karyeli Zoheya bin Mela Yahos ve Moric karyeli Zind bin Zind ve Yakup bin Yusuf fi'l-i katilde medhalleri olduğu Sosi karyeli Abdullah Süleyman Efendinin ifâde-i kat'iyeye ve ihbârâtından anlaşılmış olmağla kesân-ı merkûmûnun celbleriyle keyfiyetin bi'l-etraf tahkiki ve hasbe'l-îcâb derdestleri beyân edilmiş şimdi ise İtalya

konsolosu tarafından gönderilen telgrafnâmeden anlaşıldığı üzere merkûm (s.218) Abdullah Süleyman ifâdesini mahall-i hukûmete tekrâr etmiş ise de merkûmûn derdest olunmayıp tahkîkât tabii noksan kalmış olduğundan serîan merkûmûnu bi't-taharrî buldurulmaları ve îcâb eden tetkîkât ve tahkîkâtın mükemmelen icrâsı zımnında evâmîr-i lâzîmenin bâ-telgrafnâme i'tâsı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 11 Kanûnievvel [1]305.

534) (175) Hârîçte tanzim olunduğundan aynen kaydedildi: İtalya devleti tebe'âsından Dersaâdet'te Büyükdere'de Kalkanyeri'nde mukîm tuğla fabrikatörü Salamon Petro'nun sefâretten musaddak bir kıt'a vekâletnâme mücebince vekîli bulunan İstanbul'da Bahçekapısında Rasim Paşa hanında yedi ve sekiz numaralı odalarda mukîm Osmanî dava vekillerinden Dirâmşabuh Manukyan imzâsıyla cânib-i sefârete takdîm kılınan istid'âda müvekkil-i mûmâileyhin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Tophâne iskelesinde mukîm ebniye emtiası tüccârından Bazumyan Artin Ağa zimmetinde beş kıt'a senedât mantukunca ve bâ-defter ikibin ikiyüz yetmişdört frank ve kırk aded lirâ-yı Osmânî matlûbu olup ifâsında muhâlefet eylemekte olduğundan medyûn-ı merkûmun mahkeme-i ticâret birinci meclisine celbiyle meblağ-ı mezkûrenin maa güzeste ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet tahsîlinin i'lâma rabtı vekîl-i mûmâileyh tarafından talep ve dava olunmağla ber müceb-i müsted'â îcâbının icrâsı cânib-i konsolatodan iltimâs olunur. 11 Kanunievvel [1]305.

535) (176) Tebe'â-i devlet-i aliyyeden hudâverdi saâdetlû Ohannes Efendi hazretlerinin İtalyalı Dittorbo Pascova aleyhine Beyoğlu bidâyet hukuk mahkemesinden istihsâl eylediği bir kıt'a i'lâm merkûm Pascova iflâsiyeti nâzırına teblîğ olundukda nâzır-ı mûmâileyh tarafından konsolatoya verdiği istid'âda şöyle serd u beyân eder (evvela) merkûm Pascova'nın iflâsiyeti İtalya konsolatosu mahkemesi tarafından geçen Eylül yirmiüçü'nde ilân edilmiş (sâniyen) merkûmun iflâsına dâir olan muâmele İtalya Kanunnâmesi mücebince rü'yeti İtalya konsolatosuna ait idiğü (sâlisen) İtalya Ticaret Kanunnâmesinin 760 ve 758 (?) nci maddelerine tevffîkan mîr-i muşârunileyh Ohannes Efendi alacaklarını vaktiyle kaydettirmemiş oldukları ve buna dâir bir diyecekleri var ise konsolatoya mürâcaat etmeleri zımnında işbu takrîrin bir sûreti kendilerine teblîğ buyrulması taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 14 Kanunievvel [1]305.

(s.219) 536) (177) Terkos suyu kumpanyasının İtalya devleti tebe'âsından Gaetano Tonitti aleyhine ikâme edilen emniyeti suistimal dava[sı] üzerine Beyoğlu cezâ dâiresinden verilen i'lâmın tasdîkine dâir bu

kerre mahkeme-i istînâf cünha dâire-i aliyyesinden mâh-ı hâlin onbirinci Pazarertesi günü i'tâ kılınan hüküm ve kararı adem-i kabul ile İtalyalı-yı merkûm temyîz-i davaya kıyâm eylemiş olduğundan muâmelât-ı mukteziyesi bi'l-icrâ i'lâm-ı istînâfinin temyîzen tetkîki ve hüküm-i mezkûrun nakz u feshi husûsunu merkûm İtalyalı bâ-istid'â talep ve istirhâm eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı icâbı cânib-i kañlıaryadan iltimâs ve takrîr olunur. 18 Kanunievvel [1]305.

537) (178) İtalya devleti tebe'âsından madam Argenzia Zico'nun tebe'â-i devlet-i aliyyeden kitapçı Jean Papadis zimmetinde malûmu'l-miktar alacağı olan mebâliğin tahsîli hakkında taraf-ı konsolatodan 27 Teşrinisânî 305 tarihinde yazılan takrîre îzâh olunmak üzere merkûm Jean Papadis'in Cadde-i Kebîrde 457 numaralı mağazada bulunan ve alacaklı tarafından haczi talep olunan kitaplardan hediyecek yaldızlı mücelledli ve Fransızca ve İngilizce ve Osmânîce lugât kitapları ve Fransız ve İngiliz romanı ve Rumca ve Fransızca mekteblere mahsûs kitap ve funûn ve seyahât kitaplarından ibâret olup olduğundan ol-vechile hacz-i mezkûrun icrâsı zımında iktizâ eden muâmelenin ifâ buyrulması taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 18 Kanunievvel [1]305.

(s.220) 538) (179) Galata'da mukîm tüccârdan ve İtalya devleti tebe'âsından Avram Levi'nin Galata'da Demir hânında mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden Surp Basmacıyan zimmetinde bâ-tahvîl bu ana değin güzêrân eden güzêştesiyle maan alacağı olan doksaniki lirâ-yı Osmânî yetmiş kuruşu medyûn-ı merkûm i'tâdan imtinâ ettiğinden medyûnun mahkeme-i ticârete usûlü vechiyle celbiyle marru'z-zikr alacağının maa güzêşte ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâletle maan taht-ı hükme alınmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı icâbı iltimâs ve takrîr olunur. 18 Kanûnievvel [1]305.

539) (180) İtalya devleti tebe'âsından Giovanni Battista Podestà nâm kimesnenin tebe'â-i devlet-i aliyyeden İstanbul'da Bağcılar içinde 337 numarada mukîm makaronyacı Panayot Ozari aleyhinde olarak birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl etmiş olduğu 51 numaralı i'lâmın sûret-i musaddakası 4 Haziran 306 tarihinde medyûn-ı merkûma tebliğ edilmiş olduğundan ber mûceb-i i'lâm masârifât ve güzêşte ve sâire ile maan altıbin kuruş miktarı mebâliğ alacağı olup i'lâm-ı mezkûr icrâ kılınâmayıp mahkûmunbih alacağının el-yevm ahzına destres olamadığı gibi medyûn-ı merkûm Bağcılar içindeki makaronya fabrikasında bulunan eşyâ ve emvâlini şerîkine devr ve ihâle edeceği mesmûu olduğundan mârru'z-zikr alacağı olan altıbin kuru-

şun te'mîn-i istifâsı zımnında medyûn-ı merkumun mezkûr fabrikada olan emvâl ve eşyâ ve nukûd ve sâiresinden alacağına kifâyet edecek miktarın ber mûceb-i usûl taht-ı hacze alınması hususunu İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber-mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı iltimâs ve takrîr olunur. 18 Kanunievvel [1]305.

540) (181) Bebek'de kâin Lemi familyasının malı olup İtalya devleti tebe'âsından Vincenzo Cofino nâm tâcirin müsteciren ikâmet etmekte olduğu hâneyi merkûm Lemi familyasıyla Antonio Marcopoulo nâm kimesne miyânesinde cereyan eden bir davadan dolayı merkûm Marcopoulo hod be hod hâne-i mezkûrun zabtına kıyâm eylediği Bebek polisi merkezine mü-racaatla hâne-i mezkûrun kiremitlerinin ref'i efkârında bulunmakta idiği dahi istihbâr edilmekte halbuki işbu muâmele hâric-ez kanûn ve usûl idiği İtalyalı-ı merkûm Vincenzo'nun konsolatoya i'tâ eylediği istid'â ile iştikâ eylemiş olduğundan merkûm İtalyalının derûnunda ikâmet eylediği mezkûr hâneye bu yolda fuzûlî ve kanun hâricinde bir müdahale edilmemek üzere Bebek mevkii zabıtasına evâmir-i mukteziye i'tâsı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 8 Kanunisâni [1]305.

541) (182) İtalya devleti tebe'âsından Adolf Hefterin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Vasil[aki] Panikidi Efendi aleyhinde olarak mahkeme-i ticâret birinci meclisinden istihsâl etmiş olduğu 6 Kanunievvel 305 tarihli ve 246 numaralı i'lâmın daire-i icrâiye marifetiyle muâmelât-ı teblîğiyesi dahi icrâ kılınmış olduğuna mebni i'lâm-ı mezkûrun ber mûceb-i usûl ve kanûn icrâsını İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 10 Kanunisani [1]305.

(s.221) 542) (283) 28 Teşrinisâni 305 tarihli ve 239 numaralı birinci mahkeme-i ticâret tarafından verilen i'lâm mûcebince İtalya devleti tebe'âsından Basiliadis nâm tâcirin Teryande Philippidis zevcesi Anastas nâm kadını güzeste ve masârif-i muhâkemededen mâada kırkaltı aded lirâya mahkûm tutulmuş olduğundan i'lâm-ı mezkûrun mevki-i icrâya vaz'ıyla meblağ-ı mahkûmunbih-i mezkûru güzeste ve masârif-i muhâkeme ve sâiresiyle tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla olvechile îcâb-ı hâlin icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 13 Kanunisani [1]305.

543) (284) İşkodra'da maktûlen vefât eden İtalya devleti tebe'âsından ve Cizvit rahiplerinden Genaro Pastore'nin validesi İtalya'da Napoli şehrinde mukîme müteveffâ Tomasso Pastore zevcesi Carmela Mile nâm kadın tarafından musaddak vekâletnâme ile vekîli bulunan Dersaâdet dava vekîllerinden

mösyö Georgi Derderof müvekkilesine izâfetle maktûl-ı merkûmun fâilleri bulunan Çoban Murtaza bin Yusuf ve Jose karyeli Abdullah bin Hasan ve Fazlı bin İbrahim ve Selim bin Abdullah ve sâir fi'l-i katilde müşteriklerinin mahkeme-i cinâyette muhâkemeleri derdest olduğundan diyet-i şer'îyye ve masârif-i zarar ve ziyân ve sâirelerinin tazmîni zımnında şahsen dava eylediklerinden müddei şahıs sıfatıyla kabul olunup diyet-i şer'îyye ve zarar ve ziyân ve masâriflerinin taht-ı hükme alınmasını vekîl-i mûmâileyh bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icâbının icrâsı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 13 Kanunisani [1]305.

(s.222) 544) (285) İtalya devleti tebe'âsından doktor Socci Fuad Bey'in zevcesi Sâliha Râbia hanım aleyhine Üsküdar bidâyet mahkemesinde ikâme olunan davadan nâşî taraf-ı konsolatodan tastîr kılınan 8 Kanûnievvel 305 tarihli takrîre mahkeme-i mezkûreden 6 Kanunisânî 305 tarihli zeylen ve-rilen cevâbda hanım-ı mûmâileyhâya doğrudan doğruya tebliğât-ı mukteziyenin icrâsı ve mukaddemâ diğer kerîmesiyle miyânelerinde cereyân eden muhâkemede tebe'â sıfatıyla bizzat hazır bulunmuş olduğundan ol-sıfatla tanılacağı beyân ve iş'âr olunmuş halbuki gerek doktor-ı mûmâileyh ve gerek zevcesi mûmâileyhâ Sâliha Râbia hanım İtalya devlet-i fahîmesi tebe'âsından oldukları konsolatoca muhakkak ve müspet olduğu ve merkûme kerîmesiyle sebkeden muhâkeme esnasında mûmâileyhâ Sâliha Râbia hanım tâbiyetini beyân ve ol-vechile ısrâr etmiş ise de mahkeme bu ifâde ve ısrârını isğâ etmeyerek işin rü'yetine devâm etmesi mûmâileyhânın tâbiyet-i asliye-i hakîkiyesini iskât edemeyeceği derkâr idiğünden herhalde bunlar hakkında vukûbulacak kâffe-i tebliğât ve muâmelât-ı sâire konsolato vesâtetiyle icrâsı usûl ve kavânîn-i mevzûa ahkâmından bulunmuş olmağla mahkeme-i mezkûrenin bu bâbda olan iş'âr ve beyânı kabul olunamayacağından terkîm-i cevâba ibtidâr kılındı. 16 Kanunisânî [1]305.

545) (286) İşkodra'da İtalya konsolatosu maiyetinde imtiyâzlı tercümân bulunmak üzere tebe'â-i devlet-i aliyyeden Nikola Menkoş nâm zât tayin kılınmış idiğünden iktizâ eden mektûb-ı sâminin tastîr ve i'tâsı taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 17 Kanunisani [1]305.

546) (287) İtalya devleti tebe'âsından Bartolomeo Giustiniani'nin birinci mahkeme-i ticâretten istihâl etmiş olduğu 12 Mayıs 302 tarihli ve 75 numaralı bir kıt'a i'lâm mücebince Sakız mutasarrıfı sâbık müteveffâ Kemal Bey zimmetinde fâiz ve masârif-i muhâkemesiyle berâber sekizyüz lirâ alacağı olup ve müteveffâ-yı mûmâileyhânın mahdûmu Mabeyn-i Humâyûn cânib-i mulûkâne ketebesinden Ali Ekrem Bey pederi müteveffânın külliyyet-

li olan tereke-i metrûkesini ahz u kabz eylemiş idiğünden mezkûr terekeye mürâcaat hakkı bâki kalmak üzere meblağ-ı mahkûmunbihin müteveffâ-yı mûmâileyhin terekesine zi'l-yed mahdum-ı mûmâileyh Ali Ekrem Bey'den dâire-i icrâiye marifetiyle serîan tahsîli olmadığı takdirde kendisinin Mabeyni Humâyûndan muhasses olan maâşının usûlü vechile rub'unun taht-ı hacze alınmasıyla ol-vechile istîfâ-yı deyn ettirilerek i'lâm-ı mezkûrun icrâsını dâyin İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 20 Kanunisâni [1]305.

547) (287) İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin müteveffîye Behice Sultan hazretlerinden bir miktar alacağı olup işbu alacağının te'mîn-i istîfâsı için bundan akdem sultan-ı muşârunileyhânın bazı emvâlini taht-ı hacze aldirmek üzere ol-vakit bir kıt'a kefâletnâme i'tâ ile mücebince¹³ ber müceb-i usûl alacağının kısm-ı cüz'îsi el-yevm nâ-tahsîl kalmış idiğünden mezkûr kefâletnâmenin dâire-i icrâiyeden tarafına i'tâsıyla nâ-tahsîl kalan cüz'î alacağının dahi usûlü vechile tahsîli husûsunu bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 22 Kanunisâni [1]305.

(s.223) 548) (288) Beyrut'ta mukîm Postoros familyası otuz seneyi mütecâviz İtalya devleti tebe'âsı sıfatıyla konsolato defterinde mukayyed olup ve ol-vakitten beri o sıfatla tanınmakta olduğu halde geçenlerde hükûmet-i mahalliye tarafından vukûbulan i'tirâz üzerine merkûmun tâbî'iyetinin tahkîki zımnında Hâriciye nezâret-i celîlesi tabî'iyet kalemine havâle kılınmış ve cümle-i tetkîkât ve tahkîkât neticesinde merkûm Postoros familyasının İtalya devleti tebe'âsından olduğu tebeyyün ve tahakkuk etmiş ancak bu kerre o familyadan bulunan Alberto Postoros nâm kimesne aleyhine İranlı Saba nâm kimesnenin vukûbulan davası üzerine merkûm Alberto Postoros tebe'â sıfatıyla gıyâben mahkûm edilmiş halbuki ber vech-i ma'rûz merkûm familyası ile maan İtalyalı olduğu Hâriciye nezâret-i celîlesince müsbet ve mütebeyyin olduğu halde hakkında tebe'â sıfatıyla muâmele edilmesi usûl ve uhûda muğâyir bulunduğundan merkûm hakkında dahi tâbî'iyet-i asliyesi olan İtalyan sıfatıyla muâmele olunması zımnında Beyrut Valiliğine îcâb eden evâmirin bâ-telgraf iş'ârı husûsu iltimâs ve takrîr olunur. 22 Kanunisani [1]305.

549) (289) Galata'da Küceoğlu hânında 5 numaralı mağazada mukîm İtalya devleti tebe'âsından Hristo Acinomo'nun Meclis-i Rusûmât âzâsından

13 Bu kelime burada zaid olarak yer almaktadır.

Kemâl Beyefendiye karzen vermiş olduğu onbeş aded lirânın ahzına destres olamadığından bahisle meblağ-ı mezbûru maa güzeşte ve masârif-i muhâkeme mîr-i mûmâileyhden tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâb-ı halin icrâsı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 23 Kanunisani [1]305.

550) (290) İtalya devleti tebe'âsından Büyükderede mukîm tuğlacı Pietro Salamon nâm kimesnenin Çeharşenbe'de Cebeci mahallesinde Bostanbaşı sokağında 6 numaralı hânedede sâkin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Yani Danyel nâm kimesneye bundan akdem Beyoğlu'nda Yağhâne sokağında 13 numaralı inşâ etmiş olduğu hânenin lâzimesiçün vermiş olduğu tuğla esmânından dolayı elliüç aded lirâ-yı Osmânî alacağı olup el-yevm ahzına destres olamadığından bahisle meblağ-ı mezbûrun te'mîn-i istifâsı zımında medyûn-ı merkûmun yine Çeharşenbe'de Cebeci mahallesinde Bostanbaşı sokağında 6 numaralı hânedede mukîm Vasili Akinomidi nâm mühendisten elliye buçuk aded lirâ alacağı olduğundan meblağ-ı mezbûr olan elliye buçuk lirânın taht-ı hacze aldırılması[nı] İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâb-ı hâlin icrâsını konsolato tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 23 Kanunisani [1]305.

(s.224) 551) (291) Hâriçte tanzîm kılınmış olmağla aynen kaydedilmiştir: Galata'da Küçük Galavani hânında mukîm İtalya devleti tebe'âsından Domenico Corpi tarafından konsolatoya takdîm eylemiş olduğu istid'âda ammi ve murisi İniyas (?) Corpi'nin hâl-i hayatında tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve sarrâfândan Galata'da nâmına mensup handa mukîm Kücezâde saadetlû Agop Efendi hazretlerine ikrâz etmiş olduğu mebâliğin efrencî 8 Kanunievvel 1881 tarihinde rü'yedilen muhâsebesinde mustakrız-ı muşârunileyhin tebeyyün ve tahakkuk eden seksenyedibin sekizyüz kırkiki aded Osmânî lirâsı ve seksenbeş santim deynine mahsûben merhûn bulunup furûht edilen bazı eshâmın bedeli bulunan kırkbirbin küsur lirâ lede't-tenzîl medyûn-ı muşârunileyhin sahha'l-bâkî deyni kalan kırkaltıbin üçyüz doksanyedi lirâ seksenbeş santimin nısfıçün Hazîne-i celîle-i mâliyede olan matlûbatından havâle sûretiyle ve nısf-ı diğeri içün dahi diğeri bir matlûbundan devren tahsisât irâe etmek gibi taahhüdât-ı te'mîniyede bulunmağla berâber deyn-i mezkûrunu tasdik ve edâsını iltizâm etmiş ise de mezkûr havâle şimdiye değin cânib-i Hazîneden kabul edilmemiş ve edilmeyeceği derkâr bulunmuş olduğu misillû nısf-ı diğeri hakkındaki tahsisât dahi esâsen hükümsüz bulunduğu ve duyûn-ı mezkûresine mahsûben muşârunileyhin ile'l-ân ancak ikiyüz kırk lirâdan ibâret bir teslimâtı vâki olmuş olduğu cihetlerle ale'l-usûl efendi-i muşârunileyhin celbiyle işbu davasının vereseden Angela Calavani ve Emil-

ya Didiviç bintân-i Corpi'nin vâki olan istid'âlarıyla birleştirilerek mûris-i müteveffânın matlûbu bulunan kırkaltıbin yüzelli lirâ seksenbeş santimden yüz hisse itibarıyla hisse-i irsiye-i musîbesi olan onyediyüz onbeş lirâ ve onaltı santimin mezkûr efrencî 8 Kanunievvel 1881 tarihinden itibaren hîn-i tahsiline değin güzeste ve masârif-i muhâkeme ve avukat ücretiyle maan muşârunileyhten tahsili hususunun taht-ı hükme alınmasını İtalyalı-yı merkûm talep eylemiş olmağla ber-mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı iltimâs ve takrîr olunur. 23 Kanunisani [1]305.

(s.225) 552) (292) Selânik'de mukîm İzak Vita Modiano familyasından Ben Vinsti Modiano İtalyalı olduğu halde tâbi'iyeti aleyhine vâli-i vilâyet tarafından i'tirâz olunmakta olduğundan ancak çend sene akdem Selânik vilâyetinde ictimâ eden komisyon-ı mahsûs tarafından merkûm Modiano'nun familyası İtalyalı olduğu tahakkuk etmiş ve Bâbîâlî tarafından dahî tasdik olunarak ol-vakitten beri bilâ tereddüd İtalyalı sıfatında olduğunu tanınmış olduğundan artık edilen i'tirâz gayr-ı vârid idiğünden merkûm Modiano'nun ol-sıfatla tanınması ve mahallince vukûbulan davanın ol-vechile rûyeti zımnında bâ-telgrafnâme vilâyet-i muşârunileyhâya iktizâ eden evâmirin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 29 Kanunisâni [1]305.

553) (293) Galata'da Sandalcı hânında mukîm İtalya devleti tebe'âsından Victor Salha aleyhine Bâb-ı Zabtiye tulumba reisi Mehmed Kâmil ve Tramvay şirketi kapı çukadarı Hüseyin Tevfik lehine birinci mahkeme-i ticâretten sudûr edip 22 Kanunisâni 305 tarihinde İtalyalı-yı merkûma tebliğ kılınan hükm-i giyâbî aleyhine i'tirâz ale'l-hüküm eylemiş olduğundan ve İtalyalı-yı merkûmun habbe-i vâhide borcu olmadığından i'lâm-ı mezkûrun feshi ve masârif-i muhâkeme ve sâire merkûman Mehmet Kâmil ve Hüseyin Tevfik Efendilere tahmîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 29 Kanunisâni [1]305.

554) (294) İtalya devleti tebe'âsından Yosef Avram Amon nâm tâcirin Beşiktaş'ta mukîm Üsküdar bidâyet mahkemesi reisi saadetlû Mehmed Arif Beyefendi zimmetinde bâ-tahvîl otuzbeş aded lirâ-i Osmânî alacağı olup medyûn-ı mûmâileyh edâ-yı deyne taannüd ve muhâlefet ettiğinden celbleriyle mârru'z-zikr alacağının maa güzeste ve masârif-i muhâkeme ve sâiresiyle maan taht-ı hüküm ve karara alınmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 29 Kanunisani [1]305.

555) (295) Hariçte tanzîm kılınmış olduğundan aynen kaydedilmiştir: İtalya devleti tebe'âsından Albercon nâm tâcirin merhûme Behîce sultan hazretlerinden ber mûceb-i i'lâm alacağı olan mebâliğin bundan akdem merhûme-i muşârunileyhâ hazretlerinin tesviye-i terekesine memûr olarak teşekkül etmiş olan komisyon-ı âli ve ticâret icrâ memûriyeti ve sefâret bey-ninde sulhen tesviyesi kararlaştırılmış ve bedel-i sulh-ı mezkûrun bir miktârı lirâ ve bir miktarı da sim mecîdi olarak te'diye olunup ancak bir miktâr-ı cüz'îsi henüz te'diye olunmamış ve halbuki meblağ-ı mezbûrun lirâ olarak hemen tesviyesi ol-vakit şerefsunûh ve sudûr etmiş olan irâde-i seniyye-i hazret-i Padişâhî iktizâsından olduğu ve yakın vakitte küsur-i mezkûrun da tesviye olacağı ol-zaman mükerreren va'd (**s.226**) edildiği ve şimdiye kadar dört beş seneden ziyâde vakit geçtiği halde el'ân tesviye olunmaması hakkında gadr-ı küllîyi mucip olduğundan şu miktâr-ı cüz'înin dahi bi't-tesviye husûs-ı mezkûra bir netîce verilmesi ve bir de vaktiyle kendisine akçe verilir iken merhûme-i muşârunileyhâ hazretlerinden alacaklı olan diğerlerinin hissesine ait mebâliğden de akçe verilmiş olduğu tahakkuk ettiği halde derhal iâde olunacağına dâir kendisi cânibinden bir kefil irâe olunmuş olup şimdiye kadar böyle bir akçenin istirdâdına ihtiyaç görülmemesiyle bundan böyle de bu misillû bir luzûmun zuhûr etmeyeceği anlaşılmakta olduğundan ol-bâbda dâire-i icrâiye tevdi olunmuş olan kefâletnâmenin dahi kaydının terkiniyle tarafına reddolunması merkûm tarafından bâ-istid'â talep edilmiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı hususunun ticâret icrâ memuriyetine emr u havâlesi taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 29 Kanunisanı [1]305.

556) (296) İtalya devleti tebe'âsından Galata'da Komisyon hânında 44 numarada sâkin sarrâf Enrico Talasso'nun emre muharrer bir kît'a tahvîl mûcebince tebe'â-i devlet-i aliyyeden Galata'da Çınar sokağında 24 [numaralı] mağazada mukîm matbaacı tüccârı Ebüzziya Tevfik Efendi'den bin frank alacağı olup ahzına destres olamadığı ve medyûn-ı mûmâileyhin te'diye-i deynden izhâr-ı acz eylediğinden celbi ve i'lân-ı iflâsiyeti ile berâber meblağ-ı mezbûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme tahsîlini İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i [istid'â] îcâb-ı halin icrâsını devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 31 Kanunisanı [1]305.

(s.227) 557) (297) İtalya devleti tebe'âsından Büyükdere'de mukîm tuğlacı Pietro Salamon nâm kimesnenin Çeharşenbe'de Cebeci mahallesinde Bostanbaşı sokağında 6 numaralı hânede sâkin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Yani Danyel nâm kimesneye bundan akdem Beyoğlu'nda Yağhâne sokağında 13 numaralı inşâ etmiş olduğu hânenin lâzımesığün vermiş olduğu tuğla

esmânından dolayı bâ-defter elli üç aded lirâ-yı Osmânî alacağı olup elyevm ahzına destres olamadığından bunun te'mîn-i istîfâsı zımnında medyûn-ı merkûmun yine Çeharşenbe'de Cebeci mahallesinde Bostanbaşı sokağında 6 numaralı hânede mukîm Vasili Akinomidi nâm mühendise elliye buçuk aded lirâ alacağı olduğundan meblağ-ı mezbûr elliye buçuk lirâyı mahkeme-i ticâret birinci meclisinden taht-ı hacze aldırması olduğundan medyûn-ı merkûm Yani Danyel ile diğer şahs-ı sâlis bulunan Vasili Akino-midi celb olunarak muhâkeme-i lâzımleri bi'l-icrâ hacz-i mezkûrun tasdikî ve mârru'z-zikr alacağı olan elliüç aded lirâ-yı Osmânî'nin maa güzeste ve masârifat-ı muhâkeme ve ücret-i vekâlet ve sâiresiyle maan taht-ı hükm ve karara alınması[nı] İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â icâbının icrâsı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 3 Şubat [1]305.

558) (298) Haydarpaşada mukîm Anadolu şimendiferi memurlarından ve İtalya devleti tebe'âsından Enrico Dale'nin gûya Üsküdâr'da mukîm Niyâzi Efendi nâm kimesneye itâle-i lisân eylemesinden dolayı Üsküdâr bidâyet mahkemesi cezâ dâiresinden gıyâben sekiz gün müddetle mahbûsiyetine karar verilmiş ise de İtalyalı-yı merkûm mûmâileyh Niyazi Efendiye bir gûne itâle-i lisânda bulunmayıp bilakis ânın merkûm İtalyalıya itâle-i lisânda bulunmasından dolayı bi't-tab' hükm-i mezkûru adem-i kabul ile istînâf eylemiş olduğundan muâmelât-ı kanûniyenin ifâsıyla mûmâileyh Niyazi Efendi mahkeme-i istînâf cünha dâiresinden bi'l-celb muhâkeme-i vicâhiyelerinin icrâsı ve aleyhinde olan hükmün feshiyle bi'l-muhâkeme tebeyyün edecek hale göre mûmâileyh Niyazi Efendinin kendisine olan itâle-i lisânından dolayı mücâzâtının icrâsını ve hukûk-ı şahsiyesinin vikâye buyrulmasını İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı icâbı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 3 Şubat [1]305.

(s.228) 559) (299) Tebe'â-i devlet-i aliyyeden Abdurrahman Efendi'nin birinci mahkeme-i ticâretten istihsâl eylemiş olduğu 1 Nisan 301 tarihli i'lâm-ı gıyâbî ve i'lâm-ı mezkûr[un] tasdikini mutazammın mahkeme-i mezkûreden sudûr eden 27 Haziran 305 tarihli i'lâm mûcebince İtalya devleti tebe'âsından G.[iovanni] B.[attista] Riccini nâm kimesne yüz yetmişdokuz buçuk aded lirâ-yı Osmânî ile otuzdört kuruş ve altmışdört santime mahkûm tutulmuş ve merkûm Riccini ise Anadolu şimendifer idâresinde iltizâm etmiş olduğu inşâatın te'mîni zımnında yirmibin frank depozito etmiş olduğundan mûmâileyh Abdurrahman Efendi alacağının taht-ı te'mîn-i istîfâsı zımnında meblağ-ı mezbûr üzerine vaz'-ı hacz olunmasını istid'â eylemesi üzerine İtalya konsolatosu tarafından dahi hacz-i mezbûr kabul olunarak

dâyin-i mûmâileyh Abdurrahman Efendi'nin matlûb-ı mezkûru olan yüz yetmişdokuz buçuk lirâ ile otuzdört kuruş ve altmışdört santime maa güzeşte ve masârif-i sâire sâlifü'z-zikr Riccini'nin depozitosundan taht-ı hacz[e] aldırılması zımnında işbu haciznâmenin idâre-i mûmâileyhâya tebliğ buyrulması taraf-ı konsolatodan iltimâs olunur. 3 Şubat [1]305.

560) (300) Galata'da Sultan Beyazıd mahallesinde Beyazıd sokağında 6 numaralı hânede mukîm İtalya devleti tebe'âsından Domenico nâm kimesne aleyhine Üsküdâr'da Vâlide-i Atîk mahallesinde Çinili caddesinde onsekiz numaralı hânede mukîmen tabîp kaimmakâmı Mehmed Şerefüddin Efendi ile zevcesi seyyide Nuriye hanımın Beyoğlu bidâyet mahkemesi birinci hukuk dâiresinde mukaddema miyânelerinde vâkî olan îcâr ve istîcâr maddesinden dolayı ikâme eyledikleri dava üzerine ani'l-gıyâb istihşâline muvaffak oldukları 26¹⁴ Kanunievvel 305 tarihli i'lâmın bir kıt'a sûret-i musaddakası 17 Kanunîsânî 305 tarihinde kendisine tebliğ ettirilmiş ise de hükm-i mezkûrun ahkâmı hukuk-ı sarîhasın[a zarar] îka eylediğinden ahkâmına adem-i kanaatle Usûl-i Muhâkeme Kanununun mevâdd-ı mahsûsuna tevfiikan i'tirâz al-el-hüküm davasına kıyâm ile bazı i'tirâzâtını ber vech-i zîr arz u beyân etmiştir şöyle ki evvela müddei ve müddeiye-i mûmâileyhima iddialarında üçyüz beş senesi Temmuz ibtidâsından itibâren şehriye ondörder lirâ ücretle me'cûr-ı malûmeyi istîcâr etmiş ve ol-vechile mukâvele-i şifâhiye akdedilmiş olduğunu dermiyân eylemişler ise de halbuki hakikat-i hal böyle olmayıp me'cûr-i mezkûrun tamirâtı icrâ edildikten sonra içerisine duhûlu mukarrer bulunmuş ve ol-tarihte îcârâtının işletileceği tabii olduğundan ve tamirât bi'l-icrâ sene-i mezkûre Ağustosunun yirminci günü me'cûra duhûl edilmiş olduğu ve icâre-i şehriyesi ise ondörder lirâ olmayıp şehri on lirâ-i Osmâniye hesabıyla üç aydan üç aya (**s.229**) peşinen i'tâ edileceği akdedilen mukâvele-i şifâhiyeleri muktezasından olup ve esnâ-yı tamirâtta mûmâileyh Şerefüddin Efendiye gerek nakden ve gerek kereste ve çinko ve gerek demirci ve ameleğân ve sâir ashab-ı matlûb emriyle i'tâ edilmiş olan meblağ bâ-defter sekzibin üçyüz elli kuruşa bâliğ olmuş ve muhâsebeleri rûyet ile mukâvelenâme-i resmîsi tanzîm ve teâtî edilmesi zamanında bi'l-akis gelmeyip cereyân eden hesaplarını rûyetten imtinâ ve iddiâ-yı vâhiyede bulunmuş olduklarını huzûr-ı mahkemede ifâde ve dermiyân edilecek ifâde-i şifâhiyesiyle mertebe-i subûta îsâl edeceğinden i'lâm-ı gıyâb-i mezkûrun fesh u ref'iyle yeni baştan muhâkeme-i vicâhiyelerinin icrâsiçün müddei ve müddeiye-i mûmâileyhimânın celpleriyle bi'l-muhâkeme ber müceb-i karar şehri onar lirâ icâresiyle mukâvelenâme-i resmînin tanzîm ve

14 Metinde 266 olarak geçmektedir

teâtisine mecbûr ettirilmelerini ve bu yüzden vâki olmuş ve olacak masârif-i muhâkeme ile ücret-i vekâletin anlara tahmîl olunmalarını İtalyalı-ı merkûm bâ-arzuhal istid'â ve istirhâm etmiş olmağla ber müceb-i istid'â îcâb-ı hâlin icrâsı mültemestir. 3 Şubat [1]305.

561) (301) İtalya devleti tebe'âsından Selânikte mukîm Alatini karındaşlar vekîli Dersaâdet'te Kınacıyan hânında mukîm İzako Fernandis'in kançılaryaya takdîm eylediği istid'âda Fransa devleti tebe'âsından Selânikte mukîm olup şehir-i mezkûrda ispiroto fabrikası tesis ve işletmek için teşekkül etmiş olan Meziraki Fernandis kumpanyasının 7 Kanunievvel 1889 tarihinde takdîm ettiği istid'â ile Duyûn-i Umûmiye nezâret-i behiyyesinin mahkemeye celbiyle imâl olunmuş olan bi'l-cümle ispirotoların beher kıyyesinden nâ-hak ve fuzûlî olarak ahzolunan yirmisekiz paranın redd u iâdesine ve zarar ve ziyân ve masârif-i muhâkeme ve sâirenin taht-ı hükme alınması talep olunmuş ve vekîl-i mûmâileyh İzako Fernandis'in müvekkilleri mûmâileyh Alatini karındaşlar dahi işbu ispiroto fabrikası müessislerinden olduğundan işbu istid'âsının dahi dava-yı mezkûr istid'âsıyla birleştirilerek anların dahi dava-yı mezkûra dehâletleriyle ol-vechile mezkûr dava için tayin olunan günde İstanbul'da Köprülü hânda mukîm Duyûn-i Umûmiye idâre-i behiyyesinin ve Fransalı merkûm Meziraki Fernandis kumpanyasının vekîli Galata'da Kığork Bey hanında dava vekillerinden mösyö Petrelli'nin bi'l-celb ol-vechile muhâkeme-i لازمeleri bi'l-icrâ Fransalı merkûmun dava istid'âsında eylediği iddia vechile keyfiyetin taht-ı hükme alınmasını talep ve istirhâm eylemiş olduğundan ber müceb-i istid'â îcâbının icrâsı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 5 Şubat [1]305.

562) (302) Hariçte tanzîm olunarak aynen kaydolunmuştur. İtalya devleti tebe'âsından ve tüccârdan Beyoğlu Cadde-i Kebirde 399 numaralı mağazada mukîm mösyö Albercon'un tebe'â-i devlet-i aliyyeden Boğaziçi Yeniköyü'nde mukîme ismetlû prenses Azîze hanıma teslim etmiş olduğu ve ol-bâbda olan hesap pusulaları hanım-ı muşârunileyhâ tarafından kabul ve tasdîk kılınan emtia-i mütenevvîa bahâsından matlûbu bulunan altıyüz yetmişsekiz aded lirâ-yı Osmânînin edâsından imtinâ ile imrâr-ı vakt edilmekte olduğundan hanım-ı muşârunileyhâ hazretlerinin mahkeme-i ticâret birinci meclisine davetle meblağ-ı mezbûr altıyüz yetmişsekiz lirânın târih-i istid'âdan itibâren îcâb eden güzeste ve masârif-i muhâkeme ile maan edâsına mahkûm edilmesi ve ol-bâbda verilecek hükmün dahi muvakkatan icrâsı mûmâileyh Albercon tarafından talep ve istid'â olunmuş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı iltimâs ve takrîr olunur. 10 Şubat [1]305.

(s.230) 563) (303) 20 Zilhicce 305 tarihiyle Şâm-ı şerîfte bâ-fermân-ı âli Augusto Medâne nâm zat konsolos vekîli nasb ve tayîn kılınmış idi ancak şimdi mûmâileyh diğêr mahalle tahvîl-i memûriyet eylemiş olduğundan yerine şehir-i mezkûrda mukîm İtalya devleti tebe'âsından tabip Alberto Piyacinni konsolos memûru tayîn kılınmış idiğünden iktizâ eden mektûb-ı sâmisinin tastîr ve i'tâsı İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 10 Şubat [1]305.

564) (304) Dersaâdet istînâf cünha mahkemesi tarafından verilen 23 Teşrinievvel 305 tarihli i'lâm-ı gıyâbî şehir-i hâl-i Şubat'ının onsekizinde mahkûmunaleyh bulunan İtalya devleti tebe'âsından Antonio de Angelo'ya tebliğ olundukda i'lâm-ı mezkûr ahkâmını adem-i kabul ile i'tirâz ale'l-hükûm eylemiş ve esnâ-yı muhâkemedede serd u beyân edeceğı esbâba binâen muhâkeme-i vicâhiyesinin icrâsını bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i talep îcâb-ı halin icrâsı devlet-i muşârunileyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 10 Şubat [1] 305.

565) (305) Erdek bidâyet mahkemesi tarafından tebe'â-i devlet-i aliyyeden mahall-i mezkûr mütemekkinlerinden Kozma Mihail ve İstavrakı Makri lehinde ve İtalya devleti tebe'âsından Galata'da Kavafyân hânında 1 numarada mukîm Nicola Vasilyadis aleyhine iki kıt'a i'lâm-ı gıyâbî sudûr etmesiyle ve li-ecli't-tebliğ konsolatoya gönderilmiş ise de İtalyalı-yı merkûma bu bâbda mahkemedden bir güne celbnâme tebliğ olunmamış ve ber vech-i usûl tercümân hazır bulundurulmamış olduğu halde sudûr eden i'lâmâtın muğâyir-i uhûd ve usûl olduğu ve kendisine şumûlü olmayacağı cihetle kabul etmediğinden i'lâmât-ı mezkûre ile fer'î olan ihbarnâmenin iâdesini İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ol-vechile îcâb-ı halin icrâsı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 12 Şubat [1]305.

566) (306) İtalya devleti tebe'âsından Nicola Vasilyadis'in tebe'â-i devlet-i aliyyeden Anastas Teryande Philippidis aleyhine mahkeme-i ticâret birinci meclisinden istihsâl eylemiş olduğu bir kıt'a i'lâmın icrâsı zımnında medyûne-i merkûmenin mutasarrıfa olduğu sefînesinin furûhtu bedelinden limân idâre-i behiyyesinde bir takım akçesi mevcut bulunduğundan meblağ-ı mezbûrun icrâ memuriyet-i behiyyesinden celb olunarak andan mahkûmunbih alacağının tahsîl ve tesviyesi hususunu İtalyalı-ı merkûm bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâbının icrâsı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 12 Şubat [1]305.

567) (307) İtalya'da Nevare şehrinde İtalya devleti tebe'âsından Giovanni Rodendi nâm kumpanyanın vekîli olup Dersaâdet'te Galata'da Meh-

med Ali Paşa hânında 50 numaralı odada mukîm Diçe Karayan Efendi tarafından konsolatoya verilen istid'âya nazaran kumpanya-i mezkûr fabrikası imâlâtından ber mûceb-i fatura ikibin üçyüz altmış franklık kıymetinde malı İstanbul'da Camondo hânında mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden Andon Fazikyân nâm tâcire i'tâ eylemiş ve mâl-ı mezkûr Dersaâdet'e vurûdunda cinsinde fark var iddiasıyla yüzde otuz iskonto talep ederek kendisine işbu iskonto verilecek olursa mâl-ı mezkûru kumpanyanın emrine bırakılacağını ifâde ve beyân eylemiş ancak İtalya'dan (s.231) cevâb vurûd etmezden merkûm Andon izhâr-ı iflâs etmiş olduğundan ve bey' u şirâ muâmelesinin şekli tebeddül etmiş ve mâl-ı mebhûs adeta depozito kabilinden idiğünden müflis-i merkûm mahkeme-i ticâret birinci meclisine celbiyle Ticaret Kanunnâmesinin 281 ve 282 nci maddelerine tevfiân mâl-ı mezkûrun iâdesi ve olamadığı takdirde esmânının maa masârif-i muhâkeme taht-ı hükme aldırılmasını vekîl-i mûmâileyh bâ-istid'â talep eylemiş olmağla ber mûceb-i istid'â îcâb-ı hâlin icrâsı devlet-i muşâruniyleyhâ konsolatosu tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 14 Şubat [1]305.

568) (308) Halep'te mukîm İtalya devleti tebe'âsından Marki Cobe nâm zatın hânesine sârik duhûl ederek emlâk ve eşyâsını sirkat etmiş olduğundan merkûm sârikleri bi't-taharrî buldurulup serîan ve şedîden haklarında muâmele-i kanûniyenin îfâsı zımnında sûret-i mahsûsada bâ-telgrafnâme Beyrut valiliğine teveccüh buyrulması taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 15 Şubat [1]305.

569) (309) İtalya devleti konsolatosu tarafından edilen tahkikat-ı resmîye mûcebince İtalyalı müteveffâ Paolo Pedemonte hîn-i vefâtında terk eylemiş olduğu zevcesi Catrina Pedemonte binti Beneditto ve iki nefer evladları Emile ve Filippo nâm kimesneler el-yevm ber-hayat bulunduklarını mübeyyin işbu şehâdetnâme taraf-ı konsolatodan i'tâ kılındı. 15 Şubat [1]305.

570) (310) Hâriçte tanzîm olduğundan aynen kaydedildi: İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu sâkinelerinden Matilda Boricci kadın sefârete takdîm eylediği istid'âda zevcinin tebe'â-i devlet-i aliyyeden Yorgaki Paganaki'ye olan ikiyüz lirâ deyniçün vermiş olduğu kefâletin te'mîniçün merkûm Paganaki'ye emânet tarîkiyle verdiği onikibin frank kıymetinde lamba ve buna mumâsil emtiayı merkûm Paganaki tarafından Dersaâdet'te Asmaaltı'nda kâin hânında 10 numaralı odada mahfûz bulunmuş ise de ahiren vefât eden Dimitri Banciri'nin bazı varisleri gûya oda-ı mezkûr müteveffânın odasında muttasıl olduğundan bahisle emtia-i mezkûreyi dâhil-i tereke etmek talebinde bulunduklarından dolayı cânib-i kassamca furûht olunması tehlikesi melhûz

olduğundan ve hukûk-ı âcizânelerinin muhafazasıçün emtia-i mezkûre taht-ı hacze aldırılması lâzımeden idiğünden ve bu bâbda merkûm Paganaki'nin dahi muvâfakat ettiğinden emtia-i mezkûre taht-ı hacze aldırılması taraf-ı kançılarydan talep olunması merkûm İtalyalı tarafından bâ-istid'â talep olunmuş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı mültemesdir. 17 Şubat [1]305.

571) (311) Hâriçte tanzîm olunduğundan aynen kaydedildi: İtalya devleti tebe'âsından ve tüccârdan Galata'da Hafafyân hânında 1 numaralı oda da mukîm Nicola Vasilyadis imzasıyla cânib-i sefârete takdîm olunan 1 Şubat 305 tarihli arzuhalde bundan akdem tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve bilâ meşğûliyet olup mahall-i ikâmetleri meçhul bulunan Margarid Manoil ile müteveffâ Vasil Manoil zevcesi Marlinco kadın aleyhlerine Dersaâdet birinci mahkeme-i ticâreti huzurunda ikâme-i dava ile kendisi beşyüz on aded lirâyı Osmânî mahkûmiyetlerini hâvi 20 Şaban 302 tarih ve 85 numaralı bir kıt'a i'lâm istihsâl ederek nizâmı dâiresinde alınmış olan işbu i'lâmın icrâsı zımında medyûnların Fener'de vâki mutasarrıf oldukları iki bâb hânelerinin bedel-i ucûrâtını 28 Mayıs 1888 tarihinde müste'cirleri bulunan tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve sarrâf esnâfından Eftimo İlyak ve hukûmet-i seniyye memurlarından David İlyak yedlerinde taht-ı hacze aldırılması üzerine müste'cirân-ı merkûmân nizâmı dairesinde ispat olunacağı vech üzere derhal ashab-ı merkûman müteveffâ Vasil Manoil zevcesi Marlinco kadın ile Margarid Manoil'e ihbâr-ı keyfiyet etmeleriyle medyûnlar her ikisinin bin sekizyüz seksen sekiz sene-i milâdisi Mayıs ve Haziran aylarında kendisine ve müste'cirlerle ve mösyö Yordanaki [...]ye bi'l-müracaa¹⁵

(s.232) 572) (81) [Battal] Beyoğlu'nda Kazgancı mahallesinde Çeşme sokağında 5 numaralı hânedeki müste'ciren ikâmet etmekte bulunan Devrek Çukuryan nâm kadının mârru'z-zıkr hânenin bir odasında ikâmet eden İtalya devleti tebe'âsından saatçi Antonio Assante nâm kimesnenin sefârete takdîm ettiği istid'âsında birkaç vakittenberi nâ-mizac bulunduğundan bazısı kendi malı ve bazıları tamir edilmek üzere kendisinde bulunan birkaç saat ile altına müteallik bazı eşyâ odasında bulunup bundan dört gün akdem merkûm İtalyalı hânenin havlusunda mezbûre Devrek ile konuşmakta bulunduğu bir zamanda merkûmun oğlu bulunan Giuseppe Assante odaya çıktığında mezbûre Devrek'in oğlu Kiğork'un odanın içinde olduğunu ve bazı altın eşyaları ahzylediğini müşâhade eylemiş olduğundan hemen merkûm Kiğork'u tutup cebinden dahî bir aded sim saat ihrâc eylemiş ve merkûm Kiğork'un feryâdı üzerine vâlidesi gelerek mahdûmunu merkûm Giuseppe yedinden kurtarmış

15 Bu hükmün devamı 574 no'lu hükümde yer almaktadır; aradaki iki hükmün zuhul eseri olarak buraya girdiği görülmektedir.

ve İtalyalı-yı merkûm Assante ise oda derûnunda bulunan eşyâlarını hîn-i muâyenesinde yirmi aded sim ve bir aded altın saat ile üç aded altın köstek ve bir aded Osmânî altını ve bir aded sim kutusu zâyî olduğunu muşâhade etmiş olduğu ve şu hâle nazaran mezkûr eşyâları merkûm Kiğork ile validesi Devrek'in ahz u sirkat eylediklerine asla şüphe kalmamış olduğundan mezbûre Devrek ile merkûm Kiğork'un ber mûceb-i usûl celbleriyle şu mütecâsir bulundukları ef'âllerinden dolayı mucâzât-ı kanuniyelerinin icrâsı ve mârru'z-zikr eşyâ-yı mesrûkaların dahi yedlerinden alınarak tarafına teslîm birle hukuk-ı şahsiyesinin vikâye kılınması hususunu İtalyalı-yı merkûm Antonio Assante bâ-istid'â talep eylemiş olduğundan ber mûceb-i istid'â icrâ-yı icâbı cânib-i konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 11 Temmuz [1]305.

573) (82) Tokat'ta mukîm İtalya devleti tebe'âsından tabîb Jerico Maski tarafından sefârete takdîm olunan istid'âda hükûmet-i mahalliye tarafından kendisinden ve oğulları tarafından bedelât-ı askeriye talep olunmakta olduğu beyân olunmuş ve halbuki bu gibi bedelât-ı askeriye'nin ecnebîlere dokunur yeri olmadığı bedîhi ve âşikâr bulunduğundan bu babda italyalı-yı merkûmun tazyîk olunmaması zımnında mahalline iktizâ eden evâmirin tastîri hususu İtalya sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. 11 Temmuz [1]305.

574) (77) adetâ ağılayarak bedel-i ucûrâtın tekmîlini birden hacz etmeyip bir miktarını kendilerine terk olunmasını ricâ ve niyaz eylemişler ve bunu icrâ dâiresine dahî ricâ eylemeleriyle 20 Şaban 302 tarihli i'lâm-ı mezkûrun bin sekizyüz seksensekiz senesi Mayıs ibtidasından itibaren icrâ olduğu malûmları bulunmuş ve hatta ber vech-i muharrer vaz' olunan hacz üzerine taraflarından icrâ dairesine 4 Ağustos 304 tarihinde beş ve 4 Şubat 304 tarihinde 5 defa ve 4 Ağustos 305 tarihinde beş lirâ ki cem'ân on-beş aded lirâ-i Osmânî te'diye ve îfâ olunmuş ve meblağ-ı mezbûr ol-vakit vekîli bulunan Yani Kesaridi Efendi tarafından ahz u istîfâ kılınmış ve bu halde i'lâm-ı mezkûr merkûm medyûnların haberi olarak kısmen icrâ olunmuş iken müteveffâ Vasil Manoil zevcesi Marlinko kadın 1 Mayıs 305 tarihinde yani i'lâm-ı mezkûrun kendi malûmu olarak icrâsından dokuz mâh sonra ve merkûm Margarit Manoil dahi 26 Haziran 305 tarihinde yani onbir mâh sonra 20 Şaban 302 tarihli i'lâm-ı mezkûr aleyhine i'tirâz eylemeleriyle i'lâmın kendi malûmâtı bulduğu halde üç defada kısmen icrâ olunmuş olmasıyla artık i'tirâzlarının kabul olunmayıp reddi lâzım geleceğini kendisi iddia eylemiş ise de Dersââdet mahkeme-i ticâret birinci meclisi 3 Cumâdelevvel 307 ve 14 Kanunievvel 305 tarihli i'lâm ile gûya i'lâmın icrâsından hasımlarının haberi olduğu ve bunu işittikleri anda hemen i'tirâz eylemiş oldukları mulahazasıyla kendi istid'âsını reddetmiş olmasından lakin halbuki i'lâm-ı

mezkûr ahkâmına kanaat etmeyip evvela nizâmı dâiresinde ispatına muktedir olduğu vech üzere hasımları vaz' olunan haczden ve i'âmın icrâsından on aydan beri haberdâr oldukları halde (s.233) mahkeme huzurunda bunun aksini yani hacizden ve i'âmın icrâsından haberleri olmadığını iddia eylemeleriyle hilekârlık etmiş ve bunun ise hükkâm üzerine tesîri bulunmuş olduğuna ve saniyen istid'âsını reddeylemiş olan 14 Kanunievvel 305 tarihli i'âm-ı mezkûr Usûl-i Muhâkemât-ı Ticâret Kanununun yetmiş yedinci maddesi ahkâmına külliyyen muhâlif olup zira madde-i mezkûre mücebince davayı kaybeden tarafın i'âmın icrâsından haberi bulunduğunu mübeyyin ortada bir varaka bulunur ise i'âm nihayet icrâ olunmuş makâmında addolunur halbuki bu meselede hasımlarının i'âm-ı mezkûrun icrâsından bin sekizyüz seksen sekiz senesi Mayıs'ından itibaren haberleri olduğu ve ânı kabul eylemiş oldukları şöyle dursun ânlar tarafından cânib-i mahkemeye i'tâ olunan vekâletnâmelerden ve vekîlleri Yanko Kapa Efendi ile aralarında teâtî olunan muhâberattan dahi anlaşılacağı vechile i'âm-ı mezkûrun icrâsını ilk gününden beri bildikleri ve bu halde sükût edip i'âm-ı mezkûr ahkâmını kabul etmiş oldukları âşikâr ve bunun ispatı ise mezbûre Marlınko kadın tarafından i'âm-ı mezkûr aleyhine i'tirâz etmek üzere vermiş olduğu 12 Kanunievvel 304 tarihli musaddak vekâletnâme ile derkâr olup ba'dehu sükût etmiş olmasıyla i'âm-ı mezkûr ahkâmını kabul etmiş olduktan sonra beş mâh geçerek yani 4 Mayıs 305 tarihinde i'tirâz eylemiş ve merkûm Margarit Manoil dahi vermiş olduğu resmi vekâletnâmeden müstebân olacağı vech üzere 15 Haziran 305 tarihinde i'âm-ı mezkûr aleyhine i'tirâz etmek için vekîl tayin etmiş ise de ba'dehu sükûtle i'âm-ı mezkûr ahkâmını kabul ve yalnız bir mâh sonra i'tirâz etmiş olduğundan i'âm-ı mezkûr aleyhine iâde-i muhâkeme eylediğinden bahisle hasımlarının celbleriyle iâde-i muhâkeme istid'âsının kabulü ve cem'i masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâlet ve sâirenin mûmâileyhime tahmîli zımnında istid'âsının bâ-takrîr Dersaadet mahkeme-i ticâret birinci meclisine havâlesi talep ve istirhâm olunmuş olmağla ol-vechile icrâ-yı icâbı cânib-i konsolatodan iltimâs olunur. 19 Şubat [1]305.

575) (312) Hariçte tanzim olunduğundan aynen kaydedildi: İtalya devleti tebe'âsından Doktor Socci Fuad Bey'in Kartal kazasına tabi Yakacık karyesinde Ayazma nâm mahalde kâin dört dönüm miktar ve zevcesi Sâliha Râbia hanım mutasarrıfa olduğu bir kıt'a arâzi-i mîrîyesi üzerine zevci mîr-i mûmâileyh tarafından altı oda ve bir sofa ve müşt Emilât-ı sâireyi hâvî bir bâb köşk inşa ettirildiği bir kıt'a i'âm-ı şer'î ve evrâk-ı resmiye ile sâbit ve muhakak iken gûya mezkûr köşk mutasarrıfesi hanım-ı mûmâileyhâ cânibinden inşa ettirilmiş zannıyla tebe'â-i devlet-i aliyyeden Dimitri Vasili nâm ki-

mesnenin zevcesi mûmâileyhâ Sâliha Râbia hanım zimmetinde bâ-i'lâm-ı ticâret üçyüz kûsur lirâ matlûbunun te'mîn-i istîfâsı zımnında mahkûmunleh merkûm Dimitri Vasili tarafından mahkeme-i ticâret icra memûriyet-i behiy-yesi marifetiyle hacz ve furûhtuna mubâderet edilmekte olduğundan ve bu ise hukûkunun payimâlini mucip idiğü cihetle bi'l-vucûh karîn-i kabul olamayacağından bahisle hacz-i vâkûn fekkiyle furûht muâmelesinden keff-i yed ettirilmesi mîr-i mûmâileyh doktor Socci Fuad Bey tarafından talep ve istid'â kılınmış olmağla ol-vechile icrâ-yı îcâbı mahkeme-i ticâret riyaset-i ûlâsından iltimâs olunur. 19 Şubat [1]305.

(s.234) 576) (313) Hârîçte tanzîm olunduğundan aynen kaydedilmiştir: İtalya devleti tebe'âsından Beyoğlu sâkinelerinden Matilda Boricci kadının konsolatoya takdîm eylediği istid'âda ikiyüz lirâ hakkında Yorgaki Paganaki'ye verdiği kefâletin te'mîni zımnında merkûm Paganaki'ye teslim ettiği onikibin frank kıymetinde evânînin mahfûz bulunduğu Asmaaltı'nda Camlı hânda 1 numaralı oda ahîren vefât eden Dimitri Banciri'nin veresei tarafından vukubulan istid'â üzerine cânib-i kassâmdan taht-ı temhîre alınmış ve emvâl-i mezkûr ise merkûme kadının sırf kendi malı olduğundan hukûkunun vikâyesi için merkûm Paganaki yedine birinci mahkeme-i ticâret mahkemesi kararıyla taht-ı hacze aldırılmasına mebnî hacz-i mezkûrun tasdîkiyle cânib-i kassâmca vaz' edilen mührün fekkolunması ve işbu istid'ânın bir sûreti kassâm dairesine ve bir sûreti Asmaaltı'nda Camlı hânda [] numaralı odada mukîm tebe'â-i devlet-i aliyyeden ve tüccardan Yorgaki Paganaki'ye ve birer sûreti dahi müteveffâ-yı merkûmun veresei kız karındaşları tebe'â-i devlet-i aliyyeden Vitiyo Belya zevcesi ve mösyö Kaçari zevcesi ve mösyö Teryadi zevcesine tebliğ olunması ve verese-i merkûmenin celbiyle haciz masârifîyle masârif-i muhâkeme bi'l-muhâkeme taht-ı hükme alınması merkûme kadın tarafından istid'â olunmuş olmağla ber müceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı mültemesdir. 22 Şubat [1]305.

577) (314) İşkodrada katl olunan ve muhâkeme-i lâzimesi Dersaâdet mahkeme-i cinâyet dâire-i aliyyesinde derdest-i rûyet bulunan rahip Pastore'nin hîn-i katlinde berâberinde olan rahib Luigi Luki'nin ikâmetgahı İngiltere'de "Notvan Sen Bonossi Pavliç Sen Asaf" (?) nâm mahal olduğu edilen tahkîkat ile anlaşılmış olduğundan îfâ-yı muktezası zımnında istînâf müddeiumûmiliği memûrîn-i aliyyesi beyân-ı hâle ibtidâr kılınır. 26 Şubat [1]305.

578) (315) Beyrut'ta mukîm Ebu Râcî Beşerî Tâbiiyyet Nizâm-nâmesinin neşrinden mukaddem yani bin sekizyüz altmış sene-i mîlâdiyesinin

Teşrinisâni yirmibeşinci tarihinde Dersaâdet İtalya konsolatosundan almış olduğu bir kıt'a pasaport ile Beyrut'a giderek ol-vakittenberi yani yirmidokuz seneden beri mahall-i mezkûrda İtalya devleti tebe'âsından olarak ikâmet etmekte bulunduğu ve hatta İtalya konsolatosu mahkemesinde a'zâ olup hukûmet-i mahalliye tarafından tâbiyeti dahi tanılarak şimdiye değin hiçbir taraftan mûmâileyhin işbu tâbiyetine bir gûne i'tirâz edilmemiş ve kendi leh ve aleyhinde vukûa gelen bi'l-cümle davaları dahî mahalli mahkemesinde konsolatonun tercümânı huzurunda o sıfatla muhâkemesi icrâ kılınmış ve mûmâileyhin hiçbir vakit ne nüfûs defterinde kaydolanmasına ne de bedelât-ı askeriye ve sâir tekâlif-i Osmâniyeyi tebe'â-i devlet-i aliyye misillû îfâ eylemiş olduğu gibi bin sekizyüz altmışdokuz senesinin Mart yirmidokuzu tarihinde neşr buyrulup vilâyetlere tebliğ olunan Tâbiyet Nizâmnamesi refakatinde ta'mîm buyrulan tahrîrâtta ol tarihten akdem ecnebîlerin tâbiyeti tanınması hususu emr u tenbîh kılındığı malûm bulunduğu halde bu kerre İtalyalı-ı merkûm Ebu Râcî Beşerî'nin tâbiyeti hakkında Beyrut hukûmeti tarafından i'tirâz olunagelmekte olmaktan nâşî işinin sekte-dâr olmasına sebebiyet verilmekte olduğuna ve teâmül-i kadîmin mer'iyet-i icrâsı usûlen ve kanûnen lâzım olduğu gibi zikrolunan tahrîrât-ı umûmiyede dahi tâbiyet-i ecnebiyyeden bulunanların kemâkân tanılmaları lâzımeden iken hukûmet-i muşârunileyhânın hareket-i hâzırası fuzûlî ve vâhî olduğuna ve bâhusus merkûm Ebu Râcî Beşerî'nin birâderi olup Rusya devlet-i fahîmesi tebe'âsından bulunduğu iddia kılınmış olan Habîb Beşerî'nin (s.235) oğlu tâbiyet-i mezkûresinde tanılması hukûmet-i seniyyece taht-ı karara alındığı mesmû' olduğu halde İtalyalı-ı merkûmun her halde kemâkân İtalyalı tanılması lâzım geleceğine binâen merkûmun tâbiyet-i İtalyanîyesine ilişilmemesi husûsunun Beyrut vilâyet-i celîlesine emr ü iş'ârı taraf-ı sefâretten iltimâs ve takrîr olunur. 27 Şubat [1]305.

579) (315) İtalya devleti tebe'âsından Vâlide hânında mukîm Costantino İlyasko nâm sarrâfın tebe'â-i devlet-i aliyyeden Agop Pışmanyân karındaşlar nâm kimesneler 1 Eylül 1889 tarihiyle keşide edilmiş ve Mart birinde vadesi hulûl etmiş olan emre muharrer ve yüz yetmişdokuz lirâ ve kırkdört buçuk kuruşu mutazammın bir kıt'a bono İran devleti tebe'âsından Çakmakçılar yokuşunda Kumrulu hânında 1 numaralı odada sâkin Hacı es-seyyid Abdülbâkî nâm tâcir tarafından kendisine ciro edilmiş ve merkûm Pışmanyân izhâr-ı iflâs etmiş idiğünden sâlifü'z-zikr bonoyu İtalyalı-yı merkûm tarafından ber müceb-i nizâm protestosu icrâ edilmiş ve şimdi ise İrânî-i merkûmu mahkeme-i ticârete celbiyle Ticâret Kanunnâmesinin 76 ncı maddesine tevfiikan meblağ-ı mezkûrun maa güzeste ve masârif-i muhâkeme ve ücret-i

vekâlet ve sâireye mahkûm tutulmasını İtalyalı-yı merkûm bâ-istid'â talep etmiş olmağla ol-vechile îcâb-ı hâlin icrâsı taraf-ı konsolatodan iltimâs ve takrîr olunur. 28 Şubat [1]305.

(s.236) 580) (317) İtalya devleti tebe'âsından ve Halep mütemekkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Michel Sola'nın veresesinden olup el-hâletü hazihi Dersaâdet Beyoğlu'nda Yeniçarşısokağında 102 numaralı hânede sâkin bulunan İtalya devleti tebe'âsından ve tüccardan William Sola tarafından bi'l-asâle ve müteveffâ-yı mûmâileyhin diğer veresesı zevce-i metrûkesi tebe'â-i merkûmeden Halep'de Cellûn mahallesinde sâkine ve umûr-ı beytiyesiyle meşgûle madam Mari Sola ile yine tebe'â-i merkûmeden Kudûs-i şerif İtalya konsolatosu tercümânı Kudûs-i şerifte mukîm Ferdinand Sola ve keza tebe'â-i merkûmeden ve tüccardan Halep'te Cellûn mahallesinde sâkin Adolf Sola ve keza tebe'â-i merkûmeden Halep'te İtalya konsoloshânesinde sâkine ve umûr-ı beytiyesiyle meşgûle madam Matildi Vito taraflarından dahî bâ-sened-i musaddak vekîlleri bulunan Galata'da Mertebânî sokağında 1 numarada mukîm avukat mösyö Jack Barucci cânibinden bi'l-vekâle konsolatoya i'tâ kılınan istid'ânâmede gûya Mehmed Zito nâm kimesnenin Halep mukâtaatı iltizâmından dolayı Maliye Hazîne-i celîlesine karşı vâki olan taahhüdâtının îfâsına ğurre-i Ra 272 tarihiyle müteveffâ-yı mûmâileyh Michel Sola tarafından irâe-i kefâlet edildiği iddiasıyla mukâtaat-ı mezkûre bedelinden küsur-ı matlûb-ı Hazîne kaldığı beyân kılınan beşyûk otuzaltı bin küsur kuruşun maa gûzeşte edâ ve tesviyesi zımında Hazîne-i muşârunileyhâ cânibinden mûmâileyh Michel Sola aleyhine Dersaâdet bidâyet mahkemesi ikinci hukuk dâiresinde ikâme-i dava olunup kable'l-hükm müddeialeyh-i mûmâileyhin vukû'-i vefâtı hasebiyle veresesinden biri olan mûmâileyh William Sola'nın celbiyle dava-yı mezkûreye devâm ve ol-vechile Michel Sola'nın terekesi aleyhine mahkeme-i mezkûreden 6 Haziran 298 tarih ve 210 adediyle bir kıt'a i'lâm-ı gıyâbî sâdır olarak 30 Kanunisânî 305 tarihinde Dersaâdet İtalya konsoloshânesine tebliğ olunmuş ise de i'lâm-ı mezkûr kanun ve nizâma ve uhûd-ı mer'ıyyeye külliyyen muhâlif olup zira gerek müteveffâ-yı merkûm Michel Sola ve gerek veresesı tebe'â-i ecnebiyeden olduklarından ve ikâmetgâhları dahi Halep'te bulunduğundan ve müteveffânın tahrîr-i terekesi Halep'te vukubulmuş idiğünden dava-yı mezkûrun rûyetine Dersaâdet bidâyet mahkemesi hukuk dairesinin vazifedâr olmadığına ve matlûbat-ı Hazîne esâsen mösyö William Sola tarafından itirâf olunduğuna dâir iddia külliyyen vâhi ve bi-esâs olup maamâfih böyle bir itirâf vukûbulduğu farz olunsa bile bu itirâfın da davaya celb ve idhâl olunmayan verese-i sâireye şumûlû olamayacağına ve Maliye Hazîne-i celîlesinin dava-yı vâkıasında murûr-ı

zaman olduğundan ve bu bâbda Mâliye Hazînesiyle efrâd beyninde nazar-ı kanunda bir gûne fark olmadığından Hazîne-i muşârunileyhânın işbu davasının gayr-ı mesmû idiğüne ve müteveffâ Michel Sola'nın tâbiyet-i ecnebiyesinden münbais hukuk ve imtiyâzâtından feragât ettiği hakkındaki iddia dahi merdûd olup zîra her kangı devlet tebe'âsından olur ise olsun bir şahıs metbûu olan devletin ruhsatını istihsâl etmeksizin hod be hod ol-devletin selâhiyet-i hükümrânîsinden hurûc edemeyeceğine ve böyle bir muâmele hukuk-ı düvel kavâid-i esâsiyesince kâmilten keenlemyekün olduğuna ve farz-ı muhal olarak işbu feragât makbûl olduğu farz olunsa bile böyle bir feragât ancak şahsî addolunabilip vereseye şumûlû olamayacağına binâen esbâb-ı mezkûreden ve esnâ-yı muhâkemede arz u ilâve kılınacak esbâb ve delâil-i sâireden dolayı verese-i merkûme i'lâm-ı gıyâbî-i mezkûr hükmünü kabul edemeyip i'tirâz ale'l-hükme mecbur olduklarından bahisle dâire-i mahsûsası İstanbul'da Sultan Bayezid'de kâin Maliye Hazîne-i celîlesi nâmına olarak Maliye nazırı devletlû Paşa hazretlerinin Dersaâdet bidâyet mahkemesi ikinci hukuk dâiresine davetle işbu i'tirâz ale'l-hüküm istid'âlarının bi'l-kabul kanûnen ve ahden ve usûlen keenlemyekün hükmünde olan mezkûr gıyâb i'lâmının feshi ve Hazîne-i muşârunileyhânın işbu davasının külliyyen reddiyle kâffe-i masârif-i muhâkeme ve ücret-i vekâletin Hazîne-i muşârunileyhâya tahmîli ve bu bâbda verilecek hükmün dahi muvakkatan icrâsı asıl ve vekîl-i mûmâileyhima tarafından talep ve istid'â olunmuş olmağla ber mûceb-i istid'â icrâ-yı îcâbı iltimâs ve takrîr olunur. 28 Şubat [1]305.